



วารสารวิชาการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Academic Journal of Phetchaburi Rajabhat University

ISSN2229-0435 (Print)

ISSN2822-0579 (Online)

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2567

Vol.14 No.1 January – April 2024

สารบัญ/Contents

หน้า

บทความวิจัย

การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักศึกษาครู The Development of Instructional Processes by Using Project-Based Learning to Enhance Pre-service Teachers' Creative Innovation Ability วัชรภรณ์ ประภาสะโนบล สุธิดา ทองคำ บุษราคัม สิงห์ชัย และ เวธกา เข้าเจริญ	1
ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ การสอนที่สร้างสรรค์นวัตกรรมตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) สำหรับครูโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยา The Effect of Using Short-Term Training Courses to Promote Innovative Teaching Design Capabilities and Conceptual Creativity Active Learning for Lak Song Songserm Wittaya School' Teachers ชนาธิป บุบผามาศ น้ำเพชร เทศะบำรุง อธิวรรณ เชื้อตาเล็ง พระวิทยา ขนชัยภูมิ และชนสิทธิ์ สิทธิ์สูงเนิน	8
คุณภาพการให้บริการและกลยุทธ์การตลาดบริการที่ส่งผลต่อความไว้วางใจและการตัดสินใจ เลือกใช้บริการของลูกค้าสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรี Service Quality and Service Marketing Strategies that Affect the Trust and Service Decision of Customers of Veterinary Hospitals in Phetchaburi Province ชินภา ศรีวรรณารถ และ กฤตชน วงศ์รัตน์	16
กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่และผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้าบนสื่อสังคมออนไลน์ ที่ส่งผลต่อความไว้วางใจและการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเครื่องสำอางเกาหลี ของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร New Marketing Strategy and Brand Influencer on Social Media Affecting the Trust and Women Consumer Decision to Buy Korean Cosmetics in Bangkok นิธิร์ศม์ โอปนระโสภิต และ กฤตชน วงศ์รัตน์	29
กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมือง ในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย The Academic Affairs Administration Strategy to Promote Experience Learning as Digital Citizenship of Early childhood เบญจมาภรณ์ ปัตตะวงศ์ นภาเดช บุญเชิดชู จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย และ ดวงใจ ชนะสิทธิ์	39

บทความวิจัย

- | | |
|---|-----------|
| พฤติกรรมที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพร
ของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาญจนบุรี
Consumption Behaviors Affecting the Design of Herbal Tea Beverage Packaging of
SMEs in Kanchanaburi
นัทสยา ชุ่มบุญชู รัชชิตา ดาวเรือง รัตติมา บำรุงเขต มรกต โกมลดิษฐ์ สุทิพันธุ์ บงสุนันท์ พรพรรณ เศรษฐธรรม
และมัทนียา พิทักษ์ชูโชค | 48 |
| การพัฒนาทักษะการบวกและการลบเศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม
Developing Fractional Addition and Subtraction Skills Using Proactive Learning
Management with Multimedia for Grade 7 Students
จิตราต์นั้ เขจรไชย์ จิตรลดา พลเยี่ยม อภิญญากุล หาญกุล และวรรณธิดา ยลวิลาศ | 58 |
| การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลี
ในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
People's Participation in Landscape Development of Thung Takad Phli
Community in Cha-am Municipality Cha-am District Phetchaburi Province
ธีรภัทร์ พ่วงทอง และเพชร สাত্র์เงิน | 66 |
| การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยว
เกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
Development of Community Enterprises to Success : A Case Study of
Huai Mae Phriang Agricultural Tourism Community Enterprise, Huai Mae
Phrieng Subdistrict, Kaeng Krachan District, Phetchaburi Province
ณัฐนันท์ ศูนย์จันดา | 77 |
| Influence of Entrepreneurship Policy on College Students' Social Innovation
Entrepreneurial Intention in Shanxi Province, China
Dongmei Chen and Gonglin Lu | 87 |
| ผลของโปรแกรมการเห็นคุณค่าในตนเองที่มีผลต่อการจัดการความเครียด
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
Self-Esteem Program on Ability of Stress Management of Grade 12 Students
ขจรศักดิ์ ฤทธิเดช และ ฉัตรพันธ์ ดุสิตกุล | 91 |

บทความวิจัย

- | | |
|---|-----|
| <p>พฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชลบุรี</p> <p>Behavior of Use of Places Selling Alcoholic Beverages around
Tertiary Education Institutions in the Area of Chonburi Province</p> <p>กัญญ์พิชญา พัชรธารินทร์ ปันดดา ต้นเม้ง ภูวดล เลิศเกียรติรัชตะ เผ่า ชนะพานิช และ งามสิริ วิฑูรย์พันธ์</p> | 98 |
| <p>การตลาดเชิงเนื้อหาหยาบคายและตลก บนสื่อสังคมออนไลน์ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค
กรณีศึกษาการขายสินค้าออนไลน์ของพิมรี่พาย</p> <p>Satisfaction on impolite and humorous Content Marketing affecting Consumer
Purchasing Decision on Social Media : the Case of Pimrypie</p> <p>คัมภีร์ วงศ์ศรีทรายงาม คุณกร วรญาณอร์ห์ ปุณยวิจน์ อินทร์จันทร์ กิตติมา แสงทรัพย์ และทักษกร สัมมะสุต</p> | 106 |
| <p>การศึกษาการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี</p> <p>A Study for Intolerance of Uncertainty among Phetchaburi Rajabhat University Students</p> <p>วิชชญา มณีชัย</p> | 114 |
| <p>การพัฒนาคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เรื่อง ทฤษฎีศิลปะวิจารณ์
เพื่อพัฒนาทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาศิลปศึกษา ชั้นปี 2
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี</p> <p>Developing Online Video Tutorials of Art Criticism on the Theory to Develop
Criticism Art Skills for the 2nd Year Students in Art Studies,
Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi Province</p> <p>ภัทรกร จูติชาญชัยกุล</p> | 122 |
| <p>การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทักษะภาษาจีนของผู้เรียนที่เรียนรายวิชา
ระบบเสียงภาษาจีนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์
ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี</p> <p>A Study of the Achievement of Chinese Language Majors at Phetchaburi Rajabhat
University Utilizing Davies' Practical Skills Teaching Methodology
for the Course on the Chinese Sound System</p> <p>Cai Shenglan Yang Zongxiong Zhu Lijing กมลทิพย์ รักเกียรติยศ และกรกมล ธนะโรจน์รุ่งเรือง</p> | 131 |
| <p>การถอดบทเรียนชุมชนปลอดภัยในการเสริมสร้างความปลอดภัยในเด็ก</p> <p>Lesson learned From the Safety Community for Child Safety Promotion</p> <p>วรรณไพร แยมมา และ อุบลวรรณ หงส์วิทยากร</p> | 138 |

บทความวิจัย

- การสำรวจสถานการณ์การสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชน
เพื่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน 148
- The Survey on Situation of Older Adults Enhancement in Community
to Promote the Development of Preschoolers
- สุพัตรา นุตรักษ์ อุบลวรรณ หงส์วิทยากร และ ยุวดี วิทยพันธ์

บทความวิชาการ

- การเรียนรู้เชิงรุก: แนวคิดร่วมสมัยของการเรียนการสอนยุคความปกติถัดไป 160
- Active Learning: Contemporary Concepts of Teaching and Learning in the Next Normal Era
- วรรณพฤษดิ์ เทียมเดช รพีพรรณ เทียมเดช และ ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย
- แนวทางการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของประเทศไทย 169
- Guideline for the Sports Development towards the Excellence in Thailand
- จรงค์ กระรัมย์ ศิริชัย ศรีพรหม และ ธารินทร์ ก้านเหลือง

คำแนะนำในการเตรียมต้นฉบับ

การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักศึกษาครู

The Development of Instructional Processes by Using Project-Based Learning to Enhance Pre-service Teachers' Creative Innovation Ability

วัชรภรณ์ ประภาสโนบล* สุธิดา ทองคำ บุษราคัม สิงห์ชัย และ เวธกา เข้าเจริญ

Vatcharaporn Prapasanobol*, Suthida Thongkam, Butsarakham Singchai, and Wethaka Chaocharoen

สาขาวิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000

Chemistry Program, Faculty of Science and Technology, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi 76000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: vatcharaporn.pra@mail.pbru.ac.th

Received: 21 December 2022, Revised: 17 February 2023, Accepted: 21 September 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักศึกษาครู และ 2) เพื่อศึกษาความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักศึกษาครู กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาครูสาขาวิชาเคมีชั้นปีที่ 4 จำนวน 21 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้และแบบประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการจัดการเรียนรู้มี 7 ขั้นตอน ได้แก่ กำหนดเป้าหมายร่วมกัน ให้ความรู้พื้นฐาน คิดหัวข้อโครงงาน วางแผนทำโครงงาน ทำโครงงาน รายงานและนำเสนอผลงาน ประเมินผล และ 2) ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักศึกษาครูอยู่ในระดับดี

คำสำคัญ : โครงงานเป็นฐาน การสร้างสรรค์นวัตกรรม นักศึกษาครู

Abstract

The research aimed to develop the instructional process based on Project-Based Learning to enhance Pre-service teachers' creative innovation ability, and to study the creative innovation ability of pre-service teachers. The sample groups consisted of 21 fourth-year pre-service teachers of the chemistry division, Faculty of Science and Technology, Phetchaburi Rajabhat University, in the first semester of the academic year 2020 by simple random sampling. The research tools were the unit plans, and the creative innovation ability assessment form. The tools used in this study were the mean and the standard deviation. The results showed that 1) The instructional process has 7 steps: Set goals, Teach, Think, Plan, Do, Present, and Evaluate and 2) the pre-service teachers' creative innovation ability was at a good level.

Keywords: Project-Based Learning, Creative Innovation Ability, Pre-service Teachers

บทนำ

ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม เป็นความสามารถในการใช้ความรู้ จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ความร่วมมือ ทำให้เกิดนวัตกรรมที่อาจอยู่ในรูปแบบของความคิด วิธีการหรือสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ โดยอาจเป็นสิ่งใหม่ทั้งหมด หรือใหม่เพียงบางส่วน และอาจใหม่ในบริบทใดบริบทหนึ่งหรือในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง [1] ซึ่งมีความสำคัญต่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างมาก เนื่องจากเน้นกระบวนการคิดสร้างสรรค์ ทำให้เกิดกระบวนการหรือแนวทาง วิธีการ ผลใหม่และเป็นกระบวนการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากการรวบรวมข้อมูล การทำซ้ำที่เกิดจากการค้นหาวิธีการหรือแนวทางใหม่ เพื่อนำมาใช้จัดทำสิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดประโยชน์ จนได้เป็นชิ้นงานใหม่เพื่อนำมาแก้ไขปัญหาหรือทำให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น [2] ดังนั้นผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสู่โลกยุคพลิกผันและยุคเศรษฐกิจฐานความรู้และสร้างสรรค์ ด้วยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์และสามารถสร้างนวัตกรรมได้ [3]

การส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมให้กับนักศึกษาครู จะทำให้นักศึกษาครูได้พัฒนาด้านความรู้ความสามารถบูรณาการระหว่างวิชาชีพครูกับวิชาเฉพาะ ด้านทักษะทางปัญญา สามารถคิดแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ที่สลับซับซ้อน เสนอทางออกและนำไปสู่การแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์ [4] การพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมนั้นสามารถทำได้โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ความคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) [5] การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา [6] การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน [7] และ การใช้โครงงานเป็นฐาน [8]

การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานถือว่าการจัดการเรียนรู้หนึ่งที่เหมาะสมกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 [9] และเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ เนื่องจากทำให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้การทำงานกลุ่ม ใช้เทคโนโลยีและคิดวิเคราะห์จากปัญหาที่ซับซ้อนเพื่อกระตุ้นให้เกิดทักษะการคิดและเรียนรู้ที่จะใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างสิ่งที่มีคุณค่า ซึ่งเหมาะสมกับคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 [10] และการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โครงงานเป็นฐานช่วยพัฒนาทักษะและกระบวนการคิด เป็นกระบวนการเพื่อค้นพบข้อความรู้ใหม่ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ที่ตอบสนองความสนใจของผู้เรียน โดยผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำด้วยตนเองโดยการใช้วิธีการสืบเสาะหาความรู้ เรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรง เรียนรู้ด้วยการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบและใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และเน้นกระบวนการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสร้างหรือพัฒนางานได้ตามที่ผู้เรียนสนใจและมีการทำงานเป็นทีม [11] อีกทั้งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเอง ตั้งแต่การเลือกหัวข้อที่ตนสนใจ วางแผน ค้นคว้า ข้อมูลด้วยตนเอง [12] ผู้วิจัยจึงสรุปว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เริ่มจากการกระตุ้นความสนใจหรือค้นหาปัญหาด้วยตนเองและหาวิธีการแก้ปัญหา โดยร่วมกันวางแผนงานอย่างเป็นระบบลงมือปฏิบัติตามแผนงานจนได้ผลการศึกษา และข้อสรุปในเรื่องนั้น ๆ

จากการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการจัดการเรียนรู้ด้านเคมี พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ยังคงเลือกใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ตามที่ผู้สอนนำมาเป็นตัวอย่างในการเขียนแผนและการจัดการเรียนรู้ตามเนื้อหาที่ได้รับมอบหมายโดยยังไม่มีบูรณาการความรู้ระหว่างวิชาชีพครูที่ได้เรียนเนื้อหาของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายกับวิชาเอก และผลการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาครูพบว่ายังมีทักษะทางปัญญาไม่ผ่านเกณฑ์ เนื่องจากนักศึกษายังไม่สามารถคิดแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและยังไม่สามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักศึกษาครู เพื่อให้ นักศึกษาครูความสามารถในการใช้ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ ความร่วมมือ ทำให้เกิดนวัตกรรมการสอนที่อาจอยู่ในรูปของกระบวนการหรือแนวทาง วิธีการเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานสามารถพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียนได้ [8] เนื่องจากช่วยพัฒนาทักษะและกระบวนการคิดเพื่อค้นพบข้อความรู้ใหม่ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ที่ตอบสนองความสนใจของผู้เรียน โดยผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำด้วยตนเองโดยการใช้วิธีการสืบเสาะหาความรู้ เรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรง เรียนรู้ด้วยการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ [11] เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ตั้งแต่การเลือกหัวข้อที่ตนสนใจ วางแผน ค้นคว้า ข้อมูลด้วยตนเอง [12]

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อนำมาใช้พัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักศึกษาครู เพื่อเป็นแนวทางให้นักศึกษาครูได้ใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ ทำให้เกิดกระบวนการหรือแนวทาง วิธีการ ผลใหม่ เกิดกระบวนการสร้างองค์ความรู้ที่แสดงออกถึงการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เพื่อนำมาแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักศึกษาครู
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักศึกษาครู

ขอบเขตการดำเนินการ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรเป็นนักศึกษาครูชั้นปีที่ 4 ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 106 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาครูสาขาวิชาเคมีชั้นปีที่ 4 จำนวน 21 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้

ตัวแปรต้น เป็น กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

ตัวแปรตาม เป็น ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักศึกษาครู

3. ระยะเวลา

ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่พัฒนาขึ้น ดำเนินการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในรายวิชาการจัดการเรียนรู้เคมี เป็นเวลา 5 สัปดาห์ 20 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักศึกษาครู เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิจัย (Research) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน จากการสังเคราะห์งานวิจัยของ Jalinus, et al. ที่ได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการผลิตของนักเรียนอาชีวศึกษา [13] การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานในการสอนเคมีของ Tadifa [14] และการนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานมาพัฒนาผู้เรียนในหลายด้าน ได้แก่ การสร้างสรรค์นวัตกรรมการสอนวิทยาศาสตร์ [15] เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา [16] เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรม [17] เพิ่มพูนทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษา [12] เป็นต้น ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานสามารถพัฒนานักศึกษาครูให้มีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมได้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานนั้น มีกระบวนการจัดการเรียนรู้แตกต่างกันไปตามแต่ละแนวคิด ซึ่งในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากงานวิจัยการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน [11] และได้ศึกษาการออกแบบและพัฒนาคู่มือเรียนบนเครือข่ายโดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ [10] รวมถึงการพัฒนาแบบการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคซินเน็คติกส์ผ่านคลาวด์เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรม [17] Tadifa ได้ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานในการสอนเคมี [14] และได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน 7 ขั้นตอน เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการผลิตของนักเรียนอาชีวศึกษา [13] และจากการศึกษาการสร้างนวัตกรรมการสอนวิทยาศาสตร์ผ่านการเรียนรู้ด้วยโครงงานอย่างมีมาตรฐานขั้นสูงสุด [15] และรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรมสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา [16] จากข้อมูลผู้วิจัยได้ผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กำหนดเป้าหมายร่วมกัน 2) ให้ความรู้พื้นฐาน 3) คิดหัวข้อโครงงาน 4) วางแผนทำโครงงาน 5) ทำโครงงาน 6) รายงานและนำเสนอผลงาน 7) ประเมินผล

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมนั้นสามารถทำได้โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ความคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) [5] การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา [6] การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน [7] และการใช้โครงงานเป็นฐาน [8] จากแนวคิดเหล่านี้จึงมาใช้เพื่อกำหนดนิยามศัพท์และสร้างแบบประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ดังนี้ ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม หมายถึง ระดับความสามารถของผู้เรียนที่สร้างผลงานหรือชิ้นงานโดยประเมินจากความสามารถที่ผู้เรียนแสดงออกมา 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกระบวนการพัฒนานวัตกรรม 2) ด้านคุณค่าและประโยชน์ของนวัตกรรม และ 3) ด้านความเป็นนวัตกรรม ที่มีเกณฑ์การให้ระดับคุณภาพ (Rubric Scoring) 3 ระดับ คำนวณรวมจากการประเมินนำมาคิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ย แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับดีมาก (91-100) ระดับดี (81-90) ระดับปานกลาง (71-80) ระดับพอใช้ (61-70) และระดับควรปรับปรุง (0-61)

ระยะที่ 2 การพัฒนา (Development) เป็นการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักศึกษาครู

1. สร้างและตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานจากระยะที่ 1 มาใช้กำหนดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ได้ 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กำหนดเป้าหมายร่วมกัน 2) ให้ความรู้พื้นฐาน 3) คิดหัวข้อโครงงาน 4) วางแผนทำโครงงาน 5) ทำโครงงาน 6) รายงานและนำเสนอผลงาน 7) ประเมินผล และ

เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาการจัดการเรียนรู้ด้านเคมี ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน 7 ขั้นตอนที่มีรายละเอียดบทบาทของผู้เรียนและผู้สอนอย่างชัดเจน ซึ่งเนื้อหาประกอบด้วย ความหมาย ประเภท ตัวอย่างนวัตกรรม การสอนและแนวทางการพัฒนาวัตกรรมการสอนให้มีคุณภาพ โดยใช้ 7 ขั้นตอนจำนวน 5 แผน 20 ชั่วโมง และนำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่า 0.60 ขึ้นไป พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผนมีค่า IOC เท่ากับ 1.00

2. สร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ซึ่งสร้างโดยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ทำให้ได้ประเด็นการประเมินความสามารถของผู้เรียน จากการสร้างผลงานหรือชิ้นงานโดยประเมินจากความสามารถที่ผู้เรียนแสดงออกมา 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกระบวนการพัฒนานวัตกรรม 2) ด้านคุณค่าและประโยชน์ของนวัตกรรม และ 3) ด้านความเป็นนวัตกรรม และสร้างเกณฑ์การให้ระดับคุณภาพ (Rubric Scoring) 3 ระดับ โดยกำหนดการแปลผลเป็น 5 ระดับจากร้อยละของคะแนนเฉลี่ย ได้แก่ ระดับดีมาก (91-100) ระดับดี (81-90) ระดับปานกลาง (71-80) ระดับพอใช้ (61-70) และระดับควรปรับปรุง (0-61) และนำแบบประเมินที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่า 0.60 ขึ้นไป พบว่าแบบประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมมีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ระยะที่ 3 การวิจัย (Research) เป็นการทดลองใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานกับนักศึกษาครู กลุ่มตัวอย่างในรายวิชาการจัดการเรียนรู้ด้านเคมี โดยผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานจำนวน 5 แผนใช้เวลา 20 ชั่วโมงไปทดลองใช้กับนักศึกษาครูสาขาวิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ชั้นปีที่ 4 จำนวน 21 คน

ระยะที่ 4 การพัฒนา (Development) เป็นการประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักศึกษาครู หลังมีการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน โดยผู้วิจัยใช้แบบประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักศึกษาครูที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักศึกษาครู

จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ได้กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กำหนดเป้าหมายร่วมกัน 2) ให้ความรู้พื้นฐาน 3) คิดหัวข้อโครงงาน 4) วางแผนทำโครงร่าง 5) ทำโครงงาน 6) รายงานและนำเสนอผลงาน 7) ประเมินผล และมีบทบาทของผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งนำมาใช้ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาการจัดการเรียนรู้เคมีเป็นเวลา 5 สัปดาห์ 20 ชั่วโมง เพื่อให้นักศึกษาครูสามารถพัฒนานวัตกรรมการสอนด้านเคมีที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้แก่นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาได้ กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน บทบาทของผู้เรียนและผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ บทบาทของผู้เรียนและผู้สอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

ขั้นตอน การจัดการเรียนรู้	บทบาทของผู้เรียน	บทบาทของผู้สอน
1. กำหนดเป้าหมายร่วมกัน (Set goal)	ร่วมแสดงความคิดเห็นถึงเป้าหมายและเกณฑ์การวัดและประเมินผล ศึกษาสถานการณ์และวิเคราะห์สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้	ชี้แจงเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ เกณฑ์การวัดและประเมินผล เสนอสถานการณ์และตัวอย่างที่เป็นปัญหา
2. ให้ความรู้พื้นฐาน (Teach)	เรียนรู้ขั้นตอนการทำโครงงานเพื่อใช้ในการปฏิบัติ	ให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการทำโครงงานและนวัตกรรมการสอน
3. คิดหัวข้อโครงงาน (Think)	ค้นหาประเด็นปัญหาจากสภาพจริงหรือเลือกทำโครงงานที่ตนสนใจ และจัดกลุ่มตามความสนใจของผู้เรียน	เตรียมกิจกรรมกระตุ้นความสนใจ กระตุ้นด้วยคำถาม/ประเมินความเป็นไปได้ของหัวข้อโครงงาน
4. วางแผนทำโครงร่าง (Plan)	สืบค้นข้อมูล ร่วมกันวางแผน ระดมความคิด แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ อภิปรายหาหรือข้อสรุปของกลุ่มเพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติ	วางแผน เตรียมเครื่องอำนวยความสะดวก และใช้คำถามกระตุ้น

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ขั้นตอน การจัดการเรียนรู้	บทบาทของผู้เรียน	บทบาทของผู้สอน
5. ทำโครงการงาน (Do)	ปฏิบัติกิจกรรมตามแผน แก้ปัญหา ประสานงาน ทำงานร่วมกัน เขียนรายงานผลที่เกิดขึ้น	คอยอำนวยความสะดวก และใช้คำถามกระตุ้น ให้ความช่วยเหลือชี้แนะแก่ผู้เรียน
6. รายงานและนำเสนอ ผลงาน (Present)	นำเสนอโครงการงานต่อชั้นเรียนและ เขียนรายงาน ตอบคำถามและนำเสนอแนะไปปรับปรุง ผลงาน	กำหนดหัวข้อในการนำเสนอ จัดเวลาให้ผู้เรียน นำเสนอ ชักถามและให้ข้อเสนอแนะในการ ปรับปรุง
7. ประเมินผล (Evaluate)		ผู้สอนร่วมกันประเมินความสามารถในการ สร้างสรรค์นวัตกรรมของนักศึกษาแต่ละกลุ่ม

จากตารางที่ 1 ผลการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานทำให้ได้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กำหนดเป้าหมายร่วมกัน 2) ให้ความรู้พื้นฐาน 3) คิดหัวข้อโครงการ 4) วางแผนทำโครงร่าง 5) ทำโครงการ 6) รายงานและนำเสนอผลงาน 7) ประเมินผล หลังจากการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนและบทบาทของผู้เรียนและผู้สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แล้วทำให้นักศึกษาครูได้พัฒนานวัตกรรมการสอนจากสภาพปัญหาและความสนใจทั้งหมด 6 กลุ่ม ได้ผลงานนวัตกรรมการสอนดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 นวัตกรรมการสอนที่นักศึกษาครูพัฒนาขึ้น

กลุ่มที่	ประเภทของนวัตกรรมการสอน	เนื้อหา
1	ชุดฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะการคำนวณ	การคำนวณหาค่า pH สารละลายกรดและเบส
2	เกม Pirate Chem	การอ่านข้อสารประกอบไอออนิกและโคเวเลนต์
3	ชุดการเรียนรู้การสอน	ขนาดอะตอม
4	ชุดการเรียนรู้การสอน	การเกิดถ่านหินและน้ำมันดิบ
5	เกม Insider	ธาตุและสมบัติของธาตุในตารางธาตุ
6	ชุดฝึกทักษะ	การเขียนสมการไอออนิก

จากตารางที่ 2 เป็นผลงานนวัตกรรมการสอนที่นักศึกษาครูพัฒนาขึ้น ประกอบด้วยชุดฝึกทักษะ เกมและชุดการเรียนรู้การสอน ในเนื้อหาที่หลากหลายตามสภาพปัญหาและความสนใจของนักศึกษาครู เมื่อคณะผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาแต่ละกลุ่มในระหว่างการจัดการเรียนรู้เพื่อประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ซึ่งเป็นระดับความสามารถของนักศึกษาที่สร้างผลงานนวัตกรรมการสอนโดยประเมินจากความสามารถที่นักศึกษาแสดงออกมา 3 ด้าน คือ ด้านกระบวนการพัฒนานวัตกรรม ด้านคุณค่าและประโยชน์ของนวัตกรรม และด้านความเป็นนวัตกรรม โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีเกณฑ์การให้ระดับคุณภาพ (Rubric scoring) 3 ระดับ และมีการแปลผลจากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับดีมาก (91-100%) ระดับดี (81-90%) ระดับปานกลาง (71-80%) ระดับพอใช้ (61-70%) และระดับควรปรับปรุง (0-61%) ผลการประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักศึกษาครู

ความสามารถในการ สร้างสรรค์นวัตกรรม	ผลการประเมิน						$(\bar{X})$	S.D.
	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 4	กลุ่ม 5	กลุ่ม 6		
1. ด้านกระบวนการพัฒนา นวัตกรรม (30 คะแนน)	28	28	30	30	28	24	28.00	2.19
2. ด้านคุณค่าและประโยชน์ของ นวัตกรรม (18 คะแนน)	14	14	16	12	16	12	14.00	1.79
3. ด้านความเป็นนวัตกรรม (12 คะแนน)	12	12	12	12	8	8	10.67	2.07
รวมคะแนน (60)	54	54	58	54	52	44	52.67	4.68
คิดเป็นร้อยละ	90.00	90.00	96.67	90.00	86.67	73.33	87.78	7.80
การแปลผล	ดี	ดี	ดีมาก	ดี	ดี	ปานกลาง	ดี	

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักศึกษาครูจากการพัฒนานวัตกรรมการสอน โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน พบว่า โดยภาพรวมนักศึกษาครูมีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมอยู่ในระดับดี (87.78%) และเมื่อพิจารณารายกลุ่มพบว่านักศึกษาครูกลุ่มที่พัฒนาชุดการเรียนการสอนเรื่องขนาดอะตอมมีความสามารถในระดับดีมาก (96.67%) จำนวน 1 กลุ่ม และนักศึกษาครูกลุ่มที่มีความสามารถระดับดี (90.00%) จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่พัฒนาชุดฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะการคำนวณ เกม Pirate Chem ชุดการเรียนการสอนเรื่องการเกิดถ่านหินและน้ำมันดิบ และเกม Insider ส่วนนักศึกษาครูกลุ่มที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมระดับปานกลาง (73.33%) จำนวน 1 กลุ่มเป็นกลุ่มที่พัฒนาชุดฝึกทักษะเรื่องการเขียนสมการไอออนิก

อภิปรายผล

ผลการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักศึกษาครู มี 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กำหนดเป้าหมายร่วมกัน 2) ให้ความรู้พื้นฐาน 3) คิดหัวข้อโครงงาน 4) วางแผนทำโครงร่าง 5) ทำโครงงาน 6) รายงานและนำเสนอผลงาน 7) ประเมินผล ที่ได้มาจากการดำเนินการตามกระบวนการวิจัยและพัฒนาผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่สามารถใช้พัฒนาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมได้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 [8] เช่นเดียวกับการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของนักเรียนที่มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นกำหนดปัญหา 2) ขั้นเตรียม 3) ขั้นกระบวนการ 4) ขั้นต้นแบบ และ 5) นำเสนอนวัตกรรม ซึ่งเมื่อนำมาจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการในการสร้างนวัตกรรมสูงขึ้นจากระดับพอใช้เป็นระดับดีมาก [6] และกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบใช้กรณีศึกษาเป็นฐานที่มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นจุดประกายความสนใจ ขั้นลงมือปฏิบัติ และขั้นนำเสนอผลงาน ที่ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของกลุ่มเป้าหมายหลังเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.45, S.D. = 0.84) [7] เมื่อพิจารณาขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีบางขั้นสอดคล้องกับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา [6] และ [7] นอกจากนี้จากกระบวนการจัดการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 1 กำหนดเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งเป็นเปิดโอกาสให้นักศึกษาครูได้การศึกษาสถานการณ์และวิเคราะห์สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียนสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ตามสภาพจริง ที่เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเพื่อวิเคราะห์ อภิปรายและตัดสินใจหาทางแก้ปัญหาที่จะมีการจัดกลุ่มตามความสนใจในขั้นตอนที่ 3 และขั้นตอนต่อไปเพื่อเรียนรู้ร่วมกันที่เป็นไปตามหลักการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเน้นการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันจากการทำกิจกรรมและตัดสินใจเพื่อสร้างนวัตกรรมอย่างมีส่วนร่วมด้วยการพัฒนาทักษะการคิด ตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ ทักษะการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีมและการหาวิธีแก้ปัญหา ร่วมกันภายในกลุ่ม [18] ทั้งนี้จึงส่งผลให้กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานสามารถส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียนได้ อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ฝึกการทำงานกลุ่ม ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์และการคิดแก้ปัญหา ค้นคว้าเรื่องราวหรือความรู้ที่ผู้เรียนสนใจ อยากรู้ เกิดปัญหาสงสัย และต้องการหาคำตอบมาอธิบาย อาจจะส่งเกตสำรวจ ทดลองหรือคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ขึ้นมา [19] จึงทำให้เมื่อนำกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานมาใช้ในการพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักศึกษาครู พบว่า โดยภาพรวมนักศึกษาครูมีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมอยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะ

กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาครูในทุกสาขาวิชาและเหมาะสมกับเนื้อหาในรายวิชาชีววิทยาที่เป็นการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยมีแนวทางในการฝึกให้นักศึกษาได้วิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนรู้และพัฒนานวัตกรรมการสอนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ โดยผู้สอนควรยกกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ในสาขาวิชาที่มีความน่าสนใจ ความน่าเชื่อถือและทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทางในการใช้นวัตกรรมสอนที่สามารถนำไปปรับใช้ได้จริงกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- [1] วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา. การพัฒนาทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรม. [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2562 [เข้าถึงเมื่อ 20 กันยายน 2562]. เข้าถึงได้จาก <http://www.curriculumandlearning.com /upload/Books.pdf>

- [2] จารุกิตต์ ชินนระราช. การพัฒนาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้นร่วมกับแนวคิดสะเต็มศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 [ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2563.
- [3] ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. เติบโตเต็มตามศักยภาพสู่ศตวรรษที่ 21 ของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2557.
- [4] กระทรวงศึกษาธิการ. กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ พ.ศ. 2559. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา.
- [5] พิพัฒน์พงศ์ จิตต์เทพ, มนัสนันท์ น้ำสมบูรณ์, เพ็ญพนา พ่วงแพและวิสูตร โพธิ์เงิน. การพัฒนาความสามารถการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางสังคมในสาระภูมิศาสตร์ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้การคิดเชิงออกแบบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *Journal of Roi Kaensarn Academi* 2564; 6(10): 78-93.
- [6] ภัทรา อุ่นทิงกรและมาเรียม นิลพันธุ์. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร* 2564; 19(1): 206-219.
- [7] สันติ อินอุ่นโชติ, มรกต แซ่वान, สไบทิพย์ โกละกะ, ปาริวรรณ บุตรศาสตร์และสุทธิพร แท่นทอง. การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบใช้กรณีศึกษาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม. *วารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา* 2564; 5(1): 74-85.
- [8] พุทธชาติ ศรีประไพและขมนาด เชื้อสุวรรณทวี. การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา* 2565; 9(7): 30-43.
- [9] รุจโรจน์ แก้วอุไรและศรีณยู หมั่นเดช. 8 ขั้นตอนการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับโซเซียลมีเดียเพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21. *วารสารเทคโนโลยีการศึกษาและมีเดีย คอนเวอร์เจนซ์ มหาวิทยาลัยทักษิณ* 2557; 1(1): 1-17.
- [10] สุทธิยา รัตนคุณาศาสตร์ และพรสวรรค์ วงศ์ตาธรรม. การออกแบบและพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายโดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์. การประชุมทางวิชาการระดับชาติด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ครั้งที่ 12; 7-8 กรกฎาคม 2559; โรงแรมเซ็นทาราและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ จังหวัดขอนแก่น: 2559. 404-409.
- [11] ญัฎฐา วัฒนาและวิภาวี วลีพิทักษ์เดช. การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน. *วารสารการอาชีวและเทคนิคศึกษา* 2560; 7(13):16-26.
- [12] ธัญญา กุลจลาและนิธิดา อติภักธนันท์. การใช้การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานเพื่อเพิ่มพูนทักษะการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษ และทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *Veridian E-Journal Silpakorn University* 2561; 11(3): 1544-1556.
- [13] Jalinus N, Nabawi R A, and Mardin A. The Seven Steps of Project Based Learning Model to Enhance Productive Competences of Vocational Students. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research* 2019; 102: 251-256.
- [14] Tadifa FG. Project-Based Learning in College Chemistry. *Proceedings of ISER 12th International Conference*; 22nd November 2015, Pattaya, Thailand: 2015. 11-16.
- [15] อัครนทปภรณ์ ธนศรีวิรัตน์ พรพรหม ชัยฉัตรพรสุข ฉันทนา เขาว์ปรีชาและสายสวาท สุธมณีกัญะ. การสร้างสรรค์นวัตกรรมการสอนวิทยาศาสตร์ผ่านการเรียนรู้ด้วยโครงงานอย่างมีมาตรฐานขั้นสูง. *วารสารหน่วยวิจัยวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้* 2562;10(1): 123-136
- [16] ธรัช อาริราษฎร์ และ วรภา อาริราษฎร์. รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรมสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามกรอบแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 สู่การจัดการศึกษา 4.0. *วารสารโครงการวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ* 2562;5(1): 52-64.
- [17] สรภฤช มณีวรรณ. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับเทคนิคซินเนคติกส์ผ่านคลาวด์เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรม. *วารสารการอาชีวและเทคนิคศึกษา* 2561; 8(15): 63-76
- [18] ทิศนา ขมมณี. ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2562.
- [19] เทพกัญญา พรหมชาติแก้ว. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-based learning : PBL). สถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2557; 42(188): 14-17

ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์นวัตกรรมตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) สำหรับครูโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยา

The Effect of Using Short-Term Training Courses to Promote Innovative Teaching Design Capabilities and Conceptual Creativity Active Learning for Lak Song Songserm Wittaya School' Teachers

ชนาธิป บุปผามา^{1*} น้าเพชร เทศะบำรุง² อีราวรรณ เชื้อตาเล็ง³ พระวิทยา ขนชัยภูมิ⁴ และชนสิทธิ์ สิทธิ์สูงเนิน⁵
Chanatip bubpamas¹, Nampech Tasaboomrung², Thirawan Chuetaeng³, Phrawitthaya Khonchaiyaphum⁴ and Chanasith Sithsungnoen⁵

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10240

³คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จังหวัดนครปฐม 73170

⁴สถาบันพัฒนาพระวิทยากร วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10100

⁵คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม 73000

¹Faculty of Education, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi 76000

²Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Bangkok 10240

³Faculty of Nursing, Mahidol University, Nakhon Pathom 73170

⁴Institute of Trainer Monk Development Wat Saket Ratchaworamahawiharn, Bangkok 10100

⁵Faculty of Education, Silpakorn University, Nakhon Pathom 73000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: chanatip.bub@mail.pbru.ac.th

Received: 22 October 2022, Revised: 20 June 2023, Accepted: 15 October 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความรู้ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของครูโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยาก่อนและหลังอบรม 2) ประเมินความสามารถในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมของครูโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยา 3) ประเมินความพึงพอใจของครูโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยาที่มีต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์นวัตกรรมตามแนวคิดเชิงรุก การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental design) แบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนเรียนและหลังเรียน (the one group pretest-posttest design) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยา จังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาครจำนวน 10 คน ที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรู้ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของครูโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยาก่อนการอบรม ($\bar{X} = 14.8$, S.D. = 1.13) สูงกว่าก่อนการอบรม ($\bar{X} = 9.5$, S.D. = 2.2) 2) ความสามารถในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมของครูโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.49) 3) ความพึงพอใจของครูโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยามีต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์นวัตกรรมตามแนวคิดเชิงรุก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.52)

คำสำคัญ : การสอนเชิงรุก, การฝึกอบรมระยะสั้น, นวัตกรรม, ออกแบบการสอน

Abstract

The purpose of this research were to 1) compare the knowledge about learning management according to active learning concept for promoting the ability of creating the innovation of teachers before and after training, 2) evaluate the ability of designing the lesson plan according to active learning concept of teachers, and 3) evaluate the teachers'

satisfaction toward the short-term training courses to promote innovative teaching design capabilities and conceptual creativity active learning. The type of this research sample group was selected from purposive sampling method containing 10 teachers from Lak Song Songserm Wittaya School, Samut Sakhon Province, and the Secondary Educational Service Area Samut Sakhon.

The research finding were as follows: 1) the knowledge about learning management according to active learning concept for promoting the ability of creating the innovation after training ($\bar{X}$ = 14.8 , S.D. = 1.13) was higher than before ($\bar{X}$ = 9.5, S.D. = 2.2), 2) the ability for designing the lesson plan according to active learning concept, in overall was at the highest level ($\bar{X}$ = 4.64, S.D. = 0.49), and 3) the teachers' satisfaction toward the short-term training courses to promote innovative teaching design capabilities and conceptual creativity active learning, in overall was at the highest level ($\bar{X}$ = 4.63, S.D. = 0.52).

Keywords : Active Learning, Short-term Training Course, Innovation, Instructional Design

บทนำ

การจัดการศึกษาเพื่อเตรียมรับมือในการก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ในยุคที่สังคมโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรับมือเพื่อการจัดการศึกษาให้ทันทั้งที่ ประเทศไทยก็เป็นหนึ่งในการก้าวเข้าสู่โลกในศตวรรษที่ 21 ดังเช่นประเทศอื่น ๆ ในโลกเช่นเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้ส่งผลให้ผู้นำของประเทศไทยได้ประกาศนโยบายการขับเคลื่อนประเทศเป็นยุค “ไทยแลนด์ 4.0” ซึ่งนโยบายดังกล่าวส่งผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของไทยที่จะต้องเปลี่ยนโฉมหน้าเพื่อรับมือและสอดคล้องกับนโยบายหลักของประเทศเช่นเดียวกันด้วยจากโจทย์ปัญหาทางการศึกษาที่ท้าทายอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อตอบสนองต่อการก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ในปัจจุบันจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาให้เยาวชนของประเทศเติบโตขึ้นมาด้วยการเป็นคนทั้งเก่ง ดี และมีความสุขสามารถคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็นได้อย่างแท้จริง และสามารถคิดเป็นรูปธรรมที่สามารถมองเห็นและจับต้องได้ และจะต้องสร้างให้เยาวชนไทยสามารถยืนอยู่บนโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้อย่างมีความสุข และปลอดภัย สามารถเป็นพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียนตลอดจนเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณภาพ ดังนั้น วิธีการจัดการเรียนรู้อย่างไรจึงจำเป็นต้องตอบโจทย์ในการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ และ Active Learning น่าจะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถตอบโจทย์แห่งการก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 โลกแห่งการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี [1]

ผลการประเมิน PISA 2018 ของไทยพบว่า นักเรียนที่แม้จะมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมด้อยเปรียบ แต่ก็สามารถทำคะแนนได้ดี ซึ่งเรียกนักเรียนกลุ่มนี้ว่า มีความไม่ย่อท้อทางการศึกษา (Academic resilience) โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความไม่ย่อท้อทางการศึกษา คือ การสนับสนุนจากพ่อแม่ บรรยายากศเชิงบวกในโรงเรียน และกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth mindset) จากผลการประเมิน PISA 2018 ชี้ว่า นักเรียนไทยมีกรอบความคิดแบบเติบโตเพียง 43% ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD อยู่ที่ 63% แสดงให้เห็นว่า นักเรียนไทยจำนวนมากยังมีความเชื่อว่าสติปัญญาเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ ซึ่งเป็นข้อจำกัดของการเรียนรู้ต่อไปในอนาคต หากมีการส่งเสริมเรื่องการสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตให้กับนักเรียนก็จะช่วยพัฒนาความฉลาดรู้ของนักเรียนไทยได้มากขึ้น [2] และจากการศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูพบว่าปัญหาการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูผู้สอน คือ กระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการแสวงหาความรู้และเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์จนส่งผลให้เกิดความรู้ความเข้าใจ การนำไปประยุกต์ใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า หรือสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ขาดการนำเสนอผลงานในสถานการณ์จำลอง การฝึกปฏิบัติในสภาพจริง การเชื่อมโยงกับสถานการณ์ต่าง ๆ จนทำให้ผลการเรียนรู้เกิดขึ้น และครูผู้สอนยังมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนไม่เหมาะสม บรรยายากศไม่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม การอภิปรายและการเจรจาโต้ตอบผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียนน้อย จัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม หรือกระตุ้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวดที่ 4 ที่เน้นและให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือ การจัดการกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการนำไปใช้ในชีวิตจริงสามารถนำไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้ได้ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงได้พัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์ ศึกษาค้นคว้า ทดลอง และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจด้วยกระบวนการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งในและนอกห้องเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน สังคม และส่วนรวม [3] Active Learning เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองได้กระทำลงไป [4] ผู้เรียนเริ่มจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ (Receive) ไปเป็นผู้มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (Co-creator) [5]

จึงเห็นได้ว่า รูปแบบการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีแนวทางที่สามารถตอบโจทย์ของการจัดการศึกษาเพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงในการก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอเสนอประเด็นที่น่าสนใจของแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ในประเด็นต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการนำไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพได้ต่อไป ทั้งนี้ Bonwell, Charles C., and James, A Eison [4] ได้สรุปถึงธรรมชาติของการเรียนรู้แบบ Active Learning ว่าจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญ ดังนี้ 1. เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งลดการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนไปยังผู้เรียนให้น้อยลง และพัฒนาทักษะที่จำเป็นให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน 2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนโดยลงมือกระทำมากกว่าที่นั่งฟังเพียงอย่างเดียว 3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น อ่าน อภิปราย และเขียน 4. ในการสำรวจพื้นฐานและคุณค่าที่มีอยู่ในผู้เรียน 5. ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดระดับสูงในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลการนำไปใช้ 6. ทั้งผู้เรียนและผู้สอนรับข้อมูลป้อนกลับจากการแสดงความคิดเห็นอย่างรวดเร็ว

การฝึกอบรมปัจจุบันนี้กำลังเป็นที่นิยมกันมาก และได้รับความสนใจและตื่นตัว และเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายในหน่วยงาน ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ไม่ว่าจะเป็นองค์กรขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ซึ่งจะเห็นได้จากการที่มีโครงการฝึกอบรมสัมมนา สำหรับบุคลากรในระดับต่าง ๆ เกือบทุกระดับการฝึกอบรม Training เป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเป็นเทคนิควิธีการที่ใช้ในการสื่อสารหรือถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น ข้อเท็จจริง ประสบการณ์ การฝึกอบรมเป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรในองค์กรที่ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ความเข้าใจ เกิดความชำนาญ และเกิดทัศนคติหรือเจตคติที่ดีต่อการทำงาน ซึ่งจะส่งผลให้บุคลากรแต่ละหน่วยงานหรือองค์กรมีความสามารถเฉพาะตัวสูง มีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ทำให้หน่วยงานหรือองค์กรมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น ดังงานวิจัยของพิชาณิกา เพชรสังข์ [6] เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผสมผสานเทคโนโลยีตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ และการเรียนรู้แบบผสมผสานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผสมผสานเทคโนโลยีหลังใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษามีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในการประเมินครั้งที่ 3 นักศึกษามีความสามารถอยู่ในคุณภาพระดับพอใช้จำนวน 2 คน ระดับดีจำนวน 13 คน และระดับดีมากจำนวน 20 คน จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าหลักสูตรที่ผ่านการพัฒนามาแล้วนั้น จะช่วยพัฒนานักศึกษาหรือบุคลากรให้มีความสามารถเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

จากความสำเร็จและความเปี่ยมล้นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลการใช้หลักสูตรอบรมระยะสั้นเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุกของครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ ทักษะ กระบวนการ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีได้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอบรมนี้ ทั้งนี้ จากงานวิจัยทางการศึกษาจำนวนมากยืนยันว่า การเรียนรู้ที่แท้จริงเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเรียนรู้กันอย่างจริงจัง (Actively involved) แม้แต่การเรียนรู้จากการฟัง ผู้เรียนก็ต้องได้ปฏิบัติการฟังจริง ๆ อย่างตั้งใจจึงจะเกิดการเรียนรู้ได้ อย่างไรก็ตามผลการวิเคราะห์งานวิจัยที่ผ่านมาไม่ต่ำกว่าสองทศวรรษให้ข้อเสนอว่าผู้เรียนต้อง “ทำ” มากกว่าเพียงแต่ฟัง กล่าวคือ ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน อภิปราย หรือแก้ปัญหา ที่สำคัญที่สุดต้องปฏิบัติ อย่างจริงจัง ในงานที่ใช้การคิดขั้นสูงในระดับวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมิน [7] Bonwell and Eison [4] จึงได้มีการเสนอว่า กลวิธีที่สนับสนุนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือกระบวนการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้ทำและคิดในสิ่งที่ทำ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของครูผู้สอนและส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของครูโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยาก่อนและหลังอบรม
2. เพื่อประเมินความสามารถในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมของครูโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยา
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของครูโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยาที่มีต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์นวัตกรรมตามแนวคิดเชิงรุก

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยา จังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 10 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ หลักสูตรอบรมระยะสั้นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุก

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 ความรู้ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Knowledge)

2.2 ความสามารถในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อส่งเสริมนวัตกรรม

2.3 ความพึงพอใจในการใช้หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์นวัตกรรมตามแนวคิดเชิงรุก

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 วันที่ 22 – 23 มกราคม พ.ศ. 2565

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย มี 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยที่ 1 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 หน่วยที่ 2 การออกแบบจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม หน่วยที่ 3 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Design) แบบแผนการวิจัยขั้นพื้นฐาน (Pre-Experimental Design) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการทดลองตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลองของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการทดลอง	แบบแผนการวิจัย	วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ						
1. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Knowledge) ก่อนอบรมและหลังอบรม	The One-Group Pretest-Posttest Design [8] <table><tr><td>สอบก่อน</td><td>ทดลอง</td><td>สอบหลัง</td></tr><tr><td>T₁</td><td>X</td><td>T₂</td></tr></table> T₁ แทน การทดสอบก่อนอบรม (Pretest) X แทน หลักสูตรอบรมระยะสั้น T₂ แทน การทดสอบหลังอบรม (Posttest)	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง	T ₁	X	T ₂	หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด
สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง						
T ₁	X	T ₂						
2. เพื่อประเมินความสามารถในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อเสริมนวัตกรรม	The One-Shot Case Study [8] <table><tr><td>ทดลอง</td><td>สอบหลัง</td></tr><tr><td>X</td><td>T</td></tr></table> X แทน หลักสูตรอบรมระยะสั้น T แทน การประเมินความสามารถในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้	ทดลอง	สอบหลัง	X	T	หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด		
ทดลอง	สอบหลัง							
X	T							
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของครูโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยาที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม	The One-Shot Case Study [8] <table><tr><td>ทดลอง</td><td>สอบหลัง</td></tr><tr><td>X</td><td>T</td></tr></table> X แทน หลักสูตรอบรมระยะสั้น T แทน การประเมินความพึงพอใจของครูโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยาที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น	ทดลอง	สอบหลัง	X	T	หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด		
ทดลอง	สอบหลัง							
X	T							

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. โครงร่างหลักสูตร และเครื่องมือประกอบการใช้หลักสูตรอบรมระยะสั้นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์นวัตกรรมตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) สำหรับครูโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยา ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาการเรียนรู้ ประกอบด้วย หน่วยที่ 1 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 หน่วยที่ 2 การออกแบบจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม หน่วยที่ 3 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม 4) กิจกรรมการเรียนการสอน 5) ระยะเวลา 6) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และ 7) การวัดประเมินผล รวมเวลาทั้งสิ้น 11 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร และเครื่องมือประกอบการใช้หลักสูตรอบรมระยะสั้นได้รับการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) พบว่ามีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) และความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.52)

2. แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม มีลักษณะเป็นปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษ 21 จำนวน 5 ข้อ 2) ด้านการออกแบบจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม จำนวน 10 ข้อ และ 3) ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม จำนวน 5 ข้อ รวมทั้งสิ้น 20 ข้อ มีการให้คะแนนตามเกณฑ์ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ได้รับการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็น IOC (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยรวมทั้งฉบับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.79

3. แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์นวัตกรรมตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การใช้สื่อเทคโนโลยี และ 4) การวัดและการประเมินผล รวมทั้งสิ้น 13 ข้อคำถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีการกำหนดค่าระดับคะแนนแต่ละช่วงคะแนนและความหมาย ดังนี้ ระดับคะแนน 5 หมายถึง ดีมาก ระดับคะแนน 4 หมายถึง ดี ระดับคะแนน 3 หมายถึง พอใช้ ระดับคะแนน 2 หมายถึง ปรับปรุง ระดับคะแนน 1 หมายถึง ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งในการสรุประดับความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์นวัตกรรมตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) ของผู้เข้าอบรมพิจารณาจากเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีความสามารถระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีความสามารถระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีความสามารถระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีความสามารถระดับน้อย และค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีความสามารถระดับน้อยที่สุด

แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์นวัตกรรมตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) ได้รับการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็น IOC (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยรวมทั้งฉบับ 1.00

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของครูโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยามีต่อการเข้าร่วมหลักสูตรอบรมระยะสั้นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์นวัตกรรมตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหาหลักสูตร 2) ด้านกระบวนการจัดการอบรม 3) ด้านวิทยากร 4) ด้านสื่อที่ใช้ในการอบรม และ 5) ด้านการวัดและประเมินผล รวมทั้งสิ้น 24 ข้อคำถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีการกำหนดค่าระดับความพึงพอใจแต่ละช่วงคะแนนและความหมาย ดังนี้ ระดับคะแนน 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด ระดับคะแนน 4 หมายถึง พึงพอใจมาก ระดับคะแนน 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง ระดับคะแนน 2 หมายถึง พึงพอใจน้อย ระดับคะแนน 1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด ซึ่งในการสรุประดับความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน พิจารณาจากเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง พึงพอใจมาก ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง พึงพอใจน้อย และค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

แบบสอบถามความพึงพอใจของครูโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยามีต่อการเข้าร่วมหลักสูตรอบรมระยะสั้นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์นวัตกรรมตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) ได้รับการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็น IOC (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยรวมทั้งฉบับ 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ก่อนดำเนินการอบรมหลักสูตรอบรมระยะสั้นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์นวัตกรรมตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) คณะผู้วิจัยชี้แจงและทำความเข้าใจกับครูโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยา ลักษณะการจัดกิจกรรมการอบรม เกณฑ์การวัดและประเมินผล

2. ระหว่างการอบรมตามหลักสูตรอบรมระยะสั้นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์นวัตกรรมตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามองค์ประกอบของหลักสูตร 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการเรียนการสอน 5) ระยะเวลา 6) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และ 7) การวัดประเมินผล

ผลการวิจัย

1. ความรู้ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของครูโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยา โดยค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุกหลังการอบรม ($\bar{x}$ = 14.8 , S.D. = 1.13) สูงกว่าก่อนการอบรม ($\bar{x}$ = 9.5 , S.D. = 2.2) และหลังอบรมผู้เข้าอบรมผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดร้อยละ 70 ทุกคน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของครูโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยา

ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุก	N	$\bar{x}$	S.D.
ก่อนเรียน	10	9.5	2.2
หลังเรียน	10	14.8	1.13

2. ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของครูโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x}$ = 4.64, S.D. = 0.49) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยามีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับดีมากในทุกด้าน ซึ่ง ด้านที่มากที่สุดอันดับที่ 1 คือ การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.67, S.D. = 0.48) รองลงมา คือ การใช้สื่อเทคโนโลยี ($\bar{x}$ = 4.64, S.D. = 0.54) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.63, S.D. = 0.49) และการวัดและการประเมินผล ($\bar{x}$ = 4.62, S.D. = 0.49) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสามารถในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมตามแนวคิดเชิงรุกของครูโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยา

ด้าน/ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1	การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.67	0.48	ดีมาก
2	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก	4.63	0.49	ดีมาก
3	การใช้สื่อเทคโนโลยี	4.64	0.54	ดีมาก
4	การวัดและการประเมินผล	4.62	0.49	ดีมาก
สรุปรวม		4.64	0.49	ดีมาก

3. ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์นวัตกรรมตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.63 , S.D. = 0.52) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยามีความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์นวัตกรรมตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) อยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน ซึ่งด้านที่มากที่สุดอันดับที่ 1 คือ ด้านสื่อที่ใช้ในการอบรม ($\bar{x}$ = 4.81, S.D. = 0.39) รองลงมา คือ ด้านเนื้อหาหลักสูตร ($\bar{x}$ = 4.65, S.D. = 0.48) ด้านกระบวนการจัดการอบรม ($\bar{x}$ = 4.60, S.D. = 0.49) ด้านวิทยากร ($\bar{x}$ = 4.60, S.D. = 0.49) และด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{x}$ = 4.50 , S.D. = 0.68) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์นวัตกรรมตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning)

ด้าน/ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1	ด้านเนื้อหาหลักสูตร	4.65	0.48	มากที่สุด
2	ด้านกระบวนการจัดการอบรม	4.60	0.49	มากที่สุด
3	ด้านวิทยากร	4.60	0.49	มากที่สุด
4	ด้านสื่อที่ใช้ในการอบรม	4.81	0.39	มากที่สุด
5	ด้านการวัดและประเมินผล	4.50	0.68	มากที่สุด
สรุปรวม		4.63	0.52	มากที่สุด

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์นวัตกรรมตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) สรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของครูหลังการอบรม ($\bar{x} = 14.8$, S.D. = 1.13) สูงกว่าก่อนการอบรม ($\bar{x} = 9.5$, S.D. = 2.2) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 อาจเนื่องมาจากหลักสูตรนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มความรู้ และสมรรถนะกับผู้เข้าอบรม ซึ่งกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นเชิงรุก ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ช่วยให้ผู้เรียนได้นำความรู้ที่มีอยู่เดิมและความรู้ที่ได้เพิ่มเติมมาพัฒนาเป็นองค์ความรู้ใหม่ การอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นช่วยให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและเกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้ดียิ่งขึ้นและได้ทำความเข้าใจ และในการจัดการเรียนรู้ได้ให้ผู้เข้าอบรมลงมือ ปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับ วงศกริรมย์ ศาปสนต์ [9] ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning 1) ประสบการณ์ (Experience) 2) การสะท้อนความคิดและอภิปราย (Reflection and Discussion) 3) เข้าใจและเกิดความคิดรวบยอด (Understanding and Conceptualization) 4) การปฏิบัติ หรือ ประยุกต์แนวคิด (Experiment / Application) ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบครบโดยไม่ต้องคำนึงว่าจะเริ่มที่องค์ประกอบใดก็ตาม การจัดการเรียนรู้ลักษณะนี้ส่งเสริมการพัฒนาด้านพุทธิพิสัยโดยเฉพาะการความคิดสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สอดคล้องกับการศึกษาของ ชาญณรงค์ ศรีจันทร์ [10] การพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ของนักเรียนของผู้เข้ารับการอบรมหลังการจัดหลักสูตรสำหรับครูมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผลการเรียนรู้ก่อนการจัดหลักสูตรสำหรับ ครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของครูโรงเรียนหลักสองวิทยาโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.49) ผ่านเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 100 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 โดยหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์นวัตกรรมตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างเน้นการฝึกปฏิบัติให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้ลงมือออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งการปฏิบัติการลงมือปฏิบัติ (Manipulation) เป็นการพัฒนาด้านทักษะพิสัยที่ดีดังแสดงจากที่ผู้เข้ารับการอบรมมีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของครูโรงเรียนหลักสองวิทยาอยู่ในระดับดีมากทุกด้านเนื่องจากหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นได้รับการถ่ายทอดจากวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านสามารถถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดีและขณะที่มีการจัดอบรมได้มีการฝึกปฏิบัติให้ผู้เข้าอบรมได้ลงมือปฏิบัติและมีการให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดสอดคล้องกับการศึกษาของพิมพ์ฉวีญา เทียนเจษฎา [11] ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ วิทยาการคำนวณ ระดับปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์พบว่า หลังใช้หลักสูตรผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจสูงกว่าก่อนการอบรม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และประสิทธิภาพการเขียนแผนการจัดการประสบการณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์นวัตกรรมตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.52) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3 ซึ่งจากผลการประเมินด้านที่มีความพึงพอใจสูงสุด 3 ด้านได้แก่ ด้านสื่อที่ใช้ในการอบรม ด้านเนื้อหาหลักสูตร และด้านกระบวนการจัดการอบรม ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่าเนื่องจากสื่อที่ใช้ในการอบรมเป็นสื่อที่ดึงดูดความสนใจ เช่น วีดิโอที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาการอบรม สื่อที่นำมาใช้มีการประยุกต์เทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาพร้อมด้วยเนื้อหาของหลักสูตรตอบสนองต่อความต้องการของผู้เข้ารับการอบรมเพราะหลักสูตรถูกพัฒนาขึ้นจากการสอบถามความต้องการจากกลุ่มเป้าหมายโดยตรง และด้านกระบวนการจัดการอบรม กิจกรรมการอบรมเป็นสิ่งที่ผู้เข้าอบรมให้ความสนใจ และเป็นปัญหาที่ต้องการได้รับความรู้และต้องการพัฒนา และกิจกรรมการอบรมที่เป็นลักษณะที่ให้ผู้เข้าอบรมได้ใช้ประสบการณ์ ปัญหาที่เกิดขึ้นมาแลกเปลี่ยน อภิปราย เป็นการทำให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วมในกิจกรรมการอบรมอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับสำราญ ตั้งศรีทอง อติศร เนาวนนท์ และสมร แสงอรุณ [12] ที่ศึกษาผลการใช้หลักสูตรการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า หลังการใช้หลักสูตรผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเนื่องจากหลักสูตรมีการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ และสอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติภพ สารโศภา วันเพ็ญ นันทะศรี และพรเทพ เสถียรนพแก้ว [13] ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนนาเดื่อพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรจะมีการประเมินความรู้แยกเป็นหน่วยการเรียนรู้ตั้งแต่การทดสอบก่อนเริ่มการอบรมเพื่อเป็นการวิเคราะห์ผู้เรียนและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ยิ่งขึ้น

1.2 ควรเพิ่มเติมระยะเวลาในการจัดอบรมให้มากขึ้น โดยเน้นการฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์นวัตกรรมจากที่ครูได้ออกแบบ จะทำให้ครูสามารถประเมินและพัฒนาการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์นวัตกรรมตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) สำหรับครูที่สอนนักเรียนในระดับชั้นการศึกษาที่แตกต่างกัน เช่น ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาต้น เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] กมล โพธิ์เย็น. Active Learning: การเรียนรู้ตอบสนองการศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2564; 37: 11-28.
- [2] สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, STEM Education. [อินเทอร์เน็ต]. 2562 [เข้าถึงเมื่อ 5 เมษายน 2565]. เข้าถึงได้จาก: http://www.stemedthailand.org/?page_id=23.
- [3] ราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545. [อินเทอร์เน็ต]. 2545 [เข้าถึงเมื่อ 5 เมษายน 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.moe.go.th/backend/wp-content/uploads/2020/>
- [4] Charles, C., and James, A.E. Active Learning: Creative Excitement in the Classroom. ASHE-ERIC Higher Education Reports No. 1. Washington, D.C.; 1993.
- [5] Felder, R. and Brent, R. Navigating the Bumpy Road to Student-Centered Instruction. Journal of College Teaching 1996; 88: 43-47.
- [6] พิชาณิกา เพชรสังข์. การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผสมผสานเทคโนโลยีตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์และการเรียนรู้แบบผสมผสานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 2565; 35: 4-13.
- [7] Chickering, Arthur, W., and Zelda F. G. Seven principles for good Practice. AAHE Bulletin 1987. 39: 3-7.
- [8] มาเรียม นิลพันธุ์. วิจัยวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 9. นครปฐม: ศูนย์วิจัยและพัฒนการทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2558.
- [9] วงศกรมย ศาปสนดี. การจัดการความรู้สู่องค์กรการเรียนรู้ (บทเรียนเพื่อขับเคลื่อนงานสุขภาพจิต). นนทบุรี: กรมสุขภาพจิต; 2560.
- [10] ชาญณรงค์ ศรีจันทร์. การพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ต่อไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2562.
- [11] พิมพ์ธัญญา เทียนเจษฎา. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณระดับปฐมวัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3. [รายงานการวิจัย]. บุรีรัมย์: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน; 2562.
- [12] สำราญ ตั้งศรีทอง, อติศร เนาวนนท์, และสมร แสงอรุณ. การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา 2565; 63: 214-227.
- [13] กิตติภาพ สารโพคา, วันเพ็ญ นันทะศรี, และพรเทพ เสถียรนพแก้ว. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนนาเดื่อพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 2564. 31: 51-68.

คุณภาพการให้บริการและกลยุทธ์การตลาดบริการที่ส่งผลต่อความไว้วางใจและการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรี

Service Quality and Service Marketing Strategies that Affect the Trust and Service Decision of Customers of Veterinary Hospitals in Phetchaburi Province

ชินาภา ศรีวรรณารณ* และ กฤตชน วงศ์รัตน์
Chinapa Sriworanard and Kritchana Wongrat

สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000
Business Administration, Faculty of Management Science, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi 76000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: misschinne@hotmail.com, kritchana.won@mail.pbru.ac.th

Received: 08 January 2023, Revised: 11 April 2023, Accepted: 31 October 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) คุณภาพการให้บริการ กลยุทธ์การตลาดบริการ ความไว้วางใจและการตัดสินใจเลือกใช้บริการ 2) คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความไว้วางใจและการตัดสินใจเลือกใช้บริการ 3) กลยุทธ์การตลาดบริการที่ส่งผลต่อความไว้วางใจและการตัดสินใจเลือกใช้บริการ 4) ความไว้วางใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการ และ 5) คุณภาพการให้บริการและกลยุทธ์การตลาดบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรี โดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่านกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นลูกค้าหรือผู้ที่เคยเข้ารับบริการสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 323 คน เลือกวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความถดถอยอย่างง่ายและแบบพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณภาพการให้บริการ กลยุทธ์การตลาดบริการ ความไว้วางใจและการตัดสินใจเลือกใช้บริการโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) คุณภาพการให้บริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความไว้วางใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีประสิทธิภาพการทำงานร้อยละ 89.6 และคุณภาพการให้บริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีประสิทธิภาพการทำงานร้อยละ 86.9 3) กลยุทธ์การตลาดบริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความไว้วางใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีประสิทธิภาพการทำงานร้อยละ 90.2 และกลยุทธ์การตลาดบริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีประสิทธิภาพการทำงานร้อยละ 84.3 4) ความไว้วางใจมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีประสิทธิภาพการทำงานร้อยละ 91.8 และ 5) คุณภาพการให้บริการและกลยุทธ์การตลาดบริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรี โดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่านบางส่วน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : คุณภาพการให้บริการ กลยุทธ์การตลาดบริการ ความไว้วางใจ การตัดสินใจเลือกใช้บริการ

Abstract

The objective of this research were to study; 1) service quality, service marketing strategy, trust and service decisions, 2) service quality that affects trust and service decisions, 3) service marketing strategies that affect trust and service decisions, 4) trust that affects service decisions and 5) service quality and service marketing strategies that affect the service decision of customers of veterinary hospitals in Phetchaburi province with trust as a mediator variable. The sample group used in this research was 323 customers or former veterinary hospitals in Phetchaburi province using convenient random sampling technique. The instruments used for data collection consisted of a questionnaire with the reliability value of 0.87. The statistics use for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, simple and multiple regression analysis.

The research results were as follows: 1) service quality, service marketing strategy, trust and service decisions were averaged at a high level, 2) service quality has a positive influence on trust, statistically significant at the .01 level.

The predictive efficiency of 89.6 percent and service quality has a positive influence on service decision, statistically significant at the .01 level with the predictive efficiency of 86.9 percent, 3) service marketing strategies have a positive influence on trust, statistically significant at the .01 level with the predictive efficiency of 90.2 percent and service marketing strategies have a positive influence on service decision, statistically significant at the .01 level. The predictive efficiency of 84.3 percent, 4) trust has a positive influence on service decisions, statistically significant at the .01 level with the predictive efficiency of 91.8 percent, and 5) service quality and service marketing strategies had a positive influence on the service decision of customers of veterinary hospitals in Phetchaburi Province, with trust being a partial mediator variable, statistically significant at the .01 level.

Keywords : Service Quality, Service Marketing Strategies, Trust, Service Decision

บทนำ

ธุรกิจสัตว์เลี้ยงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีการเติบโตต่อเนื่อง โดยประเทศที่มีการเติบโตสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศมาเลเซีย และประเทศอินโดนีเซีย ทำให้ปัจจุบันมูลค่าตลาดธุรกิจเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงโลกมีแนวโน้มเติบโตคาดว่าจะมีมูลค่าสูงถึง 217,651 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือกว่า 6.9 ล้านล้านบาทในปี 2026 หรือ เติบโตเฉลี่ยปีละ 7.2 % ในส่วนของประเทศไทย ธุรกิจที่เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงนับว่าเป็นธุรกิจที่น่าสนใจอย่างมากและมีแนวโน้มเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ [1] ธุรกิจคลินิกสัตว์เลี้ยงและโรงพยาบาลสัตว์ในประเทศไทยได้ขยายตัวอย่างสูงและต่อเนื่องติดต่อกันมาหลายปีแม้ในช่วงวิกฤติโควิด-19 ธุรกิจสัตว์เลี้ยงยังขยายตัวได้ดีเนื่องจากคนไทยให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพสัตว์เลี้ยงโดยครอบครัวและกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีแนวโน้มเลี้ยงสุนัขและแมวพันธุ์ต่างประเทศ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาค่อนข้างสูงทำให้มีคลินิกปรึกษาสัตว์เกิดขึ้นทั่วประเทศจำนวนมาก มีการประมาณมูลค่าธุรกิจสัตว์เลี้ยงสูงถึงประมาณ 35,000 ล้านบาทต่อปี [2] เนื่องจากการเกิดขึ้นของปรากฏการณ์ Pet Humanization หมายถึงพฤติกรรมเลี้ยงของเจ้าของที่เลี้ยงดูสัตว์เลี้ยงเสมือนลูก หรือเป็นหนึ่งในสมาชิกของครอบครัว จะมีรูปแบบการเลี้ยงดูเป็นอย่างดี และให้ความสำคัญต่อสัตว์เลี้ยงมากขึ้น โดยกลุ่มนี้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยและต่อเนื่อง จากปัจจุบันแนวโน้มการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไปจากที่เคยเลี้ยงแบบลักษณะความเป็นเจ้าของ หรือ Ownership กลายเป็นการเลี้ยงแบบความผูกพันเสมือนคนในครอบครัว เลี้ยงเสมือนลูก หรือ Pet Parent และต้องการเลือกสิ่งที่ดีมีคุณภาพให้กับสัตว์เลี้ยง ไม่ว่าจะเป็นอาหาร สิ่งของเครื่องใช้ และบริการต่าง ๆ ส่งผลให้กลุ่มธุรกิจขายปลีกสัตว์เลี้ยงและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องมีแนวโน้มการเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประเภทของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยงสามารถจัดแบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ 1) ธุรกิจผลิตภัณฑ์สำหรับสัตว์เลี้ยง เช่น อาหารสัตว์เลี้ยง บ้านและกรงสัตว์เลี้ยง ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดสำหรับสัตว์เลี้ยง ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ 2) ธุรกิจบริการ เช่น บริการตัดแต่งขน อาบน้ำ สบู่ บริการรับ-ขนย้ายสัตว์เลี้ยง 3) ธุรกิจซื้อขายสัตว์เลี้ยง และ 4) ธุรกิจอื่น ๆ เช่น ธุรกิจประกันภัยชีวิตและสุขภาพ ธุรกิจสัตว์เลี้ยงให้เช่า ธุรกิจเสื้อผ้าและเครื่องประดับสัตว์เลี้ยง ธุรกิจหลังความตาย เป็นต้น [3] ดังจะพบเห็นทั่วไปว่าธุรกิจสถานพยาบาลสัตว์ปัจจุบันไม่ได้ทำการรักษาเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ยังมีการผนวกธุรกิจอื่น ๆ รวมเข้าด้วยกันเพื่อเป็นการให้บริการที่ครบวงจรของสถานพยาบาลสัตว์อีกด้วย

คุณภาพการให้บริการเป็นหัวใจสำคัญของสถานพยาบาลสัตว์ในปัจจุบันและเป็นเครื่องมือที่ใช้สร้างความแตกต่างและความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจให้เหนือกว่าคู่แข่ง เนื่องจากคุณภาพการให้บริการเป็นความสามารถในการตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของลูกค้าหากการบริการนั้นมีคุณภาพและสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าพร้อมทั้งให้ความรู้สึกคุ้มค่าถึงสิ่งที่ได้รับเปรียบเทียบกับสิ่งที่เสียไปจะทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจและเกิดความเชื่อมั่นประทับใจในการให้บริการ จึงนำไปสู่การกลับมาใช้บริการซ้ำของลูกค้าเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินธุรกิจ นอกจากเป็นการเพิ่มส่วนตรงตลาดให้สูงขึ้นรวมถึงการที่สินค้าหรือบริการนั้นอยู่ในความทรงจำจากการซื้อหรือใช้บริการครั้งแรก [4] สถานพยาบาลสัตว์เป็นการบริการทางการแพทย์ที่เป็นความชำนาญเฉพาะในทางด้านวิชาชีพของผู้ให้บริการ (Expertise and Skill at Service Providers) นักการตลาดได้สรุปลักษณะพิเศษของบริการที่มักจะแตกต่างจากสินค้าทั่วไปในเรื่องของการบริการทางการแพทย์ว่าเป็นลักษณะเฉพาะของการบริการที่ไม่อาจจับต้องได้ เป็นบริการที่ผู้ให้บริการจำเป็นต้องมีความชำนาญเฉพาะในด้านวิชาชีพ (Professional Service) ฉะนั้นสถานพยาบาลสัตว์โดยทั่วไปมีลักษณะของบริการที่ค่อนข้างเป็นนามธรรม ไม่มีตัวตน ไม่มีรูปร่าง ดังนั้น จึงเป็นการยากที่จะสามารถรับรู้ถึงการบริการผ่านประสาทสัมผัสต่าง ๆ ได้ ความไม่มีตัวตนของการบริการที่ทำให้ไม่อาจจับต้องบริการได้ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อลูกค้า คือทำให้ลูกค้ารู้สึกว่าการเลือกใช้บริการเนื่องจากว่าโดยทั่วไปลูกค้าไม่สามารถทดลองใช้บริการสถานพยาบาลสัตว์ก่อนการตัดสินใจซื้อได้หรือไม่สามารถทราบผลลัพธ์ของการให้บริการสถานพยาบาลสัตว์ล่วงหน้าก่อนการใช้บริการนั้นได้ นอกจากนี้กลยุทธ์การตลาดบริการซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่ผู้บริหารสถานพยาบาลสัตว์จะต้องให้ความสำคัญเช่นเดียวกันเพราะการที่สถานพยาบาลสัตว์จะไปถึงจุดมุ่งหมายได้นั้นผู้บริหารจะต้องมีกลยุทธ์ในการบริหารกิจการโดยเฉพาะกลยุทธ์ทางการตลาดบริการที่เหนือกว่าคู่แข่ง และสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้เป็นอย่างดี

เนื่องจากการให้บริการในด้านของการรักษาสุขภาพสัตว์อย่างมีคุณภาพ ผลลัพธ์ของการให้บริการนี้คือการได้รับการไว้วางใจจากเจ้าของสัตว์เลี้ยงในการนำพาสัตว์เลี้ยงเข้ามารับการบริการตรวจและรักษาสุขภาพ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จำเป็นจะต้องอาศัยผู้ปฏิบัติการที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านก็คือสัตวแพทย์ที่มีศักยภาพในการทำงานและรวมถึงเครื่องมืออุปกรณ์ในการตรวจและวินิจฉัยโรคได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และทันสมัย เพื่อให้การรักษาสัตว์ออกมามีคุณภาพที่ดีและช่วยเหลือสัตว์ได้อย่างทันที่ ดังนั้น การที่จะสร้างความแตกต่างให้เป็นเอกลักษณ์ของสถานพยาบาลสัตว์แต่ละแห่งที่จะต้องทราบและตอบสนองต่อความต้องการที่ตรงจุดได้เพื่อเพิ่มความพึงพอใจแก่ผู้ใช้บริการ โดยปัญหาของการวิจัยนี้เกิดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งมีการแพร่ระบาดไปทั่วโลกรวมถึงประเทศไทย ส่งผลกระทบในวงกว้างต่อธุรกิจอุตสาหกรรมการผลิตและบริการต่าง ๆ เป็นจำนวนมากโดยเฉพาะสถานพยาบาลสัตว์ทำให้มีผู้มาใช้บริการนำสัตว์เลี้ยงเข้ารับบริการน้อยลง ประกอบกับการนำกลยุทธ์การตลาดบริการมาใช้ในการดำเนินการยังไม่เหมาะสมมากพอกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ทั้งด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ การกำหนดราคาอาจมีการปรับให้เหมาะสมกับปัจจุบัน ช่องทางการจัดจำหน่ายที่ยังไม่ครอบคลุมกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย การส่งเสริมการตลาดยังมีรายการที่มุ่งใจลูกค้าน้อยเกินไป กระบวนการหรือขั้นตอนการบริการควรปรับให้รวดเร็วขึ้น บุคลากรควรพัฒนาการให้บริการที่ดีขึ้นและควรสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าเพิ่มมากขึ้น หากสถานพยาบาลสัตว์สามารถปรับกลยุทธ์การตลาดบริการได้ก็จะทำให้ลูกค้าหรือผู้ใช้บริการเกิดความไว้วางใจและส่งผลการตัดสินใจเลือกที่จะกลับมาใช้บริการอย่างต่อเนื่องในอนาคต

ในจังหวัดเพชรบุรีมีสถานพยาบาลสัตว์ที่จดทะเบียนในปี พ.ศ.2563 จำนวน 29 แห่ง โดยมีคลินิกแบบไม่มีที่พักสัตว์ป่วยจำนวน 23 แห่ง โรงพยาบาลสัตว์จำนวน 7 แห่ง และมูลนิธิจำนวน 1 แห่ง [5] มาจนถึงปัจจุบัน ปี พ.ศ.2566 การจัดตั้งธุรกิจสถานพยาบาลสัตว์มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง คาดว่าเป็นความต้องการของตลาดของจำนวนผู้เลี้ยงสัตว์เลี้ยงที่มีจำนวนมากขึ้นประกอบกับพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป การแข่งขันทางการตลาดจึงสูงขึ้นด้วยเช่นกัน จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินการในปัจจุบันที่เกิดขึ้นในการตัดสินใจเลือกใช้บริการสถานพยาบาลสัตว์ทั้งกับเจ้าของสถานพยาบาลสัตว์และเจ้าของสัตว์เลี้ยงหรือผู้ใช้บริการ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณภาพการให้บริการและกลยุทธ์การตลาดบริการที่ส่งผลต่อความไว้วางใจและการตัดสินใจเลือกใช้บริการของสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรี ทั้งนี้เพื่อเป็นการศึกษาถึงผู้ใช้บริการหรือลูกค้าที่มีการตัดสินใจเลือกใช้บริการในการเลือกใช้บริการสถานพยาบาลสัตว์มากน้อยเพียงใด และสามารถนำมาพัฒนาและปรับปรุงทั้งคุณภาพการให้บริการและกลยุทธ์การตลาดบริการให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการหรือลูกค้า อีกทั้งยังเพิ่มโอกาสในการอยู่รอดทางธุรกิจอีกทางหนึ่งและยังเป็นการศึกษาแนวคิดใหม่ทางด้านการวิชาการ ที่เกี่ยวกับการบริการและการตลาดเพื่อสนับสนุนหรือคัดค้านหลักทางวิชาการด้านบริหารธุรกิจ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพการให้บริการ กลยุทธ์การตลาดบริการ ความไว้วางใจและการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า
2. เพื่อศึกษาคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความไว้วางใจและการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า
3. เพื่อศึกษากลยุทธ์การตลาดบริการที่ส่งผลต่อความไว้วางใจและการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า
4. เพื่อศึกษาความไว้วางใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า
5. เพื่อศึกษาคุณภาพการให้บริการและกลยุทธ์การตลาดบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า

สถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรีโดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่าน

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 คุณภาพการให้บริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความไว้วางใจ

สมมติฐานที่ 2 คุณภาพการให้บริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า

สมมติฐานที่ 3 กลยุทธ์การตลาดบริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความไว้วางใจ

สมมติฐานที่ 4 กลยุทธ์การตลาดบริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า

สมมติฐานที่ 5 ความไว้วางใจมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า

สมมติฐานที่ 6 คุณภาพการให้บริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าโดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่าน

สมมติฐานที่ 7 กลยุทธ์การตลาดบริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าโดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เจ้าของสัตว์เลี้ยงที่เป็นลูกค้าหรือผู้ที่เคยเข้ารับบริการสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยใช้สูตรการคำนวณที่ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ 95 % จึงใช้สูตรคอชรีน [6] ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 323 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 คุณภาพการให้บริการของลูกค้าสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรี ตอนที่ 3 กลยุทธ์การตลาดบริการสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรี ตอนที่ 4 ความไว้วางใจสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรี และตอนที่ 5 การตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรี ลักษณะคำถามเป็นแบบการประเมินค่า (Rating Scale) ที่มีระดับ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารธุรกิจเพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.5 ถือว่ามีความสอดคล้อง [7] หลังจากนั้นปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำไปทำการตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงจากผู้ใช้บริการสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดราชบุรี จำนวน 30 ชุด โดยนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' Alpha Coefficient) [8] ได้ค่าความเชื่อมั่น คุณภาพการให้บริการเท่ากับ 0.95 กลยุทธ์การตลาดบริการเท่ากับ 0.92 ความไว้วางใจเท่ากับ 0.89 การตัดสินใจเลือกใช้บริการเท่ากับ 0.81 และโดยภาพรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.7 ถือเป็นค่าที่ยอมรับได้ [9]

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอความอนุเคราะห์จากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ออกหนังสือราชการภายนอกถึงเจ้าของโรงพยาบาลหรือคลินิกสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าของสัตว์เลี้ยงที่เป็นลูกค้าหรือผู้ที่เคยเข้ารับบริการสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 323 ชุด ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและติดตามแบบสอบถามจนได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 323 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.0 จากนั้นได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามเพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้วมาลงรหัสด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติเพื่อวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลโดยสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และการวิเคราะห์ความถดถอยอย่างง่ายและแบบพหุคูณ (Simple and Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ซึ่งมีอายุระหว่าง 31-40 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 20,001 บาท อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย โดยส่วนใหญ่ใช้บริการคลินิกและรักษาทั่วไป

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณภาพการให้บริการ กลยุทธ์การตลาดบริการ ความไว้วางใจ และการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
คุณภาพการให้บริการ	3.98	.63	ระดับมาก
กลยุทธ์การตลาดบริการ	3.87	.61	ระดับมาก
ความไว้วางใจ	3.95	.55	ระดับมาก
การตัดสินใจเลือกใช้บริการ	4.02	.59	ระดับมาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ตัวแปรการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นอันดับที่หนึ่ง (4.02) รองลงมาคือคุณภาพการให้บริการ (3.98) ความไว้วางใจ (3.95) และกลยุทธ์การตลาดบริการ (3.87) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานของตัวแปร

สมมติฐานที่ 1 คุณภาพการให้บริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความไว้วางใจ

ตารางที่ 2 ผลค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความไว้วางใจ

ตัวแปร	คะแนนดิบ		คะแนนมาตรฐาน	t	p-value
	B	SE	β		
ค่าคงที่ (a)	.023	.074		2.755	.006**
คุณภาพการให้บริการ(X_1)	.942	.018	.947	25.729	.000**

$R = .947$ $R^2 = .896$ Adjusted $R^2 = .896$ $F = 2780.322$ $SE = .33339$

**มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า คุณภาพการให้บริการส่งผลต่อความไว้วางใจที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 (sig. = .000) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .947 และสามารถพยากรณ์ถึงความไว้วางใจได้ร้อยละ 89.6 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ พบว่า คุณภาพการให้บริการสามารถพยากรณ์ความไว้วางใจ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า $B = .942$ แสดงว่า คุณภาพการให้บริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความไว้วางใจ ดังนั้นสมการความไว้วางใจอันเนื่องมาจากคุณภาพการให้บริการ

สมมติฐานที่ 2 คุณภาพการให้บริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า

ตารางที่ 3 ผลค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า

ตัวแปร	คะแนนดิบ		คะแนนมาตรฐาน	t	p-value
	B	SE	β		
ค่าคงที่ (a)	.327	.082		3.968	.000**
คุณภาพการให้บริการ(X_1)	.926	.020	.932	46.209	.000**

$R = .932$ $R^2 = .869$ Adjusted $R^2 = .869$ $F = 2135.269$ $SE = .37413$

**มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า คุณภาพการให้บริการส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 (sig. = .000) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .932 และสามารถพยากรณ์ถึงการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า ได้ร้อยละ 86.9 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ พบว่า คุณภาพการให้บริการสามารถพยากรณ์การตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า $B = .926$ แสดงว่า คุณภาพการให้บริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า ดังนั้นสมการการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าอันเนื่องมาจากคุณภาพการให้บริการ

สมมติฐานที่ 3 กลยุทธ์การตลาดบริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความไว้วางใจ

ตารางที่ 4 ผลค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรกลยุทธ์การตลาดบริการที่ส่งผลต่อความไว้วางใจ

ตัวแปร	คะแนนดิบ		คะแนนมาตรฐาน	t	p-value
	B	SE	β		
ค่าคงที่ (a)	.134	.072		1.856	.004**
กลยุทธ์การตลาดบริการ(X_2)	.987	.018	.950	54.410	.000**

$R = .950$ $R^2 = .902$ Adjusted $R^2 = .902$ $F = 2960.459$ $SE = .32411$

**มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 5 พบว่า กลยุทธ์การตลาดบริการส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 (sig. = .000) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .918 และสามารถพยากรณ์ถึงการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า ได้ร้อยละ 84.3 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ พบว่า กลยุทธ์การตลาดบริการสามารถพยากรณ์การตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า $B = .953$ แสดงว่า กลยุทธ์การตลาดบริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า ดังนั้นสมการการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าอันเนื่องมาจากกลยุทธ์การตลาดบริการ

สมมติฐานที่ 5 ความไว้วางใจมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า

ตารางที่ 6 ผลค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรความไว้วางใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า

ตัวแปร	คะแนนดิบ		คะแนนมาตรฐาน	t	p-value
	B	SE	β		
ค่าคงที่ (a)	.234	.065		3.579	.000**
ความไว้วางใจ(X_3)	.957	.016	.958	59.777	.000**
R = .958 $R^2 = .918$ Adjusted $R^2 = .917$ F = 3573.280 SE = .29713					

**มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 6 พบว่า ความไว้วางใจส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 (sig. = .000) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .958 และสามารถพยากรณ์ถึงการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า ได้ร้อยละ 91.8 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ พบว่า ความไว้วางใจสามารถพยากรณ์การตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า $B = .957$ แสดงว่า ความไว้วางใจมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า ดังนั้นสมการการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าอันเนื่องมาจากความไว้วางใจ

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผู้วิจัยทำการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณภาพการให้บริการ การตัดสินใจเลือกใช้บริการและความไว้วางใจสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรี จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณภาพการให้บริการ การตัดสินใจเลือกใช้บริการและความไว้วางใจ

ตัวแปร	คุณภาพการให้บริการ (X_1)	ความไว้วางใจ (X_3)	การตัดสินใจเลือกใช้บริการ (Y)
คุณภาพการให้บริการ (X_1)	1	.747**	.732**
ความไว้วางใจ (X_3)		1	.758**
การตัดสินใจเลือกใช้บริการ (Y)			1

**มีนัยสำคัญ .01, *มีนัยสำคัญ .05

จากตารางที่ 7 พบว่า ตัวแปรคุณภาพการให้บริการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความไว้วางใจและการตัดสินใจเลือกใช้บริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .747, .732 และความไว้วางใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .758 เมื่อพบว่าตัวแปรทั้งสามได้แก่ คุณภาพการให้บริการ การตัดสินใจเลือกใช้บริการและความไว้วางใจมีความสัมพันธ์กัน ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรดังกล่าวมาทดสอบความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression) โดยทำการทดสอบอิทธิพลของตัวแปรตามแนวคิดของบาร์อนและเคนนี

สมมติฐานที่ 6 คุณภาพการให้บริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าโดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ตารางที่ 8 ผลค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าโดยส่งผ่านความไว้วางใจ

ตัวแปร	คะแนนดิบ		คะแนนมาตรฐาน	t	p-value
	B	SE	β		
ค่าคงที่ (a)	.181	.064		2.829	.000**
ความไว้วางใจ(X_3)	.725	.048	.726	15.127	.000**
คุณภาพการให้บริการ(X_1)	.244	.048	.245	5.116	.000**
R = .961 $R^2 = .914$ Adjusted $R^2 = .923$ F = 1939.833 SE = .28612					

**มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 8 พบว่า คุณภาพการให้บริการและความไว้วางใจส่งผลทางบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า โดยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าเมื่อมีการควบคุมอิทธิพลของความไว้วางใจแล้ว มีค่าเท่ากับ .726 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ($t = 15.127$, Sig. = .000) และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของความไว้วางใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าเมื่อมีการควบคุมอิทธิพลของคุณภาพการให้บริการ มีค่าเท่ากับ .245 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ($t = 5.116$, Sig. = .000) ผลการวิเคราะห์เป็นไปตามเงื่อนไขการพิจารณาตัวแปรส่งผ่านที่ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าแล้วเมื่อมีการควบคุมอิทธิพลของความไว้วางใจ และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของความไว้วางใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถสรุปผลการยืนยันได้ว่าความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่านบางส่วน (Partial Mediator) ระหว่างคุณภาพการให้บริการกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า ดังนั้นการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้ามาจากคุณภาพการให้บริการและความไว้วางใจ

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผู้วิจัยทำการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกลยุทธ์การตลาดบริการ การตัดสินใจเลือกใช้บริการและความไว้วางใจสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรี จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ

ตารางที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกลยุทธ์การตลาดบริการ การตัดสินใจเลือกใช้บริการและความไว้วางใจ

ตัวแปร	กลยุทธ์การตลาดบริการ (X_2)	ความไว้วางใจ (X_3)	การตัดสินใจเลือกใช้บริการ (Y)
กลยุทธ์การตลาดบริการ (X_2)	1	.750**	.718**
ความไว้วางใจ (X_3)		1	.758**
การตัดสินใจเลือกใช้บริการ (Y)			1

**มีนัยสำคัญ .01, *มีนัยสำคัญ .05

จากตารางที่ 9 พบว่า ตัวแปรกลยุทธ์การตลาดบริการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความไว้วางใจและการตัดสินใจเลือกใช้บริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .750, .718 และความไว้วางใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .758 เมื่อพบว่าตัวแปรทั้งสามได้แก่ กลยุทธ์การตลาดบริการ การตัดสินใจเลือกใช้บริการและความไว้วางใจมีความสัมพันธ์กัน ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรดังกล่าวมาทดสอบความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression) โดยทำการทดสอบอิทธิพลของตัวแปรตามแนวคิดของบาร์อนและเคนนี

สมมติฐานที่ 7 กลยุทธ์การตลาดบริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าโดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ตารางที่ 10 ผลค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรกลยุทธ์การตลาดบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า โดยส่งผ่านความไว้วางใจ

ตัวแปร	คะแนนดิบ		คะแนนมาตรฐาน	t	p-value
	B	SE	β		
ค่าคงที่ (a)	.189	.064		2.928	.004**
ความไว้วางใจ(X_3)	.779	.043	.780	17.942	.000**
กลยุทธ์การตลาดบริการ(X_2)	.189	.043	.191	4.392	.000**

$R = .961$ $R^2 = .914$ Adjusted $R^2 = .923$ $F = 1939.833$ $SE = .28612$

**มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 10 พบว่า กลยุทธ์การตลาดบริการและความไว้วางใจส่งผลทางบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า โดยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของกลยุทธ์การตลาดบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า เมื่อมีการควบคุมอิทธิพลของความไว้วางใจแล้ว มีค่าเท่ากับ .780 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ($t = 17.942$, Sig. = .000) และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของความไว้วางใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าเมื่อมีการควบคุมอิทธิพลของกลยุทธ์การตลาดบริการ มีค่าเท่ากับ .191 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ($t = 4.392$, Sig. = .000) ผลการวิเคราะห์เป็นไปตามเงื่อนไขการพิจารณาตัวแปรส่งผ่านที่ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของกลยุทธ์การตลาดบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าแล้วเมื่อมีการควบคุมอิทธิพลของความไว้วางใจ และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของความไว้วางใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถสรุปผลการยืนยันได้ว่าความไว้วางใจเป็นตัวแปร

ส่งผ่านบางส่วน (Partial Mediator) ระหว่างกลยุทธ์การตลาดบริการกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า ดังนั้นการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้ามาจากกลยุทธ์การตลาดบริการและความไว้วางใจ

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง อายุระหว่าง 31-40 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 20,001 บาท อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย โดยส่วนใหญ่ใช้บริการคลินิกและรักษาทั่วไป

2. การสรุปผลค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 4 ด้าน พบว่า ด้านการตัดสินใจเลือกใช้บริการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมา คือคุณภาพการให้บริการ ด้านความไว้วางใจ และด้านกลยุทธ์การตลาดบริการ ตามลำดับ สามารถสรุปผลในแต่ละตัวแปรได้ ดังนี้

2.1 คุณภาพการให้บริการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทั้ง 5 ด้าน พบว่าด้านความเชื่อถือและความเชื่อมั่นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า ด้านการรู้จักและดูแลเอาใจใส่ลูกค้า ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ และด้านการมีจิตเมตตาและมนุษยสัมพันธ์มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย สามารถพิจารณาเป็นรายด้านโดยสรุปได้ดังนี้

ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาพบว่า ช่องทางการติดต่อไม่ยุ่งยากซับซ้อนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคืออุปกรณ์การรักษามีความสะอาดปลอดภัยและทันสมัย บริเวณการรอคอยการรักษา มีความสะอาด การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการใช้ช่องทางที่ทันสมัยและสะดวกต่อการเข้าถึงและมีป้ายแจ้งข่าวสารข้อมูลที่ผู้เลี้ยงสัตว์จำเป็นต้องทราบตามลำดับ

ด้านความเชื่อถือและความเชื่อมั่นโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาพบว่า บุคลิกภาพของสัตวแพทย์มีความน่าเชื่อถือมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือให้การรักษาถูกต้องตามหลักวิชาการ คุณภาพการให้บริการมีความน่าเชื่อถือดี การวินิจฉัยโรคสร้างความเชื่อมั่นว่าไม่ผิดพลาด และมีความตรงต่อเวลาในการนัดหมาย ตามลำดับ

ด้านการมีเมตตาจิตและมนุษยสัมพันธ์โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่า บุคลากรมีความเป็นกันเองยิ้มแย้มแจ่มใสมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือบุคลากรสามารถให้คำแนะนำและอธิบายการบริการที่เข้าใจง่าย บุคลากรสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน และได้รับความเห็นอกเห็นใจทุกครั้งที่เข้ารับบริการในสถานพยาบาลสัตว์ ตามลำดับ

ด้านการรู้จักและดูแลเอาใจใส่ลูกค้าโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่าบุคลากรในร้านยินดีแก้ไขปัญหให้กับผู้เลี้ยงสัตว์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือสถานพยาบาลสัตว์สามารถจดจำรายละเอียดของผู้เลี้ยงสัตว์แต่ละรายได้เป็นอย่างดี บุคลากรของสถานพยาบาลดูแลเอาใจใส่และสถานพยาบาลสัตว์ให้ความเท่าเทียมในการรักษาโดยไม่แบ่งฐานะของผู้เลี้ยงสัตว์ตามลำดับ

ด้านการตอบสนองต่อลูกค้าโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่าสัตวแพทย์ไม่ปฏิเสธการร้องขอจากผู้เลี้ยงสัตว์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือสัตวแพทย์เต็มใจให้ความช่วยเหลือและพร้อมอธิบายให้ลูกค้าเข้าใจ เครื่องมือการแพทย์พร้อมใช้งานได้ทันที เมื่อเกิดกรณีฉุกเฉินสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ และบุคลากรมีความเตรียมพร้อมให้บริการตลอดเวลา ตามลำดับ

2.2 กลยุทธ์การตลาดบริการ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทั้ง 7 ด้าน พบว่า ด้านกระบวนการบริการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านบุคลากร ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านราคา สามารถพิจารณาโดยสรุปได้ดังนี้

ด้านกระบวนการบริการ มีโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่า มีการชี้แจงรายละเอียดการรักษาอย่างถูกต้องและชัดเจนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ มีความสะดวกและรวดเร็ว การให้บริการเป็นขั้นเป็นตอนและเป็นระบบระเบียบ มีสิ่งอำนวยความสะดวกในระหว่างรอการรักษาสัตว์เลี้ยงเช่นโทรทัศน์ เครื่องดื่ม และมีการติดตามผลการรักษาและประเมินผลการใช้บริการ ตามลำดับ

ด้านบุคลากร มีโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่า สัตวแพทย์มีทักษะ ความรู้ และความชำนาญรักษาที่ครอบคลุมค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ สัตวแพทย์และผู้ช่วยสัตวแพทย์สามารถให้คำปรึกษาและตอบข้อสงสัยได้เป็นอย่างดี พนักงานในร้านเต็มใจที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้ใช้บริการมีบุคลากรเพียงพอสำหรับการให้บริการ และสัตวแพทย์และบุคลากรมีความเอาใจใส่และติดตามผลการรักษาสัตว์เลี้ยง ตามลำดับ

ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่าสถานพยาบาลสัตว์มีความสะอาดและปลอดภัยในการใช้บริการค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ สถานพยาบาลสัตว์มีบริการตรวจรักษาและฉีดวัคซีนนอกสถานที่ สถานพยาบาลสัตว์มีความพร้อมในด้านอุปกรณ์ทางการแพทย์และเวชภัณฑ์ยา สถานพยาบาลสัตว์มีการจำหน่ายอุปกรณ์และ

อาหารสัตว์เลี้ยง สถานพยาบาลสัตว์มีบริการรับส่งสัตว์เลี้ยง และสถานพยาบาลสัตว์มีบริการรับฝากเลี้ยงและฝากใช้สำหรับสัตว์ป่วย ตามลำดับ

ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่า มีกรงพักสัตว์เลี้ยงสำหรับรอการรักษาอย่างเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคืออุปกรณ์ที่ให้บริการมีความสะอาดและทันสมัย มีที่นั่งพักคอยสำหรับผู้รับบริการระหว่างรอการรักษาสัตว์เลี้ยง เป็นสถานพยาบาลสัตว์แบบมีที่พักรักษาสำหรับสัตว์ป่วยมากเพียงพอ และสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในอาคารสถานพยาบาลสัตว์มีอากาศถ่ายเทและไม่มีความชื้นเกินไป ตามลำดับ

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่า มีบริการให้คำปรึกษาทางอินเทอร์เน็ต และสื่อโซเชียล เช่น Facebook, Line มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ มีป้ายแสดงเวลาเปิดปิดของสถานพยาบาลสัตว์อย่างชัดเจน (24 ชั่วโมง) มีห้องพักรับรองและที่นั่งพักผ่อนรอการตรวจอย่างเพียงพอ ที่ตั้งสถานพยาบาลสัตว์หาได้ง่าย สะดวกต่อการเดินทางมาใช้บริการ มีสถานที่จอดรถสะดวก อาคารสถานที่อากาศถ่ายเทและได้มาตรฐาน และมีบริการรักษานอกสถานที่ตามลำดับ

ด้านการส่งเสริมการตลาด โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่า มีวิธีการประชาสัมพันธ์แบบบอกกล่าวปากต่อปาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือมีกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคม เช่น กิจกรรมรณรงค์การฉีดพิษสุนัขบ้าฟรีร่วมกับกรมปศุสัตว์ มีการจัดรายการพิเศษโปรโมชั่นส่วนลดและของแถม มีการโฆษณาตามสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โบปปลิว เป็นต้น และมีการให้บริการผ่านทางช่องทางอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Line ตามลำดับ

ด้านราคาอัตราค่าผลิตภัณฑ์และบริการ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่า โปรโมชั่นให้กับผู้เข้ารับบริการอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคืออัตราค่าผลิตภัณฑ์และบริการมีความสมเหตุสมผล มีการให้พ่อนชำระค่าบริการ มีบริการเครื่องรูดบัตรเครดิตทุกชนิด และมีการติดป้ายแสดงอัตราค่าบริการอย่างชัดเจน ตามลำดับ

2.3 ด้านความไว้วางใจ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยทั้งหมดอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่า ลูกค้ายินยอมไว้วางใจว่าข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่ท่านได้รับจากสถานพยาบาลสัตว์เปิดเผยและถูกต้อง และสถานพยาบาลสัตว์มีความรับผิดชอบต่อค่าบริการ เมื่อเกิดปัญหา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ สถานพยาบาลสัตว์ปฏิบัติตามกฎและสัตวอย่างเท่าเทียม และลูกค้าไว้วางใจว่าข้อมูลของลูกค้าที่ให้ไว้จะถูกเก็บรักษาเป็นความลับและไม่ถูกนำไปใช้หาประโยชน์ทางอื่น ตามลำดับ

2.4 การตัดสินใจเลือกใช้บริการ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยทั้งหมดอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่า ลูกค้าตัดสินใจเข้ารับบริการสถานพยาบาลสัตว์เพราะตระหนักถึงความต้องการการบริการที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือลูกค้ามีการค้นหาข้อมูลของสถานพยาบาลสัตว์จากการสอบถามบุคคลอื่นและสื่อต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ ลูกค้ารู้สึกพึงพอใจและประทับใจหลังจากเข้ารับบริการที่ตรงกับความต้องการทำให้จะกลับมาใช้บริการซ้ำอีกลูกค้าจะตัดสินใจเลือกใช้บริการสถานพยาบาลสัตว์โดยการประเมินข้อมูลจากบุคคลอื่นหรือสื่อต่าง ๆ และลูกค้าตัดสินใจใช้บริการสถานพยาบาลสัตว์ทันทีเมื่อทราบรายละเอียดข้อมูลการบริการที่ชัดเจนและถูกต้อง ตามลำดับ

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 คุณภาพการให้บริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความไว้วางใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ .023 โดยคุณภาพการให้บริการมีความสามารถในการพยากรณ์ความไว้วางใจของลูกค้าได้ร้อยละ 89.6 หมายความว่า คุณภาพการให้บริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความไว้วางใจ

สมมติฐานที่ 2 คุณภาพการให้บริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ .327 โดยคุณภาพการให้บริการมีความสามารถในการพยากรณ์การตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าได้ร้อยละ 86.9 หมายความว่าคุณภาพการให้บริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า

สมมติฐานที่ 3 กลยุทธ์การตลาดบริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความไว้วางใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ .134 โดยกลยุทธ์การตลาดบริการมีความสามารถในการพยากรณ์ความไว้วางใจได้ร้อยละ 90.2 หมายความว่ากลยุทธ์การตลาดบริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความไว้วางใจ

สมมติฐานที่ 4 กลยุทธ์การตลาดบริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ .330 โดยกลยุทธ์การตลาดบริการมีความสามารถในการพยากรณ์การตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าได้ร้อยละ 84.3 หมายความว่ากลยุทธ์การตลาดบริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า

สมมติฐานที่ 5 ความไว้วางใจมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ .234 โดยความไว้วางใจมีความสามารถในการพยากรณ์การตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าได้ร้อยละ 91.8 หมายความว่าความไว้วางใจมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า

สมมติฐานที่ 6 คุณภาพการให้บริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้า โดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่านบางส่วน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ .181 โดยคุณภาพการให้บริการมีความสามารถในการพยากรณ์การตัดสินใจเลือกใช้บริการโดยส่งผ่านความไว้วางใจของลูกค้าได้ร้อยละ 91.4 หมายความว่าคุณภาพการให้บริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าโดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่านบางส่วน

สมมติฐานที่ 7 กลยุทธ์การตลาดบริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าโดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่านบางส่วน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ .189 โดยกลยุทธ์การตลาดบริการมีความสามารถในการพยากรณ์การตัดสินใจเลือกใช้บริการโดยส่งผ่านความไว้วางใจของลูกค้าได้ร้อยละ 92.2 หมายความว่ากลยุทธ์การตลาดบริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าโดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่านบางส่วน

อภิปรายผล

1. คุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรีโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านความเชื่อถือและความเชื่อมั่นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า ด้านการรู้จักและดูแลเอาใจใส่ลูกค้า ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ และด้านการมีจิตเมตตาและมนุษยสัมพันธ์ สอดคล้องกับแนวคิดของ Parasuraman [10] ได้กำหนดมิติที่ใช้วัดคุณภาพการให้บริการไว้ 10 มิติ คือ การเข้าถึงบริการ การติดต่อสื่อสาร สมรรถนะ ความมีเมตตากรุณา ความน่าเชื่อถือ ความไว้วางใจ การตอบสนองต่อลูกค้า ความปลอดภัย ความเป็นรูปธรรมของบริการ การรู้จักและเข้าใจลูกค้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีสร ชาวไชยา [11] ที่พบว่า ลูกค้าส่วนใหญ่ที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยงโรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีการรับรู้คุณภาพบริการด้านต่าง ๆ เป็นกลุ่มปัจจัย 5 ปัจจัย คือ ปัจจัยที่ 1 คือ ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า ปัจจัยที่ 2 คือด้านความไว้วางใจ ปัจจัยที่ 3 คือด้านกายภาพ ปัจจัยที่ 4 คือด้านการเอาใจใส่ลูกค้า ปัจจัยที่ 5 คือด้านความสะดวกสบายและรวดเร็ว

กลยุทธ์การตลาดบริการของสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการบริการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านบุคลากร ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านราคา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ถิรนนท์ โชติธีรสกุล, ไพฑูรย์ อินตะขันและบุญทวรรณ วิงวอน [12] ที่พบว่า กลยุทธ์ทางการตลาด เช่น ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการ ด้านภาพลักษณ์องค์กร ด้านบรรจุภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกปัจจัย เช่นเดียวกับ ศุภชาติ เอี่ยมรัตนกุลและวิมลสิริ ราษฎร์ศิริ [13] ที่พบว่า กลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับธุรกิจโรงพยาบาลสัตว์ในส่วนของโรงพยาบาลสัตว์และการส่งเสริมทางการตลาดที่ต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงพยาบาลสัตว์ที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ความไว้วางใจของสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่าลูกค้าไว้วางใจว่าข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่ได้รับจากสถานพยาบาลสัตว์เปิดเผยและถูกต้อง และสถานพยาบาลสัตว์มีความรับผิดชอบต่อการบริการ เมื่อเกิดปัญหา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ สถานพยาบาลสัตว์ปฏิบัติต่อลูกค้าและสัตว์อย่างเท่าเทียมและลูกค้าไว้วางใจว่าข้อมูลของลูกค้าที่ให้ไว้จะถูกเก็บรักษาเป็นความลับและไม่ถูกนำไปใช้หาประโยชน์ทางอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีสร ชาวไชยา [14] ที่พบว่าด้านความไว้วางใจและน่าเชื่อถือ ลูกค้าที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยงโรงพยาบาลสัตว์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์บางเขน มีการรับรู้คุณภาพบริการด้านความไว้วางใจได้มากที่สุดในเรื่องความเพียงพอของแพทย์และอุปกรณ์ อันดับสองคือมีบัตรนัด และอันดับสามคือการบริหารจัดการคิวได้อย่างรวดเร็วทำให้การบริการที่ได้กล่าวมานี้ส่งผลต่อความน่าไว้วางใจและเกิดความน่าเชื่อถือได้ เช่นเดียวกับ นวลใย พิศชาติ และคณะ [15] ที่พบว่า ความไว้วางใจในการบริการสุขภาพเป็นประเด็นที่สำคัญเพราะส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการ การสร้างความไว้วางใจทำให้เป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการและพยาบาลเป็นบุคคลที่มีบทบาทสูงในการสร้างความไว้วางใจ

การตัดสินใจเลือกใช้บริการของสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่า ลูกค้าตัดสินใจเข้ารับบริการสถานพยาบาลสัตว์เพราะตระหนักถึงความต้องการการบริการที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ลูกค้ามีการค้นหาข้อมูลของสถานพยาบาลสัตว์จากการสอบถามบุคคลอื่นและสื่อต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ ลูกค้ารู้สึกพึงพอใจและประทับใจหลังจากเข้ารับบริการที่ตรงกับความต้องการทำให้จะกลับมาใช้บริการซ้ำอีก สอดคล้องกับงานวิจัย ขมิตา บัวขาว [16] ที่พบว่าการศึกษาของเจ้าของสุนัขในการใช้บริการโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อพระรามเก้า กรุงเทพมหานครอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ และปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่ายตามลำดับ

2. คุณภาพการให้บริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความไว้วางใจของสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากคุณภาพการให้บริการมีปัจจัยหลากหลายด้านทั้งด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ

ด้านการตอบสนองต่อการบริการ ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจ ด้านการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริการ และด้านการเห็นอกเห็นใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไสร็จจะราช เถระพันธ์ [17] ที่พบว่า คุณภาพการบริการด้านสิ่งสัมผัสได้ ด้านความเอาใจใส่และด้านการบริหารความสัมพันธ์กับผู้รับบริการส่งผลต่อความไว้วางใจของผู้ใช้บริการโรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดปทุมธานี เช่นเดียวกับ Kundu, S., & Datta, S. K. [18] ที่พบว่าคุณภาพการบริการมีผลโดยตรงต่อความไว้วางใจและความพึงพอใจ ส่วนความไว้วางใจและความพึงพอใจมีผลโดยตรงต่อความภักดี ส่วนคุณภาพการให้บริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยส่งผลต่อความพึงพอใจในการบริการโรงพยาบาลสัตว์มีหลากหลายด้านได้แก่ คุณภาพการบริการด้านความน่าเชื่อถือ การรับรู้คุณค่าทางอารมณ์การรับรู้ คุณค่าทางสังคม และการรับรู้คุณค่าทางการใช้งานด้านคุณภาพ โดยคุณภาพการบริการด้านความน่าเชื่อถือ ในด้านความถูกต้องของการบริการ เป็นปัจจัยที่ถูกค่าให้ความสำคัญและมีผลต่อความพึงพอใจมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤตภาส ลีวงศ์ [19] ที่พบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับด้านคุณภาพการบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสถานพยาบาลสัตว์ในเขตกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับมากที่สุด คือด้านความสามารถในการตอบสนอง ด้านความแน่นอน ด้านความเชื่อถือและด้านเข้าใจลูกค้า ส่วนด้านลักษณะที่สัมผัสได้อยู่ในระดับมาก

3. กลยุทธ์ทางการตลาดบริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความไว้วางใจของสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดหลากหลายด้าน ที่มีผลครอบคลุมการมาใช้บริการและมีผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด เช่น ด้านผลิตภัณฑ์ ผู้ประกอบการและผู้ให้บริการจะให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ในระดับมาก และให้ความสำคัญกับการที่สถานพยาบาลสัตว์มีความพร้อมในด้านอุปกรณ์การแพทย์และเวชภัณฑ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรลชนาภรณ์ ศรีนวลไชย [20] ที่พบว่า กลยุทธ์การตลาดของสถานพยาบาลสัตว์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่มีการนำกลยุทธ์ด้านการสร้างความแตกต่างมาใช้เพื่อเป็นการสร้างคุณค่าและสร้างการรับรู้ถึงความแตกต่างให้กับผู้ให้บริการทำให้ผู้ได้รับบริการเกิดความประทับใจและเกิดความไว้วางใจที่จะกลับมาใช้บริการซ้ำอีกครั้ง ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับ รักชนก พุฒเทศ และวัชร เวชประสิทธิ์ [21] ที่พบว่ากลยุทธ์การตลาดมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการรับรู้คุณภาพบริการและการรับรู้ภาพลักษณ์องค์กร การรับรู้คุณภาพบริการมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการรับรู้ภาพลักษณ์องค์กร นอกจากนี้ กลยุทธ์การตลาดการรับรู้คุณภาพบริการและการรับรู้ภาพลักษณ์องค์กรมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความภักดีของผู้ใช้บริการ เช่นเดียวกันกับ ประภัสสร วงษ์อนุ [22] ที่พบว่าปัจจัยคุณค่าด้านราคาและคุณภาพบริการของคลินิกสัตว์เลี้ยงส่งผลต่อความเชื่อถือไว้วางใจของผู้บริโภคที่ใช้บริการคลินิกสัตว์เลี้ยงในจังหวัดสระบุรีซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อถือไว้วางใจของผู้บริโภคที่ใช้บริการคลินิกสัตว์เลี้ยงในจังหวัดสระบุรีมากที่สุดคือปัจจัยด้านราคา รองลงมาคือปัจจัยด้านคุณภาพบริการตามลำดับ ส่วนกลยุทธ์ทางการตลาดบริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากกลยุทธ์ทางการตลาดด้านบริการโรงพยาบาลสัตว์และการส่งเสริมทางการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงพยาบาลสัตว์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภชาติ เอี่ยมรัตนกุล และวิมลศิริ ราชวรศิริ [23] ที่พบว่ากลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับธุรกิจโรงพยาบาลสัตว์ในส่วนของโรงพยาบาลสัตว์และการส่งเสริมทางการตลาดที่ต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงพยาบาลสัตว์ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับ ทศนีย์ รัตนชัย [24] ที่พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสถานพยาบาลสัตว์ของลูกค้า โดยด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านกระบวนการ และด้านผลิภาพและคุณภาพมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสถานพยาบาลสัตว์ของลูกค้า

4. ความไว้วางใจมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากความไว้วางใจในการบริการเป็นประเด็นที่สำคัญเพราะส่งผลต่อคุณภาพการบริการ การสร้างความไว้วางใจทำให้เป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไสร็จจะราช เถระพันธ์ [25] ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจของผู้ใช้บริการโรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ คุณภาพการให้บริการด้านสิ่งสัมผัสได้ ด้านความเอาใจใส่ และด้านการบริหารความสัมพันธ์กับผู้รับบริการ โดยรวมปัจจัยคุณภาพการบริการและการบริหารความสัมพันธ์กับผู้รับบริการส่งผลต่อความไว้วางใจ ความพึงพอใจ และความภักดีของผู้ใช้บริการ

5. คุณภาพการให้บริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรีโดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่านบางส่วน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากคุณภาพการบริการด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการรับรู้คุณค่าทางอารมณ์ การรับรู้ด้านคุณค่าทางสังคม และด้านการรับรู้คุณค่าทางการใช้งานด้านคุณภาพ โดยคุณภาพการบริการด้านความน่าเชื่อถือในด้านความถูกต้องของการบริการเป็นปัจจัยที่ถูกค่าให้ความสำคัญและมีผลต่อความพึงพอใจมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลโย พิษชาติ และคณะ [14] ที่พบว่า ความไว้วางใจในการบริการสุขภาพ เป็นประเด็นที่สำคัญเพราะส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการ การสร้างความไว้วางใจทำให้เป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการและพยาบาลเป็นบุคคลที่มีบทบาทสูงในการสร้างความไว้วางใจ ซึ่งความไว้วางใจในการบริการพยาบาลจะเกิดขึ้นได้จำเป็นต้องมีการพัฒนาให้พยาบาล

มีความรู้ความสามารถทักษะวิชาชีพและมีสมรรถนะที่สอดคล้องกับบริบทของการทำงานในองค์กรตน รวมถึงสอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมนั้น ๆ ส่วนกลยุทธ์ตลาดบริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าของสถานพยาบาลสัตว์ในจังหวัดเพชรบุรีโดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่านบางส่วน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากกลยุทธ์การตลาดบริการหลากหลายด้านที่มีผลครอบคลุมการมาใช้บริการและมีผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด เช่น ด้านผลิตภัณฑ์ ผู้ประกอบการและผู้ให้บริการจะให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ในระดับมากและให้ความสำคัญกับการที่สถานพยาบาลสัตว์มีความพร้อมในด้านอุปกรณ์การแพทย์และเวชภัณฑ์ ด้านกลยุทธ์ด้านราคา อัตราค่าบริการหรือค่าบริการตรวจรักษาและค่ายาที่เหมาะสมผลและมีสถานพยาบาลมีประกาศแสดงอัตราค่าบริการอย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพลินพรรณ โชติพงษ์และคณะ [26] ที่พบว่าความไว้วางใจเป็นตัวแปรคั่นกลางระหว่างกลยุทธ์การตลาดกับพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ กล่าวคือกลยุทธ์การตลาดเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้ซื้อเกิดความไว้วางใจและสามารถส่งผลให้เกิดการซื้อสินค้าเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 คุณภาพการให้บริการและกลยุทธ์การตลาดบริการในทางสัตวแพทย์มีข้อห้ามและข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้คำในการโฆษณาแต่สามารถเสริมหรือพัฒนาในด้านอื่นได้ เช่น การทำการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้คำปรึกษามีกิจกรรมที่สามารถทำให้เกิดการมีส่วนร่วม ระหว่างผู้รับบริการกับสถานพยาบาลสัตว์ มีการทำการส่งเสริมทางการขายโดยตรงเพื่อลูกค้าที่เป็นผู้รับบริการโดยตรง สร้างช่องทางการขายที่เกิดขึ้นกับผู้เข้ามาใช้บริการได้โดยตรงเพื่อให้เกิดการเลือกการซื้อการใช้ซ้ำสามารถทำการตลาดแบบบูรณาการเสริมเข้าไปในส่วนของการส่งเสริมทางการตลาดเพื่อให้เกิดการกระตุ้นเตือนให้รับรู้และระลึกถึงสถานพยาบาลสัตว์สร้างภาพลักษณ์ที่ดี เพิ่มความน่าเชื่อถือ สร้างกลุ่มลูกค้าใหม่ ๆ และยังคงรักษาลูกค้าเก่า

1.2 ควรมีการเพิ่มการให้ความรู้ความเข้าใจในข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงข้อมูลให้ทันสมัยตลอดเวลาเพื่อสถานพยาบาลสัตว์ที่มีคุณภาพ มีความน่าเชื่อถือและสามารถให้คำปรึกษาและแนะนำได้อย่างทันที่ และเพิ่มการหาข้อมูลและการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ของสถานพยาบาลสัตว์ให้ง่ายและสะดวกรวดเร็วขึ้น รวมถึงการสร้างบรรยากาศโดยรวมทั้งภายในและภายนอกสถานพยาบาลสัตว์ การนำเสนอประสบการณ์ในเชิงบวกของผู้รับบริการมานำเสนอ การติดต่อกลับ นัดหมายหรือแจ้งเตือนการเข้ารับบริการให้ครั้งต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทบทวนครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ภาพลักษณ์ ข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้คำในการโฆษณา แต่สามารถเสริมหรือพัฒนาในด้านอื่นได้ เช่น การทำการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ให้มีการทำการส่งเสริมทางการขายโดยตรงเพื่อลูกค้าที่เป็นผู้รับบริการโดยตรง สร้างช่องทางการขายที่เกิดขึ้นกับผู้เข้ามาใช้บริการได้โดยตรงเพื่อให้เกิดการเลือกการซื้อซ้ำ

2.2 ควรมีการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง และประชากรในสถานที่ที่แตกต่างกัน เช่น ศึกษาในจังหวัดอื่น ๆ พื้นที่อื่น ๆ เพื่อนำ มาทำการศึกษาเปรียบเทียบกับงานวิจัยฉบับนี้ว่ามีความแตกต่างหรือสอดคล้องกันอย่างไร ซึ่งผลที่ได้นั้นสามารถปรับปรุงพัฒนา และสามารถนำมากำหนดแนวทางการให้บริการที่ตรงกับความต้องการของลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น

2.3 ควรเพิ่มวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลและความคิดเห็นที่ถูกต้อง

2.4 ควรศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพบริการ กลยุทธ์ตลาดบริการ ความไว้วางใจในการบริการที่มีต่อสถานพยาบาลสัตว์เมื่อจำแนกเป็นตัวแปรต่าง ๆ เช่น แผนกต่าง ๆ ภายในสถานพยาบาลสัตว์ ขนาดของสถานพยาบาลสัตว์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] ประชาชาติธุรกิจ. ธุรกิจ “โรงพยาบาลสัตว์” โต 9.3 พันล้าน โรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อมุ่งบุกตลาดไทย-เทศการตลาด. [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: 2560 [เข้าถึงเมื่อ 08 เมษายน 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.prachachat.net/marketing/news-91097>.
- [2] กรุงเทพธุรกิจ. ตลาด “สัตว์เลี้ยง” เติบโตสวนทางวิกฤติ “โควิด-19”. [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: 2564 [เข้าถึงเมื่อ 07 เมษายน 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.bangkokbiznews.com/social>.
- [3] ยิ่งลักษณ์ มูลสารและปรีดา มูลสาร. คู่มือการเลี้ยงสุนัข. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2558.
- [4] Bolton, R. N., Kannan, P. K., & Bramlett, M. D. Implications of loyalty program membership and service experiences for customer retention and value. *Journal of the Academy of Marketing Science* 2000; 28:95-108.

- [5] สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบุรี. สถานพยาบาลสัตว์. [อินเทอร์เน็ต]. เพชรบุรี: 2563 [เข้าถึงเมื่อ 05 เมษายน 2566]. เข้าถึงได้จาก: <https://pvlo-pbr.dld.go.th/webnew/index.php/th/news-menu-2/royal-menu/171-2020-07-14-07-39-06>
- [6] ธาณินทร์ ศิลป์จารุ. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนสามัญบิสซิเนสอาร์แอนด์ดี; 2557.
- [7] ชไมพร กาญจนกิจสกุล. ระเบียบวิจัยทางสังคมศาสตร์. ตาก: โปรเจ็คท์ ไฟฟ์-โฟว์; 2555.
- [8] Cronbach, L. J. Essentials of Psychological Test. 5th ed. New York: Harper Collins; 1970.
- [9] ยุทธ ไกยวรรณ. การวิเคราะห์สถิติหลายตัวแปรสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2556.
- [10] Parasuraman, V. A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. L. SERVQUAL : A Multiple – Item Scale for Measuring Customer Perceptions of Service Quality. Journal of Retailing 1988; 64:12–40.
- [11] มณีสร ขวไชยา. การหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์กับการรับรู้คุณภาพของการบริการและความภักดีของลูกค้าที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง : กรณีศึกษาโรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน. การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิต ครั้งที่ 12; 17 สิงหาคม 2560; มหาวิทยาลัยรังสิต: 2560. 446-461.
- [12] ถิรนนท์ โชติธรรสกุล, ไพฑูรย์ อินต๊ะชั้นและบุญทวารณ วังวอน. ส่วนประสมทางการตลาดสมัยใหม่ที่มีอิทธิพลต่อความภักดีต่อสถานพยาบาลรักษาสัตว์เลี้ยง ในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่ 2556; 6:121-130.
- [13] ศุภชาติ เอี่ยมรัตนกุลและวิมลสิริ ราษฎร์ศิริ. ปัจจัยและพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงพยาบาลสัตว์ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร. วารสารฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ 2560; 10:413-429.
- [14] มณีสร ขวไชยา. การหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์กับการรับรู้คุณภาพของการบริการและความภักดีของลูกค้าที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง : กรณีศึกษาโรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน. การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิต ครั้งที่ 12; 17 สิงหาคม 2560; มหาวิทยาลัยรังสิต: 2560. 446-461.
- [15] นวลโย พิศชาติ, เพ็ญจันทร์ แสนประสานและวารี วนิชปัญจพล. ความไว้วางใจกับการบริการพยาบาล. วารสารการพยาบาลและสุขภาพ สสอท 2564; 3:1-3.
- [16] ชนิดา บัวขาว. การตัดสินใจใช้บริการโรงพยาบาลสัตว์ของเหล่าพระรามเก้า กรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม; 2560.
- [17] ไสร้จจะราช เถระพันธ์. คุณภาพการบริการและการบริหารความสัมพันธ์กับผู้รับบริการที่ส่งผลต่อความไว้วางใจ ความพึงพอใจและความภักดีของผู้ใช้บริการโรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ; 2561.
- [18] Kundu, S., & Datta, S. K. Impact of trust on the relationship of e-service quality and customer satisfaction. Euromed Journal of Business 2015; 10:21-46.
- [19] กฤตภาส ลีวงศ์. การตัดสินใจเลือกใช้บริการสถานพยาบาลสัตว์ในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี; 2556.
- [20] วรลชนาภักดิ์ ศรีนวลไชย. กลยุทธ์การตลาดของสถานพยาบาลสัตว์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้; 2554.
- [21] รักชนก พุ่มเทศ และ วิษระ เวชประสิทธิ์. ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของกลยุทธ์การตลาด การรับรู้คุณภาพบริการและภาพลักษณ์องค์กรที่ส่งผลต่อความภักดีของผู้ใช้บริการกลุ่มภักซ์อิเล็กทรอนิกส์ของบริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด เขตจังหวัดเพชรบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 2564; 11:170-184.
- [22] ประภัสสร วงษ์อนุ. อิทธิพลของคุณค่าด้านราคา คุณภาพบริการเชิงคลินิกสัตว์เลี้ยงต่อความพึงพอใจ ความเชื่อถือไว้วางใจและความตั้งใจเชิงพฤติกรรมของผู้บริโภคในจังหวัดสระบุรี. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ; 2563.
- [23] ศุภชาติ เอี่ยมรัตนกุล และวิมลสิริ ราษฎร์ศิริ. ปัจจัยและพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงพยาบาลสัตว์ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร. วารสารฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ 2560; 10:413-429.
- [24] ทศนีย์ รตนชัย. การบริหารลูกค้าสัมพันธ์และส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีต่อสถานพยาบาลสัตว์ของผู้บริโภคในจังหวัดนครราชสีมา สุรินทร์ และอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี; 2555.
- [25] ไสร้จจะราช เถระพันธ์. คุณภาพการบริการและการบริหารความสัมพันธ์กับผู้รับบริการที่ส่งผลต่อความไว้วางใจ ความพึงพอใจและความภักดีของผู้ใช้บริการโรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย กรุงเทพ; 2561.
- [26] เพลินพรรณ โชติพงษ์และคณะ. ความไว้วางใจในฐานะตัวแปรคั่นกลางที่เชื่อมโยงการยอมรับเทคโนโลยีและกลยุทธ์การตลาดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อชุดผ้าไทยสตรีด้วยวิธีไลฟ์สดของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 2563; 6:147-154.

กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่และผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้าบนสื่อสังคมออนไลน์ ที่ส่งผลต่อความไว้วางใจและการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเครื่องสำอางเกาหลี ของลูกค้ายูทูเบอร์ในเขตกรุงเทพมหานคร

New Marketing Strategy and Brand Influencer on Social Media Affecting the Trust and Women Consumer Decision to Buy Korean Cosmetics in Bangkok

นิธิรศม์ โอปนะโสภิต* และ กฤตชน วงศ์รัตน์
Nithirat Opanasopit* and Kritchana Wongrat

สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000
Business Administration, Faculty of Management Science, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi 76000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: nithirat.opa@mail.pbru.ac.th, kritchawong@yahoo.com

Received: 2 February 2023, Revised: 20 May 2023, Accepted: 22 November 2023

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่ ผู้ทรงอิทธิพลต่อตราสินค้า ความไว้วางใจ และการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีของลูกค้ายูทูเบอร์ในเขตกรุงเทพมหานคร 2) กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่และผู้ทรงอิทธิพลต่อตราสินค้าที่ส่งผลต่อความไว้วางใจของลูกค้ายูทูเบอร์ในเขตกรุงเทพมหานคร 3) กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่และผู้ทรงอิทธิพลต่อตราสินค้าที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีของลูกค้ายูทูเบอร์ในเขตกรุงเทพมหานคร 4) ความไว้วางใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีของลูกค้ายูทูเบอร์ในเขตกรุงเทพมหานคร 5) กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่และผู้ทรงอิทธิพลต่อตราสินค้าที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีของลูกค้ายูทูเบอร์ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นลูกค้ายูทูเบอร์ที่ซื้อสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 323 คน เลือกวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.970 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความถดถอยอย่างง่าย

ผลการวิจัยพบว่า 1) กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่ ผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้า ความไว้วางใจ และการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่ที่มีอิทธิพลทางบวกต่อความไว้วางใจและการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้าที่มีอิทธิพลทางบวกต่อความไว้วางใจและการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) ความไว้วางใจที่มีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 5) กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่และผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้าที่มีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าโดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อค้นพบการวิจัยแสดงให้เห็นว่า กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่และผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้าบนสื่อสังคมออนไลน์มีความสำคัญมากต่อการดำเนินธุรกิจในรูปแบบออนไลน์ เนื่องจากสามารถตอบสนองต่อความต้องการของธุรกิจเครื่องสำอาง ซึ่งเป็นธุรกิจที่ต้องใช้ความน่าเชื่อถือในการจำหน่ายสินค้า หากสามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมส่งผลต่อความไว้วางใจและการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีของลูกค้ายูทูเบอร์ได้

คำสำคัญ : กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่ ผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้า ความไว้วางใจ การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) new marketing strategy brand influencer the trust and women consumer decision to buy Korean cosmetics in Bangkok, 2) new marketing strategy and brand influencer affecting the trust of women consumer in Bangkok, 3) new marketing strategy and brand influencer affecting women consumer decision to buy Korean cosmetics in Bangkok, 4) the trust affecting women consumer decision to buy Korean cosmetics in Bangkok, and 5) new marketing strategy and brand influencer affecting women consumer decision to buy Korean cosmetics in Bangkok with the trust mediation. The sampling group used in this research was 323 women consumer to buy Korean cosmetics in Bangkok

by Accidental Sampling. The data was collected with a questionnaire with the reliability of 0.970. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, and simple and multiple regression analysis.

The research results showed that 1) new marketing strategy brand influencer the trust and the overall decision to purchase was on a high average, 2) new marketing strategies have a positive influence on trust and product purchasing decisions with statistical significance at the 0.05 level, 3) brand influencers have a positive influence on trust and product purchasing decisions with statistical significance at the 0.05 level, 4) the trust has a positive influence on purchasing decisions with statistical significance at the 0.05 level, 5) new marketing strategies and brand influencers have a positive influence on product purchasing decisions with trust being a passing variable with statistical significance at the 0.05 level.

Research findings show that new marketing strategies and brand influencers on social media are very important for online business operations. Because it can respond to the needs of the cosmetics business, which is a business that requires reliability in selling products. If it can be managed effectively, it will affect the trust and decision of female customers to buy Korean cosmetics products.

Keywords : New Marketing Strategy, Brand Influencer, Trust, Decision to Purchase

บทนำ

อุตสาหกรรมเครื่องสำอางเป็นอุตสาหกรรมความงามของโลกที่สามารถสร้างรายได้รวมกันมากถึง 5 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี หรือประมาณ 15.5 ล้านล้านบาทต่อปี สำหรับในปี พ.ศ.2564 มูลค่าอุตสาหกรรมความงามทั่วโลกเพิ่มขึ้นจาก 4.8 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 15 ล้านล้านบาท ในปี 2563 ไปเป็น 5.1 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 15.9 ล้านล้านบาท และยังสร้างงานจำนวนมากนับล้านตำแหน่งทั้งทางตรงและทางอ้อม สำหรับประเทศไทยปัจจุบันตลาดรวมของอุตสาหกรรมเครื่องสำอางมีมูลค่า 2.8 แสนล้านบาท แบ่งเป็นมูลค่าการส่งออก 1.12 แสนล้านบาท และมูลค่าในประเทศ 1.68 แสนล้านบาท ถือเป็นตลาดใหญ่ที่สุดในอาเซียน และเป็นอันดับที่ 3 ในเอเชีย รองจากประเทศญี่ปุ่นและประเทศเกาหลีใต้ โดยกลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มลูกค้าผู้หญิงที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่ออุตสาหกรรมความสวยความงามโดยเฉพาะอุตสาหกรรมเครื่องสำอางของประเทศเกาหลีใต้ที่ได้รับความนิยมจากลูกค้าผู้หญิงในประเทศไทย สามารถทำรายได้ให้กับประเทศไทยได้ประมาณปีละ 8,000 ล้านดอลลาร์ หรือ 260,000 ล้านบาท และยังคงขยายตัวขึ้นเรื่อย ๆ จากการส่งออกสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับความสวยความงาม ประเทศเกาหลีใต้เป็นประเทศหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งไม่เพียงแต่การยกระดับสินค้าและบริการสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์และนวัตกรรมจนสามารถแข่งขันกับสินค้าแบรนด์ชั้นนำของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ ประเทศเกาหลีใต้มีความตื่นตัวอย่างมากต่ออุตสาหกรรม 4.0 และมีแผนยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อยกระดับภาคการผลิตเป็นรูปธรรมอย่างเห็นได้ชัด จะเห็นได้จากโครงสร้างของภาครัฐที่มีความทันสมัยอย่างมาก ภายใต้กระทรวงการค้า อุตสาหกรรมและการพลังงาน (Ministry of Trade, Industry and Energy) มีหน่วยงานด้านโรงงานทันสมัย (the Smart Factory division) เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การยกระดับภาคอุตสาหกรรมสู่ยุค 4.0 [1]

สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ประเทศไทยนำเข้าจากประเทศเกาหลีใต้มากที่สุด คือ กลุ่มเครื่องสำอางสำหรับเสริมความงามใบหน้าและบำรุงรักษาผิว คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 92.7 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมดจากประเทศเกาหลีใต้ ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศเกาหลีใต้เข้ามาเป็นตลาดใหม่ครองใจผู้บริโภคชาวไทย ได้แก่ กระแสความนิยมสูงสุดของประเทศเกาหลีใต้เป็นการสนับสนุนซึ่งกันและกันของวัฒนธรรมเพลงป๊อปของประเทศเกาหลี แฟชั่นการแต่งกาย ทรงผม รวมไปถึงเครื่องสำอางและการนิยมนำเครื่องสำอางมาใช้ในปัจจุบันความนิยมจากประเทศเกาหลีไม่ได้เข้าถึงแค่คนที่ชื่นชอบดารารีวิวคนดังแล้วกลายเป็นว่าความนิยมจากประเทศเกาหลีจะเข้าถึงทุกคนในประเทศไทย เช่น ความสวยแบบธรรมชาติ หน้าใส การแต่งหน้าน้อย ๆ แต่สวยไปทั้งวัน แต่งหน้ามาก ๆ ให้ดูเหมือนไม่ได้แต่ง หรือสัลยกรรมในยุคนี้ แบรนด์เครื่องสำอางนำเข้าจากประเทศเกาหลียังคงได้รับความนิยมจากชาวไทยอย่างต่อเนื่องเพราะประเทศเกาหลีได้มีความโดดเด่นด้านความสวยความงามผลิตภัณฑ์บำรุงความงาม เช่น ครีมบำรุงผิว ครีมลบเลือนริ้วรอยได้รับความนิยมมากเช่นเดียวกันเนื่องจากผลิตภัณฑ์มีคุณภาพที่ดีเทียบเท่าดาราสีค่า (แบรนด์) ดังจากประเทศญี่ปุ่น ประเทศยุโรป และประเทศสหรัฐอเมริกา และเครื่องสำอางประเทศเกาหลียังได้เปรียบในเรื่องของราคาที่ถูกลงและมีแนวโน้มว่าธุรกิจนำเข้าเครื่องสำอางจากประเทศเกาหลีจะยังเติบโตได้เรื่อย ๆ ในอนาคต [2]

กลยุทธ์การตลาดเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจโดยเฉพาะธุรกิจเครื่องสำอางประเทศเกาหลีจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่ เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างความสำเร็จและส่งผลให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการตลาดที่ตั้งไว้ อีกทั้งยังเป็นแนวทางที่ถูกกำหนดขึ้นสำหรับสร้างผลิตภัณฑ์ เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและตลาดเป้าหมาย โดยผู้ประกอบการจะต้องจัดสรรทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผลผลิต แบ่งใช้สัดส่วนต่าง ๆ ทางการตลาดให้เหมาะสมสำหรับการดำเนินงาน

รวมทั้งดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ โดยประกอบไปด้วย การตัดสินใจ การกำหนดระดับค่าใช้จ่ายการตลาด การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ การกำหนดกลยุทธ์ส่วนผสม และการกำหนดตลาดเป้าหมายทางการตลาดอย่างชัดเจน หากธุรกิจใช้กลยุทธ์การตลาดแบบเดิมคือส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ สินค้า/บริการ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่ายและการส่งเสริมการตลาด อาจจะก้าวตามไม่ทันต่อโลกของการตลาดที่มีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา ธุรกิจนำเข้าเครื่องสำอางประเทศเกาหลีจึงต้องแสวงหากลยุทธ์การตลาดแนวใหม่ที่มีความทันสมัยเข้าถึงความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว และสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับธุรกิจในอนาคตซึ่งกลยุทธ์การตลาดแนวใหม่ 4E หรือ 4E Marketing ประกอบด้วย การสร้างประสบการณ์ที่ดี (Experience) การสร้างความคุ้มค่าให้ลูกค้ายอมจ่าย (Exchange) เข้าถึงง่ายผ่านออนไลน์ (Everyplace) และสร้างลูกค้าขาประจำ (Evangelism) เป็นการพัฒนามาจากโมเดลทางการตลาดที่เน้นการตลาดและนักธุรกิจรู้จักเป็นอย่างดีคือ ส่วนประสมทางการตลาด หรือ 4P (Product, Price, Place, Promotion) แต่ปัจจุบันนี้ส่วนประสมทางการตลาดไม่สามารถตอบโจทย์พฤติกรรมกลุ่มลูกค้าในยุคปัจจุบันมากเท่าที่ควร รวมถึงความสำเร็จบนเส้นทางการสร้างแบรนด์ของธุรกิจในระยะเวลานับวันรวดเร็ว ดังนั้นธุรกิจจำเป็นต้องประยุกต์เอาหลักการตลาดอื่น ๆ เข้ามาใช้ผสมผสานบริหารแบรนด์ธุรกิจให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะกลยุทธ์การตลาดแนวใหม่ หรือ 4E ขึ้นมาเพื่อใช้เป็นกลยุทธ์การตลาดที่เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบันได้ [3] นอกจากนี้ในปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์เปิดโอกาสให้ลูกค้าได้สื่อสารกันได้และลูกค้าสนใจการสื่อสารภายในกลุ่มลูกค้าด้วยกันมากขึ้น จึงทำให้เกิดการเรียนรู้จนเชี่ยวชาญหรือเกิดประสบการณ์ตรงโดยนำเสนอข้อมูลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จนเกิดความเชื่อถือนในกลุ่มลูกค้ามีฐานลูกค้าเข้ามาติดตามมากขึ้นจนสามารถโน้มน้าวใจลูกค้าให้คล้อยตามในสิ่งที่ธุรกิจนำเสนอได้ จากบุคคลที่เรียกว่าผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้า ได้แก่ ดารา ศิลปิน เป็นต้น ที่สามารถทำให้พฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนไปในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าผนวกกับการยับยั้งตามของกลยุทธ์ทางการตลาดที่มองเห็นช่องทางการสื่อสารผ่านผู้ทรงอิทธิพลจึงเกิดเป็นกลยุทธ์การตลาดแบบผู้มีอิทธิพลโดยพบว่าสามารถสร้างผลตอบแทนให้กับตราสินค้าได้ถึงร้อยละ 650 และยังเป็นวิธีที่ทำให้ลูกค้าตัดสินใจซื้อได้เร็วที่สุดสร้างลูกค้ารายใหม่ได้เร็วที่สุด [4] ดังนั้นธุรกิจนำเข้าเครื่องสำอางประเทศเกาหลีมีความจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์โดยใช้ผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้าในการนำเสนอสินค้าหรือผลิตภัณฑ์บนสื่อสังคมออนไลน์โดยจะต้องสร้างสรรค์เนื้อหาหรือการนำเสนอที่แปลกใหม่ เพื่อให้เกิดความน่าสนใจเพราะผู้มีอิทธิพลเป็นที่รู้จักสามารถสร้างฐานการรับรู้ ความน่าเชื่อถือในการใช้สินค้าและยังเป็นกระบอกเสียงที่ดีหากต้องการสร้างการรับรู้ในวงกว้างอีกด้วย [5]

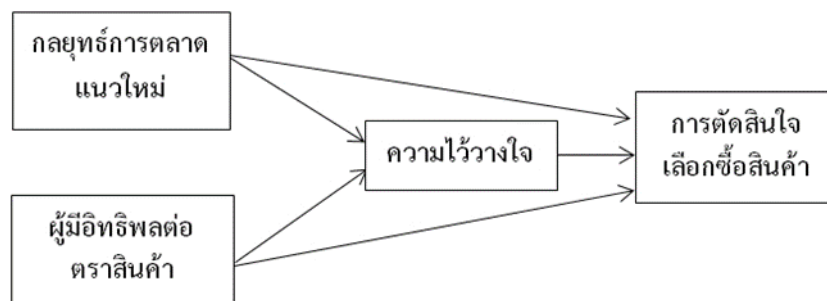
ความไว้วางใจเกิดจากการสื่อสารอย่างใกล้ชิดระหว่างลูกค้าและธุรกิจนำเข้าเครื่องสำอางประเทศเกาหลี โดยเฉพาะกลุ่มลูกค้าผู้หญิงซึ่งเป็นกลุ่มที่รักความสวยความงาม ใส่ใจเรื่องของบุคลิกภาพ ภาพลักษณ์รวมถึงผิวพรรณที่มีสุขภาพดีซึ่งเป็นกลุ่มลูกค้ากำลังซื้อสินค้าเครื่องสำอางประเทศเกาหลีมากที่สุดเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความเชื่อมั่นที่ลูกค้าสนับสนุนต่อสินค้าหรือธุรกิจ ฉะนั้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้าถือว่าการสร้างความน่าเชื่อถือที่อาจจะเรียกได้ว่าดีที่สุดที่สุดเพราะความศรัทธา ความเชื่อถือนั้นจะเกิดจากความใกล้ชิดผูกพัน อาจจะทำให้ธุรกิจเครื่องสำอางประเทศเกาหลีสามารถต่อสู้ยืนหยัดอยู่ในตลาดหรืออุตสาหกรรมเครื่องสำอางประเทศเกาหลีได้อย่างยาวนาน ในปัจจุบันการมุ่งแสวงหาแต่กำไรจากยอดขายเพียงอย่างเดียวอาจจะไม่พอเพียงสำหรับการอยู่รอดของธุรกิจเครื่องสำอางประเทศเกาหลี การสร้างความไว้วางใจ และการทำให้สินค้าเครื่องสำอางประเทศเกาหลีเข้าไปนั่งอยู่ในใจลูกค้า เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งทำให้ธุรกิจดำรงอยู่และประสบผลสำเร็จ ดังนั้นความไว้วางใจคือสิ่งที่บอกถึงความสัมพันธ์ในการสร้างความซื่อสัตย์ ความมั่นใจ ความเชื่อใจและความน่าเชื่อถือที่มีระหว่างบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มบุคคล เปรียบได้กับลูกค้าของสินค้าเครื่องสำอางประเทศเกาหลีเมื่อลูกค้ามีความไว้วางใจเกิดขึ้น ก็จะทำให้เกิดความซื่อสัตย์และมีการเปิดเผยซึ่งกันและกันและเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างลูกค้าให้เพิ่มมากขึ้นอีกด้วย และความไว้วางใจเป็นตัวแปรสำคัญต่อธุรกิจนำเข้าเครื่องสำอางประเทศเกาหลีทั้งในด้านการติดต่อสื่อสารการค้าเงินธุรกิจการค้าขาย การตลาด การโฆษณาประชาสัมพันธ์ เป็นต้น เมื่อลูกค้าเกิดความไว้วางใจ ความเชื่อใจก็จะนำไปสู่กระบวนการตัดสินใจซื้อซึ่งเป็นกระบวนการคิดโดยใช้เหตุผลในการเลือกหรือตัดสินใจเลือกสินค้าตัวใดตัวหนึ่งจากหลายทางเลือกที่มีอยู่โดยไตร่ตรองอย่างรอบคอบที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายให้มากที่สุดและตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ได้มากที่สุด [6]

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญในการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่จะส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางเกาหลีของลูกค้า จึงมีความสนใจที่จะศึกษา กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่ และผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้าบนสื่อสังคมออนไลน์ส่งผลต่อความไว้วางใจและการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีของลูกค้าผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องสำอางเกาหลีสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปปรับปรุงคุณภาพและวางแผนกลยุทธ์ในการทำธุรกิจจำหน่ายเครื่องสำอางเกาหลีได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการตลาดแนวใหม่ ผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้า ความไว้วางใจ และการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีของลูกค้าผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการตลาดแนวใหม่และผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้าที่ส่งผลต่อความไว้วางใจของลูกค้าผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการตลาดแนวใหม่และผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้าที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีของลูกค้ผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาความไว้วางใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีของลูกค้ผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร
5. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการตลาดแนวใหม่และผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้าที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีของลูกค้ผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานครโดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่าน

กรอบแนวคิดการวิจัย



รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้เป็นลูกค้าผู้หญิงที่ซื้อสินค้าเครื่องสำอางเกาหลี ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ไม่ทราบจำนวนที่แน่ชัด จึงใช้สูตรการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทราบจำนวนประชากรของคอกเรอน [7] โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ 0.05 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 323 คน

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบเลือกตอบ ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการตลาดแนวใหม่ของสินค้าเครื่องสำอางเกาหลี ประกอบด้วย 1) การสร้างประสบการณ์ที่ดี 2) สร้างความคุ้มค่าให้ลูกค้ายอมจ่าย 3) เข้าถึงง่ายผ่านออนไลน์ และ 4) สร้างลูกค้าประจำ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้าบนสื่อสังคมออนไลน์ ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความไว้วางใจของลูกค้าผู้หญิงที่ซื้อสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีที่อยู่ในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีของลูกค้าผู้หญิงที่อยู่ในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร การวัดความคิดเห็นที่มีต่อตัวแปรของข้อคำถามในตอนที 2 – 5 ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale Method) ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาค 5 ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเพื่อหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) รายละเอียดดังนี้ 1) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของเนื้อหาที่ใช้ (Item Objective Congruency : IOC) คือ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตั้งแต่ 3 ท่าน 2) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง 30 ชุด โดยใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์อัลฟายอมรับ ที่ค่า α มากกว่าหรือเท่ากับ 0.7 [8] ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามของผู้วิจัย เท่ากับ 0.97 ดังนั้น แบบสอบถามจึงจัดอยู่ในเกณฑ์ความเชื่อมั่นสูงและสามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลได้

วิธีการเก็บรวบรวม

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์ (แชร์ในเฟซบุ๊ก) จากกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทุกฉบับมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลแล้วจึงนำแบบสอบถามทั้งหมดไปวิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติต่าง ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเสร็จสิ้นแล้ว ได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุดและนำมาประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่ ผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้า ความไว้วางใจและการตัดสินใจซื้อสินค้า ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติใช้เพื่อทดสอบคุณลักษณะของตัวแปร โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต้น ตัวแปรตาม และตัวแปรส่งผ่าน สถิติใช้เพื่อการทดสอบสมมติฐาน ในการวิจัยครั้งนี้ทดสอบสมมติฐาน 2 วิธี คือ การวิเคราะห์การถดถอยแบบอย่างง่าย และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรต้นต่อตัวแปรตาม และการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรส่งผ่าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 15 – 25 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพนักเรียนหรือนักศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการเลือกซื้อเครื่องสำอางเกาหลีของลูกค้ายูทูบในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาประเภทของเครื่องสำอางเกาหลีที่เลือกซื้อส่วนใหญ่ซื้อลิปสติก จำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 81.7 สาเหตุที่เลือกซื้อเครื่องสำอางเกาหลี ส่วนใหญ่สินค้าส่งถึงที่ จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 75 บุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางเกาหลี ส่วนใหญ่คือตนเอง จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 57.3 ความถี่ในการซื้อเครื่องสำอางเกาหลี ส่วนใหญ่คือเดือนละครั้ง จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 42.1 ราคาที่ซื้อเครื่องสำอางเกาหลีต่อครั้ง ส่วนใหญ่คือ ต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 54.2 ปกติมักซื้อเครื่องสำอางเกาหลีส่วนใหญ่ คือ เพื่อใช้เอง จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 82.0

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลยุทธ์การตลาดแนวใหม่ของสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีของลูกค้ายูทูบในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลยุทธ์การตลาดแนวใหม่ของสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีของลูกค้ายูทูบในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่ของสินค้าเครื่องสำอางเกาหลี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .344) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการสร้างประสบการณ์ที่ดี มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด และด้านสร้างลูกค้าขาประจำมีค่าเฉลี่ยระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้าบนสื่อสังคมออนไลน์ของสินค้าเครื่องสำอางเกาหลี

ผลการวิเคราะห์ผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้าบนสื่อสังคมออนไลน์ของสินค้าเครื่องสำอางเกาหลี พบว่า ผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้าบนสื่อสังคมออนไลน์ของสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีของลูกค้ายูทูบในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = .595) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือลูกค้ายูทูบที่ชื่นชอบและยอมรับผู้มีอิทธิพลทางสื่อสังคมที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานเกี่ยวกับการรีวิวเครื่องสำอาง มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด และลูกค้ายูทูบที่ติดตามผู้มีอิทธิพลทางสื่อสังคมที่มีช่วงอายุวัยเดียวกับลูกค้ายูทูบสนใจมากกว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความไว้วางใจของลูกค้ายูทูบในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ความไว้วางใจของลูกค้ายูทูบในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความไว้วางใจของลูกค้ายูทูบในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = .414) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางเกาหลีที่ถูกค่าเลือกซื้อมีการบอกเลขาที่ชัดเจนบนผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุดและด้านพนักงานขายมีการให้คำแนะนำและข้อมูลของผลิตภัณฑ์ด้วยความน่าเชื่อถือ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีของลูกค้ายูทูบในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีของลูกค้ายูทูบในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีของลูกค้ายูทูบในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = .447) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าลูกค้ายูทูบตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางเกาหลีเพราะเพื่อนหรือคนรู้จักแนะนำ มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด และลูกค้ายูทูบตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางเกาหลีเพราะสามารถชำระเงินสดและบัตรเครดิต มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ตอนที่ 7 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่มีอิทธิพลทางบวกต่อความไว้วางใจ

ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่มีอิทธิพลทางบวกต่อความไว้วางใจ มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.118 และสามารถพยากรณ์ความไว้วางใจได้ร้อยละ 35.9 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน ซึ่งหมายความว่า กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่มีอิทธิพลทางบวกต่อความไว้วางใจ

สมมติฐานที่ 2 กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่มีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า

ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่มีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.097 และสามารถพยากรณ์ความไว้วางใจได้ร้อยละ 31.1 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน ซึ่งหมายความว่า กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่ มีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า

สมมติฐานที่ 3 ผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้ามีอิทธิพลทางบวกต่อความไว้วางใจ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้ามีอิทธิพลทางบวกต่อความไว้วางใจ มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 2.831 และสามารถพยากรณ์ความไว้วางใจได้ร้อยละ 22.7 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน ซึ่งหมายความว่า ผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้ามีอิทธิพลทางบวกต่อความไว้วางใจ

สมมติฐานที่ 4 ผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้ามีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า

ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้ามีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 2.832 และสามารถพยากรณ์ความไว้วางใจได้ร้อยละ 19.3 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน ซึ่งหมายความว่า ผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้ามีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า

สมมติฐานที่ 5 ความไว้วางใจมีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า

ผลการวิจัยพบว่า ความไว้วางใจมีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.571 และสามารถพยากรณ์การตัดสินใจซื้อสินค้าได้ร้อยละ 33.3 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน ซึ่งหมายความว่า ความไว้วางใจมีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า

สมมติฐานที่ 6 กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่มีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าโดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่าน
ตารางที่ 1 ผลค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรกลยุทธ์การตลาดแนวใหม่ที่มีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าโดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ตัวแปร	คะแนนดิบ		คะแนนมาตรฐาน	t	p-value
	B	SE	β		
(1) ค่าคงที่ (a)	1.118	.229		4.875	.000*
กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่ (X_1)	.721	.054	.599	13.411	.000*
(2) ค่าคงที่ (a)	1.097	.257		4.274	.000*
กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่ (X_1)	.725	.060	.558	12.039	.000*
(3) ค่าคงที่ (a)	.639	.248		2.578	.010*
กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่ (X_1)	.430	.070	.331	6.127	.000*
ความไว้วางใจ (X_3)	.410	.058	.379	7.030	.000*

R = .635 R² = .403 Adjusted R² = .400
 F = 108.118 SE = .347

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่มีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าโดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่าน มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.639 และสามารถพยากรณ์การตัดสินใจซื้อสินค้าได้ร้อยละ 40.3 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน ซึ่งหมายความว่า กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่มีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าโดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่านบางส่วน

สมมติฐานที่ 7 ผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้ามีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าโดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ตารางที่ 2 ผลค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้าผู้มีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าโดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ตัวแปร	คะแนนดิบ		คะแนนมาตรฐาน	t	p-value
	B	SE	β		
(1) ค่าคงที่(a)	2.831	.141		20.120	.000*
ผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้า(X ₂)	.331	.034	.476	9.704	.000*
(2) ค่าคงที่(a)	2.832	.155		18.238	.000*
ผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้า(X ₂)	.330	.038	.439	8.763	.000*
(3) ค่าคงที่ (a)	1.376	.207		6.651	.000*
ผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้า(X ₂)	.160	.038	.213	4.209	.000*
ความไว้วางใจ (X ₃)	.514	.055	.476	9.420	.000*

R = .607 R² = .368 Adjusted R² = .364
F = 93.251 SE = .357

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้าผู้มีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าโดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่าน มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.376 และสามารถพยากรณ์การตัดสินใจซื้อสินค้าได้ร้อยละ 36.8 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน หมายความว่า ผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้าผู้มีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าโดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่านบางส่วน

อภิปรายผล

1. กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่ของสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีด้านสร้างลูกค้าขาประจำ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากการสร้างประสบการณ์ที่ดีพบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับการที่ผู้ขายให้ข้อมูลและคำแนะนำที่รวดเร็ว ผ่านช่องทางออนไลน์ หรือการพูดคุยผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เป็นต้นมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เมื่อพิจารณาด้านสร้างความคุ้มค่าให้ลูกค้า ยอมรับพบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับราคาของสินค้าไม่สูงเกินไปเมื่อเทียบกับสินค้าในแบรนด์อื่นมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เมื่อพิจารณาด้านเข้าถึงได้ง่ายผ่านออนไลน์พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับความสามารถในการชำระเงินได้อย่างสะดวกสะดวก เช่น ผ่านระบบออนไลน์ บัตรเครดิตหรือเดบิตมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เมื่อพิจารณาด้านสร้างลูกค้าขาประจำพบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับตราสินค้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่โดดเด่นมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากแบรนด์สินค้าเครื่องสำอางที่วางขายผ่านช่องทางออนไลน์จะมีการทำการตลาดที่น่าสนใจจึงส่งผลให้ผู้บริโภครู้สึกถึงความคุ้มค่ามากกว่าการเดินทางออกไปซื้อที่หน้าร้านด้วยตนเอง อีกทั้งยังสามารถชำระเงินได้อย่างสะดวกรวดเร็ว จึงส่งผลให้กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่ของสินค้าเครื่องสำอางที่วางขายผ่านช่องทางออนไลน์สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอินทซ์ เอื้อสุนทรวัฒนา [9] พบว่า ส่วนประสมการตลาด 4Es โดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็น เกี่ยวกับ ด้านการสร้างความสัมพันธ์อยู่ในระดับดีมาก และให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านความคุ้มค่า ด้านการสร้างประสบการณ์การเข้าถึงผู้บริโภคอยู่ในระดับดี

ผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้าบนสื่อสังคมออนไลน์ของสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีของลูกค้ายุคใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านรู้สึกชื่นชมและยอมรับผู้มีอิทธิพลทางสื่อสังคมที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานเกี่ยวกับการรีวิวเครื่องสำอางมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือผู้มีอิทธิพลทางสื่อสังคมใช้เทคนิควิธีการนำเสนอที่น่าสนใจ และผู้มีอิทธิพลทางสื่อสังคมสามารถอธิบายข้อมูลและนำเสนอครบถ้วน ทั้งนี้เนื่องจากผู้มีอิทธิพลดังกล่าวมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม จึงส่งผลให้สินค้าเครื่องสำอางมีความน่าสนใจมากขึ้น ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคอีกด้วยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาทิยา ดาวประทีป [10] พบว่า ระดับความคิดเห็นโดยรวมต่อผู้มีอิทธิพลต่อผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้า อยู่ในระดับความคิดเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ รู้จักเครื่องสำอาง เกาหลีแบรนด์ต่าง ๆ จาก Influencer บนสื่อออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ การรีวิวเครื่องสำอางเกาหลีของ Influencer สามารถดึงดูดใจให้อยากทดลองใช้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เชื่อว่า Influencer ใช้เครื่องสำอางเกาหลีตามที่ได้โฆษณาไปจริง

ความไว้วางใจของลูกค้าผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางเกาหลีที่ท่านเลือกซื้อมีการบอกเลขที่จดแจ้งบนผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือผลิตภัณฑ์

เครื่องสำอางเกาหลีที่ท่านเลือกซื้อมีผลลัพธ์ในการใช้เป็นที่น่าพอใจ และ ผลลัพธ์เครื่องสำอางเกาหลีที่ท่านเลือกซื้อมีเอกสารรับรองการผลิตอย่างถูกต้อง ทั้งนี้เนื่องจาก ผลลัพธ์เครื่องสำอางเป็นผลลัพธ์ที่ต้องใช้ทาบนผิวหนังหรือผิวกายโดยตรง จึงมีความเสี่ยงในด้านคุณภาพ มาตรฐานและความปลอดภัย ดังนั้น ผลลัพธ์เครื่องสำอางที่วางขายบนสื่อสังคมออนไลน์ที่มีการบอกเลขที่จดแจ้งบนผลิตภัณฑ์ชัดเจน มีเอกสารรับรองการผลิตอย่างถูกต้อง และมีผลลัพธ์ในการใช้เป็นที่น่าพอใจเท่านั้นที่จะเป็นผลลัพธ์ที่ผู้บริโภคให้ความไว้วางใจได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชญาพันธ์ ใช้สง่า [11] พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริโภคต่อความไว้วางใจในตราสินค้า โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยเมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าผู้บริโภค เห็นด้วยมากในเรื่องความเชื่อว่าตราสินค้าของกระเป๋าสตางค์แบรนด์เนม เป็นตราสินค้าที่มีความน่าเชื่อถือในข้อมูลผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ โปร่งใส รองลงมาเชื่อว่าเหตุผลตราสินค้าของกระเป๋าสตางค์แบรนด์เนมมีราคาที่สูงกว่ากระเป๋าสตางค์ทั่วไป เป็นเพราะคุณภาพของกระเป๋าสตางค์ที่ใช้ตราสินค้านั้น สูงกว่ากระเป๋าสตางค์ทั่วไป และท่านเชื่อว่าป้ายตราสินค้าของกระเป๋าสตางค์แบรนด์เนมมีข้อมูลด้านความปลอดภัย การใช้งาน และการบำรุงรักษาที่ถูกต้อง ตามลำดับ

การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีของลูกค้าผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ท่านตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางเกาหลีเพราะเพื่อนหรือคนรู้จักแนะนำมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือท่านตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางเกาหลีเพราะหาซื้อได้สะดวกตามร้านและออนไลน์และท่านตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางเกาหลีกับร้านจำหน่ายที่มีชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดีตามห้างสรรพสินค้า ทั้งนี้เนื่องจาก สาเหตุของการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางของผู้บริโภคโดยส่วนมากมักจะมาจากการได้รับคำแนะนำจากบุคคลรอบข้าง หรือมีการบอกต่อจากคนที่ใช้จริง อีกทั้งต้องเป็นแบรนด์สินค้าที่มีชื่อเสียง มีภาพลักษณ์ที่ดี และหาซื้อได้ง่ายตามห้างสรรพสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพิชชา ศรีภา [12] พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ มีระดับ ความคิดเห็นต่อการตัดสินใจซื้อโดยรวมอยู่ในระดับมากโดยให้ความสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อตามรายได้ดีและมีความสามารถจ่ายได้รองลงมา คือ ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ชอบมากที่สุด ตัดสินใจซื้อสินค้าจากตราสินค้าที่มีการโฆษณาเป็นที่รู้จักทั่วไป มีการเสนอผ่านผู้มีประสบการณ์ในการใช้ผลิตภัณฑ์จริงว่าใช้ระดับปานกลาง คือ ตัดสินใจซื้อเพราะพนักงาน และส่วนลดหรือของแถม ตามลำดับ

2. กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่มีอิทธิพลทางบวกต่อความไว้วางใจของลูกค้าผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เนื่องจาก กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่มีการมุ่งเน้นการสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับลูกค้าด้วยการให้คำแนะนำที่รวดเร็ว มีการระบุรายละเอียดของสินค้าที่ทำให้เห็นถึงวิธีการใช้ลักษณะและสีของเครื่องสำอางอย่างชัดเจน มีคุณภาพมาตรฐานที่ดี คำนึงกับราคา พนักงานมีการแจ้งสิทธิประโยชน์ที่ท่านจะได้รับหลังการขาย สามารถชำระเงินได้อย่างสะดวกผ่านช่องทางต่าง ๆ อีกทั้งยังทำการตลาดด้วยบุคคลที่มีชื่อเสียงเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับแบรนด์อีกด้วย จึงส่งผลให้ผู้บริโภคมีความไว้วางใจในการซื้อเครื่องสำอางผ่านช่องทางออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศศิณัฐ ปานทอง [13] พบว่า ปัจจัยความไว้วางใจ การอ้างอิงจากบุคคลที่มีชื่อเสียง ประสบการณ์ที่ผ่านมาและการ สื่อสารแบบปากต่อปากส่งผลต่อความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางผ่านทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภคที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้ามีอิทธิพลทางบวกต่อความไว้วางใจของลูกค้าผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริโภครู้สึกชื่นชมและยอมรับผู้มีอิทธิพลทางสื่อสังคมที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานเกี่ยวกับการรีวิวเครื่องสำอาง อีกทั้งผู้มีอิทธิพลทางสื่อสังคมใช้เทคนิควิธีการนำเสนอที่น่าสนใจ สามารถอธิบายข้อมูลและนำเสนอครบถ้วน ดังนั้นผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้าจึงส่งผลให้เครื่องสำอางมีความน่าไว้วางใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของณัฏฐภัฏญ์ เจิมแป้น [14] พบว่า การโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภคที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยด้านความดึงดูดใจของบุคคลที่มีชื่อเสียงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภค ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร มากที่สุด รองลงมาคือ ความเหมือนกับกลุ่มเป้าหมายของบุคคลที่มีชื่อเสียงและด้านความไว้วางใจของบุคคลที่มี ชื่อเสียงด้านความเคารพของบุคคลที่มีชื่อเสียง ตามลำดับ

3. กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่มีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีของลูกค้าผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เนื่องจากแบรนด์สินค้าเครื่องสำอางที่วางขายผ่านช่องทางออนไลน์จะมีการทำการตลาดที่น่าสนใจ จึงส่งผลให้ผู้บริโภครู้สึกถึงความคุ้มค่ามากกว่าการเดินทางออกไปซื้อที่หน้าร้านด้วยตนเอง อีกทั้งยังสามารถชำระเงินได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ส่งผลให้กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่ของสินค้าเครื่องสำอางที่วางขายผ่านช่องทางออนไลน์สามารถจูงใจให้ผู้บริโภคเกิดการตัดสินใจซื้อได้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของรุ่งนภา สมสกุล [15] พบว่า 5 ส่วนประสมทางการตลาดยุคใหม่ด้านการสร้างประสบการณ์ด้านช่องทางการขายที่สามารถขายได้ทุกที่และด้านการสร้างผู้ติดตามในตราสินค้า มีผลต่อการตัดสินใจซื้อร้อยละ 26.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การยอมรับทางเทคโนโลยีด้านการรับรู้ว่าจะง่ายต่อการใช้ มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ ร้อยละ 31.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผู้ประกอบการร้านค้าสามารถนำข้อมูลส่วนประสมการตลาดยุคใหม่ด้านการสร้างประสบการณ์ ด้านช่องทางการขายที่สามารถขายได้ทุกที่และด้านการสร้างผู้ติดตามในตราสินค้าไปกำหนดแนวทางกลยุทธ์

เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า รวมทั้งการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปวางแผนขยายฐานลูกค้าที่เคยซื้อและยังไม่เคยซื้อสินค้าในระยะยาวต่อไปอีกด้วย

4. ความไว้วางใจมีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีของลูกค้าผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เนื่องจาก ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางเป็นผลิตภัณฑ์ที่ต้องใช้ทาบนผิวหนังหรือผิวกายโดยตรง จึงมีความเสี่ยงในด้านคุณภาพมาตรฐาน และ ความปลอดภัย ดังนั้น ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่วางขายบนสื่อสังคมออนไลน์ที่มีการบอกเลขที่จดแจ้งบนผลิตภัณฑ์ชัดเจน มีเอกสารรับรองการผลิตอย่างถูกต้อง และมีผลลัพธ์ในการใช้เป็นที่น่าพอใจเท่านั้นที่จะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคให้ความไว้วางใจและตัดสินใจซื้อสินค้าได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของขวัญดาว ศรีวิโรจน์วงศ์, และปฐมมา สตะเวทิน [16] กล่าวคือ หากประชากรมีความไว้วางใจที่มากขึ้นย่อมส่งผลให้การตัดสินใจซื้อสินค้าประเภทเครื่องสำอางผ่านทางเฟซบุ๊กของประชากรในกรุงเทพมหานคร เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการนำเสนอผ่านทางเฟซบุ๊กทำให้ประชากรเห็นว่าสินค้าประเภทเครื่องสำอางที่ขายผ่านในเฟซบุ๊กมีคุณภาพเป็นไปตามที่ได้นำเสนอจริง มีข้อตกลง เงื่อนไข การรับประกันในการสั่งซื้อสินค้า อย่างชัดเจน และร้านค้าน่าจะมีความซื่อสัตย์ในการบริการจึงสามารถสร้างความมั่นใจให้กับประชากรได้ เช่นเดียวกับงานวิจัยของพรกนก เพลินสุข, ลัสดา ยาวิลละ, และรัตนา สิทธิวัฒน์ [17] พบว่า ความไว้วางใจส่งผลทางบวกต่อความตั้งใจสนับสนุนผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางจากธรรมชาติและสมุนไพรที่ใช้ช่องทางการจัดจำหน่ายแบบบูรณาการของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทำให้ผู้บริโภคเกิดเป็นความสัมพันธ์อันดีต่อตัวสินค้าส่งผลให้เกิดการสนับสนุนผลิตภัณฑ์

5. กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่มีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีของลูกค้าผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานครโดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่านบางส่วน ทั้งนี้เนื่องจากกลยุทธ์การตลาดแนวใหม่มีการมุ่งเน้นการสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับลูกค้า เพื่อให้ลูกค้าได้รับประสบการณ์ที่ดีและได้สินค้าที่มีความคุ้มค่ากับราคามากที่สุด โดยมีการเพิ่มช่องทางการชำระเงินที่หลากหลาย ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ตลอดเวลา สามารถเปรียบเทียบราคาสินค้าและรายละเอียดสินค้าได้อย่างสะดวก และทำการตลาดด้วยบุคคลที่มีชื่อเสียง จึงทำให้สินค้าเครื่องสำอางเกาหลีที่วางขายบนช่องทางสังคมออนไลน์มีความน่าเชื่อถือ ไว้วางใจ จึงส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดการตัดสินใจซื้อเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของอาทิตย์ ดาวประทีป [10] พบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานคนวัยทำงานที่มีอายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีการตัดสินใจซื้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนประสมทางการตลาดยุคใหม่ ด้านการสร้างประสบการณ์ ด้านช่องทางการขายที่สามารถขายได้ทุกที่ และด้านการสร้างผู้ติดตามในตราสินค้า มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ ร้อยละ 26.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การยอมรับทางเทคโนโลยี ด้านการรับรู้ว่าง่ายต่อการใช้ มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ ร้อยละ 31.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผู้ประกอบการร้านค้าสามารถนำข้อมูลส่วนประสมการตลาดยุคใหม่ด้านการสร้างประสบการณ์ ด้านช่องทางการขายที่สามารถขายได้ทุกที่ และด้านการสร้างผู้ติดตามในตราสินค้าไปกำหนดแนวทางการกลยุทธ์เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า รวมทั้งการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปวางแผนขยายฐานลูกค้าที่เคยซื้อและยังไม่เคยซื้อสินค้าในระยะยาวต่อไปอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 กลยุทธ์การตลาดแนวใหม่ของสินค้าเครื่องสำอางเกาหลี เป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่สำคัญต่อการดำเนินธุรกิจในรูปแบบออนไลน์ เนื่องจากสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างตรงจุด ดังนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องสำอางหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมุ่งเน้นไปที่การสร้างประสบการณ์ที่ดีให้แก่ผู้บริโภคโดยการฝึกอบรมผู้ขายให้มีความรู้ในสินค้าและผลิตภัณฑ์ทุกตัว เพื่อเพิ่มความสามารถในการเสนอขายและแนะนำสินค้าให้แก่ผู้บริโภคได้อย่างคล่องแคล่วและรวดเร็ว ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้าได้มากขึ้นกว่าเดิม

1.2 ผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้าบนสื่อสังคมออนไลน์ ในธุรกิจเครื่องสำอางเป็นธุรกิจที่ต้องใช้ความน่าเชื่อถือในการจำหน่ายสินค้าเนื่องจากเป็นสินค้าที่ใช้กับผิวหนังหรือผิวกายของผู้บริโภคโดยตรง จึงเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความเสี่ยงสูง ดังนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องสำอางผ่านช่องทางออนไลน์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการคัดเลือกผู้มีอิทธิพลทางสื่อสังคมที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานเกี่ยวกับการรีวิวเครื่องสำอางที่มีการใช้เทคนิควิธีการนำเสนอผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจ เพื่อมุ่งใจให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการซื้อสินค้าได้ง่ายขึ้น

1.3 ความไว้วางใจ มีความสำคัญต่อธุรกิจเครื่องสำอางเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์ เนื่องจากมีการปลอมแปลงสินค้าได้ง่าย หรือแม้กระทั่ง การส่งสินค้าผิด และสินค้าเกิดความเสียหายขณะขนส่ง ก็สามารถทำให้ผู้บริโภคเกิดความไม่ไว้วางใจต่อตราสินค้าได้ ดังนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องสำอางผ่านช่องทางออนไลน์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับเอกสารรับรองการผลิตที่ถูกต้อง มีการบอกเลขที่จดแจ้งบนผลิตภัณฑ์อย่างชัดเจน มีส่วนผสมเป็นไปตามข้อกำหนดขององค์การอาหารและยา (อย.) ที่ผู้บริโภคสามารถตรวจสอบได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ เพิ่มเติมว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเครื่องสำอางเกาหลีของลูกค้านักหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่นอกเหนือจากงานวิจัยในครั้งนี้

2.2 ควรมีการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง และประชากรในสถานที่ที่แตกต่างกัน เช่น ศึกษาในพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ เพื่อนำมาทำการศึกษาร่วมกับงานวิจัยฉบับนี้ว่ามีความแตกต่าง หรือสอดคล้องกันอย่างไร ซึ่งผลที่ได้นั้นสามารถนำมาปรับปรุง พัฒนา และสามารถนำมากำหนด แนวทางการให้บริการที่ตรงกับความต้องการของลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น

2.3 ควรเพิ่มวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลและความคิดเห็นที่ถูกต้อง

เอกสารอ้างอิง

- [1] ไทยรัฐ. “โลกแห่งความงาม” เปลี่ยนไป? เจาะตลาด มงเทรนด์ภายใต้วิกฤติโควิด. [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 12 เมษายน 2565]. เข้าถึงได้จาก, <https://www.thairath.co.th/scoop/theissue/2114796>
- [2] มนตรี ศรีวัช. ความต้องการสะพรั่ง! 10 แบรินด์เครื่องสำอาง Made in Korea พร้อมบุกไทย. [อินเทอร์เน็ต]. 2560 [เข้าถึงเมื่อ 12 เมษายน 2565]. เข้าถึงได้จาก [http://www.thaimescenter.com/ความ ต้องการสะพรั่ง-10-แบรนด์เครื่องสำอาง-ทพกำ-รี-นพำ-พร้อมบุกไทย/](http://www.thaimescenter.com/ความ%20ต้องการสะพรั่ง-10-แบรนด์เครื่องสำอาง-ทพกำ-รี-นพำ-พร้อมบุกไทย/)
- [3] คลังความรู้สังคมไทย. 4E คืออะไร? เปลี่ยนจาก 4P สู่แนวคิดการตลาดยุคใหม่. [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึง เมื่อ 15 เมษายน 2565]. เข้าถึงได้จาก, <https://www.ar.co.th/kp/th/634>
- [4] Thumbsup. Influencer Marketing แท้จริงคืออะไร?.. [Internet]. 2016 [cited 2022 June 2]. Available from <http://thumbsup.in.th/2016/02/influencer-marketing-2/> Vignola, A. M., Chanez, P., Chiappara, G., Siena, L., Merendino, A., Reina, C., . .
- [5] กิตยา สุริวรรณ, พิชามน พวงสุวรรณและอรุณี จุลินาศาสตร์. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ทรงอิทธิพลทางความคิด ผู้บริโภค และตราสินค้า. วารสารการสื่อสารและการจัดการ นิต้า 2559, 2(3), 79-96.
- [6] มนต์ธิชา ทองคงและไกรชิต สุตะเมือง. ความไว้วางใจที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออะไหล่รถยนต์มือสองของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วารสารการเงิน การลงทุนการตลาดและการบริหารธุรกิจ 2557, 4(1),134-156.
- [7] Cochran, W.G. Sampling Techniques. 3d ed. New York : John Wiley and Sons Inc; 1977.
- [8] Hair, J., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. Multivariate data analysis (7th ed.). Upper saddle River, New Jersey: Pearson Education International; 2010.
- [9] อินทัช เอื้อสุนทรวัฒนา. ส่วนประสมการตลาด 4Es และแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในกรุงเทพมหานคร. [สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2561.
- [10] อาทิตยา ดาวประทีป. การรับรู้ตราสินค้าและผู้มีอิทธิพลต่อตราสินค้าบนสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางเกาหลีของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. [การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ; 2561.
- [11] ชญานนท์ ใช้สง่า. ปัจจัยความไว้วางใจในตราสินค้า และชุมชนออนไลน์ของตราสินค้าที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อกระเป๋าแบรนด์เนมผ่านช่องทางเครือข่ายสังคมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. [การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ; 2559.
- [12] สุพิชชา ศรีภา. การตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางนำเข้าจากประเทศเกาหลีใต้ของลูกค้านักในอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. [วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี; 2560.
- [13] ศศิณัฐ ปานทอง. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางผ่านทางพินิจอิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. [การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ; 2559.
- [14] ณัฏฐ์หทัย เจริญแป้น. การโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. [การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ; 2558.
- [15] รุ่งนภา สมสกุล, และประพล เปรมทองสุข. อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของส่วนประสมทางการตลาดแบบใหม่ที่มีต่อความพึงพอใจในการใช้บริการแอปพลิเคชันซื้อสินค้าออนไลน์. RMUTI JOURNAL Humanities and Social Sciences 2562, 6(2), 19-31.
- [16] ขวัญดาว ศรีวิโรจน์วงศ์, และปฐมา สตะเวทิน. ความไว้วางใจต่อการซื้อสินค้าประเภทเครื่องสำอางผ่านทางเฟซบุ๊ก. วารสารรัฐศาสตร์ 2563, 13(31), 98-109.
- [17] พรกนก เพลินสุข, ลัสดา ยาวิละ, และรัตนดา สิทธิอ่วม. ความไว้วางใจการรับรู้คุณค่าเชิงประสบการณ์และความตั้งใจสนับสนุนของผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางจากธรรมชาติและสมุนไพรที่ใช้ช่องทางการจัดจำหน่ายแบบบูรณาการ (OMNI-CHANNEL) ของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 2565; 2:86-97.

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมือง ในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย

The Academic Affairs Administration Strategy to Promote Experience Learning as Digital Citizenship of Early childhood

เบญจมาภรณ์ ปัตตะวงศ์* นภาเดช บุญเชิดชู จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย และ ดวงใจ ชนะสิทธิ์
Benjamaporn Pattawong*, Napadech Booncherdchoo, Jittiratt Saengloetuthai and Duangjai Chanasid

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000
Education Administration, Faculty of Education, Nakhon Pathom Rajabhat University, Nakhon Pathom 73000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: battyjunk@gmail.com

Received: 17 March 2023, Revised: 15 May 2023, Accepted: 20 December 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และ 2) รับรองกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี แบ่งออกเป็น 2 ระยะดังนี้ ระยะที่ 1 การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาและครูปฐมวัย ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 7 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูปฐมวัย ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจายตามภูมิภาค จำนวน 794 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ดัชนีความต้องการความจำเป็น การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม โดยการใช้ตัวแบบ 7S และ PEST และการวิเคราะห์ TOWS เมทริกซ์ ระยะที่ 2 การรับรองกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา การบริหารสถานศึกษา และการศึกษาปฐมวัย ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนการนำกลยุทธ์ไปใช้ในโรงเรียน จำนวน 1 โรงเรียน ที่คัดเลือกตามเกณฑ์ของขนาดโรงเรียนและการจัดการเรียนร่วม ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูปฐมวัย จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองดิจิทัล ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การจัดระบบการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย 2) การบูรณาการหลักสูตรพัฒนาความเป็นพลเมืองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม 3) การยกระดับสมรรถนะของครูปฐมวัยในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหา 4) การสร้างรูปแบบการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจในยุคดิจิทัล และ 5) การยกระดับการใช้เทคโนโลยีในการจัดประสบการณ์
2. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองดิจิทัล มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ในการนำไปใช้ และเป็นประโยชน์ การนำกลยุทธ์ไปใช้ในโรงเรียน คือ การสร้างรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อให้เด็กมีความพร้อมที่สอดคล้องกับลักษณะทางเศรษฐกิจในยุคดิจิทัล

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ การจัดประสบการณ์ ความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล เด็กปฐมวัย

Abstract

The objectives of this research were to: 1) develop an academic administration strategy to promote learning experience management for digital citizenship; and 2) affirm an academic administration strategy to promote learning experience management for digital citizenship of early childhood. This study was mixed methods research. It was divided into 2 phases. In phase 1, the academic administration strategy to promote learning experience management for digital citizenship of early childhood students was developed. The key informants consisted of 7 experts in educational administration and early childhood teachers derived by purposive selection. Data were collected through an interview form and were analyzed by content analysis. The research sample for the questionnaire consisted of 794 school

administrators and early childhood teachers derived by proportional stratified random sampling. Data were collected through a questionnaire and were analyzed with frequency, percentage, mean, standard deviation, Priority Need Index Modified (PNI modified), analysis of strength, weakness, opportunity, and threat using 7S model and PEST analysis, as well as TOWS matrix. In phase 2 the academic administration strategy to promote learning experience management for digital citizenship was affirmed. The informants were 9 experts in educational administration, educational institution administration, and early childhood education, derived by purposive selection. Data were collected through connoisseurship and were analyzed by content analysis. For the strategy implementation in a school selected by school size criterion and co-education management, the informants consisted of 5 educational institution directors and early childhood teachers. Data were analyzed by content analysis.

The research results showed that:

1. The academic administration strategies to promote learning experience management for digital citizenship consisted of 5 strategies: 1) childhood development assessment systematization, 2) curriculum integration to promote citizenship corresponding to society change, 3) research competency enhancement for early childhood teachers to solve problems, 4) learning experience model development conforming to the digital economy, and 5) technology enhancement of learning experience management.

2. The academic administration strategy to promote learning experience management for digital citizenship was accurate, appropriate, feasible, and beneficial. The strategy implementation, that is, learning experience model development conforming to the digital economy in schools.

Keywords : academic affairs administration, experience learning management, digital citizenship, early childhood student

บทนำ

การที่เด็กไทยจะเติบโตขึ้นเพื่อใช้ชีวิตในโลกยุคใหม่อย่างมีความสุข มั่นคง ปลอดภัย และสามารถพัฒนาสังคมให้ก้าวหน้าได้นั้น เด็กปฐมวัยจำเป็นต้องมีทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่า “ทักษะในศตวรรษที่ 21” ซึ่งเด็กยุคใหม่ต้องก้าวไปอยู่ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี เด็กจำเป็นต้องมีทักษะที่เกี่ยวข้องกับสื่อเทคโนโลยี และความรู้ความสามารถในการใช้สารสนเทศ เพื่อพัฒนาไปสู่การเกิดเป็นทักษะในการรู้เท่าทันสื่อที่สามารถเข้าถึง วิเคราะห์ ประเมิน และสื่อสารข้อมูลอย่างสร้างสรรค์ได้หลากหลายรูปแบบ อย่างไรก็ตามการสร้างความรู้ความเข้าใจพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการรู้สื่อ อย่างเป็นลำดับขั้นตอน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ด้านสื่อดิจิทัลได้อย่างมีคุณภาพ และส่งผลให้เกิดคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดิจิทัล ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และมีทักษะในการใช้งานสื่อออนไลน์และสื่อดิจิทัลอย่างเข้าใจ มีความตระหนักรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวให้เหมาะสม สามารถจัดการกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนโลกออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ รวมถึงจริยธรรมและความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยีที่สามารถสร้างคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

สภาพปัจจุบันพบว่า ครูมีปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ทั้งขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องงานวิชาการ การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จัดการเรียนรู้แบบท่องจำ ไม่ส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ความคิด แรงสอนให้เด็กอ่านออกเขียนได้ ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวไม่สามารถจะพัฒนาให้เด็กมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้ ด้วยเหตุนี้ครูปฐมวัยจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทั้งในเรื่องงานวิชาการ และความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม [1]

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารงานด้านงานวิชาการในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับ [2] เรื่องเทคโนโลยีกับเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 พบว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้กับเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนโดยเฉพาะ คอมพิวเตอร์ควรมีจุดประสงค์ เพื่อให้เด็กเล่นคอมพิวเตอร์ในขณะที่เด็กมีความพร้อมและเกิดความสนใจอยากเล่นในสภาพแวดล้อมที่ครูจัดไว้ให้เหมาะสม และควรศึกษาแนวทางที่ถูกต้อง เหมาะสม และสอดคล้องกับพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กในทุกด้าน ดังนี้ คือ จัดประสบการณ์ การเรียนรู้คอมพิวเตอร์ให้เป็นมุมประสบการณ์ในห้องเรียนมุมหนึ่ง เพื่อให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู และควรเปิดโอกาสเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับคอมพิวเตอร์ด้วยตัวของเด็กเอง เด็กจะเกิดการเรียนรู้เมื่อเด็กได้ลงมือกระทำโดยตรงโดยเด็กจะต้องรู้จักวิธีการปิด - เปิดเครื่องและวิธีการใช้งาน เพื่อไม่ให้เกิดอันตราย เลือกโปรแกรมที่เหมาะสมกับอายุเด็กเพราะการนำโปรแกรมที่มีความยุ่งยาก ซับซ้อนมาให้เด็กเล่นจะเป็นการกดดันให้กับเด็กมากกว่าจะเป็นการเสริมสร้างสติปัญญา ควรมีการควบคุมเวลาในการเล่น การที่ปล่อยให้เด็กอยู่กับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต และโทรทัศน์มากเกินไปอาจจะส่งผลเสียหลายด้าน การที่ผู้ที่มีหน้าที่ในการดูแลเด็กปฐมวัย เริ่มจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็กในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย สามารถจัดประสบการณ์ตามหลักการดังกล่าว การนำเทคโนโลยี มาใช้กับเด็กปฐมวัย อาจจะเป็น

การส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กได้ทั้งทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา และมีความสำคัญกับเด็กปฐมวัยไม่น้อยไปกว่ากิจกรรมอื่น ๆ และเป็นการเสริมสร้าง ประสบการณ์ใหม่ ๆ และเตรียมความพร้อมในการใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีที่จะเกี่ยวข้องกับเด็กในอนาคต

การเตรียมนักเรียนให้มีความพร้อมสู่โลกสากล ด้วยความเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารอย่างปลอดภัยสร้างสรรค์ และใช้งานอย่างมีคุณภาพจริยธรรม รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมดิจิทัลเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย และเห็นว่าการบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย สามารถให้การยกระดับคุณภาพการศึกษาของเด็กปฐมวัยบรรลุตามเป้าหมายนั้น ต้องอาศัยกระบวนการเชิงกลยุทธ์เป็นแนวคิดอันนำไปสู่วิธีการในการพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ อีกทั้งยังไม่มีการศึกษาวิจัยในลักษณะของการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ จึงเป็นที่มาของการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อนำไปเป็นกลวิธีการวางแผนการบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย การศึกษาและการปฏิบัติงานของครูให้ประสบผลสำเร็จก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและส่งต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดีเป็นคนเก่งและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อรับรองกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย

คำถามการวิจัย

1. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัยควรเป็นเช่นไร
2. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัยมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ

ระยะที่ 1 การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย

1) ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัย 2) การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาและครูปฐมวัย 3) ดำเนินการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์จากสภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อนำมาวิเคราะห์ความจำเป็น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม 4) การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูปฐมวัย ในโรงเรียนที่มีการสอนในระดับปฐมวัยในสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563 รวมทั้งสิ้น 33,258 แห่ง (ข้อมูลระบบคลังข้อมูลกลางด้านการศึกษาจากสถานศึกษาจากระบบฐานข้อมูลเด็กปฐมวัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2562)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนที่มีการสอนในระดับปฐมวัยในสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 397 โรงเรียน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane และมีผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฐมวัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสอบถาม ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่าอยู่ในช่วง 0.80 – 1.00 ตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของคอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า สภาพปัจจุบันของแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.48 – 0.94 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 และสภาพพึงประสงค์ของแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.45 – 0.87 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าความถี่ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก โดยโปรแกรมสำเร็จรูป ใช้ค่าสถิติ ความถี่ ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความจำเป็นโดยวิธีการ Priority Need Index Modified (PNI modified) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม เพื่อพัฒนากลยุทธ์ SWOT analysis และ TOWS Matrix และการวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะที่ 2 การรับรองกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย

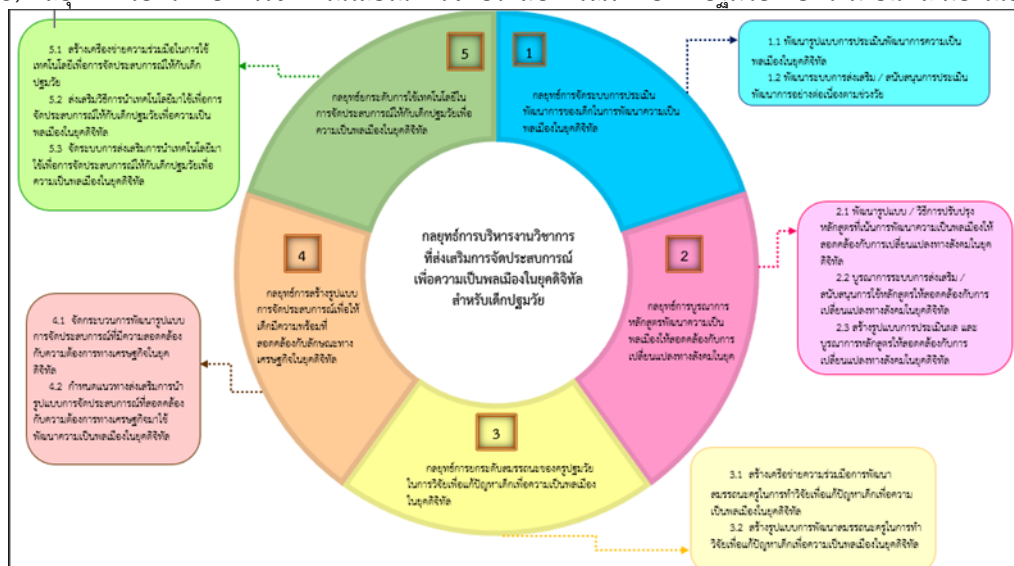
1) ผู้วิจัยดำเนินการจัดสัมมนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 9 คน เพื่อประเมินคุณภาพกลยุทธ์ เกี่ยวกับความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์ 2) ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือในการประเมินคุณภาพกลยุทธ์ ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพกลยุทธ์และแบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย เครื่องมือในการศึกษาแนวทางการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ ได้แก่ แบบบันทึกการทดลองใช้กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย และกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินคุณภาพกลยุทธ์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา และใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาแนวทางการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก 12 กลยุทธ์รอง 20 วิธีดำเนินการ โดยกลยุทธ์หลัก ได้แก่ 1) กลยุทธ์การจัดระบบการประเมินพัฒนาการของเด็กในการพัฒนาความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล 2) กลยุทธ์การบูรณาการหลักสูตรพัฒนาความเป็นพลเมืองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคดิจิทัล 3) กลยุทธ์การยกระดับสมรรถนะของครูปฐมวัยในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็ก เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล 4) กลยุทธ์การสร้างรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อให้เด็กมีความพร้อมที่สอดคล้องกับลักษณะทางเศรษฐกิจในยุคดิจิทัล 5) กลยุทธ์การยกระดับการใช้เทคโนโลยีในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล



รูปที่ 1 กลยุทธ์หลัก 12 กลยุทธ์รอง 20 วิธีดำเนินการของ

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย

2. การรับรองกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย ผลการสัมมนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 9 คน ส่วนใหญ่ให้คะแนนระดับ 4 และ 5 แสดงให้เห็นว่ามีฉันทามติให้กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็ก

ปฐมวัย มีความถูกต้อง เหมาะสม มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้และเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำกลยุทธ์ไปใช้ในโรงเรียน จำนวน 1 โรงเรียน ที่คัดเลือกตามเกณฑ์ของขนาดโรงเรียนและการจัดการเรียนร่วม ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูปฐมวัย จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งกลยุทธ์ที่นำไปทดลองใช้ คือ กลยุทธ์ที่ 3 การสร้างรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อให้เด็กมีความพร้อมที่สอดคล้องกับลักษณะทางเศรษฐกิจในยุคดิจิทัล

อภิปรายผลการวิจัย

กลยุทธ์หลักที่ 1 กลยุทธ์การจัดระบบการประเมินพัฒนาการของเด็กในการพัฒนาความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล มีกลยุทธ์รอง คือ กลยุทธ์การพัฒนารูปแบบการประเมินพัฒนาการความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และกลยุทธ์การพัฒนาระบบการส่งเสริม / สนับสนุนการประเมินพัฒนาการอย่างต่อเนื่องตามช่วงวัย เป็นกลยุทธ์ที่เน้นจุดแข็งภายในและใช้ภายนอกเป็นโอกาสในการจัดระบบการประเมินพัฒนาการเด็ก โดยประเมินพัฒนาการนั้นเป็นหนึ่งในกระบวนการบริหารงานวิชาการที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ [3] ให้ความสำคัญกับการประเมินพัฒนาการสภาพตามจริง ต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักการประเมิน ซึ่งถือได้ว่าเป็นทักษะสำคัญยิ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ นำสู่การปฏิบัติจนเกิดเป็นทักษะ นอกจากนี้ยังนำไปสู่การสร้างเครื่องมือการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับณัฐกา สุริยวงษ์ [4] กล่าวว่า ครูผู้สอนปฐมวัย ผู้ปกครอง ผู้วิจัย หรือผู้ที่สนใจต้องการศึกษาในเรื่องการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงของเด็กปฐมวัย มีแนวทางในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยมุ่งประเด็นสำคัญไปที่การประเมินพัฒนาการเมื่อเด็กต้องเรียนรู้ที่บ้าน ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการจัดประสบการณ์และประเมินพัฒนาการร่วมกับครูผู้สอนปฐมวัย ซึ่งประกอบไปด้วย 1) หลักการจัดประสบการณ์ 2) บทบาทของครูผู้สอนและผู้ปกครอง 3) มีการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย 4) 6 กิจกรรมหลักกับการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริง ซึ่งมีการนำเสนอเครื่องมือประเมินพัฒนาการที่สอดคล้องกับกิจกรรมที่จัดให้กับเด็ก จากประเด็นดังกล่าวจะเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนปฐมวัยและผู้ปกครองมีการดำเนินงานร่วมกันตั้งแต่การจัดประสบการณ์จนถึงการประเมินพัฒนาการอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับ รัฐกุล [5] กล่าวว่า การวางแผนประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบเป็นขั้นตอนแรกที่ครูผู้สอนในระดับชั้นปฐมวัยต้องดำเนินการ ถือเป็นภารกิจที่สำคัญภารกิจหนึ่งของครูผู้สอน สิ่งสำคัญของขั้นตอนนี้ คือ ครูปฐมวัยต้องนำหลักสูตรของการศึกษาระดับปฐมวัยไปออกแบบและจัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จากนั้นจึงกำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน วิธีการประเมิน และเครื่องมือในการประเมิน ขั้นตอนต่อไปจึงเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยคุณครูผู้สอนจะต้องกำหนดเองว่าในแต่ละวัน จะเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างไร แต่ละกิจกรรมจะสังเกตพฤติกรรมใด สังเกตเด็กคนใดบ้าง และขั้นตอนสุดท้าย คือ นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลต่อไป และสอดคล้องกับการวิจัยและพัฒนาเพื่อการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ของมารุต พัฒนาผล [6] กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนาเป็นการวิจัยที่สามารถนำไปใช้ได้ทุกแวดวงวิชาชีพ ทำให้เกิดนวัตกรรมในรูปแบบต่าง ๆ โดยทางด้านหลักสูตรและการเรียนรู้ ได้มีการนำการวิจัยและพัฒนาไปใช้เป็นกระบวนการวิจัยเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมต่าง ๆ อย่างมากมาย ซึ่งในภาพรวมแล้วประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับนำไปใช้ในการออกแบบนวัตกรรม ขั้นตอนที่ 2 เป็นการออกแบบนวัตกรรมและตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น ขั้นตอนที่ 3 เป็นการนำนวัตกรรมไปทดลองใช้ สถานการณ์จริง และขั้นตอนที่ 4 เป็นการประเมินประสิทธิผลของนวัตกรรม

กลยุทธ์หลักที่ 2 กลยุทธ์การบูรณาการหลักสูตรพัฒนาความเป็นพลเมืองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคดิจิทัล มีกลยุทธ์รอง คือ กลยุทธ์การพัฒนารูปแบบ / วิธีการปรับปรุงหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาความเป็นพลเมืองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคดิจิทัล กลยุทธ์การบูรณาการระบบการส่งเสริม / สนับสนุนการใช้หลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคดิจิทัล และกลยุทธ์การสร้างรูปแบบการประเมินผลและบูรณาการหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคดิจิทัล เป็นกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นในการใช้โอกาสด้านนโยบายของรัฐบาลสนับสนุนด้านการพัฒนาหลักสูตรสะท้อนให้เห็นการดำเนินงานด้านหลักสูตรของโรงเรียนที่การเรียนการสอนระดับปฐมวัยที่ยังต้องปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาให้เป็นไปในแนวทางที่ต้องการ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมได้แล้ว ก็จะเป็นแนวทางของความสำเร็จแรกที่จะทำให้กระบวนการบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับอัมพรพงศ์ ชุ่ม [7] ได้สรุปผลการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับสถานศึกษาเอกชนในบริบทสากล ในกลยุทธ์หลักที่ 1 กลยุทธ์ยกระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพระดับสากล มีกลยุทธ์รอง คือ กลยุทธ์พัฒนาสมรรถนะครูผู้พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ และกลยุทธ์สร้างกลไกในการปรับปรุงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้เป็นหลักสูตรสมรรถนะ และสอดคล้องกับ Clifton J. Boyle III [8] ได้ศึกษาผลการใช้หลักสูตร Digital Citizenship โดยทำการวิจัยทั้งทดลองและตรวจสอบความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยวิธีที่ครู

เป็นผู้จัดการเรียนรู้ในห้องเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสะท้อนกลับ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการสร้างการรับรู้ (Awareness) ขั้นการแนะนำการกระทำ (Guided Practice) ขั้นการสร้างต้นแบบการสาธิต (Modeling and Demonstration) และข้อเสนอแนะและการวิเคราะห์ (Feedback and Analysis) สอดคล้องกับ Chris A. Suppo [9] ได้สำรวจความคิดเห็นจากผู้บริหารโรงเรียนและผู้นำเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนความเป็นพลเมืองดิจิทัลในโรงเรียนของรัฐเพนซิลวาเนีย สหรัฐอเมริกา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อสำรวจความเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และผู้นำเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนความเป็นพลเมืองพลเมืองดิจิทัล จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารและผู้นำการจัดการเรียนการสอนความเป็นพลเมืองดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐเพนซิลวาเนีย สหรัฐอเมริกา เชื่อมั่นว่านอกจากทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลดั้งเดิมแล้ว ทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างมาก ควรติดตามและตรวจสอบอย่างใกล้ชิด อีกทั้งผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าขาดการใช้หลักสูตรหรือวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นทางการ ซึ่งผลการวิจัยทั้งหมดนี้จะเป็นแรงผลักดันและท้าทายให้การวิจัยครั้งต่อไปได้ค้นหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อจัดการเรียนการสอนความเป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนในโรงเรียนในรัฐเพนซิลวาเนีย สหรัฐอเมริกา จะได้เป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีบรรทัดฐานของพฤติกรรมและความรับผิดชอบ มีความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพในอนาคต

กลยุทธ์หลักที่ 3 กลยุทธ์การยกระดับสมรรถนะของครูปฐมวัยในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็กเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล มีกลยุทธ์รองคือ กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาสมรรถนะครูในการทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็กเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และกลยุทธ์การสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในการทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็กเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล เป็นกลยุทธ์ที่นำภาวะคุณความดีด้านนโยบายของรัฐเพื่อขจัดจุดอ่อนในเรื่องของสมรรถนะของครูปฐมวัยในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็ก ซึ่งครูปฐมวัยจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการวิจัย และมีความสามารถในการแก้ปัญหาเด็กเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของอนุสร อุดทะ และจิตติมา วรณศรี [10] กล่าวถึงผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้ส่งเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ครูปฐมวัยที่เป็นแบบอย่างที่ดี การศึกษาความต้องการการพัฒนาสมรรถนะและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ นำผลมาয়การวางแผนการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ สมรรถนะของครูปฐมวัย วิธีการพัฒนาสมรรถนะ และกระบวนการพัฒนาสมรรถนะในองค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะของครูปฐมวัย ประกอบด้วย 7 สมรรถนะ คือ 1) สมรรถนะด้านการส่งเสริมพัฒนาเด็ก 2) สมรรถนะด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 3) สมรรถนะด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงบวก 4) สมรรถนะด้านการพัฒนาวิชาชีพ 5) สมรรถนะด้านการบริหารชั้นเรียน 6) สมรรถนะด้านการวิเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนา 7) สมรรถนะด้านการบริการชุมชน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Wannasri, J [11] พบว่า สมรรถนะครูที่พึงประสงค์ มี 12 สมรรถนะ ประกอบด้วย สมรรถนะด้านความรู้วิชาเฉพาะ สมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตร สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สมรรถนะด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนสมรรถนะด้านจิตวิทยาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน สมรรถนะด้านจิตวิทยาและการจัดชั้นเรียน สมรรถนะด้านการใช้ภาษาและการสื่อสาร สมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ สมรรถนะด้านการทานเป็นทีม และสมรรถนะด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

กลยุทธ์หลักที่ 4 กลยุทธ์การสร้างรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อให้เด็กมีความพร้อมที่สอดคล้องกับลักษณะทางเศรษฐกิจในยุคดิจิทัล มีกลยุทธ์รอง คือ กลยุทธ์การจัดกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจในยุคดิจิทัล และกลยุทธ์การกำหนดแนวทางส่งเสริมการนำรูปแบบการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจมาใช้พัฒนาความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ซึ่งการสร้างรูปแบบการจัดประสบการณ์เป็นกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการใช้จุดแข็งด้านการจัดประสบการณ์ และใช้ประโยชน์จากโอกาสด้านเทคโนโลยี และด้านนโยบายของรัฐ ซึ่งในการจัดประสบการณ์นั้นจำเป็นต้องพิจารณาถึงลักษณะเศรษฐกิจในยุคดิจิทัล อย่างไรก็ตามหลายประเทศยังคงประสบปัญหาการจัดประสบการณ์ที่มีการเน้นเนื้อหา ความรู้มากกว่าการนำไปใช้ ซึ่งเด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ผ่านการใช้สื่อดิจิทัลในขณะที่เรียน ดังนั้นครูปฐมวัยควรเป็นผู้ใช้สื่อดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางสังคมให้แก่เด็กปฐมวัย สอดคล้องกับ ขนิพรรณ จาติเสถียร [12] กล่าวว่า สื่อดิจิทัลช่วยให้ครูมีเครื่องมือในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้อย่างดี ครูสามารถนำสื่อดิจิทัลหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ มาใช้ประกอบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ในห้องเรียน เพื่อให้สามารถจัดประสบการณ์ที่ช่วยพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมและส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ครูปฐมวัยมองว่าสื่อดิจิทัลเป็นสื่อที่นำเสนอภาพเคลื่อนไหว มีเสียงประกอบ มีรูปแบบนำเสนอที่น่าสนใจ ซึ่งทำให้นักเรียนปฐมวัยเกิดความสนใจในการเรียนรู้ รวมถึงมีความสะดวกในการใช้งานของครูปฐมวัย และสามารถผลิตสื่อแบบง่าย ๆ ได้ด้วยตนเอง และสอดคล้องกับ Mike S. Ribble & Bailey [13] ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัลในโรงเรียนโดยให้ครูเป็นผู้จัดการเรียนรู้ในห้องเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสะท้อน 4

ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการสร้างการรับรู้ (Awareness) 2) ขั้นการแนะนำการกระทำ (Guided Practice) 3) ขั้นการสร้างต้นแบบและ การสาธิต (Modeling and demonstration) 4) ข้อเสนอแนะและการวิเคราะห์ (Feedback and analysis)

กลยุทธ์หลักที่ 5 กลยุทธ์การยกระดับการใช้เทคโนโลยีในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยเพื่อความเป็นพลเมือง ในยุคดิจิทัล มีกลยุทธ์รอง คือ กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย กลยุทธ์การส่งเสริมวิธีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และกลยุทธ์ การจัดระบบการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล เป็นกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการใช้จุดแข็งด้านการจัดประสบการณ์ และโอกาสของการใช้เทคโนโลยี และนโยบายของรัฐที่มุ่งเน้นการใช้ เทคโนโลยีมาจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับ กุลชาติ พันธวรกุล และเมษา นวลศรี [14] กล่าวว่า เด็กปฐมวัยอยู่ในช่วงวัยที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วในยุคที่มีการขับเคลื่อนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างไม่หยุดนิ่ง เด็กวัยนี้ จึงจำเป็นต้องมีทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อสร้างโอกาสสำคัญในการเติบโตเป็นพลเมืองที่มีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อภายใต้มิติ ที่มีความหลากหลายด้านสื่อเทคโนโลยี ซึ่งบทความฉบับนี้ได้นำเสนอองค์ประกอบเกี่ยวกับสภาพการณ์ในปัจจุบันของการใช้สื่อดิจิทัล ของเด็กไทย คุณค่าของการเป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีต่อเด็กปฐมวัย ปัจจัยและความเสี่ยงในยุคดิจิทัลที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมถึงการสร้างโอกาสให้แก่เด็กปฐมวัยสู่การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล โดยมีครูและผู้ปกครองเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเด็กอย่าง มีคุณภาพผ่านบทบาทการเป็นแบบอย่างที่ดี มีความสามารถในการคัดกรองสื่อที่มีคุณภาพ และมีทักษะในการประสานความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นกับตัวเด็ก พัฒนา ไปสู่การเกิดทักษะการเป็นพลเมืองดิจิทัล หรือที่เรียกว่า “ความฉลาดทางดิจิทัล” และสอดคล้องกับ กาญจนา เดชสม และรุ่งชัชดา พร เวระชาติ [15] กล่าวว่า การพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องพัฒนาหลักสูตรดิจิทัลสำหรับ นักเรียนในศตวรรษที่ 21 โดยการบูรณาการในการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมหลักสูตร สามารถพัฒนาความรู้เนื้อหาสาระและ สมรรถนะ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี การเสริมสร้างความรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้เรียนสามารถเลือกและใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อค้นคว้าหาความรู้ติดต่อสื่อสาร ออกแบบ สร้างชิ้นงานดิจิทัล และนำเสนอชิ้นงานได้ อย่างสะดวกและเหมาะสมกับชิ้นงาน เช่น ใช้เทคโนโลยีสื่อสังคมในการเผยแพร่ชิ้นงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักเคารพสิทธิ สามารถแสดงความคิดเห็น เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนและบุคคลทั่วไปผ่านเครือข่ายออนไลน์ด้วย วาจาสุภาพ และมองเห็นความสำคัญของการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารที่น่าเชื่อถือ พัฒนาวิชาชีพให้แก่ครูและผู้บริหารให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถเชิงบูรณาการ สามารถทำแผนเชิงยุทธศาสตร์ มีความรู้ความสามารถเชิงลึกในการแก้ปัญหา ใช้เทคโนโลยีใน การบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีทักษะความคิดอย่างมีวิจารณญาณ สร้างครุต้นแบบสำหรับเป็นตัวอย่างใน การพัฒนาวิชาชีพครู สร้างชุมชนการเรียนรู้ระหว่างครูที่ปฏิบัติในวิชาชีพเดียวกัน ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 โดยจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสม สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ โดยเชื่อมโยงความรู้หรือแลกเปลี่ยนความรู้กับชุมชน สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าถึงสื่อเทคโนโลยี เครื่องมือและแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาหลักสูตรพลเมืองในยุคดิจิทัล และด้านการจัด ประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย อยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการประเมินพัฒนาการเด็ก ตามหลักสูตรพลเมืองในยุคดิจิทัล และด้านการพัฒนาหลักสูตรปฐมวัย อยู่ในลำดับสุดท้าย

สภาพปัจจุบันใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กตามหลักสูตรพลเมืองในยุคดิจิทัล ด้านการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองในยุค ดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย และด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและด้านการพัฒนาหลักสูตรพลเมืองในยุคดิจิทัล อยู่ในลำดับสุดท้าย

จากการพิจารณาค่า PNI modified ของการบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองในยุค ดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาหลักสูตรพลเมืองในยุคดิจิทัล ควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับ แรก รองลงมา คือ ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กตามหลักสูตรพลเมืองในยุคดิจิทัล ด้านการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมือง ในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย และด้านที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับสุดท้าย คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรพลเมืองในยุคดิจิทัล

2. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก 12 กลยุทธ์รอง ได้แก่

กลยุทธ์ที่ 1 : การจัดระบบการประเมินพัฒนาการของเด็กในการพัฒนาความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง ได้แก่

- 1.1 พัฒนารูปแบบการประเมินพัฒนาการความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล
- 1.2 พัฒนาระบบการส่งเสริม / สนับสนุนการประเมินพัฒนาการอย่างต่อเนื่องตามช่วงวัย

กลยุทธ์ที่ 2 : บูรณาการหลักสูตรพัฒนาความเป็นพลเมืองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง ได้แก่

- 2.1 พัฒนารูปแบบ/วิธีการปรับปรุงหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาความเป็นพลเมืองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคดิจิทัล
- 2.2 บูรณาการระบบการส่งเสริม / สนับสนุนการใช้หลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคดิจิทัล
- 2.3 สร้างรูปแบบการประเมินผล และบูรณาการหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคดิจิทัล

กลยุทธ์ที่ 3 : ยกระดับสมรรถนะของครูปฐมวัยในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็กเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง ได้แก่

- 3.1 สร้างเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาสมรรถนะครูในการทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็กเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล
- 3.2 สร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในการทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็กเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

กลยุทธ์ที่ 4 : สร้างรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อให้เด็กมีความพร้อมที่สอดคล้องกับลักษณะทางเศรษฐกิจในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง ได้แก่

- 4.1 จัดกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจในยุคดิจิทัล
- 4.2 กำหนดแนวทางส่งเสริมการนำรูปแบบการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจมาพัฒนาความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

กลยุทธ์ที่ 5 : ยกระดับการใช้เทคโนโลยีในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง ได้แก่

- 5.1 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย
- 5.2 ส่งเสริมวิธีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล
- 5.3 จัดระบบการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 กลยุทธ์หลักที่โรงเรียนที่มีการสอนในระดับปฐมวัยในสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรจะต้องวางแผนเชิงกลยุทธ์ในการนำไปปฏิบัติ คือ กลยุทธ์การยกระดับสมรรถนะของครูปฐมวัยในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็กเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาหลักสูตรพลเมืองในยุคดิจิทัล เป็นจุดอ่อนของการบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย จึงควรเร่งพัฒนาการใช้ประโยชน์จากนโยบายของรัฐที่สนับสนุนการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็กเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ให้มีการยกระดับสมรรถนะของครูปฐมวัย เร่งการพัฒนาสมรรถนะครู สร้างกลไกในการปรับปรุงกระบวนการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็กเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ตลอดจนส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนกระบวนการบริหารงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็กในโรงเรียนให้สามารถพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อลดภาวะคุกคามด้านสภาพสังคม สภาพแวดล้อม และสภาพเศรษฐกิจ

1.2 กลยุทธ์หลักที่สถานศึกษาควรนำมาปฏิบัติได้ทันที คือ กลยุทธ์การบูรณาการหลักสูตรพัฒนาความเป็นพลเมืองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคดิจิทัล เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาหลักสูตรปฐมวัย เป็นจุดแข็งที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันมากที่สุด แสดงให้เห็นถึงความแข็งแกร่งด้านหลักสูตรที่นำมาบูรณาการในการพัฒนาความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย ดังนั้น โรงเรียนที่มีการสอนในระดับปฐมวัยในสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงควรพัฒนาสมรรถนะครูในการพัฒนาหลักสูตรปฐมวัย โดยการบูรณาการการใช้เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ตลอดจนส่งเสริมภาคีเครือข่ายเพื่อคิดค้นนวัตกรรมในการพัฒนาหลักสูตรที่สามารถพัฒนาความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ รูปแบบการบริหารงานวิชาการในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็กเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลของเด็กปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะโรงเรียนอนุบาลในสังกัด

กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งผู้วิจัยเห็นสมควรในการใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นได้ระดับปฐมวัยเช่นกัน

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการการบูรณาการหลักสูตรพัฒนาความเป็นพลเมืองสำหรับเด็กปฐมวัย เพราะครูควรมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมและนำมาบูรณาการให้เข้ากับหลักสูตรพัฒนาความเป็นพลเมืองได้

เอกสารอ้างอิง

- [1] กันตวรรณ มีสมสาร. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) ปีที่ 7 2560; 45:56
- [2] พนิดา ซาตยาภา. เทคโนโลยีกับเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) ปีที่ 6 2559; 2:161
- [3] สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2560. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด; 2560.
- [4] ณิชกานา สุริยาวัช. การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยเมื่อต้องเรียนที่บ้าน. วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร ปีที่ 5 2565; 1:1-14.
- [5] รัฐกุล. 5 ขั้นตอน การประเมินพัฒนาการที่ครูอนุบาลต้องรู้. ค้นเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2563. เข้าถึงได้จาก: <https://www.rathakun.com/ขั้นตอนการประเมินพัฒนา/>.
- [6] มารุต พัฒนาผล. แนวคิดหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้; 2562.
- [7] อัมพรศักดิ์ ชุ่ม. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับสถานศึกษาเอกชนในบริบทสากล. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 2563;10:102-110
- [8] Clifton J. Boyle III. The Effectiveness of a Digital Citizenship Curriculum in an Urban School [dissertation]. Doctoral ReQuirements for the Degree Doctor of Education. School of Education. Doctoral Program in Educational Leadership. MO: Johnson & Wales University; 2010.
- [9] Chris A. Suppo. Digital Citizenship Instruction in Pennsylvania Public Schools: School Leaders Expressed Beliefs and Current Practices [dissertation]. St. Pennsylvania, MO: Indiana University; 2013.
- [10] อนุตรา อุดทะและจิตติมา วรณศรี. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 22 2563;4:1-12.
- [11] Wannaasri, J. Quality of education and competencies of desirable teacher. Journal of Education Khon Kaen University. 2009; 32: 1-2.
- [12] ชนิพรพรณ จาติเสถียร. หน่วยที่ 10 สื่ออิเล็กทรอนิกส์กับการพัฒนาเด็กปฐมวัย. เอกสารการสอนนวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช; 2561.
- [13] Mike S. Ribble & Bailey, G.D. Digital Citizenship in Schools. Eugene, Or: International society for Technology in Education. 2015;3.
- [14] กุลชาติ พันธุ์วรกุล และเมษา นวลศรี. เด็กปฐมวัยกับการเป็นพลเมืองดิจิทัล: โอกาสหรือความเสี่ยง. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2562; ฉบับเพิ่มเติม2:1-23
- [15] กาญจนา เดชสม และ รุ่งชัชดาพร เวระชาติ. การพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในศตวรรษที่ 21. วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ ปีที่ 31 2564; 1:1-13

พฤติกรรมที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพร ของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาญจนบุรี

Consumption Behaviors Affecting the Design of Herbal Tea Beverage Packaging of SMEs in Kanchanaburi

นัททยา ชุ่มบุญชู รันชิดา ดาวเรือง รัตติมา บำรุงเขต มรกต โกมลดิษฐ์* สุธิพันธุ์ บงสุนันท์
พรพรรณ เศรษฐธรรม และ มัทนียา พิทักษ์ชูโชค

Nattaya Chombunchoo, Runchida Daoruang, Rattima Bumrunghet, Morakot Komoldit*, Sutipunt Bongsununt
Pornparn Settatham and Mattaneeya Pithakchuchok

สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี 71000
Business Administration (Management), Faculty of Management Sciences, Kanchanaburi Rajabhat University,
Kanchanaburi 71000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: morakot@kru.ac.th

Received: 19 March 2023, Revised: 11 June 2023, Accepted: 12 November 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพรของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดกาญจนบุรี และเพื่อจัดทำแนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพรของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดกาญจนบุรี วิธีดำเนินการวิจัย ใช้วิธีเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างจากผู้บริโภคเครื่องดื่มชาสมุนไพร จำนวน 385 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นผู้ประกอบการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาด และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า 1) พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มชาสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี ร้อยละ 77.90 มักจะดื่มชาสมุนไพรในรูปแบบชาพร้อมดื่มแบบเย็น และมักจะซื้อผลิตภัณฑ์ชาสมุนไพรจากร้านสะดวกซื้อ เช่น 7-11/ Family Mart/ สหกรณ์ร้านค้า โดยค่าใช้จ่ายในการซื้อแต่ละครั้งจะมีมูลค่าต่ำกว่า 100 บาท 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และจากการทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า พฤติกรรมด้านการเลือกบริโภคเครื่องดื่มชาสมุนไพร ประสิทธิภาพการดื่มเครื่องดื่มชาสมุนไพร ค่าใช้จ่ายต่อการซื้อเครื่องดื่มชาสมุนไพร มีอิทธิพลโดยตรงต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพร ในขณะที่รูปแบบการดื่มชาสมุนไพร ลักษณะการดื่มชาสมุนไพร มีอิทธิพลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพร ในทิศทางตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

แนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพร มุ่งให้ความสำคัญในด้านการเก็บรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ มีความสะดวกในการใช้งาน ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและการลดต้นทุนในการขนส่ง ควรจะแสดงข้อมูลด้านโภชนาการ และควรจะมีการระบุข้อมูลที่จำเป็นต่อการติดตามอย่างชัดเจน เช่น วันที่ผลิต วันหมดอายุ เป็นต้น

คำสำคัญ : การออกแบบบรรจุภัณฑ์ เครื่องดื่มชาสมุนไพร วิสาหกิจชุมชนจังหวัดกาญจนบุรี

Abstract

This research aims to study the consumer behavior that affects the herbal tea packaging design and guidelines for the packaging design of Kanchanaburi Community Enterprise. By using Close-ended questions for 385 herbal tea consumers and using Open-ended questions for 10 experts including entrepreneurs, marketers, and packaging designers. Data were analyzed using descriptive statistics for percentage, mean, and standard deviation. Inferential statistics is a multiple regression analysis by using statistical package software, and using content analysis for interviews data.

The result showed that (1) the Behavior of herbal tea consumers in Kanchanaburi, the participants consume herbal tea 77.90%, most of them are ready-to-drink and cold, buy from convenience stores including 7-11, Family Mart and cooperative shops that expenditure approximate lower than 100 Bath for a time, (2) the relationship between

consumer behavior and factors affecting the design of herbal tea beverage packaging showed that the consumption of herbal tea of consumers, experience, and expenditure for a time are direct effects on the design of herbal tea beverage packaging. Moreover, herbal tea types and characteristics are an indirect effect on the design of herbal tea beverage packaging in a significant 0.05 in contrast.

The design guidelines for herbal tea beverage packaging showed that product quality preservation focus on durable and quality products, convenience, and the product apparently, and indication and status tracking focus on the necessary information for follow-up and be clearly stated such as date of manufacture, expiration date, etc.

Keywords : the design packaging, the herbal tea beverage, SMEs in Kanchanaburi

บทนำ

ในปัจจุบันกระแสความต้องการสินค้าอาหารและเครื่องดื่มที่มุ่งการดูแลสุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดี (Health and Wellness) ทำให้กลุ่มสินค้าเหล่านี้เป็นที่ต้องการอย่างมากในสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะสินค้าประเภทเครื่องดื่มที่รัฐบาลได้กำหนดมาตรการทางอ้อม ให้มีการจัดเก็บภาษีความหวานจากเครื่องดื่มทุกประเภท เพื่อลดปริมาณการบริโภคและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริโภคให้หันมาเลือกดื่มเครื่องดื่มที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพมากขึ้น [1]

กลุ่มผู้บริโภคที่สนใจเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพแต่เดิมคือกลุ่มผู้สูงอายุเป็นส่วนใหญ่ แต่ปัจจุบันผู้บริโภควัยหนุ่มสาวและวัยทำงาน ต่างก็เริ่มหันมาสนใจและให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพเช่นกัน จึงทำให้ผู้ผลิตมองเห็นถึงโอกาสอันดีในการดำเนินธุรกิจ จึงได้พัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพออกสู่ตลาดมากยิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นคุณสมบัติที่จำเป็นแก่ร่างกาย อาทิเช่น บำรุงผิวพรรณ บำรุงสมอง กระตุ้นระบบการขับถ่าย เป็นต้น ส่งผลให้ในปี 2564 ตลาดเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพในประเทศไทย มีมูลค่ากว่า 9,654 ล้านบาท [2] สมุนไพรไทยถือเป็นพืชพรรณอันดับต้นๆ ที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน เนื่องจากผู้คนในท้องถิ่น มักจะประกอบอาชีพเพาะปลูกเป็นส่วนใหญ่ ประกอบกับเป็นธุรกิจที่ลงทุนและจัดทำได้ง่ายไม่ยุ่งยาก จึงทำให้มีสินค้าจำพวกพืชสมุนไพร จัดจำหน่ายในเขตพื้นที่ต่างจังหวัดเป็นจำนวนมาก เช่น กระจับปี่ ใบหม่อน มะตูม ไม้ฝาง สามเถา และอื่น ๆ อีกมากมาย

ปัจจุบันในจังหวัดกาญจนบุรีมีกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนจำนวน 126 ราย ที่ได้รับการจดทะเบียน แบ่งเป็นประเภทอาหาร 39 ราย เครื่องดื่ม 7 ราย สมุนไพร 6 ราย ผ้าและเครื่องแต่งกาย 38 ราย ศิลปะประดิษฐ์และของที่ระลึก 36 ราย [3] โดยจดทะเบียนดำเนินงานเป็นวิสาหกิจชุมชนซึ่งเป็นกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพันกัน มีวิถีชีวิตร่วมกัน และรวมตัวกันประกอบกิจการมีชุมชนเป็นเจ้าของ มีการดำเนินการที่มีได้มุ่งแสวงหากำไร แต่จะเป็นการสร้างรายได้แก่ชุมชน เป็นการนำแนวทางเศรษฐกิจชุมชนหรือแนวเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบที่มีความหลากหลายของกิจกรรมเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน โดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือทุนของชุมชนที่ไม่ได้หมายถึงเพียงแต่เงินแต่รวมถึงทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญา ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสังคมที่มีอยู่ในชุมชนอย่างรู้คุณค่าเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน นอกจากนี้วิสาหกิจชุมชนจะเน้นในเรื่องของวิถีคิดและกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด [4] โดยเฉพาะวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตชาสมุนไพรเพื่อจำหน่ายในจังหวัดกาญจนบุรี ยังนำเสนอผลิตภัณฑ์ในรูปแบบเรียบง่ายอย่างเช่นบรรจุชาสมุนไพรในบรรจุภัณฑ์ที่เป็นซองพลาสติก ซึ่งไม่ตอบโจทย์พฤติกรรมผู้บริโภคของผู้บริโภคในยุคปัจจุบันที่ให้ความสนใจกับบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม รักษาคุณภาพสินค้า และบอกเล่ารายละเอียดคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจซื้อ

จากเหตุผลข้างต้นทำให้ผู้วิจัย มีความสนใจในการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคเครื่องดื่มชาสมุนไพร เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับชาสมุนไพรของท้องถิ่นให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคยุคปัจจุบัน อันเป็นแนวทางหนึ่งในการช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ชาสมุนไพรของวิสาหกิจชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพรของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อจัดทำแนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพรของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดกาญจนบุรี

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

นักวิชาการได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคว่าเป็นเรื่องการตัดสินใจและการกระทำของผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการเลือกซื้อและใช้สินค้าเพื่อตอบสนองความต้องการของตน [5, 6] โดยมีจุดเริ่มต้นจากการมีสิ่งกระตุ้น (Stimulus) ทั้งจากภายในตัวผู้บริโภคเอง (Inside stimulus) กับสิ่งกระตุ้นจากภายนอก (Outside stimulus) ได้แก่ สิ่งกระตุ้นทางการตลาด ยกตัวอย่างเช่น การออกแบบสินค้าให้สวยงาม ราคาเหมาะสม เข้าถึงสินค้าได้ง่าย หรือสิ่งกระตุ้นอื่น ๆ ที่ไม่สามารถควบคุมได้ ยกตัวอย่างเช่น ภาวะเศรษฐกิจ รายได้ของผู้บริโภค ซึ่งสิ่งกระตุ้นเหล่านี้จะเป็นแรงจูงใจให้เกิดการซื้อสินค้า โดยจะผ่านเข้ามาในกล่องดำ หรือความรู้สึกของผู้ซื้อที่นักการตลาดจะต้องคาดการณ์ว่ามีข้อมูลอะไรอยู่ภายในกล่องดำนั้นบ้าง ยกตัวอย่างเช่น พิจารณาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางวัฒนธรรม และปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้ซื้อ กระบวนการตัดสินใจซื้อเริ่มตั้งแต่ขั้นการรับรู้ปัญหา (Problem recognition) ซึ่งเป็นการทำให้รู้ว่าผู้ซื้อต้องการสินค้าอะไร ขั้นการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าที่ลูกค้าต้องการจากแหล่งใด ขั้นการประเมินทางเลือกที่ลูกค้าจะพิจารณาคุณสมบัติตลอดจนคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการจากรูปร่าง รูปทรง ราคา ความน่าเชื่อถือเกี่ยวกับตราสินค้า ขั้นการตัดสินใจซื้อที่ลูกค้าจะเลือกซื้อสินค้าที่ตรงกับความต้องการมากที่สุด และขั้นพฤติกรรมภายหลังการซื้อ อันเป็นการสะท้อนความพอใจหรือไม่พอใจหลังจากใช้ผลิตภัณฑ์นั้นแล้ว [5]

จากแนวคิดพฤติกรรมผู้บริโภคที่กล่าวข้างต้นจะส่งผลต่อแนวคิดการออกแบบบรรจุภัณฑ์ เนื่องจากผู้ขายหรือผู้ผลิตสินค้าต้องการผลิตสินค้า เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ดังนั้นจึงต้องพยายามพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ครอบคลุมเรื่องราวที่สะท้อนภาพลักษณ์องค์กรผู้ผลิตกับคุณสมบัติของสินค้า อันเป็นการจูงใจลูกค้าได้ตรงกับความต้องการ ดังที่ Briston and Nell [7] และ นคเรศ ชัยแก้ว อุดมศักดิ์ สาริบุตร และคณะ [8] อธิบายว่า บรรจุภัณฑ์ เป็นศิลปะ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีของการเตรียมสินค้าให้พร้อม สะดวก ปลอดภัย สำหรับขนส่งและขาย เป็นการส่งมอบสินค้าที่มีสภาพสมบูรณ์สู่ผู้บริโภค สามารถแบ่งบรรจุภัณฑ์ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. บรรจุภัณฑ์เฉพาะหน่วย (Individual Package) บรรจุภัณฑ์ที่สัมผัสอยู่กับ ผลิตภัณฑ์ขั้นแรกคือเพิ่มคุณค่าในเชิงพาณิชย์ (To Increase Commercial Value) เช่น การกำหนดให้มีรูปร่างลักษณะต่าง ๆ เป็น ขวด กระป๋อง หลอด ถุง กล่อง ฯลฯ ซึ่งอาจจะทำให้มีลักษณะพิเศษเฉพาะหรือทำให้มีรูปร่างที่เหมาะสมแก่การจับ ถือ และอำนวยความสะดวกต่อการใช้ผลิตภัณฑ์ ภายใน พร้อมทั้งทำหน้าที่ให้ความปกป้องแก่ผลิตภัณฑ์โดยตรงอีกด้วย
2. บรรจุภัณฑ์ชั้นใน (Inner Package) บรรจุภัณฑ์ที่อยู่ถัดออกมาเป็นชั้นที่สอง มีหน้าที่รวบรวมบรรจุภัณฑ์ขั้นแรกเข้าไว้ด้วยกันหรือเป็นชุด ในการจำหน่ายรวมตั้งแต่ 2-24 ชิ้นขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ขั้นแรกคือการป้องกันรักษาผลิตภัณฑ์จากความชื้น ความร้อน แสง แรง กระแทกกระเทือน และอำนวยความสะดวกแก่การขายปลีก-ย่อย เป็นต้น
3. บรรจุภัณฑ์ชั้นนอกสุด (Outer Package) บรรจุภัณฑ์ที่เป็นหน่วยรวมขนาดใหญ่ที่ใช้ในการขนส่ง โดยปกติแล้วผู้ซื้อจะไม่ได้เห็นบรรจุภัณฑ์ประเภทนี้มากนัก เนื่องจากทำหน้าที่ป้องกันผลิตภัณฑ์ในระหว่างการขนส่งเท่านั้น ลักษณะของบรรจุภัณฑ์ประเภทนี้ ได้แก่ ภายนอกจะบอกเพียงข้อมูลที่เป็นต่อการขนส่งเท่านั้น เช่น รหัสสินค้า (Code) เลขที่ (Number) ตราสินค้า สถานที่ส่ง เป็นต้น [9]

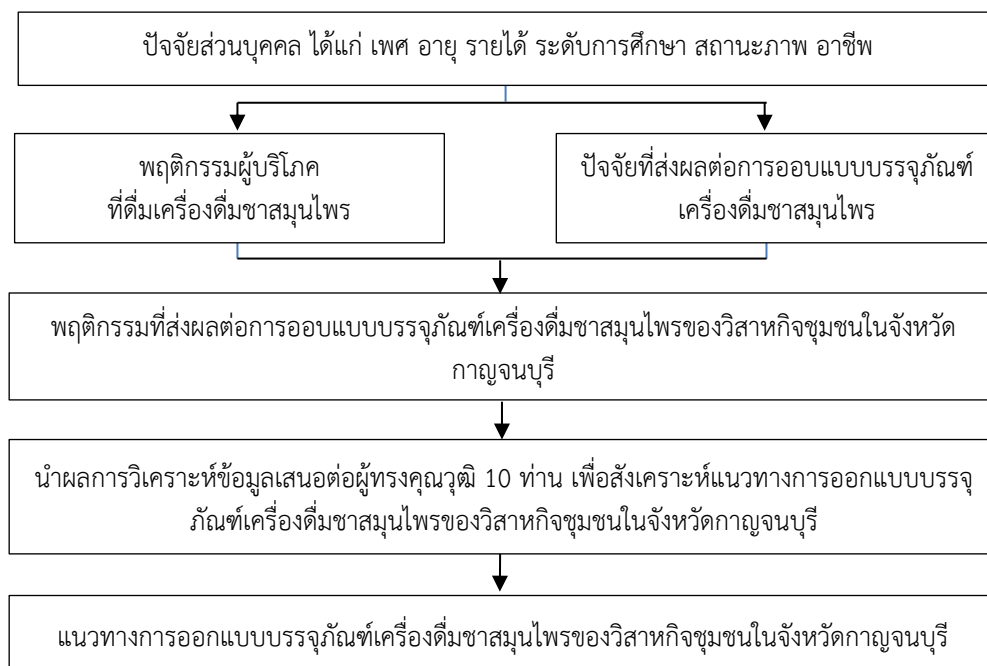
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สาริณี มาป้อง และ พัชรี สุริยะ [10] ได้ทำวิจัยเรื่องพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคชาใบหม่อนของผู้บริโภคในจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่นิยมบริโภคชาใบหม่อนชนิดซองชา โดยจะดื่มเป็นบางครั้งคราว ในช่วงเช้า ผู้บริโภคนิยมซื้อชาใบหม่อนที่เป็นผลิตภัณฑ์จากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือจากกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีตรารับรองคุณภาพ โดยซื้อจากร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพและห้างสรรพสินค้าเป็นส่วนใหญ่ ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชาใบหม่อนในด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการขายอยู่ในระดับมากทุกด้าน ปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคชาใบหม่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ระดับรายได้ของผู้บริโภคและความพึงพอใจในด้านราคา โดยผู้บริโภคที่มีรายได้สูงจะนิยมบริโภคชาใบหม่อนชนิดซองและชนิดผงสำเร็จรูป ดังนั้นผู้ผลิตชาใบหม่อนที่เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มแม่บ้าน ควรสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ชาใบหม่อนด้วยการปรับปรุงรูปแบบสินค้าจากชาใบหม่อนชนิดใบเป็นชนิดซองหรือชนิดผงสำเร็จรูป เพื่อเจาะตลาดลูกค้าที่มีรายได้สูง และควรตั้งราคาสินค้าให้เหมาะสมกับคุณภาพ นอกจากนี้สุรัชย์ อุดมอ่าง นิรมล อุดมอ่าง และรัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร [11] ได้ทำการวิจัยเรื่องการยอมรับและพฤติกรรมของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์ชาสมุนไพรไทย ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างชอบดื่ม ชาเขียว/ชาญี่ปุ่นมากที่สุด รองลงมาเป็นชาจีน ส่วนใหญ่ความถี่การดื่มชา 1-3 ครั้ง/สัปดาห์ และน้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์ ส่วนสถานที่ที่ซื้อชาบ่อยที่สุด คือ ห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาร์เก็ต รองลงมาเป็นร้านสะดวกซื้อ ทั้งนี้ผู้บริโภคมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นเครื่องดื่มทั่วไป รองลงมาเพื่อบำรุงสุขภาพ โดยชอบดื่มในช่วงเวลาเช้ามากที่สุด รองลงมาคือช่วงเวลาบ่าย จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยได้กลุ่มปัจจัยใหม่ 3 ปัจจัย เรียงลำดับตามความสำคัญ คือ ปัจจัยที่ 1 ด้านค่านิยมของสังคม ปัจจัยที่ 2 ปัจจัยด้านสุขภาพและปัจจัยที่ 3

ปัจจัยด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ ผลทดสอบการยอมรับของผู้บริโภคต่อชาสมุนไพรไทยพบว่า ชามะขามแขกมีคะแนนความชอบมากที่สุด ทั้งด้านความชอบโดยรวม ด้านกลิ่น ด้านรสชาติ ด้านกลิ่นรสสมุนไพรและความรู้สึกหลังกลืน รองลงมาผู้บริโภคชอบชาชิง แต่ชาเจียวกู่หลานได้คะแนนความชอบต่ำสุดอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่คุณลักษณะสีของชาทุกชนิดมีคะแนนความชอบไม่แตกต่างกัน ทางสถิติโดยมีความชอบระหว่าง 6.3-6.5 จากผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของชาที่มีผลต่อการยอมรับและการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ ประเภทชาของผู้บริโภค พบว่าทั้ง สี กลิ่น รสชาติ กลิ่นสมุนไพรในชา และความรู้สึกหลังกลืน เป็นคุณลักษณะสำคัญของชาที่มีผลต่อการยอมรับและการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ชาของผู้บริโภค โดยความรู้สึกหลังกลืน มีความสำคัญมากที่สุด ดังนั้น ผู้ผลิตชาสมุนไพรไทย แบบชง ควรเน้นคุณลักษณะเฉพาะสมุนไพร ในด้านความรู้สึกหลังกลืน รสชาติ กลิ่นรสสมุนไพรในชาและสีเป็นสำคัญและควรแสดง ข้อมูลเชิงวิชาการในเรื่องความปลอดภัย และสรรพคุณให้ชัดเจน เพราะผู้บริโภคในประเทศมีกระแสค่านิยมดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน มากขึ้นและสนใจเครื่องดื่มสมุนไพรเป็นอาหารสุขภาพด้วย

จุฑาทิพย์ อินทรภักดี [12] ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่ใช้บรรจุภัณฑ์ เพื่อสิ่งแวดลอมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า 1) ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่ใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดลอม ได้แก่ เพศมีความสัมพันธ์ตามความถี่ในการซื้อ อายุมีความสัมพันธ์ตาม วัตถุประสงค์ในการซื้อ ความถี่ในการซื้อและแหล่งที่ซื้อ อาชีพมีความสัมพันธ์ตามความถี่ในการซื้อ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์ตามวัตถุประสงค์ในการซื้อ 2) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดโดยรวมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่ใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดลอม ตามความถี่ในการซื้อ ส่วนรายด้าน พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ที่มีความสัมพันธ์ตาม วัตถุประสงค์ในการซื้อและผู้เกี่ยวข้องในการซื้อ และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีความสัมพันธ์ตามความถี่ในการซื้อ 3) ความรู้ด้านบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดลอมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่ใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดลอมอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ 0.05

จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น คณะผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มชาสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรีมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพร

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาวิจัยนี้ คือผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ชาสมุนไพร ในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่ชัด จึงใช้วิธีการกำหนดตัวอย่างสำหรับกรณีที่มีประชากรมีจำนวนไม่แน่นอน (Infinite population) โดยใช้สูตรของ W.G. Cochran [13]

งานวิจัยนี้กำหนดสัดส่วนของประชากรเท่ากับ 0.5 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และให้ความคลาดเคลื่อนที่ 5% จะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 385 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Judgmental sampling) ที่สามารถให้คำตอบแก่ผู้วิจัยได้โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

1.1 คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกเข้าศึกษา (Inclusion criteria) เป็นผู้ที่บริโภคเครื่องดื่มชาสมุนไพร มีอายุระหว่าง 20 – 55 ปี และมีความสนใจและยินยอมที่จะตอบข้อซักถามตามแบบสอบถาม

1.2 เกณฑ์การคัดออกของกลุ่มตัวอย่าง (Exclusion criteria) เป็นผู้ที่ไม่บริโภคเครื่องดื่มชาสมุนไพร ไม่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ข้างต้น และ/หรือ ระหว่างทำการวิจัยผู้ตอบแบบสอบถาม ขอยกเลิกหรือสิ้นสุดกระบวนการวิจัย

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม โดยผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตามเกณฑ์ IOC ซึ่งได้ค่า 0.91 และได้นำไปทดสอบ (Pre-test) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่า Cronbach's Alpha [14] ทั้งฉบับอยู่ที่ 0.97 ซึ่งสามารถใช้เป็นแบบสอบถามได้ จึงได้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากผู้บริโภคซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างเดือนสิงหาคม - ตุลาคม 2564 จำนวน 385 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Personal Depth Interview) โดยนำผลข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถามไปสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกตามกรอบด้านการเก็บรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ด้านความสะดวกในการใช้งาน ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพและการลดต้นทุนในการขนส่ง ด้านการบ่งชี้สินค้า และด้านการติดตามสถานะ โดยให้นักวิชาการด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ตรวจสอบความถูกต้องและเที่ยงตรงของเนื้อหา และเมื่อแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำแล้ว จากนั้นจึงนำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกไปใช้สัมภาษณ์ผู้ประกอบการชาสมุนไพร จำนวน 4 ราย ผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาด จำนวน 3 ราย และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จำนวน 3 ราย และได้รับแบบสัมภาษณ์กลับคืนมาเมื่อเดือนมกราคม 2565

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อหาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic) เพื่อทดสอบสมมติฐาน และหาความสัมพันธ์ของตัวแปร (Regression analysis) โดยใช้เกณฑ์คะแนนของนิรมล กิตติกุล [15] ในการกำหนดช่วงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) แต่ละระดับ ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 มีความคิดเห็นมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 มีความคิดเห็นมาก คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 มีความคิดเห็นปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 มีความคิดเห็นน้อย และคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 มีความคิดเห็นน้อยที่สุดตามลำดับ

ส่วนที่สองเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) ทำการรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์ และทำการวิเคราะห์แปรผลข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) คือ การวิเคราะห์จากถ้อยคำประโยค หรือใจความที่ถอดมาจากการสัมภาษณ์ [16] จากนั้นสรุปประเด็นที่สอดคล้องกัน เพื่อนำมากำหนดเป็นแนวทางในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ชาสมุนไพรของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาญจนบุรีต่อไป

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคเครื่องดื่มชาสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า มีผู้บริโภคเครื่องดื่มชาสมุนไพร ร้อยละ 77.90 ซึ่งมักจะดื่มชาสมุนไพรในรูปแบบชาพร้อมดื่ม คิดเป็นร้อยละ 52.50 โดยชอบดื่มชาในรูปแบบ เครื่องดื่มแบบเย็น คิดเป็นร้อยละ 49.10 โดยจะซื้อผลิตภัณฑ์ชาสมุนไพรจากร้านสะดวกซื้อ เช่น 7-11/ Family Mart/ สหกรณ์ร้านค้า คิดเป็นร้อยละ 46.00 และมักจะใช้จ่ายต่อการซื้อชาสมุนไพรมูลค่าต่ำกว่า 100 บาท

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพร แสดงดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงภาพรวมปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพร

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ เครื่องดื่มสมุนไพร	ระดับความสำคัญ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการเก็บรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์	4.40	0.624	มาก
ด้านความสะดวกในการใช้งาน	4.40	0.612	มาก
ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพและการลดต้นทุนในการขนส่ง	4.32	0.643	มาก
ด้านการบ่งชี้สินค้า	4.46	0.603	มาก
ด้านการติดตามสถานะ	4.44	0.645	มาก
รวม	4.40	0.625	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40, S.D. = 0.625$) โดยด้านการบ่งชี้สินค้า ควรระบุตราสินค้า เครื่องหมายรับรองคุณภาพ ข้อมูลโภชนาการ วิธีใช้และเก็บรักษา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46, S.D. = 0.603$) รองลงมาด้านที่มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากคือ ด้านการติดตามสถานะ โดยระบุวันที่ผลิต-หมดอายุ บาร์โค้ด และแหล่งการผลิตชัดเจน ($\bar{X} = 4.44, S.D. = 0.645$) ส่วนด้านความสะดวกในการใช้งาน ควรออกแบบให้บรรจุภัณฑ์ให้มีความสะดวกในการนำไปบริโภคและมีรูปลักษณ์ดึงดูดใจ ($\bar{X} = 4.40, S.D. = 0.612$) อีกทั้งด้านการเก็บรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ควรใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ปลอดภัยต่อผู้บริโภคและช่วยยืดอายุการเก็บรักษาคุณภาพได้ ($\bar{X} = 4.40, S.D. = 0.624$) รวมถึงด้านการเพิ่มประสิทธิภาพและการลดต้นทุนในการขนส่ง ควรออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความแข็งแรง ขนาดและลักษณะทางกายภาพเหมาะสมต่อการขนส่ง และย่อยสลายนำไปใช้ได้ ($\bar{X} = 4.32, S.D. = 0.643$) ตามลำดับ

3. จากการทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มชาสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี กับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพร โดยการหาความสัมพันธ์ของตัวแปร (Regression Analysis) แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มชาสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรีกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพร

ตัวแปร พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มชาสมุนไพร	ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มชาสมุนไพรกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพร					
	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	T	Sig.	R ²
	B	SE	β			
- พฤติกรรมการเคยดื่มเครื่องดื่มชาสมุนไพร	0.311	0.070	0.221	4.432	0.000*	0.049
- รูปแบบการดื่มเครื่องดื่มชาสมุนไพร	-0.023	0.028	-0.043	-0.840	0.041*	0.002
- การเลือกเครื่องดื่มชาสมุนไพร(ร้อน เย็น ฯลฯ)	-0.049	0.047	-0.054	-1.054	0.029*	0.003
- การเลือกแหล่งซื้อเครื่องดื่มชาสมุนไพร	0.059	0.029	0.104	2.039	0.042*	0.011
- ค่าใช้จ่ายในการเลือกซื้อเครื่องดื่มชาสมุนไพร	0.130	0.029	0.225	4.518	0.000*	0.051

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มชาสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี ทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาจากค่า Beta (β) ของแต่ละตัวแปรพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มชาสมุนไพร จะสามารถบ่งชี้ให้เห็นระดับความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพรจากมากไปน้อย ดังนี้

1. ตัวแปรค่าใช้จ่ายในการเลือกซื้อเครื่องดื่มชาสมุนไพร มีค่า Beta เท่ากับ 0.225 ซึ่งสูงที่สุด และมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.130 หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการเลือกซื้อเครื่องดื่มชาสมุนไพรเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพรเพิ่มขึ้น 0.130 โดยความสัมพันธ์นี้คิดเป็นร้อยละ 5.1 ส่วนอีกร้อยละ 94.9 เป็นผลมาจากปัจจัยอื่น

2. ตัวแปรพฤติกรรมเคยดื่มเครื่องดื่มชาสมุนไพร มีค่า Beta เท่ากับ 0.221ค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.311 หมายถึง พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มชาสมุนไพรเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพรเพิ่มขึ้น 0.311 โดยความสัมพันธ์นี้คิดเป็นร้อยละ 4.9 นอกนั้นเป็นผลมาจากปัจจัยอื่น

3. ตัวแปรการเลือกแหล่งซื้อเครื่องดื่มชาสมุนไพร มีค่า Beta เท่ากับ 0.104 ค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.059 หมายถึง พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มชาสมุนไพรเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพรเพิ่มขึ้น 0.059 โดยความสัมพันธ์นี้คิดเป็นร้อยละ 1.1 นอกนั้นเป็นผลมาจากปัจจัยอื่น

4. ตัวแปรการเลือกเครื่องดื่มชาสมุนไพร มีค่า Beta เท่ากับ -0.054 ค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ -0.049 หมายถึง ลักษณะการดื่มชาสมุนไพรแบบร้อน แบบเย็น หรือแบบอุณหภูมิห้องเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพรลดลง -0.049 ซึ่งเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม โดยความสัมพันธ์นี้ คิดเป็นร้อยละ 0.3 นอกนั้นเป็นผลมาจากปัจจัยอื่น

5. ตัวแปรรูปแบบการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์ชาสมุนไพร มีค่า Beta เท่ากับ -0.043 ค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ -0.023 หมายถึง รูปแบบการตีพิมพ์ชาสมุนไพรเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องตีพิมพ์ชาสมุนไพรลดลง -0.023 ซึ่งเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม โดยความสัมพันธ์นี้คิดเป็นร้อยละ 0.2 นอกนั้นเป็นผลมาจากปัจจัยอื่นตามลำดับ

4. ผลการสังเคราะห์ข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่าน ได้แก่ ผู้ประกอบการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาด และออกแบบบรรจุภัณฑ์ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องตีพิมพ์ชาสมุนไพรของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดกาญจนบุรี โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ดังนี้

4.1 ด้านการเก็บรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ผู้ทรงคุณวุฒิได้แนะนำว่า การออกแบบบรรจุภัณฑ์นี้ควรให้ความสำคัญกับบรรจุภัณฑ์ที่สามารถรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์เครื่องตีพิมพ์ชาสมุนไพร ได้แก่ การทนต่อสภาพแวดล้อมของ ความร้อน ความชื้น แสงแดด ฝุ่นละออง เพื่อรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้ยังคงคุณค่าทางโภชนาการได้อย่างครบถ้วน นอกจากนี้บรรจุภัณฑ์ต้องสามารถจัดเก็บรักษาคุณภาพ/ ยืดอายุ ผลิตภัณฑ์ได้นานขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อผู้ประกอบการและผู้บริโภค

4.2 ด้านความสะดวกในการใช้งาน ผู้ทรงคุณวุฒิต้องการให้บรรจุภัณฑ์มีรูปลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของผลิตภัณฑ์สามารถมองเห็นผลิตภัณฑ์ด้านในได้จากบรรจุภัณฑ์ภายนอก ควบคู่ไปกับการความสะดวกสบายต่อการใช้งาน เช่น ผลิตภัณฑ์ชาสมุนไพรที่เป็นผง สามารถชงได้ทั้งกับน้ำร้อนหรือน้ำเย็น และสามารถบริโภคได้ทันที โดยไม่ต้องผ่านเครื่องกรองชา ผลิตภัณฑ์ชาสมุนไพรที่เป็นน้ำบรรจุขวดแก้วใส ที่สามารถมองเห็นสีผลิตภัณฑ์ สามารถบริโภคได้ทันที เก็บรักษาได้ง่าย และสามารถนำบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ได้อีก

4.3 ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพและการลดต้นทุนในการขนส่ง ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นตรงกันเกี่ยวกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์ต้องมีรูปทรงที่สะดวกต่อการขนส่ง อันจะช่วยลดต้นทุนการขนส่ง เช่น ผลิตภัณฑ์ที่เป็นของเหลว ควรบรรจุขวด/ กระป๋อง และมีการกันกระแทก เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดของเสียหายจากการแตกได้ ส่วนผลิตภัณฑ์ที่เป็นกล่อง/ เป็นซอง ควรจัดรวมกันในกลุ่มเดียว เพื่อให้ง่ายต่อการขนส่ง

4.4 ด้านการบ่งชี้สินค้า ผู้ทรงคุณวุฒิต้องการให้บรรจุภัณฑ์มีการระบุตราสินค้าที่ชัดเจน และควรระบุข้อมูลด้านโภชนาการ วิธีใช้ และการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดภาพจำที่นำไปสู่การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์

4.5 ด้านการติดตามสถานะ ผู้ทรงคุณวุฒิต้องการให้บรรจุภัณฑ์มีการระบุ สถานที่ผลิตและจัดจำหน่ายชัดเจน อีกทั้งควรระบุวันหมดอายุ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่เป็นผงที่จำหน่ายในท้องตลาดทั่วไปมักจะไม่มีวันหมดอายุ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นด้านคุณภาพแก่ผู้บริโภค

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องตีพิมพ์ชาสมุนไพร พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องตีพิมพ์ชาสมุนไพรในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดย 1) ด้านการบ่งชี้สินค้า ควรระบุตราสินค้า เครื่องหมายรับรองคุณภาพ ข้อมูลโภชนาการ วิธีใช้และเก็บรักษา รองลงมาคือ 2) ด้านการติดตามสถานะ โดยระบุวันที่ผลิต-หมดอายุ บาร์โค้ด และแหล่งการผลิตชัดเจน 3) ด้านความสะดวกในการใช้งาน ควรออกแบบให้บรรจุภัณฑ์ที่มีความสะดวกในการนำไปบริโภคและมีรูปลักษณะดึงดูดใจ 4) ด้านการเก็บรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ควรใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ปลอดภัยต่อผู้บริโภคและช่วยยืดอายุการเก็บรักษาคุณภาพได้ และ 5) ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพและการลดต้นทุนในการขนส่ง ควรออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีความแข็งแรง ขนาดและลักษณะทางกายภาพเหมาะสมต่อการขนส่ง และย่อยสลายนำไปใช้ซ้ำได้ โดยสอดคล้องกับจุฬาทิพย์ อินทรภักดี [12] ความรู้ด้านบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่ใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดการบ่งชี้สินค้า การติดตามสถานะ ความสะดวกในการใช้งาน การเก็บรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และการเพิ่มประสิทธิภาพและการลดต้นทุนในการขนส่ง ดังกล่าวนี้น่าจะช่วยให้ผู้บริโภครับรู้คุณสมบัติและคุณประโยชน์ของตัวผลิตภัณฑ์เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจซื้อง่ายขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นแนวคิดของจิตมา เสือทองและคณะ [9] ที่กล่าวถึงประเภทบรรจุภัณฑ์ออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) บรรจุภัณฑ์เฉพาะหน่วย (Individual Package) บรรจุภัณฑ์ที่สัมผัสอยู่กับผลิตภัณฑ์ชิ้นแรกคือ เพิ่มคุณค่าในเชิงพาณิชย์ (To Increase Commercial Value) เช่น การกำหนดให้มีรูปร่างลักษณะต่าง ๆ เป็น ขวด กระป๋อง หลอด ถุง กล่อง ฯลฯ ซึ่งอาจจะทำให้มีลักษณะพิเศษเฉพาะหรือทำให้มีรูปร่างที่เหมาะสมแก่การจับ ถือ และอำนวยความสะดวกต่อการใช้ผลิตภัณฑ์ภายใน พร้อมทั้งทำหน้าที่ให้ความปกป้องแก่ผลิตภัณฑ์โดยตรงอีกด้วย 2) บรรจุภัณฑ์ชั้นใน (Inner Package) บรรจุภัณฑ์ที่อยู่ถัดออกมาเป็นชั้นที่สอง มีวัตถุประสงค์ชั้นแรกคือการป้องกันรักษาผลิตภัณฑ์จาก ความชื้น ความร้อน แสง แรงกระแทกกระเทือน และอำนวยความสะดวกแก่การขายปลีก-ย่อย เป็นต้น 3) บรรจุภัณฑ์ชั้นนอกสุด (Outer Package) บรรจุภัณฑ์ที่เป็นหน่วยรวมขนาดใหญ่ที่ใช้ในการขนส่ง โดยปกติแล้วผู้ซื้อจะไม่ได้เห็นบรรจุภัณฑ์ประเภทนี้นัก เนื่องจากทำหน้าที่ป้องกันผลิตภัณฑ์ในระหว่างการขนส่งเท่านั้น ซึ่งลักษณะบรรจุภัณฑ์สามารถตอบ

วัตถุประสงค์หลัก เพื่อป้องกัน จำหน่าย และโฆษณาประชาสัมพันธ์ตัวผลิตภัณฑ์ จะเห็นว่าลักษณะบรรจุภัณฑ์ข้างต้นทำหน้าที่รักษากลิ่น สี รสชาติของผลิตภัณฑ์โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ชาสมุนไพร สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรัชย์ อุดมอ่าง นิรมล อุดมอ่าง และรัฐนันท์ พงศ์วิจิตร [11] พบว่า ชามะขามแขกได้รับการยอมรับเรื่องกลิ่น รสชาติ และความรู้สึกล้นกลืน เป็นคุณลักษณะสำคัญของชาที่มีผลต่อการยอมรับและการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ชาของผู้บริโภค เพราะผู้บริโภคในประเทศมีกระแสค่านิยมดูแลสุขภาพเชิงป้องกันมากขึ้น และสนใจเครื่องดื่มสมุนไพรเป็นอาหารสุขภาพด้วย

2. การทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มชาสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี กับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพร พบว่า พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มชาสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี ทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาจากค่า Beta (β) ของตัวแปรพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มชาสมุนไพรแต่ละตัวแปรจะสามารถบ่งชี้ให้เห็นระดับความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพรจากมากไปน้อย กล่าวคือ 1) ตัวแปรค่าใช้จ่ายในการเลือกซื้อเครื่องดื่มชาสมุนไพร มีค่า Beta เท่ากับ 0.225 ซึ่งสูงที่สุด และมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.130 หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการเลือกซื้อเครื่องดื่มชาสมุนไพรเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพรเพิ่มขึ้น 0.130 โดยความสัมพันธ์นี้คิดเป็นร้อยละ 5.1 ส่วนอีกร้อยละ 94.9 เป็นผลมาจากปัจจัยอื่น จะเห็นว่าจำนวนค่าใช้จ่ายต่อครั้งในการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องดื่มชาสมุนไพรเมื่อเพิ่มสูงขึ้น ก็ยังตัดสินใจเลือกซื้อชาสมุนไพรที่ถูกบรรจุในบรรจุภัณฑ์ที่มีคุณค่าและมีประสิทธิภาพในการเก็บรักษาคุณภาพประโยชน์ของชาสมุนไพรทั้งสี กลิ่น รส และสรรพคุณส่งเสริมสุขภาพไว้ได้ยาวนานที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสาริณี มาป๋อง และพัชรี สุริยะ [10] ได้ศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคชาใบหม่อนของผู้บริโภคในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคชาใบหม่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ระดับรายได้ของผู้บริโภคและความพึงพอใจในด้านราคา โดยผู้บริโภคที่มีรายได้สูงจะนิยมบริโภคชาใบหม่อนชนิดซองและชนิดผงสำเร็จรูป ดังนั้นผู้ผลิตชาใบหม่อนที่เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มแม่บ้าน ควรสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ชาใบหม่อนด้วยการปรับปรุงรูปแบบสินค้าจากชาใบหม่อนชนิดใบเป็นชนิดซองหรือชนิดผงสำเร็จรูป เพื่อเจาะตลาดลูกค้าที่มีรายได้สูง และควรตั้งราคาสินค้าให้เหมาะสมกับคุณภาพ รองลงมาคือ 2) ตัวแปรพฤติกรรมการเคี้ยวเครื่องดื่มชาสมุนไพร มีค่า Beta เท่ากับ 0.221 ค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.311 หมายถึง พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มชาสมุนไพรเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพรเพิ่มขึ้น 0.311 โดยความสัมพันธ์นี้คิดเป็นร้อยละ 4.9 นอกนั้นเป็นผลมาจากปัจจัยอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่เคี้ยวชาสมุนไพร จะมีประสบการณ์รับรู้สี กลิ่น รส ตลอดจนลักษณะของบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ชาสมุนไพรที่มีความแตกต่างกันนั้นส่งผลต่อสี กลิ่น รสชาติของชาสมุนไพรอย่างไร ดังนั้นประสบการณ์ในการดื่มชา ยิ่งเพิ่มมากขึ้นก็จะยิ่งมีความเข้าใจว่าจะต้องใช้บรรจุภัณฑ์สำหรับชาสมุนไพรให้เหมาะสมต่อสภาพชาเพื่อรักษาคุณค่าสี กลิ่น รสชาติให้คงเดิมหรือดีขึ้นได้มากที่สุด และบรรจุภัณฑ์ต้องทนต่อสภาพแวดล้อม ความร้อน ความชื้น แสงแดด ฝุ่นละออง มองเห็นตัวชาได้ นอกจากนี้บรรจุภัณฑ์จะต้องมีความสะดวกในการใช้งาน มีตราสินค้าชัดเจน มีข้อมูลโภชนาการระบุไว้ชัดเจน บรรจุภัณฑ์ต้องพกพาสะดวก แข็งแรง มีวันเดือนปีที่ผลิตและหมดอายุกำกับชัดเจน เป็นต้น 3) ตัวแปรการเลือกแหล่งซื้อเครื่องดื่มชาสมุนไพร มีค่า Beta เท่ากับ 0.104 ค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.059 หมายถึง พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มชาสมุนไพรเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพรเพิ่มขึ้น 0.059 โดยความสัมพันธ์นี้คิดเป็นร้อยละ 1.1 นอกนั้นเป็นผลมาจากปัจจัยอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเมื่อผู้บริโภคตัดสินใจเลือกซื้อชาสมุนไพรจากแหล่งต่าง ๆ เพิ่มขึ้น สะท้อนความต้องการที่จะบริโภคชา เพื่อตอบสนองความต้องการทั้งในเรื่องสี กลิ่น รสชาติ รวมถึงคุณค่าประโยชน์ต่าง ๆ ที่ดีต่อสุขภาพ เมื่อความคาดหวังสูงขึ้นก็จะใส่ใจถึงคุณค่าของตัวผลิตภัณฑ์ว่าจะมีวิธีการเก็บรักษาอย่างไรจึงจะถนอมคุณค่าชาสมุนไพรไว้ได้นานที่สุด นั่นก็คือจะนำไปสู่การเลือกซื้อชาสมุนไพรในบรรจุภัณฑ์ที่ตอบโจทย์ความคาดหวังได้มากที่สุดจากแหล่งซื้อชาสมุนไพรต่าง ๆ ซึ่งการเลือกซื้อสมุนไพรจากแหล่งต่าง ๆ นี้ สอดคล้องกับสาริณี มาป๋อง และพัชรี สุริยะ [10] ซึ่งได้ศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคชาใบหม่อนของผู้บริโภคในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้บริโภคนิยมซื้อชาใบหม่อนที่เป็นผลิตภัณฑ์จากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือจากกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีตรารับรองคุณภาพ โดยซื้อจากร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพและห้างสรรพสินค้าเป็นส่วนใหญ่ และเป็นที่น่าสนใจว่า 4) ตัวแปรการเลือกเครื่องดื่มชาสมุนไพร มีค่า Beta เท่ากับ -0.054 ค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ -0.049 หมายถึง ลักษณะการดื่ม ชาสมุนไพรแบบร้อน แบบเย็น หรือแบบอุณหภูมิห้องเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพรลดลง -0.049 ซึ่งเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม โดยความสัมพันธ์นี้ คิดเป็นร้อยละ 0.3 นอกนั้นเป็นผลมาจากปัจจัยอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประสบการณ์ต่อการดื่มชาสมุนไพรแบบร้อน แบบเย็น หรือแบบอุณหภูมิห้องที่ผ่านมาก่อนให้เกิดการเรียนรู้ จดจำได้ในสี รสชาติ กลิ่น วิธีการชงและเก็บรักษาแล้ว ยิ่งเมื่อบริโภคชาเพิ่มขึ้นประสบการณ์ต่าง ๆ ดังกล่าวก็ยิ่งเพิ่มตาม ย่อมส่งผลให้ผู้บริโภคมีความใส่ใจในบรรจุภัณฑ์บางประเด็นที่รู้อยู่แล้วลดลงตาม ส่วนลำดับสุดท้ายคือ 5) ตัวแปรรูปแบบการดื่มเครื่องดื่มชาสมุนไพร มีค่า Beta เท่ากับ -0.043 ค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ -0.023 หมายถึง รูปแบบการดื่มชาสมุนไพร ได้แก่ ชาพร้อมดื่ม (มีการบรรจุของให้เหมาะกับการใช้งาน)

ชาพร้อมขง (ลักษณะเป็นผงขงต้มได้ทันที) ชาต้ม (รูปลักษณะดั้งเดิมไม่ผ่านการแปรรูป) เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพรลด -0.023 ซึ่งเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม โดยความสัมพันธ์นี้คิดเป็นร้อยละ 0.2 นอกนั้นเป็นผลมาจากปัจจัยอื่น อาจเป็นเพราะว่าพฤติกรรมของผู้บริโภคที่นิยมและมีประสบการณ์การดื่มชาในรูปแบบต่าง ๆ ดังที่กล่าวมา รู้คุณค่า รู้เวลาในการบริโภคชาที่ตนเองชื่นชอบ รู้วิธีการดูแลเก็บรักษาตลอดจนรู้วิธีการชงชาให้ได้รสชาติตรงตามความต้องการของตนแล้ว ดังนั้นยังประสบการณ์ดังกล่าวเพิ่มขึ้นมาก ก็อาจลดระดับความใส่ใจในรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสมบูรณ์ของชาสมุนไพรลดตามเท่านั้น ซึ่งสาริณี มาป้อง และ พัชร สุริยะ [10] ได้ศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคชาใบหม่อนของผู้บริโภคในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่นิยมบริโภคชาใบหม่อนชนิดซองชา โดยจะดื่มเป็นบางครั้งคราวในช่วงเช้า

3. แนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพรของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดกาญจนบุรี ดังนี้

3.1 การออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพร ต้องสามารถเก็บรักษาคุณภาพตัวผลิตภัณฑ์ได้ เพื่อช่วยยืดอายุคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ อาทิ การทนต่อสภาพแวดล้อมของ ความร้อน ความชื้น แสงแดด ฝุ่นละออง ที่จะส่งผลต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้ยังคงคุณค่าทางโภชนาการได้อย่างครบถ้วน

3.2 การออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพร ต้องมีความสะดวกในการใช้งาน โดยต้องการให้บรรจุภัณฑ์มีรูปลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของผลิตภัณฑ์ชา สามารถมองเห็นผลิตภัณฑ์ด้านในได้จากบรรจุภัณฑ์ภายนอก และความสะดวกสบายต่อการใช้งาน เช่น ผลิตภัณฑ์ชาสมุนไพรที่เป็นผง สามารถชงได้ทั้งกับน้ำร้อน หรือน้ำเย็น และสามารถบริโภคได้ทันที โดยไม่ต้องผ่านเครื่องกรองชา ผลิตภัณฑ์ชาสมุนไพรที่เป็นน้ำ บรรจุขวดแก้วใส ที่สามารถมองเห็นสีผลิตภัณฑ์ สามารถบริโภคได้ทันทีที่เก็บรักษาได้ง่าย และสามารถนำบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ได้อีก

3.3 การออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพร ต้องช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและการลดต้นทุนในการขนส่ง โดยผลิตภัณฑ์ที่เป็นของเหลว ควรบรรจุขวด/ กระป๋อง และมีการกันกระแทก เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดของเสียหายจากการแตกได้ ส่วนผลิตภัณฑ์ที่เป็นกล่อง/เป็นซอง ควรจัดรวมกันในกล่องเดียว เพื่อให้ง่ายต่อการขนส่ง

3.4 การออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพร ต้องสามารถบ่งชี้สินค้าได้ชัดเจน เช่น บรรจุภัณฑ์ต้องมีการระบุตราสินค้าที่ชัดเจน มีข้อมูลด้านโภชนาการ วิธีใช้ และการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์

3.5 การออกแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มชาสมุนไพร ต้องสามารถติดตามสถานะได้ชัดเจน โดยบรรจุภัณฑ์ควรมีการระบุสถานที่ผลิตและจัดจำหน่าย ระบุมีวันหมดอายุ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่เป็นผง มักจะไม่ค่อยมีวันหมดอายุแจ้ง ดังนั้นการระบุวันหมดอายุจะช่วยให้การตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องดื่มชาสมุนไพรมีความรอบคอบมากยิ่งขึ้น อันสะท้อนให้เห็นความรับผิดชอบของผู้ผลิต และจัดจำหน่ายที่มีต่อผู้บริโภคได้ทางหนึ่ง ซึ่งแนวทางที่กล่าวมาทั้งหมดนี้สอดคล้องกับ Briston and Nell [7] และนครเดช ชัยแก้ว อุดมศักดิ์ สาริบุตร และคณะ [8] ให้ความหมายว่า 1) การบรรจุภัณฑ์ คือ ศิลปะ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีของการเตรียมสินค้าเพื่อการขนส่ง และการขาย 2) การบรรจุภัณฑ์ คือ วิธีการส่งมอบผลิตภัณฑ์ไปยังผู้บริโภค ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

1. การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง วิสาหกิจชุมชนที่ผลิตชาสมุนไพร ผู้ประกอบการชาควรนำผลงานวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการผลิตชาสมุนไพร และออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภค
2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาช่องทางการตลาดสมัยใหม่ทั้งรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อนำไปสู่การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการผู้บริโภคไปพร้อมกับสอดคล้องกับช่องทางการตลาดออนไลน์และออฟไลน์

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมสรรพสามิต. หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการตรวจวัดปริมาณน้ำตาล สำหรับสินค้าประเภทผลิตภัณฑ์ที่ใช้เป็นเครื่องดื่มที่มีลักษณะผง เกล็ด หรือเครื่องดื่มเข้มข้นที่มีส่วนผสมของน้ำตาล และสามารถละลายน้ำได้แต่ไม่รวมถึงผลิตภัณฑ์เสริมอาหารและผลิตภัณฑ์นมที่อยู่ในรูปแบบผง. กรุงเทพฯ: กรมสรรพสามิต; 2560.
- [2] นลินา เตชะศิริประภา. Money business ECONOMY: ตลาดเครื่องดื่มสุขภาพ 1 หมื่นล้าน เติบโตตามเทรนด์ผู้บริโภค TCP ส่งสินค้าใหม่ ปีนี้รายได้โต. [เข้าถึงเมื่อ 19 กรกฎาคม 2565]. เข้าถึงได้จาก <http://www.plus.thairath.co.th/topic/money/101822>.
- [3] ไทยตำบลดอทคอม. ไทยตำบลดอทคอม. [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: 2562 [เข้าถึงเมื่อ 28 พฤศจิกายน 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.thaitambon.com/Provinces/Kanchanaburi.html>
- [4] สลิลทิพย์ ไขเพชร, และกฤตชน วงศ์รัตน์. กลยุทธ์การตลาดดิจิทัลและคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขันและผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเพชรบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 2565; 12(3): 81-92.

- [5] ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. กลยุทธ์การตลาดการบริหารการตลาดและกรณีตัวอย่าง. กรุงเทพฯ:พัฒนาศึกษา; 2550. 128-144; 192.
- [6] ชูชัย สมितिไกร. พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2554. 6.
- [7] Briston J.H., Neill T.J. Packaging Management. Epping, Essex: Gover press; 1972. [8] นครศ ชัยแก้ว, อุดมศักดิ์สาริบุตร และคณะ. การศึกษาและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ลำไยอบแห้งจังหวัดลำพูน. วารสารวิชาการ ศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 2556; 3(2 ตุลาคม 2555 - มีนาคม 2556).
- [9] จิตมา เสือทอง, มัทนา โมรากุล, และวรฤทัย หาญโชติพันธ์. การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขนมทองพับกลุ่มสตรีแม่บ้านเขียวขจี จังหวัดนนทบุรี. รายงานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา; 2555. 11.
- [10] สารณี มาป๋อง, และ พัชรี สุริยะ. พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคขาไก่หม้อนของผู้บริโภค ในจังหวัดขอนแก่น. แก่นเกษตร 2558; 43(ฉบับพิเศษ 1): 738-743.
- [11] สุรัชย์ อุดมอ่า, นิรมล อุดมอ่า, และ รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร. การยอมรับและพฤติกรรมของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์ชาสมุนไพรไทย. วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา 2558; 7(13): 187-199.
- [12] จุฑาทิพย์ อินทรภักดี. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่ใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. [เข้าถึงเมื่อ 14 พฤษภาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก http://www.mba.industrial-abstract.ru.ac.th/AbstractPdf/2562-1-1_1612255986.pdf.
- [13] Cochran, W.G. Sampling Techniques. New York : John Wiley & Sons. Inc; 1953.
- [14] Cronbach, L. J. Essentials of Psychological Testing. 3rd ed. New York: Harper and Row, Publishers 1974; 161.
- [15] นิรมล กิตติกุล. วิจัยวิจัยทางธุรกิจ. นครปฐม: เพชรเกษมพรินติ้ง กรุป; 2552.
- [16] เอี่ยมพร หลินเจริญ. เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ. วารสารการวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2555; 17(1 กรกฎาคม 2555).

การพัฒนาทักษะการบวกและการลบเศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม

Developing Fractional Addition and Subtraction Skills Using Proactive Learning Management with Multimedia for Grade 7 Students

ธิดารัตน์ เขจรไชย์¹ จิตรลดา พลเยี่ยม² อภิญญากุล หาญกุล² และวรรณธิดา ยลวิลาด^{1*}
Thidarat Khejronchai¹, Chitlada Pholyiam², Apinyagool Hangool² and Wantida Yonwilad^{1*}

¹สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ 46230

²โรงเรียนหนองบัวโน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จังหวัดกาฬสินธุ์ 46230

¹ Department of mathematics, Faculty of Educational Innovation, Kalasin 46230

² Nong Bua Nai School, Kalasin Primary Educational Service Area Office 3, Kalasin 46230

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: wantida.yo@ksu.ac.th

Received: 08 February 2023, Revised: 20 March 2023, Accepted: 21 November 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาทักษะการบวกและการลบเศษส่วนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การบวกและการลบเศษส่วนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวกและการลบเศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนหนองบัวอำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 12 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม และแบบทดสอบวัดทักษะการบวกและการลบเศษส่วน แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนพารามेटริก (Nonparametric Statistics) ใช้วิธีทดสอบแบบ The Wilcoxon signed - rank test ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีทักษะการบวกและการลบเศษส่วน มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 70.42 อยู่ในระดับดี 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง บวกและการลบเศษส่วน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวกและการลบเศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ทักษะการบวกและการลบเศษส่วน การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก สื่อประสม

Abstract

The goals of this research were 1) to develop fractional addition and subtraction skills for grade 7 students by using 2) to compare the learning achievement on fractional addition and subtraction for grade 7 students before and after by using and 3) investigate students' satisfaction with active learning management with multimedia for grade 7 students. The target group used in the research was 12 students of grade 7 in first semester of the 2022 academic year at Nong Bua Nai School, Namon District, Kalasin Province, obtained by purposive sampling. The research tools were an active learning management plan with multimedia, the achievement test to measure fraction addition and subtraction skills, an achievement measurement, and a satisfaction questionnaire. The statistics used to analyze the data were mean, standard deviation, and non-parametric statistics, which used the Wilcoxon signed-rank test. The results found that 1) the students had skills on fractional addition and subtraction with an average score was 70.42 percent, which is at a good level. 2) the learning achievements on fraction addition and subtraction using active learning management with multimedia after learning was higher than before at .05 level of significance 3) Students' satisfaction with the mathematics learning management on fractional addition and subtraction for grade 7 student by using active learning management with multimedia is at the highest level.

Keywords : Fractional Addition and Subtraction Skills, Proactive Learning Management, Multimedia

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนา ความรู้ ความสามารถ ค่านิยม เจตคติและคุณภาพของบุคคล การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาคณิตศาสตร์ [1] เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจแก้ปัญหา ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม [2] จากสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - 19 ทำให้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ต้องดัดแปลงการจัดการเรียนแบบ face to face ในห้องเรียน ปรับเปลี่ยนมาเป็นการเรียนการสอนแบบออนไลน์ตามนโยบายของรัฐบาล และนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งการปรับเปลี่ยนดังกล่าวเป็นการปรับเปลี่ยนกะทันหัน ครูและนักเรียนบางส่วนยังไม่ทันตั้งรับหรือได้เรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบเต็มรูปแบบที่เพียงพอ อาจจะทำให้การจัดการเรียนการสอน ออนไลน์เกิดปัญหาหรือไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงพอ [3]

แม้ว่าคณิตศาสตร์จะเป็นวิชาที่มีความสำคัญก็ตาม แต่การจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุและปัจจัยหลายประการ [4] ดังนั้นจะเห็นได้จากรายงานผลค่าสถิติพื้นฐานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ในการศึกษา 2564 ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยระดับประเทศของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คือ ร้อยละ 24.47 และการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2564 ของนักเรียนส่วนใหญ่ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50 และค่าเฉลี่ยผลการทดสอบระดับประเทศของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนหนองบัวใน คือ ร้อยละ 20.78 [5] ซึ่งจะเห็นได้ว่า คะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ และมีคะแนนเฉลี่ยลดลงกว่าปีการศึกษา 2564 คือ ร้อยละ 20.78 ถือเป็นปัญหาทางการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่ต้องเร่งพัฒนาโดยเร็ว ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษาในด้านนี้ยังไม่ประสบผลสำเร็จ อาจมีเหตุมาจากหลายปัจจัย เช่น หลักสูตร เนื้อหา ผู้สอน นักเรียน สภาพแวดล้อม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนเทคนิคและวิธีการสอนของครู ส่วนมากใช้วิธีที่ไม่เอื้อต่อการทำให้นักเรียนชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เช่น แบบฝึกหัดยาก ประกอบกับการสอบถามครูผู้สอน ที่โรงเรียนหนองบัวใน พบว่า ปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือนักเรียนไม่สามารถบวกและการลบเศษส่วนได้ เนื่องจากผู้เรียนยังมีความสับสนในการบวกและการลบเศษส่วน ที่มีจะเอาตัวเศษบวกกันและเอาตัวส่วนบวกกัน ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขหรือพัฒนาโดยเร่งด่วน จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า และศึกษาวิธีการสอนรูปแบบต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน พบว่าวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้กระทำลงไป เป็นรูปแบบการสอนที่มีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ดีและการใช้สื่อประสมในการเรียนรู้ เป็นอีกรูปแบบหนึ่งในการเลือกใช้สื่อที่ช่วยในการอธิบายการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ โดยเป็นการใช้เป็นการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ถ่ายทอดเนื้อหาเพื่อสร้างความเข้าใจ และสื่อการเรียนรู้ช่วยฝึกทักษะ เพื่อทบทวนความรู้และตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสหลาย ๆ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนมากขึ้นและเป็นการสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนของนักเรียน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาทักษะ การบวกและการลบเศษส่วน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม โดยผู้วิจัยหวังว่า การพัฒนาทักษะ การบวกและการลบเศษส่วน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาและเกิดทักษะ ในเรื่องการบวกและการลบเศษส่วน ได้ดียิ่งขึ้นตลอดจนส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนของครู และกิจกรรมการเรียนของผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้ อีกทั้งผู้เรียนยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้เป็นพื้นฐานความรู้สำหรับการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในระดับที่สูงขึ้นรวมทั้งยังเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับสอนเนื้อหาอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะ การบวกและการลบเศษส่วนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การบวกและการลบเศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวกและการลบเศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม

วิธีดำเนินการวิจัย

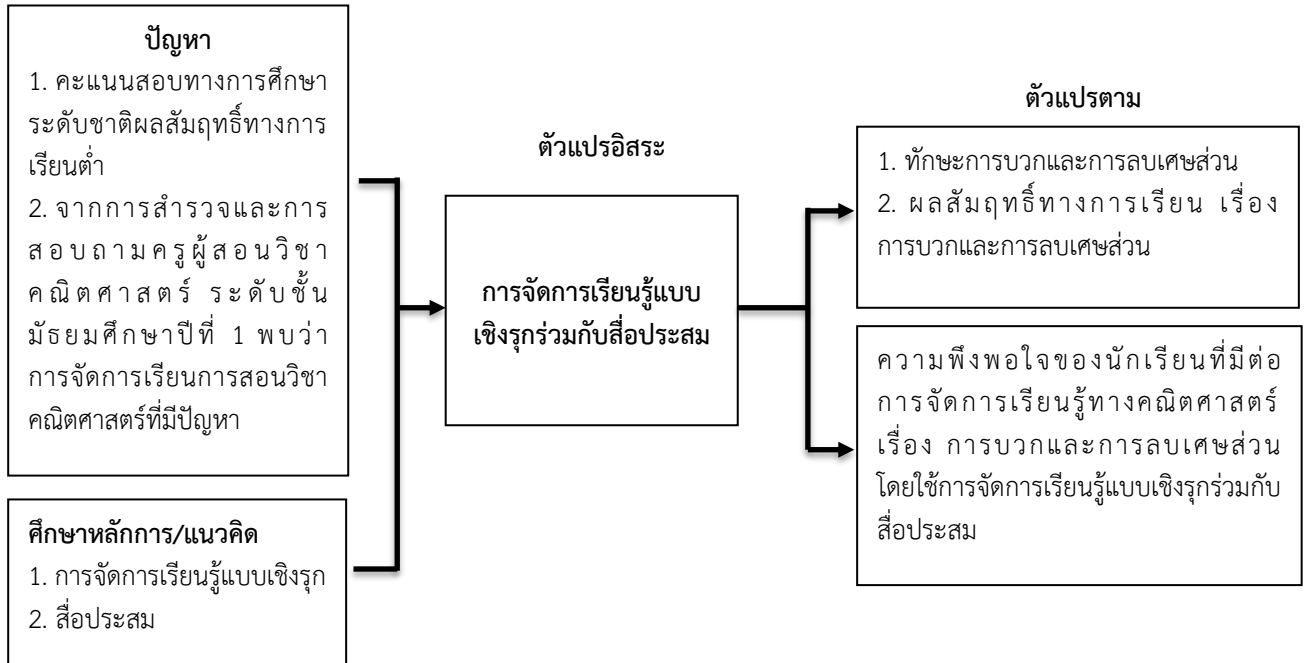
ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม

ตัวแปรตาม ได้แก่ 1. ทักษะการบวกและการลบเศษส่วน

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การบวกและการลบเศษส่วน

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวกและการลบ

เศษส่วน โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาทักษะ การบวกและการลบเศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม โดยใช้แผนวิจัย One Group Pre-test Post-test Design โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. **กลุ่มเป้าหมาย** ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนหนองบัวใน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 12 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนในห้องที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอน [6]

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม จำนวน 5 แผน ใช้เวลา 5 ชั่วโมง ดังนี้

- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การบวกเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากัน จำนวน 1 ชั่วโมง
(สื่อประสม: ใบงานที่ 1 โปรแกรม Mathigon หนังสือเรียนคณิตศาสตร์พื้นฐาน ม.1 เล่ม 1 เกมโดมิโน)
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การบวกเศษส่วนที่มีตัวส่วนไม่เท่ากัน จำนวน 1 ชั่วโมง
(สื่อประสม: ใบงานที่ 2 โปรแกรม Mathigon หนังสือเรียนคณิตศาสตร์พื้นฐาน ม.1 เล่ม 1 เกมบิงโก)
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การลบเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากัน จำนวน 1 ชั่วโมง
(สื่อประสม: ใบงานที่ 3 โปรแกรม Mathigon หนังสือเรียนคณิตศาสตร์พื้นฐาน ม.1 เล่ม 1 เกมโดมิโน)
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การลบเศษส่วนที่มีตัวส่วนไม่เท่ากัน จำนวน 1 ชั่วโมง
(สื่อประสม: PowerPoint ใบงานที่ 4 หนังสือเรียนคณิตศาสตร์พื้นฐาน ม.1 เล่ม 1 เกมบิงโก)
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การบวกและการลบเศษส่วน จำนวน 1 ชั่วโมง
(สื่อประสม: PowerPoint ใบงานที่ 5 หนังสือเรียนคณิตศาสตร์พื้นฐาน ม.1 เล่ม 1 เกมโดมิโน)

โดยมีค่าความเหมาะสมของแผนทั้งหมด จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่ามีค่าความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้เฉลี่ย 4.90 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเฉลี่ย 0.30 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

2.2 แบบวัดทักษะ เรื่องการบวกและการลบเศษส่วน ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม แบบอัตโนมัติ 5 ข้อ มีค่าความยากง่าย 0.33 – 0.63 ค่าอำนาจจำแนก 0.25 – 0.75 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.70

2.3 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่องการบวกและการลบเศษส่วน ก่อนเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีค่าความยากง่าย 0.33 – 0.63 และค่าอำนาจจำแนก 0.25 – 0.75 และค่าความเชื่อมั่น 0.84

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการบวกและการลบเศษส่วนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบ 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท จำนวน 10 ข้อ จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอความร่วมมือกับโรงเรียนหนองบัวใน อ.นามน จ.กาฬสินธุ์ เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 มาจำนวน 12 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใช้ในการศึกษาของการวิจัยครั้งนี้

3.2 ก่อนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) เรื่อง การบวกและการลบเศษส่วน โดยใช้แบบทดสอบ แบบปรนัย 20 ข้อ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นไปทำการทดสอบกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย แล้วบันทึกคะแนนที่ได้จากการทดลองครั้งนี้เป็นคะแนนก่อนเรียน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ทดสอบด้วยตนเอง

3.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการบวกและการลบเศษส่วน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม ใช้เวลาการสอน 5 คาบ คาบละ 60 นาที

3.4 เมื่อดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสมครบแล้ว ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ทำการทดสอบวัดทักษะทางคณิตศาสตร์แล้วบันทึกคะแนน

3.5 นำผลคะแนนที่ได้จากการตรวจแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการบวกและการลบเศษส่วน มาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติด้วยโปรแกรม PSPP โดยใช้สถิติ Wilcoxon Signed Ranks Test

3.6 วิเคราะห์คะแนนแบบสอบถามความพึงพอใจโดยใช้ค่าเฉลี่ย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลแบบวัดทักษะ เรื่องการบวกและการลบเศษส่วน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริก (Rubric Scoring) คะแนน 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนที่ประเมิน ดังนี้

- | | |
|-----------|---|
| 4 หมายถึง | ตอบคำถามได้ถูกต้อง แสดงวิธีการหาคำตอบถูกต้องครบถ้วน |
| 3 หมายถึง | ตอบคำถามได้ถูกต้อง แสดงวิธีการหาคำตอบถูกต้อง |
| 2 หมายถึง | ตอบคำถามได้ถูกต้อง แสดงวิธีการหาคำตอบไม่ถูกต้อง |
| 1 หมายถึง | ตอบคำถามได้ไม่ถูกต้อง แสดงวิธีการหาคำตอบถูกต้อง |
| 0 หมายถึง | ตอบคำถามได้ไม่ถูกต้อง แสดงวิธีการหาคำตอบไม่ถูกต้อง |

4.2 ข้อมูลเชิงปริมาณ คะแนนจากแบบทดสอบทักษะการบวกและการลบเศษส่วน แบบทดสอบทักษะการบวกและการลบเศษส่วน วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ โดยแปลความหมายเกณฑ์ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ดังนี้ [7]

คะแนนร้อยละ	ระดับคะแนนทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์
น้อยกว่า 50	ปรับปรุง
50-69	พอใช้
70-79	ดี
ตั้งแต่ 80 ขึ้นไป	ดีมาก

4.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย และแปลความหมายของคะแนนแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ [8]

- | | |
|----------------------|--------------------------------------|
| ค่าเฉลี่ย 4.51- 5.00 | หมายถึง ความพึงพอใจเหมาะสมมากที่สุด |
| ค่าเฉลี่ย 3.51- 4.50 | หมายถึง ความพึงพอใจเหมาะสมมาก |
| ค่าเฉลี่ย 2.51- 3.50 | หมายถึง ความพึงพอใจเหมาะสมปานกลาง |
| ค่าเฉลี่ย 1.51- 2.50 | หมายถึง ความพึงพอใจเหมาะสมน้อย |
| ค่าเฉลี่ย 1.00- 1.50 | หมายถึง ความพึงพอใจเหมาะสมน้อยที่สุด |

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยการพัฒนาทักษะการบวกและการลบเศษส่วนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. การพัฒนาทักษะ การบวกและการลบเศษส่วนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยให้นักเรียนมีคะแนนทักษะเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลคะแนนทักษะหลังเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสมของนักเรียน จำนวน 12 คน

เลขที่	คะแนนทักษะการบวกและการลบเศษส่วน		ร้อยละของคะแนน (100)	ระดับทักษะ
	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้หลังการจัดการเรียนรู้		
1	20	16	80	ดีมาก
2	20	14	70	ดี
3	20	16	80	ดีมาก
4	20	17	85	ดีมาก
5	20	15	75	ดี
6	20	14	70	ดี
7	20	15	75	ดี
8	20	17	85	ดีมาก
9	20	14	70	ดี
10	20	9	45	ปรับปรุง
11	20	15	75	ดี
12	20	7	35	ปรับปรุง
คิดเป็นร้อยละของจำนวนนักเรียนทั้งหมด			70.42	อยู่ในระดับดี
จำนวนนักเรียน (12 คน)			ผ่าน 10 คน	ไม่ผ่าน 2 คน
คิดเป็นร้อยละ ที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70			83.33	16.67

จากตารางที่ 1 ผลคะแนนทักษะการบวกและการลบเศษส่วนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 (14 คะแนน) ปรากฏว่า นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 มีจำนวน 10 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 83.33 และนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และนักเรียนมีทักษะการบวกและการลบเศษส่วน มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 70.42 ของนักเรียนทั้งหมด อยู่ในระดับดี

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การบวกและการลบเศษส่วน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม เป็นการนำผลคะแนนทักษะการบวกและการลบเศษส่วน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม มาเปรียบเทียบกับสถิตินอนพารามेटริก (Nonparametric Statistics) ใช้วิธีทดสอบแบบ The Wilcoxon signed - rank test ดังปรากฏ ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์การบวกและการลบเศษส่วน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม โดยใช้สถิติทดสอบ Wilcoxon Signed Ranks Test

ผลสัมฤทธิ์การบวกและการลบเศษส่วน	N	μ	T^+	T^-	T
ก่อนเรียน	12	5.33	78	0	0
หลังเรียน	12	14.08			

$$T_{(11,.05)} = 17$$

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลสัมฤทธิ์การบวกและการลบเศษส่วน หลังการเรียนสูงกว่า ก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อ นำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบความแตกต่างโดยใช้สถิติการทดสอบอันดับที่มีเครื่องหมายกำกับของวิลคอกสัน พบว่า ค่า T ที่ได้จากการทดลองเท่ากับ 0 ซึ่งน้อยกว่าค่า T ที่ได้จากการเปิดตาราง Wilcoxon signed - rank test เท่ากับ 17 จึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1 โดยมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ($14.08 > 5.33$)

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวกและการลบเศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวกและการลบเศษส่วน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

รายการประเมิน	μ	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. นักเรียนชอบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม	4.50	0.52	มาก
2. นักเรียนพึงพอใจในระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.42	0.51	มาก
3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างเต็มที่	4.75	0.45	มากที่สุด
4. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.42	0.51	มาก
5. นักเรียนพึงพอใจต่อสื่อที่ใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.58	0.51	มากที่สุด
6. นักเรียนมีความสุข สนุกสนานจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.67	0.49	มากที่สุด
7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนกระตือรือร้นในการเรียนรู้	4.58	0.51	มากที่สุด
8. นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหา และมีทักษะการแก้ปัญหาด้วยตนเองเพิ่มมากขึ้น	4.50	0.52	มาก
9. ครูใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและตรงกับความสนใจของนักเรียน	4.42	0.51	มาก
10. การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนชอบคณิตศาสตร์มากขึ้น	4.33	0.49	มาก
รวมเฉลี่ย	4.52	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวกและการลบเศษส่วน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.52$, S.D.= 0.50) รายการที่นักเรียนมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างเต็มที่ ($\mu = 4.75$, S.D.= 0.45) นักเรียนมีความสุขสนุกสนานจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\mu = 4.67$, S.D.= 0.49) นักเรียนพึงพอใจต่อสื่อที่ใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\mu = 4.58$, S.D.= 0.51) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ($\mu = 4.58$, S.D.= 0.51) รายการที่นักเรียนมีระดับความพึงพอใจมาก ได้แก่ นักเรียนชอบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม ($\mu = 4.50$, S.D.= 0.52) นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหา และมีทักษะการแก้ปัญหาด้วยตนเองเพิ่มมากขึ้น ($\mu = 4.50$, S.D.= 0.52) นักเรียนพึงพอใจในระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\mu = 4.42$, S.D.= 0.51) นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\mu = 4.42$, S.D.= 0.51) ครูใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและตรงกับความสนใจของนักเรียน ($\mu = 4.42$, S.D.= 0.51) และจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนชอบคณิตศาสตร์มากขึ้น ($\mu = 4.33$, S.D.= 0.49) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการพัฒนาทักษะการบวกและการลบเศษส่วน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. จากการพัฒนาทักษะ การบวกและการลบเศษส่วนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม โดยนักเรียนมีทักษะการบวกและการลบเศษส่วน มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 70.42 ของนักเรียนทั้งหมด อยู่ในระดับดีและมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ของนักเรียนทั้งหมดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า จัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนมากขึ้นและเป็นการสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนของนักเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสมเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ มีการใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งสื่อที่ช่วยถ่ายทอดเนื้อหาเพื่อสร้างความเข้าใจ จนเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ คงทน ซึ่งสอดคล้องกับ [9] ได้กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงรุกเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ในระดับลึก ผู้เรียนจะสร้างความเข้าใจและค้นหาความหมายของเนื้อหาสาระโดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมที่มี แยกแยะความรู้ใหม่ที่ได้รับกับความรู้เก่าที่มี สามารถประเมินต่อเติมและสร้างแนวคิดของตนเองซึ่งเรียกว่ามีการเรียนรู้เกิดขึ้น ซึ่งแตกต่างจากวิธีการเรียนรู้ในระดับผิวเผิน ซึ่งเน้นการรับข้อมูลและจดจำข้อมูลเท่านั้น ผู้เรียนลักษณะนี้จะเป็นผู้เรียนที่เรียนรู้วิธีการเรียน (Learning How to Learn) เป็นผู้เรียนที่กระตือรือร้นและมีทักษะที่สามารถเลือกรับข้อมูลวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีระบบ สอดคล้องกับเชดคัลด์ ภัคดิวิโรจน์ [10] การจัดการเรียนรู้

เชิงรุก เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่าการเป็นผู้รับความรู้เพียงอย่างเดียว เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียนและสร้างองค์ความรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติระหว่างการเรียนการสอนผ่านการเขียน การพูด การฟังการอ่าน และการอภิปรายสะท้อนความคิดและสอดคล้องกับธนศ อินเมฆ [11] กล่าวว่า สื่อประสม คือ สื่อการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ที่ผู้สอนนำมาใช้ร่วมกันทั้งวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งสื่อการเรียนรู้ที่ช่วยถ่ายทอดเนื้อหาเพื่อสร้างความเข้าใจ และสื่อการเรียนรู้ที่ช่วยฝึกทักษะเพื่อทบทวนและตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน จนเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ คงทน โดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสหลาย ๆ ด้านผสมผสานกันทั้งทางด้านการมองเห็นการได้ยิน และการสัมผัสจับต้องสื่อการเรียนรู้

2. จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การบวกและการลบเศษส่วนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม พบว่า หลังการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม สูงกว่าก่อนการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปราวีณา สุวรรณณัฐโชติ [9] ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ที่มีผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์การคิดอย่างมีวิจารณญาณและความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 65 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ความเชื่อมั่นในตนเอง เรื่อง ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัย มยุรี โรจนอรุณ [12] ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกระบวนการกลุ่มที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และความสามารถในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า 1) ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง ทิศ แผนที่ และแผนผัง หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ร่วมกับกระบวนการกลุ่มสูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง ทิศ แผนที่ และแผนผัง หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกระบวนการกลุ่มสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 3) ความสามารถในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง ทิศ แผนที่ และแผนผัง หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกระบวนการกลุ่มสูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณฐกร ดวงพระเกษ [13] ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษา การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการประเมินทักษะการเรียนรู้ร่วมกัน ในภาพรวมหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของธนศ อินเมฆ [11] ได้ทำการวิจัย เรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง การบวกและการลบจำนวนเต็ม โดยการใช้สื่อประสม โรงเรียนวรราชวิทยานัดตามาตุวิทยา จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง “การบวกและการลบจำนวนเต็ม” โดยการใช้สื่อประสม หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน และผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนคณิตศาสตร์หลังการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ 60% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. จากการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวกและการลบเศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.50 แสดงให้เห็นว่านักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนด้วยตนเอง นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างเต็มที่ เกิดการค้นพบคำตอบด้วยตนเอง ทำให้เกิดความสนุกสนานในเวลาจัดกิจกรรม และช่วยให้นักเรียนกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณฐกร ดวงพระเกษ [13] ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า ผลการประเมินการสอบถามเจตคติในภาพรวม หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยนุช อามาตย์ [6] ได้ทำการวิจัย การวิจัยและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสื่อประสม เรื่อง เศษส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของชนพร ต้นมา [14] ได้ทำการวิจัย การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศษส่วน โดยใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคลร่วมกับสื่อประสมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ในขณะที่มีการทำกิจกรรมกลุ่ม ครูผู้สอนควรคอยกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วม ช่วยเหลือและร่วมปรึกษากัน และคอยสังเกตพฤติกรรมนักเรียนอย่างทั่วถึง

1.2 การจัดกิจกรรมกลุ่มในช่วงแรก นักเรียนอาจยังไม่สามารถร่วมมือกันเรียนรู้ได้ดีเท่าที่ควร ครูผู้สอนต้องคอยให้คำแนะนำ ใ้รางวัลและผลสำเร็จกลุ่มเป็นเสริมแรงเพื่อให้นักเรียนร่วมมือกันช่วยเหลือกันในการเรียนรู้

1.3 การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม ควรวางแผนกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลาในการจัดการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับสื่อประสม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ในเรื่องอื่น ๆ หรือระดับชั้นอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับแนวคิดอื่น หรือศึกษากับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการแก้ปัญหา การให้เหตุผล หรืออื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- [1] เกวลิน ชัยณรงค์. การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2554.
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด; 2560.
- [3] วิธิดา พรหมวงศ์, ทศนา ประสานตรี, และ สุมาลี ศรีพุทธรินทร์. สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหา การจัดการเรียนรู้ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1. วารสารรัชต์ภาคย์, 2564; 15:200-2013.
- [4] สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย; 2551.
- [5] สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (ม.ป.ป.). สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ; 2564 [เข้าถึงเมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2565]. เข้าถึงได้จาก http://www.newonetestresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/PDF/SummaryONETM3_2562.pdf
- [6] ปิยนุช อามาตย์. การวิจัยและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสื่อประสม เรื่อง เศษส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม; 2559.
- [7] วารุณี เพียรประกอบ. ผลสัมฤทธิ์และทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องเศษส่วน ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่; 2557.
- [8] บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น; 2553.
- [9] ปราวีณา สุวรรณณัฐโชติ. การเรียนเชิงรุก (Active Learning). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2551.
- [10] เชิดศักดิ์ รักดีวิโรจน์. ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่มีต่อ ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร; 2556.
- [11] ธเนศ อินเมฆ. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องการบวกและการลบ จำนวนเต็ม โดยการใช้สื่อประสม โรงเรียนวรราชทินนดามาตวิทยาสังหวัดปทุมธานี [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; 2559.
- [12] มยุรี โรจน์อรุณ. ผลของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกระบวนการกลุ่มที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2559.
- [13] ณฐกร ดวงพระเกษ. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษา การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 2562; 9:78-89.
- [14] ธนัษพร ต้นมา. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเศษส่วน โดยใช้เทคนิค กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคลร่วมกับสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. อุตรดิตถ์:มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์; 2561.

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลี ในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

People's Participation in Landscape Development of Thung Takad Phli Community in Cha-am Municipality Cha-am District Phetchaburi Province

ธีรภัทร์ พ่วงทอง และ พชร สาตร์เงิน

Theeraphat Phuangthong and Phachara Satngern

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด วิทยาเขตชะอำ-เพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76120

Public Administration Stamford International University Cha am – Phetchaburi Campus, Phetchaburi 76120

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: sanay145263@gmail.com

Received: 18 March 2023, Revised: 25 May 2023, Accepted: 26 December 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชน 2) ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชน และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนทุ่งตะกาดพลี อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 350 ราย จากจำนวนประชากร 2,620 ราย โดยใช้สูตรคำนวณของ ยามาเน (Yamane) [8] ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 5 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สถิติค่าไคสแควร์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลีในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับมาก 2) ลักษณะส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ อายุ สถานภาพ และ อาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 3) ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ปัจจัยในการมีส่วนร่วมที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ได้แก่ ด้านความรู้สึกรับเป็นเจ้าของชุมชน ด้านความรู้สึกรับเป็นเจ้าของชุมชน ด้านการใช้ประโยชน์จากชุมชน และ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของประชาชน, การพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชน และเทศบาลเมืองชะอำ

Abstract

This quantitative research the objectives are to 1) study the level of participation and public participation in community landscape development, 2) the relationship between personal characteristics and public participation in community landscape development, and 3) study the Relationship between factors in and people's participation in community landscape development. The sample group used in the research included people living in the Thung Takad Phli community, Cha-am District, Phetchaburi Province, numbering 350 people from a population of 2,620 people using Yamane's calculation formula [8] at a confidence level of 0.05. The data were analyzed using a research tool such as a questionnaire, including frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation by using chi-square statistics and multiple regression analysis

The results of the study showed that: 1) public participation in landscape development of Thung Takad Phli community in Cha-am municipality, Cha-am district, Phetchaburi province; at a high level 2) Personal characteristics that are related to public participation include age, status, and occupation with statistical significance at the 0.001 3) Results of Multiple Regression Analysis: factors that have a causal relationship with people's participation are sense of community ownership receiving news about the community, community utilization, and resource conservation.

Keywords : Public participation, Community landscape development, Cha-am Municipality

บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการต่าง ๆ ของชุมชนนั้นเป็นทั้งวิธีการและจุดหมายของการพัฒนาชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีความสามารถในการพึ่งตนเองในการปกครองและการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้ และการจะบรรลุจุดหมายดังกล่าวได้ประชาชนต้องเกิดการเรียนรู้ และการเรียนรู้ที่ได้นั้นเกิดจากการมีส่วนร่วม ซึ่งประเทศไทยมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญมาแล้วทั้งสิ้น 20 ฉบับ ทุกฉบับมีหลักการที่ตรงกันประการหนึ่ง คือ ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอิสระสูงสุดที่เรียกว่าอำนาจอธิปไตย แม้ว่าในอดีตที่ผ่านมาประชาชนไทยจะมีได้มีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองเท่าที่ควร แต่เมื่อกระแสการเป็นประชาธิปไตยของโลกได้เข้าสู่ประเทศไทยก็ทำให้ประชาชนรู้ถึงการที่ตนควรมีสติสิทธิเสรีภาพ และมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น ได้นำมาสู่การปฏิรูประบบการเมืองไทยที่เห็นได้ชัดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างมาก [1]

ปัจจุบันรัฐบาลให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนแต่ละหมู่บ้านเป็นอย่างมาก โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอนการพัฒนา เริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามผล และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ฯลฯ ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนกำลังเป็นกระแสที่ได้รับความสนใจจากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอย่างต่อเนื่อง [2] โดยที่ผ่านมาพบว่าอุปสรรคและปัญหาของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนนั้นที่สำคัญได้แก่ ประชาชนไม่เข้าใจในแต่ละเรื่อง แต่ละด้านของการร่วมงาน/กิจกรรมต่าง ๆ จึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือ บางส่วนยังขาดความรู้และแก้ไขปัญหาไม่ตรงจุด การประชาสัมพันธ์ยังไม่มีประสิทธิภาพดีพอ ทำให้ไม่ค่อยได้ยินเสียง บางจุดเสียงตามสายไม่ทั่วถึง จึงทำให้ประชาชนไม่ได้รับข่าวสารอย่างทั่วถึง ขาดการประสานงานให้ชุมชนออกมาร่วมกิจกรรม และขาดการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐในเรื่องการพัฒนาที่ชุมชนขอไป รวมทั้งไม่มีการประเมินผลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน [1]

การพัฒนาภูมิทัศน์ไม่เพียงแต่เกิดจากพลวัตของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติเท่านั้น แต่ยังรวมถึงองค์ประกอบของวัสดุที่จัดวางให้เกิดการรับรู้ถึงความงามอย่างลึกซึ้งและเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในมุมมองของการท่องเที่ยวแล้วสภาพแวดล้อมภูมิทัศน์ส่วนใหญ่จะถูกครอบครองด้วยกิจกรรมจากนักท่องเที่ยว ซึ่งในบริบทของปฏิสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยว และระบบนิเวศจากการวางแผนและการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เหมาะสมนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบนิเวศ ดังนั้นในการพิจารณากระบวนการออกแบบภูมิทัศน์ข้อพิจารณาที่นำมาเป็นปัจจัยในการออกแบบประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ กิจกรรม และสภาพแวดล้อมที่สามารถมองเห็นและรับรู้ได้ด้วยสายตา แต่ทั้งนี้การพัฒนาและสร้างสรรค์ใหม่จะต้องเคารพต่อกิจกรรมเดิมที่มีอยู่ในพื้นที่โดยไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ทั้งในแง่ของประเภท ขนาด รูปแบบ สัดส่วน สี และพื้นผิว นอกจากนี้ได้เพิ่มเติมข้อพิจารณาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการกำหนดรูปแบบภูมิทัศน์ว่า ภูมิทัศน์ที่ดีนั้นจะต้องไม่ละเลยในการคำนึงถึงวัสดุและขนาดสัดส่วนที่จะต้องมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการกำหนดรูปแบบภูมิทัศน์ [3]

ชุมชนทุ่งตะกวดเป็นชุมชนภายในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็น แหล่งท่องเที่ยวที่การเดินทางไม่ไกลนัก โดยอยู่ในเขตภาคกลางตอนล่างห่างจากกรุงเทพฯ ระยะทางประมาณ 160 กิโลเมตร ตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 35 ต่อเนื่องกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ด้านตะวันตกมีภูมิประเทศติดเทือกเขาตะนาวศรี มีลักษณะเป็นป่าเขาที่เป็นแนวกำแพงธรรมชาติกั้นระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า ทางทิศตะวันออกติดชายฝั่งทะเลอ่าวไทย ชายฝั่งตั้งแต่ตอนบนลงไปถึงแหลมผักเบี้ย เป็นหาดโคลนป่าชายเลนและป่าโกงกาง ถัดจากแหลมผักเบี้ยต่อเนื่องลงไปจนถึงหาดหัวหิน เป็นหาดทรายที่มีภูมิทัศน์ที่สวยงามและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว [4] เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งภูเขา ทะเลและโบราณสถานที่น่าสนใจมากมาย ซึ่งสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวแบบวันเดียวหรือค้างคืนได้ อย่างไรก็ตามการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวยังขาดการบูรณาการที่ระหว่งภาครัฐและประชาชนในท้องถิ่น ทั้งการจัดทำโครงการและด้านงบประมาณ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและเกิดแหล่งเสื่อมโทรม อีกทั้งขาดการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น รวมถึงการค้นหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ ที่มีศักยภาพ

นอกจากนั้น ลักษณะของทุ่งตะกวดเป็นพื้นที่ที่ทำประโยชน์ไม่ได้ เทศบาลชะอำจึงได้เข้ามาพัฒนาเพื่อก่อสร้างเป็นหมู่บ้านจัดสรร โดยในปี 2532 ได้ก่อสร้างหมู่บ้านร่วมสุขเป็นหมู่บ้านแรก ต่อมาปี พ.ศ. 2534 ได้ก่อสร้างหมู่บ้านโชคบุญมี และหมู่บ้านบัวงาม และได้ให้ประชาชนในหมู่บ้านชะอำ เข้ามาจับจองที่ดินบริเวณนี้ไว้ โดยพื้นที่ส่วนที่เป็นแอ่งน้ำนั้น เทศบาลเมืองชะอำได้รับงบประมาณจากรัฐบาลให้ดำเนินการก่อสร้างเป็นบ่อบำบัดน้ำเสียเพื่อรองรับการเจริญเติบโตของบ้านเรือนประชาชน และธุรกิจโรงแรมของชะอำ ซึ่งในปัจจุบันชุมชนทุ่งตะกวดเป็นชุมชนเมืองเกือบจะร้อยเปอร์เซ็นต์ที่ครอบคลุมหมู่บ้านจัดสรรหลาย ๆ หมู่บ้าน และมีประชาชนเกือบจะครบ 76 จังหวัด ที่ย้ายถิ่นฐานมาเป็นสมาชิกของชุมชน ซึ่งมีที่ตั้งอยู่บริเวณโรงพยาบาลชะอำ ชุมชนทุ่งตะกวดพลี โดยจัดตั้งเป็นชุมชนภายในเขตเทศบาลเมืองชะอำ เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2540 [5]

ทั้งนี้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาภูมิทัศน์ในชุมชน เนื่องจากเป็นผู้ที่รับรู้ปัญหา และได้รับผลกระทบโดยตรงดังนั้นประชาชนในพื้นที่ที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาภูมิทัศน์เพื่อการท่องเที่ยว เพื่อให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาดังกล่าวอย่างแท้จริงโดยไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งก่อให้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจ และการสร้างจิตสำนึกในการดูแลป้องกันรักษาทรัพยากรและสภาพแวดล้อมควบคู่กับการพัฒนาชุมชนอย่างมีคุณภาพ และเกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนท้องถิ่น [6]

โดยเฉพาะการพัฒนาการท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่ป่าไม้ด้านหลังชุมชนที่เป็นบ่ออบำบัด ซึ่งเทศบาลเมืองชะอำมีแผนปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เป็นสวนสาธารณะ สำหรับเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจให้แก่นักท่องเที่ยวและคนในชุมชน รวมทั้งเป็นจุดสังเกต (Landmark) ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนอีกด้วย [7]

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลีในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาภูมิทัศน์ของชุมชน และส่งเสริมการอนุรักษ์พื้นที่ให้มีการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน โดยคนในชุมชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ อันจะนำไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนให้คงอยู่ตลอดไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลีในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลีในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลีในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลีในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยกำหนดขอบเขตในการวิจัยดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาเฉพาะการมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติตามแผน ด้านการช่วยเหลือร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ และด้านการประเมินผลการดำเนินงาน โดยกำหนดตัวแปรดังนี้

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย (1) เพศ (2) อายุ (3) สถานภาพ (4) ระดับการศึกษา (5) อาชีพ และปัจจัยในการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย (1) ความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน (2) การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับชุมชน (3) การใช้ประโยชน์จากชุมชน และ (4) การปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากร

ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ ประกอบด้วย (1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน (2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน (3) การมีส่วนร่วมในด้านการช่วยเหลือ ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ และ (4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนทุ่งตะกาดพลี ตำบลชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี จำนวนทั้งสิ้น 2,620 คน [5]

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนทุ่งตะกาดพลี อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 350 ราย จากจำนวนประชากร 2,620 ราย โดยใช้สูตรคำนวณของ ยามาเน (Yamane) [8] ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 5

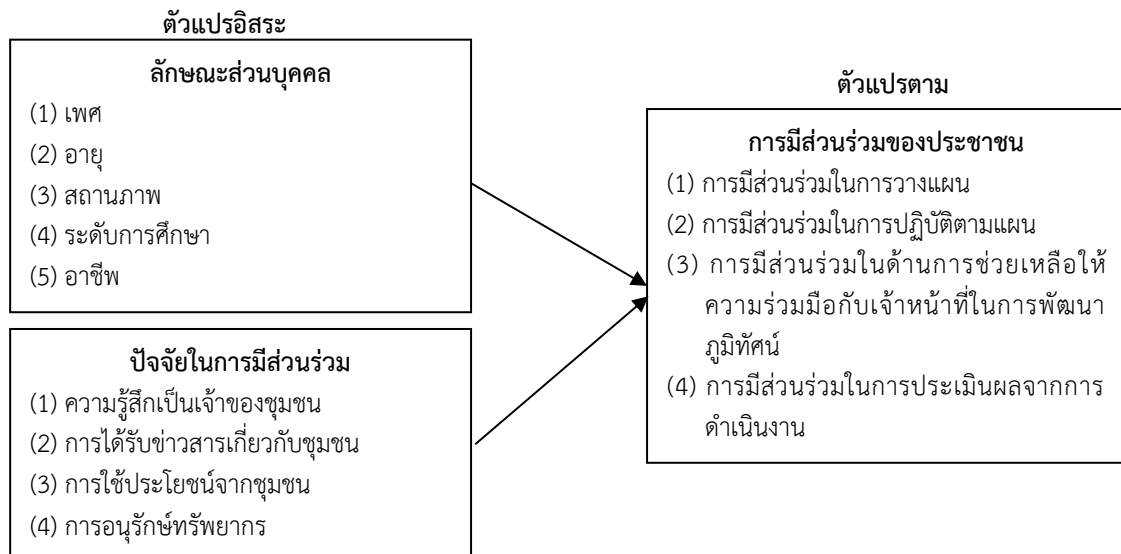
ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาเฉพาะชุมชนทุ่งตะกาดพลี ตำบลชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลีในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะงานวิจัยของ

ชาญชัยพงษ์ เกื้ออิน [9] พระราชชัย สนิตธมโม [2] วิษณุ หยกจินดา [10] และ กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา [11] ทำให้สามารถสร้างกรอบแนวความคิดของการศึกษาค้นคว้านี้ได้ โดยประกอบด้วยตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้



ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้การรวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) แก่กลุ่มเป้าหมายจำนวน 350 ชุด ซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนทุ่งตะกาดพลี อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน มีคำถามจำนวน 45 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลีในเขตเทศบาลเมืองลำทะเมนชัย อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและปัญหาต่าง ๆ ในการพัฒนาภูมิทัศน์ของชุมชนทุ่งตะกาดพลี อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ ทั้งสถิติเชิงพรรณนาและเชิงอนุมาน ดังนี้

การวิเคราะห์ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการแสดงให้เห็นถึงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างว่าเป็นเพศชาย และเพศหญิงจำนวนเท่าใด มีอายุอยู่ระหว่างช่วงอายุใด มีสถานภาพเป็นอย่างไร ระดับการศึกษาในระดับใด และอาชีพอะไร โดยข้อมูลนี้จะมีประโยชน์ต่อการจำแนกการวิเคราะห์ตัวแปร และแสดงถึงการกระจายของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งการวิเคราะห์จะใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ด้วยคอมพิวเตอร์โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

การวิเคราะห์ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน เป็นการวิเคราะห์ลักษณะด้านความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับชุมชน ด้านการใช้ประโยชน์จากชุมชน และด้านอนุรักษ์ทรัพยากร โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS สำเร็จรูปคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และการอธิบายค่าเฉลี่ยด้วยค่า Mean ($\bar{x}$) สำหรับใช้เป็นเกณฑ์ในการแปลผล โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ

การวิเคราะห์ตอนที่ 3 ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลีในเขตเทศบาลเมืองลำทะเมนชัย อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิเคราะห์ถึงการมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน การมีส่วนร่วมในด้านการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการพัฒนาภูมิทัศน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS สำเร็จรูปคำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการอธิบายค่าเฉลี่ยด้วยค่า Mean ($\bar{x}$) สำหรับใช้เป็นเกณฑ์ในการแปลผล โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ

การวิเคราะห์ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลีในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นลักษณะปลายเปิด ทำการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Technique) และการตีความ

การทดสอบสมมติฐาน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 (1) การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลีในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ใช้การทดสอบแบบไคสแควร์ (Chi-Square)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 (2) การทดสอบความสัมพันธ์เชิงเหตุ – ผลระหว่างปัจจัยในการมีส่วนร่วม กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ของชุมชนทุ่งตะกาดพลี ในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และทดสอบความเป็นอิสระกันของความคลาดเคลื่อน โดยใช้ค่า Durbin-Watson

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูลของลักษณะส่วนบุคคล

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

(n=350)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	175	50.00
หญิง	175	50.00
อายุ		
ไม่เกิน 30 ปี	56	16.00
31-40 ปี	74	21.10
41-50 ปี	84	24.00
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	136	38.90
สถานภาพ		
โสด	27	7.70
สมรส	251	71.70
หม้าย/หย่าร้าง	48	13.70
แยกกันอยู่	24	6.90
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	268	76.60
ปริญญาตรี	47	13.40
สูงกว่าปริญญาตรี	35	10.00
อาชีพ		
นักเรียน/นักศึกษา	8	2.30
ค้าขาย	74	21.10
เกษตรกร	24	6.90
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	22	6.30
รับจ้าง	104	29.70
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	118	33.70
รวม	350	100

จากตารางได้แก่ 1) เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนครึ่งเป็นเพศชาย มีจำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และอีกครึ่งเป็นเพศหญิง มีจำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 เช่นเดียวกัน 2) อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบสองในห้า มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป มีจำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 38.90 รองลงมาได้แก่ 41-50 ปี มีจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 รองลงมาได้แก่ 31-40 ปี มีจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 21.10 และไม่เกิน 30 ปี มีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 3) สถานภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพ สมรส มีจำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 71.70 รองลงมาได้แก่ หม้าย/หย่าร้าง มีจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 13.70 รองลงมาได้แก่ โสด มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.70 และแยกกันอยู่ มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 ตามลำดับ 4) ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 76.60 รองลงมาได้แก่ ปริญญาตรี มีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 13.40 และสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ตามลำดับ 5) อาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากกว่าหนึ่งในสาม ไม่ได้ประกอบอาชีพ มีจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 33.70 รองลงมาได้แก่ รับจ้าง มีจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 29.70 รองลงมาได้แก่ ค้าขาย มีจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 21.10 รองลงมาได้แก่ เกษตรกร มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 รองลงมาได้แก่ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 6.30 และนักเรียน/นักศึกษา มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30 ตามลำดับ

2. ปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่

1) ความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน 2) การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับชุมชน 3) การใช้ประโยชน์จากชุมชน และ 4) การปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากร

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชน ในภาพรวม

ปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับของการมีส่วนร่วม	ลำดับที่
1. ความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน	3.73	0.36	มาก	1
2. การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับชุมชน	3.69	0.43	มาก	2
3. การใช้ประโยชน์จากชุมชน	3.61	0.35	มาก	4
4. การอนุรักษ์ทรัพยากร	3.68	0.47	มาก	3
รวม	3.66	0.30	มาก	

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางโดยใช้สถิติ ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แสดงผลการศึกษาในภาพรวม พบว่า ปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชน ในภาพรวม มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.30) เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ข้อที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อ ความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.36) การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับชุมชน ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.43) การปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.47) และการใช้ประโยชน์จากชุมชน ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.35) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกวดพลีในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน 3) การมีส่วนร่วมในด้านการช่วยเหลือ ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชน ภาพรวม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชน ทุ่งตะกวดพลี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับของการมีส่วนร่วม	ลำดับที่
1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน	3.58	0.34	มาก	3
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน	3.66	0.39	มาก	1
3. การมีส่วนร่วมในด้านการช่วยเหลือ ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่	3.60	0.40	มาก	2
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน	3.43	0.41	มาก	4
รวม	3.53	0.28	มาก	

จากตารางที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แสดงผลการศึกษารวม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกวดพลีในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวม มีส่วนร่วมของอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.28) เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ข้อที่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.39) การมีส่วนร่วมในด้านการ

การช่วยเหลือ ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ ($\bar{X}$ =3.60, S.D. =0.40) การมีส่วนร่วมในการวางแผน ($\bar{X}$ =3.58, S.D. =0.34) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน ($\bar{X}$ =3.43, S.D. =0.41)

การทดสอบสมมติฐาน

เป็นการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์เชิงเหตุ - ผลของปัจจัยในการมีส่วนร่วมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชน โดยการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

การทดสอบสมมติฐานที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และ อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทั้งระดับพื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลักษณะส่วนบุคคล กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชน						
ลักษณะส่วนบุคคล	ค่าสถิติ	การวางแผน	การปฏิบัติตามแผน	การช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการพัฒนาภูมิทัศน์	การประเมินผลการดำเนินงาน	ภาพรวม
1.เพศ	χ^2	9.558	16.071	30.611	16.041	41.497
	Sig	0.023*	0.001***	0.000***	0.001***	0.000***
2.อายุ	χ^2	4.717	20.347	23.378	19.113	19.837
	Sig	0.858	0.016*	0.005*	0.024*	0.019*
3.สถานภาพ	χ^2	34.688	68.656	60.944	27.579	44.194
	Sig	0.000***	0.000***	0.000***	0.001***	0.000***
4.ระดับการศึกษา	χ^2	20.602	73.221	49.194	44.624	30.462
	Sig	0.002**	0.000***	0.000***	0.000***	0.000***
5.อาชีพ	χ^2	50.638	44.221	87.275	72.881	67.094
	Sig	0.000***	0.000***	0.000***	0.000***	0.000***
หมายเหตุ * P ≤ 0.05 ** P ≤ 0.01 *** P ≤ 0.001						

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชน ดังนี้

เพศ พบว่า ในภาพรวม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($\chi^2 = 41.497$, Sig = 0.000) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 9.558$, Sig = 0.023) การปฏิบัติตามแผน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($\chi^2 = 16.071$, Sig = 0.001) การช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการพัฒนาภูมิทัศน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($\chi^2 = 30.611$, Sig = 0.000) และการประเมินผลการดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($\chi^2 = 16.041$, Sig = 0.001)

อายุ พบว่า ในภาพรวม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 19.837$, Sig = 0.019) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อายุ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติตามแผน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 20.347$, Sig = 0.016) การช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการพัฒนาภูมิทัศน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 23.378$, Sig = 0.005) และการประเมินผลการดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 19.113$, Sig = 0.024) แต่อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการวางแผน

สถานภาพ พบว่า ในภาพรวม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($\chi^2 = 44.194$, Sig = 0.000) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สถานภาพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ได้แก่ การวางแผน ($\chi^2 = 34.688$, Sig = 0.000) การปฏิบัติตามแผน ($\chi^2 = 68.656$, Sig = 0.000) การช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการพัฒนาภูมิทัศน์ ($\chi^2 = 60.944$, Sig = 0.000) และการประเมินผลการดำเนินงาน ($\chi^2 = 27.579$, Sig = 0.001)

ระดับการศึกษา พบว่า ในภาพรวม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($\chi^2 = 30.462$, Sig = 0.000) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 20.602$, Sig = 0.002) การปฏิบัติ

ตามแผน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($\chi^2 = 73.221$, Sig = 0.000) การช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการพัฒนาภูมิทัศน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($\chi^2 = 49.194$, Sig = 0.000) และการประเมินผลการดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($\chi^2 = 44.624$, Sig = 0.000)

อาชีพ พบว่า ในภาพรวม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($\chi^2 = 67.094$, Sig = 0.000) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ได้แก่ การวางแผน ($\chi^2 = 50.638$, Sig = 0.000) การปฏิบัติตามแผน ($\chi^2 = 44.221$, Sig = 0.000) การช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการพัฒนาภูมิทัศน์ ($\chi^2 = 87.275$, Sig = 0.000) และการประเมินผลการดำเนินงาน ($\chi^2 = 72.881$, Sig = 0.000)

การทดสอบสมมติฐานที่ 2 ปัจจัยในการมีส่วนร่วม ได้แก่ ความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับชุมชน การใช้ประโยชน์จากชุมชน การอนุรักษ์ทรัพยากร มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ – ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุงะภาคพลีในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ปัจจัยในการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ – ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชน

ปัจจัยในการมีส่วนร่วม	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชน			t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
Constant	0.685	0.200		3.420	0.001
ด้านความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน	0.349	0.048	0.341	7.234	0.000***
ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับชุมชน	0.152	0.042	0.167	3.644	0.000***
ด้านการใช้ประโยชน์จากชุมชน	0.141	0.041	0.158	3.470	0.001***
ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร	0.178	0.033	0.240	5.400	0.000***

หมายเหตุ *** $P \leq 0.001$

$R^2 = 0.417$

R^2 ปรับ = 0.410

F = 61.625

ระดับนัยสำคัญ = 0.000

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ปัจจัยในการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($F = 61.625$ และ $P \leq 0.001$) กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชน ร้อยละ 41.0 – 41.7 และเมื่อพิจารณาจากการปรับมาตรฐานของตัวแปร (Standardized Variables) ในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุและค่า สปส. Beta เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน ($\beta_{\text{ความรู้สึก}} = 0.341$, $P \leq 0.001$) การอนุรักษ์ทรัพยากร ($\beta_{\text{การอนุรักษ์}} = 0.240$, $P \leq 0.001$) การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับชุมชน ($\beta_{\text{การได้รับข่าวสาร}} = 0.167$, $P \leq 0.001$) และ การใช้ประโยชน์จากชุมชน ($\beta_{\text{การใช้ประโยชน์}} = 0.158$, $P \leq 0.001$) กล่าวคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุงะภาคพลี เป็นผลมาจากปัจจัยด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน การอนุรักษ์ทรัพยากร การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับชุมชน และ การใช้ประโยชน์จากชุมชน ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$\hat{y} = b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4$$

$$= 0.685 + 0.349 (\text{ความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน}) + 0.152 (\text{การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับชุมชน}) + 0.141$$

$$(\text{การใช้ประโยชน์จากชุมชน}) + 0.178 (\text{การอนุรักษ์ทรัพยากร})$$

ตารางที่ 6 ผลการตรวจสอบความเป็นอิสระของค่าความคลาดเคลื่อนที่ i และ j

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	0.646 ^a	0.417	0.410	0.332	1.888

จากตารางที่ 6 ค่า Durbin – Watson มีค่าเท่ากับ 1.888 โดยอยู่ในช่วง 1.5 ถึง 2.5 จึงสรุปได้ว่าค่าความคลาดเคลื่อนที่ i และ j เป็นอิสระกัน ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลีในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนทุ่งตะกาดพลี อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 350 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม สรุปผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 350 คน มีจำนวนเพศชายและเพศหญิง เท่ากัน ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 50 ปี ขึ้นไป เกือบสองในห้า มีสถานภาพ สมรส มีระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี และมากกว่าหนึ่งในสาม ไม่ได้ประกอบอาชีพ

ตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลีในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลีในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ทั้งในภาพรวม และในรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน การช่วยเหลือร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ การวางแผน และการประเมินผลการดำเนินงาน

ตามวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลีในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

ความสัมพันธ์โดยรวม พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ตามวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลีในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

ปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้ง 4 ปัจจัย อยู่ในภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลีในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลีในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

ตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลีในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดย 1) ปัจจัยด้านการเป็นเจ้าของประชาชนในชุมชน มีการดำรงชีพและสามารถใช้ทรัพยากรที่มีในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาชุมชนของตนให้ดียิ่งขึ้น และยังคงสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติให้คงเดิม 2) ปัจจัยด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับชุมชน ประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนเป็นผู้สูงอายุจะได้รับข่าวสารที่เร็วที่สุดจากการประกาศเสียงตามสายประจำหมู่บ้าน วิทยุ โทรทัศน์ การทำประชาคมประจำชุมชน ป้ายประกาศจากทางหน่วยงานราชการ และสื่อสิ่งพิมพ์ตามลำดับ 3) ปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์จากชุมชน ประชาชนในชุมชนมีความรู้ ความสามารถจากการเข้าร่วมกิจกรรมการสร้างรายได้ตนเองจากทรัพยากรที่มีอยู่ให้มากขึ้น 4) ปัจจัยด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร ประชาชนในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปใช้เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนให้คงอยู่ และยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในอนาคต ดังนั้น ประชาชนชุมชนทุ่งตะกาดพลีได้เข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วม ทั้งในด้านการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การช่วยเหลือร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ และการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชาญชัย ฤทธิไกร [9] วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้: ศึกษากรณี บ้านพุน้ำร้อน ที่พบว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน การช่วยเหลือร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ การวางแผนและการประเมินผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานของพระธวัชชัย สนธิธมโม (วรรณวิน) [2] วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ที่พบว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานของวรรณิศา สีฟ้า [12] วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ กรณีศึกษาน้ำพุร้อน อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ที่พบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผน อยู่ในระดับมาก

ตามวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลีในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัย พบว่า ลักษณะส่วนบุคคล ทั้งเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลี

ในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติชัย ปญญาโร [13] ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนแล้ว ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์แตกต่างกัน ในด้านการวางแผน และด้านการติดตามประเมินผล ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์แตกต่างกันทุกด้าน ทั้งด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และ ด้านการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล โดยสอดคล้องกับการศึกษาของลัดดาวรรณ นนปะติ [14] ว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตามวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลีในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยในการมีส่วนร่วม ทั้งด้าน ความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับชุมชน ด้านการใช้ประโยชน์จากชุมชน และด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ – ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลีในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยปัจจัยการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชน เป็นผลมาจากปัจจัยด้านความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน การอนุรักษ์ทรัพยากร การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับชุมชน และ การใช้ประโยชน์จากชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของสิริพัฒน์ ลาภจิตร [15] ที่กล่าวว่า ข่าวสารและการติดต่อสื่อสารเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับแนวคิดของชาญชัยพงษ์ เกื้ออิน [9] ที่กล่าวถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ การอนุรักษ์ทรัพยากรของชุมชน และการใช้ทรัพยากรจากชุมชนในการดำรงชีพ เช่น เป็นแหล่งอาหาร แหล่งเชื้อเพลิง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนทุ่งตะกาดพลีในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

- 1.1 จากการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ควรมีการแสดงความคิดเห็นในการประชุมมากขึ้น เพราะจากการได้ประเมินแบบสอบถามในครั้งนี้นี้ทำให้รู้ว่า การแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมมีน้อยที่สุด
- 1.2 จากการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน ทำให้ทราบว่า การจัดการขยะรีไซเคิลและการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่อยู่ในระดับน้อยที่สุด ควรมีการอบรมเรื่องการจัดการขยะให้ละเอียดมากขึ้น
- 1.3 จากการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในด้านการช่วยเหลือ ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ หรือ การแจ้งข่าวสารหรือเบาะแสดต่าง ๆ ที่ไม่ติดยาในชุมชนให้เจ้าหน้าที่รับทราบอยู่ในระดับน้อยที่สุด ควรให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ให้มากกว่านี้ เพราะชุมชนเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับประชาชนทุกคน
- 1.4 จากการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน ควรมีการเสนอวิธีเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาของชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนาภูมิทัศน์ของชุมชนให้มากยิ่งขึ้น เพราะความคิดเห็นหรือการเสนอความคิดเห็นเป็นสิ่งมีประโยชน์ต่อการพัฒนาภูมิทัศน์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรดำเนินการประชาสัมพันธ์และชี้แจงให้ประชาชนเกิดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชน เพื่อให้ประชาชนทราบและมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนา ซึ่งจะส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เพิ่มมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติตามแผน ด้านการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการพัฒนาภูมิทัศน์ และด้านการประเมินผลการดำเนินงาน
- 2.2 ควรให้ความรู้แก่บุคลากรและประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชน โดยให้ความสำคัญกับปัญหาและความต้องการของประชาชน รวมทั้งมีการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานทุกระดับ และมีการประชาสัมพันธ์เปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง
- 2.3 ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบริบทที่แตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ทั้งลักษณะของการมีส่วนร่วม ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหา หรือทำการศึกษาเป็นเฉพาะรายด้าน เช่น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนการพัฒนา

ภูมิทัศน์ชุมชน เป็นต้น เพื่อที่จะนำผลที่ได้การศึกษานั้นใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำแผนพัฒนาให้มีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างถูกต้อง

เอกสารอ้างอิง

- [1] พระธวัชชัย สุนตโรดม (วรรณนาวัน). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาล เมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว. [วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต]. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; 2561: 1-2, 68-75, 107
- [2] ไตรทศ คุณาอาจ, วิวัฒน์ ฤทธิมา. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านน้ำกระจ่าย ตำบลพะวง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา. การประชุมมหาดไทยวิชาการ ระดับชาติ และนานาชาติ ครั้งที่ 10 ณ มหาวิทยาลัยมหาดไทย อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา; วันที่ 12-13 กรกฎาคม 2562; มหาวิทยาลัยมหาดไทย: 2562. 1664-1675.
- [3] สำนักงานเทศบาลชะอ่า. ข้อมูลของชุมชนทุ่ตะกาดพลี. [อินเทอร์เน็ต]. [สืบค้นเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2565] เข้าถึงได้จาก: <http://www.cha-amcity.go.th/site/index.php?option=com>
- [4] ณัฐนิภรณ์ น้อยเสียม, สาทินี วัฒนกิจ. การศึกษาแนวทางการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์ น้ำตกน้ำเค็ม จังหวัดตรัง เพื่อการท่องเที่ยว โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยจังหวัดสงขลา.วารสารวิจัยและสารสาธิตสถาปัตยกรรม/การผังเมือง ฉบับที่ 18 เล่มที่ 1; 2560: 65-81
- [5] สาโรช เผือกบัวขาว. แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอชะอ่า จังหวัดเพชรบุรี. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร. สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 2561: 1672-1684
- [6] ชุติมา สนขาว. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี. [วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด; 2559: 2-3
- [7] บริษัทหลักทรัพย์จำกัด. โครงการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์ ชุมชนทุ่ตะกาดพลีเทศบาลเมืองชะอ่า: 2564
- [8] Taro Yamane. Statistics: An Introductory Analysis. Third editio. Newyork : Harper and Row Publication. 1973: 125
- [9] ขาวศิษฐ์พงษ์ เกื้อนโย. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้: ศึกษากรณี บ้านพุน้ำร้อน หมู่ที่ 12 ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี. [วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา] กาญจนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี 2558: 36-37, 70, 95-99
- [10] วิษณุ หยจินดา. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี. [วิทยานิพนธ์สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน]. ชลบุรี. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา; 2557: 68-72, 79-81
- [11] กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา. การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว :กรณีศึกษาอำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. คณะบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี; 2555: 6,63-66
- [12] วรณิศา สีฟ้า. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ กรณีศึกษาน้ำพุร้อน อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี: 9(2) พฤษภาคม-สิงหาคม 2562: 111-121
- [13] กิตติชัย ปญญาโร. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. [วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์] บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; 2557: 23, 140-141
- [14] ลัดดาวรรณ นนปะติ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น:กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม. วารสารการบริหารปกครอง: 5(2) กรกฎาคม-ธันวาคม; 2559: 298-299
- [15] สิริพัฒน์ ลากจิตร. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัด อุบลราชธานี [วิทยานิพนธ์ ปร.ม. รัฐประศาสนศาสตร์]. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2550: 46-47.

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

Development of Community Enterprises to Success : A Case Study of Huai Mae Phriang Agricultural Tourism Community Enterprise, Huai Mae Phrieng Subdistrict, Kaeng Krachan District, Phetchaburi Province

ณัฐนันท์ ศูนย์จันดา*
Nuttanan Soonjanda*

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000
Faculty of Science and Technology Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi 76000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: puwanai_47@hotmail.com

Received: 16 November 2022, Revised: 19 February 2023, Accepted: 29 August 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทชุมชน ประวัติการจัดตั้งและการพัฒนาเส้นทางเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีชุมชน 2) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการ 3) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน และ 4) ศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางการพัฒนา เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ประสบความสำเร็จ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 12 คน ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ประธานกลุ่มวิสาหกิจ คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน นักท่องเที่ยว และร้านค้าที่รับสินค้าจากกลุ่มวิสาหกิจฯ ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และจากเอกสาร ตำรา

ผลการวิจัยพบว่าบริบทชุมชน ประวัติของกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียงจัดตั้งขึ้น เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยเน้นการนำทรัพยากรจากธรรมชาติมาจำหน่าย แปรรูป และเป็นแหล่งเรียนรู้ ส่วนเส้นทางเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีชุมชน ประกอบด้วย 3 จุดที่สำคัญ ได้แก่ 1) แหล่งท่องเที่ยวสวนผลไม้ต่าง ๆ 2) แหล่งท่องเที่ยวการส่องนกเงือกและนกต่าง ๆ และ 3) แหล่งท่องเที่ยวป็นจักรยานชมวิว การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง กลุ่มมีการซื้อผลผลิตทางการเกษตรจากชุมชนด้วยตนเอง เพื่อเป็นการสนับสนุนผลผลิตของชุมชน ลดต้นทุนในการผลิตและได้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ กลุ่มมีการจัดตั้งศูนย์กลางการผลิต เพื่อควบคุมและตรวจสอบคุณภาพการผลิตให้ได้มาตรฐาน ผลิตภัณฑ์มีเพียงพอต่อการส่งออก กลุ่มมีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ชัดเจน กลุ่มมีช่องทางการจำหน่ายสินค้าที่มีความหลากหลาย กลุ่มมีการสร้างความประทับใจและความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วยปัจจัยภายใน พบว่าสมาชิกทุกคนมีบทบาทร่วมกันในการพัฒนา กลุ่ม การจัดตั้งกลุ่ม รวมทั้งการบริหารจัดการภายในกลุ่มร่วมกัน มีการวางแผนการดำเนินงานของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ มีการประชุมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและวางแผนร่วมกัน มีกิจกรรมของกลุ่มและการวางระบบภายในกลุ่มร่วมกัน มีการพัฒนากระบวนการผลิตอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดการด้านการเงิน การจัดทำบัญชี ปัจจัยภายนอก พบว่ากลุ่มมีเครือข่ายที่ทำการฝากขาย และได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ด้านปัญหา อุปสรรคในพัฒนา พบว่าคู่แข่งการตลาดมีจำนวนมาก แนวทางในการพัฒนาสู่ความสำเร็จ จำเป็นที่ต้องให้ความสำคัญกับสมาชิก การตลาด การประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการประชาสัมพันธ์ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนมีความสำคัญต่อการสร้างเส้นทางท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชน การประสานงานระหว่างหน่วยงานให้เกิดความร่วมมือและการสนับสนุนที่ยั่งยืน

คำสำคัญ : วิสาหกิจชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ วิถีชุมชน

Abstract

The purpose of this research was; 1) to study the community context, including the history of the establishment and development of community-based agricultural tourism routes; 2) to conduct a study of management conditions within the community; 3) to investigate the factors influencing the development of community enterprises; and 4) to examine the problems, obstacles, and provide development guidelines for community enterprises within the agricultural tourism sector, focusing on the successful case of the Huai Mae Phrieng community in Huai Mae Phrieng Subdistrict, Kaeng Krachan

District, Phetchaburi Province. The group of informants consisted of 12 government officials, presidents of enterprises, committees, and members of enterprises, community leaders, local philosophers, tourists, and shopkeepers involved in enterprises. The group of informants was selected by purposive sampling via In-depth interviews and Content Analysis.

The results of the study to found that The Huai Mae Phrieng Community Agricultural Tourism Group was established within the community's context to generate income by emphasizing the utilization of natural resources for sale, processing, and as a source of learning. The Community Agro-Tourism route consists of 3 main points: 1) the fruit orchard attraction, 2) the hornbill and common bird watching attraction, and 3) the scenic cycling attraction. The sample group bought agricultural products from the community to support the community's productivity and reduce production costs and obtain quality raw materials. A production center has been set up to control and inspect production quality to meet standards. Products are sufficient for export. There is clear product distribution. There are a variety of distribution channels. There is an impression and satisfaction for customers. Factors contributing to successful development consist of intrinsic factors which found that all members had a common role in the development and formation and management within the group. There is an effective group operation plan. There is a group meeting to exchange ideas and make plans together. There were group activities and systems within the group together. The production process has been developed regularly. There is financial management and accounting. External factors were found to have a consignment network and are supported and promoted by relevant government agencies. Problems and obstacles in the development were found that there are many competitors in the market. The way to develop a successful group requires a focus on members, marketing, product promotion, product design, and the use of technology for promotion. Public and private sectors are important for tourism routes, community agri-tourism, and coordination between agencies for sustainable cooperation and support.

Keywords : Community Enterprises, Agricultural tourism, Development of Community Enterprises to success, Community way

บทนำ

ในปี พ.ศ. 2565 เศรษฐกิจไทยกำลังฟื้นตัวอย่างต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา แม้ว่าเศรษฐกิจโลกยังมีการชะลอตัวลง ซึ่งประเทศไทยมีแรงส่งจากภาคบริการที่ขยายตัวต่อเนื่องตามจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นสำคัญ ส่งผลให้การบริโภคภาคเอกชนปรับตัวดีขึ้น ส่วนมูลค่าการส่งออกสินค้าปรับเพิ่มขึ้นเล็กน้อย แต่ยังหดตัวจากระยะเดียวกันปีก่อน เนื่องจากได้รับแรงกดดันจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้า ส่งผลให้การผลิตภาคอุตสาหกรรมและเครื่องจักรการลงทุนภาคเอกชนลดลง สำหรับการใช้จ่ายภาครัฐของรัฐบาลกลางทรงตัว นอกจากนี้การลงทุนรัฐวิสาหกิจขยายตัวตามการเบิกจ่ายด้านพลังงานและสาธารณูปโภค ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อทั่วไปลดลงตามอัตราเงินเฟ้อหมวดพลังงาน ขณะที่อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานเพิ่มขึ้นจากราคาอาหารสำเร็จรูปเป็นสำคัญ ด้านตลาดแรงงานฟื้นตัวตามภาวะเศรษฐกิจสำหรับดุลบัญชีเดินสะพัดกลับมาเกินดุลตามการเกินดุลการค้า ขณะที่ดุลบริการรายได้ และเงินโอนขาดดุลลดลง [1] ดังนั้นการเน้นกระตุ้นพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนหรือวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกิจการของชุมชนตามวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการเพื่อสร้างรายได้เกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่น ๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญในยุคเศรษฐกิจไทยที่กำลังฟื้นตัวเพื่อเป็นการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน [2]

วิสาหกิจชุมชนมี 2 ประเภทหลัก ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนพื้นฐาน และวิสาหกิจชุมชนก้าวหน้า สำหรับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เป็นวิสาหกิจชุมชนพื้นฐาน ตั้งอยู่ในหมู่บ้านหนองน้ำดำ หมู่ที่ 4 ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าและภูเขา ประชากรส่วนใหญ่ในหมู่บ้านประกอบอาชีพเกษตรกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการปลูกทุเรียน เงาะ มะนาว พริก กล้วย เป็นต้น และภายในหมู่บ้านหนองน้ำดำยังมีการสนับสนุนการสร้างอาชีพ โดยเฉพาะกลุ่มอาชีพเกษตรวิถีชีวิตห้วยแม่เพรียง เกิดจากแนวคิดการอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติ เช่น การส่งคนเก็บผักและนกต่าง ๆ มีป่าอุดมสมบูรณ์ [3]

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน พบว่า การพัฒนาสู่ความสำเร็จต้องอาศัยปัจจัยเกี่ยวกับข้อบังคับ กฎระเบียบของกลุ่ม ความรับผิดชอบของผู้ในกลุ่ม ความเสียสละและความสามัคคีของสมาชิก ทักษะและความชำนาญของสมาชิก คุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ สอดคล้องกับการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มทะเลสาบสงขลา พบว่าปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านสังคม เอื้ออำนวยต่อผู้ประกอบการ ส่วนปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี และปัจจัยทางนิเวศวิทยา เป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานในด้านปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน พบว่าปัญหาด้านการตลาด ปัญหาด้านบัญชีและการเงิน ปัญหาด้านการผลิต ปัญหาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ปัญหาด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ และปัญหาด้านทุนการผลิต โดยแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน

ของวิสาหกิจชุมชน หน่วยงานภาครัฐเป็นหน่วยงานสำคัญของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ทั้งในด้านการให้ความรู้ การพัฒนาทักษะ ด้านต่าง ๆ การสนับสนุนด้านการตลาด และการกำหนดระเบียบต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน และสอดคล้องกับการวิจัยเรื่อง การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต้นน้ำกลายของหมู่บ้านพัฒนา จังหวัดนครศรีธรรมราชบนฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่าข้อเสนอแนะการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การวางแผนการทำงานแบ่งออกเป็น 4 ด้าน 1) ด้านการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาร่วมกับหน่วยงานภาครัฐโดยการเขียนแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้อยู่ในแผนพัฒนาของภาครัฐ 2) ด้านการเงินของวิสาหกิจชุมชน หลังจากเพิ่มแผนพัฒนาในแผนงานของรัฐแล้ว ควรเสนอโครงการเพื่อรับงบประมาณมาพัฒนา วิสาหกิจให้ดียิ่งขึ้น 3) ด้านการผลิตของวิสาหกิจชุมชน ควรมีการอบรม และนำเทคโนโลยีมาช่วยในการผลิตสินค้าให้มีมาตรฐานและ รวดเร็วมมากขึ้น และ 4) ด้านข้อมูลข่าวสารของวิสาหกิจชุมชน ควรมีการขยายฐานของกลุ่มลูกค้าให้มีความหลากหลาย และควรมี การส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์สามารถส่งออกไปยังต่างประเทศได้ [4-6]

จากการศึกษาเชิงพื้นที่เบื้องต้นโดยการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับผู้นำชุมชน สมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่า “...สภาพพื้นที่ในหมู่บ้าน เป็นทั้งพื้นที่ราบสูงสลับกับพื้นที่ต่ำ ทำให้เมื่อเวลาฝนตกจะเกิดน้ำท่วมบางพื้นที่ ส่งผลทำให้ผลผลิตได้รับความเสียหาย...” “...พื้นที่มีทรัพยากรที่สมบูรณ์ เช่น มีนกเงือกตามธรรมชาติ แต่ขาดการส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยว...” “...กลุ่มอยากให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ทำมาจากผลผลิตที่ไม่มีมูลค่าให้เกิดมูลค่าเพิ่ม สถานที่ในหมู่บ้านสามารถ จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ให้ความรู้ หรือประสบการณ์เรื่องนกต่าง ๆ ได้...” สอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรมที่พบว่าหมู่บ้านท่องเที่ยวในจังหวัดเมืองรองควรมีภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว การรับรู้คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว และการรับรู้คุณภาพบริการของ แหล่งท่องเที่ยวที่ดีและตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมถึงการสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวที่ดี มีความสนุกสนาน และ เกิดประสบการณ์ใหม่ ความรู้ใหม่ให้กับนักท่องเที่ยว จะช่วยสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวเกิดความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น และ ก่อให้เกิดความยั่งยืนของหมู่บ้านท่องเที่ยวเมืองรองในประเทศไทย [7]

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่ม การท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี จึงได้ดำเนินการค้นคว้า ทบทวนวรรณกรรมและศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อหาแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ซึ่งเป็นการพัฒนาท้องถิ่น ในหลากหลายมิติ เช่น ด้านการท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยวธรรมชาติ สินค้าเกษตร ฯลฯ การกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนและส่งผลต่อความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนในท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเป็นแนวทางส่งเสริมการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทชุมชน ประวัติการจัดตั้ง และการพัฒนาเส้นทางเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีชุมชนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
4. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาเพื่อให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ประสบความสำเร็จ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง และ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยแบ่งตามเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ 1) เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เคยมีประสบการณ์การทำงานกับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง ไม่น้อยกว่า 1 ปี 2) ประธาน คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจที่ดำรงตำแหน่งในช่วงปี 2563 เป็นต้นไป 3) ผู้นำชุมชนและหรือปราชญ์ชาวบ้าน ที่อาศัยอยู่ในตำบลห้วยแม่เพรียง ไม่น้อยกว่า 10 ปี 4) นักท่องเที่ยวและหรือร้านค้าที่ซื้อหรือรับสินค้าจากกลุ่มวิสาหกิจฯ ในช่วง 1 ปี ที่ผ่านมา 5) สามารถสื่อสาร พูด อ่าน เขียน ภาษาไทยได้ และ 6) ยินดีที่จะให้ข้อมูลการวิจัย ในหมู่ที่ 4 บ้านหนองน้ำดำ ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี รวมทั้งสิ้น จำนวน 12 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อนำความรู้ได้จากการศึกษาเป็นแนวทางในการตั้งคำถาม เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบ่งเป็น 6 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 บริบทชุมชน ส่วนที่ 2 ประวัติการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง ส่วนที่ 3 การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง ส่วนที่ 5 ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง และส่วนที่ 6 แนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง

3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยกับหน่วยงานที่ถูกคัดเลือก เข้าเก็บข้อมูลตามช่วงวันที่ประสาน ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์แก่กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จากนั้นสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์เชิงลึกจนครบตามหัวข้อ อีกทั้งผู้วิจัยจะทำการศึกษาเอกสารอื่น ๆ ประกอบไปด้วย โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 2 คน ประธานกลุ่มวิสาหกิจ จำนวน 1 คน คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ จำนวน 3 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 1 คน ปราชญ์ชาวบ้านหรือเจ้าของสวน จำนวน 1 คน นักท่องเที่ยว จำนวน 2 คน และร้านค้าที่รับสินค้าจากกลุ่มวิสาหกิจฯ จำนวน 2 คน โดยเก็บข้อมูลในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2565 ในหมู่ที่ 4 บ้านหนองน้ำดำ ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยมีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่สร้างขึ้น ไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ประกอบด้วย การหาข้อบกพร่องในด้านเนื้อหา ความครอบคลุมของเนื้อหา การใช้สำนวนถ้อยคำเพื่อความเข้าใจของผู้ตอบ ลำดับความสำคัญก่อนหลัง ความซับซ้อนและความสอดคล้องต่อเนื่องของแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน โดยใช้ในการหาดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Index) ได้เท่ากับ 1.00 หลังจากนั้นผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ทั้งความถูกต้องของเนื้อหา ภาษา และรูปแบบตามคำแนะนำ ก่อนนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลเอกสาร ตำรา ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัย

1. บริบทชุมชน ประวัติการจัดตั้งและการพัฒนาเส้นทางเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีชุมชนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

1.1 บริบทชุมชน ประวัติการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีตั้งอยู่ในบ้านหนองน้ำดำหรือบ้านตะเคียนงาม ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ในอดีตรุ่นปู่ย่าตาย เป็นคนที่มาจากถิ่นฐานอื่น สมัยนั้นไม่มีรถมีแต่เกวียนและเดินเท้าเข้ามายังพื้นที่แห่งนี้ เข้ามาผัวถาง บุกเบิกป่า ซึ่งเป็นป่าสงวน เพื่อต้องการใช้ที่ดินทำการเกษตรและสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัยจนพื้นที่ดังกล่าวถูกบุกเบิกขยายเขตพื้นที่ไปเรื่อย ๆ สมัยนั้นชุมชนแห่งนี้ไม่มีสระน้ำ อ่างเก็บน้ำหรือเขื่อนกักเก็บน้ำมีเพียงหนองน้ำเล็กๆเพียงแห่งเดียวที่ใกล้ที่สุด ซึ่งหนองน้ำแห่งนี้ น้ำมีลักษณะเป็นสีดำ เนื่องจากก้นหนองมีใบไม้และกิ่งไม้เล็ก ๆ ซึ่งหนองน้ำแห่งนี้ น้ำมีลักษณะเป็นสีดำ เนื่องจากก้นหนองมีใบไม้และกิ่งไม้เล็ก ๆ สะสมอยู่และทับถมกันเป็นเวลานาน มีลักษณะเป็นดินเลน เมื่อมองลงไปจึงดูน้ำเป็นสีดำ แต่เมื่อตักน้ำขึ้นมาใช้น้ำนั้นใส สมัยนั้นชุมชนที่มาตั้งรกรากอยู่แถบนี้ทั้งหมดสืบทอดคร่ำด้วยกัน ใช้น้ำหนองน้ำแห่งนี้ในการอุปโภค จึงเรียกขานหนองน้ำแห่งนี้ว่า “หนองน้ำดำ” ปัจจุบันหนองน้ำนี้ยังคงอยู่บริเวณทางลงซอยสองของบ้านหนองน้ำดำหรือเรียกกันอีกชื่อหนึ่งว่า “สระขี้เปิด” ส่วนน้ำที่ใช้ในการบริโภคนั้นต้องเดินไปตักที่หุบพุด พุฒ ปัจจุบันนี้อยู่ทางทิศตะวันตกของโครงการพัฒนาห้วยแม่เพรียงตามพระราชดำริ ขึ้นไปทางเขื่อนบนและภายหลังก็มีครอบครัวมาตั้งบ้านเรือนเพิ่มมีการบุกเบิกทำกินกันจนมีหลายครัวเรือนและเรียกว่า “หมู่บ้านหนองน้ำดำ” ต่อมาเมื่อมีโครงการจัดสรรตามพระราชดำริ จึงเรียกกันอีกชื่อหนึ่งว่า “บ้านตะเคียนงาม” เนื่องจากมีต้นตะเคียนอยู่ต้นหนึ่งมีลักษณะเป็นต้นขนาดใหญ่ ซึ่งมีอายุหลายสิบปี ปัจจุบันนี้อายุราวเกือบหนึ่งร้อยปี ต้นตะเคียนต้นนี้ก็ยังอยู่เนื่องจากสมัยก่อนชาวบ้านมีการเลื่อมใสและศรัทธาต้นตะเคียนต้นนี้มาก ผู้เฒ่าผู้แก่เล่าว่า ต้นตะเคียนต้นนี้ให้หอยแม่น ใครที่ไปขอหอยแล้วรีบหรือถอดผ้าราคนั้นมันจะได้เลขเด็ดจากต้นตะเคียน และยังมีคนเคยเห็นแม่ตะเคียนด้วย จึงเรียกว่าตะเคียนงาม ปัจจุบันจึงเรียกว่า “หมู่บ้านหนองน้ำดำหรือหมู่บ้านตะเคียนงาม”

ชุมชนบ้านหนองน้ำดำ หมู่ที่ 4 อยู่ในโครงการพัฒนาห้วยแม่เพรียงตามพระราชดำริ ได้กำเนิดขึ้นเมื่อ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรพร้อมด้วย สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเยี่ยมราษฎร

ที่ตำบลแก่งกระเจา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดเพชรบุรี เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2522 ได้ทรงทราบปัญหาความเดือดร้อนของราษฎร ตลอดจนการบุกรุกตัดไม้ทำลายป่าอันเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร จึงมีพระราชดำรัส ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรีและผู้บังคับกองฝึกรบพิเศษที่ 1 ในขณะนั้น จัดทำโครงการพัฒนา ร่วมกับส่วนราชการอื่น โดยพระองค์ทรงรับไว้เป็นโครงการในพระราชดำริ ได้ทำการรวบรวมกลุ่มราษฎรที่กระจัดกระจายมาอยู่รวมกัน พร้อมมอบหมายให้เป็นผู้ดูแลรักษาป่าและจัดโครงการให้ราษฎรได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองโดยใช้วัสดุในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดพร้อมกันนี้พระองค์ได้ทรงให้ข้อคิดเกี่ยวกับเทคนิคในการสร้างระบบส่งน้ำ การปลูกป่าชุมชน การปลูกป่าทดแทน การใช้แรงงาน การพัฒนาจิตใจ การสหกรณ์และการปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองจากกระแสพระราชดำรัสของพระองค์ฯ จึงก่อให้เกิด “โครงการพัฒนาห้วยแม่เพรียงตามพระราชดำริ” ขึ้น

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมุ่งเน้นให้ความสำคัญแก่การพัฒนาคน ระบบงาน กระบวนการทำงานตลอดจนการเรียนรู้ การศึกษาอบรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ ที่เริ่มตั้งแต่พัฒนาคนเป็นประการแรก เพราะเมื่อคนมีความกินดีอยู่ดีแล้วย่อมสามารถใช้สติปัญญาเพื่อสร้างตนเองและสังคม เมื่อประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้แล้วย่อมสามารถเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนตลอดไป

ในปัจจุบันหมู่บ้านหนองน้ำดำ มีประชากรอาศัยอยู่ 686 คน จำนวน 235 ครัวเรือน พื้นที่ของหมู่บ้านเป็นป่าและภูเขา ประชากรส่วนใหญ่ในหมู่บ้านประกอบอาชีพเกษตรกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการปลูกทุเรียน เงาะ มะนาว พริก กล้วย เป็นต้น และภายในหมู่บ้านหนองน้ำดำ ยังมีการสนับสนุนการสร้างอาชีพ โดยเฉพาะกลุ่มอาชีพเกษตรวิถีชีวิตห้วยแม่เพรียง เกิดจากแนวคิดการอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติ เช่น การส่องนกเงือกและนกต่าง ๆ มีป่าอุดมสมบูรณ์



ภาพที่ 1 แผนที่หมู่บ้าน ต.ห้วยแม่เพรียง [3]

1.2 การพัฒนาเส้นทางเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีชุมชนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดเพชรบุรี

ในปี 2565 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และทีมผู้ปฏิบัติงาน U2T ตำบลห้วยแม่เพรียง ได้ร่วมมือกับผู้ใหญ่บ้านและชุมชนบ้านหนองน้ำดำ จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขึ้น ชื่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง” เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนบ้านหนองน้ำดำ โดยเน้นทรัพยากรจากธรรมชาติของบ้านหนองน้ำดำที่มีอยู่ เช่น ทุเรียน เงาะ ฯลฯ เพื่อนำมาจำหน่าย แปรรูป และเป็นแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้เกิดรายได้ (ตารางที่ 1)

การพัฒนาเส้นทางเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีชุมชน สามารถจัดได้หลากหลายองค์ประกอบที่ใช้ในการกำหนดการพัฒนาโดยอาศัยต้นทุนของพื้นที่เป็นหลักและต้องไม่ทำลายหรือลดทอนคุณค่าของชุมชน ทั้งนี้พื้นที่มีจุดเด่นรวมทั้งขีดความสามารถในการจัดการฐานทางทรัพยากรทางธรรมชาติและวิถีชีวิตของชุมชนที่สามารถนำมากำหนดเส้นทางท่องเที่ยวเป็นเส้นทาง 2 วัน 1 คืน ที่สะท้อนให้เห็นอัตลักษณ์และคุณค่าของชุมชนภายใต้สโลแกน “ชิม ช้อป แชะ” พบว่ามีแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทางของเกษตรวิถีชุมชน ประกอบด้วย 3 จุดที่สำคัญ ได้แก่

จุดแรก เป็นแหล่งท่องเที่ยวสวนผลไม้ต่างๆ สวนผลไม้ที่มีจำนวนมากและประชากรนิยมปลูก นั่นคือ ทุเรียนและเงาะ นักท่องเที่ยวสามารถมาเที่ยวในสวนและ “ชิม ช้อป แชะ” ได้ตามความต้องการ พร้อมทั้งเลือกซื้อผลไม้สดๆ จากสวน ราคาถูก ผลไม้ที่ปลูกจะไปเป็นผลไม้ที่มีคุณภาพใช้คืนอินทรีย์จากธรรมชาติเป็นหลัก และดินที่ตำบลห้วยแม่เพรียงเป็นดินที่เหมาะสมแก่การปลูกผลไม้ต่าง ๆ อยู่แล้วด้วย ชุมชนมีการจัดงานเทศกาลทุเรียน-เงาะ ประมาณเดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม ทุกปี ขึ้นอยู่กับการออกผลผลิตของผลไม้

จุดที่สอง เป็นแหล่งท่องเที่ยวการส่องนกเงือกและนกต่าง ๆ ของบ้านหนองน้ำดำ เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ชอบการส่องนกตามธรรมชาติและเรียนรู้ชีวิตของนก เพราะนกมีหลากหลายพันธุ์ที่บินมาอาศัยอยู่ที่บ้านหนองน้ำดำ ชุมชนมีการจัดสถานที่ให้นักท่องเที่ยวส่องนก และจัดไม่ให้คนเงือกได้อาศัยผสมพันธุ์เป็นการรักษาเอกลักษณ์ของนกเงือกไม่ให้สูญพันธุ์

ชุมชนมีการจัดเทศกาลสื่อนกเงือกและนกต่าง ๆ ประมาณเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม ทุกปี เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของนกและชอบชีวิตตามธรรมชาติ

จุดที่สาม เป็นแหล่งท่องเที่ยวปั่นจักรยานชมวิว เนื่องจากเส้นทางเหมาะแก่การปั่นจักรยาน เส้นทางสวยงาม วิถีทัศน์รอบข้างสวยงาม บรรยากาศดี ส่วนใหญ่ปั่นจักรยานในช่วงเดือนธันวาคม – กุมภาพันธ์

ตารางที่ 1 ลักษณะเด่น คุณประโยชน์และข้อได้เปรียบคู่แข่งสำหรับสินค้าและบริการ (ต้นทุนทางสังคม)

สินค้า/บริการ (ต้นทุนทางสังคม)	ลักษณะเด่น คุณประโยชน์และข้อได้เปรียบคู่แข่ง
1. ทูเรียน	1. เป็นทูเรียนที่ปลูกขึ้นตามธรรมชาติด้วยดินเกษตรอินทรีย์ที่เป็นธรรมชาติ 2. เนื้อทูเรียนเหนียวแน่น 3. รสชาติหวานกรอบ แข็งนอกนุ่มใน
2. เงาะ	1. เป็นเงาะที่ปลูกขึ้นตามธรรมชาติด้วยดินเกษตรอินทรีย์ที่เป็นธรรมชาติ 2. เนื้อเงาะแน่น ขาว เปลือกบาง 3. รสชาติกรอบ หวาน
3. น้ำมันนวดจากเปลือกทุเรียน	1. ไม่มีสารเคมีเจือปน 2. มีสารสกัดจากสมุนไพร 3. ทำจากเปลือกทุเรียนที่เป็นธรรมชาติ
4. นกเงือกและนกต่าง ๆ	1. เป็นนกจากธรรมชาติที่บินมาอาศัยเอง 2. มีแหล่งให้สื่อนกและศึกษาการดำเนินชีวิตของนก 3. มีนกที่มีหลายพันธุ์

2. สภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

2.1 ด้านวัตถุดิบ กลุ่มมีการซื้อผลผลิตทางการเกษตรจากชุมชนด้วยตนเอง เพื่อเป็นการสนับสนุนผลผลิตของชุมชนรายได้เกิดการหมุนเวียนภายในชุมชน ทำให้ลดต้นทุนในการผลิตและได้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ

2.2 ด้านการผลิต กลุ่มมีการจัดตั้งศูนย์กลางการผลิต เพื่อควบคุมและตรวจสอบคุณภาพ การผลิตให้ได้มาตรฐาน มีการแบ่งหน้าที่ในการผลิตตามความเหมาะสมและความถนัดแก่สมาชิก โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการผลิต จะใช้ปริมาณการผลิตตามการสั่งซื้อของลูกค้าหรือตามรอบที่กำหนดไว้ในการผลิต รวมทั้งมีการจดบันทึกจำนวน ปริมาณ หรือขั้นตอนต่างๆ เพื่อให้สามารถผลิตได้ตามคุณภาพและปริมาณมาก

2.3 ด้านการขนส่ง กลุ่มมีการขนส่งผลิตภัณฑ์ให้แก่ลูกค้าทางไปรษณีย์ และขนส่งไปให้ลูกค้าถึงที่ที่มีการสั่งจำนวนมาก และระยะทางใกล้ ผลิตภัณฑ์มีเพียงพอต่อการส่งออก มีการตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ทุกขั้นตอนก่อนส่งออกไปถึงลูกค้า

2.4 ด้านการตลาด กลุ่มมีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทั้งการขายปลีกและขายส่ง ผู้รับผิดชอบประสานด้านการตลาดที่ชัดเจน กลุ่มมีช่องทางการจำหน่ายสินค้าที่มีความหลากหลาย ทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด การจำหน่ายตามช่องทางต่าง ๆ อาทิ ไลฟ์สด เพจเฟซบุ๊ก Shopee มีการกำหนดราคาที่ชัดเจน สมาชิกในกลุ่มจะเป็นผู้กำหนดราคาขายเอง

2.5 ด้านการบริการ กลุ่มมีการสร้างความประทับใจและความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าโดยการรับประกันผลิตภัณฑ์และสามารถเปลี่ยนคืนได้ เมื่อมีการถ่ายคลิปเปิดกล่องผลิตภัณฑ์ไว้เป็นหลักฐาน มีการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับ

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง ให้ประสบความสำเร็จมีด้วยกัน 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ดังนี้

3.1 ปัจจัยภายใน

1) สมาชิกกลุ่ม สมาชิกทุกคนมีบทบาทร่วมกันในการพัฒนา กลุ่ม การจัดตั้งกลุ่ม รวมทั้งการบริหารจัดการภายในกลุ่มร่วมกัน

2) การบริหารจัดการกลุ่ม มีการวางแผนการดำเนินงานของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการผลิต การตลาด และเงินทุนกลุ่ม มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานให้เหมาะสมกับบุคคล เพื่อให้กลุ่มมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

3) การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม มีการประชุมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและวางแผนร่วมกัน มีกิจกรรมของกลุ่มและการวางระบบภายในกลุ่มร่วมกัน

- 4) การส่งเสริมการเรียนรู้ มีการพัฒนากระบวนการผลิตอย่างสม่ำเสมอ มีการศึกษาดูงานจากกลุ่มวิสาหกิจอื่น ๆ
- 5) เงินทุน กลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียนภายในกลุ่ม มีการจัดการด้านการเงิน มีการจัดทำบัญชี และมีการจัดสรรกำไรเงินปันผลให้กับสมาชิกกลุ่มทุกเดือน
- 6) ด้านผลิตภัณฑ์ กลุ่มมีผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นเองและออกแบบผลิตภัณฑ์ภายในกลุ่มเอง ทำให้ต้นทุน ในการจำหน่ายไม่สูง มีตลาดรองรับในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

3.2 ปัจจัยภายนอก

- 1) เครือข่ายความร่วมมือ กลุ่มมีเครือข่ายที่ทำการฝากขาย และนำคนภายนอกเข้ามาเที่ยวในชุมชนทำให้กลุ่มมีการตลาดที่กว้างขึ้น สินค้าและบริการเป็นที่รู้จักมากขึ้น
- 2) การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก กลุ่มได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งการส่งเสริมให้จัดตั้งกลุ่ม การอุดหนุนงบประมาณเพื่อเป็นทุนหมุนเวียน และส่งเสริมด้านการตลาดและการออกร้านจำหน่ายสินค้าตามสถานที่ต่าง ๆ
- 3) การสนับสนุนด้านองค์ความรู้จากหน่วยงานทางการศึกษา กลุ่มได้รับองค์ความรู้ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การจัดตั้ง การบริหารจัดการจากหน่วยงานทางการศึกษาในจังหวัดเพชรบุรีอย่างต่อเนื่อง

4. ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาเพื่อให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ประสบความสำเร็จ

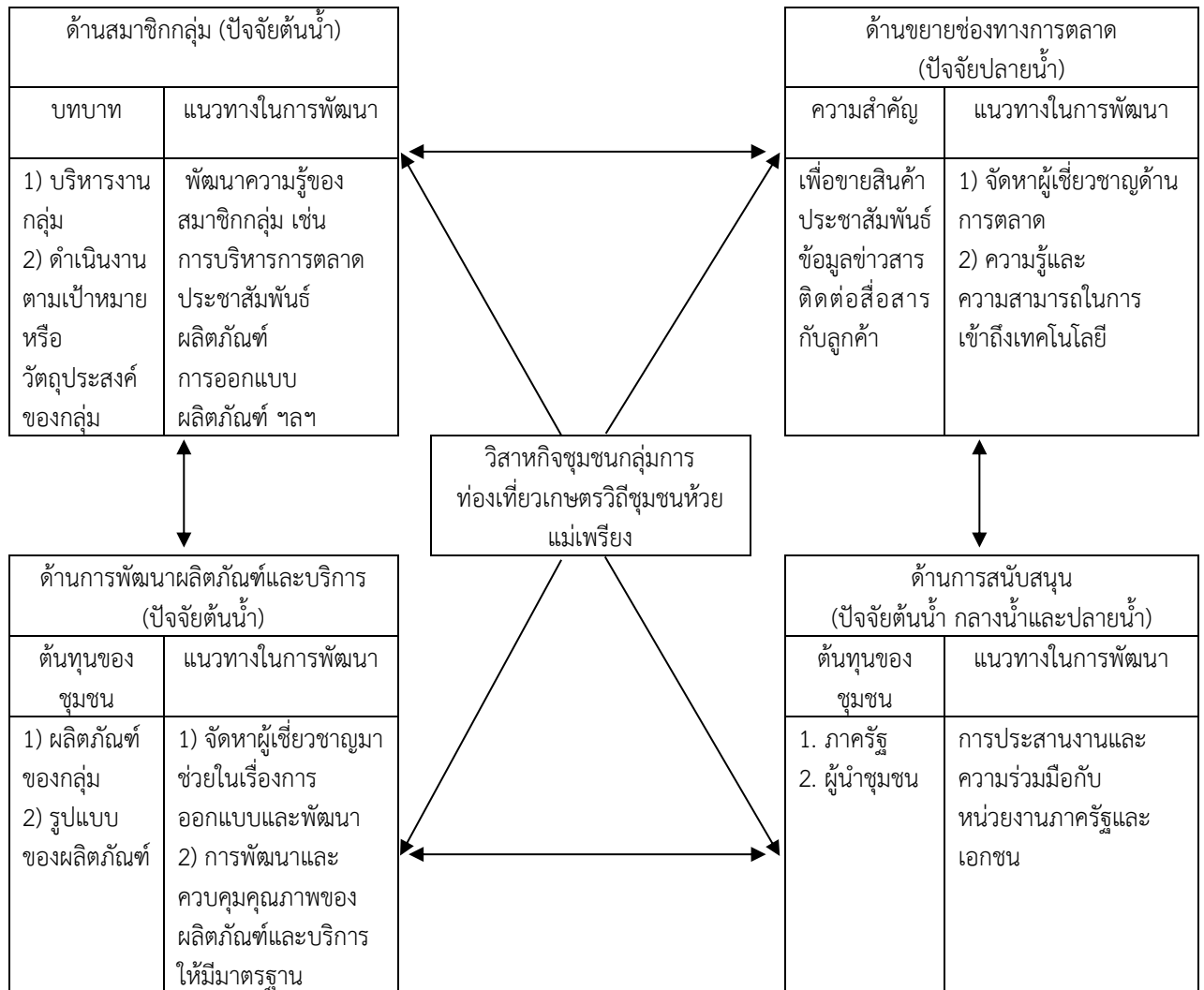
4.1 ปัญหาอุปสรรคของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

- 1) ปัญหาด้านการตลาด คู่แข่งการตลาดมีจำนวนมาก ที่มีผลิตภัณฑ์ใกล้เคียงกัน ทางกลุ่มต้องมีการขยายตลาดเพื่อระบายสินค้า เพื่อสมาชิกได้รับเงินปันผลและเงินทุนหมุนเวียนที่เพียงพอต่อการผลิตต่อไป นอกจากนี้ ยังมีปัญหาในเรื่องการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ เพื่อหาช่องทางทางการตลาดที่ต้องพึ่งพาการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น การออกร้านตามเทศกาลต่าง ๆ ที่หน่วยงานของรัฐได้จัดทำขึ้นซึ่งอาจไม่ทั่วถึง กลุ่มจึงต้องหาวิธีการในการส่งเสริมการจำหน่ายเอง เช่น การประชาสัมพันธ์ทางสื่อ เฟซบุ๊ก การไลฟ์สด เป็นต้น
- 2) ปัญหาด้านวัตถุดิบ เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์เป็นพื้นที่ราบสูง บางพื้นที่ต่ำ บางพื้นที่สูง น้ำท่วมถึงบางพื้นที่ ทำให้ผลผลิตได้รับความเสียหาย ผลผลิตไม่เพียงพอ ทำให้ต้องมีการสั่งซื้อวัตถุดิบ ได้แก่ เปลือกทุเรียน
- 3) ปัญหาด้านการผลิต สมาชิกมีจำนวนน้อย ลูกค้านั่งสินค้าจำนวนมาก ต้องใช้เวลานานในการผลิต และสมาชิกบางคนขาด ความชำนาญในการใช้อุปกรณ์บางชนิด

4.2 แนวทางการพัฒนาเพื่อให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ประสบความสำเร็จ

- 1) ด้านสมาชิกกลุ่ม สมาชิกกลุ่มถือว่าเป็นบุคคลสำคัญในการบริหารงานกลุ่ม ขับเคลื่อนกลุ่มให้ประสบความสำเร็จ และบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาสมาชิกกลุ่ม ควรจะพัฒนาความรู้ของสมาชิกกลุ่มในการบริหารงานภายในกลุ่ม เช่น การตลาด การประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ เป็นต้น
- 2) ด้านขยายช่องทางการตลาด ในปี พ.ศ. 2566 เป็นยุคที่เทคโนโลยีเข้าถึงได้ง่าย โซเชียลมีเดียต่าง ๆ กำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในปัจจุบัน กลุ่มจึงต้องหาช่องทางการตลาดที่เข้าถึงได้ง่าย เพื่อขายสินค้า ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารภายในกลุ่มและประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ภายในกลุ่ม ให้มีความรวดเร็ว สะดวก ลูกค้าสามารถติดต่อและสั่งซื้อผลิตภัณฑ์ได้ง่าย เช่น การสั่งซื้อสินค้าผ่านทางเพจเฟซบุ๊ก การไลฟ์สดของสินค้า เป็นต้น ซึ่งในเรื่องนี้ควรที่จะมีผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้หรือมาดูแลเนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุไม่มีความรู้และความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยี
- 3) ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ผลผลิตหลักของกลุ่มคือ ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มที่ถือว่าเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสามารถในการบริหารงานและการดำเนินการผลิตของกลุ่มว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เกิดความเป็นเลิศด้านผลิตภัณฑ์ต้องอาศัย การพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ให้มีความแปลกใหม่และเป็นสากล เช่น การจัดหาผู้เชี่ยวชาญมาช่วยในเรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์และพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีรูปแบบที่แปลกใหม่ ทันสมัย และมีความหลากหลาย เพื่อให้เข้าถึงความต้องการของลูกค้ามากยิ่งขึ้น มีการพัฒนาและควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐาน อีกทั้งเส้นทางการท่องเที่ยววันว่าเป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม เนื่องจากสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้ด้วยต้นทุนทางสังคมที่มีในชุมชน เช่น แหล่งท่องเที่ยวและศึกษาการดำเนินชีวิตของนก ฯลฯ
- 4) ด้านการสนับสนุน มีการประสานงานและความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการสนับสนุนการสร้างและออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยว การวางจำหน่ายสินค้า รวมทั้งหน่วยงานในระดับจังหวัดควรให้การสนับสนุนด้านประชาสัมพันธ์ ผลิตภัณฑ์ ให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นแนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง สามารถแบ่งบทบาทและแนวทางในการพัฒนา เป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสมาชิกกลุ่ม (ปัจจัยต้นน้ำ) 2) ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ (ปัจจัยต้นน้ำ) 3) ด้านการสนับสนุน (ปัจจัยต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ) และ 4) ด้านขยายช่องทางการตลาด (ปัจจัยปลายน้ำ) ดังภาพที่ 2



ภาพที่ 2 แนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง

สรุปและอภิปรายผล

บริบทชุมชนและการพัฒนาเส้นทางเส้นทางทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีชุมชน พบว่า กลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง จัดตั้งขึ้นเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนบ้านหนองน้ำดำ โดยเน้นการนำทรัพยากรจากธรรมชาติมาจำหน่าย แปรรูป และแหล่งศึกษาหาความรู้ของประชาชน การพัฒนาเส้นทางเส้นทางทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีชุมชน ประกอบด้วย 3 จุดที่สำคัญ ได้แก่ 1) แหล่งท่องเที่ยวสวนผลไม้ต่าง ๆ 2) แหล่งท่องเที่ยวการส่องนกเงือกและนกต่าง ๆ และ 3) แหล่งท่องเที่ยวปั่นจักรยานชมวิ

การบริหารจัดการ พบว่าการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง ได้ทำการวิเคราะห์ตามหลักการห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) ในส่วนของกิจกรรมหลัก ซึ่งประกอบด้วยด้านวัตถุดิบ ด้านการผลิต ด้านการขนส่ง ด้านการตลาด และด้านการบริการ ซึ่งกลุ่มมีการซื้อผลผลิตทางการเกษตรจากชุมชนด้วยตนเอง เพื่อเป็นการสนับสนุนผลผลิตของชุมชน รายได้เกิดการหมุนเวียนภายในชุมชน ทำให้ลดต้นทุนในการผลิตและได้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ กลุ่มมีการจัดตั้งศูนย์กลางการผลิต เพื่อควบคุมและตรวจสอบคุณภาพ การผลิตให้ได้มาตรฐาน กลุ่มมีการขนส่งผลิตภัณฑ์ให้แก่ลูกค้าทางไปรษณีย์ และขนส่งไปให้ลูกค้าถึงที่ ผลิตภัณฑ์มีเพียงพอต่อการส่งออก มีการตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ทุกขั้นตอนก่อนส่งออก กลุ่มมีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทั้งการขายปลีกและขายส่ง ผู้รับผิดชอบประสานด้านการตลาดที่ชัดเจน กลุ่มมีช่องทางการจำหน่ายสินค้าที่มีความหลากหลาย กลุ่มมีการสร้างความประทับใจและความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าโดยการรับประกันผลิตภัณฑ์และสามารถเปลี่ยนคืนได้

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วยปัจจัยภายใน พบว่าสมาชิกทุกคนมีบทบาทร่วมกัน ในการพัฒนา กลุ่ม การจัดตั้งกลุ่ม รวมทั้งการบริหารจัดการภายในกลุ่มร่วมกัน มีการวางแผนการดำเนินงานของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานให้เหมาะสมกับบุคคล เพื่อให้กลุ่มมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน มีการประชุมกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและวางแผนร่วมกัน มีกิจกรรมของกลุ่ม และการวางระบบภายในกลุ่มร่วมกัน มีการพัฒนากระบวนการผลิตอย่างสม่ำเสมอ มีการศึกษาดูงานจากกลุ่มวิสาหกิจอื่นๆ กลุ่มมีการจัดการด้านการเงิน การจัดทำบัญชี กลุ่มมีผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นเองและออกแบบผลิตภัณฑ์ภายในกลุ่มเอง ปัจจัยภายนอก พบว่ากลุ่มมีเครือข่ายที่ทำการฝากขาย และนำคนภายนอกเข้ามาเที่ยวในชุมชนทำให้กลุ่มมีการตลาดที่กว้างขึ้น สินค้าและบริการเป็นที่รู้จักมากขึ้น กลุ่มได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มได้รับองค์ความรู้ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การจัดตั้ง การบริหารจัดการจากหน่วยงานทางการศึกษาในจังหวัดเพชรบุรีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย [8] เรื่องปัจจัยแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบ้านน้ำเขียว พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการทางด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วยปัจจัยหลัก 3 ประการ ได้แก่ 1) การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก 2) การบริหารจัดการภายในองค์กร และ 3) คุณลักษณะของบุคลากร และปัจจัยร่วม 2 ประการ คือ 1) ความพร้อมด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ และ 2) ระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้จากปัญหา และสอดคล้องกับงานวิจัย [9] เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ พบว่า 1) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม เป็นสิ่งที่ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมที่เป็นอิสระโดยความสมัครใจ เพื่อนำไปสู่กระบวนการวางแผน และการตัดสินใจ ประกอบด้วย การร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมวางแผน และร่วมคิด 2) ปัจจัยด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ทั้งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และสิ่งที่ชุมชนสร้างขึ้น ประกอบด้วย สิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรม สิ่งดึงดูดใจ และความเป็นอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ 3) ปัจจัยด้านการตลาด เป็นการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เกิดการดึงดูดใจจนตัดสินใจมาท่องเที่ยว และได้รับความพึงพอใจ ประกอบด้วย ช่องทางการสื่อสาร เครือข่าย และการประชาสัมพันธ์ และ 4) การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ เป็นการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีองค์ประกอบของการมีส่วนร่วม และทรัพยากรการท่องเที่ยวผ่านกระบวนการบริหารจัดการ ประกอบด้วย การเรียนรู้ เข้าถึง สัมผัส และลงมือทำ

ด้านปัญหา อุปสรรคในพัฒนา พบว่าคู่แข่งการตลาดมีจำนวนมาก ที่มีผลิตภัณฑ์ใกล้เคียงกัน ปัญหาในเรื่องการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ เพื่อหาช่องทางการตลาด ที่ต้องพึ่งพาการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ผลผลิตบางฤดูกาลไม่เพียงพอ สมาชิกกลุ่มมีจำนวนน้อย ไม่สัมพันธ์กับความต้องการของลูกค้า จึงต้องใช้เวลานานในการผลิต และสมาชิกบางคนขาด ความชำนาญในการใช้อุปกรณ์บางชนิด สอดคล้องกับงานวิจัย [10] เรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ กรณีศึกษา น้ำพุร้อน อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี พบว่าปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่สำคัญ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ผ่านสื่อมวลชนในระดับน้อย อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

แนวทางในการพัฒนากลุ่มสู่ความสำเร็จ จำเป็นที่ต้องให้ความสำคัญกับสมาชิก เพราะเป็นบุคคลที่คอยบริหารงานขับเคลื่อนกลุ่มให้ประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้นควรที่จะพัฒนาความรู้ของสมาชิกกลุ่มในการบริหารงานภายในกลุ่ม เช่น การตลาด การประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ เป็นต้น และควรเน้นการใช้เทคโนโลยีที่เข้าถึงได้ง่าย มาใช้เป็นช่องทางการตลาด การขายสินค้า การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร อีกทั้งผลิตภัณฑ์ของกลุ่มถือว่าเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสามารถในการบริหารงานและการดำเนินการผลิตของกลุ่มว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด การพัฒนากลุ่มให้เกิดความเป็นเลิศด้านผลิตภัณฑ์ ต้องอาศัยการพัฒนากระบวนการผลิตให้มีคุณภาพและมาตรฐาน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนมีความสำคัญต่อการสร้างเส้นทางท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชน การประสานงานระหว่างหน่วยงานให้เกิดความร่วมมือและการสนับสนุนที่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย [11] เรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุย พบว่าแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุย ได้แก่ 1) การพัฒนาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวควรปรับปรุงทัศนียภาพแหล่งท่องเที่ยว จัดทำคู่มือและออกกฎข้อบังคับให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตาม 2) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ควรรักษาความสะอาดและจัดการขยะอย่างเป็นระบบ 3) การพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว ควรรณรงค์ให้ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติให้เสื่อมโทรมลงไป 4) การพัฒนาการตลาด สินค้าและบริการควรมีหลากหลายสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยว 5) การพัฒนาการมีส่วนร่วม ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันค้นหาสาเหตุของปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมการตัดสินใจ และร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และ 6) การพัฒนาจิตสำนึก ควรจัดทำสื่อ เช่น คู่มือ แผ่นพับ เพื่อสร้างจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการวิจัยไปใช้ประโยชน์

- 1.1 การบริหารจัดการโดยการวิเคราะห์ตามหลักห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไปได้
- 1.2 การสร้างแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วิสาหกิจชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรคำนึงถึงความร่วมมือของประชาชนในชุมชน เพื่อให้เกิดการยอมรับ และความยั่งยืน
- 1.3 ควรประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการขาย การตลาด โดยสามารถนำเทคโนโลยี หรือช่องทางการจำหน่ายทางสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาการตลาดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ ได้

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาเชิงปริมาณเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน
- 2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยวก่อนและหลังการรวมกลุ่มหรือการมีเส้นทางท่องเที่ยวใหม่
- 2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบหรือแนวคิด ทฤษฎีที่สอดคล้องกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนผ่านกระบวนการเชิงบูรณาการร่วมกันของเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง

- [1] ธนาคารแห่งประเทศไทย. สถานการณ์เศรษฐกิจและการเงินเดือนธันวาคม ปี 2565 และไตรมาสที่ 4 ปี 2565. กรุงเทพฯ: สำนักสื่อสารสัมพันธ์ ฝ่ายบริหารการสื่อสารองค์กร ธนาคารแห่งประเทศไทย; 2566.
- [2] สำนักงานเกษตรนพบุรี. วิสาหกิจชุมชน. นนทบุรี: รายงานสำนักงานเกษตรนพบุรี; 2564.
- [3] ดาวรุ่ง หล้าคำชาย และคณะ. แผนธุรกิจวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง. เพชรบุรี: รายงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนห้วยแม่เพรียง; 2565.
- [4] มินระดา โคตรศรีวงศ์ และสถาพร มงคลศรีสวัสดิ์. การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษากลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม ตำบลมะบ้า อำเภอบึงสามพัน จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารอิเล็กทรอนิกส์มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ) 2559;9: 1632-1645.
- [5] ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และอุทิศ สังข์รัตน์. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มทะเลสาบสงขลา. สงขลา: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; 2556.
- [6] พระปลัดกิตติธัช สีฐานโณโม (กุลระวัง), ไพรัตน์ ฉิมหาด และเดโช แขน้ำแก้ว. การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต้นน้ำกลายของหมู่บ้านพัฒนา จังหวัดนครศรีธรรมราชบนฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน. วารสารมหาจุฬานาครธรรม 2565;9: 511-522.
- [7] สุราสินี อัมพิลาศรัย อติลล้า พงศ์ยี่หล้า และศิริเดช คาสุพรหม. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความยั่งยืนของหมู่บ้านท่องเที่ยวเมืองรองในประเทศไทย. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 2564;11:2: 101-114.
- [8] เมทินี ทะนงกิจ และธราศุภร์ จันประเสริฐ. ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบ้านน้ำเขียว. วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ 2561;14: 1-33.
- [9] รัตติยา พรหมกัลป์, พระเทพปริยัติเมธี และนัยนา เกิดวิชัย. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ 2562;21: 13-28.
- [10] วรณิศา สีฟ้า. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ กรณีศึกษาน้ำพุร้อน อำเภอนาทม อำเภอปรางค์ จังหวัดเพชรบุรี. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 2562;9:2: 111-121.
- [11] ณฐวัฒน์ อินทบำรุง และชมภูษ ทุนนาค. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุย. วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ 2564;9: 82-96.

Influence of Entrepreneurship Policy on College Students' Social Innovation Entrepreneurial Intention in Shanxi Province, China

Dongmei Chen and Gonglin Lu

Dongmei Chen, Xinzhou Normal University, China Gonglin Lu, SuQian University, China

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: 786414552@qq.com

Received: 13 March 2023, **Revised:** 31 June 2023, **Accepted:** 12 December 2023

Abstract

Based on the theory of planned behavior, this research devotes itself to studying the influence path of college students' entrepreneurship policy on their social innovation. Entrepreneurship intention constructs the influence path model of college students' entrepreneurship policy on their social innovation entrepreneurship intention from the psychological structure level of entrepreneur awareness. The study adopts the method of combining qualitative research with quantitative research to explore whether the influence path of college students' entrepreneurship policy on their intention to start a business is directly affected or through the variables of entrepreneurial awareness intermediary. At the same time, it deeply discusses the influence of all dimensions of college students' entrepreneurial policy and entrepreneurial awareness on their social innovation entrepreneurial intention. The further explores the factors that affect college students' social innovation and entrepreneurial intention for great significance to improve the entrepreneurship policy of college students and their willingness to start a business.

Keywords: College Students' Entrepreneurship Policy, Social Innovation Entrepreneurial Intention, Entrepreneurial Awareness.

Introduction

To promote mass social innovation entrepreneurial intention and promote employment through innovation and entrepreneurship is China's fundamental measure to create more jobs and enrich the people. As the new force of innovation and entrepreneurship, college students in the new era are the most forward-looking and pioneering group of social innovation entrepreneurial intention in today's society [1].

Employment of college graduates has always been a key concern of the government and society. In 2020, the number of college graduates in China is expected to be 8.74 million, and the number of college graduates in Shanxi Province is expected to be 230,000, it is a record high [2]. Entrepreneurship to promote employment has become an important measure to promote the employment of college students in china. How to promote students' social innovation entrepreneurial intention through the promotion of various undergraduate entrepreneurship policies and achieve the goal of "promoting employment through entrepreneurship" has become a problem that relevant government departments must solve [3].

Research Objectives

The research goals of this article are:

1. Determine the effectiveness of entrepreneurial policies and entrepreneurial awareness in the face of the impact of college students' social innovation entrepreneurial intention.
2. Determine the factors that increase college students' willingness to start a business.

Conceptual Framework

This article constructs the conceptual framework of entrepreneurial policy, entrepreneurial awareness, and social innovation entrepreneurial intention. Figure 1.

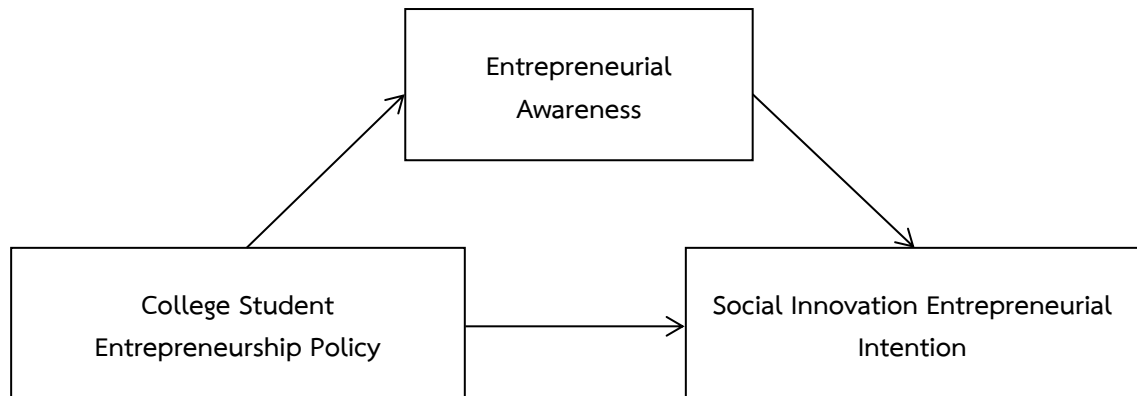


Figure1. Recommended Conceptual Framework

Research Hypothesis

This article proposes the following assumptions:

H1: College students' entrepreneurship policy has a significant positive impact on their intention to start a business.

H2: College students' entrepreneurship policy has a significant positive impact on entrepreneurial awareness.

H3: College students' entrepreneurial awareness has a significant positive impact on social innovation entrepreneurial intention.

H4 : College students' entrepreneurial awareness plays an intermediary role in the influence of entrepreneurial policies on social innovation entrepreneurial intention.

Research Design

Population and sample

The population size of this study is the total number of college graduates in Shanxi Province. According to the 2020 education statistics of the Ministry of Education of China, the total number of college graduates in Shanxi Province is 226,896. The sample size of this study is derived from the Yamane formula, assuming a 95% confidence interval, the error level is 0.05. The minimum sample size is 399.

Data Collection Methods

This paper takes college graduates in Shanxi province as samples, obtains relevant data through questionnaire survey and interview, and explores factors affecting college students' social innovation entrepreneurial intention according to the survey data.

Through reading a large number of documents, comparison and screening, the questionnaire content of this paper is mainly divided into four parts: personal basic information, entrepreneurship policy system, entrepreneurial awareness system and entrepreneurship index system. The variables measured include independent variable "entrepreneurship policy", dependent variable "social innovation entrepreneurial intention" and intermediary variable "entrepreneurial awareness".

Research Discussions

In order to test the validity and reliability of the questionnaire designed in this study, this study conducted a pre-survey before the formal questionnaire survey. A total of 70 questionnaires were distributed in the pre-survey, and 70 questionnaires were recovered, of which 67 were valid, with an effective recovery rate of 95.7%.

Table 1 Reliability and validity analysis of each variables

Research Variables	KMO	Coefficient a	Bartlett Spherical Interpretation Significance Probability
Entrepreneurship Policy	0.76	0.92	0.000
Entrepreneurial Awareness	0.74	0.90	0.000
Social Innovation Entrepreneurial Intention	0.82	0.91	0.000

Source: This research design

Table 2 Regression analysis of each dimension

Independent Variable	Beta	Sig.	R Square	F	Sig.
Entrepreneurship Service Policy	0.341	0.000			
Entrepreneurship Education and Training Policy	0.294	0.000	0.671	134.962	0.000
Entrepreneurship Tax Policy	0.206	0.043			
Entrepreneurial Financial Policy	0.007	0.935			

Source: This research design

Research Conclusions

This paper takes entrepreneurial awareness as an intermediary variable and social innovation entrepreneurial intention as a dependent variable to study the influence path of entrepreneurial policy on social innovation entrepreneurial intention. As can be seen from the above, this paper verifies the influence of college students' entrepreneurship policy on entrepreneurial awareness and entrepreneurial intention, and proves that entrepreneurial awareness plays an intermediary role in the influence of entrepreneurship policy on Entrepreneurship intention, some conclusions are concluded from this.

The pertinence of college students' entrepreneurship policy is not strong, entrepreneurship financial policy and tax policy support is small, The implementation environment of college students' entrepreneurship policy needs to be improved, insufficient publicity of college students' entrepreneurship policy college students' intention to start a business is not high.

Suggestions and Reference

Promote the Pertinence of College Students' Entrepreneurship Policy

College students' entrepreneurial policy knowledge, entrepreneurial awareness and social innovation entrepreneurial intention are all affected by their individual factors, so the policy should fully consider the characteristics of college students, so that they and migrant workers, the unemployed workers and other groups are distinguished; The contents of supporting policies needed in different periods should be emphasized accordingly.

Improve the Implementation Environment of College Students' Entrepreneurship Policy

Improving the entrepreneurial environment is conducive to improving college students' behavioral awareness. The sense of control is also a necessary condition to promote the smooth implementation of college students' entrepreneurship policies.

Strengthen the Publicity of College Students' Entrepreneurship Policy

According to the research results, the publicity of the entrepreneurship policy of college students is not in place, and there are still many college students who lack the cognition of the entrepreneurship policy, especially the entrepreneurship tax policy. Therefore, strengthening the publicity of college students' entrepreneurship policy is also an urgent problem to be solved by relevant departments at present.

Increase the Support of Entrepreneurship Tax and Financial Policy

According to the research results above, necessary to establish a special loan management system for college students to start their own businesses; Broaden the financing channels for college students to start their own businesses; strengthen the support of college students' entrepreneurship tax policy; Do a good job in the supervision of the whole process of policy implementation.

Perfect College Students' Entrepreneurship Education System

The entrepreneurship education in most colleges and universities is still at the stage of theory class. Therefore, building a perfect entrepreneurship education system is not only conducive to strengthening the dissemination of entrepreneurship policies, but also of great significance to cultivate students' entrepreneurial awareness and intention.

Improve College Students' Entrepreneurial Practice Activities

This study finds that college students who have participated in entrepreneurship have stronger social innovation entrepreneurial intention than those who have not participated in entrepreneurship. Therefore, through more experiences, it is helpful to make up for the shortcomings of students' lack of social experience and the limitations of entrepreneurship classes.

Strengthen the Cultivation of Students' Innovative Spirit

With the rapid increase in the number of college graduates, the starting point of policies formulated and implemented by more and more regional governments gradually tends to solve the employment of college students and ignores the importance of cultivating the innovative ability of college students, therefore, the formulation of policies should guide the innovation and creation ability of college students. However, innovation ability is the foundation of entrepreneurship. Without innovation ability, there is no high-quality entrepreneurship.

References

- [1] Liu Jun. Evolution Logic and Trend of Entrepreneurship Policy for Chinese College Students. Journal of Shandong University (Philosophy and Social Sciences edition) 2015; (03):46-53.
- [2] Dong Yuanmei. Research on Entrepreneurship Policy for College Students. Anhui University 2020.
- [3] Gao Jian, galoit. Summary of theoretical research on foreign entrepreneurship policy. Foreign Social Sciences 2007; (01):70-74.

ผลของโปรแกรมการเห็นคุณค่าในตนเองที่มีผลต่อการจัดการความเครียด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

Self-Esteem Program on Ability of Stress Management of Grade 12 Students

ขจรศักดิ์ ฤทธิเดช และ ฉัตรพันธ์ ดุสิตกุล
Khajornsak Rittidech and Chatpan Dusitkul

ภาควิชาสุขศึกษาและพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จังหวัดกรุงเทพฯ 10110
Health Education and Physical Education Srinakharinwirot University, Bangkok 10110

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: khajornsakkie@gmail.com

Received: 12 February 2023, Revised: 21 April 2023, Accepted: 11 November 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการจัดการความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 2) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตรีศรีสุราษฎร์ธานี ที่มีค่าเฉลี่ยความเครียดอยู่ในระดับ 3 (ระดับมาก) จำนวน 60 คน เพื่อเข้าเป็นกลุ่มทดลอง 30 คนและกลุ่มควบคุม 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง โปรแกรมการเห็นคุณค่าในตนเองที่มีผลต่อการจัดการความเครียดตามลำดับขั้น การสร้างเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของไซเพริท 5 ขั้น คือขั้นที่ 1 การเห็นความสำคัญของตนเอง ขั้นที่ 2 ตระหนักถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ขั้นที่ 3 ลำดับการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง ขั้นที่ 4 ตระหนักถึงพลังอำนาจของการเปลี่ยนแปลงของตน ขั้นที่ 5 เรียนรู้วิธีการเปลี่ยนแปลงตนเอง ในรูปแบบกิจกรรมจำนวน 16 กิจกรรม ใช้เวลาในการร่วมกิจกรรม 2 ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวน 8 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบการจัดการความเครียดด้านความรู้และด้านการปฏิบัติ และแบบวัดความเครียดของกรมสุขภาพจิต (SPST-20) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ 1) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับคะแนนการจัดการความเครียดก่อนทดลอง หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยการทดสอบภายในกลุ่ม (Paired-Sample t-test) 2) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับคะแนนการจัดการความเครียดหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที่ (Independent Samples t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนการจัดการความเครียดด้านความรู้และการปฏิบัติสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีระดับความเครียดน้อยกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : โปรแกรมการเห็นคุณค่าในตนเอง การจัดการความเครียด ความเครียด

Abstract

The purposes of this research were (1) to compare the average score of stress management of grade 12 students between the experimental and control group, (2) to compare the average score of the stress level of grade 12 students between the experimental and control group. The samples were selected by the purposive sampling technique from grade 12 students in The Satriesetthabutumpen School with an average stress level of 3 (High Level) to include 60 people to enter the experimental group of 30 people and the control group of 30 people. The research instruments were a Self-esteem program, according to the hierarchy of Cyprus's self-esteem Enhancement consisted of 16 activities, participate in activities 2 times per week for 8 weeks. The instrument used to gather data included the consisted of cognitive and practical the stress management test, Stress test-20 (SPST-20). The statistical methods used for data analysis were 1) Paired-Sample t-test were used to compare the average score of stress management in the experimental group before and after. 2) Independent Samples t-test were used to compare the average score of stress management in the experimental and control group at a statistically significant level.05.

The results of the research were as follows 1) after the experimentation, the experimental group had higher average scores on cognitive and practical the stress management than the control group at a statistically significant

level.05, and 2) after the experimentation, the experimental group had a stress level lower than the control group at a statistically significant level.05.

Keywords : Self-esteem program, Stress management, Stress

บทนำ

สภาวะความเครียดที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้มีค่าเฉลี่ยทุกช่วงวัยที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยสาเหตุมาจากสภาวะเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง การแข่งขันในสังคม หรือความเชื่อที่ส่งผลกดดันต่อการดำเนินชีวิต ปัญหาเหล่านี้ก่อให้เกิดความเครียดภายในตัวบุคคลซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตโดยตรง จากการสำรวจความชุกของโรคซึมเศร้าที่มีผลมาจากความเครียด ในปี 2560 พบว่าคนไทยป่วยเป็นโรคซึมเศร้า 1.5 ล้านคน ซึ่งเป็นตัวเลขที่เยอะมากสำหรับการป่วย และหากพิจารณาตามเพศและอายุของผู้ป่วย โรคซึมเศร้า พบว่า ผู้หญิงเสี่ยงป่วยมากกว่าผู้ชาย 1.7 เท่า โดยผู้ป่วยส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงานอายุ 25-59 ปี ร้อยละ 62 รองลงมาเป็นผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 26.5 และเป็นเยาวชนอายุ 15-24 ปี ร้อยละ 11.5 ทั้งนี้ แม้ในกลุ่มเยาวชนจะมีสัดส่วนของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าน้อยกว่าในกลุ่มวัยทำงานและผู้สูงอายุ แต่นับเป็นปัญหาที่ต้องให้ความสำคัญและต้องเร่งแก้ไขเนื่องจากวัยรุ่นเป็นทรัพยากรที่มีค่าในการพัฒนาประเทศในอนาคต โดยจะต้องหาแนวทางการส่งเสริมให้วัยรุ่นสามารถจัดการกับความเครียดเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดโรดดังกล่าวขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะในระดับช่วงรอยต่อของการศึกษาต่อที่ส่งผลต่อแรงกดดันกับตัวนักเรียนที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต้องเผชิญกับการสอบและการรับมือกับความกดดันรอบด้านจึงเป็นที่มาของข้อมูลพบว่า ในปี พ.ศ. 2560 วัยรุ่นไทยอายุ 10-19 ปี มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคซึมเศร้าถึงร้อยละ 44 มีอัตราการป่วยด้วยโรคซึมเศร้าร้อยละ 18 และวัยรุ่นฆ่าตัวตายเพราะโรคซึมเศร้า ประมาณปีละ 4,000 ราย ถือเป็นอันดับ 3 ของโลก [1] ซึ่งทำให้เห็นได้ว่า ปัญหาจากการป่วยเป็นโรคซึมเศร้าที่มีสาเหตุจากความเครียดนั้น ได้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตและร้ายแรงถึงขั้นการตัดสินใจฆ่าตัวตายเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันภาวะเครียดในกลุ่มวัยรุ่นมีแนวโน้มสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการให้บริการปรึกษาปัญหาสุขภาพจิตทางโทรศัพท์สายด่วนสุขภาพจิต 1323 ในปีงบประมาณ 2562 จากสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ พบว่า มีวัยรุ่นโทรเข้ามาขอรับบริการปรึกษาในเรื่องความเครียดสูงสุด โดยกลุ่มของวัยรุ่น อายุ 11-19 ปี โทรมาขอรับบริการปรึกษาสายด่วนสุขภาพจิต ประมาณ 10,000 สาย ซึ่งปัญหาสุขภาพจิตที่พบมากที่สุด 3 อันดับแรกสำหรับวัยรุ่น ได้แก่ อันดับที่ 1 ความเครียด/วิตกกังวล ร้อยละ 51.36 อันดับที่ 2 ปัญหาความรัก ร้อยละ 21.39 และอันดับที่ 3 ซึมเศร้า ร้อยละ 9.82 ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ชาวเด็กและวัยรุ่นฆ่าตัวตายปรากฏในสื่อบ่อยครั้ง โดยสถิติของกรมสุขภาพจิตในปี 2561 ระบุว่า มีเด็กและเยาวชนอายุ 10 – 19 ปี ฆ่าตัวตายถึง 131 คน ซึ่งถือว่าเป็นปรากฏการณ์ที่น่าสลดใจไม่น้อย ในสังคมส่วนใหญ่กลับมองว่าปัญหาการฆ่าตัวตายในเด็กและวัยรุ่นเป็นเรื่องของความอ่อนแอส่วนบุคคล และยังมองอีกว่าเด็กเหล่านี้หนีปัญหา สร้างความเสียใจให้คนรอบข้าง แต่กลับไม่มีใครตั้งคำถามว่าเหตุใดวัยรุ่นที่ควรจะเป็นวัยที่เปี่ยมไปด้วยความสดใสและพลังในการทำสิ่งต่าง ๆ กลับพยายามทำร้ายตัวเอง และจบชีวิตลง

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าความเครียดเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของวัยรุ่น ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจึงควรหาแนวทางส่งเสริมหรือป้องกันให้วัยรุ่นสามารถจัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้น จากการศึกษาพบว่า การจัดการกับความเครียดเป็นความพยายามในการแก้ไขความเครียดที่เกิดขึ้น โดยเป็นความเครียดที่มากกว่าความเครียดที่เกิดขึ้นในระดับปกติในชีวิตประจำวันตามปกติ แต่การจัดการความเครียดในที่นี้ เป็นการพยายามทั้งทางด้านการควบคุมอารมณ์ ความคิด พฤติกรรม และการตอบสนองทางสรีรวิทยาของร่างกาย รวมถึงความพยายามในการควบคุมปัจจัยสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อความเครียดในตัวบุคคลด้วย มีเป้าหมายในการกำจัดความเครียดและทำให้สามารถกลับมาดำเนินชีวิตตามปกติได้ โดยยอมรับและเข้าใจว่าความเครียดเกิดจากสิ่งเร้าภายนอก การลดความเครียดหรือผ่อนคลายความเครียดย่อมพึ่งตนเองได้โดยปฏิบัติให้ถูกต้อง ซึ่งการปฏิบัติที่ถูกต้องหรือการจัดการความเครียดที่ถูกต้องนั้นบุคคลอาจไม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จึงต้องหาแนวทางในการสร้างเสริมความรู้และการปฏิบัติสำหรับการจัดการความเครียดในวัยรุ่นตามวิจัยเรื่องความเครียด ความวิตกกังวล และภาวะซึมเศร้าของนักเรียนวัยรุ่นที่เตรียมตัวสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย พบว่าส่วนใหญ่มีความเครียดสูง (ร้อยละ 56.6) รองลงมา มีความเครียดรุนแรง (ร้อยละ 22.0) ความคาดหวังของครอบครัว ปริมาณงานที่ได้รับมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ขณะที่รายได้ครอบครัวและการสนับสนุนจากครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางลบกับระดับความเครียดอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และพบว่าส่วนใหญ่มีความวิตกกังวลปานกลาง (ร้อยละ 67.0) รองลงมา มีความวิตกกังวลในระดับต่ำ (ร้อยละ 25.8) โดย ความคาดหวังของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความวิตกกังวลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 รายได้ครอบครัวและการสนับสนุนจากครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางลบกับระดับความวิตกกังวล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 [2]

การเสริมสร้างความรู้และการปฏิบัติในการจัดการความเครียดตามแนวคิดการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นเป็นสิ่งที่จะช่วยให้วัยรุ่นสามารถปรับตัวได้อย่างมีความสุขตามวัยของเขา โดยเปิดโอกาสให้เขาได้มีประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จในสิ่งที่เขากระทำ ฉะนั้น ผู้ใหญ่ควรเปิดโอกาสให้เขาได้แสดงหรือได้กระทำในสิ่งที่เหมาะสมกับระดับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของเขา พร้อมทั้งให้การช่วยเหลือเขาโดยไม่ตั้งความคาดหวังต่อตัวเขามากจนเกินความสามารถ ทั้งนี้เพื่อให้เขาประสบความสำเร็จและเกิดความภาคภูมิใจในตนเองบ้าง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะทำการสร้างโปรแกรมการเห็นคุณค่าในตนเองที่มีผลต่อการจัดการความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เนื่องจากนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นช่วงวัยที่ต้องเผชิญกับความเครียดจากสิ่งแวดล้อมหลายปัจจัยด้วยกัน ทำให้มีระดับความเครียดมากกว่าระดับชั้นอื่น ๆ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งจากความเครียดในการเตรียมตัวสอบในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำคะแนนไปใช้ในการศึกษาต่อ ซึ่งรวมไปถึงความกดดันจากความคาดหวังจากครอบครัว การต้องเผชิญต่อการเปลี่ยนสถานที่ใหม่ด้วย และเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการความเครียดไปใช้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา รวมทั้งเป็นข้อมูลในการให้คำปรึกษาแนะแนวสุขภาพจิต หรือการจัดการความเครียดและส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองให้กับนักเรียนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการจัดการความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
2. เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

สมมติฐานการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ยคะแนนการจัดการความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม
2. ค่าเฉลี่ยระดับความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มทดลองลดลงมากกว่ากลุ่มควบคุม

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้มีการศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีของการเห็นคุณค่าในตนเอง การจัดการความเครียดและความเครียด ดังนี้

ความหมายของความเครียด ความเครียดเป็นปฏิกิริยาที่ร่างกายของเราตอบสนองต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ทำให้เราเกิดความวิตกกังวลภายในจิตใจ และส่งผลกระทบต่อปฏิกิริยาทางด้านร่างกายที่สะท้อนให้เห็นถึงความกลัวหรือวิตกกังวลต่อบุคคลหรือสถานการณ์สิ่งแวดล้อมรอบตัว ความเครียดไม่ว่าจะเกิดขึ้นกับเราในระดับไหนแม้เพียงน้อยนิดก็ส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของเราได้ซึ่งความเครียดนั้นสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกเพศ ทุกวัยตามคำกล่าวของรูจี ดีอินทร์ [3] ได้ให้ความหมายตามคู่มือคลายเครียดที่จัดทำขึ้นไว้ว่า ความเครียดนั้นเป็นเหตุการณ์หรือสภาพใด ๆ ก็ตามที่ก่อให้เกิดความยากลำบากในการตัดสินใจ เกิดความวิตกกังวลกับความสัมพันธ์กับคนบางคน ความวิตกกังวลกับความไม่แน่นอนของสถานการณ์หรือเกิดความกลัวอันตรายที่จะเกิดขึ้น

สาเหตุของความเครียด [1][3][4] พบว่ากรมสุขภาพจิตให้สาเหตุที่ก่อให้เกิดบุคคลนั้นเกิดความเครียดมีสาเหตุมาจากด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม สาเหตุที่ก่อให้เกิดบุคคลนั้นเกิดความเครียดมีสาเหตุมาจากด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม [5] ให้สาเหตุที่ก่อให้เกิดบุคคลนั้นเกิดความเครียดมีสาเหตุมาจาก ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ [6] ให้สาเหตุที่ก่อให้เกิดบุคคลนั้นเกิดความเครียดมีสาเหตุมาจาก ด้านจิตใจ ด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ สาเหตุที่ก่อให้เกิดบุคคลนั้นเกิดความเครียดมีสาเหตุมาจาก ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ จากข้างต้นผู้วิจัยได้สรุปว่าสาเหตุที่ก่อให้เกิดบุคคลนั้นเกิดความเครียดมีสาเหตุเกิดจากภาวะทางจิตใจ อันมาจากการกลัวการผิดหวัง ไม่เป็นดังที่ตนเองต้องการ ความเครียดที่เกิดจากการสูญเสียสิ่งต่าง ๆ ในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นสิ่งของ หรือบุคคลอันเป็นที่รัก อันตรายต่าง ๆ รวมถึงความเครียดทั้งทางบทบาทหน้าที่และจากปัจจัยทางกายและสิ่งแวดล้อม สาเหตุของความเครียดที่เกิดขึ้นนั้นสามารถเกิดขึ้นได้กับบุคคลทุกเพศ ทุกวัย สาเหตุของความเครียดในวัยรุ่น [7] พบว่ามีสาเหตุมาจากด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคมเช่นเดียวกับ [8] ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นแห่งประเทศไทย [9] โดยเพิ่มเติมสาเหตุทางด้านเศรษฐกิจร่วมด้วย จากข้างต้นผู้วิจัยได้สรุปว่าสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเครียดในวัยรุ่นมีสาเหตุมาจากเปลี่ยนแปลงทางด้านพัฒนาการต่าง ๆ เหล่านี้ของวัยรุ่น จึงเป็นสาเหตุของความเครียดต่าง ๆ ที่ช่วงวัยนี้ต้องประสบพบเจอและความเครียดต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดปัญหาในการเรียน การใช้ชีวิตและการปรับตัว โดยในช่วงวัยรุ่นมักไม่ก่อให้เกิดความเครียดจากปัจจัยสิ่งแวดล้อมมากนัก ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการจัดการ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข

การจัดการกับความเครียด พบว่า [10] ให้ความสำคัญกับการจัดการด้านการจัดการทางกาย การจัดการทางจิตใจ การจัดการทางสังคม การจัดการทางสิ่งแวดล้อมและการมุ่งเน้นการจัดการปัญหาโดยตรง [11] ให้ความสำคัญกับการจัดการด้านการจัดการทางกาย การจัดการทางจิตใจ การจัดการทางสังคม และการมุ่งเน้นการจัดการปัญหาโดยตรง [12] ให้ความสำคัญกับการจัดการทางจิตใจ การจัดการทางสังคม และการมุ่งเน้นการจัดการปัญหาโดยตรง จากข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่าวิธีการจัดการความเครียดจะเกิดขึ้นเมื่อ บุคคลมีความรู้สึกเครียด รู้สึกกลัว มีความวิตกกังวลและมีความตระหนักถึงอาการแสดงออกทั้งทางร่างกายและจิตใจ หรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในลักษณะต่าง ๆ จากภาวะเครียด บุคคลนั้น ๆ จะตัดสินใจเลือกวิธีการจัดการความเครียดที่เหมาะสมด้วยตนเองเพื่อให้ระดับความเครียดที่มีในลักษณะนั้นลดลงและสามารถใช้ชีวิตปกติประจำวันได้ จำเป็นจะต้องมีความรู้ที่ถูกต้องในการจัดการความเครียดและสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมต่อการจัดการความเครียด

การเห็นคุณค่าในตนเองการที่บุคคลรับรู้และประเมินตนเอง แล้วแสดงออกในแง่ของการยอมรับตนเองหรือไม่ยอมรับตนเอง ซึ่งแสดงให้เห็นถึง ขอบเขตความเชื่อของบุคคลที่มีต่อตนเองในด้านความสามารถ ความสำเร็จ และความมีคุณค่าของตนเอง รวมไปถึงการรับรู้จากการประเมินของบุคคลอื่นที่มีต่อตนเอง สามารถรับรู้ได้จาก คำพูดและพฤติกรรมการแสดงออกนั้นของบุคคล [13] จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยสรุปว่า แนวคิดและทฤษฎีการเห็นคุณค่าในตนเองเกี่ยวข้องกับความรู้สึก [14] การยอมรับการเห็นคุณค่าและความใส่ใจจากผู้อื่น ซึ่งสาเหตุ ของการเห็นคุณค่าในตนเองมาจากแหล่งที่สำคัญได้แก่ การมีอำนาจ การมีความสำคัญ การยอมรับจากสังคม ซึ่งส่งผลให้บุคคลสามารถจัดการปัญหาของตนเองที่เป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเครียดและไม่สามารถจัดการความเครียดได้ด้วยตนเอง [15]

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนโรงเรียนสตรีศรีสุทรบุรีบำเพ็ญที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 286 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนสตรีศรีสุทรบุรีบำเพ็ญที่มีปัญหาความเครียดอยู่ในระดับ 3 (ระดับมาก) และกำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยมีทำแบบประเมินระดับความเครียดและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลของระดับความเครียด ที่มีค่าเฉลี่ยความเครียดอยู่ในระดับ 3 ขึ้นไป และยินดีเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มจำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่มจำนวน 30 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของโปรแกรมการเห็นคุณค่าในตนเองที่มีผลต่อการจัดการความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อนำไปสู่การสร้างแนวทางพัฒนาความรู้และการปฏิบัติในเรื่องของการจัดการความเครียดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

วิธีการดำเนินวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ โปรแกรมการเห็นคุณค่าในตนเองตามลำดับขั้นการสร้างเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของไซเพรท จำนวน 16 กิจกรรม ที่มีผลต่อการจัดการความเครียดในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น นำโปรแกรมการเห็นคุณค่าในตนเองที่มีผลต่อการจัดการความเครียดที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ทำการตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของกิจกรรม โดยมีการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งผ่านเกณฑ์ทั้ง 5 ท่าน ก่อนนำไปทดลองใช้ (Try out) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขจนใช้จริงเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 16 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมปฐมนิเทศ กิจกรรมสะท้อนตัวเอง กิจกรรมเมื่อฉันเป็นหนังสือ กิจกรรมเธอกับฉัน กิจกรรมการสร้างความเชื่อมั่น กิจกรรมเวลาของผู้ชนะ กิจกรรมแนวคิดการดำเนินชีวิตของบุคคลต้นแบบ กิจกรรมเมื่อล้มต้องกล้าลุก กิจกรรมฮีโร่ของฉัน กิจกรรมผ่อนคลายโดยใช้จินตนาการ กิจกรรมทำสัญญากับตนเอง กิจกรรมตัวฉันในมุมศิลปะ กิจกรรมดนตรีบำบัด กิจกรรมเรียนรู้ที่จะปฏิเสธ กิจกรรมสมาธิและตัวฉัน และกิจกรรมสรุปการเห็นคุณค่าในตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบทดสอบการจัดการความเครียดด้านความรู้เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก มีจำนวน 20 ข้อ โดยมีค่าความยากง่าย (P) กำหนดไว้ที่ 0.2 – 0.8 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป หาความตรงของแบบวัด (Index of Congruence หรือ IOC) ได้ค่าไม่น้อยกว่า 0.6 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 30 คน และนำผลการทดสอบมาหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตร KR-20 ของริชาร์ดสัน กำหนดเกณฑ์ค่าความเที่ยงที่ยอมรับได้ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป

แบบวัดความเครียด ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แบบประเมินและวิเคราะห์ความเครียดด้วยตนเองของกรมสุขภาพจิต (SPST-20) จำนวน 20 ข้อ แบบประเมินค่า (Rating Scale) แบบทดสอบนี้ได้ผ่านการทดสอบค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.896

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์ ดังนี้

1. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับคะแนนการจัดการความเครียดก่อนทดลอง หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยการทดสอบภายในกลุ่ม (Paired-Sample t-test)

2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับคะแนนการจัดการความเครียดหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที่ (Independent Samples t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ค่าโดยการทดสอบภายในกลุ่ม (Paired-Sample t-test) โดยใช้คอมพิวเตอร์

2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนความเครียดโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัย

ผลวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยระดับความเครียดของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยระดับความเครียดระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีระดับความเครียดน้อยกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยระดับความเครียดระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการ	ก่อนทดลอง (n=30)		กลุ่มควบคุม (n=30)		t	p
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
ก่อนทดลอง						
ระดับความเครียด	43.80	1.37	43.73	1.34	1.00	0.33
หลังทดลอง						
ระดับความเครียด	37.30	3.17	42.37	1.25	12.34	0.00*

*p < .05

จากตารางที่ 1 พบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีระดับความเครียด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนการจัดการความเครียดของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผลวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนการจัดการความเครียดระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนการจัดการความเครียดด้านความรู้และการปฏิบัติสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยคะแนนการจัดการความเครียดด้านความรู้และการปฏิบัติของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการ	ก่อนทดลอง (n=30)		กลุ่มควบคุม (n=30)		t	p
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
ก่อนทดลอง						
ด้านความรู้	14.10	3.26	13.47	2.16	0.86	0.40
ด้านปฏิบัติ	18.66	3.42	19.8	2.82	-1.41	0.17
หลังทดลอง						
ด้านความรู้	17.83	1.58	14.70	1.97	-7.950	0.00*
ด้านปฏิบัติ	24.00	2.34	20.7	2.64	-9.84	0.00*

*p < .05

จากตาราง 2 พบว่า ก่อนการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนการจัดการความเครียดด้านความรู้การปฏิบัติ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปและอภิปรายผล

1. หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนการจัดการความเครียดด้านความรู้และการปฏิบัติสูงกว่ากลุ่มควบคุม แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการเห็นคุณค่าในตนเองส่งผลต่อการจัดการความเครียดของนักเรียนกลุ่มทดลอง ซึ่งเกิดความรู้ในการจัดการความเครียดและความสามารถในการจัดการความเครียดได้ด้วยตนเอง เป็นไปตามแนวคิดในการพัฒนาความรู้สำหรับการจัดการความเครียดและความสามารถในการจัดการความเครียดตามลำดับขั้นการสร้างเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของไซเพริท [17] ซึ่งมีความเหมาะสมกับการนำมาใช้เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองเพื่อก่อให้เกิดการจัดการความเครียดที่ถูกต้องในช่วงวัยรุ่น โดยมีลำดับ ดังนี้ ขั้นที่ 1 ประเมินและยอมรับตนเองด้วยการสำรวจตนเองอย่างพินิจวิเคราะห์ว่ามีจุดอ่อนและจุดแข็งอย่างไร ชื่นชมและเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ดีไม่สนใจสิ่งที่ไม่ชอบ ดังกิจกรรมที่ 2 สะท้อนตนเอง และกิจกรรมที่ 3 เมื่อฉันเป็นหนังสือ ขั้นที่ 2 ตรวจสอบความเชื่อของตนเอง ว่ามีค่านิยมที่ชัดเจนหรือไม่ สิ่งที่เราควรทำคือต้องทำให้ฐานแห่งความเชื่อให้มั่นคงดังกิจกรรมที่ 4 กิจกรรมเธอกับฉัน และกิจกรรมที่ 5 การสร้างความเชื่อมั่น ขั้นที่ 3 กล้าเสี่ยงอย่างสมควร ให้คิดหาทางเลือกหลาย ๆ ทางดังกิจกรรมที่ 6 เวลาของผู้ชนะและกิจกรรมที่ 7 แนวคิดในการดำเนินชีวิตของบุคคลต้นแบบ ขั้นที่ 4 เรียนรู้ความล้มเหลว ความผิดพลาดไม่ใช่สิ่งถาวร เรียนรู้จากความล้มเหลวแล้วหันไปทำสิ่งท้าทายใหม่ ๆ ดังกิจกรรมที่ 8 เมื่อล้มต้องกล้าลุกและกิจกรรมที่ 9 ฮีโร่ของฉัน ขั้นที่ 5 อยู่เพื่ออนาคต ไม่ควรอยู่กับอดีตที่ล้มเหลว ควรพิจารณาว่าเราได้ทำอะไร แล้วจะทำอะไรต่อไปดังกิจกรรมที่ 10 การผ่อนคลายโดยใช้จินตนาการและกิจกรรมที่ 11 ทำสัญญากับตนเอง ขั้นที่ 6 เลือกอิทธิพลทางบวก ไม่ควรเสียเวลาไปกับคนที่พุดจาถูกดูแคลน หากิจกรรมที่ชื่นชอบทำให้เกิดความรู้สึกดี และเข้ากลุ่มที่ช่วยให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองดังกิจกรรมที่ 12 ตัวฉันในมุมศิลปะและกิจกรรมที่ 13 ดนตรีบำบัด ขั้นที่ 7 เรียกร้องความนับถือ ถ้าไม่ชอบวิธีการที่คนอื่นกระทำต่อเราต้องบอกให้เขารู้ว่าเราคาดหวังที่จะได้รับความเกรงใจ และมีมารยาทจากเขาเช่นเดียวกับเราได้แสดงต่อเขา แต่ความนับถือไม่ใช่สิ่งที่จะให้โดยไม่มี ขอบเขตดังกิจกรรมที่ 14 เรียนรู้ที่จะปฏิเสธ และกิจกรรมที่ 15 สมาธิและตัวฉัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจนจิรา เกียรติสินทรัพย์ [18] เรื่องผลของการใช้โปรแกรมจัดการความเครียดต่อความสามารถ จัดการความเครียดและระดับความเครียดของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี เพื่อเปรียบเทียบ ความสามารถจัดการความเครียดและระดับความเครียดของกลุ่มทดลองก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมจัดการ ความเครียดพบว่าหลังเข้าร่วมโปรแกรมจัดการความเครียด ผู้สูงอายุมีความสามารถจัดการความเครียดสูงกว่าแต่มีระดับความเครียดต่ำกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมจัดการความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากงานวิจัยของเจนจิรา เกียรติสินทรัพย์และคณะมีลำดับขั้นตอนโปรแกรม 5 กิจกรรมคือ การสร้างสัมพันธ์ภาพ สอดคล้องกับโปรแกรมการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้วิจัยในกิจกรรมที่ 2 ถึง 5 กิจกรรมการฝึกการหายใจ การฝึกการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ การฝึกการสมาธิสอดคล้องกับโปรแกรมการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้วิจัยในกิจกรรมที่ 10, 12, 13, 15 กิจกรรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่ใช้ผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลางที่สอดคล้องกับโปรแกรมการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้วิจัยในกิจกรรมที่ 6 ถึง 9 และ 11 จากขั้นตอนและกิจกรรมดังกล่าวเป็นการส่งเสริมให้กลุ่มทดลองได้รับความรู้และความสามารถในการจัดการความเครียดที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของวัยรุ่นได้อย่างเหมาะสม

2. หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีระดับความเครียดน้อยกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อธิบายได้ว่า รูปแบบโปรแกรมการเห็นคุณค่าในตนเองตามลำดับขั้นการสร้างเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของไซเพริท จำนวน 16 กิจกรรม เป็นโปรแกรมที่เสริมสร้างความรู้ในการจัดการความเครียด การปฏิบัติที่ถูกต้องในการจัดการความเครียดที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมวิจัยพัฒนาความรู้และการปฏิบัติได้ด้วยตนเองทำให้ผู้เข้าร่วมวิจัยเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองและส่งผลให้ระดับความเครียดลดลงตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 การจัดโปรแกรมการเห็นคุณค่าในตนเองที่มีผลต่อการจัดการความเครียดของนักเรียน มีประโยชน์เป็นอันมากต่อการจัดการความเครียดของนักเรียนด้วยการสร้างเสริมการเห็นคุณค่าในตนเอง กล่าวคือ การสร้างเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองด้วยกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนสามารถส่งผลให้เกิดการลดระดับความเครียดของนักเรียนในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ และผู้ปกครอง ควรให้การสนับสนุนและสร้างเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความคงทน และปลูกฝังการสร้างเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองเพื่อลดความเครียดให้กับนักเรียน

1.2 ควรให้ความสำคัญกับการคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน ดังนั้นผู้วิจัยควรทำความเข้าใจพื้นฐานความเข้าใจในการเห็นคุณค่าในตนเองของแต่ละบุคคลก่อนเริ่มการพัฒนา และมีความยืดหยุ่นของกิจกรรมตามความเหมาะสมของนักเรียน

1.3 การจัดโปรแกรมการเห็นคุณค่าในตนเองที่มีผลต่อการจัดการความเครียด ควรนำโปรแกรมไปใช้อย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาจนจบโปรแกรม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพตามรูปแบบโปรแกรม

2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีรูปแบบกิจกรรมอื่น ๆ ที่หลากหลายมากขึ้นสำหรับโปรแกรม เช่น การสวมบทบาทสมมติ การอภิปรายเพิ่มเติม การแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ผู้รับโปรแกรมมีส่วนร่วมกับกิจกรรมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโปรแกรมได้เข้าใจและให้ความสำคัญกับคุณค่าของตนเองมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มเติม เพื่อประกอบการการจัดกับความเครียดของตนเอง เช่น ลักษณะอุปนิสัยส่วนบุคคล ความถนัด การอบรมจากครอบครัว เป็นต้น เนื่องจากเป็นปัจจัยแทรกซ้อนในงานวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมสุขภาพจิต. "โรคซึมเศร้า" ทำใจพัง เช็กลิสต์สาเหตุและอาการ;2562 [เข้าถึงเมื่อ 4 พฤษภาคม 2562]. เข้าถึงได้จาก: <https://dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30114>
- [2] สุจิตรา อู่รัตนมณี. ความเครียด ความวิตกกังวล และภาวะซึมเศร้า ของนักเรียนวัยรุ่นที่เตรียมตัวสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย. วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต 2560;2:78-93.
- [3] รุจิ ตีอินทร์. การนำเสนอโปรแกรมลดความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดอุดรธานี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิต สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาควิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย;2553.
- [4] กรองทอง ออมสิน. ผลของโปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการจัดการกับความเครียดของวัยรุ่นตอนต้น. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิต สาขาพยาบาลศาสตร์]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2550.
- [5] กนกรัตน์ สุขตุกคะ. ความเครียดและวิถีคลายความเครียด. [ภาควิชาเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล;2545.
- [6] วราภรณ์ ตระกูลสุกษี. จิตวิทยาการปรับตัว. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ;2547.
- [7] วิลาสินี สุวรรณรัตน์. ความสุขและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น . [วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย]. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น;2564.
- [8] สุชา จันทน์เอม. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช;2536.
- [9] ศิริชัย หงษ์สงวนศรีและพนม เกตุมาน. Game addiction: The crisis and solution;2552 [เข้าถึงเมื่อ 25 สิงหาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.rcpsych.org/capst/>
- [10] Lazarus RS. Folkman S. Stress, appraisal and coping. New York : Springer;1984.
- [11] รัชนิ เสนาน้อย และเสาวคนธ์ วีระศิริ. ความเครียดและการปรับตัวของครอบครัวที่มีบุคคลติดเชื่อ,เอชไอวี/โรคเอดส์: การวิเคราะห์กรณีตัวอย่างโดยใช้ทฤษฎีการคืนสภาพครอบครัว. [วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์]. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์;2562.
- [12] บรรจง วาที. ความสัมพันธ์ระหว่างความหวัง การเผชิญความเครียด กับคุณภาพชีวิตของครอบครัวผู้ป่วย เอดส์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น;2543
- [13] Coopersmith, S. Self-esteem Inventories. Palo Alto, CA : Consulting Psychologist Press;1994.
- [14] อังคณา หมอนทอง. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีคุณค่าในตนเองของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนราธิวาส. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 2564;2:146-156.
- [15] รุจิรา วงศ์วุฒิอักษร. อิทธิพลของสถานการณ์ความเครียดที่มีต่อการประเมินทางปัญญา การเผชิญปัญหาเพื่อการเปลี่ยนแปลงการเห็นคุณค่าในตนเองและความหย่อนตัวของนิสิตปริญญาตรี, [สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ;2565.
- [16] Jalowiec, A., & Powers, M.J. Stress and coping in hypertension at emergency room patients. Nursing Research;1981.
- [17] Cypert, S.A. The Power of Self-esteem. New York : American Management Association Department of Mental Health;1994.
- [18] เจนจิรา เกียรติสินทรัพย์. ผลของการใช้โปรแกรมจัดการความเครียดต่อความสามารถจัดการความเครียดและระดับความเครียดของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี. วารสารเกื้อการุณย์ 2562;2:66-77.

พฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชลบุรี

Behavior of Use of Places Selling Alcoholic Beverages around Tertiary Education Institutions in the Area of Chonburi Province

กัญญพิชญา พัชรธารินันท์ ปนัดดา ตันเม้ง ภูวดล เลิศเกียรติรัชตะ เฝ้า ชนะพานิช และ งามสิริ วิฑูรย์พันธ์*

Kanpichaya Phatcharatharinan, Panadda Tanmeng, Puwado Llerdkiadrachata, Pow Chanapanit and Ngamsiri Witoonphan*

บริการธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา จังหวัดชลบุรี 20230

Management Sciences, Kasetsart University Sriracha Campus, Chonburi 20230

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: immyresmk@hotmail.com

Received: 20 February 2023, Revised: 15 May 2023, Accepted: 24 November 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยจิตวิทยาของผู้บริโภคที่มีผลต่อพฤติกรรม 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลและวิจัยพฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ปัจจัยทางจิตวิทยา ได้แก่ แรงจูงใจ การรับรู้ การเรียนรู้ และเจตคติ ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยมีนักศึกษาจังหวัดชลบุรี จำนวน 400 คน ที่เคยมีประสบการณ์ดื่มสุราในสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใกล้มหาวิทยาลัย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิธีการรวบรวมข้อมูลยังใช้การสุ่มแบบโควตาและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสำรวจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 219 คน ที่มีอายุ 20-24 ปี 2) พฤติกรรมการใช้บริการผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สัปดาห์ละครั้ง เวลาที่ใช้บริการเฉลี่ยต่อครั้ง 3 ชั่วโมงขึ้นไป และช่วงเวลาที่ใช้บริการ 21.01 - 22.00 น. 3) ปัจจัยจิตวิทยาของผู้บริโภคที่มีผลต่อพฤติกรรม ได้แก่ ด้านแรงจูงใจ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ชื่นชอบบรรยากาศร้าน คนตรีพนักงานเป็นกันเอง 4) ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล เพศ ระดับการศึกษา รายได้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยด้านจิตวิทยา พบว่า ด้านแรงจูงใจ การรับรู้ข่าวสาร การเรียนรู้ และทัศนคติ กับพฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : พฤติกรรมการบริการ บาร์ คลับ สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปัจจัยทางจิตวิทยา

Abstract

This research aims 1) to study Personal factors 2) to study Service usage behavior 3) to study Consumer psychological factors that affect behavior 4) to study the relationship of personal factors and research the behavior of using services at places selling alcoholic beverages around universities and colleges in the area of Chonburi province. The psychological factors included motivation, perception, learning, and attitude, whereas the personal factors were gender, age, status, level of education, occupation, and income. There were 400 education students in Chonburi province who had experiences in drinking at alcohol-selling locations near campuses. Data were collected by using a questionnaire. Data gathering methods also used quota randomization and exploratory data analysis. The data were analyzed using descriptive statistics: frequency, mean, percentage, standard deviation and using inferential statistics, namely multiple regression analysis.

The results of the study found that 1) personal factors Most of the respondents were male, 219 people, aged 20-24 years, 2) behavior of service use: Most of the respondents used places that sell alcoholic beverages, once a week, average service time per session is 3 hours or more, and the time of use of the service 21.01 - 22.00, 3) Psychological factors of consumers that affect behavior include motivation, most respondents like the atmosphere of the shop, music and friendly staff, 4) the relationship between personal factors, gender, education level, and income, is related to behavior in using places that sell alcoholic beverages. Statistically significant at the 0.05 level, psychological factors were found to

include motivation, news perception, learning, and attitude and behavior in using the services of places that sell alcoholic beverages with statistically significant at the 0.05 level.

Keywords : Service behavior, Bar, Club, Places that Sell Alcoholic Beverages

บทนำ

ปัจจุบันสภาพสังคมไทยมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสารส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เกิดกระแสบริโภคเครื่องดื่มที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของกลุ่มวัยรุ่นซึ่งเป็นประชากรกลุ่มหนึ่งในประเทศให้เกิดค่านิยมบริโภคเครื่องดื่มโดยสถาบันรวมจิตติของอมรวิทย์ นาคทรรพ ระบุว่า กลุ่มวัยรุ่นจำนวนไม่น้อยใช้จ่ายและออกเที่ยวตามสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่น้อยกว่า 3 วันต่อสัปดาห์ [1]

โดยใน 2557 ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก[2] ระบุว่า ประชากรทั่วโลกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มากกว่าร้อยละ 38 สำหรับประเทศไทยดื่มมากเป็นอันดับที่ 78 ของโลกมีอัตราการเฉลี่ย 7.1 ลิตรต่อคนและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในกลุ่มผู้หญิง โดยสาเหตุที่หันมาดื่มเพราะต้องการผ่อนคลายจากการทำงาน การเรียน ต้องการได้เป็นที่ยอมรับจากเพื่อน ประกอบกับหาซื้อง่าย ใกล้บ้าน ใกล้สถานศึกษา เดินทางไม่ถึง 5 นาทีก็หาซื้อได้แล้ว จากการสำรวจ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2557 ประชากรชายไทย ที่ดื่มเฉลี่ยต่อหัวประชากรเท่ากับ 21.03 ลิตร ต่อผู้ดื่มหนึ่งคนต่อปี ประชากรไทยนิยมดื่มเหล้า (รวมถึงสุราขาว สุราสี สุรากลั่นผสม และสุราแช่พื้นบ้าน) มากที่สุด โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 81.21 ของปริมาณแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ที่ดื่มเฉลี่ยต่อหัวประชากร ส่วนเบียร์คิดเป็นร้อยละ 18.23 และไวน์ ไวน์คูลเลอร์ แชมเปญ เหล้าปั่น สุราผสมน้ำผลไม้ ยาตองเหล้ารวมกันเป็นร้อยละ 0.56 พบว่า ประชากรอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 54.8 ล้านคน โดยผู้ชายมีอัตราการดื่มสุรา สูงกว่าผู้หญิงประมาณ 4 เท่า เพศชายเริ่มทดลองดื่มสุราครั้งแรกตั้งแต่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ [3] ซึ่งยังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน นิสิต นักศึกษา ในระดับมหาวิทยาลัย

กฎหมายในประเทศไทยได้มี พระราชบัญญัติเรื่องการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 มาตรา 29 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแก่บุคคลดังต่อไปนี้” คือ บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ถ้ามีการฝ่าฝืนกฎหมาย ผู้ที่ฝ่าฝืนตามกฎหมายต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผลจากการวิเคราะห์หนึ่งในกลุ่มลูกค้าเป้าหมายสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ความสนใจ กลุ่มคนทั่วไป และวัยรุ่นยุคใหม่ทั้งเพศชาย เพศหญิง และต่างเพศ ที่ต้องการจะรวมกลุ่มทางสังคม เพื่อแสดงออกถึงความมีอิสระและฐานะในการใช้จ่าย อันเป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบการใช้ชีวิต จึงไม่น่าแปลกใจที่สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลากหลายรูปแบบจะพบเห็นค่อนข้างมากในบริเวณสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่างๆ รอบมหาวิทยาลัย เนื่องจากกลุ่มลูกค้าดังกล่าวเป็นช่วงวัยที่กำลังให้ความสนใจกับการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความตื่นตัว ความอิสระภาพและการแสดงออกถึงการก้าวสู่การเป็นผู้ใหญ่อย่างเต็มตัว [4] เนื่องจากปัจจุบันลูกค้าของสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนมากเป็นวัยรุ่น ซึ่งเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณรอบสถาบันการศึกษาที่เกิดขึ้น เช่น ร้านเหล้า ร้านคาราโอเกะ [4] และกลุ่มเป้าหมายส่วนมากของธุรกิจสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นกลุ่มวัยรุ่นที่มีกำลังซื้อ มีการตั้งราคาที่เหมาะสม และกลยุทธ์การตลาดนิยมใช้และการแบ่งระดับของกลุ่มลูกค้าที่มาเที่ยว เช่น สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลายร้านที่มีเจ้าของกิจการเป็นนักศึกษา เพื่อใช้เทคนิคในการดึงดูดลูกค้าที่เป็นนักศึกษามาใช้บริการ และลูกค้าจะใช้บริการซ้ำจากธุรกิจสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่อง หรือแนะนำต่อถึงจุดเด่นของธุรกิจนั้นเกิดจากพื้นฐานของความรู้สึกลูกค้าที่มาเที่ยวและชื่นชอบการบริการหรือปัจจัยด้านอื่น ๆ [5]

ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นคุณลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้บริโภคประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ตำแหน่งงาน และรายได้ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลเป็นลักษณะที่สำคัญ ช่วยในการกำหนดตลาดเป้าหมายในเชิงจิตวิทยาและสังคมวัฒนธรรม

ปัจจัยทางจิตวิทยาเป็นปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดของผู้บริโภค จะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการรับรู้และตีความสิ่งเร้าก่อนที่ร่างกายจะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น การเลือกซื้อสินค้าและเลือกใช้บริการ ประกอบไปด้วย แรงจูงใจ การรับรู้ การเรียนรู้ ทศนคติ ซึ่งส่งผลถึงพฤติกรรมที่แสดงออกแตกต่างกันไปของแต่ละบุคคล

จังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก ผู้คนให้ความสนใจนิยมมาท่องเที่ยว จังหวัดชลบุรีนั้นยังมีสถาบันการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยตั้งอยู่หลายแห่ง ด้วยความเจริญก้าวหน้าทางสังคมในจังหวัดชลบุรีก็ส่งผลให้มีบริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งอยู่หลายแห่งเช่นกัน โดยในปัจจุบันสถาบันการศึกษากวกรายล้อมไปด้วยบริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ [6]

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นจึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องพฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชลบุรี เพื่อที่จะนำผลการศึกษาที่ได้จากการศึกษามาทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมของผู้บริโภค ให้สถานศึกษาได้เฝ้าระวัง และดูแลได้อย่างทั่วถึง และนำความเข้าใจพฤติกรรมของผู้บริโภคต่อร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น มาปรับใช้ในธุรกิจอื่น ๆ ใกล้เคียง อันนำไปสู่ธุรกิจอื่น ๆ อันก่อให้เกิดประโยชน์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา
3. เพื่อศึกษาปัจจัยจิตวิทยาของผู้บริโภคที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยจิตวิทยาที่มีต่อพฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยผู้ที่เคยใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชลบุรี

โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบจำนวนประชากรของ Cochran ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ค่าความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 5 ได้เก็บกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 คน รวมทั้งสำรองไว้เพื่อแบบสอบถามไม่สมบูรณ์อีก 15 คน เพื่อใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างและรวบรวมข้อมูลแบบหลายขั้นตอน [7]

ขั้นตอนที่ 1 การสุ่มแบบโควตา (Quota Sampling) โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจาก นักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา จำนวน 140 คน และนักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 140 คน นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม จำนวน 60 คน และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดงใหญ่ จำนวน 60 คน ที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บข้อมูลเชิงสำรวจ ผ่านทางเว็บไซต์หรืออินเทอร์เน็ต โดยใช้แพลตฟอร์ม Google Form เนื่องจากสะดวกต่อการเก็บข้อมูลและสามารถกระจายแบบสอบถามได้เร็วประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ออกแบบจากทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภคปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยจิตวิทยา โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวน 20 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชลบุรี จำนวน 11 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 3 ปัจจัยจิตวิทยาที่ส่งผลต่อการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชลบุรี เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ รวมทั้งสิ้น 20 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยจิตวิทยา ได้แก่

แรงจูงใจในการเลือกใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 5 ข้อ

การรับรู้ในการเลือกใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 5 ข้อ

การเรียนรู้ในการเลือกใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 5 ข้อ

ทัศนคติในการเลือกใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 5 ข้อ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองทั้ง 5 แห่ง โดยเริ่มเก็บแบบสอบถามตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ.2565 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ.2566 ได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด 400 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 219 คน (ร้อยละ 54.8) ที่มีอายุ 20-24 ปี จำนวน 384 คน (ร้อยละ 96) มีสถานภาพ โสด จำนวน 399 คน (ร้อยละ 99.8) มีการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 389 คน (ร้อยละ 97.3) เป็นนักศึกษา จำนวน 378 คน (ร้อยละ 94.5) และมีรายได้ต่ำกว่าหรือเทียบเท่า 15,000 บาท จำนวน 246 คน (ร้อยละ 61.5)

พฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ความถี่ในการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สัปดาห์ละครั้ง จำนวน 169 คน (ร้อยละ 42.3) เวลาที่ใช้ในการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉลี่ยต่อครั้ง ตั้งแต่ 3 ชั่วโมงขึ้นไป จำนวน 224 คน (ร้อยละ 56) ช่วงเวลาที่เริ่มเข้าใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ เวลา 21.01 - 22.00 น. จำนวน 180 คน (ร้อยละ 45)

ปัจจัยจิตวิทยาของผู้บริโภคที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พบว่า

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวิเคราะห์ด้านแรงจูงใจ

แรงจูงใจในการเลือกใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ท่านตัดสินใจใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเพราะเป็นแหล่งพบปะสังสรรค์กับเพื่อนได้ง่ายที่สุด	4.78	0.42	มากที่สุด
2. ท่านตัดสินใจใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเพราะท่านชื่นชอบบรรยากาศร้าน ดนตรีเพราะ พนักงานเป็นกันเอง	4.69	0.47	มากที่สุด
3. ท่านตัดสินใจใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเพราะมีราคาอาหารและเครื่องดื่มที่เหมาะสม	4.40	0.64	มากที่สุด
4. ท่านตัดสินใจใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเพราะอยากเข้าสังคม	4.09	0.64	มาก
5. ท่านตัดสินใจใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อที่ท่านจะได้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน	3.93	0.61	มาก
รวม	4.37	0.30	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า แรงจูงใจในการเลือกใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างแสดงความเห็นในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = 0.30) กลุ่มตัวอย่างแสดงความเห็นในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ ท่านตัดสินใจใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเพราะเป็นแหล่งพบปะสังสรรค์กับเพื่อนได้ง่ายที่สุด ($\bar{x} = 4.78$, S.D. = 0.42) รองมา ได้แก่ ท่านตัดสินใจใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเพราะท่านชื่นชอบบรรยากาศร้าน ดนตรีเพราะ พนักงานเป็นกันเอง ($\bar{x} = 4.69$, S.D. = 0.47) และน้อยที่สุด ได้แก่ ท่านตัดสินใจใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา เพราะมีราคาอาหารและเครื่องดื่มที่เหมาะสม ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.64)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวิเคราะห์ด้านการรับรู้

การรับรู้ในการเลือกใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเชิญศิลปินเพื่อจัดคอนเสิร์ตในโอกาสพิเศษ	4.66	0.49	มากที่สุด
2. สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา มีการจัดโปรโมชั่นพิเศษหากท่านมาในช่วงเวลาที่กำหนด	4.53	0.54	มากที่สุด
3. สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาไม่มีการลดราคาอาหารและเครื่องดื่ม	4.44	0.56	มากที่สุด
4. สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา มีการลดราคาอาหารและเครื่องดื่มให้เสมอ	4.42	0.51	มากที่สุด
5. สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา มีการอำนวยความสะดวกด้านที่จอดรถไว้บริการอย่างเพียงพอและปลอดภัย	4.06	0.80	มาก
รวม	4.42	0.29	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า การรับรู้เกี่ยวกับการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.29) พบว่าส่วนใหญ่แสดงความเห็น เห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเชิญศิลปินเพื่อจัดคอนเสิร์ตในโอกาสพิเศษ ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = 0.49) รองลงมา ได้แก่ สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา มีการลดราคาอาหารและเครื่องดื่มให้เสมอ ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.51) และน้อยที่สุด ได้แก่ สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา มีการอำนวยความสะดวกด้านที่จอดรถไว้บริการอย่างเพียงพอและปลอดภัย ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.80)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวิเคราะห์ด้านการเรียนรู้

การเรียนรู้ในการเลือกใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	$\bar{x}$	S.D.	แปรผล
1. ท่านคิดว่าความสนุกสนานจากการใช้บริการครั้งที่แล้วทำให้ท่านมาใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาซ้ำ	4.65	0.51	มากที่สุด
2. ท่านเลือกโต๊ะที่อยู่ใกล้กับเวทีเพื่อให้เห็นความบันเทิงอย่างใกล้ชิด	4.65	0.50	มากที่สุด
3. ท่านคิดว่าความสนุกสนานจากการใช้บริการครั้งที่แล้วไม่สามารถทำให้ท่านกลับมาใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาซ้ำได้	4.57	0.57	มากที่สุด
4. ท่านเลือกที่จะติดต่อกับพนักงานเพื่อจองโต๊ะไว้ล่วงหน้าในการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา	4.52	0.56	มากที่สุด
5. เมื่อมีสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเปิดใหม่ ท่านมักไปลองใช้บริการ	4.30	0.53	มากที่สุด
รวม	4.53	0.32	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$, S.D.= 0.32) พบว่าส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็น เห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ ท่านเลือกโต๊ะที่อยู่ใกล้กับเวทีเพื่อให้เห็นความบันเทิงอย่างใกล้ชิด ($\bar{x} = 4.65$, S.D.= 0.50) รองลงมา ได้แก่ ท่านคิดว่าความสนุกสนานจากการใช้บริการครั้งที่แล้วทำให้ท่านมาใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาซ้ำ ($\bar{x} = 4.65$, S.D.= 0.51) และน้อยที่สุด ได้แก่ ท่านคิดว่าความสนุกสนานจากการใช้บริการครั้งที่แล้ว ไม่สามารถทำให้ท่านกลับมาใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาซ้ำได้ ($\bar{x} = 4.57$, S.D.= 0.57)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวิเคราะห์ด้านทัศนคติ

ทัศนคติในการเลือกใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	$\bar{x}$	S.D.	แปรผล
1. ท่านคิดว่าการเที่ยวสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาช่วยให้ท่านรู้สึกผ่อนคลายความเครียดได้	4.77	0.42	มากที่สุด
2. ท่านคิดว่าการเที่ยวสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาทำให้ท่านพบเจอเพื่อนใหม่	4.55	0.52	มากที่สุด
3. ท่านคิดว่าการเที่ยวสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาไม่สามารถช่วยทำให้ท่านรู้สึกผ่อนคลายความเครียดได้	4.52	0.59	มากที่สุด
4. ท่านคิดว่าการเที่ยวสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาทำให้ท่านได้รับประสบการณ์ใหม่	4.38	0.55	มากที่สุด
5. ท่านคิดว่าราคาเครื่องดื่มสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาไม่เหมาะสม	4.07	0.58	มาก
รวม	4.45	0.30	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.45$, S.D.= 0.30) พบว่าส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็น เห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ ท่านคิดว่าการเที่ยวสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาช่วยให้ท่านรู้สึกผ่อนคลายความเครียดได้ ($\bar{x} = 4.77$, S.D.= 0.42) รองลงมา ได้แก่ ท่านคิดว่าการเที่ยวสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาทำให้ท่านพบเจอเพื่อนใหม่ ($\bar{x} = 4.55$, S.D.= 0.52) และน้อยที่สุด ได้แก่ ท่านคิดว่าการเที่ยวสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาไม่สามารถช่วยทำให้ท่านรู้สึกผ่อนคลายความเครียดได้ ($\bar{x} = 4.52$, S.D.= 0.59)

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตัวแปร	B	SE	Beta	t	P-value
ค่าคงที่	3.13	0.49		6.39**	0.00
ปัจจัยด้านแรงจูงใจ	-0.23	0.09	-0.14	-2.55*	0.01
ปัจจัยด้านการเรียนรู้	-1.1	0.11	-0.06	-0.99*	0.32
ปัจจัยด้านการรับรู้	0.25	0.11	0.16	2.13*	0.03
ปัจจัยด้านทัศนคติ	-0.29	0.11	0.11	-2.59*	0.01

$R^2 = 0.041$, $SEE = 0.490$, $F = 4.229$, $\text{Sig. of } F = 0.002$, $*P < 0.05$, $**P < 0.01$

การวิเคราะห์ตัวแปรด้านปัจจัยด้านแรงจูงใจ ปัจจัยด้านการเรียนรู้ ปัจจัยด้านการรับรู้ ปัจจัยด้านทัศนคติ โดยจากการวิเคราะห์ค่า P-value หรือค่า Sig. กำหนดไว้ไม่เกิน 0.05 และได้ทำการพยากรณ์ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (β) พบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชลบุรี มากที่สุด คือ ปัจจัยด้านทัศนคติ ($\beta = -0.29$, $P = 0.01$) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ($\beta = -0.23$, $P = 0.01$) ปัจจัยด้านการรับรู้ ($\beta = 0.25$, $P = 0.03$) ปัจจัยด้านการเรียนรู้ ($\beta = -1.1$, $P = 0.32$)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชลบุรี” ได้ข้อค้นพบดังนี้

พฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สัปดาห์ละครั้ง เวลาที่ใช้บริการเฉลี่ยต่อครั้ง 3 ชั่วโมงขึ้นไป และช่วงเวลาที่ใช้บริการ 21.01 - 22.00 น. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะออกไปใช้บริการเมื่อมีโอกาสพิเศษ และสังสรรค์สนุกสนานกับเพื่อนเพื่อเป็นการผ่อนคลาย มีเพลงให้ฟัง ได้พบปะเพื่อนฝูง พูดคุยแลกเปลี่ยนกัน ได้การเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาพบว่า

เพศมีผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลการวิจัยพบว่า เพศชายใช้สัปดาห์ละครั้ง ส่วนเพศหญิงใช้บริการ 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ และทั้งเพศชายและเพศหญิงเวลาที่ใช้บริการในแต่ละครั้ง 3 ชั่วโมงขึ้นไป เริ่มใช้บริการ 21.01-22.00 น. เป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าเพศชายหรือเพศหญิงที่ต่างชื่นชอบ สรรหาเวลาว่างในการรับประทานอาหาร และสังสรรค์ร่วมกันกับเพื่อนสนิท เพื่อนร่วมงานหรือครอบครัว เหมือนๆกัน ร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาสามารถรองรับการให้บริการได้กับทุกเพศ ซึ่งทั้งเพศชายและหญิงต่างก็มีความต้องการที่จะผ่อนคลาย สังสรรค์หลังจากที่เสร็จภารกิจหน้าที่ในแต่ละวันซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ [8] ที่ค้นพบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ระดับการศึกษามีผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริโภคที่ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีใช้บริการเดือนละครั้ง เวลาที่ใช้บริการ 2-3 ชั่วโมง เริ่มใช้บริการ 20.01-21.00 น. ผู้บริโภคระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ไปใช้บริการสัปดาห์ละครั้ง เวลาที่ใช้บริการ 3 ชั่วโมงขึ้นไป เริ่มใช้บริการ 21.01-22.00 น. สูงกว่าปริญญาตรีใช้บริการ 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ เวลาที่ใช้บริการ 3 ชั่วโมงขึ้นไป เริ่มใช้บริการ 20.01-21.00 น. เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [9] พบว่าระดับการศึกษาสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันนั้นมีผลต่อพฤติกรรมในการเลือกใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แตกต่างกัน

รายได้มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริโภครายได้ต่ำกว่า 15,000 บาทหรือเทียบเท่า ไปใช้บริการสัปดาห์ละครั้ง เวลาที่ใช้บริการ 3 ชั่วโมงขึ้นไป เริ่มใช้บริการ 20.01-21.00 น. ผู้บริโภครายได้ 15,001-30,000 บาท ไปใช้บริการสัปดาห์ละครั้ง เวลาที่ใช้บริการ 3 ชั่วโมงขึ้นไป เริ่มใช้บริการ 21.01-22.00 น. ผู้บริโภครายได้ 30,001-40,000 บาท ไปใช้บริการ 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ เวลาที่ใช้บริการ 2-3 ชั่วโมง เริ่มใช้บริการ 22.01-23.00 น. เป็นส่วนใหญ่ รายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์ไม่แตกต่างกับพฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาของ [10] พบว่า รายได้ที่นักศึกษาที่ได้รับมีความสัมพันธ์ ไม่แตกต่างกันอาจเป็นเพราะนักศึกษามีรายได้ในแต่ละเดือนที่ไม่แตกต่างกันมาก ซึ่งได้รับจากครอบครัว ถึงแม้บางรายมีการหารายได้พิเศษจากการทำงานเสริม และการเลือกใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นมักจะใช้บริการด้วยกันในกลุ่มเพื่อน ซึ่งทำให้ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้หารเฉลี่ยกัน ไม่กระทบกระเทือนต่อเงินที่มีอยู่

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยวิทยากับพฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาพบว่าปัจจัยด้านแรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาได้แก่ ขึ้นชอบบรรยากาศร้าน คนตรีพนักงานเป็นกัน เป็นแหล่งพบปะสังสรรค์กับเพื่อนได้ง่ายที่สุด และมีราคาอาหารเครื่องดื่มที่เหมาะสม แรงจูงใจเหล่านี้ส่งผลต่อความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สอดคล้องกับแนวคิดของ [11] กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง สิ่งที่กระตุ้นในการเพิ่มพฤติกรรม การกระทำกิจกรรมของผู้บริโภคจึงก่อเกิดพฤติกรรมนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ และแนวคิดของ [12] ที่ได้กล่าวไว้ว่า แรงจูงใจที่เกิดขึ้นกับผู้บริโภคที่มีความต้องการจะซื้อสินค้าและบริการมา เพื่อต้องการตอบสนองความต้องการของตนให้ได้รับความพอใจ

ปัจจัยด้านการรับรู้ในการเลือกใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้แก่ มีการเชิญศิลปินเพื่อจัดคอนเสิร์ตในโอกาสพิเศษ และมีการจัดโปรโมชั่นพิเศษหากมาในช่วงเวลาที่กำหนด การรับรู้เหล่านี้ส่งผลต่อความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการเลือกใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากปัจจุบันมีสร้างการรับรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย หรือกลุ่มลูกค้า ไม่ว่าจะเป็นช่องทางออฟไลน์ หรือออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [13] และ [14] ได้อธิบายถึงการรับรู้ไว้ว่า บุคคลจะถูกล้อมรอบด้วยสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมผ่านเข้ามาจากประสาทสัมผัสผู้บริโภคมักจะเลือกรับรู้เฉพาะสิ่งที่สนใจ ถ้าต้องการจัดสิ่งเร้าให้ผู้บริโภคนั้นมีความหมายถูกต้อง จึงควรเน้นที่สิ่งเร้าที่โดดเด่น อย่างเช่น ศิลปินที่โด่งดัง การจัดโปรโมชั่น เพื่อกระตุ้นสิ่งเร้า

ปัจจัยด้านการเรียนรู้ในการเลือกใช้ในการเลือกใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้แก่ เลือกโต๊ะที่อยู่ใกล้กับเวทีเพื่อให้เห็นความบันเทิงอย่างใกล้ชิดและความสนุกสนานจากการใช้บริการครั้งที่แล้วทำให้กลับมาใช้บริการ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ [15] กล่าวว่า การเรียนรู้ของผู้บริโภคเป็นกระบวนการที่ผู้บริโภครับรู้และมีประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการซื้อ การอุปโภคบริโภค และหลังจากที่ผู้บริโภค ซื้อและอุปโภคบริโภคผลิตภัณฑ์นั้นแล้วจะปรับความรู้และประสบการณ์ที่ได้ไปใช้ในการเลือกซื้ออุปโภคบริโภคครั้งต่อไป

ปัจจัยด้านทัศนคติที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้แก่ การเที่ยวสถานที่ยอดนิยมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้รู้สึกผ่อนคลายความเครียดได้ และการเที่ยวสถานที่ยอดนิยมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้พบเจอเพื่อนใหม่ ทัศนคติเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในทางที่บวก ส่งผลต่อการเที่ยวสถานที่ยอดนิยมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เหล่านั้นเป็นสิ่งที่ดี ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ [16] ซึ่งให้ความหมายไว้ว่า แนวคิดของบุคคลที่มีต่อบางสิ่งบางอย่าง เช่น ผลลัพธ์ สิ่งโฆษณา พนักงานขาย บริษัทหรือความคิด ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม หากผู้บริโภคตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ใด ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้บริโภคมีความชอบพอและมีความเชื่อว่าผลิตภัณฑ์นั้นสามารถตอบสนองความต้องการของตนได้ จึงมีการผลักดันให้เกิดพฤติกรรมซื้อซ้ำในที่สุด โดยเรียกว่า ผู้บริโภคนั้นมีทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์นั้นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ [17] ซึ่งพบว่า นักศึกษามีทัศนคติไปในทางบวกต่อการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้มองเห็นว่า การบริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ได้เสียหายอะไร จึงทำให้มีพฤติกรรมไปทางบวกด้วย คือ การตัดสินใจใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บ่อยกว่าผู้ที่มีทัศนคติในทางลบเนื่องจากทัศนคติเป็นตัวกำหนดรูปแบบของพฤติกรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 นักวิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านการวิจัยสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์การวางแผนการดำเนินงานในด้านต่างๆ เช่น การทำกลยุทธ์ทางการตลาดของผู้ประกอบการ

1.2 หน่วยงานหรือองค์การด้านวิจัยสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปพัฒนาและประยุกต์ใช้เพื่อจัดกระบวนการบริหารจัดการงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 สำหรับสถานบริการจากการวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้ประกอบการสถานบันเทิงอื่นๆ (ไม่ใช่สถานบริการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์) สามารถนำผลวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อพัฒนาธุรกิจให้ได้เปรียบคู่แข่ง เพื่อเพิ่มจำนวนผู้บริโภครายใหม่และผู้บริโภคที่เคยกลับมาใช้บริการด้วยความพึงพอใจอย่างต่อเนื่อง และต้องทำตามขั้นตอนของกฎหมายและจริยธรรมทางธุรกิจอย่างถูกต้อง เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายที่ตามมาภายหลัง

2.2 สำหรับสถานศึกษา จากการวิจัยได้ค้นพบว่าพฤติกรรมการใช้บริการสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชลบุรี มาจากต้องการผ่อนคลายความเครียด การพบเจอเพื่อนใหม่ และความอยากรู้

อยากลองจากแรงจูงใจต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อน คนรู้จัก แม้กระทั่งเพศตรงข้ามและทุกช่วงอายุ ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรเสริมกิจกรรม หรือสิ่งที่น่าสนใจอื่น ๆ ที่คุ้มค่างบเวลาและค่าใช้จ่ายที่เสียไป และมีความคิดเห็นอีกด้านหนึ่งคือควรทำวิจัยเกี่ยวกับโทษหรือการสร้างความตระหนักของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีต่อสุขภาพ ร่างกาย สติปัญญา และผลกระทบ ของด้านอื่น ๆ จัดกิจกรรมให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วม สร้างสัมพันธ์กับนักศึกษาเพื่อให้เกิดความไว้วางใจว่าทางมหาลัยพร้อมที่จะให้คำปรึกษาและพร้อมที่จะรับฟัง

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2549. แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี พ.ศ. 2548 – 2551 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ปรับปรุงแผนงาน/โครงการงบประมาณ ปี 2550-2551). ม.ป.ท.
- [2] สำนักงานสถิติแห่งชาติ. การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุรา; 2557.
- [3] ปิติพงศ์ พิฆิตติพิเศษ. สถานะบันเทิงกับวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน. (นักศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยศิลปะและวัฒนธรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2557.
- [4] รัตนะ บัวสรร. วิถีชีวิตของผับข้างรั้วมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในเขตภาคเหนือตอนล่าง. พิษณุโลก: รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยนเรศวร; 2549.
- [5] ทิววรรณ อายุวัฒน์. พฤติกรรมของผู้หญิงเที่ยวกลางคืน. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา, สาขาสังคมวิทยา, คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2548.
- [6] สมภพ จันทร์เงิน. พฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษาปริญญาตรีในจังหวัดชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา; 2558.
- [7] Cochran, W.G. Sampling Techniques. 2nd ed. New York: John Wiley and Son, Inc. Kotlet P., and Keller L. Marketing Management. 12th ed. Edinburgh Gate: Pearson Education Limited.
- [8] นิภาวรรณ คำแสน, และธนฤทธิ์ แก้วรากมุก. พฤติกรรมการเที่ยวกลางคืนของวัยรุ่น ตำบล บางแม่นาง อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยปทุมธานี 2558; 1: 43-51.
- [9] ชไมพร ชาญวิจิตร, และคณิดา ดวงวิไล. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง English in Daily Life ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ที่มีผลต่อความสามารถด้านการฟังการพูด และความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. Journal of Educational Measurement Mahasarakham University; 2018.
- [10] ประกิจ โพธิอาศน์. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ; 2541.
- [11] Domjan, M. The principles of learning and behavior. Belmont, CA: Thomson/ Wadsworth. 1996.
- [12] พิบูล ทีปะปาล. หลักการตลาดยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร : มิตรสัมพันธ์กราฟฟิค. 2545.
- [13] สุธรรม รัตนโชติ. Constructivism: An International Relations Perspective. Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts), 2014;7(4), 85-90.
- [14] วรวรรณ วิมลอุดมสิทธิ์. ปัจจัยด้านจิตวิทยาที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสถานบันเทิงย่านเอกมัยของผู้ใช้บริการสถานบันเทิงในเขตกรุงเทพมหานคร. 2563.
- [15] สุรางค์ ไคว์ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย; 2533.
- [16] McCarthy, E. J. and Perreault, W. D. Basic Marketing. Homewood: Irwin. 1993.
- [17] ไมโนย แมนสรวงรัตน์. พฤติกรรมการเที่ยวผับของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา; มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; 2553.

การตลาดเชิงเนื้อหาหยาบคายและตลก บนสื่อสังคมออนไลน์ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค กรณีศึกษาการขายสินค้าออนไลน์ของพิมรี่พาย

Satisfaction on impolite and humorous Content Marketing affecting Consumer Purchasing Decision on Social Media : the Case of Pimrypie

คัมภีร์ วงศ์ศรีทรายงาม คุณกร วรญาณอรห์ ปุณยวัฒน์ อินทร์จันทร์ กิตติมา แสงทรัพย์ และทัชชกร สัมมะสุต*

Kumpee Wongsrisaingam, Kunnakon Vorayanorn, Phunyawat Inchan, Kittima Sangsap and Touchakorn Sammasut*

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา จังหวัดชลบุรี 20230

Management Sciences, Kasetsart University Sriracha Campus, Chonburi 20230

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: immyresmk@hotmail.com

Received: 12 February 2023, Revised: 10 April 2023, Accepted: 26 November 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การตลาดเชิงเนื้อหาหยาบคายและตลก บนสื่อสังคมออนไลน์ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค กรณีศึกษาการขายสินค้าออนไลน์ของพิมรี่พาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ กลุ่มผู้ที่เคยตัดสินใจซื้อสินค้าของพิมรี่พาย จำนวนตัวอย่าง 404 คน ใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์สถิติในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า การตลาดเชิงเนื้อหาที่หยาบคายและตลก ด้านการให้ความเป็นเอกลักษณ์ ด้านการให้ความรู้ ด้านการให้แรงบันดาลใจ และด้านการโน้มน้าวใจ ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของพิมรี่พาย อย่างมีระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ทั้งนี้ผลการศึกษาทำให้ทราบว่า การตลาดเชิงเนื้อหาหยาบคายและตลกมีประโยชน์ต่อธุรกิจ สามารถนำไปวิเคราะห์หรือวางแผนเพื่อให้ดำเนินงานสอดคล้องกับที่เป้าหมายของธุรกิจจนนำไปสู่การตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

คำสำคัญ : การตลาดเชิงเนื้อหาหยาบคายและตลก การตัดสินใจซื้อ สื่อสังคมออนไลน์ พิมรี่พาย

Abstract

The purpose of this research was to study the satisfaction on impolite and humorous content marketing affecting consumer purchasing decision on social media: the case of Pimrypie. The questionnaire was used as a tool to collect data from 404 customers who have used to decide to purchase Pimrypie's things. Non-probability sampling with multi - stage random sampling use for analyzing data by descriptive statistics include percentage, mean, and standard deviation-besides, the multiple regression analysis. The research found that the content marketing inspiration, and conviction significantly at 0.05 level. Therefore, the testing mediator variable indicates that the customer satisfaction as a mediator variable of the content marketing and consumer purchasing decision on social media. The results of this research can be used as a guideline for E-commerce business to develop the content marketing that are tailored to their customers, resulting in satisfaction and purchasing decision. Lead to creating the marketing strategies for competitive advantages.

Keywords : Impolite content marketing, Humorous content marketing, Purchasing decision, Social Media, Pimrypie

บทนำ

สื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลต่อคนไทยเป็นอย่างมาก สามารถสังเกตได้จากการใช้งานอยู่ตลอดรอบวัน เกี่ยวกับเรื่องงาน เรื่องส่วนตัว กลุ่มต่าง ๆ โดยเป็นการเชื่อมโยงเข้ารวมกันเพื่อการแบ่งปัน แลกเปลี่ยน และพัฒนาข้อมูลระหว่างกันโดยใช้เวลาส่วนมากผ่านทางช่องทาง Instagram Facebook YouTube Twitter รวมถึง Tiktok เป็นต้น [1] ซึ่งทำให้สามารถเข้าถึงกันได้ง่าย และรวดเร็วมากยิ่งขึ้น We are Social รายงานว่า คนไทยนิยมใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางหลักในการแบ่งปันข้อมูลข่าวสารและมีการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ติดเป็นอันดับ 1 ของโลกคิดเป็น 78% ของผู้ใช้งานทั้งหมด ยังมีการใช้มากเท่าไร ยิ่งทำให้ข้อมูลถูกเผยแพร่ออกไปได้อย่างรวดเร็วมากขึ้นเท่านั้น [2] เพราะเหตุนี้การสื่อสารผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์จึงมีความสำคัญ ธุรกิจส่วนใหญ่

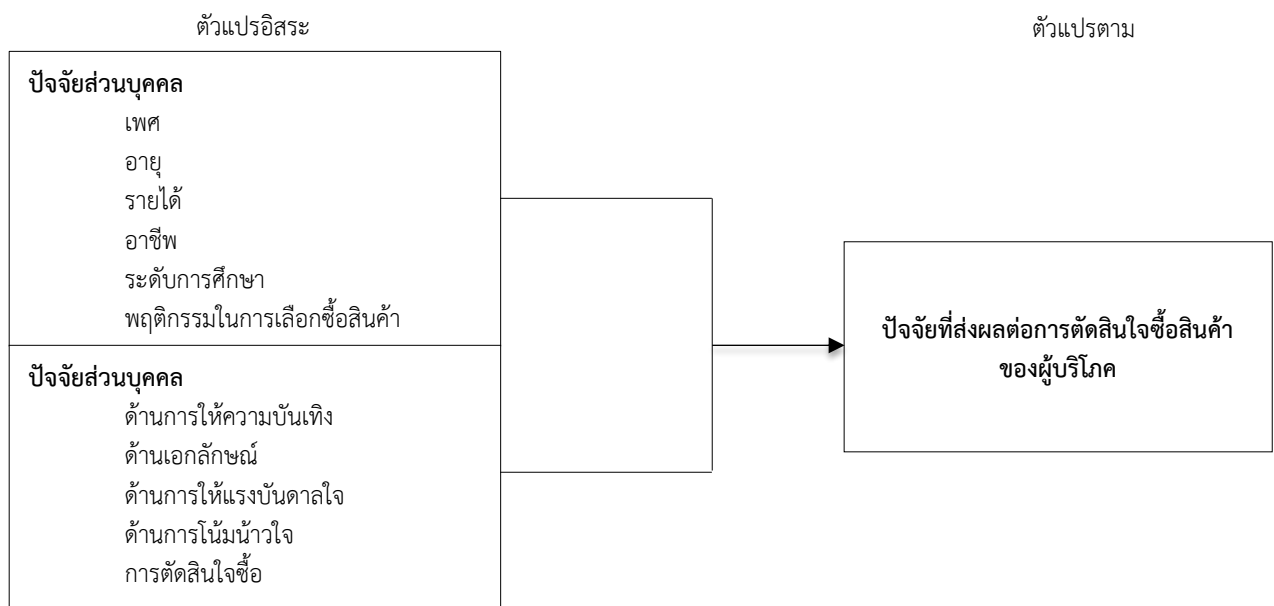
จึงให้ความสำคัญกับการสื่อสารทางการตลาดเพื่อสร้างความสำเร็จให้แก่ธุรกิจ การตลาดเชิงเนื้อหา (Content Marketing) [3] นักการตลาดเองก็จำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์ในด้าน การสร้างแรงบันดาลใจ การให้ความรู้ การโน้มน้าวใจ รวมถึง ความเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งจะเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจจนสามารถปิดการขายและสร้างเหตุผลที่สมจริงไปจนทำให้เกิดอารมณ์ร่วมหรือ สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างธุรกิจกับผู้บริโภคนั่นเอง [4]

เหตุนี้เองการค้าผ่านสินค้าออนไลน์จึงมีแนวโน้มที่สูงขึ้นจากข้อมูลล่าสุดศูนย์วิจัยกสิกรไทยพบว่า การซื้อสินค้าผ่าน แพลตฟอร์มออนไลน์ของผู้บริโภคในปี 2565 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการใช้จ่ายผ่านทางหน้าร้าน มาเป็นการใช้จ่ายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์มากยิ่งขึ้น เห็นได้จากยอดขายของผู้ประกอบการค้าปลีกบางรายที่มียอดขายผ่าน แพลตฟอร์มออนไลน์ในปีที่ผ่านมามีการเติบโตขึ้น 2-3 เท่าตัว [5] จะเห็นได้ว่า การค้าขายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ ปัจจุบันนี้ก็ กำลังเป็นที่นิยมอย่างมาก เป็นช่องทางที่สร้างรายได้ง่ายที่สุด เริ่มต้นจากทุนน้อยที่น้อย แต่ได้กำไรดี ซึ่งในตอนนี้มีผู้ใช้งาน อินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้น ทำให้การค้นหาสินค้าออนไลน์ได้สะดวกทุกที่ทุกเวลา [6] ในแวดวงการค้าขายสินค้าออนไลน์อย่าง “พิมรี่พาย” หรือ พิมรดาภรณ์ เบญจวัฒน์พะขันธ์ เป็นแม่ค้าออนไลน์ชื่อดัง ซึ่งเคยสร้างปรากฏการณ์ “กล่องสุ่ม” ราคา 1 แสนบาท สามารถทำยอดขาย ได้ 100 ล้านบาท ภายใน 10 นาที และในการไลฟ์ขายของของพิมรี่พาย แต่ละครั้งมีคนดูอยู่ที่ประมาณ 70,000-100,000 คน [7]

จากการค้นหากรณีศึกษาตัวอย่าง พบว่า พิมรี่พาย เป็นผู้หญิงเก่งที่ขายสินค้าหลากหลายอย่างบนโลกออนไลน์ แปรนด์ สินค้าของพิมรี่พาย เช่น น้ำหอม เครื่องสำอาง วิตามินซี ไฟเบอร์ พริกทอด น้ำปลาร้า น้ำพริก ขนม และอาหารแห้งต่าง ๆ จนได้รับฉายาว่า “พิมรี่พายขายทุกอย่าง” [8] ซึ่งผู้บริโภคหลายคนรู้จัก พิมรี่พาย จากการเป็นแม่ค้าออนไลน์ที่มีคาแรคเตอร์โดดเด่น มีความจริงใจ ใช้คำพูดตรง แรงๆ และมีมุขตลกในเวลาไลฟ์สดขายของ จนทำให้มีผู้ติดตามพิมรี่พายเป็นหลักแสนคน นอกจากนี้ พิมรี่พายจะเป็นแม่ค้าออนไลน์แล้ว ยังมีการตอบแทนสังคมด้วยการนำเงินที่ได้จากการขายของ ไปซื้อสิ่งของบริจาคให้กำลังใจผู้คนที่ ด้อยโอกาส ให้กลับมามีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิม [9]

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นช่องว่างในงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า การศึกษาเกี่ยวกับการตลาดเชิงเนื้อหาบนสื่อสังคม ออนไลน์นั้นจะเป็นการศึกษาและวิจัยในมุมมองของการนำเสนอเนื้อหาในเชิงบวก ว่าส่งผลต่อผู้บริโภคส่วนใหญ่อย่างไร อีกทั้งยัง พบว่าส่วนใหญ่จะศึกษาและวิจัยการนำเสนอการตลาดเชิงเนื้อหาในอดีต ยังไม่มีการศึกษาและวิจัยใหม่ให้เข้ากับยุคสมัย ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องการตลาดเชิงเนื้อหาที่หายากและตลก ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของ ผู้บริโภคได้หรือไม่ อย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางให้กับองค์กรธุรกิจในการสร้างกลยุทธ์ด้านการสื่อสารเพื่อดึงดูดผู้บริโภคให้ ตรงกลุ่มเป้าหมายผ่านการนำเสนอการตลาดเชิงเนื้อหาในรูปแบบต่าง ๆ ต่อไป

กรอบแนวคิดวิจัย



วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการตลาดเชิงเนื้อหาหายาขายและตกลงในรูปแบบความเป็นเอกลักษณ์ ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ
2. เพื่อศึกษาการตลาดเชิงเนื้อหาหายาขายและตกลงในรูปแบบการให้ความรู้ ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ
3. เพื่อศึกษาการตลาดเชิงเนื้อหาหายาขายและตกลงในรูปแบบแรงบันดาลใจ ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ
4. เพื่อศึกษาการตลาดเชิงเนื้อหาหายาขายและตกลงในรูปแบบโน้มน้าวใจ ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ

สมมติฐานการวิจัยและวิธีการทางสถิติ

1. การตลาดเชิงเนื้อหาหายาขายและตกลงในด้านเอกลักษณ์ ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ (H1)
2. การตลาดเชิงเนื้อหาหายาขายและตกลงในด้านการให้ความรู้ ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ (H2)
3. การตลาดเชิงเนื้อหาหายาขายและตกลงในด้านแรงบันดาลใจ ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ (H3)
4. การตลาดเชิงเนื้อหาหายาขายและตกลงในด้านโน้มน้าวใจ ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ (H4)

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้เป็นวิจัยในรูปแบบวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณแบบเดี่ยว (Mono Method Quantitative) ในลักษณะของวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีลักษณะการเก็บข้อมูลแบบตัดขวาง (Cross-sectional Design) ประชากรคือกลุ่มผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ภายในประเทศไทยโดยจากสถิติปี 2021 มีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต 69.88 ล้านบัญชี ซึ่งเป็นจำนวนที่สามารถทราบได้จึงได้ใช้สูตรการคำนวณของ Yamane โดยขนาดของค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 95% ($Z=1.96$) และค่าของความคลาดเคลื่อนอยู่ที่ $\pm 5\%$ หรือ 0.05 จึงได้กลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 400 คน โดยสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยได้ระบุเกณฑ์ในการคัดเลือกตัวอย่าง คือ ผู้ที่เคยได้เห็นการขายสินค้ารวมถึงบริการผ่านการใช้การตลาดเชิงเนื้อหาหายาขายและตกลงบนช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยได้มีการใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เป็นแบบ 5 ระดับ

จากนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง (Pilot test) โดยให้แบบสอบถาม จำนวน 15 คนโดยเก็บข้อมูลวันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2566 โดยทดสอบความเชื่อมั่นด้วยค่าสถิติ Cronbach's Alpha Coefficient ผลปรากฏว่าแบบสอบถามนี้ตัวแปรการตลาดเชิงเนื้อหาหายาขายและตกลง ปัจจัยด้านเอกลักษณ์มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.869 ปัจจัยด้านความรู้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.871 ปัจจัยด้านแรงบันดาลใจมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.763 ปัจจัยด้านการโน้มน้าวใจมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.890 การตัดสินใจซื้อมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.942 ซึ่งแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.763-0.942 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.7 ทำให้เห็นได้ชัดว่าข้อคำถามมีความเหมาะสมและมีความน่าเชื่อถือ [10] หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามออกไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริงซึ่งเป็นจำนวน 404 ชุด ระหว่างวันที่ 10-24 มกราคม พ.ศ. 2566 จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อมูลมาคำนวณผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ผ่านวิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) รวมถึงค่าร้อยละเพื่อหาผลสรุปจากแบบสอบถาม และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) โดยได้วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ประกอบกับได้ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหลายตัวกับตัวแปรตาม 1 ตัว และใช้การคำนวณหาค่าการถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression) เพื่อทดสอบระดับนัยสำคัญ (Sig.) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.E.) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ (B) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในแบบคะแนนมาตรฐาน (Beta) ค่าความคลาดเคลื่อน (STD. Error) และ ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (t)

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 65.6 อายุ 20-30 ปี จำนวน 354 คน คิดเป็นร้อยละ 87.6 ศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 362 คน คิดเป็นร้อยละ 89.6 มีช่วงรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท จำนวน 195 คน เคยซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ จำนวน 391 คน คิดเป็นร้อยละ 96.78 มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 293 คน คิดเป็นร้อยละ 72.5 ส่วนใหญ่นิยมซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ผ่าน Shopee คิดเป็นร้อยละ 25.5 และตามด้วย Lazada คิดเป็นร้อยละ 15.2 ตามลำดับ ซื้อสินค้า 1 - 2 ครั้ง/เดือน จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 41.3 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ซื้อสินค้าเฉลี่ย 301 - 500 บาทต่อครั้ง จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 40.6 มีประสบการณ์การใช้อินเทอร์เน็ตมาแล้วมากกว่า 8 ปีขึ้นไป จำนวน 286 คน คิดเป็นร้อยละ 70.8 ซึ่งรู้จักคุณพิมรี่พาย จำนวน 404 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 1 ค่าความเชื่อมั่น ค่าความเบ้ และค่าความโด่ง

หัวข้อ	Cronbach Alpha	Skewness	Kurtosis
ด้านเอกลักษณ์	0.824	0.033	0.309
ด้านการให้ความรู้	0.823	0.121	0.643
ด้านการให้แรงบันดาลใจ	0.927	0.469	0.117
ด้านการโน้มน้าวใจ	0.884	0.520	0.458
ด้านการตัดสินใจซื้อ	0.859	0.204	0.048

จากตารางที่ 1 พบว่าผลการทดสอบความเชื่อมั่นด้วยค่าสถิติ Cronbach's Alpha Coefficient จากการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 404 ชุด ซึ่งผลปรากฏว่าแบบสอบถามนี้ ตัวแปรการตลาดเชิงเนื้อหาหายบายและตลก ปัจจัยด้านเอกลักษณ์มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.824 ปัจจัยด้านความรู้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.823 ปัจจัยด้านแรงบันดาลใจมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.927 ปัจจัยด้านการโน้มน้าวใจมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.884 การตัดสินใจซื้อมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.859 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.7 อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ [10] สามารถพิจารณาได้ว่าข้อมูลชุดนี้มีการแจกแจงแบบปกติหรือไม่ ดูจากค่าความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) ซึ่งควรอยู่ระหว่าง ± 3 โดยยิ่งเข้าใกล้ 0 แปลว่ามีการแจกแจงแบบปกติ ผลปรากฏว่า Skewness อยู่ระหว่าง 0.033-0.520 และ Kurtosis อยู่ระหว่าง 0.048-0.643 แปลความหมายว่ามีการแจกแจงแบบปกติ

ตารางที่ 2 Test of Normality

Tests of Normality						
	Kolmogorov - Smirnov ^a			Shapiro -Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Mean all	.044	404	.061	.995	404	.171

จากตารางที่ 2 วิเคราะห์ค่าจากตาราง Test of Normality หรือการทดสอบการแจกแจงปกติ ผลปรากฏว่าค่า p-value เท่ากับ 0.061 และ 0.171 ซึ่งค่าที่ได้มากกว่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 แปลความหมายได้ว่า ข้อมูลเป็นการแจกแจงแบบปกติ

ตารางที่ 3 Model Summary^b

Model Summary ^b						
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson	
1	.808 ^a	.653	.650	.45634	1.759	

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์ค่าความเป็นอิสระจากกันของความคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ผลจากตาราง Model Summary^b เป็นการตรวจสอบว่ามีค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกันหรือไม่ (Durbin-Watson) ดังนี้

มีค่าอยู่ในช่วง 1.5 - 2.5 แสดงว่ามีค่าเป็นอิสระ

มีค่าอยู่ในช่วง 2.6 - 4.0 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในทิศทางลบ

มีค่าอยู่ในช่วง 0.0 - 1.4 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก

พบว่า ค่า Durbin-Watson มีค่าเท่ากับ 1.759 ซึ่งอยู่ในช่วง 1.5 - 2.5 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรด้านเอกลักษณ์ ด้านการให้ความรู้ ด้านการให้แรงบันดาลใจ และด้านการโน้มน้าวใจ เป็นอิสระจากกัน โดยที่ค่า R (สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์) หมายความว่า ตัวแปรด้านเอกลักษณ์ ด้านการให้ความรู้ ด้านการให้แรงบันดาลใจ ด้านการโน้มน้าวใจ และด้านการตัดสินใจซื้อ (Purchasing) มีความสัมพันธ์กัน 0.808 และค่า R-Square อธิบายถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านด้านเอกลักษณ์ ด้านการให้ความรู้ ด้านการให้แรงบันดาลใจ ด้านการโน้มน้าวใจ สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านด้านการตัดสินใจซื้อ (Purchasing) 0.653

ตารางที่ 4 Residuals Statistics

Residuals Statistics					
	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	1.4366	4.5407	3.3127	.62298	404
Residual	-1.92174	1.25473	.00000	.45407	404
Std. Predicted Value	-3.012	1.971	.000	1.000	404
Std. Residual	-4.211	2.750	.000	.995	404

จากตารางที่ 4 แสดงค่า Residual Statistics ซึ่งเป็นการทดสอบความเป็นเชิงเส้นของข้อมูล โดยที่ค่าเฉลี่ย (Mean) อยู่ที่ 0.00 ซึ่งหมายความว่า ค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนเป็น 0

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และค่าปัจจัยการขยายของความแปรปรวน

ตัวแปร	Identity	Education	Inspiration	Conviction	Purchasing	Tolerance	VIF
Mean	3.71	3.46	3.32	3.52	3.31		
S.D.	0.58	0.57	0.89	0.80	0.77		
Identity	1					0.444	2.251
Education	0.670**	1				0.457	2.189
Inspiration	0.658**	0.665**	1			0.259	3.854
Conviction	0.676**	0.649**	0.845**	1		0.258	3.874
Purchasing	0.577**	0.566**	0.775**	0.777**	1		

จากตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า Tolerance และค่า VIF ผลการศึกษาพบว่าด้านเอกลักษณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 (S.D.=0.58) ด้านการให้ความรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 (S.D. =0.57) ด้านการให้แรงบันดาลใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 (S.D.=0.89) ด้านการโน้มน้าวใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 (S.D.=0.77) และการตัดสินใจซื้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 (S.D.=0.77) รวมถึงจากการตรวจสอบค่าความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.566-0.845 ค่า Tolerance อยู่ระหว่าง 0.258-0.457 และค่า VIF อยู่ระหว่าง 2.189-3.874 ซึ่งกล่าวสรุปได้ว่า ไม่พบปัญหา Multi-collinearity

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients	Standardized Coefficients	t	Sig.	Result
	β	Beta			
ค่าคงที่	0.602		3.951	0.000	
ด้านเอกลักษณ์	0.034	0.026	0.582	0.561	Rejected
ด้านการให้ความรู้	0.019	0.017	0.385	0.701	Rejected
ด้านการให้แรงบันดาลใจ	0.343	0.400	6.909	0.000	Accepted
ด้านการโน้มน้าวใจ	0.392	0.411	7.072	0.000	Accepted

R = 808, R² = 653, Adjust R² = 0.650, F = 187.767, P = 0.000

หมายเหตุ : ตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

จากตารางที่ 6 ผลการศึกษาปรากฏว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อมีความเหมาะสมกับข้อมูลในระดับที่ดี โดยตัวแปรต้นที่ใช้ในการพยากรณ์คือปัจจัยด้านเอกลักษณ์ ปัจจัยด้านการให้ความรู้ ปัจจัยด้านการให้แรงบันดาลใจและปัจจัยด้านการโน้มน้าวใจในส่วนของตัวแปรตาม ได้แก่ การตัดสินใจซื้อ มีค่าอำนาจการพยากรณ์ (R) 0.808 คิดเป็น 80.8% เมื่อกำหนดค่า P-Value ไม่เกิน 0.05 และพยากรณ์ตัวแปรต้นที่ส่งผลต่อตัวแปรตามโดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (Beta) พบว่า ตัวแปรที่สามารถใช้พยากรณ์หรือส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค ในกรณีศึกษาของพิมรี่พาย คือ ด้านการให้แรงบันดาลใจ (Beta = 0.400, P = 0.000) ลำดับถัดมา คือ ด้านการโน้มน้าวใจ (Beta = 0.411, P = 0.000) และตัวแปรที่ไม่สามารถใช้พยากรณ์หรือส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค ในกรณีศึกษาของพิมรี่พาย คือ ปัจจัยด้านเอกลักษณ์ (Beta = 0.026, P = 0.561) และด้านการให้ความรู้ (Beta = 0.017, P = 0.385)

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ และผลที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานในงานวิจัยเรื่อง การตลาดเชิงเนื้อหาหยาบคายและตลกบนสื่อสังคมออนไลน์ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค กรณีศึกษาการขายสินค้าออนไลน์ของพิมรี่พาย พบว่าผลการทดสอบปัจจัยด้านแรงบันดาลใจและปัจจัยด้านโน้มน้าวใจยอมรับสมมติฐาน แต่ในขณะเดียวกันปัจจัยด้านเอกลักษณ์และด้านการให้ความรู้ปฏิเสธสมมติฐาน โดยสามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

ปัจจัยด้านเอกลักษณ์ (Identity) ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค กรณีศึกษา : พิมรี่พาย ผลการศึกษาโดยการวิเคราะห์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า การตลาดเชิงเนื้อหาที่หยาบคายและตลกในรูปแบบด้านเอกลักษณ์ ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค บนสื่อสังคมออนไลน์ กรณีศึกษา : พิมรี่พาย แสดงให้เห็นว่า ความเป็นเอกลักษณ์ไม่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภค เนื่องจาก ความเป็นเอกลักษณ์ของพิมรี่พายที่มีทั้งความหยาบคายและตลก ขาดความเป็นธรรมชาติ มีรอยสักที่ไม่เหมือนใคร ซึ่งมีทั้งผู้ที่ชื่นชอบและไม่ชื่นชอบ ซึ่งผู้บริโภคส่วนใหญ่ไม่ได้ตัดสินใจซื้อ

เพียงเพราะความเป็นเอกลักษณ์ของพิมรี่พาย แต่เนื่องจากผู้บริโภคส่วนใหญ่ตัดสินใจซื้อสินค้าจากราคาที่ผู้บริโภคคิดว่าจะมีความคุ้มค่ากับเงินที่ได้จ่ายไป สินค้าที่ขายต้องมีความเหมาะสมกับสถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบัน [11] กล่าวได้ว่า ความต้องการซื้อสินค้าและบริการของผู้บริโภคมักมีปัจจัยด้านระดับราคามาเกี่ยวข้องในการตัดสินใจซื้อ [12] อีกทั้งสินค้าทางออนไลน์มีการระบุราคาที่ชัดเจนมีส่วนลด ส่งผลให้สามารถซื้อสินค้าที่มีราคาถูกกว่าร้านอื่น ในการซื้อสินค้าแต่ละครั้ง ผู้บริโภคมักจะเปรียบเทียบราคาของสินค้าจากร้านอื่น ๆ ก่อนการตัดสินใจซื้อ และการซื้อสินค้าออนไลน์ผู้บริโภคสามารถสืบค้นหาข้อมูลได้ บางร้านขายสินค้าชนิดเดียวกัน แต่บางร้านขายแตกต่างกัน จึงส่งผลให้เกิดข้อเปรียบเทียบราคาก่อนการตัดสินใจซื้อ [13] ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ Thanyapat Ketpradit และ Ithikorn Khamdej ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ตของผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร ได้พบว่ากลุ่มตัวอย่างได้ให้ความสำคัญเรื่องปัจจัยด้านราคามากที่สุด เช่น ราคาที่ซื้อผ่านออนไลน์เมื่อรวมค่าขนส่งแล้วมีราคาถูกกว่าซื้อจากช่องทางอื่น [14] โดยในปัจจุบัน พิมรี่พาย มีสินค้าหลากหลายชนิด มีการหาสินค้ามาจากแหล่งที่มีราคาถูกที่สุด มาขายให้ได้กำไรสูงสุด สินค้ามีคุณภาพ มีราคาถูก พร้อมโปรโมชั่นอีกมากมาย เช่น การลดราคา การแจกของ เป็นต้น ซึ่งเป็นข้อเสนอที่สามารถกระตุ้นให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อได้โดยง่าย จนทำให้พิมรี่พายมีฐานลูกค้ามากมาย และมียอดขายที่เพิ่มขึ้น [15]

ปัจจัยด้านการให้ความรู้ (Education) ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค กรณีศึกษา : พิมรี่พาย ผลการศึกษา โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ปัจจัยด้านการให้ความรู้ ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค กรณีศึกษา : พิมรี่พาย เนื่องจากการได้รับความรู้ข่าวสารของผู้บริโภคบนสื่อออนไลน์ทาง Facebook ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค รวมทั้งด้านจำนวนการซื้อ ปริมาณการซื้อ และเกิดการซื้อซ้ำ ซึ่งสอดคล้องกับวิทยานิพนธ์ของ สุรรรยาน้ำทองคำ ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคทางสื่อออนไลน์ และความรู้เกี่ยวกับแบรนด์ไม่ส่งผลต่อการซื้อในอนาคตโดยตรง ผลลัพธ์ในการวิจัยได้ระบุเอาไว้ เพื่อการตัดสินใจซื้อที่ปลอดภัยในอนาคต แบรนด์ที่คุ้นเคยและมีภาพลักษณ์ที่ดีจะต้องสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับแบรนด์กับผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้าของแบรนด์นั้น ๆ [16] ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Franz-Rudolf Esch and Tobias Langner และตรงข้ามกับบทความของ Kaya Ismail ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริโภคในปัจจุบันมีความรอบรู้และพึ่งพาข้อมูลบนโลกออนไลน์อย่างมากก่อนการตัดสินใจซื้อ จากการวิจัยของ Conductor พบว่า ผู้บริโภคมีแนวโน้มที่จะซื้อจากแบรนด์ทันทีถึง 131% หลังจากที่พวกเขาศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาการให้ความรู้ อีกทั้งการให้ความรู้แก่ผู้บริโภคช่วยส่งเสริมคุณค่าของแบรนด์ แต่เนื่องจากการตลาดเชิงเนื้อหาหายากและตลก ทำให้ความรู้ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ [16-17] ดังนั้นแล้วจึงถือว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 การตลาดเชิงเนื้อหาหายากและตลกปัจจัยด้านการให้ความรู้ (Education) ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค กรณีศึกษา : พิมรี่พาย

ปัจจัยด้านการให้แรงบันดาลใจ (Inspiration) ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค กรณีศึกษา : พิมรี่พาย ผลการศึกษา ได้จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 พบว่าการตลาดเชิงเนื้อหาหายากและตลก ในรูปแบบการให้แรงบันดาลใจบนสื่อสังคมออนไลน์ของพิมรี่พาย ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค แสดงให้เห็นว่า แรงบันดาลใจส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค เนื่องจากการที่ผู้บริโภคได้รับข้อมูลที่มีเนื้อหาในการสร้างแรงบันดาลใจ ทำให้ผู้บริโภคเปิดรับข้อมูลและเกิดการตัดสินใจซื้อสินค้าได้ในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุธีรพันธุ์ สักวรรต ที่กล่าวถึง เครื่องมือการวางแผนการตลาดเชิงเนื้อหา (Content Marketing Matrix) ว่าเป็นเนื้อหาที่อยู่ระหว่างแกนอารมณ์ (Emotion) และการซื้อ (Purchase) เป็นการใช้อารมณ์เปิดการขายด้วยแรงบันดาลใจ เช่น หากใช้สิ่งนี้แล้วจะสวยเหมือนดารา ใช้สิ่งนี้แล้วจะหุ่นดีเหมือนเน็ตไอดอล ใช้สิ่งนี้แล้วจะผิวขาวเหมือนพรินซ์ ใช้สิ่งนี้แล้วจะทำให้เป็นคนดูดีมีฐานะเหมือนเศรษฐีข้างบ้าน เพื่อสร้างแรงจูงใจด้วยแรงบันดาลใจผ่านเนื้อหาคอนเทนต์ในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้ผู้บริโภคเกิดการตัดสินใจซื้อสินค้าได้ในที่สุด [19] ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ ปวีณสุดา เหนือคลอง ที่กล่าวถึงเรื่องการใช้ภาษาในการพูดเพื่อสร้างแรงบันดาลใจของฉอน บรูณะหิรัญ ว่าการใช้ภาษาในการพูดเพื่อสร้างแรงบันดาลใจเป็นการใช้ภาษาเพื่อ เปลี่ยนทัศนคติเชิงลบให้เป็นทัศนคติเชิงบวก การใช้ประโยคขัดความจึงเป็นการใช้ภาษาเพื่อสร้างความขัดแย้งทางความคิดเพื่อแสดงให้ผู้ฟังได้มองเห็นในลักษณะคู่ตรงข้ามของความเป็นภววิสัยบนพื้นฐานแห่งความเป็นจริงทั้งสองแง่มุม ฉอน บรูณะหิรัญ ได้ใช้กลวิธีในการแสดงเหตุผลเพื่อให้ทุกคนเข้าใจถึงลักษณะของบุคคลและการเลือกใช้สื่อเป็นช่องทางในการนำเสนอข้อมูลที่แตกต่างก็เป็นกลวิธีอีกอย่างหนึ่งที่ดึงดูดความสนใจของผู้ฟังได้ตามวัตถุประสงค์ [20] สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งทอ เนตรสืบสาย ที่ได้ศึกษา การสื่อสารการตลาดเชิงเนื้อหาบนเว็บไซต์ร้าน SHUGAA ที่มีผลต่อการตัดสินใจของ ลูกค้าที่ซื้อเค้กฟองดองที่ผ่านเว็บไซต์ www.shugaaordercake.com พบว่า การทำคอนเทนต์ที่มีเนื้อหาประเภทให้แรงบันดาลใจเป็นเนื้อหาที่กลุ่มตัวอย่างชอบมากที่สุด และเป็นเนื้อหาที่ช่วยให้ผู้บริโภคเกิดความรู้สึกร่วม และสร้างแรงจูงใจให้เกิดความต้องการเพิ่มมากขึ้น [21] ทั้งยังส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดการซื้อสินค้าได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ดังนั้นแล้วจึงถือว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ 3 การตลาดเชิงเนื้อหาหายากและตลกปัจจัยด้านการให้แรงบันดาลใจ (Inspiration) ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค กรณีศึกษา : พิมรี่พาย

ปัจจัยด้านการโน้มน้าวใจ (Conviction) ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค กรณีศึกษา : พิมรี่พาย ผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 พบว่าการตลาดเชิงเนื้อหาที่หายากและตลก ในรูปแบบ

การโน้มน้าวใจบนสื่อสังคมออนไลน์ ของพรีพาย ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค แสดงให้เห็นว่าการโน้มน้าวใจ จากการนำเสนอสินค้า การจัดโปรโมชั่นส่วนลดหรือการสื่อสารอธิบายบ่งบอกถึงคุณภาพโดยวิธีการสื่อสารของพรีพาย ตรงกับผลงานของ วิริยวิศ มงคลยศ กล่าวว่าการตลาดเชิงเนื้อหาที่หายากและแปลกทำออกมาได้นั้นจะการอธิบายคุณภาพที่ดี การที่จะทำให้เนื้อหา เป็นที่น่าจดจำของผู้บริโภคนั้น สิ่งสำคัญคือกลวิธีการนำเสนอ จะต้องดึงดูดความรู้สึกสนใจของผู้บริโภคให้ได้ เพราะนอกจากจะ บ่งบอกถึงความสำเร็จแล้ว ยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้านั้นด้วยพรีพาย จึงต้องคิดหาวิธีการนำเสนอโฆษณา ผลิตภัณฑ์ของตนให้ดึงดูดความสนใจผู้บริโภคมากที่สุด ส่งผลให้มีการสื่อสารออกมาได้อย่างหลากหลาย ผ่านทางออนไลน์โดยจะมี การวางว่าจะจัดโปรโมชั่นออกมาอย่างไรให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย ยกตัวอย่างเช่น เมื่อซื้อสินค้ามีการลุ้นทองคำ การทำกล่องสุ่ม หรือ มีการขายในราคาที่สามารถสร้างผลกระทบต่อจิตใจของผู้บริโภคได้ [22] ตรงกับงานวิจัยในอดีตของ Berkman กล่าวว่า หากผู้บริโภคมีทัศนคติที่ดีต่อการตลาดเชิงเนื้อหาที่หายากและแปลกในด้านของการโน้มน้าวใจจะส่งผลให้มีทัศนคติที่ดีต่อสินค้าและ ตราสินค้าจนนำไปสู่ความตั้งใจซื้อและเกิดการตัดสินใจซื้อได้ในที่สุดเหมือนกับที่พรีพายมีการทำคอนเทนต์ซึ่งมีการใช้ทั้ง คำหายากและคำตลกขบขัน แต่ผู้บริโภคมองว่าเป็นคนจริงใจเพราะความเป็นคนตรง ๆ ของเธอ ในการขายแต่ละครั้งที่ชี้แจงตรง ๆ กับลูกค้า ว่าของดีหรือไม่ดี ไขมาเองเป็นยังงี้ หรือแม้กระทั่งบอกด้วยว่าของเป็นของจริงหรือของปลอม และอย่างนั้นเองผู้บริโภคก็ ยังคงตัดสินใจที่จะซื้ออยู่ดี [23] กล่าวคือ การตลาดเชิงเนื้อหาที่หายากและแปลกในรูปแบบโน้มน้าวใจจะช่วยให้เกิดการตัดสินใจ ซื้อได้ ดังนั้นแล้วจึงถือว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ 4 การตลาดเชิงเนื้อหาหายากและแปลกปัจจัยด้านการโน้มน้าวใจ (Conviction) ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค กรณีศึกษา : พรีพาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไปเชิงการตลาด

1.1 ในยุคดิจิทัลการตลาดเชิงเนื้อหาที่ยังคงมีความสำคัญ เหตุเนื่องจากการตลาดเชิงเนื้อหาเป็นเครื่องมือทางการตลาด ที่สามารถดึงดูดผู้บริโภคได้ เช่น การทำการตลาดเชิงเนื้อหาหายากและแปลกสามารถทำให้ธุรกิจสามารถประหยัดต้นทุนได้หรือไม่ หรือสามารถสร้างยอดขายให้กับธุรกิจได้มากน้อยแค่ไหน นักการตลาดจำเป็นต้องที่จะให้ความสนใจและติดตามพฤติกรรมของผู้บริโภค อย่างเป็นประจำ เพื่อนำมาพัฒนาและปรับเอาเครื่องมือทางการตลาดเชิงเนื้อหาให้ได้อย่างเหมาะสม

1.2 ในปัจจุบันการวางแผนทางการตลาดเชิงเนื้อหาถือว่ามีความสำคัญมาก เพราะการตลาดเชิงเนื้อหาสามารถช่วยให้นักการตลาดสามารถเลือกใช้รูปแบบเนื้อหาทางออนไลน์ได้ตรงต่อความต้องการของลูกค้ามากที่สุด โดยเราสามารถเลือกนำสิ่งเหล่านี้ มาปรับใช้กับธุรกิจได้ เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดการรับรู้และนำไปสู่การตัดสินใจซื้อได้ในที่สุด

1.3 การตลาดเชิงเนื้อหาทุกรูปแบบล้วนเป็นการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ไปสู่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อทำให้ผู้บริโภคเกิดการรับรู้ และเกิดการตัดสินใจซื้อสินค้าได้ในที่สุด นักการตลาดจึงควรให้ความสำคัญในการนำข้อมูลการศึกษาวิจัยมาวางแผนทางการตลาด อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

2.1 การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณซึ่งหากผู้วิจัยต้องการข้อมูลที่มีเชิงลึกและมีรายละเอียดแนะนำให้มีการเก็บวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) กับ กลุ่มตัวอย่างที่เก็บแบบสอบถามเพื่อให้ทราบถึงเหตุและผลอีกทั้งยังเป็นแนวคิดเพิ่มเติมจากผู้ทำแบบสอบถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์ผล ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

2.2 สื่อสังคมออนไลน์นั้นมีความผันผวนสูงซึ่งหมายความว่ามีการเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อย ๆ อาจทำให้ความสนใจของ ผู้บริโภคนั้นก็เปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ ดังนั้นผู้วิจัยอาจใช้กรณีศึกษาที่ไม่ใช่พรีพายก็ได้ เนื่องจากเวลาเปลี่ยน กระแสความนิยมก็ย่อม เปลี่ยนแปลง

2.3 การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะการตลาดเชิงเนื้อหา ซึ่งเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่กำลังเป็นที่นิยม ดังนั้น ในการวิจัย ครั้งต่อไปควรศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดอื่น ๆ ที่มีความเหมาะสมกับช่วงเวลาและธุรกิจประเภทนั้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] พรูเด็นเชียล. การใช้โซเชียลมีเดียและสุขภาพจิต [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: สำนักงาน; [เข้าถึงเมื่อ 18 พ.ย 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.prudential.co.th/corp/prudential-th/th/about-prudential-thailand/>.
- [2] กรุงเทพธุรกิจ. เปิดสถิติคนไทยใช้ โซเชียลมีเดีย อันดับ1ของโลก [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: สำนักงาน; 2564. [เข้าถึงเมื่อ 18 พ.ย 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.bangkokbiznews.com/lifestyle/958161>.
- [3] Nipa. สร้าง Content Marketing ให้มีคุณค่าเพื่อเพิ่มมูลค่าให้ธุรกิจ [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: สำนักงาน; 2565. [เข้าถึงเมื่อ 19 พ.ย 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://nipa.co.th/th/article/digital-marketing/>.

- [4] อัญญาพร วงษ์พิพัฒน์พันธ์. ความตระหนักรู้ในตราสินค้าความสอดคล้องกับตนเองความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ และความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อน้ำหอมแบรนด์เนมของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์]. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. 2565. [เข้าถึงเมื่อ 25 มกราคม 2566]. เข้าถึงได้จาก http://dspace.bu.ac.th/jspui/bitstream/123456789/4364/1/atsadaporn_wong.pdf.
- [5] ไทยโพสต์. ศูนย์วิจัยกสิกรไทยคาดตลาด E-commerce ในปี 65 มีมูลค่าราว 5.6 แสนล้านบาท. [อินเทอร์เน็ต]. 2565. [เข้าถึงเมื่อ 29 ธันวาคม 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.thaipost.net/economy-news/95153/>.
- [6] Starfish Academy. ชี้ช่องทาง...แหล่งขายของออนไลน์ที่ใครๆก็อยากขาย. [อินเทอร์เน็ต]. 2565. [เข้าถึงเมื่อ 9 ธ.ค 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.starfishlabz.com/blog/409>
- [7] Jan. ‘พิมรี่พาย’ ตอบทุกอย่าง เบื้องหลัง Live 100 ล้าน ทำไมทำคอนเทนต์ช่วยสังคม ‘จากผู้รับเปลี่ยนเป็นผู้ให้’. [อินเทอร์เน็ต]. 2564. [เข้าถึงเมื่อ 9 ธันวาคม 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.brandbuffet.in.th/2021/12/pimrypie-interview-with-woody/>.
- [8] อรวรรณ บัณฑิตกุล. “พิมรี่พาย” ผู้ขายทุกอย่าง. [อินเทอร์เน็ต]. 2564. [เข้าถึงเมื่อ 9 ธันวาคม 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://marketeeronline.co/archives/244294>
- [9] Sanook. ประวัติ “พิมรี่พาย” แม่ค้าออนไลน์สุดแซบ เน็ตไอดอลรุ่นใหม่ที่น่ารักกับสังคม. [อินเทอร์เน็ต]. 2564. [เข้าถึงเมื่อ 9 ธันวาคม 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.sanook.com/campus/1403047/>
- [10] Nunnally JC. An overview of psychological measurement. Clinical diagnosis of mental disorders: A handbook. 1978:97-146.
- [11] ชลติกาณต์ ทิศเสถียร. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านเพชฌัญญ์ของผู้บริโภค ระหว่างสถานการณ์โควิด-19 ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพ [อินเทอร์เน็ต]. 2565. [เข้าถึงเมื่อ 25 ม.ค 2566]. เข้าถึงได้จาก http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/5130/1/chontikan_tits.pdf
- [12] ประอรนุช หงษ์ทอง, ไพลิน ทรัพย์อุดมผล และรักเกียรติ หงษ์ทอง. ปัจจัยอุปสงค์ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี [อินเทอร์เน็ต]. 2564. [เข้าถึงเมื่อ 25 มกราคม 2566]. เข้าถึงได้จาก <https://so06.tcithaijo.org/index.php/dhammathas/article/download/248393/168992>
- [13] อีระศักดิ์ ทรัพย์ประเสริฐ, อภิชา นิเวศน์, พงศกร เอี่ยมสะอาด, รักเกียรติ โรจน์กัญญาพ, อติศัย วรธนะภูติ. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ในยุคนิวนอร์มอลของผู้บริโภคจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏราชบุรี ปีที่ 9 ฉบับที่ 3. 2565; 145-162.
- [14] กนกณภัทร แก้วยา. ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อสินค้าทางออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล [อินเทอร์เน็ต]. 2562. [เข้าถึงเมื่อ 25 มกราคม 2566]. เข้าถึงได้จาก <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/mmm24-1/6014133071.pdf>
- [15] Uppercuz. เจาะ 5 แนวทางความสำเร็จของการตลาดแบบ “พิมรี่พาย” [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: สำนักงาน; จตุจักร. 2563.
- [16] สุจรรยา น้ำทองคำ. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคทางสื่อออนไลน์. [วิทยานิพนธ์]. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์; 2558.
- [17] Esch FR, Langner T, Schmitt BH, Geus P. Are brands forever? How brand knowledge and relationships affect current and future purchases. Journal of product & brand management. 2006 Feb 1; 15(2):98-105.
- [18] Ismail K. The Importance of Consumer Education in Today's Data-Driven Purchasing Journey. [Internet]. 2020 [cited 2023 January 5]. Available from: <https://www.cmswire.com/content-marketing/the-importance-of-consumer-education-in-todays-data-driven-purchasing-journey/>
- [19] เจาะ 5 แนวทางความสำเร็จของการตลาดแบบ “พิมรี่พาย” [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 25 ม.ค 2566]. เข้าถึงได้จาก <https://uppercuz.com/blog/5-ways-pimrypie-success/>
- [20] ปวีณสุดา เหนือคลอง, ปาริชาติ แก้วนวน, พัชรพรรณ ดั่งสุข, สมิตร์ชาต พุมมา, อติสา คุ่มเคี่ยม. การใช้ภาษาในการพูดเพื่อสร้างแรงบันดาลใจของฉนวน บุณยะหิรัญ 2562; การประชุมวิชาการระดับชาติ “วลัยลักษณ์วิจัย” ครั้งที่ 11:1-8.
- [21] รุ่งทอ เนตรสืบสาย. การสื่อสารการตลาดเชิงเนื้อหาบนเว็บไซต์ร้าน SHUGAA ที่มีผลต่อการตัดสินใจของลูกค้าที่ซื้อเค้กฟองดองท์ผ่านเว็บไซต์ www.shugaaordercake.com [การค้นคว้าอิสระ]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ; 2561.
- [22] วิริยวิศด มงคลยศ. กลวิธีการนำเสนอและการใช้ภาษาของโฆษณาเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประเภทฟังก์ชันนัลดริงก์ในสื่อเพชฌัญญ์ [วิทยานิพนธ์]. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2560.
- [23] Berkman HW, Lindquist JD, Sirgy MJ. Consumer behavior: Concepts and marketing strategy. Lincoln wood, IL: NTC Business Books. 1997.

การศึกษาการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

A Study for Intolerance of Uncertainty among Phetchaburi Rajabhat University Students

วิชญา มณีชัย

Wichaya Maneechai

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000

Faculty of Education, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi 76000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: po123wi@hotmail.com

Received: 18 March 2023, Revised: 16 May 2023, Accepted: 21 December 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 2) เปรียบเทียบการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนจำแนกตามคณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือนักศึกษาคณะครุศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวนทั้งสิ้น 109 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ประกอบด้วยตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 ข้อคำถามของการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า 1) การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนอยู่ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 39.84 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ย 25-36) โดยแบ่งเป็นการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ (ค่าเฉลี่ย 39.04 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ย 25-36) และการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ (ค่าเฉลี่ย 41.62 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ย 25-36) และ 2) ผลการเปรียบเทียบการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์พบว่าการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study intolerance of uncertainty among Phetchaburi Rajabhat University students; 2) compare intolerance of uncertainty classified by faculty of Phetchaburi Rajabhat University students. The sampling group were 109 first year students of Faculty of Education and Humanities students Phetchaburi Rajabhat University in academic year 2566 by purposive sampling. The tools used in the research was intolerance of uncertainty inventory. It consists of Part 1: General information of the respondent in a checklist format, Part 2: Questions on intolerance of uncertainty in a 5-point rating scale format. The scoring criteria are: very much, much, moderate, little, least. The data were analyzed by using mean, standard deviation and dependent t-test. The results shown as the follows: 1) intolerance of uncertainty was at a higher level than the standard (mean 39.84, higher than the standard average of 25-36). It was divided into intolerance of uncertainty among Faculty of Education students (mean 39.04, higher than the standard average of 25-36) and intolerance of uncertainty among Faculty of Humanities students (mean 41.62, higher than the standard average of 25-36), and 2) the results of comparing the intolerance of uncertainty among students in the Faculty of Education and Humanities found that there was no significant difference in intolerance of uncertainty at the .05 level.

Keywords : Intolerance of uncertainty, students, Rajabhat University

บทนำ

การตอบสนองทางอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมในเชิงลบต่อสถานการณ์ที่คลุมเครือ ไม่ชัดเจน เป็นสภาวะที่เรียกว่าการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน (Intolerance of Uncertainty) ซึ่งเป็นปัจจัยทางจิตวิทยาที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อปัญหาสุขภาพจิต [1]

บุคคลที่ไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนจะมีความเชื่อเชิงลบเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ มีการประมวลข้อมูล ที่คลุมเครือด้วยความลำเอียง ตีความสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนว่าเป็นภัยคุกคาม และพยายามที่จะสร้างความมั่นใจ เพื่อลดความวิตกกังวลจากสถานการณ์นั้น จนอาจเกิดการรับรู้ถึงการขาดความสามารถในการอดทนของตนเอง [2] ความคิดและพฤติกรรมเหล่านี้ส่งผลให้บุคคลกังวลใจ วิตกกังวล และรับรู้ถึงภัยคุกคามเพิ่มมากขึ้น การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน เป็นลักษณะนิสัย (Dispositional Trait) ของบุคคล หรือเป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference Characteristic) ในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวล [3] การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนมาจากการอธิบายถึงความไม่แน่นอนว่าเป็นคุณลักษณะสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวล และการไม่สามารถทนต่อสิ่งที่ไม่รู้จักนั้นเป็นปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับความผิดปกติทางจิต ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อบุคคลในเชิงลบ กล่าวคือทำให้เกิดความไม่พอใจ ความเครียด และอารมณ์เสีย นำไปสู่การไม่สามารถดำเนินการหรือจัดการต่อสิ่งต่าง ๆ ได้ ไปจนถึงการมีพฤติกรรมที่หลีกเลี่ยงและหลีกเลี่ยงในที่สุด [4]

การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนส่งผลกระทบต่อทั้งในเรื่องของการดำเนินชีวิตและในเรื่องของการทำงาน การเรียน หรือแม้กระทั่งการทํากิจกรรมต่าง ๆ ของบุคคล และการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนนี้ยังส่งผลกระทบต่อคนทุกช่วงวัย โดยเฉพาะช่วงวัยรุ่นที่กำลังเรียนรู้ทั้งการทำงานและการใช้ชีวิต สำหรับวัยรุ่นตอนปลายที่เป็นนิสิตนักศึกษาเป็นวัยแห่งพัฒนาการที่สำคัญของชีวิต [5] และเป็นวัยของรอยต่อระหว่างการเรียนรู้และการประกอบอาชีพ นิสิตนักศึกษาจึงเป็นกลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบทางจิตสูงเมื่อต้องเผชิญกับความท้าทายของชีวิต [6] และเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบทางอารมณ์ได้ง่ายแม้ภายใต้สถานการณ์ปกติ การเผชิญกับความคลุมเครือในชีวิตให้ต้องปรับตัวอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงวิถีการใช้ชีวิต พฤติกรรมทางสังคม และรูปแบบการเรียนเป็นระบบออนไลน์ จึงเป็นปรากฏการณ์ที่มีผลต่อสุขภาพจิตของนิสิตนักศึกษา ดังงานวิจัยของ Romeo et al. [7] ที่ศึกษาในประเทศอิตาลี พบว่า กลุ่มนักศึกษามีความวิตกกังวลและภาวะซึมเศร้าสูงกว่ากลุ่มคนทำงานในช่วงของการแพร่ระบาดของ COVID-19 สอดคล้องกับงานวิจัยอีกหลายฉบับที่ผ่านมา พบว่า การปรับเปลี่ยนแบบฉบับพล้นจากการเรียนในห้องเรียนเป็นการเรียนแบบทางไกลผ่านระบบออนไลน์ ส่งผลให้นิสิตนักศึกษาเกิดความเครียดและความวิตกกังวล โดยเฉพาะความกังวลเกี่ยวกับความสำเร็จทางการเรียน การทำงานในอนาคต การมีสังคม และสัมพันธภาพกับผู้อื่น [8] แม้ว่าความรุนแรงของการแพร่ระบาดจะลดลงจนนิสิตนักศึกษากลับมาเรียนในสถานศึกษาได้ในบางแห่ง แต่ยังคงมีความไม่แน่นอนในอนาคต นิสิตนักศึกษายังคงมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับความไม่แน่นอนในชีวิตจากโรคอุบัติใหม่ ผลการศึกษาของ Zhuo et al. [9] พบว่า นักศึกษาในเมืองอู่ฮั่น (Wuhan) ที่กลับมาเรียนในสถานศึกษาทั้งที่มั่นใจและไม่มั่นใจเกี่ยวกับการแพร่ระบาดระลอกใหม่ของ COVID-19 มีความวิตกกังวลและภาวะซึมเศร้าสูงกว่านักศึกษาที่ไม่คิดว่าจะมีการแพร่ระบาดระลอกใหม่ ผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบทางสุขภาพจิตจากการรับรู้ถึงความคลุมเครือและความไม่แน่นอนของเหตุการณ์ในอนาคต

งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่ได้ศึกษาเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนและสุขภาพจิตในวัยรุ่น ดังเช่นงานวิจัยของ Zavyazkina & Yatsenko [10] ที่ได้ค้นหาว่าการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนเกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลทางสังคมในบริบททางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนมีส่วนสำคัญในการแสดงออกของความวิตกกังวลทางสังคม และงานวิจัยของ Shah & Kumar [11] ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนและรูปแบบกลไกการป้องกันตนเอง พบว่า การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรูปแบบกลไกการป้องกันตนเองเชิงลบ และมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรูปแบบกลไกการป้องกันตนเองเชิงบวก งานวิจัยของ Incelenmesi et al. [12] ที่ศึกษาความวิตกกังวลในอนาคตของนักศึกษา การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน การรับรู้ความสามารถของตนเองโดยทั่วไป และความเชื่อเกี่ยวกับการหางานทำในอนาคต พบว่า การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทั้งความวิตกกังวลในอนาคตที่นำไปสู่ความสิ้นหวังของนักศึกษา และยังพบอีกว่า ระดับความสิ้นหวังของนักศึกษาถูกทำนายโดยการรับรู้ความสามารถของตนเองโดยทั่วไป การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน และความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการหางานทำในอนาคต สำหรับการศึกษาวิจัยเรื่องของการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนในประเทศไทย ได้มีงานวิจัยของ อารยา ปิยะกุล [13] ที่ได้ศึกษาการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนและสุขภาพทางจิตของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่า การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนมีคะแนนรวมเฉลี่ยระดับปานกลาง สุขภาพทางจิตมีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก

จากการศึกษาวิจัยเรื่องของการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนทั้งในและต่างประเทศ ทำให้เห็นได้ว่ากลุ่มที่สมควรได้รับการจัดการหรือการแก้ไขปัญหาระหว่างการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนก็นิสิตนักศึกษา และหากพิจารณาจากงานวิจัยของ วิมลวรรณ ปัญญาอ่อน และรัตนศักดิ์ สันติธาดากุล [14] ที่ได้ศึกษาความชุกของภาวะซึมเศร้าและความเสี่ยงฆ่าตัวตายในวัยรุ่นไทย : การสำรวจโรงเรียนใน 13 เขตสุขภาพ พบว่า เขตสุขภาพที่พบวัยรุ่นมีภาวะซึมเศร้ามากที่สุดอันดับแรกคือเขตสุขภาพที่ 5 ได้แก่ จังหวัดเพชรบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม ประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี นครปฐม ราชบุรี และกาญจนบุรี หากจะทำการศึกษาในเรื่องของการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน ควรทำการศึกษาจังหวัดในเขตสุขภาพที่ 5 ด้วยเพราะความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างความวิตกกังวลและความเครียดในระดับที่สูงนี้เอง อาจจะทำให้ส่งผลถึงการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนได้ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้

ทำการศึกษาค้นคว้าประกอบของการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน โดยศึกษากับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ซึ่งอยู่ในเขตสุขภาพที่ 5 และโดยเฉพาะในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์นี้ก่อนด้วย เพราะความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างความวิตกกังวลและความเครียดในระดับที่สูงนี้เองอาจจะทำให้ส่งผลถึงการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน และสาเหตุที่ได้เลือกศึกษานักศึกษาคณะครุศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์ ด้วยเหตุผลเพราะการที่นักศึกษามีภูมิลำเนาอยู่ในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และเพชรบุรีเป็นส่วนใหญ่นั่นเอง

การศึกษากการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ มีความสำคัญต่อกระบวนการที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาให้มีการดำเนินชีวิตที่สมบูรณ์ ผู้วิจัยมองว่าการศึกษากการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษานั้นจะสามารถทำให้ทราบถึงการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษา และพร้อมกันนั้นก็จะได้มีวิธีในการรับมือแก้ไขหรือช่วยลดและจัดการกับการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษาได้ ผู้วิจัยจึงได้จัดทำ “การศึกษากการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี” ขึ้น เพื่อสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยและการพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนจำแนกตามคณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนา

1. ตัวแปรต้น (Independent Variable) คือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ขอบเขตด้านประชากร นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2566

ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาคณะครุศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์

ขอบเขตด้านเนื้อหา ความหมายของการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน

นิยามศัพท์

1. การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน หมายถึง การตอบสนองทางอารมณ์ความคิดและพฤติกรรมในเชิงลบต่อสถานการณ์ที่คลุมเครือ ไม่ชัดเจน ส่งผลให้บุคคลวิตกกังวล และมีความเชื่อเชิงลบเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ ทัศนคติสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนว่าเป็นภัยคุกคาม จนอาจเกิดการรับรู้ถึงการขาดความสามารถในการอดทนของตนเอง

2. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในคณะครุศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2566

3. Carleton หมายถึง นักวิจัยที่ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจนได้องค์ประกอบของการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนเพียง 2 องค์ประกอบ คือ (1) การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนในอนาคต (Prospective Intolerance of Uncertainty) และ (2) การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนเชิงยับยั้ง (Inhibitory Intolerance of Uncertainty) และได้นำมาจัดทำเป็นแบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนจำนวนทั้งสิ้น 12 ข้อ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษากการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการศึกษาดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างแบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1) ทบทวนเอกสาร งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อนำมาทำเป็นเครื่องมือวัด พร้อมทั้งวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เกี่ยวกับการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน และได้นำมาจัดทำเป็นแบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยปรับปรุงจากของ Carleton [1]

2) จัดทำเครื่องมือ คือ แบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน โดยกำหนดโครงสร้างของแบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน และร่างข้อคำถามจากนิยามศัพท์เฉพาะ ประกอบด้วย 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ข้อคำถามของการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน

1) ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน โดยนำแบบวัดให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของการวิจัย นิยามตัวแปรและข้อคำถามที่ใช้วัดตัวแปร รวมทั้งความถูกต้องและเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยใช้การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC)

2) จากนั้นนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำแบบวัดไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

3) นำผลที่ได้มาหาค่าอำนาจจำแนกและความเที่ยงของแบบวัดโดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ชั้นปี 1 ที่ศึกษาในปีการศึกษา 2566 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดคุณลักษณะในการเลือกแบบเจาะจงโดยเลือกจากนักศึกษาที่ผู้วิจัยได้สอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 แยกเป็นนักศึกษาคณะครุศาสตร์จำนวน 55 คนและนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์จำนวน 54 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 109 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการเก็บข้อมูลระหว่างการเรียนการสอนของรายวิชาที่สอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ซึ่งมีวิธีการคือ ให้นักศึกษาทำแบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน จากนั้นจึงเก็บแบบวัดแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้ในการสรุปอภิปรายผลการดำเนินการวิจัยต่อไป รายละเอียดดังนี้

1. ให้นักศึกษาเตรียมตัวก่อนที่จะทำแบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน
2. ชี้แจงการทำแบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนให้นักศึกษาก่อนที่จะลงมือทำแบบวัด เมื่อนักศึกษาไม่เข้าใจให้สอบถามเพิ่มเติมก่อนที่จะดำเนินการทำแบบวัด
3. ผู้วิจัยแจกแบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน จากนั้นให้นักศึกษาลงมือทำแบบวัดด้วยตนเอง เป็นเวลา 15 นาที
4. เมื่อนักศึกษาทำแบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบอีกครั้งแล้วจึงเก็บแบบวัดจนกระทั่งครบ เพื่อที่จะนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน โดยใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษา ด้วยการใช้การทดสอบที (t-test Independent Sample)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการสร้างแบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน โดยทบทวนเอกสาร งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำมาทำเป็นเครื่องมือวัด พร้อมทั้งวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เกี่ยวกับการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน และได้นำมาจัดทำเป็นแบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยปรับปรุงจากของ Carleton [1]

จากนั้นได้สร้างแบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน โดยกำหนดโครงสร้างของแบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน และร่างข้อคำถามจากนิยามศัพท์เฉพาะ จึงได้แบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนทั้งสิ้นเป็นจำนวน 12 ข้อ

2. ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน

2.1 การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัด โดยการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน แล้วนำผลที่ได้มาหาค่าดัชนีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC) เป็นรายชื่อ ซึ่งใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อความที่ค่าความสอดคล้องระหว่าง

ข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC) ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป ได้แบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน จำนวน 12 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

ขั้นตอนการวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC) ของแบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน มีดัชนีค่าความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่าง 0.60 – 1.00 จึงได้ข้อคำถามทั้งสิ้น 12 ข้อ

2.2 การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

การวิเคราะห์อำนาจจำแนกของข้อคำถามในแบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน ระหว่างกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้คะแนนรวมของการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนต่ำและสูง โดยใช้คะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ 50 และวิเคราะห์โดยใช้สถิติที (t-test for Independent Groups) การวิเคราะห์อำนาจจำแนกจากพบว่า ทุกข้อคำถามสามารถจำแนกความแตกต่างได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.3 การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability Coefficients)

การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน โดยการหาค่าความคงที่ภายในด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha) ผลปรากฏว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนมีค่า .83 แสดงว่าแบบวัดการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง

3. ผลการศึกษาการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้กำหนดสัญลักษณ์แทนค่าสถิติดังนี้

$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติการทดสอบ t-test
p value	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ

3.1 การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษา

ตารางที่ 1 การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 109 คน

การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน	n	$\bar{x}$	S.D.	เกณฑ์มาตรฐาน*
การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์	55	39.04*	7.51	
การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์	45	41.62*	5.64	25-36
รวม	109	39.84*	7.06	

* ค่าเฉลี่ยของการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนที่ได้เทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน

จากข้อมูลตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาคณะครุศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์ ปีการศึกษา 2566 จำนวนรวมทั้งสิ้น 109 คน มีการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนอยู่ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน โดยมีค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตามลำดับดังนี้ การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 39.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.51 การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 41.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.64 และผลรวมการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 39.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.06

3.2 การเปรียบเทียบการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 109 คน

ครุศาสตร์ (N=55)		มนุษยศาสตร์ (N=54)		t	p value
$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
3.25	0.63	3.47	0.47	1.98	.051

จากข้อมูลตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาคณะครุศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์ ปีการศึกษา 2566 จำนวนรวมทั้งสิ้น 109 คน มีการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตามลำดับดังนี้ การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 และการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47

สรุปผลการวิจัย

1. การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนอยู่ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 39.84 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ย 25-36) โดยแบ่งเป็นการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ (ค่าเฉลี่ย 39.04 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ย 25-36) และการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ (ค่าเฉลี่ย 41.62 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ย 25-36)

2. การเปรียบเทียบการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยจำแนกตามคณะ

ผลการเปรียบเทียบการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์พบว่าการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนที่ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี พบว่า นักศึกษามีการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนอยู่ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งนี้เพราะวัยรุ่น มีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งพัฒนาการในแต่ละด้านของวัยรุ่นส่งผลต่อการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนด้วยเช่นกัน จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของวัยรุ่นนั้น ทำให้เห็นว่าในช่วงวัยรุ่นนั้นเป็นช่วงวัยที่สำคัญในการที่ต้องพัฒนาเรื่องความอดทนต่อความไม่แน่นอน เนื่องจากหลายงานวิจัยได้พบว่า การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของวัยรุ่นนั้นส่งผลทั้งสุขภาพทางจิต สุขภาพจิต และอารมณ์เชิงลบ ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ขัดขวางการเจริญเติบโตและการดำรงชีวิตในอนาคตของวัยรุ่น การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนมีความเกี่ยวข้องกับความกลัว ความเครียด ความวิตกกังวล และเป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญสำหรับปัญหาสุขภาพจิต และอารมณ์เชิงลบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่สุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคมไม่แน่นอน ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ขัดขวางการเจริญเติบโตและการดำรงชีวิตของบุคคลในอนาคต ซึ่งหากพิจารณาจากข้อสรุปในการวิจัยจากที่ได้ศึกษาทั้งหมดแล้วนั้นชี้ให้เห็นตรงกันว่า เมื่อบุคคลมีการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนเกิดขึ้นก็จะมีในเรื่องของความกลัว ความเครียด และความวิตกกังวลเกิดขึ้นตามมา แต่ถ้าบุคคลไม่มีการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนก็จะทำให้บุคคลมีสุขภาพจิตที่ดีและยังส่งผลในเรื่องของการปรับตัวและการดำเนินชีวิตที่ดีด้วยเช่นกัน เนื่องจากการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน (Intolerance of Uncertainty) เป็นลักษณะนิสัย (Dispositional Trait) ของบุคคลมาจากการอธิบายถึงความไม่แน่นอนว่าเป็นคุณลักษณะสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวล [1] และการไม่สามารถทนต่อสิ่งที่ไม่รู้จักนั้นเป็นปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับความผิดปกติทางจิต และเมื่อบุคคลมีการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนเกิดขึ้นก็อาจส่งผลกระทบต่อบุคคลในเชิงลบ กล่าวคือทำให้เกิดความไม่พอใจ ความเครียด และอารมณ์เสีย นำไปสู่การไม่สามารถดำเนินการหรือจัดการต่อสิ่งต่าง ๆ ได้ ไปจนถึงการมีพฤติกรรมที่หลีกเลี่ยงและหลีกเลี่ยงในที่สุด ดังนั้นการจัดการและรับมือหรือการแก้ไขปัญหาเรื่องของการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนในกลุ่มวัยรุ่นที่เป็นนิสิตนักศึกษา ต้องลงไปในเรื่องของการพัฒนา ซึ่งจะเห็นได้ว่าพัฒนาการทุกด้านของวัยรุ่นนั้น ถ้าได้รับการส่งเสริมพัฒนาให้ครบทุกด้านเป็นอย่างดีก็จะทำให้บุคคลมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตที่ดีต่อไปได้ และหากกว่าวัยรุ่นไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาในเรื่องของการพัฒนาตามช่วงวัยอย่างครบถ้วนทุกด้านแล้วนั้น ก็จะนำไปสู่ความไม่สมบูรณ์พร้อมของการพัฒนาและทำให้เป็นบุคคลที่ประสบกับปัญหาต่าง ๆ รวมไปถึงการเป็นบุคคลที่มี “การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน” หรือในอีกแง่มุมหนึ่งจะอธิบายได้ว่า “การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน” อาจจะทำให้เกิดความไม่สมบูรณ์พร้อมของการพัฒนาในบุคคลก็เป็นได้

สำหรับการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ทั้งนักศึกษาคณะครุศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์ที่มีคะแนนการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนอยู่ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานนั้น เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จะเป็นนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเกิดในพื้นที่ถิ่นเกือบทั้งหมด และบางส่วนก็มาจากจังหวัดที่ใกล้เคียง ซึ่งถือว่าอยู่ในภาคเดียวกันตรงนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิมลวรรณ ปัญญาว่อง และรัตนศักดิ์ สันติธาดากุล [14] ที่ได้ศึกษาความชุกของภาวะซึมเศร้าและความเสี่ยงฆ่าตัวตายในวัยรุ่นไทย : การสำรวจโรงเรียนใน 13 เขตสุขภาพ พบว่า เขตสุขภาพที่พบวัยรุ่นมีภาวะซึมเศร้ามากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เขตสุขภาพที่ 5 เขตสุขภาพที่ 7 และเขตสุขภาพที่ 13 โดยเขตสุขภาพที่พบวัยรุ่นมีภาวะซึมเศร้ามากที่สุดอันดับแรกคือเขตสุขภาพที่ 5 ได้แก่ จังหวัดเพชรบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม ประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี นครปฐม ราชบุรี และกาญจนบุรี ทั้งนี้วัยรุ่นที่มีความเสี่ยงฆ่าตัวตายมีโอกาสที่จะมีภาวะซึมเศร้ามากกว่าวัยรุ่นที่ไม่มีความเสี่ยงฆ่าตัวตาย 9.8 เท่า

2. ผลการเปรียบเทียบการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี พบว่าทั้งนักศึกษาคณะครุศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์มีการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อารยา ปิยะกุล [13] ที่ได้ศึกษาการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนและสุขภาวะทางจิตของนิสิตนักศึกษา ระดับปริญญาตรี พบว่า การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนมีคะแนนรวมเฉลี่ยระดับปานกลาง สุขภาวะทางจิตมีคะแนนรวมเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งถือว่าเชื่อมโยงกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

กล่าวโดยสรุปคือการที่นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีทั้งนักศึกษาคณะครุศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์มีคะแนนการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนอยู่ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานสามารถเชื่อมโยงกับงานวิจัยของของ วิมลวรรณ ปัญญาอ่อน และรัตนศักดิ์ สันติธาดากุล [14] ได้เป็นอย่างดี ด้วยเพราะเหตุผลของการวิจัยที่ค้นพบวัยรุ่นที่มีภาวะซึมเศร้ามากที่สุดนั่นเอง และแน่นอนว่าจะนำไปสู่การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของบุคคล อีกทั้งคะแนนการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษาทั้งสองคณะ ไม่แตกต่างกันก็ได้เชื่อมโยงกับงานวิจัยของ อารยา ปิยะกุล [13] จึงเป็นเหตุทำให้งานวิจัยครั้งนี้พบการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ทั้งนักศึกษาคณะครุศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์มีคะแนนการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนอยู่ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการอ้างอิงเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของนักศึกษาเนื่องจากการจัดการหรือรับมือกับการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของบุคคลจะช่วยพัฒนาศักยภาพในหลายๆด้าน โดยเฉพาะทางการเรียน เพราะเมื่อบุคคลเกิดความผ่อนคลาย เกิดความสบายใจ และไม่เกิดความวิตกกังวลก็จะช่วยให้บุคคลเกิดความคิด ความสามารถ และมีพฤติกรรมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยควรทำวิจัยการเปรียบเทียบกับนักศึกษาในทุกคณะของมหาวิทยาลัย เพื่อจะได้ผลรวมของการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษาทั้งมหาวิทยาลัย และจะได้ทราบผลการเปรียบเทียบการไม่อดทนต่อความไม่แน่นอนของนักศึกษาในแต่ละคณะด้วย

เอกสารอ้างอิง

- [1] Berenbaum, H., Bredemeier, K., & Thompson, R. J. Intolerance of uncertainty: Exploring its dimensionality and associations with need for cognitive closure, psychopathology, and personality. *Journal of Anxiety Disorders* 200; 22: 117-125.
- [2] Jacoby, R. J. Intolerance of uncertainty. In J. S. Abramowitz & S. M. Blakey (Eds.), *Clinical handbook of fear and anxiety: Maintenance processes and treatment mechanisms*. American: Psychological Association; 2020.
- [3] Carleton, R. N., Gosselin, P., & Asmundson, G. J. G. The intolerance of uncertainty index: Replication and extension with an English sample. *Psychological Assessment* 2010; 22(2): 396-406.
- [4] Carleton, R. N. Into the unknown: a review and synthesis of contemporary models involving uncertainty. *J. Anxiety Disord* 2016; 39: 30-43.
- [5] Tan, Y., Huang, C., Geng, Y., Cheung, S. P., & Zhang, S. Psychological well-being in Chinese college students during the COVID-19 pandemic: Roles of resilience and environmental stress. *Frontiers in psychology* 2021; 12.
- [6] Faisal, R. A., Jobe, M. C., Ahmed, O., & Sharker, T. Mental health status, anxiety, and depression levels of Bangladeshi university students during the COVID-19 pandemic. *International journal of mental health and addiction* 2021; 1-16.
- [7] Romeo, A., Benfante, A., Castelli, L., & Di Tella, M. Psychological distress among Italian university students compared to general workers during the COVID-19 pandemic. *International journal of environmental research and public health* 2021; 18(5): 2503.
- [8] Aristovnik, A., Keržič, D., Ravšelj, D., Tomaževič, N., & Umek, L. Impacts of the COVID-19 pandemic on life of higher education students: A global perspective. *Sustainability* 2020; 12(20): 8438.
- [9] Zhuo, L., Wu, Q., Le, H., Li, H., Zheng, L., Ma, G., & Tao, H. COVID-19-Related Intolerance of Uncertainty and Mental Health among Back-To-School Students in Wuhan: The Moderation Effect of Social Support. *International journal of environmental research and public health* 2021; 18(3): 981.
- [10] Zavyazkina, N., & Yatsenko, V. Intolerance to uncertainty as a factor of social anxiety among student youth. *Collection of scientific works "Problems of modern psychology"* 2021; (52): 39-60.

- [11] Shah, N., & Kumar, N. Intolerance of Uncertainty and Defense Styles in Young Adults. Semantic Scholar [Internet]. 2021 [cited 2023 June 21]. Available from: <https://www.semanticscholar.org/paper/Intolerance-of-Uncertainty-and-Defense-Styles-in-Shah-Kumar/042073e8fae0616f5e93af3959e38de133c98d54>
- [12] İncelenmesi, Ö., Bozkur, B., Kiran, B., Cengiz, Ö., & Kelimeler, A. The Examination of College Students' Hopelessness, Intolerance of Uncertainty, Perception towards Finding a Job and Self-Efficacy. *Kastamonu Education Journal* 2020; 28(6): 2401-2409.
- [13] อารยา ปิยะกุล. การไม่อดทนต่อความไม่แน่นอน และสุขภาวะทางจิตของนิสิตนักศึกษาในช่วงเวลาที่ไม่แน่นอนจากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย* 2565; 50 (2): 1-14.
- [14] วิมลวรรณ ปัญญาอ่อน และ รัตนศักดิ์ สันติธาดากุล. ความสุขของภาวะซึมเศร้าและความเสี่ยงฆ่าตัวตายในวัยรุ่นไทย: การสำรวจโรงเรียนใน 13 เขตสุขภาพ. *วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย* 2563; 28(2): 136-149.

การพัฒนาคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เรื่อง ทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาศิลปศึกษา ชั้นปี 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

Developing Online Video Tutorials of Art Criticism on the Theory to Develop Criticism Art Skills for the 2nd Year Students in Art Studies, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi Province

ภัทรพร ฐิตินาถชัยกุล
Pattaraporn Titichanchaikul

สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000
Program of Art Education, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi 76000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: Lifeonart@yahoo.com

Received: 11 December 2022, Revised: 18 June 2023, Accepted: 5 November 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research & Development) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ รายวิชาศิลปะวิจารณ์ เรื่องทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปี 2 สาขาศิลปศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการวิจารณ์งานศิลปะก่อนเรียนและหลังเรียนรู้วิชาศิลปะวิจารณ์ เรื่องทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ โดยใช้คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปี 2 สาขาศิลปศึกษา 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เรื่อง ทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการวิจารณ์งานศิลปะสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปี 2 สาขาศิลปศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาศิลปศึกษา ชั้นปี 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 มีจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบทักษะการวิจารณ์งานศิลปะก่อนเรียนและหลังเรียนรู้วิชาศิลปะวิจารณ์ เป็นแบบทดสอบวิชาศิลปะวิจารณ์ โดยใช้คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เพื่อการศึกษาวิชาศิลปะวิจารณ์ เรื่องทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ ประเภท ด้านสุนทรียศาสตร์ และด้านศิลปะวิเคราะห์ จำนวน 6 ข้อ ที่มีลักษณะเป็นแบบทดสอบโดยให้เขียนขั้นตอนการวิจารณ์ผลงานศิลปะตามทฤษฎีต่าง ๆ 2) แบบประเมินทักษะการวิจารณ์งานศิลปะก่อนเรียนและหลังเรียนรู้วิชาศิลปะวิจารณ์ เป็นแบบประเมินวิชาศิลปะวิจารณ์ โดยใช้คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เพื่อการศึกษาวิชาศิลปะวิจารณ์ เรื่องทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ ประเภท ด้านสุนทรียศาสตร์ และด้านศิลปะวิเคราะห์ จำนวน 5 ทฤษฎี วิจารณ์ผลงานศิลปะจำนวน 5 ชิ้นงาน ที่มีลักษณะเป็นการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษา จำนวน 20 ข้อ การเขียนข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เรื่อง ทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ ซึ่งสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ E1/E2 ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ ของคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ทั้ง 5 EP สรุปว่า การจัดทำคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ทั้ง 5 EP มีผลประเมินไปในทิศทางเดียวกันทุก EP คือ +1 เป็นคะแนน 3/3 และค่า IOC เป็นคะแนนทั้งหมด 1.00 แปลผลออกมาว่า ใช้ได้ และผลการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้โดยเฉลี่ย คือ $E1/E2 = 83.92/85.41$ แปลผลได้ว่าประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้ คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์เรื่อง ทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ เพื่อการศึกษาวิชาศิลปะวิจารณ์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปี 2 สาขาศิลปศึกษาสูงกว่าเกณฑ์ 2) การทดสอบคะแนนของผู้เรียน มีคะแนนก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 56.07 คะแนน และมีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 81.90 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนความสามารถทางทักษะการวิจารณ์งานศิลปะทั้งสองครั้งพบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลการวิเคราะห์ภาพรวมของแบบสอบถามความพึงพอใจจากการเรียนโดยใช้คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เรื่อง ทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ มีผลคะแนนรวม เท่ากับ 1,417 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.32 และสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) (%) เท่ากับ 6.69 แปลผลโดยรวม คือ นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจจากการเรียน มากที่สุด

คำสำคัญ : คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ การศึกษาวิชาศิลปะวิจารณ์ และทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ

Abstract

The purposes of this study were to find out the Research and Development: 1) To develop and find the effectiveness of online teaching video clips for art criticism theory to develop art critical skills for the 2nd year undergraduate students in art education, 2) to compare art criticism skills before and after learning art criticism theory. To develop art critical skills by using online teaching video clips for 2nd year undergraduate students in Art Education, 3) to investigate the satisfaction of online teaching videos. The subjects used in this research were undergraduate students in Art Education, the 2nd year, at Phetchaburi Rajabhat University in Phetchaburi province, which is currently studying in the second semester of the academic year 2022, has a total of 30 students. The tools used to collect data consist of: 1) the art criticism skills test before and after learning art criticism, which is a test of art criticism using online teaching clips for the study of art criticism; 2) art criticism theory in the genre of aesthetics and art analysis; and six questions that are characterized as a test by writing the process of art criticism according to various theories. 2) art criticism skills assessment before and after learning art criticism, an assessment of art criticism using online teaching clips for the study of art criticism, 5 theories of art criticism in aesthetics and art analysis, 5 criticisms of works of art that are characterized as opinions on student 20 questions, writing additional feedback. And 3) satisfaction questionnaires towards online video tutorials. The statistics used to analyze the data are the mean, percentage, standard deviation, and conformity index, process efficiency, E1/E2, difficulty, classification power, and T-test.

The results of the research showed that 1) the results of the assessment of conformity index (IOC) by experts of the 5 EPs of online video tutorial clips concluded that the preparation of all 5 EPs of online video tutorial clips had the same assessment results in all EPs: +1 as a score of 3/3 and the IOC value as a total score of 1.00 interpreted as valid. The average result of finding the effectiveness of learning materials was $E1/EE2 = 83.92/85.41$, 2) the average pre-test score was 56.07 points, and the average post-test score was 81.90 points. It was found that post-test scores were statistically significantly higher than pre-test scores of .05, 3) the results of the overall analysis of the satisfaction questionnaire from learning using online teaching video clips that the total score was 1417 points, with an average of 4.72, a standard deviation of 0.32, and a distribution coefficient (C.V.) (%) of 6.69. This study confirmed students in the sample group were the most satisfied with their academics.

Keywords : Online Teaching Video Clips, Art Criticism Education, Art Criticism Skills.

บทนำ

จากปรากฏการณ์การแพร่ระบาดของ COVID - 19 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 จนถึงปัจจุบัน ส่งผลให้ทุกประเทศทั่วโลกมีการเปลี่ยนแปลงปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์การแพร่ระบาด ที่ทำให้เกิดผู้ติดเชื้ออย่างรวดเร็วเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปรากฏการณ์การพัฒนาการในวงการต่าง ๆ ทั้งการใช้ชีวิต วิถีชีวิตที่ต้องเปลี่ยนไป และสังคมเองจำเป็นต้องปรับตัว การปรับตัวของมนุษย์ในครั้งนี้ จะเป็นครั้งสำคัญที่ยิ่งใหญ่ มนุษย์จะเริ่มทำกิจกรรมภายนอกบ้านน้อยลง ไม่ว่าจะทำงานหรือการใช้ชีวิต และภาครัฐจึงมีมาตรการล็อกดาวน์ทั่วทุกพื้นที่ของประเทศไทย รวมถึงสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาไปเป็น การจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์เป็นการตอบโต้ที่ดี ซึ่งการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์จำเป็นต้องมีสื่อการสอนที่มีคุณภาพ และสามารถเข้าไปศึกษาได้หลายครั้ง เพื่อผู้เรียนได้ทำความเข้าใจในบทเรียนนั้น ๆ ได้ทุกเวลา สิ่งที่ต้องสนองต่อความต้องการดังกล่าว คือ สื่อการเรียนการสอนที่เป็นคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ บนแพลตฟอร์มของ YouTube

คลิปวิดีโอการสอน เป็นสื่อมัลติมีเดียชนิดหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์บนแพลตฟอร์มของ YouTube เป็นสื่อที่ต้องผสมผสาน ทั้งเสียง ภาพ ภาพเคลื่อนไหว การนำสื่อหลากหลายชนิดมาผสมผสานรวมกัน ได้แก่ ตัวอักษร ภาพนิ่งหรือภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหวทั้ง 2 มิติ 3 มิติ และเสียง สร้างความสนใจ และเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ซึ่ง YouTube เป็นแพลตฟอร์มช่องทางหนึ่ง ที่สามารถเผยแพร่สื่อการเรียนการสอนคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ได้อย่างเหมาะสมกับการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านการวิจารณ์งานศิลปะ ทั้งเรื่องของภาพ เสียงการบรรยาย วิเคราะห์ภาพผลงาน การชมภาพงานศิลปะได้อย่างชัดเจน สร้างความเข้าใจในการวิจารณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถย้อนกลับมาดูได้หลายๆ ครั้งตามความต้องการ และหยุดการเล่นในแต่ละช่วง เพื่อทำความเข้าใจและสามารถทำความเข้าใจในภายหลังได้ ทั้งในเรื่องการวิจารณ์ด้วยทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ด้านสุนทรียศาสตร์ ซึ่งจำเป็นจะต้องทำความเข้าใจต่อทฤษฎีอย่างท่องแท้ ตามขั้นตอน

การวิจารณ์ของทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ ทั้งในเรื่องการอ่านความหมายของตัวงานศิลปะ การแสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึก และคุณค่า ความงามของชิ้นงานศิลปะนั้น ๆ

การศึกษาหลักสูตรศิลปศึกษา ศิลปะวิจารณ์เป็นศาสตร์ที่สำคัญศาสตร์หนึ่ง ที่สามารถพัฒนาประสบการณ์สุนทรีย์ในกับ นักศึกษาศิลปศึกษา การอ่านผลงานศิลปะให้ออก การรับรู้การถ่ายทอดความรู้สึก การสื่อความหมายในงานศิลปะในมิติมุมมองของ ศิลปิน การศึกษาทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ด้านสุนทรียศาสตร์ เป็นทฤษฎีหรือระบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ ให้เกิดความซาบซึ้งเห็นคุณค่าผลงานศิลปะ (สุนทรียภาพ) ซึ่งมีความสำคัญต่อวิชาชีพครูศิลปศึกษา การเป็นครูสอนศิลปะ จะต้องอธิบายความหมายของงานศิลปะ คุณค่าของผลงาน ความรู้สึกและอารมณ์ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคผลงานศิลปะให้มี การพัฒนามากยิ่งขึ้น

โยฮันเซน (Hansen) กล่าวว่า การพูดถึงศิลปะในเชิงสุนทรีย์ นั้นเป็นการพูดถึงภูมิปัญญาแห่งผู้รู้ถึงความเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะตัวของผลงานนั้น (Ostensible) ในขณะที่การพูดถึงศิลปะในเชิงวิจารณ์นั้นเป็นการพูดโดยอาศัยหลักการหรือทฤษฎีรองรับ คือ พูดจากหลักฐานข้อมูลที่มีอยู่ ความรู้ในทางวิจารณ์นั้น เมเซีย (Macia) อธิบายว่า เป็นความรู้ที่ไม่ใช่ความรู้พื้นฐาน (non-basic knowing) ต้องอาศัยหลักฐาน หลักการแนวคิดมาอ้างอิง ในขณะที่ความรู้ในทางสุนทรีย์เป็นความรู้พื้นฐาน โดยไม่ต้องอาศัย การตัดสินผิดถูกหรือความเชื่อถือมาสนับสนุน ทฤษฎีเชิงสุนทรีย์ คือ ทฤษฎีของราล์ฟ สมิธ (Ralph Smith) ทฤษฎีของเคลิน ทฤษฎี ของเคิร์น และทฤษฎีของเอคเคอร์ ทฤษฎีทั้งสี่นี้เป็นทฤษฎีรุ่นเก่า ดังนั้นในขณะนี้จึงมีการนำไปใช้มานานพอสมควร เช่น ได้รับการ อ้างอิงถึง บางทฤษฎีก็ได้รับการนำไปพัฒนาสู่กระบวนการเรียนการสอน หรือการนำไปใช้ในการค้นคว้าวิจัย ส่วนทฤษฎีของโรเบิร์ต อัดัมส์ (Robert Adams) และแคเรน แฮมเบลน (Karen Hamblen) เป็นทฤษฎีใหม่ โดยนำแนวคิดจากทฤษฎีเก่ามาสร้างทฤษฎีของตน ทฤษฎีที่ใหม่ย่อมมิได้รับการอ้างอิงถึงหรือนำไปใช้ในขณะนี้ และผู้เขียนพิจารณาแล้วเห็นว่าระบบในทฤษฎีนี้น่าสนใจและน่าจะเป็น ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนด้านสุนทรีย์สำหรับครูและนักวิชาการสาขาศิลปศึกษาทุกระดับที่จะนำไปประยุกต์ใช้ พอสรุปได้ว่า ทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ด้านสุนทรียศาสตร์ มีดังนี้

1. ทฤษฎีการวิจารณ์อย่างสุนทรีย์ (Aesthetic Criticism) ของราล์ฟ สมิธ (Ralph Smith)

2. ทฤษฎีเชิงปรากฏการณ์แบบอัตถิภาวะของสุนทรียศึกษา (An Existential Phenomenological Account of Aesthetic Education) ของเคลิน (E.F. Kaelin)

การศึกษาศิลปวิจารณ์ในส่วนของทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ด้านศิลปะวิเคราะห์ จะเน้นการวิเคราะห์ ทางด้านทัศนธาตุ และ หลักการจัดภาพ รวมถึงเนื้อหาและเรื่องราวในงานศิลปะ องค์กรวมจะเรียกกันว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์ ซึ่งเป็นทฤษฎีที่มี บทบาททางด้านการพัฒนาการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเป็นอย่างมาก รวมถึงการศึกษาเหตุผลของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของ ศิลปิน และเจตจำนงในการสร้าง การถ่ายทอดอารมณ์ การสื่อความหมายสัญลักษณ์เรื่องราวในงานศิลปะ เพื่อให้ทราบถึงคุณค่า ความงามของตัวงานศิลปะ รวมถึงเทคนิค วิธีการ กระบวนการสร้างสรรค์ ซึ่งมีทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ด้านศิลปะวิเคราะห์ ดังนี้

1. ทฤษฎีเหตุผลในการวิเคราะห์อย่างมีจุดหมาย (Objective Critical Reasons) ของมอนโร เบียร์สเลย์ (Monroe C. Beardsley)

2. ทฤษฎีศิลปะวิเคราะห์ (Critical Theory) ของเอ็ดมันด์ เบิร์ก เฟลด์แมน (Edmund Burke Feldman)

3. ทฤษฎีการตีความศิลปะด้วยอุปมาอุปไมย (Interpretation of Visual Metaphor) ของเฮร์มิน ไฟน์สไตน์ (Hermine Feinstein)

ซึ่งทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ดังกล่าวข้างต้น มีหลักการ ขั้นตอนการวิจารณ์เฉพาะตัวของแต่ละทฤษฎี มีความลึกซึ้ง จำเป็นต้องทำ ความเข้าใจของรายละเอียดในการวิจารณ์ ซึ่งการสอนผ่านระบบออนไลน์ด้วย Google meet หรือผ่านระบบ Zoom เพียงอย่าง เดียวไม่เพียงพอกับการทำความเข้าใจ ผู้วิจัยจึงพัฒนาคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ สามารถแก้ปัญหาการเรียนการสอนในยุค New Normal ได้อย่างเหมาะสม เพราะสถานการณ์ที่เรียนแบบ Face to Face ไม่ได้ การสอนการวิจารณ์ที่ต้องใช้ความเข้าใจ ต่อทฤษฎีและผลงานศิลปะ ซึ่งตัวทฤษฎีการวิจารณ์ผลงานศิลปะแต่ละทฤษฎีมีหลักเกณฑ์ ที่มีความละเอียดลึกซึ้ง ซึ่งการใช้คลิปวิดีโอ การสอนออนไลน์ช่วยให้นักศึกษาได้ศึกษาได้หลายครั้ง ทำความเข้าใจหลักของทฤษฎีและสามารถทวนดูซ้ำจากคลิปวิดีโอออนไลน์ได้ เพราะคลิปวิดีโอจะรวบรวมขั้นตอนการวิจารณ์อย่างละเอียดและปรากฏตัวอย่างการวิจารณ์ ให้นักศึกษาได้ศึกษาขั้นตอนของแต่ละ ทฤษฎี ซึ่งคลิปวิดีโอออนไลน์ YouTube จะประกอบด้วยคลิปการสอนจำนวน 5 คลิป 5 ทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ที่เหมาะสม และสำคัญ ต่อนักศึกษาสาขาศิลปศึกษาและวิชาชีพครูสอนศิลปศึกษาที่ต้องนำทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ไปสอนและช่วยในการวิจารณ์ผลงานของ ผู้เรียนได้อย่างน่าเชื่อถือ และมีหลักเกณฑ์ที่เป็นสากลการศึกษาศิลปวิจารณ์ เพื่อพัฒนาผลงานศิลปะอย่างไว้วางใจ เป็นแนวทางให้ เข้าใจศิลปะได้อย่างลึกซึ้งอีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ รายวิชาศิลปวิจารณ์ เรื่อง ทฤษฎีศิลปวิจารณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาศิลปศึกษา ชั้นปี 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบ ทักษะการวิจารณ์งานศิลปะก่อนเรียน และหลังเรียนรู้วิชาศิลปวิจารณ์ เรื่อง ทฤษฎีศิลปวิจารณ์ โดยใช้คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาศิลปศึกษา ชั้นปี 2
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เรื่อง ทฤษฎีศิลปวิจารณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาศิลปศึกษา ชั้นปี 2

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาศิลปศึกษา ชั้นปี 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรีที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 มีจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 30 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาศิลปศึกษา ชั้นปี 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรีที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 มีจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 30 คน

2. ตัวแปร ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เพื่อการศึกษาวิชาศิลปวิจารณ์ เรื่อง ทฤษฎีศิลปวิจารณ์ประเภท ด้านสุนทรียศาสตร์ และด้านศิลปะวิเคราะห์

- 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เรื่อง ทฤษฎีศิลปวิจารณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาศิลปศึกษา ชั้นปี 2

2.2.2 ทักษะการวิจารณ์งานศิลปะก่อนเรียน และหลังเรียนรู้วิชาศิลปวิจารณ์ โดยใช้คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เรื่อง ทฤษฎีศิลปวิจารณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาศิลปศึกษา ชั้นปี 2

2.2.3 ความพึงพอใจต่อคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เรื่อง ทฤษฎีศิลปวิจารณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาศิลปศึกษา ชั้นปี 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาตามแนวคิดของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 (R1) การสำรวจ สังเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ

การศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนรายวิชาศิลปวิจารณ์ ในสภาวะสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อ COVID – 19 ซึ่งต้องปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน จากการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา ไปเป็นการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งทำให้ประสิทธิภาพการเรียนการสอนลดลงอย่างชัดเจน ขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาจากนักศึกษาถึงความเห็นจากการจัดการเรียนการสอนในสภาวะสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อ COVID – 19 จากการสัมภาษณ์โดยแบบสัมภาษณ์ (Interview Form) สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ สามารถแก้ปัญหาการเรียนการสอนในยุค New Normal ได้อย่างเหมาะสม การสอนการวิจารณ์ที่ต้องใช้ความเข้าใจต่อทฤษฎีและผลงานศิลปะ ซึ่งตัวทฤษฎีการวิจารณ์ ผลงานศิลปะแต่ละทฤษฎีมีหลักเกณฑ์และขั้นตอน ที่มีความละเอียดลึกซึ้ง ซึ่งการใช้คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ ช่วยให้นักศึกษาทำความเข้าใจต่อทฤษฎี และสามารถทวนดูซ้ำจากคลิปวิดีโอออนไลน์ได้หลายครั้ง เพราะคลิปวิดีโอจะรวบรวมขั้นตอนการวิจารณ์อย่างละเอียด และปรากฏตัวอย่างการวิจารณ์ ให้นักศึกษาได้ศึกษาขั้นตอนต่าง ๆ ของแต่ละทฤษฎี ซึ่งคลิปวิดีโอออนไลน์ YouTube จะประกอบด้วยคลิปจำนวน 5 คลิป 5 ทฤษฎีศิลปวิจารณ์ที่เหมาะสมและสำคัญต่อนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาศิลปศึกษาและวิชาชีพครูสอนศิลปศึกษา ที่ต้องนำทฤษฎีศิลปวิจารณ์ไปสอนและช่วยในการวิจารณ์งานของผู้เรียนได้อย่างน่าเชื่อถือ และมีหลักเกณฑ์ที่เป็นสากลการศึกษาวินิจฉัยศิลปวิจารณ์ เพื่อพัฒนาผลงานศิลปะอย่างรอบคอบ เป็นแนวทางให้เข้าใจศิลปะอย่างลึกซึ้งด้วย

ขั้นตอนที่ 2 (D1) การออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยการสร้างและหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้

การพัฒนาแบบการสร้างสื่อการเรียนการสอนตามผลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 โดยสร้างและหาประสิทธิภาพของการพัฒนาคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เพื่อการศึกษาวิชาศิลปวิจารณ์ เรื่อง ทฤษฎีศิลปวิจารณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาศิลปศึกษา ชั้นปี 2 โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ขั้นตอนการพัฒนาคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์

ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ประเภท ด้านสุนทรียศาสตร์ และด้านศิลปะวิเคราะห์ เอกสาร หนังสือตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และจากการศึกษาเอกสาร หนังสือตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ ผู้วิจัยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เรื่อง ทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ จำนวน 5 ทฤษฎี จึงมีคลิปวิดีโอการสอนจำนวน 5 EP การออกแบบพัฒนาคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เพื่อการศึกษาวิชาศิลปะวิจารณ์ ให้มีความสอดคล้องกับทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ โดยการสัมภาษณ์นักศึกษาด้วยแบบการสัมภาษณ์ (Interview Form) การออกแบบคลิปวิดีโอโดยการถ่ายภาพเรื่องราว (Story Board) การเขียนบทสำหรับงานวิดีโอ (Script Writing for Video Production) เขียนบท การวิจารณ์ศิลปะแต่ละทฤษฎี การผลิตคลิปโดยการตัดต่อภาพและพากย์เสียง เรื่องราว ขั้นตอนการวิจารณ์ผลงานศิลปะ กำหนดประเด็นในการจัดทำคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เรื่อง ทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ และจัดทำคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ตามขั้นตอน การวิจารณ์ผลงานศิลปะ ตัดต่อคลิป พร้อมประกอบเสียงคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ ให้มีความสอดคล้องกับทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ พร้อมตรวจสอบความถูกต้องของคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เรื่อง ทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ แล้วจึงอัปโหลดคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์บนแพลตฟอร์ม YouTube ในช่องของผู้วิจัยชื่อ : ภัทรภร ฐิติชานชัยกุล ชื่อช่อง <https://www.youtube.com/@PattarapornTitichanchaikula>

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลในการพัฒนาคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์

2.2.1 กำหนดผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพคลิปวิดีโอ จำนวน 3 ท่าน ให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item Objective Congruence) นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยของข้อคำถาม โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปไว้ใช้ และปรับปรุงแก้ไขคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เรื่อง ทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ ตามทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ประเภท ด้านสุนทรียศาสตร์ และด้านศิลปะวิเคราะห์ตามคำแนะนำ

2.2.2 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ $E1/E2 = 80/80$ ตัวเลข 80 ตัวแรกคือประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) มาจากคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่ทำกิจกรรมการวิจารณ์งานศิลปะระหว่างเรียน และตัวเลข 80 ตัวที่สองคือประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) มาจากคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่ทำแบบทดสอบการประเมินการวิจารณ์งานศิลปะหลังเรียน

ขั้นตอนที่ 3 (R2) การทดลองใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์ โดยวิจัยเชิงทดลอง ใช้สื่อการเรียนการสอนรูปแบบคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ ที่ได้สร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อเปรียบเทียบ ทักษะการวิจารณ์งานศิลปะก่อนเรียน และหลังเรียนรู้วิชาศิลปะวิจารณ์ เรื่องทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ โดยใช้คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ โดยนำสื่อการเรียนการสอนสร้างและพัฒนาขึ้น ในขั้นตอนที่ 2 ไปทดลองใช้โดยออกแบบการทดลองแบบ One Group Pretest-Posttest Design กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาศิลปศึกษา ชั้นปี 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 มีจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 30 คน

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1.1 สื่อการเรียนรู้คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เพื่อการศึกษาวิชาศิลปะวิจารณ์ เรื่องทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ประเภท ด้านสุนทรียศาสตร์และด้านศิลปะวิเคราะห์ วิชาศิลปะวิจารณ์จำนวน 5 ทฤษฎี วิจารณ์ผลงานศิลปะจำนวน 5 ชิ้นงาน จึงมีคลิปวิดีโอการสอนจำนวน 5 EP

3.1.2 แบบประเมินทักษะการวิจารณ์งานศิลปะก่อนเรียนและหลังเรียนรู้วิชาศิลปะวิจารณ์มีลักษณะเป็นการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษา จำนวน 20 ข้อ การเขียนข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งมีกระบวนการสร้างแบบประเมิน คือ 1) ศึกษางานวิจารณ์ศิลปะ 2) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร หนังสือตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 3) ออกแบบแบบประเมินทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ 4) ตรวจสอบความถูกต้องของแบบประเมินทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ และ 5) ปรับปรุงแบบประเมินทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ จากนั้นมาตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมิน การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือแบบประเมินทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item Objective Congruence) ของข้อคำถามแต่ข้อว่ามีความสอดคล้อง หรือไม่แล้วนำผลมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินทั้ง 3 ท่านไปในทิศทางเดียวกันคือ +1 เป็นคะแนน 3/3 และค่า IOC เป็นคะแนนทั้งหมด 1.00 แปรผลออกมาว่า ใช้ได้

3.1.3 แบบทดสอบทักษะการวิจารณ์งานศิลปะก่อนเรียน และหลังเรียนรู้วิชาศิลปะวิจารณ์ มีลักษณะเป็นแบบทดสอบ โดยให้เขียนขั้นตอนการวิจารณ์ผลงานศิลปะ ตามทฤษฎีต่าง ๆ ซึ่งกระบวนการสร้างแบบทดสอบ คือ 1) ศึกษาจากวิธีการสร้างแบบทดสอบและการเขียนข้อสอบ 2) ศึกษาตัวอย่างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ 3) วิเคราะห์จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและเนื้อหาสาระการเรียนรู้ 4) สร้างแบบทดสอบผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผู้เรียนและเนื้อหาในรายวิชาศิลปะวิจารณ์ 5) ตรวจสอบความถูกต้องของแบบทดสอบทักษะการวิจารณ์ 6) ปรับปรุงแบบทดสอบทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ

จากนั้นมาตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบหาประสิทธิภาพของเครื่องมือแบบทดสอบทักษะโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item Objective Congruence) และนำผลมาปรับปรุงแก้ไข การตรวจสอบคุณภาพข้อสอบด้านความยากง่าย และอำนาจจำแนกของข้อสอบแบบอัตนัย ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบ มีดังนี้ ผลการประเมินการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ มีผลประเมินไปในทิศทางเดียวกันคือ +1 เป็นคะแนน 3/3 และค่า IOC เป็นคะแนนทั้งหมด 1.00 แปลผลออกมาว่าใช้ได้ และผลการตรวจสอบคุณภาพข้อสอบด้านความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ มีผลไปในทิศทางเดียวกันคือ ข้อสอบทุกข้อที่มีความยากง่ายเหมาะสมควรเก็บไว้และข้อสอบที่มีอำนาจจำแนกควรเก็บไว้

3.2 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ การเตรียมความพร้อมผู้เรียนโดยก่อนการดำเนินการทดลองสอน ผู้วิจัยได้จัดปฐมนิเทศนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเตรียมความพร้อม โดยมีการซักถามให้มีความเข้าใจตรงกันในบทบาทหน้าที่ เป้าหมายของการเรียน การประเมินผลการเรียนที่ต้องกระทำ เพื่อให้การดำเนินการทดลองสอนเป็นไปในอย่างราบรื่น การทดสอบก่อนทดลองสอน (Pre-Test) นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบทดสอบแบบประเมินทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ จำนวน 6 ข้อ การดำเนินการทดลองสอน โดยใช้คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เรื่อง ทฤษฎีศิลป์วิจารณ์ จำนวน 5 ทฤษฎี จำนวน 5 คลิป ซึ่งแต่ละคลิปจะมีกิจกรรมย่อยให้นักศึกษาได้ลองวิจารณ์งานศิลปะตามทฤษฎีที่ได้เรียน รวมระยะเวลาในการทดลอง 32 ชั่วโมง การทดสอบหลังทดลองสอน (Post-Test) นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบทดสอบแบบประเมินทักษะการวิจารณ์งานศิลปะฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียนจำนวน 6 ข้อ

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลในการทดลอง การเปรียบเทียบความสามารถทางทักษะการวิจารณ์งานศิลปะของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดการเรียนการสอน โดยใช้คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เรื่อง ทฤษฎีศิลป์วิจารณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ ก่อนการทดลองและหลังการทดลองใช้สถิติ T-test แบบ Dependent โดยนำเสนอเป็นตารางและการเขียนความเรียงเชิงพรรณนา

ขั้นตอนที่ 4 (D2) การเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ โดยอัปโหลดคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์บนแพลตฟอร์ม YouTube ในช่องของผู้วิจัยช่อง : ภัทรภร จิตติชาญชัยกุล ซึ่งสามารถสืบค้น เรียนรู้ได้ตลอดเวลา และศึกษาความพึงพอใจภายหลังการใช้สื่อการเรียนการสอน

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เรื่อง ทฤษฎีศิลป์วิจารณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ ลักษณะของแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ซึ่งตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ระดับ รวม 10 ข้อ และตอนที่ 3 การเขียนข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งกระบวนการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ มีดังนี้ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ 2) จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจ 3) ตรวจสอบและปรับปรุงแบบสอบถามความพึงพอใจ จากนั้นตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item Objective Congruence) ซึ่งมีผลประเมินไปในทิศทางเดียวกันคือ +1 เป็นคะแนน 3/3 และค่า IOC เป็นคะแนนทั้งหมด 1.00 แปลผลออกมาว่าใช้ได้

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล การดำเนินการสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน โดยใช้คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เรื่อง ทฤษฎีศิลป์วิจารณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ โดยทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ผ่านการตรวจสอบโดย ผู้เชี่ยวชาญหลังการจัดการเรียนการสอนเสร็จสิ้นลง

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน โดยใช้คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เรื่อง ทฤษฎีศิลป์วิจารณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำเสนอเป็นตารางและการเขียน ความเรียงเชิงพรรณนาสำหรับค่าเฉลี่ยได้ใช้เกณฑ์ การแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ รายวิชาศิลป์วิจารณ์ เรื่องทฤษฎีศิลป์วิจารณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาศิลปศึกษา ชั้นปี 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ตารางที่ 1 สรุปผลการตรวจสอบคุณภาพผลงานของคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ ทั้ง 5 EP โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item Objective Congruence) ซึ่งมีผลพิจารณา ดังต่อไปนี้

EP	คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เพื่อการศึกษาวชิราวุธ เรื่อง ทฤษฎีศิลปะวิจารณ์	ผลพิจารณา			$\sum$	ค่า IOC	แปร ผล
		-1	0	+1			
1	ทฤษฎีการวิจารณ์อย่างสุนทรีย์ ของรอล์ฟ สมธิ https://www.youtube.com/watch?v=yLqqHEeH580&t=116s			3	3/3	1.00	ใช้ได้
2	ทฤษฎีเชิงปรากฏการณ์แบบอัตถิภาวะของสุนทรียศึกษา ของเคลิน https://www.youtube.com/watch?v=8ZV_DtkTbc0&t=50s			3	3/3	1.00	ใช้ได้
3	ทฤษฎีเหตุผลในการวิเคราะห์อย่างมีจุดหมาย ของมอนโร เบียสลิย์ https://www.youtube.com/watch?v=pMGoOsUE5Zg&t=884s			3	3/3	1.00	ใช้ได้
4	ทฤษฎีศิลปะวิเคราะห์ ของเอดมันด์ เบิร์ก เฟลด์แมน https://www.youtube.com/watch?v=m7stdYKuDEo&t=176s			3	3/3	1.00	ใช้ได้
5	ทฤษฎีการตีความศิลปะด้วยอุปมาอุปไมย ของเฮอริมัน โพนส์ไตน์ https://www.youtube.com/watch?v=7v1Tj0FHOWQ&t=11s			3	3/3	1.00	ใช้ได้

จากตารางที่ 1 สรุปผลการประเมินการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ ของคลิปวิดีโอการสอน ออนไลน์ ทั้ง 5 EP สรุปว่าการจัดทำคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ทั้ง 5 EP มีผลประเมินไปในทิศทางเดียวกันทุก EP คือ +1 เป็นคะแนน 3/3 และค่า IOC เป็นคะแนนทั้งหมด 1.00 แปลผลออกมาว่า ใช้ได้

ตารางที่ 2 ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์

ผลการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้ ครั้งที่	ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1)	ประสิทธิภาพของผลโดยรวม (E2)
ครั้งที่ 1 แบบเดี่ยว (1:1)	85.53	86.67
ครั้งที่ 2 แบบกลุ่ม (1:10)	86.24	87.67
ครั้งที่ 3 แบบภาคสนาม (1:100)	80.00	81.90
เฉลี่ย ผลการวิเคราะห์	83.92	85.41
การแปลผล	สูงกว่าเกณฑ์	สูงกว่าเกณฑ์

จากตารางที่ 2 ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ ตามเกณฑ์ $E1/E2 = 80/80$ ตัวเลข 80 ตัวแรกคือประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) มาจากคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่ทำการกิจกรรมการวิจารณ์งานศิลปะระหว่างเรียน และตัวเลข 80 ตัวที่สอง คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) มาจากคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่ทำแบบทดสอบ การประเมินการวิจารณ์งานศิลปะหลังเรียน โดยมีการทดลองสอนกับนักศึกษา 3 กลุ่ม ประกอบด้วย การทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว (1:1) นำคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ ไปทดลองใช้กับนักศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน โดยทดลองกับนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน การทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม (1:10) นำคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ ไปปรับปรุงแล้วไปทดลองกับนักเรียนจำนวน 9 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและไม่เคยเรียนมาก่อน ที่มีความสามารถคล่องแคล่วและการทดสอบประสิทธิภาพแบบภาคสนาม (1:100) นำคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ ไปปรับปรุงแล้วไปทดลองกับนักเรียนจำนวน 30 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและไม่เคยเรียนมาก่อนที่มีความสามารถคล่องแคล่ว ซึ่งผลการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้โดยเฉลี่ย คือ $E1/E2 = 83.92/85.41$ แปลผลได้ว่า ประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้ คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์เรื่อง ทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ เพื่อการศึกษาวชิราวุธ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาศิลปศึกษา ชั้นปี 2 สูงกว่าเกณฑ์

2. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความสามารถทางทักษะการวิจารณ์งานศิลปะของ นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดการเรียนการสอน โดยใช้คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เรื่อง ทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ ก่อนการทดลองและหลังการทดลองใช้สถิติ T-test แบบ Dependent โดยนำเสนอเป็นตารางและการเขียนความเรียงเชิงพรรณนา โดยกำหนดระดับนัยสำคัญในการทดลองที่ .05

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางทักษะการวิจารณ์งานศิลปะก่อนเรียนกับหลังเรียนของผู้เรียน

การทดสอบ	Mean	S.D.	ค่าเฉลี่ยของ ผลต่าง	S.D. ค่าเฉลี่ยผลต่าง	t	df	Sig 1 tailed
ก่อนเรียน	56.07	2.982					
หลังเรียน	81.90	5.391	25.83	5.578	25.369 *	29	0.000

จากตารางที่ 3 พบว่า การทดสอบคะแนนของผู้เรียน มีคะแนนก่อนเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 56.07คะแนน และมีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 81.90 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนความสามารถทางทักษะการวิจารณ์งานศิลปะทั้งสองครั้งพบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาศิลปศึกษา ชั้นปี 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปวิจารณ์ โดยใช้คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เรื่อง ทฤษฎีศิลปวิจารณ์ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญในการทดสอบที่ .05

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ภาพรวมของแบบสอบถามความพึงพอใจจากการเรียน โดยใช้คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เรื่อง ทฤษฎีศิลปวิจารณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ ที่ใช้เกณฑ์ค่าคะแนน 5 ระดับ

ผลการวิเคราะห์	ภาพรวม
คะแนนรวม	1,417
ค่าเฉลี่ย	4.72
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.32
C.V.(%)	6.69
แปลผล	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์ภาพรวมของแบบสอบถามความพึงพอใจจากการเรียน โดยใช้คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เรื่อง ทฤษฎีศิลปวิจารณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการวิจารณ์งานศิลปะที่ใช้เกณฑ์ค่าคะแนน 5 ระดับ จากกลุ่มตัวอย่าง 30 คน มีผลคะแนนรวมเท่ากับ 1417 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.32 และสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) (%) เท่ากับ 6.69 แปลผลโดยรวม คือ นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจจากการเรียน โดยใช้คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เรื่อง ทฤษฎีศิลปวิจารณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการวิจารณ์งานศิลปะ มากที่สุด

สรุปได้ว่า การพัฒนาคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ รายวิชาศิลปวิจารณ์ เรื่องทฤษฎีศิลปวิจารณ์ ประเภท ด้านสุนทรียศาสตร์ และด้านศิลปะวิเคราะห์ ในครั้งนี้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะทางการวิจารณ์งานศิลปะเพิ่มมากขึ้น และผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับดีมาก ดังนั้น สามารถนำคลิปวิดีโอนี้ไปใช้ในการเรียนการสอนได้

การอภิปรายผล

จากผลการพัฒนาคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ รายวิชาศิลปวิจารณ์ เรื่องทฤษฎีศิลปวิจารณ์ประเภท ด้านสุนทรียศาสตร์ และด้านศิลปะวิเคราะห์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาศิลปศึกษา ชั้นปี 2 จำนวน 30 คน ซึ่งกำลังศึกษารายวิชาศิลปวิจารณ์นั้น มีประสิทธิภาพ ผลสัมฤทธิ์ และความพึงพอใจสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งมีผลการประเมินการพัฒนาคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ในความเหมาะสมด้านวัตถุประสงค์ ด้านเนื้อหาและด้านคุณภาพ แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item Objective Congruence) ซึ่งการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยรวมอยู่ในระดับดี โดยประสิทธิภาพ 83.92/85.41 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80 โดยมีเหตุผลที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ที่ดีดังนี้

1. คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เพื่อการศึกษาวิชาศิลปวิจารณ์ เรื่องทฤษฎีศิลปวิจารณ์ประเภท ด้านสุนทรียศาสตร์ และด้านศิลปะวิเคราะห์ขั้นนี้สร้างขึ้นโดยให้สอดคล้องกับความรู้พื้นฐานของผู้เรียนที่กำลังศึกษารายวิชาศิลปวิจารณ์ โดยมีการเรียงลำดับเนื้อหาอย่างเป็นระบบ ชัดเจน มีการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และแก้ไขข้อบกพร่องอย่างสม่ำเสมอ เพื่อลดความผิดพลาด และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจควบคู่ไปกับรายวิชาหลักได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ เพื่อการศึกษาวิชาศิลปวิจารณ์ เรื่องทฤษฎีศิลปวิจารณ์ประเภท ด้านสุนทรียศาสตร์ และด้านศิลปะวิเคราะห์ ขั้นนี้ช่วยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ทุกที่ ทุกเวลา และสอดคล้องไปกับการพัฒนาในยุคดิจิทัล คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ สามารถแก้ปัญหาการเรียนการสอนในยุค New Normal ได้อย่างเหมาะสม เพราะสถานการณ์ที่เรียน

แบบ Face to Face ไม่ได้ การสอนการวิจารณ์ที่ต้องใช้ความเข้าใจต่อทฤษฎีและผลงานศิลปะ ซึ่งตัวทฤษฎีการวิจารณ์ผลงานศิลปะแต่ละทฤษฎีมีหลักเกณฑ์และขั้นตอน ที่มีความละเอียดลึกซึ้ง การใช้คลิปวิดีโอการสอนออนไลน์ช่วยให้นักศึกษาศึกษาได้หลาย ๆ ครั้ง ทำความเข้าใจและถ้าไม่เข้าใจในขั้นตอนใด ๆ ของทฤษฎีก็สามารถทวนดูซ้ำจากคลิปวิดีโอออนไลน์ได้หลาย ๆ ครั้ง เพราะคลิปวิดีโอจะรวบรวมขั้นตอนการวิจารณ์อย่างละเอียด และปรากฏตัวอย่างการวิจารณ์ให้นักศึกษาได้ศึกษาขั้นตอนต่าง ๆ ของแต่ละทฤษฎี นอกจากนี้ยังได้ทำแบบทดสอบเพื่อทบทวนความรู้ และเกิดทักษะการวิจารณ์งานศิลปะได้ดียิ่งขึ้น

3. เนื่องจากเป็นคลิปวิดีโอการสอนออนไลน์บนแพลตฟอร์มของ YouTube ผู้เรียนจึงสามารถใช้งานผ่านอุปกรณ์ใด ๆ ที่สามารถเข้าระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงได้ ทั้งคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือโทรศัพท์มือถือแบบสมาร์ตโฟน ผู้เรียนจึงมีอิสระในการเรียนและการใช้งานได้มากขึ้น ตามช่วงเวลาเหมาะสมที่แตกต่างกันไป สะท้อนผ่านความพึงพอใจในระดับดีมากคือ 4.72 ทั้งนี้ยังสามารถส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาต่อสื่อการเรียนออนไลน์ได้ในอนาคต โดยมีรูปแบบและลำดับในการนำเสนอบทเรียนในแต่ละหน่วยการเรียน ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอนจริง ประกอบด้วยขั้นตอนการนำเข้าสู่เนื้อหาบทเรียน ขั้นตอนการเรียนรู้ ขั้นตอนการสรุปเนื้อหาแสดงเป็นแผนภูมิการนำเสนอ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน หรือการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ควรนำไปใช้เป็นสื่อเสริมความรู้ควบคู่กับการเรียนในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนที่สนใจสามารถนำไปศึกษาด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการวิจารณ์งานศิลปะและนำเสนอขึ้นแสดงบนระบบออนไลน์ หรือสังคมออนไลน์ อย่างเช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) หรือ อินสตาแกรม (Instagram) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียนคนอื่นได้
2. สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนที่เรียนในวิชาเอกอื่นแต่มีความสนใจในการวิจารณ์ผลงานศิลปะ สามารถเข้ามาเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อให้เกิดการบูรณาการความรู้ในแต่ละศาสตร์ที่แตกต่างกัน จนเกิดเป็นสื่อปฏิสัมพันธ์ที่มีความหลากหลาย ทั้งด้านเนื้อหาและความคิดตามวิชาเอกที่ผู้เรียนกำลังศึกษา
3. การพัฒนาสื่อการสอนบน YouTube ยังเป็นส่วนเสริมสำคัญ ที่สร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน ในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning
4. คลิปวิดีโอออนไลน์ YouTube จะประกอบด้วยคลิปการสอนจำนวน 5 คลิป 5 ทฤษฎีศิลปะวิจารณ์ที่เหมาะสม และสำคัญต่อนักศึกษาศาสาศิลป์ศึกษาและวิชาชีพครูสอนศิลปศึกษา ที่ต้องนำทฤษฎีศิลปศึกษาไปสอน และช่วยในการวิจารณ์งานของผู้เรียนได้อย่างน่าเชื่อถือ และมีหลักเกณฑ์ที่เป็นสากลการศึกษาศิลปะวิจารณ์ เพื่อพัฒนาผลงานศิลปะอย่างไร้ข้อติ เป็นแนวทางให้เข้าใจศิลปะได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งการวิเคราะห์และวิจารณ์งานศิลปะนั้นต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน จึงจะเห็นผลลัพธ์ด้านทักษะของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- [1] สุชาติ เกาทอง. ศิลปะวิจารณ์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์; 2537: 47-49.
- [2] อำนาจ เย็นสบาย, วิรุณ ตั้งเจริญ. ทศนะวิจารณ์. พิมพ์ครั้งที่ 1. เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 257 ภาคพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการหน่วยศึกษานิเทศกรรมการฝึกหัดครู; 2545: 43.
- [3] อำนาจ เย็นสบาย. ศิลปะวิจารณ์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ต้นอ้อ; 2532: 27-32.
- [4] มะลิฉัตร เอื้ออานันท์.-เอกสารคำสอนวิชาสุนทรียศาสตร์และศิลปะวิจารณ์. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2541: 4.
- [5] ชลุด นิมเสมอ. องค์ประกอบของศิลปะ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช; 2531.
- [6] วิรุณ ตั้งเจริญ. ทศนศิลป์ศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อีแอนดไวดิว; 2548: 54-56.
- [7] งานบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. พหุศิลปศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สันติศิริการพิมพ์; 2545: 216-228.
- [8] คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ศิลปวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สันติศิริการพิมพ์; 2543: 12-13.
- [9] วิรุณ ตั้งเจริญ, วรณรัตน์ ตั้งเจริญ, อำนาจ เย็นสบาย, พุทธิ ศุภเศรษฐศิริ, จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า, และตรีวิทย์ พิจิตรพลาภาส. โครงการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านทัศนศิลป์การศึกษา โรงเรียนไผ่ตมศึกษา. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2543: 104-132.

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทักษะภาษาจีนของผู้เรียนที่เรียนรายวิชา
ระบบเสียงภาษาจีนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส
ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

A Study of the Achievement of Chinese Language Majors at Phetchaburi Rajabhat
University Utilizing Davies' Practical Skills Teaching Methodology
for the Course on the Chinese Sound System

Cai Shenglan¹ Yang Zongxiong² Zhu Lijing² กมลทิพย์ รักเกียรติยศ³ และกรกมล ธนะโรจน์รุ่งเรือง³
Cai Shenglan¹, Yang Zongxiong², Zhu Lijing², Kamontip Rakkiattiyod³ and Kornkamon Thanarotrungreang³

¹มหาวิทยาลัยฉงชิ่ง เมืองฉงชิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน

²มหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน เมืองยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน

³คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000

¹Chongqing Jiaotong University, Chongqing, the People's Republic of China

²Yunnan Minzu University, Yunnan, the People's Republic of China

³Faculty of Humanities and Social Sciences, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi 76000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: fon.kg@hotmail.com

Received: 13 February 2023, Revised: 11 April 2023, Accepted: 27 November 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายการวิจัย 1) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสในรายวิชาระบบเสียงภาษาจีน 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของทักษะภาษาจีนของผู้เรียนที่เรียนรายวิชาระบบเสียงภาษาจีนก่อนและหลังโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสผ่านรายวิชาระบบเสียงภาษาจีนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้เรียนรายวิชาระบบเสียงภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 37 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติพื้นฐาน สถิติทดสอบที ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้การออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลางโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทักษะการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลาง และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้การออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลาง

ผลการวิจัยพบว่า

1. จากผลวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ค่า E1/E2 ดัชนีประสิทธิผล (EI) ค่าร้อยละความก้าวหน้าของคะแนนวิชาระบบเสียงภาษาจีน และความคิดเห็นหรือความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติของเดวิส พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพ โดยมีค่าดัชนีประสิทธิผล E1/E2 เท่ากับ 74.78/86.12 มีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6705 นักศึกษามีคะแนนร้อยละความก้าวหน้าของการเรียนรู้สูงขึ้น

2. จากการเปรียบเทียบคะแนนการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลาง ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติของเดวิส พบว่า การออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลางหลังจัดการเรียนรู้จัดการเรียนรู้ที่ใช้แบบทักษะปฏิบัติของเดวิส สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ ซึ่งภาพรวมคะแนนวิชาระบบเสียงภาษาจีนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์พัฒนา คิดเป็นร้อยละ 24.7 และสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ภาพรวมคะแนนความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส โดยการรวบรวมข้อมูลจากความคิดเห็นหรือความพึงพอใจของนักศึกษาด้านบรรยากาศ ด้านเนื้อหา/กิจกรรมการเรียน และด้านประโยชน์ที่ได้รับ พบว่า ภาพรวมความพึงพอใจทุกด้านอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.07 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78)

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ ระบบเสียงภาษาจีน ทักษะปฏิบัติของเดวิส มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Abstract

The study's goals are to (1) create and evaluate the quality of a learning management plan that uses Davies' practical skills teaching model in the Chinese sound system course; (2) compare the Chinese language skills of students in the Chinese sound system course before and after using Davies' practical skills teaching model; and (3) find out how satisfied Chinese language students at Phetchaburi Rajabhat University are with the way Davies' practical skills are taught and learned in the Chinese sound system course. Students enrolled in the Chinese sound system course comprise the target audience for this investigation. By purposive selection, 37 individuals attended Phetchaburi Rajabhat University. We employed basic statistics in our quantitative data analysis. We used content analysis to perform test statistics for qualitative data analysis. In this study, we used the following tools: 1) a learning plan for Mandarin phonetic consonant pronunciation, based on Davies' practical skills teaching model; 2) an achievement test to assess the initial development of consonant pronunciation skills in the Mandarin phonetic alphabet; and 3) a satisfaction assessment form to gauge the learning process.

The research showed that

1. Using the E1/E2 values to look at the effectiveness index of the learning management plan led to an effectiveness index (EI) and a percentage increase in the Chinese phonology subject score. The students were also happy with Davies' practical skills learning management. An efficiency index value of E1/E2 equal to 74.78/86.12, resulting in an efficiency of 0.6705, reflected the quality of the learning plans. The percentage of students who progressed in their learning outcomes was higher.
2. We compared the pronunciation scores of Mandarin consonants at the beginning of the phonetic alphabet. The organization of Davies' practical skills learning program improved the pronunciation of Mandarin consonants. The aggregate scores in the Chinese sound system course were higher than the development criteria after studying, as compared to before learning. At the 0.05 level, it is 24.7 percent, which is considerably higher than the value before the study.
3. The overall satisfaction score with Davies' practical skills teaching process in terms of instruction and learning was high. The collection of information from student opinions, the satisfaction milieu, the content/learning activities, and the benefits received all demonstrated a high level of overall satisfaction (mean 4.07, standard deviation 0.78).

Keywords : Achievement; Chinese Sound System; Davies' Practical Skills; Phetchaburi Rajabhat University

บทนำ

ระบบเสียงในภาษาจีนหรือที่เราเรียกว่า สัทอักษรพินอิน เป็นระบบในการถอดเสียงภาษาจีนมาตรฐานด้วยตัวอักษรละติน ซึ่งพินอินเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2501 และเริ่มใช้กันในปี พ.ศ. 2522 โดยรัฐบาลของสาธารณรัฐประชาชนจีนใช้แทนที่ระบบการถอดเสียงแบบเก่า เช่น ระบบเวดและไจลส์ และระบบจูอิน[1] สัทอักษรภาษาจีนหรือพินอิน เป็นการทับศัพท์ด้วยอักษรโรมัน (Romanization) มิใช่การถอดเสียงแบบภาษาอังกฤษ (Anglicization) โดยอิงกับตัวสัทอักษรสากล หรือ IPA (The International Phonetic Alphabet) โดยพินอินมุ่งที่จะใช้อักษรโรมัน เพื่อแทนเสียงใดเสียงหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อความสะดวกในการเขียน มิได้ยืมเสียงจากระบบของอักษรโรมันมาใช้ การใช้ระบบนี้นอกจากทำให้ชาวต่างชาติเขียนอ่านภาษาจีนได้สะดวกแล้ว ยังสามารถใช้กับคอมพิวเตอร์ได้สะดวกอย่างยิ่งด้วย สัทอักษรในภาษาจีนกลางประกอบไปด้วย สัทอักษรเสียงพยัญชนะ จำนวน 24 เสียง สัทอักษรเสียงสระที่มีพยัญชนะสะกด 37 เสียง และเครื่องหมายวรรณยุกต์ 4 เสียง [2]

หน่วยเสียงในระบบภาษาจีนกลางมีความคล้ายกับภาษาไทย นั่นคือ พยางค์ และใน 1 พยางค์สามารถประกอบขึ้นจากหน่วยเสียง 3 ส่วน ได้แก่ พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ [3] โดยทั่วไปแล้วตัวอักษรจีนหนึ่งตัวจะอ่านออกเสียงหนึ่งพยางค์ ทักษะการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลาง เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนภาษาจีน ถ้าหากผู้เรียนออกเสียงพยัญชนะไม่ถูกต้อง สามารถส่งผลกระทบต่อการศึกษาภาษาจีนที่ไม่มาตรฐาน จากการเรียนการสอนพยัญชนะสัทอักษรภาษาจีนกลางที่ผ่านมา ผู้เรียนมักเกิดปัญหาการออกเสียงผิด สาเหตุหลักคือ การออกเสียงไม่ถูกต้องตามฐานกรณ์ รูปปากผิดเพี้ยนไปจากเดิม ทำให้เสียงพยัญชนะที่เปล่งออกมาไม่ถูกต้อง การพัฒนาทักษะปฏิบัติส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้น ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบมีทั้งหมด 5 ขั้น [4] คือ ขั้นที่ 1 สาธิตทักษะหรือการกระทำ ขั้นที่ 2 สาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ขั้นที่ 3 ให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ขั้นที่ 4 ให้เทคนิควิธีการ ขั้นที่ 5 ให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติแต่ละส่วนได้แล้วนั้น ส่งผลให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ๆ ได้อย่างต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ และสามารถฝึกปฏิบัติหลาย ๆ ครั้ง จนกระทั่งสามารถปฏิบัติทักษะที่สมบูรณ์ได้อย่างที่ชำนาญและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นการเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้กับเรื่องอื่น ๆ ที่อาจพบในสถานการณ์ใหม่ ๆ

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบการเรียนการสอนทักษะเดวิส มาใช้พัฒนาทักษะการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลางของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบทักษะเดวิสมาช่วยให้นักศึกษาสามารถใช้ทักษะการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลางได้อย่างคล่องแคล่ว มีความมั่นใจ โดยการวัดและประเมินในการจัดผลการเรียนรู้ เพื่อส่งผลให้ผู้เรียนออกเสียงพยัญชนะต้นภาษาจีนได้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติของเดวิสในรายวิชาระบบเสียงภาษาจีน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของทักษะภาษาจีนของผู้เรียนที่เรียนรายวิชาระบบเสียงภาษาจีน ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติของเดวิส
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการเรียนการสอน ทักษะปฏิบัติของเดวิส ผ่านรายวิชาระบบเสียงภาษาจีนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยกึ่งทดลอง (Semi - Experimental) ที่ใช้แบบแผนการวิจัยที่วัดผลก่อนและหลังการทดลอง 1 กลุ่ม (One Group Pretest – Posttest Design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

กลุ่มเป้าหมายการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายของงานวิจัยในครั้งนี้ คือ นักศึกษาลงทะเบียนรายวิชาระบบเสียงภาษาจีนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 37 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาทักษะการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลางโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้การออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลางโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
- 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทักษะการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลาง
- 3) แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้การออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลาง โดยใช้รูปแบบทักษะปฏิบัติของเดวิส จำนวน 1 ฉบับ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

จากนั้นนำเกณฑ์การประเมินมาพิจารณาระดับความถี่ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.21 – 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.41 – 4.20	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย	2.61 – 3.40	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.81 – 2.60	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.80	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

การหาคุณภาพเครื่องมือ

นำแผนการจัดการเรียนรู้ฯ แบบทดสอบและแบบประเมินความพึงพอใจ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และความชัดเจนของคำถาม แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบ กับผลการเรียนรู้ (IOC) โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านให้คะแนนตามเกณฑ์ดังนี้

ให้คะแนน	+1	เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นสอดคล้องตามผลการเรียนรู้
ให้คะแนน	0	เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นสอดคล้องตามผลการเรียนรู้
ให้คะแนน	-1	เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นไม่สอดคล้องตามผลการเรียนรู้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีการวางแผนขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) นักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 37 คน
- 2) ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีน
- 3) ดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติของเดวิส
- 4) ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับผู้เรียนโดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันกับการทดสอบก่อนเรียน และให้ผู้เรียนตอบแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติของเดวิสที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น
- 5) นำผลคะแนนจากการตรวจแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนและแบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ที่ได้มาวิเคราะห์

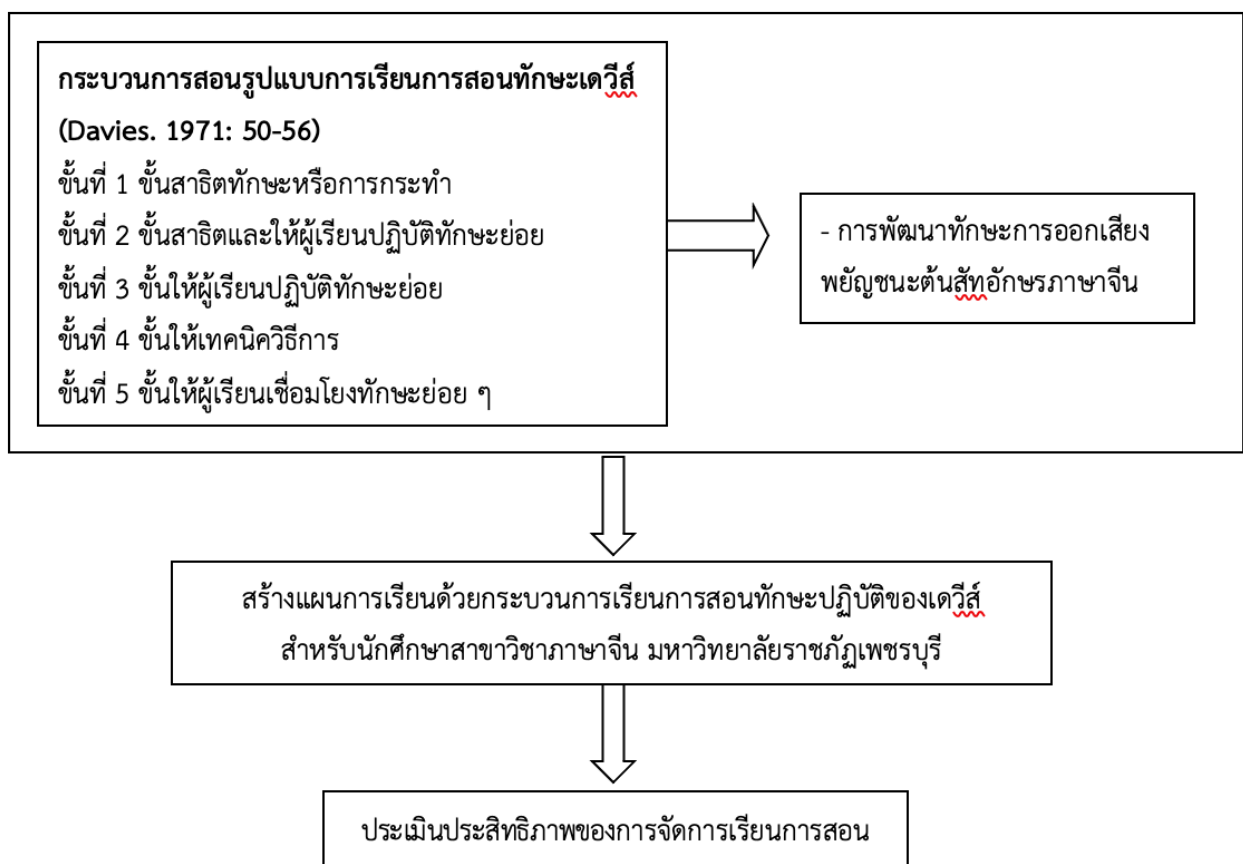
การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปเป็นความเรียงจากแบบสอบถาม

- 1) วิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนก่อนและหลังเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติของเดวิส โดยใช้การทดสอบที (t-test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample)
- 2) วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน หลังการจัดการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติของเดวิส โดยใช้ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคำตอบรายข้อและแปลความหมายของข้อมูลโดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนาทักษะการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลางโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้



ผลการวิจัย

ผลการพัฒนาทักษะการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลางโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มเป้าหมายการวิจัย

การนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มเป้าหมายการวิจัย ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ (1) ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มเป้าหมายการวิจัย และ (2) ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ที่ผ่านมาของผู้เรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายการวิจัย

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	1	2.71
	หญิง	36	97.29
	รวม	37	100.0
พฤติกรรมกรเข้าเรียน (ทั้งภาคเรียน)	มาเรียนทุกครั้ง	29	78.37
	ขาดเรียนไม่เกิน 2 ครั้ง	4	10.81
	ขาดเรียน 3-5 ครั้ง	3	8.10
	ขาดเรียนตั้งแต่ 6 ครั้งขึ้นไป	1	2.72
	รวม	37	100

จากตาราง 1 แสดงว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ มีการมาเรียนวิชาภาษาจีนทุกครั้ง (ร้อยละ 78.37) ขาดเรียนไม่เกิน 2 ครั้ง (ร้อยละ 10.81) และขาดเรียน 3-5 ครั้ง (ร้อยละ 8.10) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติของเดวิส

การนำเสนอผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติของเดวิส ประกอบด้วย (1) ผลวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ค่า E1/E2 และดัชนีประสิทธิผล (EI) (2) ร้อยละความก้าวหน้าของคะแนนวิชาการแบบเสียงภาษาจีน (3) ความคิดเห็นหรือความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติของเดวิส

1. ผลวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ค่า E1/E2 และดัชนีประสิทธิผล (EI)

ตารางที่ 2 ผลสรุปดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ค่า E1/E2

คะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียน (คะแนนรวม 60 คะแนน)	คะแนนเฉลี่ยผลลัพธ์การเรียนรู้ (ความรู้และทักษะหลังเรียน) (คะแนนรวม 130 คะแนน)	ประสิทธิภาพของนวัตกรรม (E ₁ / E ₂)
42.05	121.04	74.78/86.12
ดัชนีประสิทธิผล (EI) = 0.4122		0.6705

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ภาพรวมของประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการจัดการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติของเดวิส ดัชนีประสิทธิภาพ E1/E2 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (70/70) และมีค่าดัชนีประสิทธิผล (EI) เท่ากับ 0.4122

ทั้งนี้สามารถสรุปว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่แบบทักษะปฏิบัติของเดวิสที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ

2. ผลเปรียบเทียบคะแนนการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลางระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติของเดวิส

ตารางที่ 3 ผลเปรียบเทียบคะแนนการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลางระหว่างก่อนและหลังเรียนโดยใช้จัดการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติของเดวิส

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย (mean)	S.D.	t-test	df	p-value
ก่อนเรียน	37	20	10.12	2.73	13.80	19	0.00
หลังเรียน	37	20	15.06	2.91			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < .05$)

จากตารางที่ 3 แสดงว่า การออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลางหลังจัดการเรียนรู้จัดการเรียนรู้ที่แบบทักษะปฏิบัติของเดวิสสูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผลการเรียนรู้หลังเรียนเพิ่มขึ้นมาร้อยละ 24.7

3. ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติของเดวิส

ผลการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยการรวบรวมข้อมูลจากความคิดเห็นหรือความพึงพอใจของนักศึกษา โดยการวิเคราะห์จากแบบประเมินความพึงพอใจ เป็นดังนี้

ตาราง 4 ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติของเดวิสของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

รายการประเมิน	Mean	SD	ระดับความพึงพอใจ
ด้านบรรยากาศ	4.20	0.75	มาก
ด้านเนื้อหา/กิจกรรมการเรียนรู้	3.89	0.70	มาก
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.14	0.89	มาก
รวม	4.07	0.78	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า โดยภาพรวมความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติของเดวิสของกลุ่มตัวอย่างการวิจัยมีความพึงพอใจระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.07 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78) สามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านบรรยากาศมีความพึงพอใจระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.20 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75) รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับมีความพึงพอใจระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.14 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89) และด้านเนื้อหา/กิจกรรมการเรียนรู้มีความพึงพอใจระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.89 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70) ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลางโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีนั้น เมื่อผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของแผนการจัดการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติของเดวิสที่พัฒนาขึ้น พบว่า มีคุณภาพที่สามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. มีค่าดัชนีประสิทธิภาพ E1/E2 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (70/70) เมื่อจำแนกตามกลุ่มผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ E1/E2 สูงกว่าเกณฑ์เกณฑ์ที่ตั้งไว้ (70/70) และมีค่าดัชนีประสิทธิผล (EI) เท่ากับ 0.4122 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งโรจน์ ต้นประดิษฐ์และคณะ [5] แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการพูดสุนทรพจน์โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. แบบทดสอบทักษะการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลาง หลังการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการจัดการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติของเดวิสสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หลังใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติของเดวิส ผู้เรียนมีความก้าวหน้าของแรงจูงใจในการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลางเพิ่มขึ้น สะท้อนให้เห็นว่าแผนการจัดการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติของเดวิส มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาทักษะการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลางและแรงจูงใจในการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของลลิตา ทองรัตน์ [6] วรางคนา เวชพูล [7] ศิริณภา โพธิ์ทอง [8] พบว่า การพัฒนาทักษะโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส (Devies) มีความเหมาะสมส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ความพึงพอใจต่อแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลาง พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการจัดการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติของเดวิสอยู่ในระดับมากมาก (ค่าเฉลี่ย 4.07 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78) สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรกมล ธนะโรจน์รุ่งเรืองและคณะ [9] ได้กล่าวว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการบรรยายการจัดกิจกรรมหรือออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคนช่วยเพิ่มความเข้าใจในการเรียนรู้มากขึ้น

ผลการสัมภาษณ์ผู้เรียนเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการจัดการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติของเดวิส พบว่า ผู้เรียนเห็นว่ากิจกรรมมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือฝึกการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลาง เมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้วนั้น ผู้สอนสามารถชี้แนะถึงเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลางได้ดีขึ้น เมื่อมีการฝึกปฏิบัติหลาย ๆ ครั้ง สามารถออกเสียงพยัญชนะได้ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้นคว้าพัฒนาทักษะการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลางโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ในการจัดการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติของเดวิสอาจจะต้องใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้เพิ่มเติม อาจารย์ควรกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนให้เหมาะสม

2. ในขณะที่ผู้เรียนทำการทดสอบทักษะการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลางและแรงจูงใจในการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลาง ผู้เรียนบางคนมีทักษะการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลางและมีแรงจูงใจในการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลางที่ยังไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากต้องใช้เวลาในการเตรียมตัว ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรกำหนดสถานการณ์ในการพูดให้ผู้เรียนได้เตรียมตัวอย่างน้อย 1 สัปดาห์ เพื่อให้ผู้เรียนจะได้มีความพร้อมและกล้าแสดงออกในการพูดมากยิ่งขึ้น

3. ผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนาทักษะการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลางและมีความเชื่อมั่นในตนเองในการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลางโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติของเดวิส มีพัฒนาการในทักษะการออกเสียงพยัญชนะต้นสัทอักษรภาษาจีนกลางที่มีความมั่นใจมากยิ่งขึ้น ส่งผลการเรียนรู้ภาษาจีนที่ดีขึ้น ดังนั้นควรมีการส่งเสริมให้มีการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- [1] Cao Wen.Chinese Phonetic Course. Beijing : Beijing Language and Culture University Press.2002.
- [2] Cui Xi Liang.Postgraduate Series of Teaching Chinese as a Second Language/International Chinese Education. Beijing : Beijing Language and Culture University Press.2016
- [3] Ding Congming.A Course for Mandarin Chinese Pronunciation.Peking:Peking University Press.2021.
- [4] Davies, I.K. The Management of Learning. London: McGraw - Hill.1971.
- [5] รุ่งโรจน์ ดันประดิษฐ์และคณะ. การพัฒนาทักษะการพูดสุนทรพจน์โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเชียงรายวิทยาคม จังหวัดเชียงราย. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 2560: 10(2): 11-20.
- [6] ลลิตา ทองรัตน์. การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษด้วยโฟนิกส์ ตามรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส (Devies) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2563.
- [7] วรางคณา เวชกุล. การพัฒนาทักษะปฏิบัติโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2559.
- [8] ศิริณา โพธิ์ทอง. ผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียตามแนวคิดการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสเรื่องการสะกดคำกลุ่มสระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2562.
- [9] กรกมล ธนะโรจน์รุ่งเรือง และคณะ. การพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนโดยการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT กรณีศึกษากลุ่มผู้เรียนที่เรียนวิชาภาษาจีน โรงเรียนหัวหินวิทยาคม. วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์ (มสป.) 2562; 21(2): 10-26.

การถอดบทเรียนชุมชนปลอดภัยในการเสริมสร้างความปลอดภัยในเด็ก

Lesson learned From the Safety Community for Child Safety Promotion

วรรณไพร แยมมา* และ อุบลวรรณ หงษ์วิทยากร
Wannaprai Yamma* and Ubonwan Hongwityakorn

สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จังหวัดกรุงเทพฯ 10330
Development Education Division, Department of Educational Policy, Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok 10330

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: wannaprai56@gmail.com

Received: 14 March 2023, Revised: 2 June 2023, Accepted: 13 December 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อถอดบทเรียนชุมชนปลอดภัยที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานชุมชนปลอดภัยและได้รับรองให้เป็นชุมชนปลอดภัยระดับสากล โดยพื้นที่ในการศึกษา ได้แก่ 1) องค์การบริหารส่วนตำบลวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร 2) เทศบาลตำบลตลาดเกรียบ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 3) เทศบาลเมืองน่าน จังหวัดน่าน ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้นำชุมชน/ตัวแทน ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้นำสาธารณสุขชุมชน/อาสาสมัครหมู่บ้าน ผู้ปกครอง จำนวน 24 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บข้อมูลด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึกและใช้เทคนิคการอ้างอิงต่อเนื่องจากผู้ที่มีความรู้และความชำนาญ (Snowball Technique) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างและแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม อีกทั้งใช้มุมมองทฤษฎีการก่อตัวของโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม (Structuration Theory) มาพิจารณาความสัมพันธ์และการมีอิทธิพลระหว่างโครงสร้างและผู้กระทำ

ผลการศึกษาวิจัยพบแบบแผนปฏิบัติของแต่ละชุมชนที่เอื้อต่อความสำเร็จในการดำเนินงานการพัฒนาชุมชนปลอดภัยในการเสริมสร้างความปลอดภัยในเด็ก ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำ เป็นผู้นำที่เข้มแข็ง ทำให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญและมีเป้าหมายร่วมในการทำงานเพื่อความปลอดภัยของเด็กในชุมชน 2) การสื่อสาร ใช้รูปแบบในการติดต่อสื่อสารที่ทำให้เกิดความเข้าใจอันจะนำไปสู่เป้าหมายที่ตกลงร่วมกัน เน้นการสื่อสารสองทาง ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ 3) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งเป็นปัญหาใกล้ตัวและเกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันของคนในชุมชน 4) การเรียนรู้จากการสังเกต ชุมชนมีการเรียนรู้จากการสังเกตทั้งแบบที่ดัดและไม่ได้ 5) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยการรวมคน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสรุปบทเรียน และร่วมรับผลจากการกระทำ 6) มีเครือข่าย ทั้งภายในและภายนอกชุมชน และเครือข่ายที่เป็นทั้งภาครัฐและเอกชน 7) การทำงานเป็นทีม โดยยึดระเบียบข้อบังคับที่ชุมชนร่วมตั้งขึ้นมา ให้ทั้งคนทำงานและคนในชุมชนปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน 8) การจัดการชุมชนอย่างเป็นระบบ โดยทุกคนสามารถทำงานและปฏิบัติตามแนวทางที่ชุมชนวางร่วมกันไว้ เป็นการทำงานที่มีเป้าหมายชัดเจน เน้นการทำงานอย่างเป็นระบบทุกขั้นตอน ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลาย และ 9) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งนี้ภาครัฐ ภาคเอกชน อบต. ชุมชน และครอบครัว ล้วนเป็นผู้กระทำที่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันที่จะทำให้เกิดเป็นชุมชนปลอดภัยในเด็ก ภายใต้แบบแผนการปฏิบัติที่ดีของชุมชน โดยทุกคนมีเป้าหมายที่จะพัฒนาชุมชนให้ปลอดภัยในเด็กร่วมกัน

คำสำคัญ : การถอดบทเรียน ชุมชนปลอดภัย ความปลอดภัยในเด็ก

Abstract

This study employs a qualitative research methodology with the aim of extracting lessons from successful safe community initiatives. Specifically, the study focuses on communities that have successfully implemented safe community programs and have been recognized as international-level safe communities. The study sites include: 1) Wang Sai Phun Subdistrict Administrative Organization, Phichit Province; 2) Talat Kriap Subdistrict Municipality, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province; and 3) Nan Municipality, Nan Province. Key informants consist of 24 people, including community leaders, representatives, teachers from early childhood development centers, community health leaders, village volunteers, and parents. These informants were selected purposefully, and data was collected through non-participant observation, in-depth interviews, and the snowball sampling technique, which involves reference to knowledgeable and experienced individuals. Research tools included semi-structured interview forms and non-participant observation forms. The study also applied Structuration Theory to analyze the relationships and influence between social structures and agents.

The findings revealed several operational patterns within each community that contributed to the success of the safe community development program, specifically in enhancing child safety. These patterns include: 1) Leadership, where strong leadership helps the community recognize the importance of and work toward common goals for child safety; 2) Communication, using methods of communication that foster mutual understanding and lead to shared goals, emphasizing both formal and informal communication; 3) Problem-based learning, focusing on real, local issues that affect the daily lives of community members; 4) Learning through observation, where the community learns both from good and bad examples; 5) Participatory learning, which involves bringing people together to think, act, reflect, and share the outcomes of their actions; 6) Networking, both within and outside the community, including networks involving both government and private sectors; 7) Teamwork, based on community-established rules and regulations, ensuring that both workers and community members follow the same guidelines; 8) Systematic community management, where everyone works according to the collective plan, ensuring clear goals and systematic procedures from start to finish; and 9) Creating a learning community, where learning is systematic and continuous, with the government, private sector, local administrative organizations, the community, and families all interacting and contributing to the creation of a child-safe community. The study concludes that the success of these communities in promoting child safety stems from a collaborative approach among all involved actors, working together towards a common goal of creating a safer environment for children.

Keywords : Lesson learned, Safety Community, Child Safety

บทนำ

การเสียชีวิตจากการบาดเจ็บและอุบัติเหตุในเด็กเป็นปัญหาที่สำคัญซึ่งมีผลกระทบต่อทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาประเทศ เด็กที่เสียชีวิตก่อนวัยอันควรส่งผลให้ขาดความต่อเนื่องสู่วัยผู้ใหญ่หรือวัยแรงงานที่สำคัญ นอกจากนี้อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นมีผลทำให้ประเทศเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเร็ว ตัวอย่างการเสียชีวิตจากการจมน้ำของเด็กไทยช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2554 - 2563) เราสูญเสียเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จากการจมน้ำถึง 7,794 คน เฉลี่ยปีละ 779 คน อัตราการเสียชีวิตต่อประชากรแสนคน อยู่ในช่วง 4.8 - 8.7 โดยกลุ่มเด็กอายุ 5 - 9 ปี มีการเสียชีวิตสูงที่สุด รองลงไป คือกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี [1] และยังไม่รวมการบาดเจ็บประเภทอื่นหรือที่ได้รับบาดเจ็บแต่ไม่เสียชีวิต ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบในมิติทั้งสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ

ทั้งนี้วัยเด็กมีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดอุบัติเหตุ เนื่องจากการเจริญเติบโตทางร่างกายยังไม่สมบูรณ์ ทำให้มีความไม่สมดุลระหว่างการใช้อวัยวะมัดใหญ่และเล็ก และความสัมพันธ์ระหว่างการใช้มือและตายังไม่สมดุล ทำให้เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น ชอบทดลอง และชอบผจญภัย ซึ่งเป็นสาเหตุที่เด็กมีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดอุบัติเหตุ อีกทั้งเด็กที่มีสภาพทางกายไม่ปกติหรือมีปัญหาทางอารมณ์ ส่งผลให้ไม่สามารถดูแลตนเองได้เต็มที่ อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่ายกว่า นอกจากนี้เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีบิดามารดา/ผู้ดูแลขาดการดูแลอาจเนื่องจากการมีภารกิจ หรือขาดความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงดูเด็กอย่างถูกวิธี หรือบางครั้งบิดามารดา/ผู้ดูแลคิดว่าเด็กรู้ความเสี่ยงและหลีกเลี่ยงภัยได้ด้วยตนเอง จากการศึกษาพบว่าเด็กที่เสียชีวิตจากความไม่ปลอดภัยกว่าร้อยละ 70 อยู่ในครอบครัวและชุมชนที่มีศักยภาพต่ำไม่สามารถจัดการโครงสร้างกายภาพและสิ่งแวดล้อมในบ้านและชุมชนให้มีความปลอดภัยได้ บิดามารดามีประวัติการหย่าร้าง บิดามารดา/ผู้ดูแลต้องทำงานหาเลี้ยงชีพไม่มีเวลาดูแลใกล้ชิด หรือบิดามารดา/ผู้ดูแลมีการศึกษาต่ำ ขาดทั้งความรู้ และเจตคติที่ดีในการป้องกันคุ้มครองดูแลเด็ก [2] อีกทั้งปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เป็นสาเหตุให้เกิดอุบัติเหตุในเด็กได้ เช่น ถนน แม่น้ำ ลำคลอง สระน้ำ สนามเด็กเล่น บริเวณบ้านที่มีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เก่าชำรุด การวางทิ้งของไว้มิเป็นระเบียบ ของเล่นเด็กที่ไม่ได้มาตรฐาน หรือสนามเด็กเล่นที่มีอุปกรณ์ชำรุด สิ่งเหล่านี้อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุในเด็กได้

ปัญหาความไม่ปลอดภัยของเด็กเป็นปัญหาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ซึ่งอาจทำให้เด็กเกิดการบาดเจ็บเล็กน้อยถึงขั้นพิการ หรืออาจสูญเสียชีวิต อีกทั้งผู้ปกครองสูญเสียทรัพย์สินและบุคคลอันเป็นที่รักยิ่ง ดังนั้นการสร้างเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กในชุมชนจึงมีความสำคัญในการลดปัญหาความไม่ปลอดภัยต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากการสร้างเสริมความปลอดภัยที่ประกอบไปด้วยกระบวนการดำเนินงานที่เป็นลำดับขั้นตอน และอาศัยความร่วมมือของชุมชนเป็นพื้นฐาน ย่อมทำให้เกิดการแก้ไขปัญหาและการจัดการเรื่องความปลอดภัยของเด็กในชุมชนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตรงกับความต้องการของคนในชุมชนอย่างแท้จริง [3] และให้ความสำคัญในเรื่องของความร่วมมือกันของคนในชุมชนในการสร้างจิตสำนึกเรื่องความปลอดภัย จนเกิดการช่วยกันดูแลและป้องกันอันตรายต่าง ๆ ในชุมชนได้เป็นอย่างดี

ในการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยแก่เด็กในชุมชน ได้ใช้แนวคิดของ “ชุมชนปลอดภัย (Safety Community)” ที่องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ได้ใช้เพื่อแก้ปัญหาอุบัติเหตุและความไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้นในประเทศ

ต่าง ๆ ทั่วโลก โดยมีหลักการดำเนินงานที่มุ่งเน้นให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชุมชน เพื่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและลดพฤติกรรมเสี่ยงระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน ทั้งนี้ศูนย์วิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็กซึ่งได้รับการสนับสนุนโดยมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้ดำเนินการและขับเคลื่อนชุมชนปลอดภัยขึ้นเป็นครั้งแรกตั้งแต่ พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับการดำเนินงานชุมชนปลอดภัยขององค์การอนามัยโลกในการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร และเทศบาลตลาดเกรียบ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งได้ดำเนินงานด้านความปลอดภัยในชุมชน จนกระทั่งได้รับการรับรองจากองค์การอนามัยโลก (The WHO Collaborating Centre for Community Safety Promotion) ให้เป็น “ชุมชนปลอดภัยระดับสากล The International Network of Safe Communities” เป็นลำดับที่ 288 และลำดับที่ 299 ของโลกในปี พ.ศ.2554 ตามลำดับ ต่อมาองค์การอนามัยโลกได้รับรองให้เทศบาลเมืองน่านเป็นชุมชนปลอดภัยระดับสากล ปี พ.ศ.2556 เป็นลำดับที่ 316 ของโลก และอยู่ในลำดับที่ 3 ของประเทศไทย และเป็นเพียงแค่ 1 ใน 3 ของประเทศไทยเท่านั้นที่ได้รับการประกาศรับรองจากองค์การอนามัยโลก ต่อมา พ.ศ. 2561 องค์การบริหารส่วนตำบลวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร และเทศบาลตำบลตลาดเกรียบ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้รับการรับรองชุมชนปลอดภัยระดับนานาชาติต่อเนื่องครั้งที่ 2 โดยชุมชนมีการดำเนินงานของหลักเกณฑ์เงื่อนไขตามตัวชี้วัดเพื่อให้ได้รับรองเป็นชุมชนปลอดภัย (Safe Community Indicators) ที่สะท้อนถึงความสามารถในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุของเด็กที่อยู่ในชุมชนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังพบว่าทั้ง 3 ชุมชนที่ประสบความสำเร็จมีความโดดเด่นในการทำงานด้านการเฝ้าระวังความปลอดภัย เฝ้าระวังความเสี่ยงของชุมชน มีการร่วมกันประเมินและปรับสภาพความเสี่ยงของชุมชน ตลอดจนการบูรณาการงานร่วมกันทุกภาคส่วน และมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดจนเกิดเป็นความยั่งยืน ทั้งนี้ในการเข้าร่วมโครงการชุมชนปลอดภัยนั้น ชุมชนที่เข้าร่วมต้องปฏิบัติตามจริงจึงในการดำเนินงานตามตัวชี้วัด คือ มีการจัดตั้งกลุ่มบุคคลในชุมชนเพื่อศึกษาปัญหา ปัจจัยเสี่ยงของการบาดเจ็บในเด็กในชุมชน และดำเนินการป้องกัน มีการเชื่อมโยงหน่วยงานรัฐและเอกชนทั้งภายในและภายนอกชุมชนเพื่อดำเนินการป้องกันการบาดเจ็บในชุมชน ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานป้องกันการบาดเจ็บแก่เด็ก มีระบบการเฝ้าระวังการบาดเจ็บของเด็กในชุมชน มีระบบการสำรวจสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมเสี่ยงในชุมชน มีการสนับสนุนการใช้อุปกรณ์เสริมความปลอดภัยต่างๆ เช่น หมวกนิรภัย ที่นั่งพิเศษสำหรับเด็กในรถยนต์และรถจักรยาน อุปกรณ์ชูชีพ เป็นต้น มีการต่อต้านผลิตภัณฑ์และสิ่งแวดล้อมอันตรายที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บ เช่น เครื่องเล่นสนามที่ไม่ได้มาตรฐาน การสร้างถนนในชุมชนโดยไม่มีทางเท้า การสร้างแหล่งกักเก็บน้ำโดยไม่มีรั้วกัน เป็นต้น การต่อต้านพฤติกรรมอันตรายอันจะนำไปสู่การบาดเจ็บในเด็ก เช่น เมารถเมาเอนกเด็กนั่งตักขณะขับรถยนต์ เป็นต้น การฝึกอบรมการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก การปฐมพยาบาล การปฏิบัติกรู้ชีพเบื้องต้นในชุมชน และการรวบรวมความรู้ประสบการณ์ที่ได้จากการดำเนินงานในชุมชนเผยแพร่สู่ชุมชนอื่น ดังนั้นถ้าการดำเนินงานขาดข้อใดข้อหนึ่ง หรือชุมชนไม่สามารถที่จะปฏิบัติตามตัวชี้วัดอาจเนื่องจากปัญหาและอุปสรรคของแต่ละชุมชนที่อาจแตกต่างกันทำให้ชุมชนไม่สามารถได้รับการรับรองเป็นชุมชนปลอดภัยได้ [4]

จากสภาพการณ์และผลสำเร็จดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยได้รับรู้ถึงความเข้มแข็งของชุมชน ตลอดจนการจัดการภายในชุมชนในด้านต่าง ๆ ผู้วิจัยในฐานะนักพัฒนาศึกษาที่ใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศและทำงานเกี่ยวกับเด็กจึงมีความสนใจที่จะถอดบทเรียนชุมชนปลอดภัยในการเสริมสร้างความปลอดภัยในเด็กในประเด็นที่เอื้อต่อความสำเร็จในการดำเนินการเสริมสร้างความปลอดภัยในเด็ก พร้อมทั้งสามารถนำไปถ่ายทอดต่อชุมชนอื่นๆ ได้ อีกทั้งศึกษาบทเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่จะพัฒนาต่อไปอย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์

เพื่อถอดบทเรียนชุมชนปลอดภัยที่ประสบความสำเร็จในการเสริมสร้างความปลอดภัยในเด็ก

นิยามศัพท์เฉพาะ

เด็ก หมายถึง เด็กที่มีอายุ 2-5 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยที่ต้องการการดูแลอย่างใกล้ชิดเนื่องจากพัฒนาการตามวัยของเด็กเป็นวัยค้นคว้า ออยากรู้อยากเห็น ซึ่งเด็กวัยนี้มีชีวิตประจำวันส่วนใหญ่อยู่ที่บ้านหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

อุบัติเหตุในเด็ก หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเด็กอายุ 2-5 ปี โดยไม่ได้ตั้งใจซึ่งมีผลให้เด็กเกิดการบาดเจ็บและเสียชีวิต อาจเนื่องจากความไม่ปลอดภัยของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคารบ้านเรือน หรือผู้ดูแลเผลอชั่วขณะ อุบัติเหตุที่พบบ่อยได้แก่ การพลัดตกหกล้มและการชนกระแทก จมน้ำ อุบัติเหตุจากรถ ถูกของมีคม ไฟฟ้าช็อต การอุดกั้นทางเดินหายใจ ความร้อนลวก สารพิษ และสัตว์กัด

การเสริมสร้างความปลอดภัยในเด็ก หมายถึง ระบบโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ (Infrastructure) ระบบความปลอดภัย ระบบการเรียนรู้ และระบบการสร้างการมีส่วนร่วม (ความเป็นเจ้าของในเด็กร่วมกัน) ตลอดจนการสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกชุมชนเพื่อดำเนินการป้องกันการบาดเจ็บ

การถอดบทเรียน หมายถึง การศึกษาแบบแผนปฏิบัติที่ดีประกอบด้วย การมุ่งสู่เป้าหมายร่วมกัน ของกลุ่มผ่านความรู้สึกไว เชื่อใจและสร้างคุณค่าความหมายร่วมกัน ทรัพยากรภายในด้านบุคคลและวัฒนธรรม พร้อมการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย ภายนอก และบรรทัดฐานหรือแนวปฏิบัติของกลุ่มที่มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โดยทำการศึกษาชุมชนที่ประสบความสำเร็จ ในการดำเนินงานชุมชน ปลอดภัยเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยในเด็ก ซึ่งเป็นชุมชนที่ได้รับรองเป็นชุมชนปลอดภัยระดับสากล

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การถอดบทเรียนชุมชนปลอดภัยในการเสริมสร้างความปลอดภัยในเด็ก” ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อถอดบทเรียนชุมชนปลอดภัยที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานชุมชนปลอดภัยและได้รับรอง ให้เป็นชุมชนปลอดภัยระดับสากล สำหรับหน่วยวิเคราะห์ในการวิจัย (Unit of Analysis) นั้น ผู้วิจัยได้เลือกกรณีศึกษา 3 ชุมชน ได้แก่ 1) องค์การบริหารส่วนตำบลวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร 2) เทศบาลตำบลตลาดเกรียบ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 3) เทศบาลเมืองน่าน จังหวัดน่าน ซึ่งชุมชนดังกล่าวเป็นชุมชนที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานชุมชนปลอดภัยและได้รับรอง ให้เป็นชุมชนปลอดภัยระดับสากลขององค์การอนามัยโลก โดยผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตนเองแต่ไม่มีส่วนร่วมใน การทำกิจกรรมของชุมชน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี/นายกองค์การบริหารส่วนตำบล/ผู้แทน ผู้นำชุมชน หัวหน้า/ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้นำสาธารณสุขชุมชน อาสาสมัคร และผู้ปกครอง จำนวน 24 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บข้อมูลด้วยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึกและใช้เทคนิคการอ้างอิงต่อเนื่องจากผู้ที่มีความรู้และความชำนาญ (Snowball Technique) ทั้งนี้ตรวจสอบข้อมูลโดยการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ได้แก่ 1) การตรวจสอบสามเส้า ด้านข้อมูล (Data Triangulation) เป็นการตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งที่มาของข้อมูล แหล่งเวลา แหล่งสถานที่และแหล่งบุคคล 2) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย โดยการเปลี่ยนตัวผู้สังเกตหรือสัมภาษณ์ และ 3) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้วิธีสังเกตควบคู่ไปกับการซักถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้จากเอกสารและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์รวบรวมตามวัตถุประสงค์การวิจัย นำข้อมูลที่ได้จำแนกและจัดเป็นหมวดหมู่และนำข้อมูลแต่ละหมวดมาเชื่อมโยงกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล โดยการตีความ (Interpretation) เนื้อหาจากเรื่องราวที่ปรากฏและเชื่อมโยงความเกี่ยวข้องของข้อมูลแต่ละชุมชน และนำเสนอผลการวิจัยในลักษณะ เชิงพรรณนา (Description) และพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

ผลการวิจัย

พื้นที่กรณีศึกษาทั้ง 3 พื้นที่ มีจุดเริ่มต้นความเป็นมาของชุมชนปลอดภัยที่คล้ายกัน ต่างให้ความสำคัญกับความปลอดภัย ในเด็ก ทำอย่างไรให้เด็กในชุมชนของตัวเองปลอดภัยจากการบาดเจ็บ เพราะเด็กเป็นรากฐานสำคัญที่จะเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่มี คุณภาพ ทำอย่างไรที่จะให้ชุมชนเริ่มตั้งแต่ระบบที่เล็กที่สุดคือครอบครัวของเด็กเอง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียน ชุมชน ตระหนัก และเห็นความสำคัญในการปกป้องชีวิตของเด็กให้ปลอดภัย สิ่งเหล่านี้เป็นจุดเริ่มต้นของชุมชนปลอดภัย ซึ่งจากการสัมภาษณ์ทั้ง 3 พื้นที่มีเป้าหมายในการดำเนินงานชุมชนปลอดภัยคล้ายกัน กล่าวคือ เด็กต้องปลอดภัยและมีคุณภาพชีวิตที่ดี เป้าหมายที่เกิดขึ้น สะท้อนให้เห็นแนวปฏิบัติของชุมชนที่จะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนปลอดภัยเพื่อการเสริมสร้างความปลอดภัยในเด็กให้เกิดความ ต่อเนื่องและยั่งยืน ทั้งนี้ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาโดยการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation)

ส่วนที่ 1 คือ ลักษณะข้อมูลทั่วไป

1. ชุมชนตลาดเกรียบ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จุดเริ่มต้นชุมชนปลอดภัย ชุมชนตลาดเกรียบเริ่มดำเนินการชุมชน ปลอดภัยในปี พ.ศ.2546 โดยให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในเด็กโดยเฉพาะเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะทำอย่างไรให้เด็กในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพชีวิตที่ดี ในขณะเดียวกันศูนย์วิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก ภาควิชา กุมารเวชศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ได้จัดทำโครงการเด็กไทยปลอดภัยขึ้น และได้คัดเลือกจังหวัด พระนครศรีอยุธยาเป็นพื้นที่ดำเนินงานของภาคกลาง และออกค้นหาสถานศึกษาเพื่อดำเนินการเรื่องศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปลอดภัย โดยชุมชนตำบลตลาดเกรียบได้ถูกคัดเลือกให้เป็นชุมชนปลอดภัย และโรงเรียนวัดตลาด (อุดมวิทยา) ได้ถูกคัดเลือกให้เป็นโรงเรียน สร้างเสริมความปลอดภัย เพื่อเป็นต้นแบบในการดำเนินโครงการต่างๆ โดยมีเทศบาลตำบลตลาดเกรียบเป็นหน่วยงานหลักใน การขับเคลื่อน มีการจัดตั้งชมรมเด็กไทยปลอดภัยเพื่อเป็นแกนนำสำคัญในการประสานการทำงานด้านความปลอดภัย นอกจากนี้ยังม การค้นหาและระดมเรื่องความปลอดภัยในชุมชน โดยพบว่า ชุมชนตำบลตลาดเกรียบมีการเกิดอุบัติเหตุจากการใช้รถใช้ถนนมากที่สุด โดยการทำงานด้านความปลอดภัยของเทศบาล ตำบลตลาดเกรียบ มีบุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินงานชุมชนปลอดภัยคือ กองการศึกษา เทศบาลตำบลตลาดเกรียบเป็นแม่ข่ายหลัก โดยประสานความร่วมมือกันระหว่างภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

2. องค์การบริหารส่วนตำบลวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร จุดเริ่มต้นชุมชนปลอดภัย องค์การบริหารส่วนตำบลวังทรายพูน ได้ตระหนักถึงความปลอดภัยในชีวิตของคนในชุมชน โดยเฉพาะเด็กเล็กในชุมชนที่ยังช่วยเหลือตัวเองได้น้อย และได้ตระหนักร่วมกันว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องกรรปครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณ การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ ประชาชน โดยได้ร่วมกับภาคีเครือข่ายด้านความปลอดภัย เช่น โรงพยาบาลวังทรายพูน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลบ้านหนองยาง สถานีตำรวจวังทรายพูน องค์กรรปครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพิจิตร สำนักงานสาธารณสุขอำเภอวังทรายพูน โรงเรียนบ้านทุ่งโม่ง โรงเรียนเนินหัวไล่ หนองยางพิทยาคม สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพิจิตร วัดโน พื้นที่ ศูนย์วิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี อำเภอวังทรายพูน และสำนักงานขนส่งจังหวัดพิจิตร ตลอดจนกลุ่มองค์กรภายในชุมชน เช่น กลุ่ม อาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน (อสม.) กลุ่มอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) คณะทำงานชุมชน ปลอดภัยองค์การบริหารส่วนตำบลวังทรายพูน ชมรมผู้สูงอายุตำบลวังทรายพูน กลุ่มผู้ประกอบการร้านค้า สภาเด็กและเยาวชนตำบลวังทรายพูน ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนตำบลวังทรายพูน กลุ่มเด็กวัยรักษบ้าน เกิด สภาวัฒนธรรมตำบลวังทรายพูน กลุ่มผู้ปกครองเด็กเล็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหนองยาง และกลุ่ม ผู้ปกครองเด็กเล็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทุ่งโม่ง ได้ร่วมกันดำเนินการค้นหาปัญหา สำรวจความเสี่ยง วางแผนป้องกันและจัดกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินงาน สรุปผลถอดบทเรียนนำไปใช้พัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (องค์การบริหารส่วนตำบลวังทรายพูน, ม.ป.ป.) [5] เพื่อสร้างกระบวนการดูแลความปลอดภัยในชีวิตอย่างยั่งยืนต่อไป

3. เทศบาลเมืองน่าน ร่วมกับหน่วยงานและภาคีเครือข่ายดำเนินการ “ชุมชนปลอดภัยเขตเทศบาล เมืองน่าน” เพื่อกระตุ้นและสนับสนุนให้ชุมชน วัด โรงเรียน และศูนย์เด็กเล็กในเขตเทศบาล เมืองน่านมีการจัดการสร้างเสริมความปลอดภัย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ปัญหาและบริหารจัดการด้วยตนเองเป็นหลัก สร้างระบบเฝ้าระวังการบาดเจ็บแบบครบวงจรจากโรงพยาบาลถึงชุมชน สร้างความร่วมมือกับเครือข่ายภาครัฐและองค์กรท้องถิ่นในการดำเนินงานความปลอดภัยด้านต่าง ๆ เพื่อให้เป็นชุมชนปลอดภัย ทั้งใน ระดับบุคคล กลุ่ม และชุมชนต่อไป นอกจากนี้จากการเก็บข้อมูลผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอกที่มารับบริการของโรงพยาบาลน่านพบว่า หากไม่มีมาตรการเฝ้าระวังและการป้องกันที่ดีการบาดเจ็บจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ได้ดำเนินกิจกรรมหลากหลายอย่างต่อเนื่อง ทั้งในพื้นที่ชุมชน วัด โรงเรียน และศูนย์เด็กเล็ก รวมทั้งขยายผลสู่อำเภอต่าง ๆ และองค์กรรปครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมความปลอดภัย โดยมีภาคีร่วมจากหลายฝ่ายสนับสนุนการดำเนินงาน ทั้งทีมงาน งบประมาณ และองค์ความรู้ การสร้างเสริมความปลอดภัยเป็นหนึ่งในภารกิจหลักที่เทศบาลเมืองน่านต้องรับผิดชอบให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีมีสวัสดิภาพและความปลอดภัย จึงก่อให้เกิด “โครงการชุมชนปลอดภัยเทศบาลเมืองน่าน” เช่น โครงการแก้ไขปัญหาคาดเจ็บบนท้องถนน ทางเดินเท้า (การตัดมุมรั้วบ้าน) โดยเทศบาลเมืองน่านร่วมประชาชนที่เป็นเจ้าของที่ดิน การแก้ไขปัญหาคาดเจ็บเหตุทางรถบริเวณทางแยกเข้าสนามบินน่านนคร ร่วมกับกรมทางหลวง แขวงทางหลวงที่ 2 ชุมชนสธารศ โรงพยาบาลน่าน และยังได้ดำเนินการด้านชุมชนปลอดภัยแบบบูรณาการ 13 ด้าน จาก 5 ตัวชี้วัด ของ WHO ได้แก่ 1) การเฝ้าระวังความเสี่ยง 2) การสอบสวนการตาย 3) การเพิ่มความรู้อุบัติพิภพภัยความปลอดภัย 4) หมู่บ้านปลอดภัย 5) โรงเรียนปลอดภัย 6) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปลอดภัย 7) ถนนปลอดภัย 8) ผลิตภัณฑ์ปลอดภัย 9) ป้องกันการจมน้ำ 10) สนามเด็กเล็กปลอดภัย 11) ควบคุมสุนัขจรจัด 12) การป้องกันภัยสาธารณะ และ 13) การป้องกันภัยในเด็กและเยาวชน (เทศบาลเมืองน่าน, ม.ป.ป.) [6]

ส่วนที่ 2 คือ แบบแผนการดำเนินการชุมชนปลอดภัย

จากการศึกษาทั้ง 3 พื้นที่ พบว่า การดำเนินงานชุมชนปลอดภัยนั้น มีการกำหนดแนวทางในการทำงานที่ชัดเจนซึ่งอ้างอิงจากมาตรฐานสากลขององค์การอนามัยโลก (WHO) คือ ชุมชนปลอดภัยระดับสากล (The International Network of Safe Communities) โดยมีแนวทางในการดำเนินงานชุมชนปลอดภัยที่สำคัญ ดังนี้ 1) ชุมชนดำเนินการป้องกันการบาดเจ็บโดยความสนใจของชุมชนเองโดยมีการจัดตั้งกลุ่มพหุภาพ (Cross-sectorial Group) ในระดับชุมชน ทั้งนี้ต้องส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วม และสามารถดำเนินการดูแลความปลอดภัยอย่างบูรณาการในด้านพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย 2) เชื่อมโยงหน่วยงานองค์กรภายนอกชุมชนที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเสี่ยงต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาคาดเจ็บ 3) ดำเนินกิจกรรมป้องกันการบาดเจ็บและสร้างเสริมความปลอดภัยในเด็กทั้งการบาดเจ็บโดยไม่ตั้งใจและการบาดเจ็บโดยตั้งใจ 4) ให้ความสนใจเป็นพิเศษกับกลุ่มเสี่ยง 5) มีระบบการเฝ้าระวังการบาดเจ็บของเด็กในชุมชน (Injury Surveillance System) 6) มีระบบการสำรวจความปลอดภัยในสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมเสี่ยง โดยมีการสำรวจและบันทึกจุดเสี่ยงอย่างต่อเนื่องและประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงจุดเสี่ยงนั้นๆ 7) สนับสนุนการใช้อุปกรณ์เสริมความปลอดภัยต่างๆ 8) ต่อด้านผลิตภัณฑ์และสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อเด็ก 9) ต่อด้านพฤติกรรมอันตรายที่จะเกิดกับเด็ก 10) ฝึกอบรมการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก การปฐมพยาบาล การปฏิบัติการกู้ชีพเบื้องต้น ซึ่งนอกเหนือจากระบบเฝ้าระวังกับระบบการเตรียมความพร้อมในการช่วยเหลือฉุกเฉินและการปฐมพยาบาลเบื้องต้นโดยจัดโครงการอบรมแก่ประชาชนทุกกลุ่มอายุให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถนำไปใช้ได้จริงเมื่อต้องเผชิญเหตุการณ์ฉุกเฉินที่

อาจเกิดขึ้นกับเด็กในชุมชน และการช่วยเหลือเด็กที่ได้รับบาดเจ็บอย่างที่มีประสิทธิภาพ โดยได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายภายนอก เช่น ศูนย์วิจัยเพื่อสร้างความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี 11) สามารถดำเนินการระยะยาวโดยใช้ทรัพยากรและงบประมาณปกติที่ท้องถิ่นต้องบริหารจัดการ โดยได้มีการบรรจุการสร้างเสริมความปลอดภัยในเด็กไว้ในแผนประจำปีและมีการติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องอย่างเป็นรูปธรรม 12) มีการกำหนดตัวชี้วัดความปลอดภัยที่เหมาะสมและติดตามการประเมินผลการดำเนินงานที่จัดขึ้นภายในชุมชนของตนเองอย่างสม่ำเสมอ และ 13) มีการรวบรวมความรู้ประสบการณ์ที่ได้จากการดำเนินงานในชุมชนเผยแพร่เพื่อขยายผลการดำเนินงานการสร้างเสริมความปลอดภัยในเด็กในระดับประเทศต่อไป เช่น การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชนปลอดภัย เป็นชุมชนต้นแบบขยายผล การเข้าร่วมประชุมและนำเสนอผลงานในการประชุมระดับชาติและนานาชาติ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ความปลอดภัยเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดสำคัญของการสร้างเมืองน่าอยู่
สำหรับประชาชนและผู้เดินทางเข้ามา โดยการทำงานของเร
ตั้งต้นจากการวิเคราะห์เหตุแห่งความไม่ปลอดภัยทั้งในเมือง
และชุมชน จนเกิดเป็นตัวชี้วัด 13 ประการ ซึ่งหากดำเนินการบรรลุผล
ก็จะนำมาสู่การสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยอย่างเป็นรูปธรรม”
(แมว [นามสมมติ], สัมภาษณ์, 3 กรกฎาคม 2566)

“เราต้องสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยให้เกิดขึ้นในชุมชนของเรา
แล้วคนในชุมชนของเราจะเป็นผู้ส่งต่อวัฒนธรรมความปลอดภัยสู่คนรุ่นต่อไปเอง”
(ภาค [นามสมมติ], สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2566)

เมื่อชุมชนมีการกำหนดแนวทางในการทำงานที่ชัดเจนแล้ว ทั้ง 3 พื้นที่มีขั้นตอนการดำเนินงานชุมชนปลอดภัยซึ่งประกอบด้วย 1) สร้างความเข้าใจและสร้างแนวร่วมในการดำเนินงาน โดยประชุมชี้แจงแนวทางดำเนินโครงการชุมชนปลอดภัยและนำเสนอข้อมูลการบาดเจ็บให้ประชาชนรับทราบเป็นการคืนข้อมูลให้กับชุมชน และให้ชุมชนสรรหาทีมทำงานชุมชนปลอดภัยในหมู่บ้านตนเอง 2) ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนปลอดภัย ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาล เจ้าหน้าที่ภาคี ผู้นำชุมชน อาสาสมัคร สาธารณสุข ผู้ปกครอง เด็กและเยาวชน 3) จัดประชุมเพื่อระดมแนวความคิดค้นหาสาเหตุและวิเคราะห์ปัญหาความไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยแต่ละชุมชนได้จัดประชุมปรึกษาหารือในชุมชนตนเอง จากนั้นหาข้อสรุปปัญหาเร่งด่วนที่ต้องเร่งรีบ ปรับปรุงแก้ไข แบ่งฝ่ายงานรับผิดชอบและเริ่มดำเนินการตามแผน รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4) สำรวจปัญหาและวิเคราะห์ปัญหา โดยทีมงานชุมชนปลอดภัยเดินสำรวจจุดเสี่ยงอันตรายในชุมชนของตนเอง เช่น การสำรวจจุดเสี่ยงบนท้องถนน ทางเดินบริเวณหน้าโรงเรียน พื้นที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 5) ดำเนินกิจกรรมความปลอดภัยโดยนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจจุดเสี่ยง มาวิเคราะห์เพื่อวางแผนจัดทำโครงการสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บ 6) เชื่อมโยงเครือข่ายภายนอก ขอความร่วมมือจากหน่วยงานองค์กรรัฐ/เอกชนต่าง ๆ รวมถึงเครือข่ายภาคประชาชน 7) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน โดยสร้างการมีส่วนร่วมของเด็กในการดำเนินงานสร้างเสริมความปลอดภัยเพื่อเป็นตัวแทน และสื่อกลางถ่ายทอดความรู้ระหว่างกลุ่มเยาวชนด้วยกัน และขยายความรู้เรื่องชุมชนปลอดภัยไปถึงระดับชุมชน ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เราต้องมีเวทีในการคืนข้อมูล เราต้องสร้างความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย
เทศบาลไม่สามารถทำเองได้ ต้องขับเคลื่อนร่วมกัน ต้องมีการจัดตั้งคณะทำงาน
ขึ้นมา 1 ชุด แล้วเราก็มายคุยกันว่า เรามีปัญหาดังนี้ เราจะร่วมกันแก้ปัญหา
ได้อย่างไรบ้าง ถ้าในที่ประชุมตกลงเห็นด้วย เราก็จะออกแบบกิจกรรม
ที่จะทำร่วมกันแล้วแต่บทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน”
(นก [นามสมมติ], สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2566)

“นอกจากเด็กจะเรียนรู้และซึมซับวัฒนธรรมความปลอดภัยแล้ว
เด็กยังนำกลับไปถ่ายทอดในครัวเรือน ขณะที่ผู้ปกครองก็มักจะเชื่อ
และรับฟังบุตรหลานของตนเอง นั่นทำให้เราดำเนินงานในกลุ่มเด็ก
ควบคู่ไปกับการรณรงค์ด้านอื่นๆ อย่างต่อเนื่องเสมอมา”
(พล [นามสมมติ], สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2566)

นอกจากแนวทางการทำงาน 13 ประการแล้ว ยังมีสิ่งที่สำคัญอีก 1 ประการ ที่ทำให้การทำงานชุมชนปลอดภัยสำเร็จ นั่นคือ การมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง มุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติงาน คอยรับรู้รับฟังปัญหาด้วยตนเอง ทำให้คนในชุมชนเห็นถึงความมุ่งมั่นตั้งใจ

ของผู้นำ เป็นที่มาให้คนในชุมชนให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนของตนเอง ให้เกิดสิ่งดี ๆ ขึ้น กรอบกับผู้นำทั้ง 3 พื้นที่ เป็นผู้ริเริ่มทำโครงการตั้งแต่ระยะแรกจนถึงปัจจุบันที่ประสบความสำเร็จ ดังนั้น ผู้นำทั้ง 3 พื้นที่ ย่อมมองเห็นทั้งปัญหา อุปสรรค โอกาส อีกทั้งเห็นข้อดี ข้อด้อยของชุมชน ทำให้สามารถจัดการกับสิ่งที่เกิดขึ้นตลอดช่วงเวลาทั้งหมดที่ผ่านมา ตลอดจนชุมชนมี ช่องทางการติดต่อสื่อสารที่ชัดเจนและหลากหลาย เช่น เวทีการประชุม หอกระจายข่าว เสียงตามสายชุมชน วิทยุชุมชน เว็บไซต์ Facebook และกลุ่มไลน์ ทำให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เข้าถึงชุมชนได้ง่ายและทั่วถึง ในขณะเดียวกันข้อมูลต่างๆ ก็ส่งกลับมายังผู้นำ ชุมชนได้ง่ายเช่นกัน

ส่วนที่ 3 คือ สรุปผลการศึกษา

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 3 พื้นที่นั้น พบแบบแผนปฏิบัติของแต่ละชุมชนที่เอื้อต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน การพัฒนาชุมชนปลอดภัยในการเสริมสร้างความปลอดภัยในเด็ก ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำ เป็นผู้นำที่เข้มแข็ง ทำให้คนในชุมชนเห็น ความสำคัญและมีเป้าหมายร่วมในการทำงานเพื่อความปลอดภัยของเด็กในชุมชน 2) การสื่อสาร ใช้รูปแบบในการติดต่อสื่อสารที่ ทำให้เกิดความเข้าใจอันจะนำไปสู่เป้าหมายที่ตกลงร่วมกัน เน้นการสื่อสารสองทาง ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ 3) การเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งเป็นปัญหาใกล้ตัวและเกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันของคนในชุมชน 4) การเรียนรู้จากการสังเกต ชุมชน มีการเรียนรู้จากการสังเกตทั้งตัวแบบที่ดีและไม่ดี 5) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยการรวมคน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสรุปบทเรียน และ ร่วมรับผลจากการกระทำ 6) มีเครือข่าย ทั้งภายในและภายนอกชุมชน และเครือข่ายที่เป็นทั้งภาครัฐและเอกชน 7) การทำงาน เป็นทีม โดยยึดระเบียบข้อบังคับที่ชุมชนร่วมตั้งขึ้นมา ให้ทั้งคนทำงานและคนในชุมชนปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน 8) การจัดการชุมชน อย่างเป็นระบบ โดยทุกคนสามารถทำงานและปฏิบัติตามแนวทางที่ชุมชนวางร่วมกันไว้ เป็นการทำงานที่มีเป้าหมายชัดเจน เน้นการทำงานอย่างเป็นระบบทุกขั้นตอน ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลาย และ 9) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ร่วมกันอย่าง เป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งนี้ภาครัฐ ภาคเอกชน อปท. ชุมชน และครอบครัว ล้วนเป็นผู้กระทำการที่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันที่จะทำให้เกิด เป็นชุมชนปลอดภัยในเด็ก ภายใต้แบบแผนการปฏิบัติที่ดีของชุมชน โดยทุกคนมีเป้าหมายที่จะพัฒนาชุมชนให้ปลอดภัยในเด็กร่วมกัน

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยพบแบบแผนปฏิบัติของแต่ละชุมชนที่เอื้อต่อความสำเร็จในการดำเนินงานการพัฒนาชุมชน ปลอดภัยในการเสริมสร้างความปลอดภัยในเด็ก ได้แก่ 1) มีผู้นำที่เข้มแข็ง 2) มีรูปแบบการสื่อสารที่ชัดเจน 3) มีการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 4) การเรียนรู้จากการสังเกต 5) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 6) มีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกชุมชน และเครือข่ายที่เป็นทั้งภาครัฐ และเอกชน 7) มีการทำงานเป็นทีม 8) มีการจัดการชุมชนอย่างเป็นระบบ และ 9) มีการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจากการ จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 พื้นที่ ชี้ให้เห็นภาพเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์ของแต่ละพื้นที่ที่คล้ายกัน คือ ทุกพื้นที่มีความมุ่งมั่น ให้เด็กปลอดภัย ไม่เกิดอุบัติเหตุ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโดยชุมชนเอง ทั้งนี้ลักษณะการติดต่อสื่อสารมีผลต่อ การนำไปสู่เป้าหมายของชุมชน ซึ่งรูปแบบการสื่อสารและการตีความที่จะนำไปสู่เป้าหมายร่วมกันของชุมชนนั้น พบว่า ชุมชนมี การดำเนินงานโดยใช้การสื่อสารแบบสองทาง (Two-way Communication) โดยทุกชุมชนมีลักษณะการสื่อสารที่มีจุดเริ่มต้นมาจาก ผู้นำเป็นผู้ชี้ให้เห็นและวางแนวทางหรือทิศทางเป้าหมายของชุมชน และใช้กระบวนการสื่อสารแบบสองทางเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ร่วมกันระหว่างผู้นำไปสูชุมชน ผ่านการประชุมหารือเพื่อชี้ให้เห็นเป้าหมายและการดำเนินการไปสู่เป้าหมายร่วมกัน ตลอดจนชี้ให้เห็น ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นของชุมชนร่วมกัน ทำให้สมาชิกทุกคนมีเป้าหมายที่มุ่งไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับการศึกษาวิจัย ของ บุราณี เวียงสิมมา [7] เรื่องการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์น้ำคลองแสนแสบ ซึ่งพบว่า การสื่อสาร ระหว่างกลุ่มผู้นำชุมชนที่ประกอบด้วยอหิมา คณะกรรมการมัสยิด คณะกรรมการชุมชนและผู้อาวุโสในชุมชนกับกลุ่มชาวบ้าน เป็นรูปแบบการสื่อสารสองทาง (Two-Way Communication) ซึ่งเป็นการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในชุมชนของกมาลุลอิสลาม และ เป็นการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง กล่าวคือ สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงทัศนะต่อปัญหา วิเคราะห์ปัญหา รวมทั้งวิธีการแก้ปัญหา ทำให้สมาชิกในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญ และเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน จึงทำให้การสื่อสารสร้าง การมีส่วนร่วมประสบความสำเร็จ

นอกจากนี้รูปแบบการสื่อสารยังผ่านเครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่างๆ เช่น เสียงตามสาย วิทยุชุมชน เฟซบุ๊ก หรือกลุ่มไลน์ เป็นต้น นอกจากการสื่อสารเพื่อชี้ให้เห็นและวางแนวทางหรือทิศทางเป้าหมายของชุมชนแล้ว ยังสื่อสารเพื่อมุ่งเน้นการแสดงความคิดเห็นของ ข้อมูลระหว่างหัวหน้าชุมชนและคนในชุมชน โดยที่เนื้อหาของการประชุมหรือการพูดคุยมักเป็นการพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการ ดำเนินการของชุมชน การรายงานสถานการณ์ต่าง ๆ หรือถ่ายทอดความรู้ที่สมาชิกที่ถูกคัดเลือกให้ไปเข้าอบรมมาแล้วถ่ายทอดสู่ ชุมชน รวมถึงเป็นเวทีประชาสัมพันธ์การอบรมจากผู้ที่ไปศึกษาดูงานนอกพื้นที่ ทำให้ชุมชนเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ให้มีการรับรู้และเกิดความเข้าใจร่วมกันอีกด้วย

ทั้งนี้ ในส่วนของการตีความเพื่อหาความหมายร่วมกันของชุมชน พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จที่ทำให้เกิดความเข้าใจและพร้อมร่วมดำเนินการในทิศทางเดียวกันของชุมชน คือ ความเชื่อมั่นที่มีต่อผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีความจริงใจในการทำงาน ลงมือปฏิบัติงานให้เห็นเป็นตัวอย่าง จนเป็นที่ยอมรับและนับถือจากคนในพื้นที่ จากการสัมภาษณ์ทั้ง 3 พื้นที่ ชี้ให้เห็นว่าผู้นำรวมถึงคณะกรรมการมีการลงมือและลงแรงในการดำเนินงานอย่างจริงจัง และสามารถเป็นที่พึ่งของชุมชนได้ สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ กิตตินันท์ เครือแพทย์ และคณะ [8] เรื่องการคิดริเริ่มการเปลี่ยนแปลงของผู้นำ: ปัจจัยความสำเร็จของการใช้ภาวะผู้นำในการพัฒนานวัตกรรมทางสังคมเพื่อให้เกิดชุมชนตัวอย่าง ซึ่งพบว่าผู้นำของชุมชนที่ศึกษาล้วนมีปัจจัย 4 ข้อที่นำไปสู่ความสำเร็จ กล่าวคือ 1) ผู้นำคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล เนื่องจากในการเข้าหาคนในชุมชน ผู้นำไม่ใช้การเปรียบเทียบกับบุคคลแต่ใช้วิธีการเข้าหาในหลากหลายแบบ เช่น การเข้าไปสนทนาโดยตรง หรือการขอแรงจากอาสาสมัครชุมชนในการของความร่วมมือเป็นการแสวงหาจุดแข็งของแต่ละบุคคลเพื่อให้เกิดจุดร่วมกันของชุมชน 2) ในการกระตุ้นทางปัญญา พบว่าการเปลี่ยนแปลงของคนในชุมชนให้เกิดนวัตกรรมเกิดขึ้นจากการให้กระบวนการคิดใหม่ผ่านการทดลอง การชักชวนให้เข้าร่วมโครงการ และการสนับสนุนพัฒนาระบบให้มีความก้าวหน้ามากขึ้น 3) ในการสร้างแรงบันดาลใจ ผู้นำชุมชนใช้การเชื่อมโยงกันผ่านการสื่อสารที่แต่ละชุมชนถนัด เช่น การประกาศผ่านหอกระจายเสียง การสื่อสารตามครัวเรือน และเวทีการประชุม และ 4) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ โดยผู้นำชุมชนล้วนมีการกระทำที่เป็นแบบอย่างอย่างชัดเจนเพื่อให้เกิดความไว้วางใจกันในเรื่องสังคมจนได้รับการเคารพและไว้วางใจจากคนในชุมชน และการศึกษาของ พัศนีย์ มณเฑียร ลินดา นาคโปย และ กัญญา เอี่ยมพญา [9] เรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจากผู้บริหารมีภาวะผู้นำที่ดี มีความกระตือรือร้นในการทำงาน บริหารจัดการได้อย่างเป็นระบบชัดเจน เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ และแสดงถึงความสามารถในการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ อีกทั้งเมื่อผู้บริหารแสดงออกถึงความจริงใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเข้าใจกัน พุดคุยกันอย่างกัลยาณมิตร มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ทำให้เกิดความผูกพันโดยไม่รู้ตัวส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่น ไว้วางใจและให้ความร่วมมือในการทำงานตามมา

นอกจากนี้ทรัพยากรภายในด้านบุคคลและชุมชน และการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายภายนอก เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาให้เกิดชุมชนปลอดภัย ทรัพยากรของกลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 พื้นที่ ประกอบไปด้วย 2 ประเภทหลัก คือทรัพยากรที่จับต้องได้ (Tangible) เช่น งบประมาณ ที่ถูกจัดไว้ในแผนของชุมชน และทรัพยากรที่จับต้องไม่ได้ (Intangible) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์วิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ได้ส่งบุคลากรมาอบรมให้ความรู้เรื่องทักษะการช่วยเหลือเด็กจมน้ำด้วยการ “ตะโกน โยน ยื่น” การปฐมพยาบาลเด็กเมื่อจมน้ำ และการช่วยฟื้นคืนชีพ นอกจากนี้ทรัพยากรที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ชุมชนยังมีทรัพยากรที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่อาจแสดงถึงความยั่งยืนของชุมชนก็เป็นได้ นั่นคือ การสร้างเด็กและเยาวชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมสร้างเสริมชุมชนปลอดภัย เพื่อเป็นตัวแทนและสื่อกลางถ่ายทอดความรู้ระหว่างกลุ่มเยาวชนด้วยกัน และขยายความรู้เรื่องชุมชนปลอดภัยไปถึงระดับชุมชน นอกจากนี้เด็กจะเรียนรู้และซึมซับวัฒนธรรมความปลอดภัยแล้ว เด็กยังนำกลับไปถ่ายทอดในครัวเรือนของตนเอง

ส่วนเรื่องแนวปฏิบัติของชุมชน พบว่าชุมชนมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบทั้ง 3 พื้นที่ โดยมีแนวทางในการทำงานที่ชัดเจน 13 ประการ ซึ่งอ้างอิงจากมาตรฐานชุมชนปลอดภัยระดับสากล (The International Network of Safe Communities) ขององค์การอนามัยโลก (WHO) อีกทั้งยังมีขั้นตอนการดำเนินงานชุมชนปลอดภัยที่ชัดเจน ทำให้การทำงานของชุมชนบรรลุเป้าหมายที่วางร่วมกันไว้ตั้งแต่เริ่มทำโครงการ สอดคล้องกับการศึกษาของ ตรงมกล สนามเขต และนิตยา กาบจันทร์ [10] เรื่องแนวทางการเสริมสร้างทุนชุมชนให้เข้มแข็งสู่การกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จ จังหวัดอุดรธานี พบว่าแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนชุมชนนั้นประกอบด้วย กระบวนการเสริมสร้างการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และการกำหนดปัจจัยความสำเร็จที่เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนและหนุนเสริมให้เกิดความเข้มแข็งของทุนชุมชน โดยกระบวนการเสริมสร้างการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของทุนชุมชนที่ใช้ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งนั้นคือ การมีส่วนร่วมอย่างไว้วางใจและศรัทธาในเรื่องเดียวกัน การมีส่วนร่วมกันในเรื่องชุมชนเป็นวิธีการสำคัญยิ่งที่เสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนชุมชน ทั้งนี้เมื่อการมีส่วนร่วมผนวกกับความไว้วางใจ ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างไว้วางใจ 5 ขั้นตอนที่ดำเนินการเป็นวงจร ได้แก่ การมีส่วนร่วมอย่างไว้วางใจในการศึกษาปัญหา ในการวางแผน ในการปฏิบัติ ในการรับผลประโยชน์ และในการประเมินผล นอกจากนี้ชุมชนยังอาศัยความสัมพันธ์แบบเครือญาติ โดยความน่าเชื่อถือพบว่าสมาชิกชุมชนมีความสัมพันธ์แบบเครือญาติโดยสายเลือด บางพื้นที่มีการใช้นามสกุลอยู่เพียง 3-4 นามสกุลเท่านั้น ซึ่งทำให้มีความไว้วางใจกัน และทำให้ง่ายต่อการสื่อสารให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

จากปัจจัยความสำเร็จดังกล่าวข้างต้น ไม่ว่าการมีผู้นำที่เข้มแข็ง คนในชุมชนให้ความสำคัญในการเสริมสร้างความปลอดภัยในเด็กและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน มีรูปแบบการสื่อสารที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดเป้าหมายร่วมกัน มีระบบการดำเนินงานที่ชัดเจน

ครอบคลุมทุกมิติและเกิดความต่อเนื่อง อีกทั้งชุมชนมีทรัพยากรทั้งที่จับต้องได้ (Tangible) และที่จับต้องไม่ได้ (Intangible) อย่างเพียงพอในการเสริมสร้างความปลอดภัยในเด็ก ตลอดจนมีภาคีเครือข่ายที่หลากหลายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ทำให้ทั้ง 3 พื้นที่ได้รับการประเมินจากองค์การอนามัยโลก (WHO) และได้รับรองเป็นชุมชนปลอดภัยระดับสากล ครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2 จนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีความภาคภูมิใจอื่นอีก เช่น ได้รับเลือกให้เป็นชุมชนปลอดภัยต้นแบบ เป็นแหล่งศึกษาดูงาน ทั้งในและนอกประเทศ รวมระยะเวลากว่า 12 ปี กับรางวัลแห่งความภาคภูมิใจของทั้ง 3 ชุมชน สอดคล้องกับการศึกษาของกันตพงศ์ สีนอภา และคณะ (2565) [11] ศึกษากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อการจัดการขยะอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาชุมชนบ้านรางพลับ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่าเมื่อชุมชนมีศักยภาพ สามารถจัดการขยะอย่างเป็นรูปธรรมได้แล้วนั้น การเข้าร่วมการประกวด เพื่อเป็นการประเมินศักยภาพและการได้มาซึ่งแรงจูงใจในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยในขั้นตอนนี้ทางชุมชนได้รับการสนับสนุน ด้านองค์ความรู้และนวัตกรรมสำหรับการจัดการขยะจากหน่วยงานภาคเอกชน และหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ชุมชน เกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมและทำให้ทราบว่าชุมชนมีความพร้อมต่อการรับรองความรู้ใหม่อยู่เสมอ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญและเป็นเงื่อนไข สำคัญต่อการเรียนรู้ของชุมชน

ข้อเสนอแนะ

เด็กไม่เพียงเป็นเพียงแค่อนาคตของชาติ แต่เป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศไทย โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการ เติบโตเป็นพลเมืองคุณภาพ การสร้างเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กในชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อลดปัญหาความไม่ปลอดภัย โดยการร่วมมือของชุมชนเองเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาและการจัดการเรื่องความปลอดภัยของเด็กที่เหมาะสมและ ตรงกับความต้องการของชุมชนเอง ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอ

1. ข้อเสนอเชิงพัฒนา

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ชุมชนประสบความสำเร็จที่สำคัญที่สุด คือ ผู้นำที่เข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชน เกิดการพัฒนาตลอดเวลาและต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยั่งยืน หน่วยงานหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องควรจัดโครงการพัฒนาศักยภาพ ผู้นำชุมชนท้องถิ่นที่พึงประสงค์ ให้เกิดความตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยมีตัวชี้วัดผู้นำชุมชนท้องถิ่นที่พึงประสงค์ที่ชัดเจน

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า นอกจากภาวะผู้นำที่เข้มแข็งแล้ว ปัจจัยที่สำคัญอีกประการที่จะทำให้ชุมชนประสบความสำเร็จ คือ ชุมชนมีรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทางอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยของเด็กซึ่งอาจต้องร่วมมือกันหลายภาคส่วนในการกำหนดนโยบายการสร้างชุมชน ปลอดภัยให้กับเด็กอย่างจริงจังสืบเนื่องด้วยปัจจุบันอัตราการเกิดของเด็กน้อยลง เราควรปกป้องชีวิตของเด็กทุกคนไม่ให้เสียชีวิตก่อน วัยอันควรด้วยเรื่องที่สามารถป้องกันได้

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า กระทรวงมหาดไทยร่วมกับอปท. จัดทำแผนชาติเกี่ยวกับการสร้างเสริมความปลอดภัยในเด็ก แล้วมีนโยบายกระจายลงสู่ท้องถิ่นให้เกิดการดำเนินงานอย่างจริงจังทุกชุมชน

1.4 จากผลการวิจัย การทำงานที่มีระบบที่ชัดเจน ทำให้การดำเนินงานเกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน ดังนั้น อปท. หรือ ชุมชนควรนำแนวทางที่มีระบบที่ชัดเจนนี้ไปประยุกต์ใช้และบูรณาการการดำเนินการสร้างเสริมความปลอดภัยในเด็ก

1.5 จากผลการวิจัย พบว่า เครือข่ายเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ชุมชนดำเนินได้อย่างคล่องตัวและสำเร็จ ดังนั้น รัฐและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนชุมชนในเรื่องต่างๆ เช่น งบประมาณ ทรัพยากรต่างๆ ทั้งที่จับต้องได้และไม่ได้ ทั้งนี้อาจ ขึ้นกับบริบทของแต่ละชุมชน

1.6 จากผลการวิจัย พบว่า องค์ความรู้ต่างๆ ที่ใช้ในกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาชุมชนปลอดภัยในการเสริมสร้าง ความปลอดภัยในเด็กมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง รัฐควรให้กระทรวงศึกษาธิการบรรจุความรู้ในการป้องกันการบาดเจ็บในเด็กและ ความรู้เมื่อต้องเผชิญเหตุไว้ในโรงเรียนเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการดูแลเด็กเล็กในชุมชนของตัวเอง

1.7 ให้ชุมชนนำกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการวิจัยไปปรับใช้ หรือนำไปบูรณาการให้เข้ากับแผนงานหรือบริบทของ ชุมชน ทั้งนี้สิ่งสำคัญคือต้องทำให้ผู้นำตระหนักและเห็นความสำคัญของการสร้างเสริมความปลอดภัยในเด็กเสียก่อน

1.8 เป็นข้อมูลสะท้อนให้ชุมชนได้รับทราบการปฏิบัติที่ดีที่เป็นจุดเด่นของชุมชน เพื่อให้การปฏิบัติที่ดีดำรงอยู่ต่อไป

1.9 ควรมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชุมชนปลอดภัยต้นแบบให้กับชุมชนอื่น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อสร้างนักวิจัยชุมชนในพื้นที่

2.2 ควรเข้าไปฝังตัวในชุมชน ให้เห็นวิถีชีวิตประจำวัน ตลอดถึงการเข้ากลุ่มทำงาน หรือการมีบทบาทในชุมชน เพื่อความ เข้าใจชุมชนมากยิ่งขึ้น ตลอดจนที่มาของข้อมูลต่างๆ ควรศึกษาวิจัยชุมชนที่ไม่ประสบความสำเร็จเปรียบเทียบกับชุมชนที่ประสบ ความสำเร็จในการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมควบคุมโรค. สรุปรายงานการเฝ้าระวังโรค ประจำปี 2564. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข. 2564.
- [2] ณัชนันท์ ชีวานนท์. อุบัติเหตุในเด็ก: สถานการณ์ และแนวทางการป้องกัน. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา 2559; 24(3): 1-12.
- [3] Suwanti, N., & Witthayawirasak, B. Using participatory action research for injury prevention in child development centers, Suratthani province, Kasetsart Journal of Social Sciences. Available from: <https://doi.org/10.1016/j.kjss.2017.12.003>.
- [4] ศูนย์วิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก. กระบวนการสร้างเสริมความปลอดภัยในชุมชน. 2561. [เข้าถึงเมื่อ 15 2566] เข้าถึงได้จาก <http://csip.org> Barcelos R. S., Del-Ponte B., & Santos I. S. Interventions to reduce accidents in childhood: a systematic review. *Jornal de Pediatria* 2018; 94(4): 337-454.
- [5] เทศบาลตำบลลาดกระบัง. (ม.ป.ป.). เอกสารบรรยายสรุปศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตลาดกระบังปลอดภัย. เทศบาลตำบลลาดกระบัง อ.บางปะอิน จ.พระนครศรีอยุธยา.
- [6] เทศบาลเมืองน่าน. (ม.ป.ป.). เอกสารโครงการส่งเสริมตำบลปลอดภัยเข้มแข็งด้านการแพทย์ฉุกเฉิน. เทศบาลเมืองน่าน อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน.
- [7] บุราณี เวียงสิมมา. การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์น้ำคลองแสนแสบ: ชุมชนมัสยิดกมลาอุอิสลาม กรุงเทพมหานคร. วารสารร่มพญักษ์ 2557; 32(1): 1-22.
- [8] กิตตินันท์ เครือแพทย์ อรุณรัตน์ สุขคง วรินทรา ปุรินทราภิบาล และ กานดา จันทร์แย้ม. การคิดริเริ่มการเปลี่ยนแปลงของผู้นำ: ปัจจัยความสำเร็จของการใช้ภาวะผู้นำในการพัฒนานวัตกรรมทางสังคมเพื่อให้เกิดชุมชนตัวอย่าง. วารสารศิลปศาสตร์ 2564; 21(2): 409-433.
- [9] ทศนีย์ มณเฑียร ลินดา นาคโปย และ กัญญา เอี่ยมพญา. คุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วารสารสิรินธรปริทรรศน์ 2564; 22(1): 280-294.
- [10] ตรงมถ สนามเขต และนิตยา กาบจันทร์. แนวทางการเสริมสร้างทุนชุมชนให้เข้มแข็งสู่การกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จ จังหวัดอุดรธานี. วารสารวิจัยวิชาการ 2565; 5(1): 129-144.
- [11] กันตพงศ์ สีนอาภา, ปาจารย์ ชิบังเกิด, วันทนา อีกรักษ์สุตตรู, ศุภกร ลิ้มคุณธรรมโม, ศศิวิทย์ พูลสวัสดิ์, ระ วิ จุฑตฤงค์ และ ศุภรักษ์ อธิคมสุวรรณ. กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อการจัดการขยะอย่างยั่งยืนกรณีศึกษาชุมชนบ้านรางพลับ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) 2564; 16(2): 313-326.

การสำรวจสถานการณ์การสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน

The Survey on Situation of Older Adults Enhancement in Community to Promote the Development of Preschoolers

สุพัตรา นุตตรักษ์¹ อุบลวรรณ หงส์วิทยากร² และ ยุวดี วิทย์พันธ์³

Supattra Nuttarugs¹, Ubonwan Hongwityakorn² and Yuwadee Wittayapun³

¹สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์และวิทยาการสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000

²สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จังหวัดกรุงเทพฯ 10330

³สาขาวิชากายภาพบำบัด สำนักวิชาสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช 80160

¹Department of Pediatric Nursing, Faculty of Nursing and Allied Health Sciences, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi 76000

²Department of Development Education, Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok 10330

³Department of Physical Therapy, School of Allied Health Sciences, Walailak University, Nakhon Si Thammarat 80161

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: supatta.nuttarugs@gmail.com

Received: 22 March 2023, Revised: 25 May 2023, Accepted: 15 November 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชนด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุในเขตสุขภาพที่ 5 จำนวน 400 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสถานการณ์การสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชน ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.64$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามสามารถทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน เช่น เล่านิทาน กิจกรรมศิลปะ ร้องเพลงหรือเต้นประกอบเพลง เป็นต้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.82$, S.D. = 0.48) รองลงมาคือ เห็นความสำคัญในเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.70$, S.D. = 0.57) และมีความเห็นว่า ความสูงวัยเป็นข้อจำกัดในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.92$, S.D. = 0.55) เป็นอันดับสุดท้าย

คำสำคัญ : การสร้างเสริมศักยภาพ ผู้สูงอายุ เด็กปฐมวัย ชุมชน

Abstract

This research is an exploratory study with the objective of examining the situation of older adults enhancement in community to promote the development of preschoolers. Participants were purposively selected to include 400 elderly of the Health Region 5. The research employed a questionnaire as the data collection instrument, demonstrating a reliability coefficient of 0.86. Statistical analysis included percentages, means, and standard deviations. The research findings are summarized as follows: the mean and standard deviation of the situation of enhancing the potential of the elderly in the community in promoting the development of pre-school children revealed a high overall level ($\bar{x} = 3.64$, S.D. = 0.66). When examining individual items, respondents demonstrated the highest level of capability in performing activities related to promoting the development of pre-school children, such as storytelling, artistic activities, singing, and dancing ($\bar{x} = 4.82$, S.D. = 0.48). Additionally, respondents expressed a high level of importance for promoting the development of pre-school children ($\bar{x} = 4.70$, S.D. = 0.57), and perceived old age as a limitation to participating in such activities ($\bar{x} = 1.92$, S.D. = 0.55), ranking lowest among the factors considered.

Keywords : Enhancement, Older Adults, Early Childhood, community

บทนำ

จากความท้าทายในการกำหนดเป้าหมายอนาคตประเทศไทย ปี พ.ศ. 2579 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กทุกช่วงวัย ให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ มีพัฒนาการที่สมวัยตามช่วงอายุ ตลอดจนได้รับการปลูกฝังให้เด็กเรียนรู้ลักษณะนิสัยอันดีงามและมีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้จากการสร้างรากฐานตั้งแต่ช่วงปฐมวัย [1] ทั้งนี้สถานการณ์การดำเนินงานแผนเร่งรัดพัฒนาการเด็กปฐมวัย ปี 2563 พบเด็กช่วงอายุ 9, 18, 30, 42 และ 60 เดือน ได้รับการตรวจคัดกรองครอบคลุม ร้อยละ 91.2 ซึ่งพบพัฒนาการสงสัยล่าช้า ร้อยละ 25.4 และปัญหาพฤติกรรมของเด็กราย 0-5 ปี พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่คือเด็กเตี้ย ร้อยละ 16.1 รองลงมาคือเด็กอ้วน ภาวะเริ่มอ้วนและภาวะอ้วน ร้อยละ 11.3 และเด็กผอม ร้อยละ 6.6 [2] ดังนั้นการส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาการเด็กปฐมวัยจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกฝ่ายควรร่วมมือกันในการพัฒนาเด็กช่วงวัยดังกล่าวอย่างเต็มศักยภาพ สำหรับบริบทในประเทศไทยนั้นพบว่า ในปัจจุบันโอกาสการดูแลเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาการเด็กโดยผู้สูงอายุนั้นมีอัตราที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะในขณะที่บิดามารดาจำเป็นต้องทำงานนอกบ้านเพิ่มมากขึ้นเพื่อแก้ปัญหาภาวะเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบันของประเทศ แต่เด็กยังคงมีปฏิสัมพันธ์และมีกิจกรรมต่างๆ ผ่านทาง ปู่ ย่า หรือ ตา ยาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดความผูกพันทางอารมณ์ที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการเจริญเติบโตและพัฒนาการที่สมวัย [3-4]

จากการศึกษาพบว่าการศึกษาที่ผู้สูงอายุและเด็กปฐมวัยได้มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันภายใต้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุและเด็ก (Elderly-Children Intergenerational Learning) เพื่อแลกเปลี่ยนทักษะและประสบการณ์ระหว่างผู้สูงอายุและเด็ก ผ่านการทำกิจกรรมและมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน เด็กจะมีการแสดงออกในความเห็นอกเห็นใจและมีทัศนคติเชิงบวกต่อผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น รวมถึงมีพัฒนาการทางสังคมที่ดีขึ้นซึ่งส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคม อีกทั้งผู้สูงอายุสามารถเล่าเรื่องผ่านภาพและให้เด็กมีส่วนร่วมในการถามตอบ จะช่วยให้สามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาของเด็ก และกิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ การเล่นเกม งานฝีมือ งานศิลปะ อ่านหนังสือ ดนตรี และกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหว ซึ่งทำให้เด็กมีโอกาสพัฒนาทักษะด้านการแก้ปัญหาในการเล่นร่วมกับผู้สูงอายุ และได้เรียนรู้ทักษะชีวิตรวมถึงลักษณะที่พึงประสงค์ในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีมุมมองที่ดีต่อพัฒนาการของมนุษย์ในทุกช่วงวัยของชีวิต เด็กจะได้รับการส่งเสริมคุณลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกันในสังคม เช่นความเห็นอกเห็นใจ ทักษะการทำงานเป็นทีม และเป็นส่วนหนึ่งของทีม ซึ่งพบว่าการศึกษาที่เด็กเข้าร่วมในหลักสูตรนี้จะช่วยลดช่วงเวลาของเด็กอยู่หน้าจอโทรทัศน์หรือคอมพิวเตอร์มากขึ้น และเปิดโลกทัศน์ของเด็กมากขึ้นจากการทำกิจกรรมกับคนที่วัยต่างจากตนเอง ซึ่งผู้สูงอายุยังลดความรู้สึกอ้างว้างโดดเดี่ยว รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและมีความสำคัญที่ได้ช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็ก ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าชีวิตยังมีความหมาย นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีอยู่ในชุมชน ซึ่งการทำกิจกรรมร่วมกันนี้ช่วยสร้างเครือข่ายร่วมกันของคนต่างวัย และมีผลในการส่งเสริมความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนมากขึ้น [5-7]

นอกจากนี้ จากการศึกษาทฤษฎีของ Vygotsky มีมุมมองเกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ว่าเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กันทางสังคม โดยอาศัยสื่อกลางทางวัฒนธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น การช่วยเหลือด้วยการชี้แนะ และการทำงานร่วมกับผู้ที่มีความชำนาญมากกว่า จะช่วยพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กได้ โดยกล่าวว่าประสบการณ์หรือความรู้เดิมของเด็กและการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก ซึ่งประสบการณ์หรือความรู้เดิมของเด็กและการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กเป็นอย่างยิ่ง [8-9] ดังนั้นหากมีการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีปฏิสัมพันธ์และมีกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเด็กปฐมวัยมากยิ่งขึ้น จะสามารถช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของต่างประเทศที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการได้ประโยชน์ของทั้งผู้สูงอายุและเด็กจากการเรียนรู้ของคนต่างรุ่น ในศูนย์ดูแลเด็กวัยก่อนเรียนและศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในประเทศไอร์แลนด์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวสามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้แก่เด็กและผู้สูงอายุ ตลอดจนยังช่วยเพิ่มเครือข่ายในชุมชนได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน [10] ด้วยรูปแบบของแนวคิดการจัดกิจกรรมการเล่นเพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาการ โดยขณะที่เด็กเล่นนั้นเด็กจะสามารถเกิดการเรียนรู้ ร่วมกับมีการฝึกการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็ก มีการประสานสัมพันธ์สิ่งที่มองเห็นกับความคิดและกิจกรรมที่กระทำ มีการเพิ่มการบังคับร่างกายของตนเองเพื่อให้สัมพันธ์กับกิจกรรมการเล่น ซึ่งอารมณ์ที่เกิดจากความขัดแย้งจากการเล่นจะสามารถฝึกให้เด็กได้เรียนรู้ ตลอดจนช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กปฐมวัยได้ [11-13] นอกจากนี้ การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยหรือวัยก่อนเรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในชุมชน ควรมีการดำเนินงานทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน ตลอดจนหน่วยงานของแต่ละกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ มีการดำเนินการตามภารกิจหน้าที่รับผิดชอบของตนซึ่งไม่เพียงแต่การดำเนินงานโดยหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเท่านั้น แต่การดำเนินงานต้องเป็นไปลักษณะของการบูรณาการระหว่างหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาครัฐ ตลอดจนภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกชุมชนทั้งหมด เพื่อผลักดันขับเคลื่อนให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเห็นผลเป็นรูปธรรมมากที่สุด

จากการสำรวจประชากรผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ พบข้อมูลว่าผู้สูงอายุในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 5 มีจำนวนสูงสุดเป็นลำดับที่ 1 คือ ร้อยละ 49.1 เมื่อเทียบกับทั้ง 12 เขตสุขภาพทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังพบว่า ร้อยละของเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัยผ่านเกณฑ์

สูงสุดเป็นลำดับที่ 4 เมื่อเทียบกับทั้ง 12 เขตสุขภาพทั่วประเทศ คือ ร้อยละ 91.7 [14] จากข้อมูลดังกล่าว อาจคาดการณ์ได้ว่าชุมชนดังกล่าวอาจมีการดำเนินการที่ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุที่ยังมีศักยภาพ ได้เป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนในชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของประเทศที่มุ่งเน้นการส่งเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในบริบทต่างๆ ที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน ด้วยความเชื่อที่ว่า ผู้สูงอายุยังสามารถทำคุณประโยชน์ในการเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาชุมชน ทั้งนี้การดำเนินงานของชุมชนซึ่งประกอบด้วย โครงสร้างทางสังคมที่ชัดเจน ได้แก่ กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง บรรทัดฐานหรือค่านิยม ตลอดจนสื่อหรือรูปแบบการติดต่อสื่อสาร (Giddens, 1984) [15] ดังนั้นชุมชนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาข้อมูลในเบื้องต้นมาใช้ในการวางแผน วิเคราะห์ และนำเสนอแนวทางการสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนที่เหมาะสมต่อไป อีกทั้งผู้สูงอายุซึ่งถือเป็นผู้กระทำการนั้นต้องมีความสามารถในการสร้างความแตกต่าง พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดแนวปฏิบัติใหม่และนำมาสู่การบรรลุเป้าหมายร่วมกัน [16]

ทั้งนี้ จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาในประเทศไทย ยังไม่เคยมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพของผู้สูงอายุในพฤติกรรมของการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนมาก่อน อีกทั้งจากผลการสำรวจประชากรผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ ในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 5 ที่มีจำนวนสูงสุดเป็นลำดับที่ 1 ของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับจำนวนเด็กปฐมวัยที่มีพัฒนาการสมวัยผ่านเกณฑ์สูงสุดเป็นลำดับที่ 4 ของประเทศ ผู้วิจัยจึงประสงค์ที่จะศึกษาข้อมูลสถานการณ์การสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชน ในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 5 ที่มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงโครงสร้างเพื่อสามารถเป็นข้อมูลพื้นฐานในการหาแนวทางการดำเนินงานแบบบูรณาการร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาครัฐ ตลอดจนภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันในชุมชน และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในเบื้องต้นมาใช้ในการวางแผนในการวิเคราะห์และนำเสนอรูปแบบการสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสถานการณ์การสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชนด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตเชิงเนื้อหา ประกอบด้วย

1.1 การสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชนด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน มุ่งศึกษาใน 3 ด้าน (กระทรวงสาธารณสุข, 2564) ได้แก่ 1) ด้านความรู้ หมายถึง ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติและความต้องการของเด็กวัยก่อนเรียน ตลอดจนการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการ 2) ด้านทักษะ หมายถึง ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพและพูดคุยสื่อสารกับเด็กวัยก่อนเรียน ตลอดจนสามารถทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน เช่น เล่นดนตรี กิจกรรมศิลปะ ร้องเพลงหรือเต้นประกอบเพลง เป็นต้น และ 3) ด้านทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกและความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนในชุมชน ได้แก่ ความภาคภูมิใจที่มีส่วนช่วยให้เด็กวัยก่อนเรียนมีพัฒนาการที่ดี มีความคิดว่าการทำกิจกรรมร่วมกับเด็กวัยก่อนเรียน ทำให้ตนเองมีความสุขมากขึ้น และรู้สึกว่าการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กทำให้ตนเองมีคุณค่าต่อครอบครัวและชุมชน

1.2 โครงสร้างและปฏิสัมพันธ์ของผู้กระทำการในการสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งประกอบด้วย

1.2.1 ปัจจัยเชิงโครงสร้าง 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) นโยบายหรือการกำหนดเป้าหมายของการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนในชุมชน 2) กฎเกณฑ์ที่รองรับการดำเนินงานในการสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน และ 3) กฎเกณฑ์หรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานในการสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน

1.2.2 ปัจจัยเชิงปฏิสัมพันธ์ของผู้กระทำการ 3 ปัจจัย ดังนี้ ได้แก่ 1) รูปแบบการปฏิสัมพันธ์ และการสื่อสารที่องค์กรหรือหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง มีต่อผู้สูงอายุในชุมชนที่จะร่วมกันสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุให้มีความสามารถในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนดังกล่าวได้ 2) พลังทางสังคมหรืออำนาจที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนในชุมชน ด้วยการสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุให้มีความสามารถในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนดังกล่าวได้ และ 3) มาตรการทางสังคมในการให้รางวัลและการควบคุมคุณภาพที่มีต่อศักยภาพของผู้สูงอายุในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนในชุมชนดังกล่าว

2. กลุ่มเป้าหมาย/ประชากรที่ศึกษา

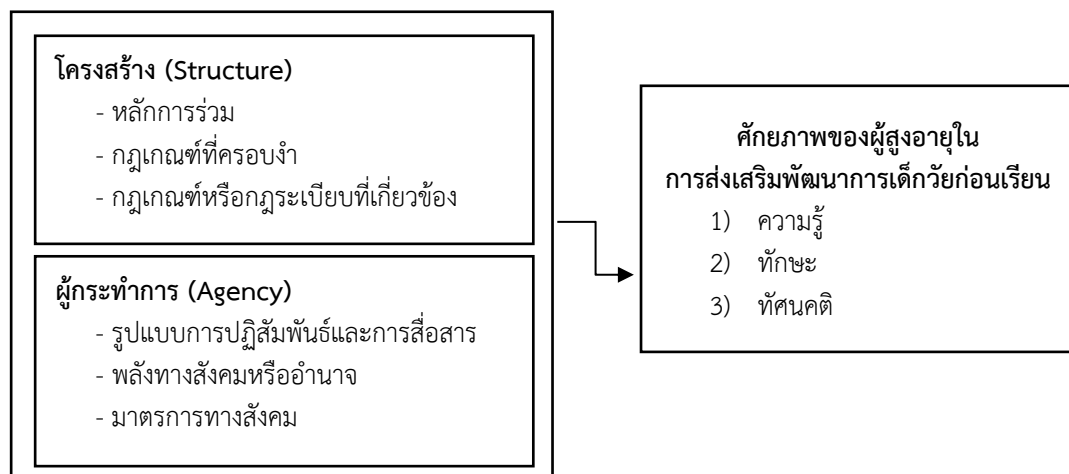
ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมสุขภาพชุมชนของพื้นที่เขตสุขภาพที่ 5 ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดจำนวนทั้งสิ้น 8 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี นครปฐม ราชบุรี สุพรรณบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร

3. ขอบเขตเชิงพื้นที่

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้คัดเลือกพื้นที่ที่ผู้สูงอายุเคยเข้าร่วมโครงการส่งเสริมสุขภาพชุมชนของพื้นที่เขตสุขภาพที่ 5 ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดจำนวนทั้งสิ้น 8 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี นครปฐม ราชบุรีสุพรรณบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร เนื่องจากผลการสำรวจประชากรผู้สูงอายุที่พึงประสงค์ หรือมีศักยภาพ มีจำนวนสูงสุดเป็นลำดับที่ 1 คือ ร้อยละ 49.1 เมื่อเทียบกับทั้ง 12 เขตสุขภาพทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังพบว่า ร้อยละของเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัยผ่านเกณฑ์สูงสุดเป็นลำดับที่ 4 เมื่อเทียบกับทั้ง 12 เขตสุขภาพทั่วประเทศ คือ ร้อยละ 91.7 [15]

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีการก่อตัวของโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม (Structuration) ของแอนโทนี กิดเด็นส์ (Giddens, 1984) [14] ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก ได้แก่ โครงสร้างและผู้กระทำการ โดยโครงสร้าง หมายถึง โครงสร้างทางสังคมซึ่งประกอบด้วย กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง บรรทัดฐานหรือค่านิยม ตลอดจนสื่อหรือรูปแบบการติดต่อสื่อสาร ในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุและเด็กวัยก่อนเรียนในชุมชน ซึ่งนำมาสู่การเพิ่มศักยภาพของผู้สูงอายุในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนในชุมชน ส่วนผู้กระทำการ หมายถึง ผู้สูงอายุในชุมชน ร่วมกับบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความตระหนักและมุ่งมั่นที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยมีการให้ความสำคัญและมีเป้าหมายร่วมกันในการสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชน ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน



วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60-69 ปี ทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ ในเขตสุขภาพที่ 5 จำนวน 29,497 คน [15] ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดจำนวนทั้งสิ้น 8 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี นครปฐม ราชบุรี สุพรรณบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60-69 ปี ทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ ในเขตสุขภาพที่ 5 จำนวน 3 จังหวัด ได้แก่ เพชรบุรี สมุทรสงคราม และราชบุรี (เลือกเฉพาะเจาะจง โดยใช้เกณฑ์ของการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged society) ซึ่งหมายถึง จังหวัดที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 20 [15] คำนวณกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Taro Yamane [17] ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ $\pm 5\%$ ซึ่งจากการคำนวณได้ขนาดตัวอย่าง เท่ากับ 394.66 หรือประมาณ 400 คน

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ทั้งนี้ จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย 8 อำเภอ ได้แก่ 1) อำเภอเมืองเพชรบุรี 2) อำเภอหนองหญ้าปล้อง 3) อำเภอเขาย้อย 4) อำเภอบ้านแหลม 5) อำเภอแก่งกระจาน 6) อำเภอท่ายาง 7) อำเภอชะอำ และ 8) อำเภอบ้านลาด ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ในการเก็บข้อมูลในเขตจังหวัดเพชรบุรีโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก ได้จำนวน 3 อำเภอ ได้แก่ 1) อำเภอเมืองเพชรบุรี 2) อำเภอท่ายาง และ 7) อำเภอชะอำ จากนั้นผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) โดยสุ่มตามสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้น ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 145 คน

จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย 9 อำเภอ ได้แก่ 1) อำเภอเมืองราชบุรี 2) อำเภोजอมบึง 3) อำเภอดำเนินสะดวก 4) อำเภอบ้านคา 5) อำเภอบางแพ 6) อำเภอบ้านโป่ง 7) อำเภอปากท่อ 8) อำเภอโพธาราม และ 9) อำเภอวัดเพลง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก ได้จำนวน 3 อำเภอ ได้แก่ 1) อำเภอเมืองราชบุรี 2) อำเภอโพธาราม และ 7) อำเภอดำเนินสะดวก จากนั้นผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage sampling) โดยสุ่มตามสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้น ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132 คน

จังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบด้วย 3 อำเภอ ได้แก่ 1) อำเภอเมืองสมุทรสงคราม 2) อำเภออัมพวา และ 3) อำเภอบางคนที ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก ได้จำนวน 1 อำเภอ ได้แก่ อำเภออัมพวา จากนั้นผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage sampling) โดยสุ่มตามสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้น ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 123 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างถึงสภาวะการณ์การสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชนด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีการก่อตัวของโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม [15] ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนรู้เพื่อการเสริมสร้างศักยภาพของผู้สูงอายุในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน มีความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.79 - 0.91 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาจำนวน 30 คน และนำเครื่องมือมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดย วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach' alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.86 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม รวม 5 ข้อ 2) ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับรูปแบบการมีปฏิสัมพันธ์ของโครงสร้างและผู้กระทำที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน รวม 27 ข้อ แยกเป็นองค์ประกอบรายด้าน จำนวน 9 ด้าน ได้แก่ 2.1) ด้านความรู้ (ข้อ 1-3) 2.2) ด้านทักษะ (ข้อ 4-6) 2.3) ด้านทัศนคติ (ข้อ 7-9) 2.4) ด้านหลักการร่วม (ข้อ 10-12) 2.5) ด้านแนวปฏิบัติ (ข้อ 13-15) 2.6) ด้านกฎเกณฑ์ข้อบังคับ (ข้อ 16-18) 2.7) ด้านการสื่อสาร (ข้อ 19-21) 2.8) ด้านพลังทางสังคม (ข้อ 22-24) 2.9) ด้านทักษะ (ข้อ 25-27) ด้านมาตรการทางสังคม และ 3) ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จำนวน 3 ข้อ

แบบสอบถามใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบลิเคิร์ต (Likert) โดยผู้ให้ข้อมูลเลือกตอบในช่องว่างตามความเห็น 5 ระดับ เกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง มีสภาพ/ความต้องการในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง มีสภาพ/ความต้องการในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง มีสภาพ/ความต้องการในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง มีสภาพ/ความต้องการในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง มีสภาพ/ความต้องการในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในระหว่างเดือน กรกฎาคม – กันยายน 2566 จำนวน 400 ชุด ซึ่งมีการประสานงานกับผู้นำชุมชนในพื้นที่ดังกล่าว ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดจากผู้สูงอายุในชุมชนดังกล่าว จากนั้นทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ซึ่งมีความสมบูรณ์ทั้งหมดและประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยการหาค่าสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากนั้นนำเสนอข้อมูลสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบคำบรรยายสรุปและตารางประกอบ ดังนี้

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.20 มีประสบการณ์ในการดูแลเด็กวัยก่อนเรียน จำนวน 364 คน คิดเป็นร้อยละ 91.00 ไม่ได้รับการศึกษาหรืออบรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กวัยก่อนเรียน จำนวน 360 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 มีรายได้ครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 และมีโรคประจำตัวที่เป็นอุปสรรคต่อการดูแลเด็กวัยก่อนเรียน เช่น โรคความดันเลือดสูง หัวใจ เบาหวาน เป็นต้น จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 56.20 มีอายุ 66 ระหว่าง 69 ปี จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 57.50 และระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 65.70 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยทำกิจกรรมในการส่งเสริมพัฒนา

การเด็กวัยก่อนเรียน โดยมีจำนวน 364 คน คิดเป็นร้อยละ 91.00 โดยกิจกรรมที่ทำประกอบด้วย เคยเล่นนิทาน จำนวน 296 คน คิดเป็นร้อยละ 74.00 เคยเล่นการละเล่นต่างๆ จำนวน 324 คน คิดเป็นร้อยละ 81.00 เคยร้องเพลง 327 คน คิดเป็นร้อยละ 81.80 เคยเต้นประกอบเพลง 299 คน คิดเป็นร้อยละ 74.80 และเคยทำกิจกรรมศิลปะ จำนวน 302 คน คิดเป็นร้อยละ 75.50

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาวะการณ์การสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชนด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน

รายการประเมิน		ความคิดเห็น		
ด้านความรู้		Mean	S.D.	ระดับ
1	ท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติและความต้องการของเด็กวัยก่อนเรียน	2.96	0.96	ปานกลาง
2	ท่านรู้ว่าเด็กวัยใดเสี่ยงต่อการมีพัฒนาการไม่สมวัย	3.10	0.85	ปานกลาง
3	ท่านรู้วิธีการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน	3.15	0.74	ปานกลาง
รวมด้านความรู้		3.07	0.85	ปานกลาง
ด้านทักษะ		Mean	S.D.	ระดับ
4	ท่านสามารถสร้างสัมพันธ์กับเด็กวัยก่อนเรียนได้ดี	4.58	0.50	มากที่สุด
5	ท่านพูดคุยสื่อสารกับเด็กวัยก่อนเรียนได้ดี	4.62	0.58	มากที่สุด
6	ท่านสามารถทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน เช่น เล่นนิทาน กิจกรรมศิลปะ ร้องเพลงหรือเต้นประกอบเพลง เป็นต้น	4.82	0.48	มากที่สุด
รวมด้านทักษะ		4.67	0.50	มากที่สุด
ด้านทัศนคติ		Mean	S.D.	ระดับ
7	ภูมิใจที่มีส่วนช่วยให้เด็กวัยก่อนเรียนมีพัฒนาการที่ดี	4.53	0.50	มากที่สุด
8	คิดว่าการทำกิจกรรมร่วมกับเด็กวัยก่อนเรียน ทำให้ตนเองมีความสุขมากขึ้น	4.46	0.50	มากที่สุด
9	รู้สึกว่าการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กทำให้ตนเองมีคุณค่าต่อครอบครัวและชุมชน	4.57	0.50	มากที่สุด
รวมด้านทัศนคติ		4.52	0.50	มากที่สุด
ด้านหลักการร่วม		Mean	SD	ระดับ
10	เห็นความสำคัญในเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน	4.70	0.57	มากที่สุด
11	ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่ร่วมกันส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน	4.60	0.49	มากที่สุด
12	ชุมชนควรมีส่วนร่วมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการพัฒนาเด็กวัยก่อนเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น	4.68	0.47	มากที่สุด
รวมด้านหลักการร่วม		4.66	0.51	มากที่สุด
ด้านกฎเกณฑ์ที่ครอบงำ		Mean	S.D.	ระดับ
13	ความสูงวัยเป็นข้อจำกัดในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน	1.92	0.55	น้อย
14	เจ้าหน้าที่ของรัฐควรเป็นผู้กำหนดรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนเท่านั้น	2.02	0.62	น้อย
15	มีโอกาสนำความรู้และประสบการณ์การดูแลเด็กที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการของตนมาแลกเปลี่ยนร่วมกันในชุมชน	3.26	0.94	ปานกลาง
รวมด้านกฎเกณฑ์ที่ครอบงำ		2.40	0.70	น้อย
ด้านกฎเกณฑ์หรือภาระเบี่ยงที่เกี่ยวข้อ		Mean	S.D.	ระดับ
16	ชุมชนมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน ด้วยการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ	2.08	0.64	น้อย
17	ชุมชนมีการกำหนดตารางการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุและเด็กวัยก่อนเรียนในชุมชนเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง	2.24	0.61	น้อย
18	ผู้เกษียณอายุควรได้รับการจ้างงาน หากมีความรู้และประสบการณ์ในการดูแลเด็กวัยก่อนเรียน	4.58	0.86	มากที่สุด
รวมด้านกฎเกณฑ์หรือภาระเบี่ยงที่เกี่ยวข้อ		2.97	0.70	ปานกลาง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ด้านรูปแบบการปฏิสัมพันธ์และการสื่อสาร		Mean	S.D.	ระดับ
19	ผู้นำชุมชนมีการรณรงค์เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ	2.41	0.84	น้อย
20	หน่วยงานภายนอกชุมชน เช่น มหาวิทยาลัย มูลนิธิต่างๆ เป็นต้น มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน	3.31	0.91	ปานกลาง
21	การประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมกิจกรรมระหว่างเด็กวัยก่อนเรียนและผู้สูงอายุผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก ช่วยให้ท่านเกิดแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น	4.63	0.55	มากที่สุด
รวมด้านรูปแบบการปฏิสัมพันธ์และการสื่อสาร		3.45	0.77	ปานกลาง
ด้านพลังทางสังคมหรืออำนาจ		Mean	SD	ระดับ
22	ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนจากภายนอกชุมชน เช่น โรงพยาบาล โรงเรียนของรัฐและเอกชนมหาวิทยาลัย เป็นต้น	3.11	0.96	ปานกลาง
23	สามารถขอรับการสนับสนุนเงินทุน หรือวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาพัฒนาศักยภาพของตนเองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนได้	2.41	0.70	น้อย
24	สามารถขอรับการสนับสนุนเจ้าหน้าที่ หรือบุคลากร ที่จะช่วยให้ท่านเกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนได้	2.29	0.62	น้อย
รวมด้านพลังทางสังคมหรืออำนาจ		2.60	0.76	ปานกลาง
ด้านมาตรการทางสังคม		Mean	SD	ระดับ
25	การแสดงออกของคนในชุมชนลักษณะต่อต้านความสามารถของผู้สูงอายุในการทำงาน ถือเป็นอุปสรรคในการพัฒนาศักยภาพของท่านในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน	4.33	0.61	มาก
26	การได้รับเกียรติบัตร หรืออุทิศบัตรที่ผ่านการอบรมพัฒนาศักยภาพในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน ส่งเสริมโอกาสการเข้าร่วมกิจกรรมมากยิ่งขึ้น	4.42	0.62	มาก
27	การได้รับรางวัล หรือได้รับการคัดเลือกให้เป็นบุคคลตัวอย่าง เป็นแรงจูงใจให้ร่วมส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนในชุมชน	4.46	0.65	มาก
รวมด้านมาตรการทางสังคม		4.40	0.63	มาก
รวมทุกด้าน		3.64	0.66	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับสูงกว่าการสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนในกลุ่มจังหวัดอื่น ๆ ทั้งหมด ($\bar{x} = 3.66$, $S.D = 0.57$) รองลงมาคือ จังหวัดสมุทรสงคราม ($\bar{x} = 3.63$, $S.D = 0.73$) และจังหวัดเพชรบุรี ($\bar{x} = 3.62$, $S.D = 0.67$)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาวะการณ์การสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน ในเขตสุขภาพที่ 5 จำนวน 3 จังหวัด ได้แก่ เพชรบุรี สมุทรสงคราม และราชบุรี จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 400 คน สรุป

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาวะการณ์การสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชน ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนในภาพรวม พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาวะการณ์การสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชนด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.64$, $S.D = 0.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามสามารถทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน เช่น เล่านิทาน กิจกรรมศิลปะ ร้องเพลง หรือเต้นประกอบเพลง เป็นต้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.82$, $S.D. = 0.48$) รองลงมาคือ เห็นความสำคัญในเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.70$, $S.D. = 0.57$) และมีความเห็นว่า ความสูงวัยเป็นข้อจำกัดในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.92$, $S.D. = 0.55$) เป็นอันดับสุดท้าย โดยสรุปเป็นประเด็นในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิธีการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.15$, S.D. = 0.74) รองลงมา คือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.10$, S.D. = 0.85) และลำดับถัดไป คือ ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติและความต้องการของเด็กวัยก่อนเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.96$, S.D. = 0.96)

2. ด้านทักษะการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน เช่น เล่นนันทนาการ กิจกรรมศิลปะ ร้องเพลง หรือเต้นประกอบเพลง เป็นต้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.82$, S.D. = 0.48) รองลงมา คือทักษะในการพูดคุยสื่อสารกับเด็กวัยก่อนเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.62$, S.D. = 0.58) และลำดับถัดไป คือทักษะความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับเด็กวัยก่อนเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$, S.D. = 0.50)

3. ด้านทัศนคติ โดยรู้สึกว่าการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กทำให้ตนเองมีคุณค่าต่อครอบครัวและชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.50) รองลงมา คือรู้สึกภาคภูมิใจที่มีส่วนช่วยให้เด็กวัยก่อนเรียนมีพัฒนาการที่ดี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.50) และลำดับถัดไป คือ มีความคิดว่าการทำกิจกรรมร่วมกับเด็กวัยก่อนเรียน ทำให้ตนเองมีความสุขมากขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.50)

4. ด้านปัจจัยเชิงโครงสร้าง ที่เกี่ยวข้องกับหลักการร่วมหรือการกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนในชุมชน โดยเห็นความสำคัญในเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.70$, S.D. = 0.57) รองลงมา คือ มีความคิดว่าชุมชนควรมีส่วนร่วมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการพัฒนาเด็กวัยก่อนเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$, S.D. = 0.47) และลำดับถัดไป คือความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่ร่วมกันส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = 0.49)

5. ด้านปัจจัยเชิงโครงสร้าง ที่เกี่ยวข้องกับกฎเกณฑ์ที่ครอบงำการดำเนินงานในการสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน โดยมีโอกาสได้นำความรู้และประสบการณ์การดูแลเด็กที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการของตนมาแลกเปลี่ยนร่วมกันในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.26$, S.D. = 0.94) รองลงมา คือมีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐควรเป็นผู้กำหนดรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนเท่านั้น อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.02$, S.D. = 0.62) และลำดับถัดไป คือมีความเห็นว่าความสูงวัยเป็นข้อจำกัดในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.92$, S.D. = 0.55)

6. ด้านปัจจัยเชิงโครงสร้าง ที่เกี่ยวข้องกับกฎเกณฑ์ข้อบังคับหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานในการสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน โดยเห็นว่าผู้เกษียณอายุควรได้รับการจ้างงานหากมีความรู้และประสบการณ์ในการดูแลเด็กวัยก่อนเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$, S.D. = 0.86) รองลงมา คือ ชุมชนมีการกำหนดตารางการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุและเด็กวัยก่อนเรียนในชุมชนเป็นประจำอย่างเนื่อง อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.24$, S.D. = 0.61) และลำดับถัดไป คือ ชุมชนมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน ด้วยการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.08$, S.D. = 0.64)

7. ด้านปัจจัยเชิงปฏิสัมพันธ์ของผู้กระทำการที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสื่อสารที่องค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมีต่อผู้สูงอายุ ที่จะร่วมกันสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุให้มีความสามารถในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก วัยก่อนเรียนดังกล่าวได้ โดยเห็นว่าการประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมกิจกรรมระหว่างเด็กวัยก่อนเรียนและผู้สูงอายุผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก ช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.55) รองลงมา คือ หน่วยงานภายนอกชุมชน เช่น มหาวิทยาลัย มูลนิธิต่างๆ เป็นต้น มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.31$, S.D. = 0.91) และลำดับถัดไป คือ ผู้นำชุมชนมีการรณรงค์เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน โดยการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.41$, S.D. = 0.84)

8. ด้านปัจจัยเชิงปฏิสัมพันธ์ของผู้กระทำการ ที่เกี่ยวข้องกับพลังทางสังคมหรืออำนาจที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนในชุมชน ด้วยการสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุให้มีความสามารถในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน โดยการได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนจากภายนอกชุมชน เช่น โรงพยาบาล โรงเรียนของรัฐและเอกชน มหาวิทยาลัย เป็นต้น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.11$, S.D. = 0.96) รองลงมา คือสามารถขอรับการสนับสนุนเงินทุน หรือวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาพัฒนาศักยภาพของตนเองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนได้ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.47$, S.D. = 0.70) และลำดับถัดไป คือ สามารถขอรับการสนับสนุนเจ้าหน้าที่ หรือบุคลากรที่จะช่วยให้ท่านเกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนได้ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.29$, S.D. = 0.62)

9. ด้านปัจจัยเชิงปฏิสัมพันธ์ของผู้กระทำการ ที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางสังคมในการให้รางวัลและการควบคุมคุณภาพที่มีต่อศักยภาพของผู้สูงอายุในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนในชุมชน โดยเห็นว่าการได้รับรางวัล หรือได้รับการคัดเลือกให้เป็นบุคคลตัวอย่าง เป็นแรงจูงใจให้ร่วมส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนในชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.65) รองลงมา

คือ การได้รับเกียรติบัตร หรือวุฒิบัตรที่ผ่านการอบรมพัฒนาศักยภาพในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน ส่งเสริมโอกาสการเข้าร่วมกิจกรรมมากยิ่งขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.62) และลำดับถัดไป คือ การแสดงออกของคนในชุมชนลักษณะต่อต้านความสามารถของผู้สูงอายุในการทำงาน ถือเป็นอุปสรรคในการพัฒนาศักยภาพของตนในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.61)

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาวะการณ์การสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชนด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนในภาพรวม พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาวะการณ์การสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชน ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามสามารถทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน เช่น เล่นนิทาน กิจกรรมศิลปะ ร้องเพลงหรือเต้นประกอบเพลง เป็นต้น อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้สูงอายุเห็นความสำคัญในเรื่องการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นว่า ความสูงวัยเป็นข้อจำกัดในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน อยู่ในระดับน้อยเป็นอันดับสุดท้าย จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุในชุมชนส่วนใหญ่ แม้จะมีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินและวิธีการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน อยู่ในระดับปานกลาง แต่ผู้สูงอายุเหล่านี้ล้วนมีประสบการณ์ในการเลี้ยงดูบุตรหลานจนเกิดเป็นทักษะที่สามารถทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนได้ โดยจะเห็นได้จากผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มองเห็นประสบการณ์ในการดูแลเด็กวัยก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 91.00 อีกทั้งผู้สูงอายุในชุมชนล้วนมีความผูกพันกับบุตรหลานจึงเล็งเห็นความสำคัญในเรื่องการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาผลรวมการสังเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมรวมจำนวนทั้งสิ้น 234 คน คิดเป็นร้อยละ 58.5 พบว่า ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการสร้างค่านิยมร่วมให้เกิดการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน โดยการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในชุมชนได้สำเร็จควรเป็นนายก อบต. ทีมผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ของอบต. จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 91.02 อยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมาคือ ผู้สูงอายุและผู้มีจิตอาสาในชุมชน ชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 90.17 และมีความประสงค์ให้มหาวิทยาลัยหรือสถาบันการอุดมศึกษา มาอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการดูแลและเข้าใจพัฒนาการเด็กเล็กเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง ผักการอบรมการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์พัฒนาการเด็กเล็ก จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 91.02 อยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมาคือ จัดให้มีการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน เกี่ยวกับการจัด โดยขอให้มีการแจกวุฒิบัตรประกาศนียบัตรด้วยเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 82.47 ตลอดจนแรงจูงใจที่ทำให้อยากพัฒนาศักยภาพตนเองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนในชุมชน คือ อยากเห็นลูกหลานในชุมชนเป็นเด็กดี เรียนเก่ง มีการพัฒนาการสมวัย บุคลิกภาพที่ดี มีมารยาทเหมาะสม จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 87.7 อยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมาคือ ได้มีโอกาสได้ประโยชน์ทุกช่วงวัย ตั้งแต่ผู้สูงอายุได้มีโอกาสทำงานจิตอาสาดูแลเด็กเล็กโดยใช้ประสบการณ์ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 80.23 ซึ่งสอดคล้องกับ Gail Kenning และคณะ [18] ที่ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติปฏิสัมพันธ์ระหว่างรุ่นของผู้สูงอายุและเด็กปฐมวัยในชุมชน การศึกษานี้ มีการสำรวจความคิดเห็นของคนชุมชนที่มีต่อโปรแกรมฯ ดังกล่าว โดยมีผู้ตอบแบบสำรวจมากกว่า 250 คน และมีการสัมภาษณ์ 21 ครั้งกับผู้สูงอายุ และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ข้อมูลแสดงให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมทั้งหมดเห็นด้วยว่าโปรแกรมนี้มีประโยชน์ทั้งต่อผู้สูงอายุและเด็กปฐมวัย กิจกรรมที่ผู้สูงอายุสามารถปฏิบัติได้ ได้แก่ การร้องเพลง การอ่านหนังสือ การเล่นนิทาน หรือกิจกรรมศิลปะต่าง ๆ โดยเน้นกิจกรรมที่เด็กมีความสนุกสนาน ซึ่งเมื่อเด็กปฐมวัยได้เข้าร่วมกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ดังกล่าว เด็กจะมีการแสดงออกในความเห็นอกเห็นใจและการปรับตัวในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมมากขึ้น และมีทัศนคติเชิงบวกต่อผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น นำไปสู่การมีพัฒนาการทางสังคมที่ดีขึ้น และด้านผู้สูงอายุมองว่าตนเองรู้สึกยินดีที่ได้ตอบแทนสังคม ได้สร้างประโยชน์ให้กับเด็กในชุมชน อีกทั้งตนเองต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และอยากเห็นเด็ก ๆ มีความสนุกสนาน โดยไม่รู้สึกลัวความสูงวัยเป็นข้อจำกัดในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน และสอดคล้องกับ ฐิติกาญจน์ อัครกุล [5] ที่ได้ศึกษาการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุและเด็ก: รูปแบบและผลลัพธ์ของหลักสูตร พบว่าการทำกิจกรรมร่วมกันนี้ช่วยสร้างเครือข่ายร่วมกันของคนต่างวัย และมีผลในการส่งเสริมความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนมากขึ้น นอกจากนี้การเรียนรู้ร่วมกันยังส่งผลต่อความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคม มีความปรารถนาดีต่อเด็กรุ่นหลัง และช่วยส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุสามารถเล่าเรื่องผ่านภาพและให้เด็กมีส่วนร่วมในการถามตอบ จะช่วยให้สามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาของเด็ก และกิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ การเล่นเกม งานฝีมือ งานศิลปะ อ่านหนังสือ ดนตรี และกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหว ซึ่งทำให้เด็กมีโอกาสพัฒนาทักษะด้านการแก้ปัญหาทางการเล่นเกมร่วมกับผู้สูงอายุ และได้เรียนรู้ทักษะชีวิตรวมถึงลักษณะที่พึงประสงค์ในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีมุมมองที่ดีต่อพัฒนาการของมนุษย์ในทุกช่วงวัยของชีวิต เด็กจะได้รับการส่งเสริมคุณลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกันในสังคม เช่น ความเห็นอกเห็นใจ ทักษะการทำงานเป็นทีม และเป็นส่วนหนึ่งของทีม

ซึ่งพบว่าการที่เด็กเข้าร่วมในหลักสูตรนี้จะช่วยลดช่วงเวลาที่เด็กอยู่หน้าจอโทรทัศน์หรือคอมพิวเตอร์มากขึ้น และเปิดโลกทัศน์ของเด็กมากขึ้นจากการทำกิจกรรมกับคนที่วัยต่างจากตนเอง กล่าวโดยสรุปคือ หลักสูตรการเรียนรู้ร่วมกันของผู้สูงอายุและเด็กนี้ส่งผลดีทั้งในระดับบุคคล ระดับชุมชนและสังคม ผ่านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการสร้างเครือข่ายร่วมกันของคนต่างวัย และช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในทางที่เป็นประโยชน์ต่อทั้งบุคคลชุมชนและสังคมได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ พบว่าค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาวะการณ์การสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชนด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงโครงสร้าง ที่เกี่ยวข้องกับการร่วมหรือการกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนในชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุดังกล่าวเห็นว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและให้ความสำคัญในเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน อีกทั้งต้องการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการพัฒนาเด็กวัยก่อนเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งไม่จำเป็นต้องกำหนดรูปแบบเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น ครูปฐมวัย เพียงเท่านั้น ซึ่งพบข้อมูลจากแบบสอบถาม ส่วนที่ 3 ในประเด็นข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีการระบุว่า ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการสร้างคานิยมร่วมให้เกิดการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในชุมชนได้สำเร็จ ควรเป็นทุกคนในชุมชน เพราะทุกคนเป็นสมาชิกของครอบครัวและชุมชน ซึ่งเป็นคนที่ใกล้ชิดกับเด็กวัยก่อนเรียนมากที่สุด ซึ่งจากแนวคิดทฤษฎีการก่อตัวของโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม (Structuration) ของแอนโทนี กิดเดนส์ (Giddens, 1984) [14] ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก ได้แก่ โครงสร้างและผู้กระทำการ โดยโครงสร้างหมายถึง โครงสร้างทางสังคมซึ่งประกอบด้วย กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุและเด็กวัยก่อนเรียนในชุมชน ตลอดจนกฎเกณฑ์และข้อบังคับในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุและเด็กวัยก่อนเรียนในชุมชน ซึ่งนำมาสู่การเพิ่มศักยภาพของผู้สูงอายุในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนในชุมชน ส่วนผู้กระทำการ หมายถึง ผู้สูงอายุในชุมชน ร่วมกับบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความตระหนักและมุ่งมั่นที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยมีการให้ความสำคัญและมีเป้าหมายร่วมกันในการสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชนด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งปัจจัยโครงสร้างทางสังคมและผู้กระทำการนั้นต่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตาม ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับกฎเกณฑ์หรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานในการสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน โดยเห็นว่าผู้เกษียณอายุควรได้รับการจ้างงาน หากมีความรู้และประสบการณ์ในการดูแลเด็กวัยก่อนเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ดังจะเห็นได้ว่าจำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้ครอบครัวต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มของผู้มีรายได้น้อย และอยากได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน หรือองค์กรทั้งภายในและภายนอกชุมชน ในเรื่องของงบประมาณและการให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่จะนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งต้องการงบประมาณที่จะสนับสนุนในเรื่องของการให้ทุนสนับสนุนในการฝึกอบรมเพื่อสามารถพัฒนาศักยภาพของตนต่อไปในอนาคตด้วย (ข้อมูลจากแบบสอบถาม ส่วนที่ 3 ในประเด็นข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม) สอดคล้องกับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางสังคม เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตในผู้สูงอายุและเด็กปฐมวัย มีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 285 คน ในจังหวัดหนึ่งของประเทศไทยและมีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับผู้สูงอายุจำนวน 22 คน ข้อสรุปที่ได้จากงานวิจัยระบุว่า หน่วยงานท้องถิ่นเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างจิตสำนึกเชิงบวกระหว่างผู้สูงอายุกับความสัมพันธ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนให้การดูแลสนับสนุนและช่วยเหลือผู้สูงอายุตามความต้องการที่เหมาะสม รวมถึงการจัดให้มีพื้นที่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุในการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ขณะเดียวกันในระดับการสนับสนุนของรัฐบาลผู้สูงอายุต้องการการสนับสนุนทางด้านเศรษฐกิจและการส่งเสริมอาชีพในผู้สูงอายุที่ยังคงมีสุขภาพแข็งแรงสามารถทำงานได้ ซึ่งมักเป็นผู้สูงอายุกลุ่มที่พึ่งพาตนเอง อาศัยอยู่ในครอบครัวเดี่ยวหรืออาศัยอยู่ตามลำพัง และมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะดำรงชีวิต [19]

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัย

1.1 ผู้มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายในภาครัฐ หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและเด็กวัยก่อนเรียน ควรนำรูปแบบการสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน ไปปฏิบัติในชุมชนท้องถิ่นที่มีบริบทของการเข้าสู่สังคมสูงวัยทั้งในปัจจุบันและอนาคต

1.2 จากการศึกษาสภาวะการณ์การสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชนด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน พบว่า หากผู้สูงอายุที่มีจิตอาสาและความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาศักยภาพตนเองในเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน ผู้กำหนดนโยบาย หน่วยงาน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรจัดสรรทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้มีพื้นที่ในการเรียนรู้ระหว่างวัยผู้สูงอายุและเด็กวัยก่อนเรียนในชุมชน และอำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุสามารถมีอำนาจในการเข้าถึงทรัพยากรดังกล่าว โดยได้รับความร่วมมือในลักษณะบูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง จนประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

1.3 จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของแบบสอบถามด้วยคำถามปลายเปิดในการแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้สูงอายุในประเด็นของผู้ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการสร้างค่านิยมร่วมให้เกิดการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน โดยการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในชุมชนได้สำเร็จ ควรเป็นหน้าที่หลักของครูและผู้ปกครองเด็กเล็ก ดังนั้นผู้ปกครองเด็กเล็กจึงมีบทบาทสำคัญที่เกี่ยวข้องในการสร้างเสริมศักยภาพผู้สูงอายุในชุมชนด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องจึงควรศึกษาความคิดเห็น เพื่อนำมาพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองเด็กวัยก่อนเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจส่งผลต่อความร่วมมือของคนในชุมชนได้มากยิ่งขึ้น

1.4 จากผลการศึกษา พบประเด็นที่ว่า ผู้สูงอายุในชุมชนส่วนใหญ่มีทัศนคติและทักษะการทำกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ร่วมกับเด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ดี ตลอดจนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนในระดับมากที่สุด ซึ่งผู้สูงอายุในชุมชนส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้น้อย ดังนั้นผู้ที่มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนภาครัฐ ควรออกแบบนโยบายทางเศรษฐกิจที่ทำให้เกิดการจ้างงานในวัยผู้สูงอายุในพื้นที่ชุมชน ที่มีศักยภาพในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนในชุมชน เพื่อเป็นการส่งเสริมโอกาสให้ผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดเรื่องค่าใช้จ่าย สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจส่งผลต่อเป้าหมายความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

1.5 สภาพการณ์การสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนที่ได้จากการศึกษาค้นคว้านี้ สามารถบูรณาการไปกับการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ โรงเรียนผู้สูงอายุ หรือศูนย์เรียนรู้ของชุมชน เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน นำมาซึ่งการมีคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนทั้งสองช่วงวัย และเกิดชุมชนต้นแบบ ด้วยการพัฒนาศักยภาพของทุนมนุษย์ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษารูปแบบการสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชนด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน โดยใช้รูปแบบวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วย เพื่อนำข้อมูลเชิงลึกมาวิเคราะห์โครงสร้างและผู้กระทำการที่เกี่ยวข้องในการสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน และนำมาสู่การนำเสนอรูปแบบการสร้างเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงในชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. การขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 สู่การปฏิบัติการตามภารกิจของหน่วยงานต่อการบริหารจัดการศึกษาตลอดชีวิตของปท. และสถานศึกษาในสังกัดอปท. กระทรวงศึกษาธิการ; 2560.
- [2] ดำรง อารมย์หาญ. รายงานประจำปี กรมอนามัย 2563. กรุงเทพฯ: อักษรกราฟิกแอนด์ดีไซน์; 2564.
- [3] ศิวลาภ สุขโพบูลย์วัฒน์. บทบาทของผู้สูงอายุต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทย. วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) 2560; 9(17): 176-191.
- [4] สุภัตรา นุตรักษ์ และ วรณไพโร แยมมา. การพยาบาลเด็กเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาเด็กทุกช่วงวัย. กรุงเทพฯ: นีโอดีจิตอล; 2565
- [5] จิตติกาญจน์ อัครกุล. การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุและเด็ก: รูปแบบและผลลัพธ์ของ หลักสูตร. STOU Education Journal 2561; 11(1): 226-242.
- [6] สุภัตรา นุตรักษ์, วรณไพโร แยมมา, ประพนธ์ พูลพัฒน์, สารีศา อัครกุลพิชา, บุญยอด มากคล้าย, ภาวิณี ทองกลีบ, และ วรวิทย์ ละครจันทร์. การดูแลภายใต้การเชื่อมความสัมพันธ์ต่างรุ่น: ทางเลือกใหม่เพื่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี; 2564; 11(1): 199-206.
- [7] O'Hanlon J, Thomas E. The Role of Senior Centers in Promoting Intergenerational Play. University of Delaware; 2017.
- [8] สุภัตรา นุตรักษ์, สมสิริ รุ่งอมรรัตน์ และ อุ่นเรือน แก้วพินิจ. ผลของโปรแกรมพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กวัยก่อนเรียน ในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต. วารสารไทยเกสซัสและวิทยาการสุขภาพ 2555; 7 (2): 84-95.
- [9] Garzon, D. L. Developmental Management in Pediatric primary care. In C. E. Burns, A. M. Dunn., M. A. Brady., N. B. Starr., C. G. Blosser., & D. L. Garzon. (Eds.), Pediatric primary care (6th ed., pp. 46-60). St. Louis: Elsevier; 2017.
- [10] Gallagher C, Fitzpatrick A. It's a Win-Win Situation– Intergenerational Learning in Preschool and Elder Care Settings: An Irish Perspective. Journal of Intergenerational Relationships 2018; 16(1-2):26-44.
- [11] จุฑามาส วรโชติกำจร. การส่งเสริมพัฒนาการในเด็ก 0-6 ปี. ใน ประยงค์ เวชวินชสนอง, และ วนพร อนันตเสรี (บรรณาธิการ), กุมารเวชศาสตร์ เล่ม 1 (หน้า 185-189). กรุงเทพฯ: สหมิตรพัฒนา; 2559.
- [12] มาลี วิฑูรย์ธรรม และ พัชรี ใจการุณ. การส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็ก. ในพรทิพย์ ศิริบุรณ์ พิพัฒนา (บรรณาธิการ), การพยาบาลเด็ก 1 (หน้า 35-152). กรุงเทพฯ: ธนาเพรช; 2556.

- [13] Filkins S. & Dunn A. M. Nutrition. In C. E. Burns, A. M. Dunn., M. A. Brady., N. B. Starr., C. G. Blosser., & D. L. Garzon. (Eds.), *Pediatric primary care* (6th ed., pp. 158-197). St. Louis: Elsevier; 2017.
- [14] Giddens, A. *The Constitution of Society. Outline of the Theory of Structuration*. University of California Press, Berkeley. Goleman; 1984.
- [15] กระทรวงสาธารณสุข. แนวทางการส่งเสริมคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ (4D) ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 28 เมษายน 2565]. เข้าถึงได้จาก: https://nich.anamai.moph.go.th/web-upload/9x45fd5e87a10707bad447547633b2d76d/tinymce/2564/Child_Standard/std_64_17.pdf
- [16] Whittington, R. Giddens, structuration theory and strategy as practice. *Cambridge Handbook of Strategy as Practice*. <https://doi.org/10.1017/CCO9781139681032.009>; 2015.
- [17] Yamane, Taro. *Statistics: an introductory analysis*. New York: Harper and Row; 1973.
- [18] Kenning, G., Ee, N., Xu, Y., Luu, B. L., Ward, S. A., Goldwater, M. B., ... & Peters, R. Intergenerational practice in the community—What does the community think?. *Social Sciences* 2021; 10(10): 374.
- [19] Chanakul, C., Wannachot, W., Prachagool, V., & Nuangchalerm, P. Fostering Social Innovation for Quality of Life Building in Two Generations. *Journal of Educational Issues* 2022; 8(2): 524-534.

การเรียนรู้เชิงรุก: แนวคิดร่วมสมัยของการเรียนการสอนยุคความปรกติถัดไป

Active Learning: Contemporary Concepts of Teaching and Learning
in the Next Normal Era

วรรณพฤกษ์ เทียมเดช^{1*} รพีพรรณ เทียมเดช² และ ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย³
Wanphruek Thiamdaet^{1*}, Rapipan Thiamdaet² and Siriwan Vanichwatanavorachai³

¹โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76003

³ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม 73000

¹Phetchaburi Rajabhat University Demonstration School, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi 76000

²Faculty of Education, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi 76000

³Department of Curriculum and Teaching Methods Faculty of Education, Silpakorn University, Nakorn Pathom 73000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: wanphruek.thi@mail.pbru.ac.th

Received: 13 February 2023, Revised: 20 April 2023, Accepted: 26 November 2023

บทคัดย่อ

แนวทางการเรียนรู้เชิงรุก และแนวคิดห้องเรียนกลับด้านแนวคิดทั้งสองนี้ เป็นแนวคิดสำหรับการจัดการเรียนรู้ในความปรกติใหม่ ที่พยายามเปลี่ยนบทบาทผู้สอนจากผู้บรรยายมาเป็นกลุ่มผู้สอนที่ร่วมกันออกแบบกิจกรรมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เนื่องจากความพลิกผันทางการศึกษาทำให้ผู้เรียนเกิดภาวะการเรียนรู้ถดถอย การเรียนรู้เชิงรุกและห้องเรียนกลับด้าน จึงเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมและตอบรับกับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยการเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบดั้งเดิมไปสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้หรือสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง และนำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในห้องเรียน โดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการเรียนรู้ และเพื่อที่จะก้าวไปสู่การเรียนรู้ยุคความปรกติถัดไปได้อย่างมีคุณภาพ จึงมีการนำแนวทางการเรียนรู้เชิงรุกกับการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านมาผสมรวมเข้าด้วยกันในการจัดการเรียนรู้ที่จะต้องเปลี่ยนจากการให้ความรู้ไปสู่การทำให้เกิดการเรียนรู้ ปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน ชิ้นงานหรือนวัตกรรมของผู้เรียน โดยเป็นการศึกษาเรียนรู้เนื้อหามาก่อนที่จะเข้าชั้นเรียนผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัล จากนั้นจึงนำสิ่งที่ได้จากการศึกษาเรียนรู้นอกชั้นเรียนมาปฏิบัติภารกิจการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ และแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ในชั้นเรียน ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในชั้นเรียน ช่วยเหลือแนะนำ สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ วัดและประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน ทบทวนเนื้อหาหรือการนำความรู้ที่ได้ไปสร้างสรรค์เป็นผลงานหลังการเรียนรู้ ห้องเรียนกลับด้านและการเรียนรู้เชิงรุกจึงเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ช่วยเสริมสร้างสมรรถนะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อก้าวไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างที่มีคุณภาพ

คำสำคัญ : แนวทางการเรียนรู้เชิงรุก แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ความปรกติถัดไป

Abstract

Both the active learning concept and the flipped classroom concept are concepts for learning management in the new normal era that attempt to shift the role of the instructor from the lecturer to the group of instructors. This group of teachers work together to design activities in organizing a learning process that uses information technology to play an important role in human life due to disruption education, students suffer from learning loss. Active learning and flipped classrooms are learning styles that are appropriate and responsive to current situations by shifting the paradigm from traditional classroom management to a new learning management paradigm. Learners can seek knowledge or can create knowledge by themselves and share knowledge with classmates by using digital technology as a tool to support learning. Therefore, to move towards quality learning in the next normal, the concept of active learning and flipped classroom has been merged. In which learning management must change from providing knowledge to creating learning, modifying learning methods, presenting works, work pieces, or innovations of learners. It is a study of the content before attending class through a digital learning platform. Then bring what is learned outside the classroom to perform learning tasks,

practice, and exchange ideas together in the class. Instructors act as class facilitators, help guide, observe learning behaviors, measure and assess learners' learning, review content, or apply knowledge to create results after learning. Active learning and flipped classrooms are learning management models that can develop learners in knowledge, skills, competencies, and desirable characteristics. At the same time, it helps to enhance learning competency in the 21st century to move towards quality lifelong learning.

Keywords : Active Learning, Flipped Classroom, Next Normal

บทนำ

โลกมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในยุคปัจจุบันที่มีสถานการณ์ วิกฤตการณ์ และความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี สื่อสารสนเทศทางด้านดิจิทัล รวมถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมทุก ๆ ด้าน ไม่เว้นแม้กระทั่ง ด้านการศึกษาที่จำเป็นต้องมุ่งเน้นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นบุคลากรที่มีทักษะและสมรรถนะสำหรับการเรียนรู้ ในสถานการณ์ที่ต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น [1] ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสถานการศึกษา [2] มีการกำหนดทิศทาง ในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในทุกช่วงวัยตามแผนการศึกษาชาติ พ.ศ.2560-2579 ในการเตรียมความพร้อมผู้เรียน เพื่อให้ สามารถดำเนินชีวิตในสภาวะสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและตลอดเวลา ให้เป็นพลเมืองชาติและพลเมืองโลกที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ ทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นั้น เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะ ทางด้านความรู้ และทักษะสำคัญที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลง ซึ่งแตกต่างจากการจัดการเรียนการสอน แบบดั้งเดิมที่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน นั่นคือ ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียนโดยวิธีการบรรยาย การสั่งการบ้าน การมอบหมายงาน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ไม่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนในปัจจุบัน การเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้าน เทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างกะทันหัน (Disruptive Innovation) ทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ผ่านสื่อดิจิทัลและสังคม ออนไลน์ จึงเกิดการนำความรู้ที่ถูกพัฒนาขึ้นไปสร้างสรรค์นวัตกรรมตามความสนใจและความถนัดส่วนบุคคลของผู้เรียน [3]

การศึกษาในยุคที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีอย่างกะทันหัน (Disruptive Technology) สร้างการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาระบบการศึกษาให้เกิดการปรับตัวแบบก้าวกระโดดให้ทันกับเทคโนโลยีและถือเป็นบททดสอบขั้นพื้นฐานครั้งแรก ในการจัดการเรียนการสอนที่ต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิดใหม่มากกว่าการค้นหาวិธีการให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผัน ทางการศึกษา (Disruption Education) จากการศึกษากระบวนการเรียนการสอนเดิมที่นักเรียนจะต้องนั่งเรียนในชั้นเรียน ถูกเทคโนโลยีเข้ามาแทนที่โดยนักเรียนนั่งเรียนอยู่บ้านผ่านห้องเรียนเสมือนจริง ครูผู้สอนเดิมสอนผ่านสื่อพื้นฐานถูกเทคโนโลยีเข้ามา แทนที่โดยสอนผ่านแอปพลิเคชันหรือโซเชียลมีเดียจึงกลายเป็นสิ่งใหม่ในทันที ดังนั้นการศึกษาสามารถอธิบายสภาพการณ์ที่อยู่ ในรูปแบบเชิงปรัชญาการศึกษาและทฤษฎีการเรียนรู้ตั้งอยู่บนพื้นฐานเป็นแรงขับเคลื่อนให้การศึกษาพัฒนาไปตามยุคสมัย โดยอาศัย การวิเคราะห์ วิจัยจากความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อกำหนดเป็นแนวปฏิบัติกับระบบการศึกษาให้ เกิดพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยนำทฤษฎีศึกษามาสผสมผสานกันในการจัดการเรียนการสอน โดยเลือกหลักการที่ดีโดยไม่ขัดแย้งกัน มาใช้เป็นแนวทางการเรียนรู้ เพื่อให้ได้แนวทางการเรียนรู้ที่ดีที่สุด จุดเริ่มต้นการพัฒนาการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาการศึกษา ด้วยคำถามที่ว่า ผู้เรียนต้องการเรียนอะไร จากนั้นครูผู้สอนจึงจัดการเรียนการสอนโดยเลือกเนื้อหาและประสบการณ์ที่เหมาะสม [4]

การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สามารถปรับให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อย่างรวดเร็วได้เป็นอย่างดี รัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกตามความถนัดและความสนใจ ซึ่งเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ ทักษะ สมรรถนะ ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรมและจริยธรรม [5] ดังนั้นเพื่อตอบสนองการเรียนรู้ในยุคความปรกฏติดไป ผู้สอนก็ต้อง ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอน และเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนที่แตกต่างไปจากเดิม ซึ่งการเรียนรู้นั้น ไม่จำกัดเฉพาะแต่ในห้องเรียนเท่านั้นแต่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) จึงเป็นแนวคิดหนึ่งที่เหมาะสมและตอบสนองต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมและเสนอแนะการจัดการเรียนการสอนที่ไม่ได้ จำกัดเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น [6] ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์และผลกระทบหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคการเรียนรู้และ การปรับตัวต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมที่เกิดขึ้นกลายเป็นบรรทัดฐานทางสังคมในวิถีปรกติ ห้องเรียนกลับด้าน จึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้ในยุคความปรกฏติดไป [7] การออกแบบเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก ผนวกเข้ากับเทคโนโลยีดิจิทัลในการสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้การศึกษาดำเนินไปได้อย่างมีคุณภาพและส่งผลให้ผู้เรียนสามารถที่จะดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ ดังนั้นการสนับสนุน ให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่ผู้เรียนได้รับ และนำเอากระบวนการสร้างองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้จริง ซึ่งเป็น การพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาสภาพสังคม และมีส่วนร่วมได้อย่างแท้จริง ทั้งการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของตนในอนาคต

ได้อย่างยั่งยืน บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ทบทวน และเรียนรู้ตามแนวคิด การเรียนรู้เชิงรุกและแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน เพื่อนำไปสู่การปรับโครงสร้างเพิ่มเวลาเรียนรู้ จัดกิจกรรมการสอนทุกระดับทั้งการเรียนรู้แบบชั้นเรียนและการเรียนรู้แบบออนไลน์ เพื่อให้กระบวนการเรียนรู้สัมฤทธิ์ผลในช่วงเวลา และผู้เรียนสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคตได้อย่างทัน่วงที่ พร้อมทั้งจะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างปรกติสุข

ยุคความปรกติถดไปกับการจัดการเรียนรู้สู่การพัฒนาผู้เรียน

ยุคความปรกติถดไปที่ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะ การพัฒนานาตนเองในยุคความปรกติถดไปสู่การสร้างผู้เรียนที่สามารถมีทักษะสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาควรจะต้องพัฒนาตนเองอย่างไร ให้เป็นบุคลากรของภาครัฐในการจัดการศึกษา ในยุคความปรกติถดไปได้อย่างเหมาะสม จึงควรประกอบไปด้วยลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้

1. แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก

การเรียนรู้เชิงรุก เป็นแนวคิดทางด้านการศึกษานำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดเรียนการสอนในสถานศึกษาทุกระดับ การศึกษา เนื่องจากการเรียนรู้เชิงรุกเป็นสิ่งที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการ คิดขั้นสูง โดยผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน ผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติกิจกรรมและลงมือ ปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้เรียนและผู้สอนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองจากสิ่งที่ปฏิบัติในระหว่างการเรียนรู้ การเกิดความเข้าใจ ความหมายของเนื้อหาสาระโดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์จนเกิดการสร้างสรรค์ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยที่การเรียนรู้เชิงรุก ให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาสาระวิชา ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาอย่างถ่องแท้และเข้าใจในเชิงลึก ทำให้ผู้เรียน เห็นประโยชน์จากสิ่งที่เรียนและสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ [8] การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นกิจกรรมบูรณาการโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ จนเกิดเป็นองค์ความรู้ที่คงทนและเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข โดยผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ และสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน [9] จากการให้คำนิยาม และความหมายของ คำว่า “การเรียนรู้เชิงรุก” จากนักวิชาการทางด้านการศึกษามากมายสามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง รูปแบบ การจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน ผู้สอนจะมีการออกแบบกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับผู้เรียน มากกว่าการเรียนรู้แบบเดิมที่ผู้สอนบรรยายเนื้อหาเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมจากการลงมือปฏิบัติกิจกรรม ผู้เรียนเกิด กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ดังนั้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุกควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ [10]

1.1 การเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาสาระวิชา ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยใช้ เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง การสืบเสาะในการแก้ไขปัญหา การแสดงความคิดเห็น หรือการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ผ่านกิจกรรมกลุ่มที่แสดงทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม เพื่อให้เกิดการอภิปราย และการสะท้อน คิดร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน เป็นต้น

1.2 การเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาศักยภาพทางสมองขั้นสูง ซึ่งเป็นการที่ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองหรือ ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ ๆ ได้นั้นจะต้องใช้กระบวนการคิดซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการการเรียนรู้ของผู้เรียน กิจกรรม การเรียนรู้จำเป็นต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจแต่ละบุคคลและยังต้องส่งเสริมกระบวนการคิดพื้นฐานและ กระบวนการคิดขั้นสูง ซึ่งประกอบด้วยความคิดทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านข้อมูล ด้านคุณสมบัติที่เอื้ออำนวยต่อการคิด ด้านทักษะการคิด ด้านลักษณะการคิด ด้านกระบวนการคิด และด้านการควบคุมและประเมินกระบวนการคิดของตนเอง จนสามารถ ประเมิน ต่อยอด และสร้างแนวความคิดเฉพาะตนขึ้นมาได้ ซึ่งแสดงถึงผลการเรียนรู้ที่จะเชื่อมโยงไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานหรือนวัตกรรม ตลอดจน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

1.3 ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยการบูรณาการความรู้ ข้อมูลสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ จจริงในชีวิตประจำวันได้ และในขณะเดียวกันผู้สอนจะต้องเปลี่ยนบทบาทในการจัดการเรียนรู้ จากผู้ให้ความรู้หรือผู้บรรยายมาเป็น ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้หรือผู้อำนวยความสะดวก คอยให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะกับผู้เรียน พร้อมทั้งกระตุ้นความสนใจให้เกิด การเรียนรู้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สามารถทำให้เกิดขึ้นได้ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน รวมทั้งสามารถใช้ได้กับ ผู้เรียนในทุกระดับชั้น ทั้งการเรียนรู้รายบุคคล การเรียนรู้กลุ่มเล็ก และการเรียนรู้กลุ่มใหญ่ McKinney [11] ได้เสนอกระบวนการ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกให้กับผู้เรียน เช่น ให้ผู้เรียนคิดเกี่ยวกับประเด็นที่กำหนด และทำการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ นำเสนอความคิดเหล่านั้น ให้ผู้เรียนวางแผนในการทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้ และพิจารณา ข้อสงสัยต่าง ๆ ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งครูผู้สอนจะคอยช่วยเหลือกรณีที่ผู้เรียนมีปัญหาโดยใช้เครื่องมือในการจัด

การเรียนการสอน อันได้แก่ กิจกรรมเชิงสำรวจ สืบเสาะ ค้นคว้า กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ กิจกรรมเชิงแสดงออก การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์หรือเกมส์ [12] สื่อวีดิทัศน์หรือแบบทดสอบที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างขึ้นมา เป็นต้น ทั้งนี้กระบวนการการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อการจัดการเรียนการสอนควรมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดสิ่งที่ผู้เรียนต้องทำ (Define) หมายถึง การกำหนดเป้าหมายในสิ่งที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระนั้น ๆ โดยผู้สอนสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากแผนการเรียนการสอนที่ผ่านมาในอดีตหรือคุณภาพของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับในอดีตเพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน (Plan) หมายถึง การที่ผู้สอนมีการตั้งสมมติฐานเบื้องต้นเพื่อพิจารณาผู้เรียน ตลอดจนการวิเคราะห์และทำความเข้าใจความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน เช่น ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนมากน้อยเพียงใด ผู้เรียนมีเครื่องมือในการเรียนรู้ที่เหมาะสมหรือเพียงพอหรือไม่

ขั้นตอนที่ 3 การลงมือปฏิบัติ (Action) หมายถึง การที่ผู้สอนอธิบายกิจกรรมที่เตรียมไว้ให้กับผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนใช้ทักษะการคิดและทักษะการแก้ไขปัญหาพร้อมกับผู้เรียนคนอื่น ๆ โดยผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ชิ้นงานหรือนวัตกรรมร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 4 การสะท้อนความรู้ (Reflect) หมายถึง การที่ผู้เรียนนำเสนอสิ่งที่ได้ลงมือปฏิบัติหรือความรู้ที่ได้รับต่อผู้สอนและผู้เรียนทั้งหมด หลังจากนั้นผู้สอนทำการสรุปและประเมินความรู้ที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน

ดังนั้นแนวทางการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ผ่านแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการออกแบบการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนเพื่อขยายขอบเขตความรู้ จากการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเสนอสิ่งที่ผู้เรียนสนใจอย่างแท้จริง ผ่านวิธีการหรือการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีการกำหนดอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายในสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องทำ วางแผนการลงมือปฏิบัติ การสะท้อนความรู้ ภายใต้การคิด การวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา การทำงานร่วมกันเป็นทีม ผู้เรียนจะเกิดประสบการณ์การเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ยุพิน โภณฑา และ สุภัญญา แสงโสม [13] ที่แสดงผลการพัฒนาทักษะพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดอื่นทำให้มีการพัฒนาการเพิ่มมากขึ้นเป็นระยะ ๆ โดยที่มีทักษะพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนในทุกด้าน

2. บูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศ

ในยุคความปรกติถัดไปเทคโนโลยีและสื่อสารสนเทศถือได้ว่าเข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้เรียนในยุคนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มคนที่เกิดและเติบโตมาพร้อม ๆ กับเทคโนโลยีดิจิทัล การเรียนรู้ส่วนใหญ่มาจากการสังเกตด้วยสายตา มีพฤติกรรมการใช้เครื่องมือสื่อสารที่สามารถเชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ทั่วทุกมุมโลก การติดตามข่าวสารและใช้งานโซเชียลมีเดียผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบหรือพฤติกรรมกระดำเนินชีวิตของผู้เรียนในปัจจุบันที่เปลี่ยนไปจากเดิมจนกลายเป็นวิถีชีวิตใหม่ที่เรียกได้ว่าเป็น “วิถีชีวิตดิจิทัล” มากขึ้น ประสบการณ์การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญตั้งแต่ในช่วงวัยเด็กจนเติบโตเต็มวัย ประสบการณ์จึงเป็นส่วนสำคัญในการหล่อหลอมระบบทางความคิด กระบวนการคิด โลกทัศน์ ค่านิยม ทักษะคิด มุมมองแต่ละบุคคล และกระบวนการการเรียนรู้ ตลอดจนการดำเนินชีวิตของผู้คนในยุคนี้ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ เทพยพงษ์ เศษคิมบง [14] ที่ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ในยุค Next Normal ว่า ผู้สอนจะมีบทบาทเป็นนักออกแบบรูปแบบการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งมีความยืดหยุ่นและให้อิสระในแต่ละบุคคลในการเรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียน เช่น แนวคิดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านแนวคิดการเรียนรู้แบบ Virtual Classroom แนวคิดการเรียนรู้แบบ Online Learning แนวคิดการเรียนรู้แบบ Mobile Learning แนวคิดการเรียนรู้แบบ E-Learning แนวคิดการเรียนรู้แบบ Blended Learning [15] แนวคิดการเรียนรู้แบบ Hybrid Learning เป็นต้น

ความหมาย และความเป็นมา ของแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน หมายถึง รูปแบบการสอนลักษณะหนึ่งที่แตกต่างกันไปจากการสอนดั้งเดิม คือ ผู้เรียนจะศึกษาเนื้อหาที่ผู้สอนบรรยายจากสื่อวีดิทัศน์ โดยใช้เวลานอกชั้นเรียน ส่วนเวลาในชั้นเรียนจะใช้ในการเรียนรู้แบบสืบเสาะความรู้ และทำแบบฝึกหัดหรืองานที่ได้รับมอบหมายจากผู้สอน [16] ซึ่งจุดเริ่มต้นของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านเกิดจากการจัดการเรียนการสอนผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยครูผู้สอนทำการบันทึกเทปวิดีโอเพื่อให้นักเรียนนำไปศึกษาด้วยตนเองที่บ้าน แล้วให้ผู้เรียนนำผลการเรียนรู้ด้วยตนเองกลับมาสู่กระบวนการอภิปราย สืบค้นเพื่อหาบทสรุปในชั้นเรียน ซึ่งเห็นได้ว่าครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งวิธีการนี้เป็นการเรียนแบบกลับทางแนวคิดแบบดั้งเดิมที่ต้องเรียนเนื้อหาที่โรงเรียนแล้วนำกลับไปทำที่บ้าน แล้วนำงานหรือประสบการณ์ที่ได้รับมาทำการเรียนรู้เพิ่มเติมที่โรงเรียนร่วมกันกับเพื่อนในชั้นเรียน ซึ่งรูปแบบดังกล่าวนี้ในภายหลังได้พัฒนาและขยายขอบเขตไปอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะกับการปรับใช้กับสื่อดิจิทัลที่หลากหลายและมีศักยภาพค่อนข้างสูงในปัจจุบัน [17] ดังนั้นแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน จึงเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้ [18] ได้อธิบายเหตุผลที่ควรกลับทางห้องเรียนไว้ดังนี้

- 1) เพื่อเปลี่ยนวิธีการสอนแบบดั้งเดิม
- 2) เพื่อใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน
- 3) ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา
- 4) ช่วยลดช่องว่างของความสามารถในการเรียนรู้ในแต่ละบุคคลที่ไม่เท่ากัน
- 5) สามารถทบทวนบทเรียนและสอบถามครูผู้สอนตามที่คุณเรียนจัดตารางเวลาในการเรียนรู้ตามความพอใจของผู้เรียน
- 6) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครูผู้สอนเพิ่มขึ้น เพราะผู้เรียนยังคงมาโรงเรียน และผู้เรียนได้สัมผัสกับครูผู้สอนในชั้นเรียน นอกเหนือจากห้องเรียนกลับทางซึ่งเป็นการเพิ่มบทบาทของครูผู้สอน
- 7) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากการปรึกษาหารือกันระหว่างนอกชั้นเรียนและในชั้นเรียน
- 8) ชี้นำให้เห็นความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนว่ามีจุดแข็งและจุดอ่อนอย่างไร

ซึ่งสอดคล้องกับ พิมพ์พรลภัส ลักษณะวิเชียร ทิพรรัตน์ สิทธิวงศ และ กิตติพงษ์ พุ่มพวง [19] ที่ได้สรุปแนวคิดห้องเรียนกลับด้านไว้ดังนี้ว่า “ห้องเรียนกลับด้าน” เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนต้องเปลี่ยนแปลงบริบทของครูผู้สอนไปเป็น การจัดเตรียมแหล่งเรียนรู้และกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะการเรียนรู้จากรูปแบบห้องเรียนกลับด้านนั้น จะเน้น กิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจจากเนื้อหาที่ครูจัดเตรียมให้นอกห้องเรียนหรือจากแหล่งเรียนรู้สารสนเทศอื่น ๆ เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาสรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยตัวเอง แล้วจึงกลับมาทำกิจกรรมในห้องเรียนร่วมกับเพื่อนและครูผู้สอน สำหรับบทความนี้ จากการวิเคราะห์หลักการศึกษาลายคน ห้องเรียนกลับด้าน เป็นแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ที่เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้อารมณ์แบบหนึ่ง บนพื้นฐานที่เชื่อว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกสถานที่และทุกเวลา เป็นการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเดิม (Traditional paradigm) ไปสู่กระบวนทัศน์ในการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ (New Paradigm) ที่สร้างพื้นที่การเรียนรู้ทั้งนอกชั้นเรียน และในชั้นเรียน โดยผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำ (Coaching) สร้างสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ และตรวจสอบการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติการกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัล สามารถสร้างความรู้สำหรับตนเองได้อย่างมีความหมาย

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบดั้งเดิม แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก และแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน

ห้องเรียนแบบดั้งเดิม	การเรียนรู้เชิงรุก	ห้องเรียนกลับด้าน
ทบทวนบทเรียนย้อนหลัง	เตรียมการ	ศึกษาการบรรยายผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
เชื่อมโยงสู่เนื้อหาใหม่	กำหนดสิ่งที่ผู้เรียนต้องทำ	ศึกษาเนื้อหาด้วยตนเองผ่านออนไลน์
บรรยายเนื้อหาใหม่	วางแผน	ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูมอบหมาย
ทำกิจกรรมที่ครูมอบหมาย	ลงมือปฏิบัติ	สรุปความเข้าใจ
ส่งงาน	สะท้อนความรู้	แลกเปลี่ยนเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การเรียนรู้แบบดั้งเดิมมีขั้นตอนในการดำเนินการเรียนรู้ที่ตายตัวทบทวนบทเรียน เชื่อมโยงสู่เนื้อหาใหม่ บรรยาย ทำกิจกรรมหรือใบงานที่ครูผู้สอนมอบหมาย และส่งงาน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผู้เรียนในปัจจุบัน เนื่องจากสภาพของผู้เรียนที่มีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ต่างจากผู้เรียนในยุคก่อนหน้า การที่จะให้ผู้เรียนมานั่งฟังการบรรยายเป็นระยะเวลานาน เพื่อให้ได้รับความรู้เป็นเรื่องราวที่ยาก เพราะผู้เรียนจะถูกดึงดูดด้วยสิ่งเร้าหรือสิ่งรบกวนจากบรรยากาศโดยรอบ และอุปกรณ์สื่อสารที่ผู้เรียนมี เนื่องจากสิ่งเหล่านี้กลายเป็นสิ่งจำเป็นที่เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิต เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับอีก 2 แนวคิด คือ แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก และแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน แนวคิดทั้งสองนี้สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน การเรียนรู้เชิงรุกเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้สอนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบและจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในสิ่งที่เรียนรู้ซึ่งตอบสนองต่อความสนใจที่แตกต่างกันระหว่างบุคคล และเกิดองค์ความรู้มีผลต่อการนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันไม่ว่าความรู้ที่ผู้เรียนจะเป็นผู้ค้นพบด้วยตนเองหรือผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ขึ้นมา รวมถึงการสะท้อนความรู้ยังเป็นการทำให้เห็นว่าผู้เรียนได้ความรู้อะไรและมีการประยุกต์ความรู้ที่ตนตามความสนใจในแต่ละบุคคลอย่างไร การได้ลงมือปฏิบัติก็เป็นอีกสิ่งที่ทำให้แนวคิดนี้เหมาะสมต่อการนำไปจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งแนวคิดห้องเรียนกลับด้านก็เป็นแนวคิดที่เข้ามาเติมเต็มพฤติกรรมการเรียนรู้และวิถีทางการศึกษาของผู้เรียนในยุคนี้ เนื่องจากการนำเทคโนโลยีทางการสื่อสารเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนรู้ ทำให้โลกที่ผู้เรียนเห็นผ่านเทคโนโลยีเหล่านี้กว้างมากกว่าในห้องเรียน การบรรยายผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และศึกษาเนื้อหาด้วยตัวเองผ่านออนไลน์ทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา นั่นคือ การส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีพ และการสรุปความเข้าใจของผู้เรียนก็เป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน เพื่อตรวจสอบและติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ และเมื่อนำความรู้ที่แต่ละได้ตามความสนใจมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะยิ่งทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอนมากยิ่งขึ้นนั้นยังเป็นการเติมเต็มในเรื่องของภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน (Cooperative and Collaborative Learning)

สื่อการเรียนการสอน Jonathan Bergmann และ Aron Sams [20] ได้กล่าวถึง สื่อการเรียนการสอนสำคัญที่ใช้ในการห้องเรียนกลับด้าน ซึ่งมีการจัดเตรียมสื่อไว้หลากหลาย ได้แก่ วีดิโอ หนังสือ ใบงาน อุปกรณ์ทดลอง และมีการจัดเตรียมวีดิโอไว้ในหลายลักษณะ เช่น จัดเตรียมไว้ในเว็บไซต์ จัดเตรียมไว้ในเซิร์ฟเวอร์ของโรงเรียน ยูเอสบีแฟลชไดรฟ์ ไอพอด โทรศัพท์มือถือหรืออุปกรณ์พกพาอื่น ๆ สามารถนำไฟล์ไปเล่นด้วยเครื่องเล่น ดูทางจอโทรทัศน์ ส่วนการตรวจสอบการดูวิดีโอของนักเรียน ได้แก่ การจดบันทึกอาจทำได้ในหลายลักษณะ คือ จดบนกระดานหรือโพสต์ข้อความลงในบล็อกหรือส่งอีเมลถึงครู การตั้งคำถามในการตรวจสอบเป็นคำถามหรือข้อสงสัยจากการดูวิดีโอที่นักเรียนไม่ทราบคำตอบ เพื่อให้ผู้เรียนมาถามครูในชั้นเรียน เวลาในห้องเรียนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของการเรียนแบบนี้ ครูจะต้องประเมินคุณค่าของเวลาช่วงนี้ และออกแบบแล้วทำการปรับปรุง เพื่อให้เป็นเวลาที่มีคุณค่าต่อการเรียนรู้สูงสุดของผู้เรียน คือ เกิดการเรียนรู้ในมิติที่ลึกและเชื่อมโยง ซึ่ง Edgar Dale [21] ได้แบ่งสื่อการเรียนการสอนตามประสบการณ์การเรียนรู้จากรูปธรรมไปสู่นามธรรมออกเป็น 11 ชั้นของกรวย หรือพีรามิดประสบการณ์ (Cone of Experience) ของเอ็ดการ์ เดล ที่จะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถตัดสินใจเลือกสื่อที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้สื่อการเรียนรู้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การบูรณาการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งกับแนวคิดร่วมสมัยในยุคความปรกฏติดไป

การนำการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งมาใช้ในห้องเรียนจะช่วยแก้ปัญหาในการจัดการชั้นเรียน การจัดการกิจกรรม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้สอนกับผู้เรียน การวัดและประเมินผลในชั้นเรียนได้ แต่ต้องอาศัยเทคโนโลยี และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งต้องรู้จักธรรมชาติของผู้เรียนในปัจจุบัน ซึ่งมีสามมิติส้นในการจัดจ้งสิ่งใดสิ่งหนึ่งระหว่างเรียน หากสอนหน้าชั้นเรียนเป็นเวลานาน ๆ ผู้เรียนจะเกิดความเบื่อหน่าย และไม่อยากฟัง ประกอบกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บรรยายมาเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก และเสนอแนะเครื่องมือการเข้าถึงองค์ความรู้ผ่านวิธีการต่าง ๆ โดยเฉพาะผ่านเทคโนโลยีให้เข้าถึงความรู้ได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง นำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในห้องเรียน ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านเป็นนวัตกรรมหนึ่งที่เปลี่ยนจากผู้สอนบรรยายเนื้อหาในห้องเรียนไปเป็นการสร้างหรือแนะนำสื่อการเรียนรู้อีกเพื่อให้ผู้เรียนกลับไปศึกษาที่บ้าน แล้วเปลี่ยนกิจกรรมในห้องเรียนให้เป็นการทำกิจกรรมต่าง ๆ จากบทเรียนที่ผู้เรียนได้ศึกษามาแล้ว เพื่อฝึกทักษะ ฝึกการแก้ปัญหา สร้างปฏิสัมพันธ์ภายในห้องเรียน รวมถึงการนำความรู้ไปใช้ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีวิถีทางของการคิด การทำงาน รู้จักใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความรู้ด้านข้อมูล และมีทักษะสำหรับการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบัน โดยการเรียนรู้เชิงรุกเป็นเรื่องที่สำคัญมาก และต้องมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ร่วมกับการจัดการกิจกรรมที่สอดคล้องกับรายวิชา ซึ่งสามารถสรุปเป็น “รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน” ซึ่งการบูรณาการข้ามศาสตร์วิชาถูกนำมาใช้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้รอบด้านเติมเต็มแนวคิดด้วยแนวคิด นำเอาข้อดีหรือข้อเด่นของแต่ละแนวคิดมาใช้ร่วมกันเพื่อให้เกิดกระบวนการจัดการชั้นเรียนที่ตอบสนองต่อพฤติกรรมของผู้เรียน เช่น สะเต็มศึกษา การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เป็นต้น

การเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียนต้องอาศัยวิธีการจัดการที่หลากหลาย การจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งยากต่อการจัดการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรม การปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน การวัดและการประเมินผลในชั้นเรียน จึงเป็นความท้าทายสำหรับครูผู้สอนและสถาบันการศึกษาว่าจะจัดการเรียนการสอนอย่างไร ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของรายวิชาและเป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ ผู้สอนจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยี และการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยจัดให้มีการเรียนรู้เชิงรุกนำวิธีการสอน เทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน นอกจากนั้นยังต้องอาศัยเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้วยตนเอง ตามทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสติปัญญาของผู้เรียน (Individualized Competency) ผ่านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลายนอกชั้นเรียนอย่างอิสระ เช่น ผ่านเครือข่ายสังคม (Social Network) และระบบการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E-learning) เป็นต้น ซึ่งแตกต่างจากการเรียนแบบเดิมที่ผู้สอนจะเป็นผู้ป้อนความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้เรียน โดยการฝึกประยุกต์ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบ “รู้จริง (Mastery Learning)” ด้วยแนวคิด “เรียนที่บ้าน ทำการบ้านที่โรงเรียน” หรือ “ห้องเรียนกลับด้าน” นั่นเอง ซึ่งเป็นนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนจากผู้สอนบรรยายเนื้อหาในห้องเรียนไปเป็นการสร้างหรือแนะนำสื่อการเรียนรู้อีกให้ผู้เรียนกลับไปศึกษาที่บ้าน แล้วเปลี่ยนกิจกรรมในห้องเรียนให้เป็นการทำกิจกรรมต่าง ๆ จากบทเรียนที่ผู้เรียนได้ศึกษามาแล้ว เพื่อฝึกทักษะ ฝึกการแก้ปัญหา สร้างปฏิสัมพันธ์ภายในชั้นเรียน รวมถึงการนำความรู้ไปใช้ โดยการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านนั้น ควรมีเป้าหมายที่ชัดเจน มีการวางแผนการสอนเป็นอย่างดี และ

ต้องอาศัยเทคนิค สื่อ ประกอบการสอนที่น่าสนใจ เช่น บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ คลังรายวิชาออนไลน์แบบเปิด สื่อสังคมออนไลน์ และสื่อบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ เป็นต้น หรือมีกิจกรรมเข้ามาช่วย เช่น การเล่นเกมถามตอบเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน และฝึกปฏิบัติให้ทดลองทำจริงในชั้นเรียน เป็นต้น เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้รูปแบบใหม่

วิธีการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้เป็นอีกขั้นตอนที่มีความสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนรู้อีกหนึ่งองค์ประกอบ ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ทักษะ และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ [22] เมื่อการจัดการเรียนรู้ต่างออกไปจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบดั้งเดิม ชั้นเรียนจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้จากการประเมินเพื่อตัดสิน ไปเป็นการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for learning) เน้นการให้ผู้เรียนประเมินตนเอง (Self-assessment) มากขึ้น ซึ่งจะช่วยส่งเสริมคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของผู้เรียนในระยะยาว การประเมินการเรียนรู้จึงเป็นการทำความเข้าใจ เพื่อพัฒนาไม่ใช่การตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน [23] แต่เพื่อตัดสินผลว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่เป็นหมายหรือไม่ การวัดและประเมินผลมีความยืดหยุ่นหลากหลายทั้งรูปแบบ วิธีการ และระยะเวลาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของตนเอง [24, 25]

1) วัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การทดสอบ การปฏิบัติทดลอง ชิ้นงาน การเขียน การพูด เพื่อประเมินผู้เรียนได้ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนด

2) มีการจัดทำข้อสอบหลายชุดแต่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน วัดและประเมินผลซ้ำเพราะผู้เรียนบางคนอาจจะไม่ผ่านเกณฑ์ หรือยังไม่บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้หรือบางคนที่ผ่านมาเกณฑ์การประเมินแต่ยังไม่พอใจในผลคะแนนของตนเองก็สามารถเข้ารับการประเมินซ้ำได้ เพื่อเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงพัฒนาตนเองให้ยิ่งขึ้น

3) ใช้เทคโนโลยีช่วยในการวัดและประเมินผล ด้วยเหตุที่การวัดและประเมินผลอาจจะต้องดำเนินการหลายครั้ง ในระยะเวลาที่แตกต่างกัน และใช้แบบทดสอบหลายชุด การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการเลือกข้อสอบ และตรวจให้คะแนนจะช่วยลดภาระงานของครูผู้สอนเป็นอย่างมาก และทราบผลได้อย่างรวดเร็ว

4) ใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้หลังการประเมินแต่ละครั้ง นักเรียนสนทนากลุ่มเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนทั้งเข้าใจ และยังไม่เข้าใจ ครูก็จะพิจารณาว่ามีสิ่งใดที่เขาต้องได้รับการพัฒนาให้ตรงกับผู้เรียนแต่ละคน

สำหรับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รูปแบบใหม่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา [26] ได้เสนอแนวทางไว้ว่า สถานศึกษาควรกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่น และสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ โดยร่วมกันสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายเพื่อให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า มีทั้งการประเมินเพื่อการพัฒนา (Formative Assessment) ซึ่งเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาและสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เรียน และการประเมินผลรวบยอด (Summative Assessment) เพื่อตัดสินผลว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่เป็นเป้าหมายหรือไม่เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของตนเอง

บทสรุป

การเรียนรู้เชิงรุก เป็นการเรียนรู้ที่มีผู้เรียนเป็นสำคัญในการแสวงหาและสร้างองค์ความรู้ผ่านประสบการณ์การลงมือปฏิบัติ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นทฤษฎีการเรียนรู้ที่ตรงกันข้ามกับแนวปฏิบัติดั้งเดิมในชั้นเรียนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง ครูผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียน และผู้เรียนมีหน้าที่รับความรู้ที่ครูถ่ายทอดเป็นหลัก รวมทั้งยังสนับสนุนรูปแบบการสอน เทคนิค และวิธีการสอนหลากหลายรูปแบบซึ่งตอบสนองต่อรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียนอีกด้วย แต่ทั้งนี้การใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกในห้องเรียนจริงก็ยังมีข้อจำกัดหลายประการในบริบทต่าง ๆ ของสถานศึกษา อย่างไรก็ตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวไกลไปมากในปัจจุบัน จึงเกิดทฤษฎีและแนวคิดการช่วยเหลือการเรียนรู้ของผู้เรียนลดข้อจำกัดของการเรียนรู้เดิมที่เคยจำกัดเฉพาะในห้องเรียนลงไป ซึ่งการนำแนวคิดห้องเรียนกลับด้านมาประยุกต์ใช้โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และอินเทอร์เน็ตเข้ามาประยุกต์ใช้ในวงการการศึกษาทำให้เกิดทฤษฎีและการนำไปปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนรู้ทุกที่ทุกเวลา และผู้สอนกับผู้เรียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์ทางการศึกษาได้ทุกที่ทุกเวลา ทั้งแบบประสานเวลา และไม่ประสานเวลา ยังไม่เพียงเท่านั้น จุดเด่นที่น่าสนใจของเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ามาประกอบยังช่วยให้เกิดการกลับด้านการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ก่อนมาเข้าเรียนได้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย จากนั้นนำความรู้ที่ได้ศึกษามาก่อนล่วงหน้ามาทำกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ ในชั้นเรียนได้อย่างหลากหลายมากขึ้น และสามารถต่อยอดความรู้พื้นฐานให้ลึกลงไปอันเป็นการใช้เวลาเรียนรู้ในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังตอบสนองและช่วยเหลือผู้สอนให้สามารถเลือกใช้เทคนิค วิธี และกลยุทธ์ทางการศึกษาเพื่อตอบสนองแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก และรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในทุกที่ทุกเวลา

พื้นที่การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียนมีส่วนสำคัญทำให้การเรียนรู้ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ต้องอาศัยพื้นที่การเรียนรู้หลากหลายรูปแบบที่มีความยืดหยุ่น และความสะดวกสบายต่อการทำกิจกรรมเชิงวิชาการต่าง ๆ การศึกษาเพิ่มเติมนอกห้องเรียนก็มีส่วนสำคัญในการใช้พื้นที่การเรียนรู้นอกห้องเรียน ทั้งนี้การนำทฤษฎีข้างต้นลงไปสู่การปฏิบัตินั้นก็ยังมีอุปสรรค และข้อจำกัดหลายอย่างที่ต้องคำนึงถึง อาทิเช่น การเปลี่ยนบทบาทของครูผู้สอนและนักเรียน ครูผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทหน้าที่หลักจากการสอนเป็นหลักมาเป็นการออกแบบการสอนที่หลากหลาย และเตรียมการสอนที่ใช้เวลาและทรัพยากรมาก การควบคุมชั้นเรียนที่ยากกว่าการสอนแบบบรรยาย รวมไปถึงปัจจัยจากตัวผู้เรียนที่ไม่คุ้นชินกับรูปแบบการเรียนรู้ที่ต้องลงมือค้นพบความรู้เอง ทำให้อาจเกิดการปฏิเสธและให้ผลป้อนกลับในทางลบกลับมาได้อีก ทั้งยังต้องคำนึงถึงข้อจำกัดทางด้านเทคโนโลยี ไม่ว่าจะเป็นทางด้านปริมาณและคุณภาพของแต่ละสถานศึกษาว่าจัดให้มีเทคโนโลยีสนับสนุนอย่างเพียงพอหรือไม่ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเป็นอย่างไร หนังสือ สื่ออุปกรณ์อื่น ๆ มีสนับสนุนเพียงใด จำนวนผู้เรียนมีมากหรือน้อยเท่าใดในห้องเรียน ซึ่งทั้งหมดจะส่งผลต่อการออกแบบการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนที่ยากลำบากแตกต่างกันไปในแต่ละบริบทอีกด้วย

สุดท้ายหากไม่มีปัจจัยจำกัดแนวทางการเรียนรู้เชิงรุกและแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ก็เป็นแนวคิดที่จะพลิกโฉมชั้นเรียนเต็มรูปแบบของการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนยุคความปรกติถัดไป เพื่อเข้าสู่ชั้นเรียนรูปแบบใหม่ที่ผสมผสานศาสตร์และศิลป์ของการสอนร่วมกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยที่สามารถออกแบบและพัฒนาเพิ่มเติมจากการใช้ชีวิตสำหรับการเรียนรู้ในห้องเรียน ด้วยการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยและเหมาะสมกับผู้เรียน เช่น Google Classroom, Microsoft Teams, Facebook, Line, Zoom และแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัลอื่น ๆ โดยใช้หลักการสำคัญในการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 องค์ประกอบ อันได้แก่ สภาพแวดล้อมที่ยืดหยุ่น วัฒนธรรมการเรียนรู้ เนื้อหาที่คัดสรร และความเป็นผู้อำนวยความสะดวกในชั้นเรียน ผ่านการสร้างพื้นที่แห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นทุกที่ทุกเวลา ด้วยการเรียนรู้ก่อนเข้าชั้นเรียน ในชั้นเรียน และออกจากชั้นเรียน ห้องเรียนกลับด้านจึงเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้วยการออกแบบห้องเรียนระหว่างการเรียนรู้ผ่านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การปฏิบัติภารกิจการเรียนรู้ที่ใช้ความคิดหลากหลายมิติ การลงมือปฏิบัติจริง และการสะท้อนความคิดอย่างหลากหลายจากตนเอง ผู้เรียนคนอื่น ๆ และผู้สอน จนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายภายใต้ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และมีสมรรถนะของผู้เรียนในยุคความปรกติถัดไป ซึ่งเป็นผู้ที่รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง สามารถดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้อย่างมีคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- [1] วิจารย์ พานิช. วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์; 2555.
- [2] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค; 2560.
- [3] วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา. การจัดการเรียนรู้ในยุค Disruptive Innovation. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2562.
- [4] ศุภภัทรวิธรา เกตุสุนทร, และฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี. การศึกษาในยุค Disruptive Technology. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น 2564; 5; 3:73-86.
- [5] กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา. Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน. [อินเทอร์เน็ต]. 2560. เข้าถึงได้จาก <http://www.libarts.up.ac.th/v2/img/Thailand-4.0.pdf> 20/6/2562
- [6] วิจารย์ พานิช. ครูเพื่อศิษย์สร้างห้องเรียนกลับทาง (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เอส.อาร์.พรินติ้ง แมสโปรดักส์; 2556.
- [7] เชษฐรัฐ กองรัตน. ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom): การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาผู้เรียนในยุคความปรกติถัดไป (Next Normal). วารสารราชพฤกษ์ 2565;20;2:1-15.
- [8] ภริมา วิธาสถิตกุล, และชนินันท์ แยมขวัญอิน. การเรียนรู้เชิงรุก: แนวทางการเรียนการสอนที่เป็นเลิศในศตวรรษที่ 21. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย 2565; 6; 3:921-933. <https://doi.org/10.14456/jeir.2022.24>
- [9] วัชรพล วิบูลยศรีน. วิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2561.
- [10] ทิศนา ขมมณี ศิริชัย กาญจนวาสิ พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ ศรินธร วิทยะสิรินันท์ นวลจิตต์ เขวกิรติพงศ์ และปัทมศิริ ธีรานรักษ์. วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์; 2554.
- [11] McKinney SE. Developing teachers for high-poverty schools: The role of the internship experience. Urban Education 2008; 43; 1:68-82.
- [12] ขนสิทธิ์ สิทธิสุนัน, และเอกสิทธิ์ ขนิษฐภูมิ. การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สร้างสรรค์ของนักศึกษาครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 2564; 11; 2:38-48.

- [13] ยุพิน โกณทา, และสุกัญญา แพงโสม. การพัฒนาทักษะพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาวิชาชีพครูชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 2564; 11; 1:124-133.
- [14] เทพยพงษ์ เศษคิมบง. การปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาสู่ความปรกติในสถานการณ์วิกฤติโควิด-19. วารสารรัชตภาคย์ 2565; 15; 44:1-13.
- [15] พิชาณิกา เพชรสังข์. การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผสมผสานเทคโนโลยีตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์และการเรียนรู้แบบผสมผสานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 2565; 12; 2:4-13.
- [16] McMahon W. The Flipped Classroom 101. [Internet]. 2013. Available from:http://www.downloads.01.smartech.com/media/sitecore/en/pdf/smart_publication/edcompass.pdf
- [17] สุรศักดิ์ ปาเฮ. ห้องเรียนกลับทาง: ห้องเรียนมิติใหม่ในศตวรรษที่ 21. [อินเทอร์เน็ต]. 2556. เข้าถึงได้จาก <http://phd.mbuisc.ac.th/academic/flipped%20classroom2.pdf>
- [18] วิจารย์ พานิช. ครูเพื่อศิษย์สร้างห้องเรียนกลับทาง (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เอส.อาร์.พรินติ้ง แมสโปรดักส์; 2556.
- [19] พิมพ์พรลภัส ลักษณะวิเชียร, ทิพรรัตน์ สิทธิวงศ์, และ กิตติพงษ์ พุ่มพวง. แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน: นาฏศิลป์ไทยในศตวรรษที่ 21. วารสารกลุ่มมนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ 2562; 2; 2:56-66.
- [20] Bergmann J, Sams A. Flipped Your Classroom Reach Every Student in Every Class Every Day. Technology Coordinators. Curriculum specialists. policy makers; 2012.
- [21] Dale E. Audio-Visual Methods in Teaching. 3rd ed. New York: Holt, Rinehart & Winston; 1969.
- [22] ศศิธร บัวทอง. การวัดและประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. Veridian E-Journal (ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ) 2560; 16; 1:1856-1867.
- [23] วิชัย วงษ์ใหญ่, และมารุต พัฒนา. การประเมินการเรียนรู้ใน New Normal. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2563.
- [24] ขนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน. ห้องเรียนกลับด้าน : ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์ 2560; 6; 2:171-182.
- [25] เชษฐรัฐ กองรัตน์. ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom): การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาผู้เรียนในยุคความปกติถัดไป (Next Normal). วารสารราชพฤกษ์ 2565; 20; 2:1-15.
- [26] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. รายงานการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19. [อินเทอร์เน็ต]. 2564. เข้าถึงได้จาก <http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1834-file.pdf>

แนวทางการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของประเทศไทย

Guideline for the Sports Development towards the Excellence in Thailand

จงรักษ์ กระรัมย์^{1*} ศิริชัย ศรีพรหม² และ ชารินทร์ ก้านเหลือง²

Jongrak Karam^{1*}, Sirichai Sriprom² and Tarin Kanlueng²

¹คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร 74000

²คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม 73140

¹Faculty of Education, Thailand National Sports University Samut Sakhon, Samut Sakhon 74000

²Faculty of Education and Development Sciences, Kamphaeng Saen Campus, Kasetsart University, Nakhon Pathom 73140

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: jongrak.kar@ku.th

Received: 16 December 2022, Revised: 10 July 2023, Accepted: 15 November 2023

บทคัดย่อ

การพัฒนากีฬาเพื่อจะก้าวไปสู่ความเป็นเลิศจำเป็นต้องมีองค์ประกอบหรือปัจจัยในหลายประการที่จะส่งผลให้เกิดความสามารถพิเศษทางการกีฬาและพัฒนานักกีฬา เพื่อให้มีศักยภาพสูงสุดโดยการนำหลักการบริหารจัดการ หลักวิทยาศาสตร์การกีฬามาช่วยในเรื่องของการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศ เพื่อให้สามารถสร้างผลงานด้านการกีฬาทั้งในระดับชาติและนานาชาติ รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรด้านการกีฬาให้มีศักยภาพทัดเทียมกับนานาชาติ เช่นการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬา ผู้ตัดสินกีฬา และนักวิทยาศาสตร์การกีฬา ให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเทียบเท่ากับระดับนานาชาติ วัตถุประสงค์ของบทความนี้ เพื่อแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบในการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศ โดยมีการสังเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศประกอบด้วย 7 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านบุคคล 4) ด้านการคัดเลือกนักกีฬา 5) ด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาและเทคโนโลยี 6) ด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก 7) ด้านการจัดระบบการแข่งขัน จากองค์ประกอบทั้ง 7 ด้านนี้จะเป็นแนวทางการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศ รวมทั้งการสร้างแนวทางการพัฒนากีฬาชนิดต่าง ๆ โดยในแต่ละชนิดกีฬาก็จะมีความเฉพาะเจาะจงของประเภทกีฬาอยู่แล้ว

คำสำคัญ : กีฬาเพื่อความเป็นเลิศ องค์ประกอบกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ แนวทางการพัฒนากีฬา

Abstract

Sports development steps to the excellence need to have the several of components or factors affecting to build the sports performance ability and develop the athletes have the most skillful. It brings management principles and sports science principles to help in the case of sports development towards the excellence. It can build the sports performance at the national and international level. It includes to encourage and develop the sports personnel to international, such as sports coaching, sports referee and sports scientist. It lets them have as ability as international level. The objectives of this article show the component of sports development towards the excellence by analysis 7 important components of sports development towards the excellence, such as 1) management 2) budget 3) personnel 4) the athletes' selection 5) sports science and technology 6) equipment, area and facility 7) the experience in sports competition setting. From above, it is the guideline for the sports development towards the excellence and it builds the guideline for another sports development. Each sports have specific in themselves.

Keywords : Sports towards the Excellence, Component of Sports towards the Excellence, Guidelines for Sports Development

บทนำ

กีฬาเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งต่อการใช้ชีวิตในการทำกิจกรรมต่าง ๆ การมีคุณภาพชีวิตที่ดีส่งผลต่อการมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทั้งนี้ยังส่งผลต่อความปลอดภัยในการใช้ชีวิต ซึ่งจากการศึกษาเกี่ยวกับการมีคุณภาพชีวิตที่ดี จะมีปัจจัยหลายอย่างเข้ามาเกี่ยวข้องที่จะทำให้คนเรามีคุณภาพชีวิตที่ดี เช่นการออกกำลังกายหรือการเล่นกีฬาในการเล่นกีฬาจะมีส่วนช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนทุกคนให้ดีขึ้นและยังส่งเสริมในเรื่องของการมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงที่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น กีฬาเป็นสิ่งที่ปลูกฝังเรื่องของการมีน้ำใจนักกีฬา ความสามัคคี

การสร้างภาคภูมิใจในความสำเร็จจากการที่นักกีฬาได้เข้าร่วมการแข่งขันในระดับชาติและนานาชาติ ทั้งยังเป็นแรงบันดาลใจให้เยาวชนรุ่นใหม่มีความมุ่งมั่นที่จะก้าวไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการกระตุ้นให้ประชาชนและเยาวชนหันมาเล่นกีฬา ดูกีฬา หรือออกกำลังกายมากขึ้น เพราะในปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น ทำให้คนหันมารักในการออกกำลังกาย เล่นกีฬา รวมไปถึงการศึกษาค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของนักกีฬาควบคู่ไปกับวิทยาศาสตร์ทางการกีฬาเพื่อพัฒนานักกีฬาให้ถึงความเป็นเลิศทางกีฬา ตลอดจนทางผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีการจัดกิจกรรมการแข่งขันตลอดทั้งปี ทำให้เกิดแรงบันดาลใจให้กับเยาวชนในการพัฒนาตนเอง และเป็นการเปิดโอกาสให้นักกีฬาได้แสดงความสามารถด้านกีฬา

ในการสร้างศักยภาพการกีฬาเริ่มจากการส่งเสริมให้ประชาชนหันมาออกกำลังกาย เล่นกีฬาและนันทนาการ ให้เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต จากฐานข้อมูลในแผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 14 ศักยภาพการกีฬาได้ทำการจัดทำฐานข้อมูลอายุเฉลี่ยของการมีสุขภาพดีของประชาชนคนไทย ที่มีการจัดทำโดยองค์การอนามัยโลกได้มีการเก็บข้อมูลในปี 2562 พบว่าคนไทยมีอายุเฉลี่ยของการมีสุขภาพดีอยู่ที่ 68.3 ปี เมื่อเทียบข้อมูลย้อนหลังพบว่า ในปี 2543 อายุเฉลี่ยของการมีสุขภาพดีอยู่ที่ 62.3 ปี 2553 อายุเฉลี่ยของการมีสุขภาพดีอยู่ที่ 67.1 ปี 2556 อายุเฉลี่ยของการมีสุขภาพดีอยู่ที่ 68 และในปี 2562 อายุเฉลี่ยของการมีสุขภาพดีอยู่ที่ 68.3 [1] กีฬาเป็นส่วนสำคัญของวิถีชีวิตประชาชนทุกคน โดยส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนมีความตระหนักถึงประโยชน์ของกีฬาโดยเฉพาะเด็กและเยาวชน เพิ่มโอกาสให้ประชาชนทุกคนได้เล่นกีฬาหรือดูกีฬาที่ตนเองชื่นชอบ เพื่อเป็นการสร้างโอกาสที่เอื้อต่อการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ให้กับบุคลากรทางการกีฬา โครงสร้างพื้นฐานด้านการกีฬา กิจกรรมด้านการกีฬา องค์การกีฬา องค์ความรู้ วิทยาศาสตร์การกีฬา และนโยบายในการผลักดันกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ทั้งนี้กีฬาเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมเศรษฐกิจ ผลักดันให้ภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการสร้าง ส่งเสริม และสนับสนุน อุตสาหกรรมและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา และส่งเสริมการบริหารจัดการกีฬาให้มีมาตรฐานที่ดี นั้นยังมีปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่จะสนับสนุนให้นักกีฬาให้ประสบความสำเร็จในการเข้าร่วมการแข่งขันทั้งระดับชาติ และนานาชาติ

สำหรับด้านของการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศสามารถที่จะพัฒนาไปสู่กีฬาอาชีพได้ โดยมุ่งสร้างและพัฒนานักกีฬาให้ประสบความสำเร็จจากการเข้าร่วมการแข่งขันในระดับต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ การส่งเสริมให้นักกีฬาทุกประเภท ทุกระดับ มีโอกาสเข้าร่วมการแข่งขัน และพัฒนาความสามารถส่งเสริมให้บุคลากรทางการกีฬาได้รับการพัฒนาให้เทียบเท่ากับนานาชาติ และมีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการในการพัฒนากีฬา ในการส่งเสริมพัฒนาควรเริ่มจากระดับพื้นฐาน เช่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับชาติ และนานาชาติ รวมทั้งการสร้างและพัฒนาสถานกีฬา อุปกรณ์กีฬา และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการฝึกซ้อม และการแข่งขันกีฬา มีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการ รวมทั้งการส่งนักกีฬาเข้าแข่งขันกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ตามยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศและต่อยอดเพื่อความสำเร็จในระดับอาชีพ หัวข้อของยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬา เพื่อความเป็นเลิศ ซึ่งได้กล่าวถึง ผลงานของนักกีฬาจากการเข้าร่วมการแข่งขันรอบมหกรรมกีฬาที่ผ่านมามีแนวโน้มว่ายังไม่บรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้เนื่องจากประเทศยังขาดบุคลากรที่มีศักยภาพที่เท่าเทียมกับนานาชาติ รวมทั้งระบบการพัฒนานักกีฬาที่ชัดเจนและยั่งยืนที่จะพัฒนาจากขั้นพื้นฐานไปสู่ความเป็นเลิศ [2]

ความหมายของคำว่า “เป็นเลิศ” ได้แสดงให้เห็นถึงความเป็นพิเศษว่าปกติ เช่น ยอดเยี่ยม ดี ที่สุดในทางใดทางหนึ่งเป็นพิเศษ [3] และอีกหนึ่งความหมายของคำว่า กีฬาเพื่อความเป็นเลิศ คือ กีฬาสมัครเล่นที่ทำการแข่งขันทุกระดับ ได้แก่ นักเรียนระดับเยาวชน ระดับนิสิตนักศึกษา ระดับชาติและระดับนานาชาติ [4] จากการศึกษาความหมายจากเอกสาร งานวิจัย ที่ได้กล่าวถึงการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศนั้นจะเป็นการแข่งขันกีฬาที่แสดงถึงความสามารถของตัวนักกีฬาที่เข้าร่วมการแข่งขันในระดับต่าง ๆ เช่น ระดับเขตการศึกษา ระดับเยาวชน ระดับอุดมศึกษา ระดับชาติ ระดับนานาชาติ ซึ่งเป็นการแสดงถึงความสามารถสูงสุดของนักกีฬาแต่ละระดับ พร้อมทั้งจะพัฒนาต่อยอดจากกีฬาขั้นพื้นฐานไปสู่ระดับที่สูงขึ้น และพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศทางกีฬา ทั้งยังสามารถพัฒนาไปเป็นนักกีฬาอาชีพได้ ในการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศเป็นกระบวนการดำเนินงานที่ต้องมีการวางแผน กำหนดจุดมุ่งหมายและทิศทาง เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักกีฬา พร้อมทั้งเปิดโอกาสในการแสดงออกถึงความสามารถด้านกีฬาเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ แนวทางการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศได้มีการกำหนดกรอบกว้าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างความสัมพันธ์ขององค์กรที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนากีฬา

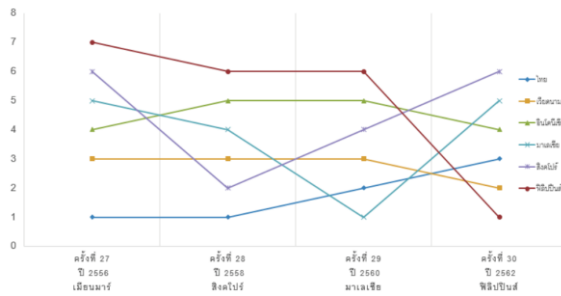
การพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศที่ได้จากการศึกษาพบว่า การที่ประชาชนในประเทศ มีร่างกายที่แข็งแรง มีจิตใจที่เข้มแข็ง ก็จะสามารถเป็นกำลังสำคัญของชาติในการพัฒนาประเทศให้มีประสิทธิภาพได้นั้น การพัฒนาคนและสังคมจึงควรทำไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้เกิดคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐาน โดยอาศัยกลยุทธ์ในการส่งเสริมกีฬา คือ การให้โอกาสเยาวชนในการพัฒนาทักษะทางด้านกีฬา สู่ความเป็นเลิศ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ซึ่งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนที่มีความสามารถทางด้านกีฬาให้มีความก้าวหน้าทางด้านกีฬาที่ส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศไปด้วย สำหรับกีฬาเพื่อความเป็นเลิศต้องเริ่มสร้างจาก

ขั้นพื้นฐาน คือ การมีน้ำใจนักกีฬา การรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ควบคู่กับการพัฒนาทางด้านร่างกาย จนสามารถพัฒนาไปถึงความเป็นเลิศทางด้านกีฬาแล้วประสบความสำเร็จในการแข่งขัน ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการพัฒนา [2]

นอกจากนี้การส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนากีฬาควมมีการจัดทำแผนพัฒนากีฬา เพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปเป็นแนวทางในการวางกรอบการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศ การจัดเรียงลำดับความสำเร็จจากการแข่งขันในแต่ละรายการในการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติของนักกีฬาไทยจากการศึกษาพบว่ายังขาดความต่อเนื่องในความเป็นเลิศด้านกีฬา ซึ่งปัจจัยหนึ่งมาจากความต่อเนื่องของการพัฒนานักกีฬารุ่นพื้นฐานมาสู่นักกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ทำให้ผลการแข่งขันในแต่ละประเภทกีฬายังไม่ประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง จึงได้มีการกำหนดเป้าประสงค์เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศและต่อยอดไปสู่ความสำเร็จในระดับอาชีพ ว่าต้องมีระบบในการคัดเลือกลูกนักกีฬาระดับเยาวชนที่มีทักษะและพรสวรรค์ เพื่อเข้าสู่การพัฒนาเพื่อความเป็นเลิศ มีศูนย์ฝึกซ้อมที่ได้มาตรฐาน และสามารถพัฒนาไปเป็นศูนย์กลางของการฝึกซ้อมกีฬาในระดับอาเซียน โดยประเทศไทยควรจัดการแข่งขันกีฬาให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางในการหานักกีฬาให้มากขึ้น เพื่อให้ให้นักกีฬามีการพัฒนาด้านสถิติและมีผลการแข่งขันที่ดีขึ้น และได้รับการคัดเลือกเข้าไปแข่งขันในกีฬาที่สูงขึ้น รวมถึงการสร้างขวัญและกำลังใจโดยมีการเชิดชูเกียรติและสวัสดิการให้กับนักกีฬาและบุคลากรทางการกีฬาอย่างเหมาะสม [2]

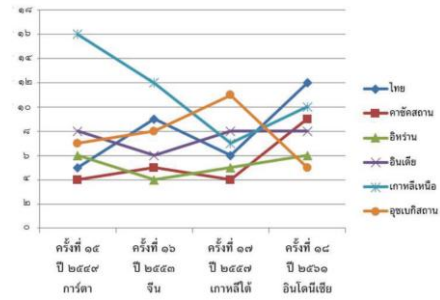
การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนานักกีฬาสู่ความเป็นเลิศ จะพบว่าในการพัฒนานักกีฬาสู่ความเป็นเลิศ ควรมีการวางรากฐานทางด้านกีฬาให้ถูกต้องเริ่มตั้งแต่รุ่นเยาวชน เพื่อเป็นการยกระดับความสามารถของนักกีฬาและยกระดับการพัฒนาประเทศตามไปด้วย เริ่มตั้งแต่การคัดเลือก การพัฒนานักกีฬาเพื่อเพิ่มศักยภาพของนักกีฬาให้ พัฒนาถึงขีดความเป็นเลิศ รวมทั้งผู้ฝึกสอนควรได้รับการอบรมให้ทัดเทียมกับนานาชาติเพื่อนำมาพัฒนานักกีฬา การดูแลและสวัสดิการต่าง ๆ ของนักกีฬาและผู้ฝึกสอนควรมีความเหมาะสม ตลอดจนการยกระดับมาตรฐานการกีฬาของประเทศให้สูงขึ้น นอกจากนี้ยังต้องอาศัยปัจจัยอีกหลายอย่างที่จะช่วยพัฒนานักกีฬาไปสู่ความเป็นเลิศ เช่นการบริหารจัดการ งบประมาณในการสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกซ้อม ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการกีฬา เพื่อความเป็นเลิศในโรงเรียนกีฬาสังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านความเป็นเลิศ พบว่าองค์ประกอบที่จะสนับสนุนให้เกิดความเป็นเลิศมี 11 องค์ประกอบ โดยผู้ทรงและผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก [5]

สถานการณ์และแนวโน้มทางด้านกีฬาของประเทศไทยในระดับอาเซียนอยู่ในอันดับที่ 12 ซึ่งยังเป็นรองกับอีกหลายประเทศในทวีปเอเชีย ทั้งนี้การเข้าร่วมการแข่งขันถือได้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้นักกีฬาได้แสดงศักยภาพด้านกีฬา เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานกีฬาของไทยให้ทัดเทียมกับนักกีฬาของประเทศยุโรปและอเมริกา สำหรับรายการแข่งขันที่สำคัญอีกอย่างคือการแข่งขันซีเกมส์ที่เป็นการแข่งขันกีฬาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือกลุ่มประเทศอาเซียน การจัดอันดับผลจากการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาซีเกมส์อยู่ในอันดับไม่เกินที่ 2 ในการแข่งขันกีฬาแต่ละครั้งมักจะมีการเปลี่ยนแปลงอันดับซึ่งไม่มีความยั่งยืน การเล่นกีฬาสามารถที่จะพัฒนาต่อยอดไปเป็นนักกีฬาอาชีพเพื่อสร้างรายได้ ในปัจจุบันนี้ได้มีการจัดให้มีการแข่งขันกีฬาอาชีพหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกีฬาอาชีพ ทั้งนี้ยังมีส่วนช่วยในการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว [6] แนวโน้มของการกีฬาในระดับโลกหรือระดับภูมิภาคได้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดี และมีการพัฒนาเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้มาจากค่านิยมของการรักษาสุขภาพและเห็นถึงความสำคัญของการมีสุขภาพที่ดี เพราะการดำเนินชีวิตของทุกคนเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง แม้แต่ในเรื่องของการกีฬาก็มีการพัฒนาในเชิงของธุรกิจเช่นกัน เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาที่จะมีแนวโน้มเติบโตต่อไปในอนาคต จึงเห็นได้ว่ากีฬามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งปัจจัยที่จะส่งผลต่อการพัฒนานักกีฬาในอนาคตมีด้วยกัน 7 ประการ 1) การตระหนักในข้อดีของการรักษาสุขภาพ จึงทำให้คนหันมาเล่นกีฬาและออกกำลังกายมากขึ้น 2) ประเทศมีการผลักดันในเรื่องของกีฬาให้กับประชาชนทุกกลุ่ม 3) ความแปลกใหม่ของกีฬาที่มีความท้าทายได้รับความนิยมมากในกลุ่มคนที่ชอบความท้าทาย 4) มีการแข่งขันเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้มีการจัดการแข่งขันกันทางการตลาด 5) ข้อจำกัดในเรื่องของเวลาที่ไม่สามารถวางแผนการออกกำลังกายและเล่นกีฬาให้เหมาะสมกับการใช้ชีวิตประจำวันได้ 6) มีระบบของอาสาสมัครที่สร้างคุณค่าทางสังคมและส่งเสริมเศรษฐกิจให้กับวงการกีฬา และ 7) การพัฒนาของเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงเรื่องของการมีส่วนร่วมของการเล่นกีฬาหรือการแข่งขัน ซึ่งปัจจัยทั้ง 7 ประการนี้เป็นแนวโน้มที่ส่งผลกระทบต่อปรับเปลี่ยนรูปแบบของการกีฬาไทยทั้งยังส่งผลต่อการวางแผนการพัฒนากีฬาต่อไปในอนาคต [6] ดังภาพแสดงกราฟแนวโน้มการพัฒนาด้านกีฬาของไทยและต่างประเทศจากการแข่งขันกีฬา



รูปที่ 1 อันดับการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ 4 ครั้ง

ที่มา: แผนยุทธศาสตร์การกีฬาแห่งประเทศไทย 2564-2570



รูปที่ 2 อันดับการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ 4 ครั้ง

ที่มา: แผนยุทธศาสตร์การกีฬาแห่งประเทศไทย 2564-2570

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าในการที่จะพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศนั้นต้องใช้เวลาที่นาน โดยเริ่มต้นตั้งจากขั้นพื้นฐาน และพัฒนาไปจนถึงระดับชาติหรือนานาชาติจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน รวมถึงการบริหารงานที่มีคุณภาพเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักกีฬามีความรู้ความสามารถทางด้านกีฬาก้าวหน้าไปเป็นอาชีพได้ ทั้งนี้ นักกีฬาจะต้องได้รับโอกาสในการเข้าร่วมการแข่งขันในระดับต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และมีประสบการณ์ที่ได้จากการเข้าร่วมการแข่งขัน การสร้างขวัญและกำลังใจให้กับนักกีฬาส่งเสริมให้มีความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนซึ่งในการเล่นกีฬาหรือการจัดการแข่งขันกีฬาจะต้องมีการปรับเปลี่ยนให้มีความทันสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นโดยไม่มีการคาดการณ์มาก่อน ผู้ฝึกสอน ผู้บริหาร นักกีฬาจะต้องมีการปรับตัวให้ทันเร็วรวมถึงแนวทางวิธีการที่จะนำมาปรับใช้เพื่อพัฒนานักกีฬาก้าวไปสู่ความเป็นเลิศให้ได้มากที่สุด

สำหรับแนวทางการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศและต่อยอดเพื่อความสำเร็จในระดับอาชีพได้มีการวางแผนทางของการพัฒนานักกีฬาเพื่อความเป็นเลิศโดยเริ่มจากการสรรหานักกีฬาเพื่อพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศ การพัฒนานักกีฬาให้ทัดเทียมกับนานาชาติ การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักกีฬา ในการฝึกซ้อมรวมถึงการจัดสวัสดิการให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกีฬา และส่งเสริมสนับสนุนให้นักกีฬาเข้าสู่อาชีพ โดยมีการกำหนดแนวทางในการพัฒนากีฬา 5 แนวทาง ดังนี้ 1) การคัดเลือกและการพัฒนานักกีฬา 2) การพัฒนานักกีฬาให้มีมาตรฐานเทียบเท่ากับระดับสากล 3) การสร้างศูนย์ฝึกกีฬาที่ได้มาตรฐาน 4) การจัดสวัสดิการให้กับนักกีฬาและบุคลากรทางการกีฬา 5) มีระบบในการส่งเสริมและพัฒนานักกีฬาเพื่อพัฒนาไปสู่อาชีพ [6] ในการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศมีความเหมือน และความต่างกันในแต่ละหน่วยงาน แต่จะมีพื้นฐานในหลายเรื่องเหมือนกัน เช่นรูปแบบการบริหารจัดการ ก็จะมีด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการบริหารจัดการ ซึ่งได้มีการวิจัยว่าสามารถนำไปใช้ได้จริง [7]

ผลการสังเคราะห์

กีฬาเพื่อความเป็นเลิศ เป็นความรู้สึกพึงพอใจที่แสดงถึงความสามารถของตนเองหรือความรู้สึกต่อผลที่จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์ในการแข่งขัน รับรู้ความรู้สึกภูมิใจในความสามารถของตนเองเป็นสิ่งที่นำไปสู่ความสำเร็จที่สูงขึ้น โดยเริ่มจากความสุขเล็ก ๆ จากการเล่นกีฬาที่ตนเองมีความชอบและมีความสามารถและพร้อมที่จะพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศทางกีฬา โดยอาจเป็นความรู้สึกที่ได้มาจากการแข่งขันในแต่ละระดับต่าง ๆ ความเป็นเลิศทางกีฬาต้องเป็นความสามารถเฉพาะตัวที่โดดเด่นและสอดคล้องกับคุณลักษณะเฉพาะของชนิดกีฬานั้น ๆ เช่น รูปร่าง สมรรถภาพทางกาย คุณลักษณะเฉพาะทางกีฬา รวมถึงการมีน้ำใจนักกีฬา อย่างไรก็ตามการที่นักกีฬาจะประสบความสำเร็จในการแข่งขันในระดับต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือนานาชาติจากการที่ได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากีฬา เพื่อความเป็นเลิศนั้นสรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศได้ทั้งหมด 7 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการบริหารจัดการ (Management)
- 2) ด้านงบประมาณ (Budget)
- 3) ด้านบุคคล (Human Resources)
- 4) ด้านการคัดเลือกนักกีฬา (Selection of Athletes)
- 5) ด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาและเทคโนโลยี (Sports Science and Technology)
- 6) ด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก (Materials, Equipment, Locations, Facilities)
- 7) ด้านการจัดประสบการณ์การแข่งขัน (Competition Experience)

ด้านการบริหารจัดการ (Management)

ในการบริหารจัดการจัดได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนให้นักกีฬาประสบความสำเร็จก้าวไปสู่ความเป็นเลิศ ถือได้ว่ามีความรับผิดชอบโดยตรงต่อการบริหารจัดการต่าง ๆ เป็นการกำหนดโครงสร้างการบริหารองค์กรกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละฝ่ายงาน กำหนดทิศทางนโยบายที่จะนำไปสู่แผนการดำเนินงาน ทั้งระยะสั้น ระยะยาว เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้และเป็นระบบการทำงาน ตามลำดับขั้น และมีการประเมินผล การกำหนดเป้าหมายให้กับบุคลากรให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันรวมถึงมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีหลักของการบริหาร 4 ข้อ [8]

1. การวางแผน (Planning) การกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการเพื่อสู่ความเป็นเลิศ โดยจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการ พร้อมทั้งมีการกำหนดขอบเขตและการตั้งเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งการจัดคนให้ตรงตามความถนัดเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน ควรมีการให้ความรู้ในการปฏิบัติงานในแต่ละหน้าที่ พร้อมทั้งชี้แจงข้อควรปฏิบัติในการทำงานเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

2. ขั้นตอนการจัดองค์กร (Organizing) เป็นการกำหนดโครงสร้างของการบริหาร การแบ่งงาน และการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบในแต่ละฝ่ายทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติงานนั้นมีประสิทธิภาพมีความสอดคล้องกับหน้าที่ของแต่ละฝ่าย เพื่อสนับสนุนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

3. ขั้นตอนการชี้นำ (Leading) เป็นการสร้างแรงจูงใจการติดต่อประสานงานกันฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การทำงานนั้นประสบความสำเร็จ

4. การควบคุม (Controlling) เป็นการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานว่าตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ตามที่ได้มีการแบ่งหน้าที่การทำงาน

ในหลักของการบริหารที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นไม่ได้สอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารจัดการ เป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาบริหารจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งต้องมีปัจจัยในด้านของบุคคลและทรัพยากรเป็นองค์ประกอบในการบริหารแบบ 4 Ms ประกอบด้วย

- 1) กำลังคนที่มีทั้งปริมาณและคุณภาพ (Man)
- 2) กำลังเงินและงบประมาณ (Money) ใช้สำหรับเป็นค่าจ้างและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ
- 3) สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวก (Materials)
- 4) การจัดการ (Management) การจัดการ หรือ การบริหารกิจการต่าง ๆ ทั้งนี้ในหลักทฤษฎีการบริหารจัดการ

ในด้านของหลักการบริหารที่ได้กล่าวถึงทฤษฎีและหลักการนั้นสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศได้มีหลักของการบริหารจัดการที่นำไปสู่ความสำเร็จของการทำงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จโดยใช้หลักการ POCCC [9]

P – Planning: การวางแผน คือ การกำหนดแผนปฏิบัติการหรือวิถีทางที่จะปฏิบัติงานไว้ตั้งแต่ต้นจนจบ ให้ครอบคลุมทุกกระบวนการ เป็นแนวทางที่วางไว้สำหรับการทำงานในอนาคต ซึ่งการวางแผนนี้จะเกิดขึ้นจากวิสัยทัศน์กับจินตนาการในการบริหารจัดการที่คาดการณ์

O – Organizing: การจัดองค์กร คือ การกำหนดตำแหน่งงาน ภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบ ตลอดจนจำนวนคน ให้ครอบคลุมการทำงานครบทุกกระบวนการ รวมถึงการจัดโครงสร้างตำแหน่ง โครงสร้างองค์กร เพื่อจัดลำดับการบริหารและสั่งการด้วย

C – Commanding: การบังคับบัญชาสั่งการ คือ การจัดองค์กรตลอดจนจัดโครงสร้างการทำงานนั้นจะทำให้เราเห็นสายบังคับบัญชาที่ชัดเจน เห็นลำดับความสำคัญ ตลอดจนอำนาจหน้าที่ในการสั่งการ เพราะการทำงานหมู่มาจำเป็นต้องมีผู้บังคับบัญชาเพื่อให้การทำงานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น มีคนคอยควบคุม สั่งการ

C – Coordination: การประสานงาน คือ ภาระหน้าที่ในการเชื่อมโยงงานตลอดจนการปฏิบัติการทุกอย่างรวมถึงกำลังคนที่หน่วยให้ทำงานเข้ากันได้ กำกับให้มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน อำนาจให้เกิดการทำงานที่ราบรื่น เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามที่วางไว้

C – Controlling : การควบคุม คือ การควบคุมในกรณีนี้ หมายถึงการกำกับตลอดจนบริหารจัดการทุกอย่างให้สำเร็จลุล่วงไปตามแผนที่วางไว้ ประคองการดำเนินงานให้เป็นไปตามกรอบที่กำหนด ทั้งในเรื่องของกรอบเวลา มาตรฐานการปฏิบัติการ ขั้นตอนการทำงาน ไปจนถึงการประสานงานทุกฝ่ายให้เกิดความราบรื่น การควบคุมนี้ยังรวมถึงการบริหารที่ไม่ใช้ทรัพยากรบุคคลอีกด้วย โดยในหลักของการบริหารงานแบบ POCCC นั้นจะช่วยให้การบริหารงานในองค์กรประสบความสำเร็จได้สูงมากถ้ามีการนำมาใช้กับการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศ เพราะจะมองเห็นได้ชัดเจนว่ามีกระบวนการหรือขั้นตอนของการทำงานและการบริหารงานอย่างเป็นระบบเหมือนกับการทำการตลาดเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

สอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยและแนวทางการพัฒนานักกีฬาสู่ความเป็นเลิศในแบบจำลองประเทศไทย ได้มีสร้างแบบจำลองปัจจัยและแนวทางในการพัฒนานักกีฬาสู่ความเป็นเลิศของประเทศไทยประกอบด้วย 13 ปัจจัยจาก 4 กลยุทธ์ ซึ่งมีความเหมาะสมที่จะนำมากำหนดเป็นนโยบาย และในการพัฒนานักกีฬาทุกระดับเพื่อให้ก้าวไปสู่ความเป็นเลิศ [10] สรุปได้ว่า

ในด้านของการบริหารมีหลักการที่หลากหลายที่จะนำองค์กรหรือทีมไปสู่ความสำเร็จทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าผู้ที่ต้องการพัฒนาทักษะเพื่อความเป็นเลิศจะหยิบยกรับการบริหารแบบใดเข้าไปใช้ในองค์กรหรือทีมเพื่อให้ประสบความสำเร็จและเหมาะสมกับบริบทของการบริหารงาน

ด้านงบประมาณ (Budget)

งบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบริหารจัดการเป็นตัวขับเคลื่อนการทำงานจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความคุ้มค่าในการใช้จ่ายมีการวางแผนการใช้จ่าย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยต้องมีความชัดเจนว่าจะใช้จ่ายอะไรบ้าง จำนวนเงินเท่าไร ในช่วงระยะเวลาไหน เพื่อให้เกิดกระบวนการในการบริหารจัดการ การจัดทำรายรับ - รายจ่าย การจัดทำแผนการใช้งบประมาณ การตรวจสอบการใช้จ่าย และการรายงานผลการใช้จ่ายเงินทั้งนี้ควรทำรัดกุมรอบคอบ สอดคล้องกับงานวิจัย ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูปองค์กรกีฬาในส่วนภูมิภาคของประเทศไทยที่ได้กล่าวว่า งบประมาณที่ลงไปในส่วนภูมิภาคไม่สอดคล้องกับกรอบภารกิจหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ สภาพและปัญหาในการบริหารจัดการองค์กรกีฬาในส่วนภูมิภาคประกอบด้วยสำนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทยจังหวัด และสมาคมกีฬาจังหวัดสำหรับปัญหาที่พบในการบริหารจัดการองค์กรกีฬาในส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหารจัดการภายในองค์กร เช่น บุคลากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงาน ด้านการประสานงานภายในองค์กรและระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กระบวนการในการดำเนินงานขององค์กร งบประมาณที่ได้รับจากการสนับสนุนของภาครัฐไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม และไม่สอดคล้องกับแผนการดำเนินงาน นอกจากนี้ขั้นตอนการเบิกจ่ายค่อนข้างยุ่งยากและเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงาน ตลอดจนการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรส่วนท้องถิ่นไม่ค่อยได้รับความสะดวกในการประสานงานและติดขัดต่อระเบียบ หรือแม้แต่ในแผนแม่บทการพัฒนาสมาคมกีฬาแห่งประเทศไทยสู่การปฏิบัติยังพบปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน [11] สรุปได้ว่า ด้านของงบประมาณมีความจำเป็นอย่างมากที่จะทำให้การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยต้องมีการจัดสรรอย่างเป็นระบบและสามารถนำมาใช้ได้จริงในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและอำนวยความสะดวกในการเบิกจ่ายที่ถูกระเบียบ

ด้านบุคคล (Human resources)

บุคคลด้านกีฬาถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ต่อการดำเนินงานที่จำเป็นต้องอาศัยคนเป็นผู้กระทำ ควรได้รับการพัฒนามาตรฐานความรู้ความสามารถให้ทัดเทียมกับนานาชาติ เพื่อนำมาถ่ายทอดให้กับนักกีฬา เช่น ผู้ฝึกสอน ผู้ตัดสินกีฬา ผู้จัดการทีม ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาทักษะสู่ความเป็นเลิศโดยผู้ตัดสินควรมีการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและเทคนิคต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดให้กับนักกีฬา ควรมีการกำหนดหลักสูตรสำหรับผู้ตัดสินที่ประกอบด้วย ภาควิชา และเทคนิคเฉพาะกีฬา เนื้อหาเกี่ยวกับกฎกติกาการแข่งขัน การจัดการแข่งขัน การให้คะแนน วิธีตัดสินแพ้ ชนะ ข้อกำหนดมาตรฐาน ด้วยอุปกรณ์ ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดของ สหพันธ์กีฬา การอบรมภาคปฏิบัติ การปฏิบัติหน้าที่จริง ด้านบุคลิกภาพ สมรรถภาพทางกาย ภาษาอังกฤษ การบริหารจัดการองค์กร และโครงสร้างกีฬา รวมทั้งการจัดทำหลักสูตรเร่งรัดพิเศษ สำหรับสมาคมกีฬาที่มีความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาผู้ตัดสิน สำหรับผู้ฝึกสอน ซึ่งต่อมาการกีฬาแห่งประเทศไทยได้มีการจัดทำหลักสูตรอบรมเกี่ยวกับเทคนิคที่ทันสมัยในชนิดกีฬาต่าง ๆ ในระดับชาติ และนานาชาติรวมทั้งความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์การกีฬาเพื่อสนับสนุนให้ผู้ฝึกสอนมีความรู้ที่รอบด้าน และผู้บริหารการกีฬาหรือผู้จัดการทีมต้องการเกี่ยวกับการไป ศึกษาดูงานเกี่ยวกับ การบริหารแบบมืออาชีพ การพัฒนาจิตสมรรถภาพหลัก (Core Competency) การพัฒนาขีดความสามารถด้านบริหาร (Managerial Competency) และการพัฒนาความสามารถเฉพาะด้าน (Specific competency)[12]

นอกจากนี้การคัดเลือกนักกีฬาและความสามารถของนักกีฬาก็เป็นส่วนสำคัญ ในการสร้างและพัฒนา นักกีฬาที่ควรทำอย่างต่อเนื่องโดยมีการสร้างมาตรฐาน และปรับปรุงการพัฒนานักกีฬาในระดับต่าง ๆ พร้อมทั้งพัฒนารูปแบบการฝึกให้มีความทันสมัยและครอบคลุมทั้งในด้านของทักษะการกีฬา ระเบียบวินัยเพื่อเพิ่มความสำเร็จทางด้านการกีฬา โดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะ เพื่อความเป็นเลิศควรได้รับการพัฒนาในทุกด้าน เช่น หลักสูตรที่มาตรฐานในการฝึกสอนบุคลากรกีฬาให้ทัดเทียมกับนานาชาติ โดยได้รับความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยทางด้านการกีฬาจากต่างประเทศมาให้ความรู้และพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรในองค์กรทางกีฬาเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงยุคสมัย หรือการนำแนวทางการปฏิบัติงานของต่างประเทศมาประยุกต์ใช้ โดยต้องคำนึงถึงความแตกต่างในด้านวัฒนธรรมการทำงานและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เหมาะสมกับนักกีฬาทั้งนี้รวมถึงการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับนักกีฬา โดยจัดทำเป็นทุนการศึกษาหรือยกเว้นค่าเล่าเรียนซึ่งต้องได้รับความร่วมมือกับสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ถือได้ว่าเป็นการส่งเสริมนักกีฬาทางอ้อมอีกช่องทาง ในการพัฒนานักกีฬาไปสู่การเป็นนักกีฬามืออาชีพสำหรับสภาพปัจจุบันอัตราผู้เชี่ยวชาญทางด้านกีฬาของประเทศยังมีไม่เพียงพอต่อการพัฒนานักกีฬาเพื่อสู่ความเป็นเลิศ ดังนั้น

ควรสนับสนุนบุคลากรการกีฬาจากทั้งในประเทศให้มีความรู้ความสามารถให้ทัดเทียมกับนานาชาติ หรือส่งเสริมให้อดีตนักกีฬาเข้ามาเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาตามความถนัดเพราะบุคคล โดยใช้ประสบการณ์ที่มีอยู่แล้วนั้นมาถ่ายทอดให้กับรุ่นต่อไปเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจ

ด้านการคัดเลือกนักกีฬา (Selection of Athletes)

ในการคัดเลือกนักกีฬาที่เปรียบเสมือนการคัดเลือกวัตถุดิบที่จะนำมาเข้ากระบวนการเพื่อให้ผลลัพธ์ออกมาอย่างมีประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นในการคัดเลือกควรมีการจัดระบบการคัดเลือกตั้งแต่ระดับพื้นฐานคือ ท้องถิ่น ทั้งนี้ต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการแข่งขันกีฬาในระดับต่าง ๆ เพื่อสรรหานักกีฬาที่จะนำเข้ามาพัฒนาศักยภาพเพื่อความเป็นเลิศ พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายของการฝึกซ้อมเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จในการเป็นเลิศทางด้านกีฬา เช่น วิธีการคัดเลือกนักกีฬา การสร้างนักกีฬาอย่างเป็นระบบ ความต่อเนื่องเริ่มตั้งแต่วัยเด็กจนสามารถพัฒนาเป็นทีมชาติ รวมทั้งการใช้วิธีการคัดเลือกที่หลากหลาย ใช้ข้อมูลหลาย ๆ ในการพิจารณาคัดเลือก โดยเฉพาะการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะแต่ละชนิดกีฬาร่วมกัน รวมทั้งการใช้ผลสัมฤทธิ์ความสำเร็จทางการกีฬา ไม่ควรใช้เฉพาะเหรียญรางวัลอย่างเดียว ควรใช้สถิติร่วมด้วยจะทำให้ได้ผู้ที่มีศักยภาพทางกีฬาแท้จริง รวมทั้งมีการคัดเลือกนักกีฬาตั้งแต่เยาว์วัยในแต่ชนิดกีฬา เพื่อให้สามารถพัฒนาทั้งร่างกาย ทักษะ และมีทัศนคติที่ดี ตั้งแต่พื้นฐาน[13]

ในการคัดเลือกนักกีฬาส่วนใหญ่จะมีหลักที่เหมือนกัน คือ จะให้ผู้ฝึกสอนหรือ ผู้เชี่ยวชาญด้านกีฬาแต่ละชนิดเป็นผู้พิจารณาด้านทักษะ และผลงานทางด้านกีฬาที่ผ่านมา ร่วมกับการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น การทดสอบสมรรถภาพทางกาย หรือสมรรถภาพทางกีฬา การตรวจสุขภาพ การวัดทัศนคติ การวัดความรู้ และการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้นักกีฬาที่ดีที่สุดและตรงกับความต้องการเพื่อให้สามารถพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศ

ด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาและเทคโนโลยี (Sports Science and Technology)

เป็นการนำวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้โดยการนำเอาหลักวิชาการในด้านกายวิภาคศาสตร์ สรีรวิทยาการออกกำลังกาย จิตวิทยาการกีฬา สังคมวิทยาการ กีฬาเวชศาสตร์ โภชนาการการกีฬา เทคโนโลยีการกีฬา การจัดการการกีฬา มาประยุกต์ใช้ในการออกกำลังกาย การฝึกซ้อมกีฬา การแข่งขันกีฬา ตลอดจนการดูแลสุขภาพร่างกายอย่างเป็นระดับขั้นตอน ซึ่งการประยุกต์ใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ มาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาศักยภาพและความสามารถให้กับนักกีฬานั้นเพื่อเป็นการนำไปสู่การพัฒนาที่สมบูรณ์ ทั้งเรื่องของทักษะกีฬาและการฝึกซ้อมกีฬา โดยใช้หลักในการฝึก รูปแบบของการฝึก ความหนักเบาของโปรแกรมการฝึกซ้อม ซึ่งจะต้องคำนึงถึง เพศ อายุ ประสบการณ์ ความแตกต่างระหว่างบุคคล สมรรถภาพทางกาย ความสามารถในการเรียนรู้ของนักกีฬาแต่ละบุคคล รวมถึงการวางแผนการฝึกซ้อมในแต่ละช่วงเวลาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งในแผนแม่บท การพัฒนาสมาคมกีฬาแห่งประเทศไทยสู่การปฏิบัติ ได้อธิบายเกี่ยวกับด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาต้องมีการนำเอาวิทยาศาสตร์การกีฬามาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพนักกีฬา มีผลผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาอย่างเพียงพอในทุกสาขา ตลอดจนมีการประสานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานอย่างชัดเจนและเป็นระบบ[6]

ในการประยุกต์ใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ และกระบวนการส่งเสริม เพิ่มพูนศักยภาพและความสามารถให้กับนักกีฬานำไปสู่การพัฒนาองค์ประกอบของสมรรถภาพทางกาย ทางจิต และความสามารถทางกลไก เทคนิคทักษะการเคลื่อนไหว และเทคนิคทักษะกีฬาให้เกิดประสิทธิภาพ ความพร้อมและสมบูรณ์สูงสุดเป็นระบบในช่วง การแข่งขัน ศาสตร์สาขาต่าง ๆ ประกอบด้วย นักวิทยาศาสตร์การกีฬา นักเวชศาสตร์การกีฬา นักจิตวิทยาการกีฬา และนักโภชนาการการกีฬา [5] จากการศึกษาพบว่าด้านของวิทยาศาสตร์การกีฬา ได้เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นของการคัดเลือกนักกีฬาจนถึงการสร้างนักกีฬาให้ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะในส่วนของการวางแผนการฝึก การบริโภคอาหาร การรักษา การปฐมพยาบาลต้องมีปรับเพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบของการฝึกเพื่อส่งเสริมความสามารถของนักกีฬา

ด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก (Materials, Equipment, Locations, Facilities)

ด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกเป็นปัจจัยสนับสนุนที่มีความสำคัญต่อการฝึกซ้อมและการจัดการแข่งขัน ทั้งนี้สนามกีฬาควรมีความเหมาะสมทั้งการแข่งขัน และการฝึกซ้อม รวมทั้งการจัดสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความเหมาะสมกับการใช้งาน ได้มาตรฐาน โดยต้องคำนึงถึงความปลอดภัยซึ่งจะช่วยให้การปฏิบัติงานด้านกีฬาทำให้เกิดความพร้อม และเกิดประสิทธิภาพสอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ความพร้อมในด้านของวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ยังต้องได้รับการสนับสนุนเพิ่มเพื่อให้ไปสู่การพัฒนานักกีฬาขั้นพื้นฐาน ที่ได้กล่าวถึง สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า สมาคมกีฬาจังหวัด ส่วนใหญ่ไม่มีสถานที่ทำการถาวรเป็นของตนเอง วัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกในสำนักงาน ไม่เพียงพอต่อความต้องการ และไม่ทันสมัย สนามกีฬาและสนามฝึกซ้อมไม่เพียงพอและไม่ได้มาตรฐาน

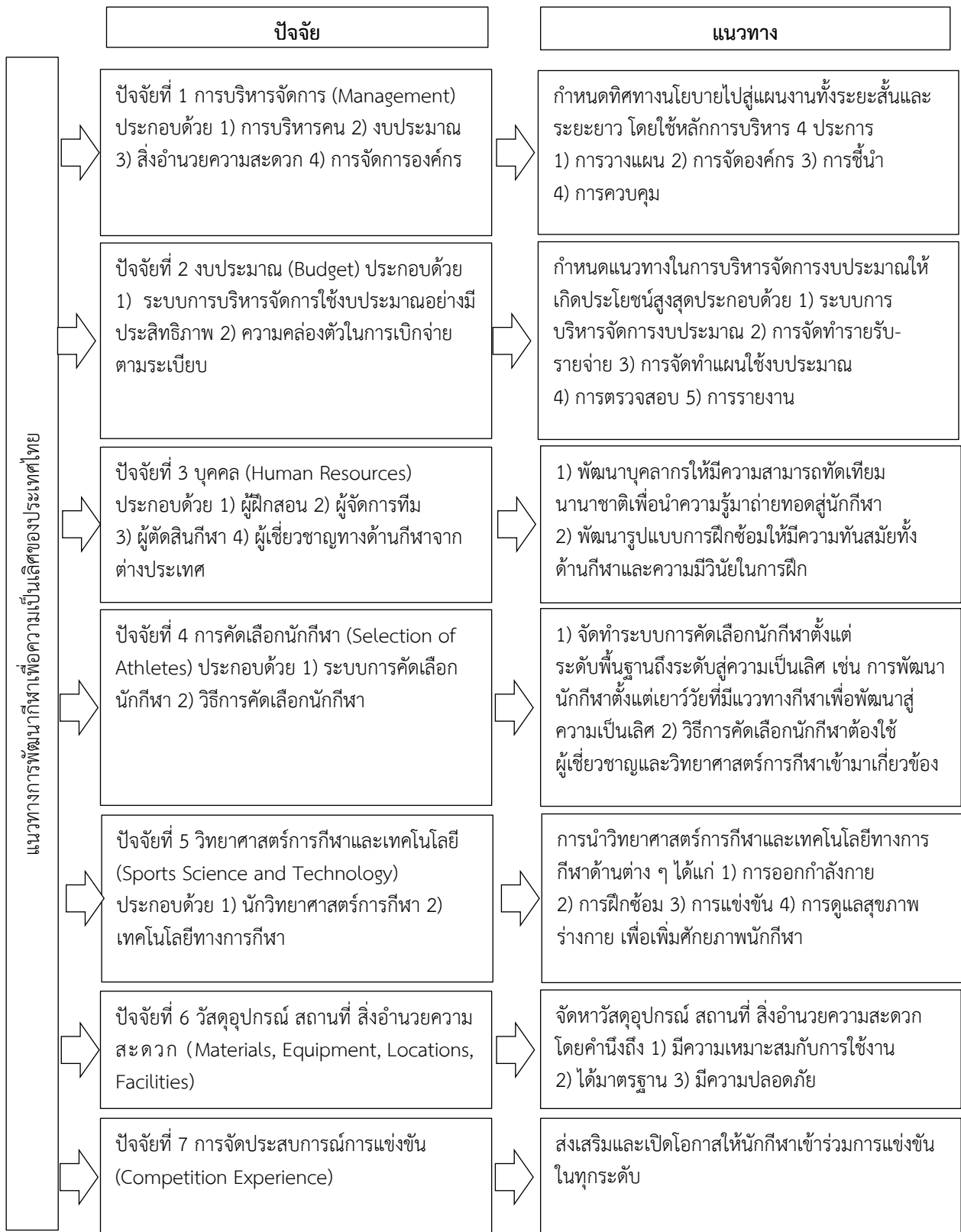
ในส่วนของแผนแม่บทการพัฒนาสมาคมกีฬาแห่งประเทศไทย [13] ผู้ปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนากีฬาในด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกการมีสนามกีฬาที่สามารถจัดการแข่งขันระดับต่าง ๆ รวมถึงการฝึกซ้อม มีสิ่งอำนวยความสะดวกเช่นที่พัก จากการศึกษาพบว่าด้านของวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นปัจจัยที่สนับสนุนการพัฒนานักกีฬาเพื่อให้เกิดการพัฒนาต้องมีการจัดให้เหมาะสมกับการใช้งานและต้องมีมาตรฐาน มีความปลอดภัยเพียงพอต่อความต้องการเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานด้านกีฬามีความพร้อม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางด้านกีฬา

ด้านการจัดประสบการณ์การแข่งขัน (Competition Experience)

เป็นการสร้างประสบการณ์การแข่งขันให้กับนักกีฬาโดยส่งเสริม และเปิดโอกาสให้นักกีฬาได้เข้าร่วมการแข่งขันในทุกๆระดับ โดยการสร้างความเสมอภาคกันในการเข้าร่วมการแข่งขัน มีการจัดการแข่งขันในระดับภาค โดยเปิดโอกาสให้สถานศึกษาได้จัดส่งนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันและยังสามารถคัดเลือกนักกีฬาที่จะเป็นตัวแทนในการแข่งขันแต่ละระดับ มีการส่งเสริมการเข้าแข่งขันในระดับชาติและนานาชาติ เพื่อเป็นการเพื่อโอกาสให้กับนักกีฬาได้ทดสอบศักยภาพของตนเองและพัฒนามาตรฐานของกีฬา ทั้งนี้การที่นักกีฬาได้รับประสบการณ์ที่ดี ทั้งในช่วงเวลาของการฝึกซ้อมหรือการเข้าร่วมการแข่งขัน ย่อมทำให้เกิดความภาคภูมิใจและมีความมั่นใจ กล้าตัดสินใจ มีกำลังใจในการแข่งขันมากยิ่งขึ้น ในการจัดประสบการณ์แข่งขันให้กับนักกีฬาเพื่อสร้างความมั่นใจหรือภาคภูมิใจ ทำให้นักกีฬาได้เกิดความพร้อม กระตุ้นให้เกิดทักษะในด้านกีฬาทั้งในระดับโรงเรียน และการแข่งขันกีฬาในระดับต่าง ๆ เพื่อความสำเร็จของการแข่งขันกีฬาและความมีน้ำใจนักกีฬา [5] จากการศึกษาพบว่าการจัดประสบการณ์การแข่งขันให้กับนักกีฬาเป็นการสร้างความมั่นใจ สร้างความเชื่อมั่นให้กับนักกีฬา และเป็นการเปิดโอกาสให้นักกีฬาได้แสดงความสามารถเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาให้นักกีฬาให้เต็มศักยภาพทางด้านกีฬา

สรุป

การที่นักกีฬาจะก้าวไปสู่ความสำเร็จได้นั้นไม่ว่าจะเป็นระดับใดก็ตามต้องอาศัยปัจจัยหลายด้านรวมทั้งผู้สนับสนุนและการได้รับโอกาสที่จะได้แสดงความสามารถของตนเอง ซึ่งต้องร่วมมือร่วมใจ มีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายเพื่อเป็นเครื่องนำทางไปสู่ความสำเร็จจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศได้ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านบุคคล 4) ด้านการคัดเลือกนักกีฬา 5) ด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาและเทคโนโลยี 6) ด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก 7) ด้านการจัดประสบการณ์การแข่งขัน องค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์นี้ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ อาจเป็นประโยชน์ทั้งทางตรงหรือทางอ้อมในการบริหารจัดการกีฬา และเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดบทบาท หน้าที่ ขอบเขตของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการบริหารจัดการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ รวมทั้งยังเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน การประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการในหน่วยงาน เพื่อให้ผู้บริหารได้เห็นถึงความสำคัญของกระบวนการทำงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เช่น ชนิดกีฬาที่เคยประสบความสำเร็จในอดีตที่ผ่านมาคือ กีฬายิมนาสติกที่เคยสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทยในการแข่งขันกีฬาซีเกมส์



นอกเหนือจากองค์ประกอบนี้แล้วยังมีหัวข้อที่อาจเป็นส่วนเพิ่มเติมในการพิจารณาการบริหารกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ เช่น 1) บุคลิกลักษณะของนักกีฬาซึ่งจะเป็นตัวบ่งบอกความเป็นตัวตน 2) สมรรถภาพของนักกีฬาจะแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการฝึกซ้อมและการแข่งขัน 3) ประสบการณ์ในการแข่งขันจะทำให้ลดความตื่นเต้นของนักกีฬา 4) การประสบความสำเร็จจากการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาจะสร้างความมั่นใจให้กับนักกีฬา 5) การฝึกซ้อม รูปแบบการฝึกซ้อมที่สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของนักกีฬาส่งแรงจูงใจโดยใช้จิตวิทยาการกีฬาเข้าไปช่วยก่อนฝึก ระหว่างฝึก และหลังการฝึกซ้อม 6) การได้รับโอกาสในการเข้าร่วมการแข่งขันเพื่อเป็นการสร้างประสบการณ์ให้กับนักกีฬา

สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ทีมหรือนักกีฬาสามารถพัฒนาไปสู่ความสำเร็จในระดับสูงได้ สำหรับการจัดการกับปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อความเป็นเลิศของนักกีฬาโดยเฉพาะความเครียด ความคาดหวัง ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ นักกีฬาไม่สามารถแสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่ จำเป็นต้องอาศัยการฝึกให้กับนักกีฬาเพื่อที่จะสามารถควบคุมความเครียดได้ ถ้าสามารถจัดการกับความเครียดได้เร็วก็จะเป็นผลดีต่อนักกีฬา การก้าวไปสู่ความเป็นเลิศทางด้านกีฬาจะต้องให้ความร่วมมือ ซึ่งกันและกัน เพื่อพัฒนาไปถึงเป้าหมายของความสำเร็จ ต้องอาศัยปัจจัยหรือองค์ประกอบในหลายด้านเพื่อสนับสนุน โดยเริ่มจากการบริหารจัดการ การวางแผน และการกำหนดเป้าหมายการพัฒนา นักกีฬา การสรรหานักกีฬา การสร้างขวัญและกำลังใจให้กับ นักกีฬาและบุคลากรทางการกีฬา การสนับสนุนให้บุคลากรทางการกีฬามีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานสากล การจัดหา เครื่องมืออุปกรณ์ในการฝึกซ้อมที่มีมาตรฐานและเพียงพอต่อความต้องการ ในการพัฒนานักกีฬาคควรเริ่มตั้งแต่ระดับท้องถิ่นและ พัฒนาต่อยอดไปจนถึงความเป็นเลิศและพัฒนาไปสู่ นักกีฬาอาชีพ ทั้งนี้จำเป็นต้องมีการสร้างหรือให้โอกาสนักกีฬาได้แสดงถึง ความสามารถของตนเอง ซึ่งปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในเรื่องของการฝึกซ้อมควรนำหลักของวิทยาศาสตร์การกีฬาเข้ามา มีส่วนช่วยให้ นักกีฬาประสบความสำเร็จ และจะต้องอาศัยความร่วมมือกันในทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักนายกรัฐมนตรี. แผนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580. [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ; 2561[เข้าถึงเมื่อ 3 ธันวาคม 2564]. เข้าถึงจาก: <https://sto.go.th/th/about/policy/20-year-strategic-plan>.
- [2] การกีฬาแห่งประเทศไทย. แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (ปี 2560 - 2564). ครั้งที่พิมพ์ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์องค์กร สงเคราะห์ทหารผ่านศึก; 2560.
- [3] ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554. [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ; 2554 [เข้าถึงเมื่อ 3 ธันวาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://dictionary.orst.go.th>.
- [4] การกีฬาแห่งประเทศไทย. แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (ปี 2555 - 2559). [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ; 2555[เข้าถึงเมื่อ 10 พฤษภาคม 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://online.anyflip.com/zzfck/oohf/mobile>.
- [5] บกข จันทสุวงศ์. แนวทางการจัดการโรงเรียนกีฬาสู่ความเป็นเลิศ. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 2563;3:337-350.
- [6] การกีฬาแห่งประเทศไทย. แผนยุทธศาสตร์การกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2564-2570. [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ; 2564[เข้าถึงเมื่อ 3 ธันวาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.sat.or.th/wp-content>.
- [7] รัตนภรณ์ ทรงพระนาม นภพร ทศนัยนา สันติพงษ์ ปลั่งสุวรรณ และประวิทย์ ทองไชย. รูปแบบการจัดการกีฬาออกสู่ความเป็นเลิศ ระดับนานาชาติสำหรับประเทศไทย. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ 2562;1:111-121.
- [8] สมคิด บางโม. องค์การและการจัดการ. ครั้งที่พิมพ์ 6. กรุงเทพฯ: : บริษัทวิทยพัฒน์จำกัด; 2558.
- [9] Henry Fayol. General and Industrial Management. [Internet]. London; 1949 [cited 2021 November 13] Available from: <https://th.hrnote.asia/orgdevelopment/190626-poccc-henri-fayol>.
- [10] ลัดดา เรืองมนิธรรม และสืบสาย บุญวีรบุตร. ปัจจัยและแนวทางการพัฒนานักกีฬาสู่ความเป็นเลิศแบบจำลองประเทศไทย. วารสาร วิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ. 2559;1: 35-48.
- [11] แอน มหาศิณะ. แนวทางการปฏิรูปองค์กรกีฬาในส่วนภูมิภาคของประเทศไทย. วารสารวิชาการ 2562;1:143-155.
- [12] กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา. แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 4(พ.ศ.2550-2554). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค้ำของสกสค.; 2550.
- [13] พงุชศาสตร์ ลาพุทธา. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการกีฬาจักรยานเพื่อความเป็นเลิศ[ปริญญาพนธ์ดุษฎีบัณฑิต]. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2557.

คำแนะนำ

การส่งบทความต้นฉบับเพื่อการตีพิมพ์ ของวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เป็นวารสารด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่บทความ จะได้รับการ
เผยแพร่ต้องได้รับการประเมินคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (peer review) ในสาขาวิชานั้นๆ อย่างน้อย 3 ท่านต่อ 1
บทความในรูปแบบผู้พิจารณาไม่ทราบชื่อผู้แต่ง และ ผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้พิจารณา (Double-blind peer review)
โดยบทความวิจัยที่ได้รับการพิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ถือเป็น
กรรมสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ห้ามนำข้อความทั้งหมดหรือบางส่วนไปพิมพ์ซ้ำ เว้นแต่จะได้รับอนุญาต
จากมหาวิทยาลัยเป็นลายลักษณ์อักษร หรือมีการอ้างอิงอย่างเหมาะสม โดยเนื้อหาต้นฉบับที่ปรากฏในวารสารฯ
เป็นความรับผิดชอบของผู้นิพนธ์บทความหรือนักวิจัยผู้เขียนบทความ ทั้งนี้ไม่รวมความผิดพลาดอันเกิดจากเทคนิค
การพิมพ์กองบรรณาธิการฯ

วัตถุประสงค์และขอบเขตของวารสาร

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีเป็นวารสารกลุ่ม **สหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**
เปิดรับบทความวิชาการ (review article) และบทความวิจัย (research article) ของทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ
อาจารย์ นักศึกษา ตลอดจนผู้ที่มีประสบการณ์หรือมุมมองทางด้านงานวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
แบบบูรณาการที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาองค์ความรู้ พัฒนาสังคมและประเทศชาติอย่างกว้างขวาง โดยบทความ
ดังกล่าวต้องนำเสนอองค์ความรู้หรือแนวคิดใหม่ที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้า การวิจัยที่ลุ่มลึก และไม่เคยถูกนำไป
ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่นในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งมาก่อน

กำหนดพิมพ์เผยแพร่

วารสารมีกำหนดพิมพ์เผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน

ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน – ธันวาคม

ข้อกำหนดของบทความต้นฉบับ

ต้นฉบับต้องพิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด (Microsoft Word) เวอร์ชัน 2010 ขึ้นไป หน้ากระดาษ A4 ความ
ยาวไม่เกิน 8-10 หน้ากระดาษ รวมตาราง รูปภาพ และเอกสารอ้างอิง ด้านบนและด้านในเว้นห่างจากขอบกระดาษ

2.7 เซนติเมตร ด้านล่างและด้านนอกเว้นห่างจากขอบกระดาษ 1.5 เซนติเมตร มีเลขหน้ากำกับทุกหน้า ที่ด้านบนขวาของเอกสาร บทความต้องมีลักษณะดังนี้

- **ชื่อเรื่องภาษาไทย** พิมพ์ด้วยตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนาขนาด 20 pt จัดกลางหน้า
- **ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ** พิมพ์ด้วยตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 20 pt จัดกลางหน้า
- **ชื่อผู้เขียนภาษาไทย** พิมพ์ด้วย TH SarabunPSK ตัวปกติ ขนาด 16 pt จัดกลางหน้า เว้นห่างจากชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ 1 บรรทัด
- **ชื่อผู้เขียนภาษาอังกฤษ** พิมพ์ด้วย TH SarabunPSK ตัวปกติ ขนาด 16 pt จัดกลางหน้า เว้นห่างจากผู้เขียนภาษาไทย 1 บรรทัด
- **หน่วยงาน สถานที่ทำงาน หรืออีเมลของผู้เขียน** พิมพ์ด้วย TH SarabunPSK ตัวปกติ ขนาด 16 pt จัดกลางหน้า
- **บทคัดย่อ** พิมพ์ด้วย TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาด 16 pt เนื้อหาในบทคัดย่อ พิมพ์ด้วย TH SarabunPSK ตัวปกติ ขนาด 14 pt ความยาวไม่เกิน 300 คำ ซึ่งควรประกอบด้วยรายละเอียดโดยสรุปของวัตถุประสงค์การวิจัย ระเบียบวิธีการวิจัยและผลของการวิจัยเป็นต้น
- **คำสำคัญ** 3-5 คำ พิมพ์ด้วย TH SarabunPSK ตัวปกติ ขนาด 14 pt ไม่ต้องคั่นด้วยเครื่องหมาย comma โดยเว้นห่างจากบทคัดย่อ 1 บรรทัด
- **Abstract** พิมพ์ด้วย TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาด 16 pt เนื้อหาใน Abstract พิมพ์ด้วย TH SarabunPSK ตัวปกติ ขนาด 14 pt ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับบทคัดย่อและการเขียนถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ด้านภาษา
- **Keywords** มี 3-5 คำ พิมพ์ด้วย TH SarabunPSK ตัวปกติ ขนาด 14 pt เว้นห่างจาก abstract 1 บรรทัด
- **บทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ** ให้เรียงลำดับเหมือนกันดังนี้ คือ ชื่อเรื่อง, ชื่อผู้เขียน, หน่วยงาน, บทคัดย่อ, คำสำคัญ, Abstract และ Keywords จากนั้นจึงตามด้วยเนื้อเรื่อง
- **เนื้อเรื่องภาษาไทย หรือ เนื้อเรื่องภาษาอังกฤษ** พิมพ์ด้วย TH SarabunPSK ตัวปกติ ขนาด 14 pt จัดกระจายแบบไทย และจัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ ควรประกอบด้วย บทนำ (Introduction) วัตถุประสงค์ (Objectives) ระเบียบวิธีวิจัย (Methodology) ผลการวิจัย (Results) หรือ ผลและวิจารณ์ผลหรืออภิปรายผล (Result & Discussion) สรุปผลการวิจัย (Conclusion) และ ข้อเสนอแนะ (Suggestion)
- **ตารางและภาพประกอบ**

ตาราง

ให้ระบุชื่อตารางที่กระชับและสื่อถึงเนื้อหาในตารางโดยพิมพ์เหนือตาราง (ชิดซ้าย) และเรียงลำดับตารางด้วยตัวเลขอารบิกจากน้อยไปมากตามลำดับ (ตารางที่ 1 ตารางที่ 2, Table 1, Table 2) ซึ่งในตารางอาจใช้ตัวย่อได้ แต่ต้องอธิบายเพิ่มเติมใต้ตารางแบบเชิงอรรถ (footnote) ให้ชัดเจน หากจำเป็นต้องระบุที่มาของตารางให้ระบุในรูปแบบของการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (ดูหลักการเขียนอ้างอิงแทรกในเนื้อหา)

ภาพประกอบ

ให้ระบุชื่อภาพประกอบให้ระบุที่มาไว้ใต้รูปภาพ (จัดกลาง) กรณีที่มีรูปภาพหลายภาพ ให้ระบุลำดับของรูปภาพ (รูปที่ 1 รูปที่ 2, Figure 1 , Figure 2) หากจำเป็นต้องระบุที่มาของรูปภาพให้ระบุในรูปแบบของการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (ดูหลักการเขียนอ้างอิงแทรกในเนื้อหา) และหากเป็นรูปภาพที่ผู้เขียนจัดทำหรือถ่ายรูปขึ้นเองให้ระบุหลังจากชื่อภาพหรือคำอธิบายใต้ภาพด้วยข้อความดังนี้ “(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย)” แนบไฟล์ภาพประกอบที่ใช้ใน

บทความโดยบันทึกแต่ละไฟล์ในรูปแบบ .JPG หรือ .PNG หรือ .PDF ภาพต้องคมชัดและมีขนาดที่สามารถเห็นรายละเอียดได้อย่างครบถ้วน

- เอกสารอ้างอิง ให้เรียงเอกสารที่ใช้อ้างอิงทั้งหมดตามลำดับตัวอักษรตัวแรกของรายการที่อ้างอิง โดยยึดวิธีการเรียงตามพจนานุกรม และใช้วิธีการอ้างอิงรูปแบบแวนคูเวอร์ (Vancouver)

การเขียนเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิงทุกฉบับต้องมีการอ้างหรือถูกกล่าวในบทความ การเขียนเอกสารอ้างอิงใช้รูปแบบแวนคูเวอร์โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การอ้างอิงแทรกในเนื้อเรื่อง

เมื่อสิ้นสุดข้อความที่ต้องการอ้างอิง ใส่หมายเลขอ้างอิงไว้ในวงเล็บใหญ่ โดยใช้เลขอารบิก เช่น [1] หรือ [1, 5] หรือ [1-3]

2. การอ้างอิงท้ายบทความ

2.1 วารสาร

ชื่อผู้เขียน. ชื่อเรื่อง. ชื่อวารสาร ปีที่พิมพ์; เล่มที่: หน้าแรก-หน้าสุดท้าย. เช่น

[1] นวลจันทร์ วันเพ็ญผ่อง. การบูรณาการข้อมูลประชากร. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 2554;3:20-29.

[2] จิราภรณ์ จันทร์จร. การใช้โปรแกรม EndNote: จัดการเอกสารอ้างอิงทางการแพทย์. จุฬาลงกรณ์เวชสาร 2551; 52:241-53.

[3] Kane RA, Kane RL. Effect of genetic for risk of Alzheimer's disease. N Engl J Med 2009;361:298-9.

หากเป็นภาษาอังกฤษให้ใช้ชื่อสกุลก่อน ตามด้วยอักษรย่อตัวหน้าตัวเดียวของชื่อตัวและชื่อรอง กรณีมีผู้พิมพ์มากกว่า 6 คน ให้ใส่ชื่อเพียง 6 คนแรก และคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (comma-) แล้วตามด้วย et al. (ในภาษาอังกฤษ) หรือ และคณะ (ในภาษาไทย).

[1] Mitchell SL, Teno JM, Kiely DK, Shaffer ML, Jone RN, Prigerson HG, et al. The clinical course of advanced dementia. N Engl J Med 2009; 361:1529-38.

[2] จิรยา เลิศอรรมณณี, เอมอร รัชมณี, อนุพันธ์ ตันติวงศ์, กรุณา บุญสุข, อิงอร นิลประดับ, พุทธิพรณี วรกิจโกคาทร, และคณะ. ความเสี่ยงและประสิทธิผลของการผ่าตัดต่อมลูกหมาก. จดหมายเหตุทางแพทย์ 2545;85:1288-95.

2.2 วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้เขียน. ชื่อเรื่อง [ประเภท/ระดับปริญญา]. เมืองที่พิมพ์: มหาวิทยาลัย; ปีที่ได้ปริญญา. เช่น

[1] เข้มทอง ศิริแสงเลิศ. การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2540.

[2] Kaplan SJ. Post-hospital home health care: the elderly's access and utilization [dissertation]. St. Louis, MO: Washington University; 1995.

2.3 หนังสือ

ชื่อผู้เขียน. ชื่อหนังสือ. ครั้งที่พิมพ์. เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์; ปีที่พิมพ์. เช่น

[1] น้าทิพย์ วิภาวิน และนางเยาว์ เปรมกมลเนตร. นวัตกรรมห้องสมุดและการจัดการความรู้. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ซีเอที โซลูชั่น; 2551.

[2] Janeway CA, Travers P, Walport M, Shlomchick M. Immunobiology. 5th ed. New York: Garland Publishing; 2001.

หนังสือที่ผู้แต่งเป็นบรรณาธิการหรือผู้รวบรวม

[3] ภาณุมาศ ทักษณา, บรรณาธิการ. รอยยิ้มของในหลวง. พิมพ์ครั้งที่ 2. ลำพูน: อนุรักษ์การพิมพ์; 2553.

[4] Norman IJ, Redfern SJ, editors. Mental health care for elderly people. New York: Churchill Livingstone; 1996.

2.4 อินเทอร์เน็ต

ชื่อผู้เขียน. ชื่อเรื่อง. [ประเภทของสื่อ/วัสดุ]. ปีที่พิมพ์ [เข้าถึงเมื่อ ปี เดือน วันที่]. เข้าถึงได้จาก URL address เช่น

[1] จิราภรณ์ จันทจร. การเขียนรายงานการอ้างอิงในเอกสารวิชาการทางการแพทย์. [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2551[เข้าถึงเมื่อ 18 ตุลาคม 2554]. เข้าถึงได้จาก: <http://lib.med.psu.ac.th/libmed2557/images/Libservice/van1nov1.pdf>

[2] Greenly W, Sandeman-Craik C, Otero Y, and Streit J. Case Study: Contextual Search for Volkswagen and the Automotive Industry. [Internet]. 2011 [cited 2011 November 22]. Available from:<http://www.w3.org/2001/sw/sweo/public/UseCases/Volkswagen/>

2.5 รายงานการประชุม (conference proceeding)

ชื่อผู้เขียน. ชื่อเรื่อง. ชื่อการประชุม;วัน เดือน ปีที่ประชุม; สถานที่จัดประชุม. เมืองที่พิมพ์: ปีที่พิมพ์. หน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

[1] จิตติพรรณ บรรลือทรัพย์, ปัญญา ทองนิล, กาญจนา บุญส่ง. การบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นของโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 3 ทำเรื่อน้ำลึกทวายเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษต่อการเปลี่ยนแปลงกาญจนบุรี; 7 กันยายน 2561; มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. จังหวัดกาญจนบุรี: 2561. 220-231.

การส่งต้นฉบับ

ส่ง “ไฟล์ต้นฉบับ” พร้อมทั้ง “แบบฟอร์มการส่งต้นฉบับเพื่อพิจารณาลงวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี” ผ่านทางระบบ THAIJO 2.0 หรือผ่านทาง <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/ajpbru/>

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม

กองบรรณาธิการวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี หรือ E-mail: acad@mail.pbru.ac.th

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ประเมินบทความ (Peer Review) ประจำปี

รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ศรี สืบสิงห์

รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธน์ เนื่องเฉลิม

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

รองศาสตราจารย์ ดร.สุติเทพ ศิริพิพัฒน์กุล

รองศาสตราจารย์ ดร.เดช บุญประจักษ์

รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ

รองศาสตราจารย์ศ ชีระเดชพงศ์

รองศาสตราจารย์นภดล เนตรดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรเบศวณ์ เวชวิริยะสกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐกร ดวงพระเกษ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดชาพันธ์ รัฐศาสนศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา พันธุ์เอี่ยม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ เสนะนันท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ จันทะหิน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญนันท์ บุญอยู่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรินทร์ ศรีปัญญา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ วรรณธำ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภักดิ์ กัลป์ยามมิตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภภาพร กล้าสกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวิดา มหาวงค์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริวัลย์ สุธรรม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยญา อุดมประมวล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดาริณ พรหมณ์แก้ว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลินจง โพชารี

ดร.กฤษฎา วรพิน

ดร.จิรพล จิรไกรศิริ

ดร.อังคาร คะชาวงศ์

ดร.วัชร เวชประสิทธิ์

ดร.ฉลอง รัตนพงษ์

ดร.กมลทิพย์ รักเกียรติยศ

ดร.ดวงใจ วัฒนสินธุ์

ดร.นงนภัทร รุ่งเนย

ดร.กันตภณ เชื้อฮ่อ

ดร.สาวิตรี ตนสาส์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนทรี คนเที่ยง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิพงษ์ชัย ร้องขันแก้ว

อาจารย์อัญชญา แก้วชาลี

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัตนโกสินทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

มหาวิทยาลัยบูรพา

วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยนครพนม